

PERCY BYSSHE
SHELLEY

DIGTE OG SKUESPIL

BIND 1

En prosaoversættelse

Engelsk-dansk udgave

PERCY BYSSHE
SHELLEY
DIGTE OG SKUESPIL
BIND 1

En prosaoversættelse

ved

Glenn Madsen

Engelsk-dansk udgave.

København

2019

Percy Bysshe Shelley: *Digte og skuespil: bind 1.*
Oversættelse, indledning og noter bag i bogen
© Glenn Madsen. København 2019.
Alle rettigheder forbeholdes.

Percy Bysshe Shelley
(4. august 1792 – 8. juli 1822)

„Trances of thoughts and mountings of the mind
come fast upon me.”

William Wordsworth.

INDHOLD

FORORD	7
INDLEDNING	8
DIGTE OG SKUESPIL	
Dronning Mab [1813]	32
— Shelleys noter til Dronning Mab	145
Alastor [1815]	166
Laon og Cythna [1817]	204
Rosalind og Helen [1818]	492
Linjer skrevet mellem de Euganeiske Høje [1818]	556
Den løste Prometheus [1818/20]	576
NOTE TIL DE ENKELTE DIGTE	729
ORDLISTE	740
LITTERATUR	743
REGISTER OVER DANSKE OG ENGELSKE TITLER OG ENGELSKE FØRSTELINJER	747

FORORD

Den her foreliggende oversættelse er en prosaoversættelse og *ikke* en gendigtning. Undtagelsesvis er der foretaget linjeombytninger, men man skulle uden vanskelighed kunne bruge oversættelsen i forbindelse med læsning af originalen. Den medtagne linjeinddeling er således under disse begrænsninger i overensstemmelse med den engelske tekst

Oversættelsens 3 bind indeholder tilsammen alle Shelleys skønlitterære hovedværker, samt en lang række mindre digte og enkelte fragmenter. Af prosaen er kun Shelleys forord og noterne til *Hellas* i paralleltekst.

Dateringerne af digtene er reduceret til et enkelt årstal og er alle hentet fra de engelske udgaver.

De engelske tekster stammer fra Hutchinsons udgave *The Complete Poetical Works* fra 1914 og er hentet fra nettet. Til eftersyn af denne online-udgave er moderne udgaver benyttet.

Fodnoter angivet med *tal* er Shelleys egne og anbragt umiddelbart efter digtet.

Bibelcitater er fra den danske bibeloversættelse 1931/48.

De naturvidenskabelige tekstforklaringer, der går tilbage Carl Grabos pionerarbejde (1930) og senere arbejder bl.a. af P. Butter og D. Knight-Hele, hvorved mange uforståelige og 'ejendommeligt fantasifulde passager' er blevet forklaret, er med rimeligt hensyn medtaget.

Bemærk venligst: dette er ikke en udgave af Shelleys værker, men en dansk prosaoversættelse med vedlagte originaltekster.

Glenn Madsen 2019.

INDLEDNING

England i Romantikken

Den periode i hvilken den engelske romantiske litteratur voksede frem og blomstrede, kan sættes fra ca. 1780 til ca. 1830. Perioden adskiller sig fra andre perioder i Englands historie først og fremmest ved den industrielle revolution, der langsomt tog fart i begyndelsen af attenhundredetallet, og Den Franske Revolution, der brød ud i 1789 og den efterfølgende krig med Frankrig fra 1793 til Napoleons endelige nederlag 1815.

„Før 1789 havde overklassen holdning til underklassen ikke udelukkende været negativ. Der var ganske vist en vis ufølsomhed og ligegyldighed over for lidelser og i nogle henseender en uovervindelig blindhed. I det store og hele var denne ligegyldighed ved at forsvinde og den humanitære bevægelse, der var begyndt i syttenhundredtallet, havde kun mistet lidt af sin styrke. På lignende måde var religiøs tolerance i fremmarch før 1770. Den Franske Revolution afledte disse bevægelser fra deres naturlige kanaler og standsede deres politiske udbredelse.”* Adelen og borgerskabet frygtede, måske ikke helt uden grund, en revolution efter fransk forbillede. Over hele landet oprettedes der en lang række politiske foreninger, og en strøm af republikanske skrifter, en folkelig radikal litteratur, blev spredt og læst over hele landet. Pamfletter, løbesedler, skillingsviser og satirer dukkede op i årene efter revolutionen. Ophavs-mændene var uddannede folk rundet af borger- og håndværkerstanden. Disse talte direkte arbejderklassens sag, f.eks. den radikale journalist William Cobbett. Det kendteste og mest indflydelsesrige værk fra denne tid var Paines *Rights of Man* (1791-2). Det blev solgt i flere hundrede tusinder eksemplarer og var skrevet som svar på Edmund Burkes kritik af og afstandtagen fra revolutionen i *Reflections on the Revolution in France*.

Foreningerne – hvis medlemmer kom fra middel- og arbejderklassen – og de radikale skribenter angreb forfatningen, den førte politik og samfundets elite og agiterede for gennemgribende politiske og sociale forandringer efter fransk mønster. Det drejede sig først og fremmest om indførelse af almindelig valgret for mænd – kun en syvendedel af mændene havde valgret – valg til parlamentet hvert år og hemmelig afstemning. Som modforholdsregel, foretog regeringen under William Pitt den Yngre, en indskrænkning af trykkefriheden. Det frie ord blev undertrykt med anklager om injurier og bagvaskelse, og allerede i 1792 vedtog regeringen en lov mod oprørske møder og skrifter. Senere samme år blev Paine dømt in absentia, og udgiveren af Paines skrift *Rights of Man* blev idømt fire års fængsel og en bøde på £200.

Da Ludvig XVI blev henrettet, og den efterfølgende krigstilstand mellem England og Frankrig, forsvandt sympatien for revolutionen i de ledende kredse, og det kunne opfattes som forræderi at propagandere for de franske frihedsideer.

---

* (Woodward, 19).

Samfundet blev inficeret med angivere og informanter. I realiteten kunne alle angive alle. En regeringskritisk eller oprørsk samtale på en pub f.eks. kunne føre til flere måneders fængsel.* I 1794 anklagedes skomageren Thomas Hardy, grundlæggeren af *London Corresponding Society*, der udelukkende søgte medlemmer blandt handlende, håndværkere og arbejdere, for højforræderi. To andre ledende radikale, Horne Tooke og John Thelwal, blev ligeledes anklaget. De blev alle frikendt, men det betød et tilbageslag for reformbevægelsen.† Dog ikke værre end at den ovennævnte Londonforening i sommeren 1795 kunne arrangere et massemøde, hvor man krævede fred og reformer og især almindelig valgret for mænd. Som svar indskrænkede regeringen forsamlingsfriheden, hvorved offentlige møder ulovliggjordes, og skærpede samtidig straffene for tilskyndelse til oprør. Englands straffe var de hårdeste i Europa. De fattige blev hængt for smårapserier. Kritik af regeringen og eksisterende samfundsforhold blev straffet med fængselsstraffe på 1-2 år eller længere; også deportation kunne komme på tale.

Resten af årtiet sås en række folkelige opstande forårsaget af fødemangel. I 1798 brød et oprør ud i Irland, der blev knust med stor brutalitet. Regeringen strammede nu yderligere grebet om magten. Londonforeningen, andre radikale og reformvenlige foreninger og fagforeninger blev forbudt i hele Storbritannien. Med mellemrum fra 1794 til 1801 (og igen i tiden 1817-19) blev Habeas Corpus ophævet, hvilket betød at man kunne fængsles uden at stilles for en dommer. Mange radikale i hele landet blev arresteret uden retssag. Disse tilstande fortsatte i de første årtier af attenhundredetallet. Måske var den mørkeste tid den, hvor prinsregenten, den senere Georg IV, var ved magten 1811-1820. Under denne regering var civil og religiøs frihed trampet under fode, medens arbejderklassens livsbetingelser blev mere og mere desperate.‡

Afslutningen på krigen med Napoleon i 1815 bragte ingen lettelser. Sammenbruddet af økonomien og de høje skatter for at tilbagebetale den nationale gæld, samt en enorm arbejdsløshed bl.a. på grund af tusinder af hjemsendte soldater og sømænd, der ikke kunne finde beskæftigelse i deres landsbyer, betød, at fattigdommen øgedes drastisk og tusinder døde af sult.§ I mange dele af landet fandt der optøjer sted, som alle blev undertrykt med stor hårdhed. Et højdepunkt af brutalt og hensynsløst angreb på et fredeligt politisk møde, var Peterloo massakren i Manchester 1819, hvor 11 blev dræbt.** På trods af disse oprørstendenser i folket og de indlysende krav det stillede, afviste udenrigsministeren Castlereagh og lordkansleren Eldon reformer. Sidmouth lokkede med sine spioner og provokatører utilfredse arbejdere til at afsløre oprørske meninger eller til direkte at gøre oprør, bagefter meldte spionerne dem, hvilket medførte, at de enten blev henrettet eller deporteret til

---

* (Watson, 359).

† (Thompson, 21-2).

‡ (Salt, 8).

§ (Foot, 24-25).

** Se noten til *Anarkiets maskeoptog*.

Australien.

I løbet 1820'erne blæste der mildere vinde. Robert Peel blev indenrigsminister i 1821 efter Lord Sidmouth, der havde taget sin afsked, og Castlereagh, der havde været sjælen i regeringen, begik selvmord i 1822. De to mest forhadte ministre var hermed borte, samtidig var regeringen under Lord Liverpool mindre tilbøjelig til at benytte de gamle metoder til at undertrykke afvigende meninger.* I 1824 ophævedes forbuddet mod, at arbejderne sluttede sig sammen i foreninger. Peel bragte systemet med spioner og stikkere til ophør, og afskaffede dødsstraf for et stort antal forbrydelser. Endelig oprettede han en politistyrke, de såkaldte bobbier, i London i 1829.† Den Katolske Frigørelse i Irland, dvs. katolikkernes ligestilling med protestanterne, blev ligeledes vedtaget i 1829. Endelig i 1832 blev reformlovene vedtaget. De vigtigste punkter var forøgelsen af antallet af stemmeberettigede med 60% og afskaffelsen af de fleste af de såkaldte 'rådne valgkredse'. Afstemningen foregik dog stadigvæk offentligt, og stemmeretten var vedvarende forbeholdt de besiddende, men forandringens 'gradvise stier', var betrådt.‡

Også de romantiske digtere Blake, Wordsworth, Coleridge og Southey blev opflammet af Den Franske Revolution. Southey skrev senere: „Alt det gamle syntes at forsvinde, og man drømte om intet mindre end en genfødsel af menneskeracen.”§ Revolutionens senere rædsler og krigen med Frankrig bragte imidlertid et omslag. Wordsworth, Coleridge og Southey opgav deres radikalisme og endte som konservative og reformmodstandere; dog bibeholdt de deres humanitære indstilling og tro på, at samfundet kunne forbedres. Men de mente, at det måtte ske over lang tid og satte deres lid til moral og religion i stedet for politisk reform.** Blake forblev oprører, men af frygt for det repressive styres censur og overvågning, trykte han intet i ti år fra 1795 og skabte herefter sin egen mytologiske verden i et forsøg på at genrejse religionen.

Den anden generation af romantiske digtere, for hvem Den Franske Revolutions efterfølgende terror var en fortælling fortalt af ældre, og som ikke havde nogen mulighed for at forstå dybden af den rædsel, de ældre romantiske digtere havde oplevet, for dem kunne det repressive system, som regeringen derefter udviklede, kun ses som et direkte overgreb på deres personlige frihed og rettigheder. For de yngre forfattere måtte det eneste svar blive en radikal samfundskritik og et større socialt og politisk engagement.

Byron, Shelley og Keats er de mest kendte, men der var mange andre. For-

---

* (Robins, 321).

† (Trevelyan, 466).

‡ (Mccalman).

§ (Curry, 11).

** (Curran, 52).

fattere, kunstnere, musikere og intellektuelle var løst grupperet omkring digteren og skribenten Leigh Hunt, der med sine tidsskrifter, som mange af dem var bidragydere til, og sine sociale sammenkomster fremstod som et naturligt forbindelsesled mellem gruppens medlemmer. De kendte ikke alle hinanden, men alle kendte Hunt. Udover digtere og kunstnere kunne også familiemedlemmer være en del af dette 'samfund'. Flere kvinder var med i gruppen bl.a. Mary Shelley, Hunts kone og hans svigerinde Elizabeth Kent.*

Leigh Hunt, der var født i 1784, og hans 9 år ældre bror, John, havde i 1808 startet den liberale ugeavis *The Examiner*. De var tidligere blevet frikendt for deres kritik af de grusomme straffe i flåden, men blev i 1812 idømt 2 år i fængsel og en bøde på 500 £ for nedsættende omtale af prinsregenten. Til sammenligning havde Shelley 800 £ om året til at forsørge hele sin familie og husstand med. Det lykkedes imidlertid ikke regeringen, at få brødrene til at standse udgivelsen af deres ugeavis. De fik nye magtfulde støtter og sympatisører.

The Examiner blev udgivet indtil 1822 og var vedvarende et af de liberale og radikales talerør. Allerede to år efter dens start var den en af tidens mest indflydelsesrige aviser. *The Examiner* indeholdt anmeldelser af teaterforestillinger, litteratur og kunst, originale digte, referater af parlamentsdebatter, indenrigs- og udenrigspolitiske efterretninger, omtale af lokale begivenheder m.m. Hunt skrev selv avisens politiske leder.†

Shelleys forfatterskab

I et brev fra d. 7. jan. 1812 til Elizabeth Hitchener,‡ skrev Shelley om Thomas Paine: „Hans skrifter var langt voldsommere i deres opposition til statsmagten end mine måske nogensinde vil blive. Jeg ønsker at skabe et varigt grundlag for menneskehedens lykke. Folkelige opstande og revolutioner ser jeg på med misbilligelse; hvis *den slags ting må ske*, vil jeg tage parti for folket.” At Shelley solidariserede sig med folket fremgår også af Mary Shelleys forord til hans samlede digte 1839, hvor hun omtaler: „den ivrighed og glød med hvilken han var knyttet til den menneskelige lykkes og forbedrings sag ... At rense livet for dets elendighed og ondskab var hans sjæls styrende lidenskab. Han betragtede politisk frihed som det direkte middel til at skabe lykke for menneskeheden.”§ Hans oplevelser i Dublin, hvor han som nittenårig mødte fattigdom og nød af hidtil ukendte dimensioner, modnede ham tydeligvis som menneske og styrkede hans politiske engagement: „Jeg havde ingen forestilling om dybden af menneskelig elendighed indtil nu. — Dublins

* (Cox, 20-21, 42-3). Om der virkelig var tale om et samfund eller klike, eller om der var tale et mere almindeligt litterært og kunstnerisk miljø er dog omstridt.

† (Hay, 8-9).

‡ Om de forskellige personer der optræder i denne indledning se den efterfølgende biografi s. 11.

§ Se SHELLEY, SOM ANDRE SÅ HAM: *Mary W. Shelley*.

fattige er visselig de mest lurvede og usleste af alle. — I deres snævre gader synes tusinder klumpet sammen — en masse af levendegjort skidt! Med hvilken iver inspirerer den slags scener mig ikke, hvor tillidsfuld føler jeg mig ikke også ved den opgave, jeg har påtaget mig med at undervise dem [dvs. de ansvarlige] i dyd, som maler deres medmennesker til noget, der er værre end tilintetgørelse.”* Shelley er sikker på, hvem de skyldige i disse ulykkelige forhold er. Ikke Gud eller de fattige selv, grundet i en påstået ringere natur, men de besiddende, magthaverne. En forbedring af moralen er en nødvendighed, da politik og moral er uløseligt forbundet. „Politik er kun sund når den føres efter moralens principper. Faktisk er den nationernes moral,”† skrev Shelley på plakaten *A Declaration of Rights*, som han satte op i Irland. I forordet til *Den løste Prometheus* omtaler han sig selv, som et menneske der har ‘en lidenskab for at reformere verden’. Shelley mente, at det var det arbejdende folk, der skabte værdierne, at de fattige ikke var nogle, der altid måtte være der. De var et resultat af en forkeret fordeling af samfundsgoderne. Han var overbevist om, at der krævedes en omvurdering af grundlæggende samfundsværdier for at ændre verden til det bedre.

I årene op til udgivelsen af *Dronning Mab* fordybede Shelley sig i oplysningstidens filosoffer og deres opgør med de herskende institutioner. Han læste om menneskeåndens fremgang i historien hos den franske oplysningsfilosof Condorcet.‡ Her kunne han også møde forestillingen om menneskets perfektibilitet, at mennesket kan nå stadig større fuldkommenhed, også i moralsk forstand. Mennesket kan dog ikke blive fuldkomment, men kun vedvarende nærme sig dette mål. Hos Baron D’holbachs værk *Le Systeme de la Nature* fra 1770 stiftede Shelley bekendtskab med et materialistiske verdensbillede. En besyngelse af naturen i et gudløst univers, hvor både den fysiske og den moralske virkelighed kan beskrives ved en ubrydelig række af nødvendige årsager og virkninger. Hos Lukrets, en digter Shelley satte højt, studerede han oldtidens atomteori, og hos sin samtids naturvidenskab fik han indsigt bl.a. i teorierne om, at al stof er levende, organisk og animalsk, at kærlighed og elektricitet er modifikationer af den samme energi,§ og at der findes andre beboede planeter. Shelleys interesse for naturvidenskab, ud over interesse i videnskaben selv, udsprang også af en tro på, at denne kunne forbedre menneskeslægten, og at samfundet vha. tekniske fremskridt kunne blive rigere.**

Shelley havde d. 3. januar 1812 indledt en korrespondance med den på det tidspunkt 55-årige anarkist og oplysningsfilosof William Godwin, som I

---

* (Letters 1; 268), d. 8. marts 1812.

† (Clark, 71).

‡ I hans værk *Esquisse d’un tableau historique des progrès de l’esprit humain* fra 1794 (En historisk skitse af menneskeåndens fremskridt).

§ Se note til *Prometheus* Akt 3, 3, 148-52 bag i bogen, om Adam Walkers teorier.

** Shelley var en stor læser, og i hans brevsamling kan man finde nærmere oplysninger om hans læsning. Læsningen omfattede skønlitteratur, rejseskildringer, memoirer, biografier, filosofiske værker, bøger om historie, naturvidenskab, religion, litteraturteori, kunst, æstetik, samfundsforhold m.m.

1793 havde udgivet sit anarkistiske hovedværk *Enquiry Concerning Political Justice*, der omgående var blevet en succes. „Jeg havde indskrevet Deres navn på listen over de agtværdige døde. — Således forholder det sig ikke — De lever stadigvæk, og jeg tror fuldt og fast på, at De vedvarende planlægger menneskehedens velfærd,” skriver Shelley og fortsætter ugenert: „Jeg er ung — jeg er en brændende filantrop og sandhedssøger, tro ikke, at dette er forfængelighed.” I et brev til Godwin en uge senere, da Godwin omgående havde svaret på Shelleys henvendelse, skriver Shelley: „Det er mere end to år siden jeg så Deres uvurderlige bog om ”Den politiske Retfærdighed”; den åbnede mit sind for nye og mere omfattende synspunkter, den påvirkede i bogstavelig forstand min personlighed, og jeg rejste mig som et klogere og bedre menneske efter læsningen. — Jeg var ikke længere en dyrker af *romances*;^{*} indtil da havde jeg eksisteret i en ideal verden; nu indså jeg, at der i dette vort univers var tilstrækkeligt til at vække hjertets interesse, nok til at beskæftige fornuftige overvejelser.”[†]

At Godwins bog var i samklang med adskillige mere eller mindre vagt formulerede tanker i Shelleys radikale sjæl, kan ikke overraske, når man betænkter, at det netop var, hvad tusindvis af radikalt indstillede læsere oplevede, da bogen udkom i 1793. Det var bogen man havde ventet på.

Bogen er et filosofisk værk om anarkismen som politisk system. Godwin ønskede at afskaffe alle institutioner. Regering og love undertrykte det enkelte menneske. Klasseinddelinger skulle elimineres, og ægteskabet skulle erstattes af en fri forbindelse baseret på kærlighed. Han bestred egenkærlighed og egoisme som det egentlige motiv til vore handlinger og lagde vægt på uegennytte og godgørenhed. Økonomisk ulighed var den vigtigste årsag til forbrydelser. Disse kunne retfærdiggøre straf og dermed eksistensen af en regering. Han kritiserede al autoritet, religiøs såvel som verdslig, og alle fordomme. Mennesket skulle kultiveres både åndeligt og moralsk. Lighed og frihed skulle herske med fornuften som styrende magt. Samfundet ville bestå af små autonome enheder, hvor frie selvstændige enkeltpersoner gennem diskussion ville nå frem til enighed. Forbrydelser ville ophøre og dermed gøre straf, som kun kunne begrundes under hensyn til samfundet sikkerhed, overflødig. Anarkismen ville vinde af sig selv efterhånden som uvidenhed veg for oplysning. Under disse ændrede betingelser ville mennesket forandres. Menneskeheden ville gradvist nå et højere civilisationsniveau. Dette mål skulle ikke nås ved en revolution, Godwin var overbevist pacifist, men måtte udvikle sig over lang tid. Han troede ikke på viljens frihed og mente, at denne udvikling ville ske med nødvendighed, en nødvendighedens doktrin der manifesterer sig som en lov, der ligger højere end mennesket; doktrinen opfattes ikke som et guddommeligt princip, men som det princip der styrer en bestemt historisk udvikling. — Godwins bog er uden sammenligning den ene bog, der har haft den største betydning for Shelley.

^{*} *romances*: opdigtede fortællinger af eventyrligt/gotisk indhold.

[†] (Letters 1; 10. jan. 1812).

Shelleys politiske engagement kommer til udtryk i alle hans længere digte og en lang række af de kortere. Dette gælder først og fremmest de revolutionære digte *Dronning Mab*, *Laon og Cythna*, *Den løste Prometheus*, *Anarkiets maskeoptog* og *Tyrannen svulmefod*. Men også *Rosalind og Helen*, *Linjer skrevet mellem de Euganeiske Høje*, *Hellas*, *Atlas heks* samt det uafsluttede *Livets triumftog* og det satiriske digt *Peter Bell den tredje*, er i større eller mindre grad politisk orienteret med en klar kritik af enten nutidige eller historiske forhold. I *Alastor*, med digterens skæbnesvangre søgen efter sit kærligheds- eller skønhedsideal, som er digtets vigtigste tema, er den politiske implikation den enkeltes ansvar over for samfundet og sine medmennesker. Af de kortere digte kan nævnes *Irerens sang* fra 1809 og „Ærgerrighed, magt, og griskhed” fra 1810, der angriber monarkiet som institution. Digtet *En fortælling om samfundet som det er, ud fra kendsgerninger 1811* fra *The Esdaile Notebook* er et godt eksempel på Shelley harme over den sociale misrøgt og udbytningen af samfundets svage, her en gammel kvinde og hendes søn. Fra de senere år kan nævnes *Ode til friheden*, *Ode til Napoli* og den berømte *Ode til vestenvinden*, hvor han, ved hjælp af en inspiration af kraft som vestenvinden, ønsker at kunne trompetere profetier ud over verden. Endvidere alle digtene fra den ikke udgivne samling *Folkelige sange** f.eks. „Balladen om moderen der døde af sult,” og „England i 1819”.†

Undertrykkelsen, udbytningen og fremmedgørelsen af mennesket under de herskende magtforhold, er som sagt gennemgående temaer i hans forfatterskab. Ligeledes angriber han utrætteligt religionen og særligt kristendommen – det var en del af kampen. Shelley afslører, som Hunt ganske rigtigt kritiserer ham for‡, ingen fornemmelse for kristendommens gode sider, f.eks. klosters hospitalsvirksomhed. Præster ses altid i deres mørkeste og mest inkvisitoriske skikkelse. De bliver skildret som triumferende kætterbrændere, nidkære bedragere eller tyranners samvittighedsløse redskaber, der i deres Guds navn nedkalder ‘jordskælv, pest og nød’ over de frihedselskende mennesker. At de også i kraft af deres kærlighed til deres sognebørn og deres menneskelige indsigt kunne gøre godt,§ kommer overhovedet ikke i betragtning. I sine digte var det for Shelley et enten eller. Præster, biskopper og andre gejstlige personer er symboler på kristendommens og religionernes undertrykkelse. Det er en kamp mod den menneskeskabte gud der: „som forbillede for menneskets misregimente, sidder højt oppe i himlens rige på en gylden trone, ligesom en jordisk konge”, og mod religionen, som Shelley slynger følgende anklage imod: „du udtænkte en historie ... så den vanvittige djævel**

* Se omtalen af denne samling i noten til ”Linjer skrevet under Castlereaghs regering” s. 1079.

† (*Webb*, 76).

‡ Se SHELLEY, SOM ANDRE SÅ HAM: *Leigh Hunt*.

§ I en samtale med Peacock (1813?) viser Shelley, at han udmærket er klar over, at en landsbypræst som trøst og støtte og som velgører for de fattige kan gøre noget godt for sit sogn; han kalder præsteskrabet en fortræffelig institution (*Wolfe* 2; 327). Men i hans digte forekommer det aldrig.

** ‘du’ er religionen; ‘djævelen’ er Gud.

din lastefuldhed havde skildret, kunne finde et påskud til at mætte den unaturlige tørst efter mord, rov, vold, og forbrydelse.”* Moses er en morder, Gud er død, og Jesus er et menneske med en ophøjet karakter, som er blev udbyt- tet og ‘deformeret ved at blive identificeret med en dæmon som fristede, svig- tede og straffede de uskyldige væsner, der blev bragt til live ved hans blotte vilje’ som der står i en note til *Hellas*. Det er næppe overraskende, at de krist- ne, hvis deres religion betød noget for dem, blev oprørte. Dog var Shelley ikke ateist men skeptiker, han mente ikke man kunne vide, om gud eksisterer eller ikke.

Shelleys naturoplevelser, f.eks. på hans natlige vandringer omkring Field Place i de unge år, lod ham ane en højere åndelig verden bag fænomenerne. Han troede på, at der var en ånd i naturen, en universets sjæl som gennem- trængte alt, en ‘altomfattende uforgængelig kærligheds ånd’, som Shelley kal- der den i et brev til Hogg.[†] En ånd der giver liv til alt i universet, men ikke har skabt verden, og som lig alt andet er underlagt en nødvendighedens lov, der selv får overnaturlig eksistens, en ikke-menneskelig almægtig magt. Lignende og mere specifikke forestillinger kommer til udtryk i to berømte digte fra 1817. Digtet *Hymne til den intellektuelle skønhed* er en lovsang til en altid til- stede-værende kraft eller guddom, der omgiver os — „som var vi en lyre op- hængt i atmosfæren,” — og med sit åndedrag besøger vore tavse strenge efter behag.[‡] Samt *Mont Blanc*, der beskriver et møde med en over-virkelighed, en upersonlig ukendt magt, man evt. kunne kalde gud.

Shelleys ry har skiftet gennem tiderne. Kritiske udgaver af Shelleys digte og prosa udkom først i 1870’erne. At det ikke var sket før skyldes ærbødighed for Mary Shelleys samlede udgave fra 1839. Disse kritiske udgaver banede vej for Shelleys indtræden i den litterære kanon.[§] Edward Dowdens biografi fra 1886, der på en ganske anden måde end Mary Shelleys helgenbeskrivelse, skildrede Shelleys levned på godt og ondt, fik betydning, især for den victorianske digter og kritiker Matthew Arnold, der blev ophavsmand til det famøse ‘ineffectual angel’.^{**} Herefter måtte en positiv vurdering af Shelley indsats og betydning som digter ske på trods af hans umoralske, og hvad angår tilfredsstillelse af egne tilbøjeligheder, egoistiske livsforløb. Shelleys revolutionære digte havde ubetvivleligt haft betydning for arbejderbevægelse^{††}, men hans øvrige digtning blev affærdiget som uforståelig og ubetydelig, han var som et barn i en kravle- gård, der leger med sin rangle.^{‡‡} Op gennem det nittende århundrede blev Shel- ley langsomt rehabiliteret. Pionerarbejder af forskellige kritikere og litteratur- historikere forklarede mange af de uforståelige og ‘for’ fantasifulde passager i

* (Dronning Mab 6; 105-7 og 124-129).

† (Letters 1; 12. jan. 1811).

‡ (Clark, 202).

§ (Norton, 539).

** Matthew Arnolds berømte eller berygtede ‘ineffectual angel’ findes i hans essay om *Byron* og essayet om *Shelley*.

†† Se note til Queen Mab.

‡‡ (Matthews).

hans digte, ved at studere videnskaben i Shelleys samtid. Specielle studier der beskæftigede sig med hans filosofiske og religiøse anskuelser, hans intellektualisme og kilderne til hans digtning, fremkom. Siden er de synsvinkler under hvilke Shelleys forfatterskab er blevet anskuet talrige og mangfoldige, og han selv er blevet opfattet som hhv. platonist, skeptiker, panteist, anarkist, mytemager, tilhænger af nødvendighedsdoktrinen, filosof, moralist, aktivist, oprører, de fattiges ven og som den store lyriker.

Den romantiske digter Shelley var et idealistisk menneske udstyret med en storlået visionær fantasi. Han var en visionær digter med et stort håb og mente, ligesom de andre romantiske digtere, at digteren var i besiddelse af en indsigt og en visionær kraft, der gjorde ham i stand til at opfatte grundlæggende sandheder i tilværelsen, sandheder som det almindelige menneske ikke er i stand til at opfatte.* Shelleys visioner var billeder på hans håb. Det var et håb om og en tro på en bedre verden, og det forpligtede. Han troede på en grundlæggende forandring af samfundet, at en positiv forandring af det var mulig og nødvendig. Han mente ikke, at samfundets struktur var noget en gang for alle givet, at der altid ville være ulighed i samfundet, og at menneskenaturen var uforanderlig og ville vedblive at være, som den altid havde været.† Det var Shelleys overbevisning, at hans vigtigste opgave var at arbejde for en forbedring af samfundet. Han fremtidsvisioner om det lykkelige menneske blev formet i skarp modsætning til de herskende samfundsforhold: undertrykkelsen, overklassens foragt for og hensynsløse udbytning af underklassen, de fattiges håbløshed og fortvivlelse, frygten for myndighederne, kvinden som slavernes slave, ligegyldigheden og hykleriet hos magthaverne, de undertrykte åndelige og moralske forarmning, alt det som Shelley hadede og afskyede ved det engelske samfund og i sit privatliv. Digteren havde indset, at hvis mennesket ville opnå frihed og lykke måtte det søge at frigøre sig for vedtagne former, fra skik og brug, vanetænkning og fordomme, alle forhold der fastholdt den undertrykte i sin undertrykkelse.

Shelley troede på fantasiens og poesiens omformende kraft og havde fra oplysningsfilosofferne arvet troen på, at mennesket kunne forbedres. Målet var moralsk styrke, mod, visdom, det gode, det sande, skønhed, lige ret og mulighed for mand og kvinde, lighed mellem menneskene og frihed for den enkelte. Den herskende følelse ville være kærlighed.

Biografi

Percy Bysshe Shelley blev født den 4. august 1792 på Field Place i Horsham, Sussex ca. 50 km syd for London. Året forinden var hans forældre Timothy Shelley og Elizabeth Pilford blevet gift. Field Place havde tidligere tilhørt Timothy onkel, der døde i 1790. Det var Shelleys farfar, der havde samlet for-

---

* (McGann, 114).

† Således som Byron, Hazlitt og Hunt mente (Cameron, 362).

muen, som gjorde Shelleys forældre til velhavende jordbesiddere. De tilhørte de nyrige og var ikke aristokrater. Først i 1806 da farfaren Bysshe Shelley blev adlet til baronet, den laveste arvelige engelske adelstitel, blev familien aristokrater.

Timothy Shelley var en pligtopfyldende og velmenende mand. Han bestræbte sig på at leve op til den rolle, som han mente, man kunne forvente af en repræsentant for overklassen på landet. Han var ud over godsejer også politiker. Han var parlamentsmedlem i Underhuset for Whigpartiet. Han ønskede at opdrage sin søn til en karriere inden for det politiske liv, og Shelley mente selv, så sent som 1812, før han blev bortvist fra Oxford, at han skulle følge i sin faders fodspor når han blev 21. Om Shelleys mor ved vi, at hun havde ry for at være en beslutsom kvinde, en god brevsriver, men uden litterære interesser. Hendes hovedinteresser var heste og landlivet.* Hun havde liberale synspunkter og var tolerant i religiøse spørgsmål. Hun og Shelley var hinanden oprigtigt hengivne. Senere kaldte Shelley sin mor mild og tolerant, men snæversynet. Familien som helhed, bortset fra Shelley, beskrives af en samtidig kilde som helt igennem praktisk og prosaisk anlagt og udstyret med en god del sund fornuft. Han havde fire søstre, Elizabeth (1794), Mary (1797), Hellen (1799) og Margaret (1801) senere i 1806 fødtes yderligere en søn, John.

Bysshe, som han kaldtes, lærte at ride og skyde. Han gik ture om natten, så ofte at hans forældre engang bad husets familiens gamle tjener om uset at følge efter ham: „Master Bysshe gik bare en tur og kom hjem igen”, kunne han fortælle.† Han var elsket af sine forældre, forgudet af sine søstre og tjenestefolkenes yndling. I 1802 som tiårig blev han sendt til Syon House Academy, en kostskole for middelklasse børn. Shelleys opvækst på Field Place uden drengekammerater og uden konkurrenter havde ikke forberedt ham på dette barske miljø. Hans fem år ældre fætter Thomas Medwin gik også på skolen. De kunne følges ad i skolegården mens Shelley udøste sine fortrædeligheder for ham „med overvejelser langt forud for sin alder, og som under lyset af hans senere ideer syntes at måtte stamme fra en tidligere eksistens.“‡ Senere noter af Shelley til *Laon og Cythna* afslører, at han følte sig ensom og forladt på Syon House. Et lille digt lyder: „Mine lige skyede en dreng så bedrøvet og vild; / og de som herskede fandt mig utæmmelig / et sagtmodigt og blidt barns ånd, / thi jeg smilede med bitter foragt af uretten.“ En anden note lyder: „Når hvidgrå-mænd eller ynglinge med voksnes styrke / slog på mig med nyttesløse slag.“§ Se også strofe 4-5 i dedikationsdigtet til *Laon og Cythna*. På Syon House fik Shelley den berømte amatørvidenskabsmand Adam Walker som lærer. Det blev Shelleys første møde med astronomi, kemi og fysik; Walker's idéer om verdenernes mangfoldighed, at andre planeter var befolkede, og at

---

* (Holmes*, 11).

† Fra et af Helen Shelleys breve. Brevene findes hos Hogg i (Wolfe 1; 21-24).

‡ (Medwin, 17).

§ (Bieri, 47-8); eller måske stammer de fra Eton.

elektriciteten kunne opfattes som den materielle verdens sjæl, genfindes i hans digte.

Fra 1804 til 1810 gik Shelley på Eton. Her nægtede han at deltage i det såkaldte 'fag'-system, hvor man går ældre elever til hånde. Han blev kendt som 'gale Shelley' og han blev genstand for urimelige plagerier. Når plagerierne blev ubærlige, fik han raserianfald og slyngede, hvad han end kunne finde, i hovedet på sine plageånder, eller han skreg højt i hævn-gerrig vrede. Men selvom han led under den slags ondskabsfuldheder, blev han ikke kuert, bevidst som han var om sin egen overlegenhed.* Han var heller ikke venneløs, men havde adskillige gode venner. Det var også her Shelley mødte den 70-årige læge Dr. James Lind (1736-1812), som fik stor betydning for ham, mens han var på Eton: „Jeg skylder den mand mere, åh! langt mere, end jeg skylder min egen far; han elskede mig, og jeg skal aldrig glemme vore lange samtaler, hvor han udbredte den venligste tolerance og reneste visdoms ånd.“† I de sidste år på Eton gik det bedre, og Shelley fremstår som en ung mand, der, som andre unge mænd, går til dans, i operaen og underholder sig med sine kammerater. Det var i disse sidste år at Shelley begyndte at gøre sig bemærket som forfatter.‡

Tidligt på året 1809 blev Shelley forelsket i sin kusine Harriet Grove, datter af hans moster. Hans følelser blev gengældt, men allerede i september 1809 ophørte deres brevveksling. Harriet var blevet urolig over tonen i Shelleys breve, især hans angreb på kristendommen og religion i al almindelighed. Dette medførte, at hendes forældre brød forbindelsen. Det endelige brud kom dog først i slutningen af 1810. Hun blev senere gift med en ætling af en farmer, der boede i nærheden. Shelley, for hvem hun havde været mest kær, når han ikke var sammen med hende, vandrede derimod rundt om natten med en pistol på sig, han skød sig heldigvis ikke. Denne affære, sammen med hykleriet over for kristendommens kærlighedsbudskab, der viste sig i lærernes spanskrør og skolemyndighedernes overbærenhed med det tyranni og den brutalitet, der udfoldedes over for de svagere og aparte, skabte hos Shelley en uudslettelig afsky for kristendommen.

Februar 1810 begyndte Shelley på Oxford, University College, her mødte han Thomas Jefferson Hogg, der blev hans bedste ven på universitetet. Hogg var ligeledes født i 1792. I dette år skrev Shelley adskillige værker. Han udgav to gotisk gyserfortælling *Zastrozzi* i marts og *St. Irvyne* i december. Sammen med sin søster Elizabeth udgav han *Original Poetry by Victor and Lazire*. I denne periode skrev han også *Den vandrende jøde*, og samlingen *The Posthumous Fragment of Magaret Nicholson*. Et skrift *A Poetical Essay*, der er gået tabt, forsøgte han at sælge. Indtægterne ved salget af dette og ovennævnte digtsamling skulle bruges til støtte for den forfulgte radikale irske journalist Peter Finnerty, en sag der vakte stort politisk røre. Shelley forsøgte at etable-

---

* W. H. Merle i (Blunden). Han er den der fortæller mest om mobberiet af Shelley på Eton.

† (Wolfe 1; 35).

‡ (Cameron*, 12).

re en diskussionsgruppe om Finnertysagen på Oxford.

Shelley satte sit præg på den intellektuelle atmosfære på Oxford. At han i løbet af nogle måneder kunne producere så meget vakte opsigt. Han blev tydeligvis betragtet af universitetets øvrighed med nogen forundring og utvivlsomt også med nogen ængstelse og af hans medstuderende med en blanding af ærefrygt og morskab; de havde givet ham øgenavnene 'gale Shelley' og 'ateisten Shelley'. Hans berømmelse bredte sig uden for hans eget kollegiums mure. Han må være blevet set som en fremtrædende førsteårsstuderende, en person med radikale anskuelser inden for politik og religion og en lovende forfatter.*

Shelleys opgør med kristendommen og deismen mundede indtil videre ud i pamfletten, *The Necessity of Atheism*,[†] skrevet sammen med Hogg jan.-feb. 1811. De omdelte den på universitetet og sendte den til gejstlige i hele landet. Uheldigvis også til en vis pastor Edward Copleston, en overbevist Oxfordkonservativ. Han kontaktede straks universitets myndigheder, og Shelley blev indkaldt til et møde med kollegiets ledelse. Da han nægtede at bekræfte eller afkræfte, at han var forfatter til artiklen, blev han bortvist 25. marts 1811. Det kom som en overraskelse, og det rystede ham; hans radikale rolle i forbindelse med Finnertysagen har sandsynligvis også spillet ind. Ledelsen har set en mulighed for at blive en besværlig elev kvit. Hogg blev ligeledes bortvist. Hvad der nærmere skete under mødet med universitetsledelsen kan vi følge gennem J. G. Merles[‡] erindringer om Shelley. Under en samtale som Merle havde med ham i Horsham, kort efter han havde forladt Oxford, henviste han med stor bitterhed til omstændighederne omkring hans tvungne udmeldelse: „Deres opførsel over for mig ved denne lejlighed var ligeså despotisk som vanærende,” sagde han. „Du ved, at jeg ikke satte mit navn på dette skrift, men at jeg aldrig har nægtet forfatterskabet. Jeg blev indkaldt til afhøring. Et eksemplar af værket lå foran forhørslederen. Med sandt jesuitisk jargon, begyndte han samtalen med at udtrykke sin dybe beklagelse over det smertefulde hverv han måtte udføre, så pegede han på skriftet, læste nogle passager fra det, som han kommenterede, mens han fortsatte, idet han kaldte mine læresætninger for forkastelige. Han talte derefter om nødvendigheden af at statuere et eksempel og sagde, at min forbliven på universitetet var umuligt, hvis det blev kendt, at jeg var forfatter til hvad han kaldte 'denne skamløse frembringelse.' 'Men', fortsatte denne fromme herre, 'der findes en måde at bilægge sagen på: fornægt denne pamflet; erklær at du ikke er forfatter til den, og vi vil betragte alt, der er passeret, som om det aldrig var sket.' Jeg svarede: 'Sir, jeg ved ikke hvad De tager i betragtning, at Deres religion lærer Dem, men min lære lærer mig, at det at fortælle en løgn både er lavt, fejlt og syndigt. Jeg skrev rigtignok dette skrift; jeg se intet i det, som jeg ikke har grund til at være stolt over, og ingen magt på jorden skal få mig til at fornægte det!' Du

* (Cameron*, 21-2).

[†] Med få ændringer identisk med første del af note 13 til *Dronning Mab* 'Der er ingen Gud'.

[‡] Om J. G. Merle se SHELLEY, SOM ANDRE SÅ HAM: *Joseph Gibbons Merle*.

kender resultatet,” tilføjede Shelley. „De tror de har vanæret mig, men de har kun vanæret sig selv og deres tåbelige religion”

Shelley og Hogg tog til London efter de var blevet bortvist fra Oxford. Da Shelley ikke ville afsværge sine meninger om religion og kristendom, førte det til et brud med hans far, der ganske manglede forudsætninger for at forstå sin oprørske søn, og som stadigvæk ønskede, at Shelley skulle forfølge en politisk karriere inden for Whigpartiet.

I London stiftede Shelley bekendtskab med familien Westbrook. Faderen var en kendt vingrosserer og ejede et velanset kaffehus i London. Harriet Westbrook som var 15 år gammel på dette tidspunkt, havde viderebragt Shelleys breve til Hellen, hans 12-årige søster, da Timothy havde forbudt Shelley brevveksling med sine søstre af frygt for, at hans radikale meninger skulle sprede sig til dem. Dette betød, at Harriet blev udstødt af sine skolekammerater, fordi hun var ven med ‘ateisten Shelley’, en situation der appellerede til Shelley ridderlighed. Harriet og Shelley begyndte en korrespondance. Bekendtskabet, der bragte ham ud over smerten ved tabet af Harriet Grove, udviklede sig, og de unge forelskede besluttede den 25. august 1811 at løbe bort sammen. Shelley og Harriet fik kongebrev til at gifte sig, og dagen efter blev ægteskabet indgået i Edinburgh, Shelley var 19 og Harriet 16 år gammel. Timothy harmedes over at Shelley havde giftet sig under sin stand og ville gøre Shelley arveløs. Dette viste sig dog at være ulovligt, i stedet fratog han Shelley hans £200 i underhold og nægtede vedvarende at modtage hans breve.*

Harriet interesserede sig ligesom Shelley for sociale problemer. Hun beskrives af Peacock, som en venlig, intelligent og åbenhjertig pige, „at have mødt hende én gang var at kende hende fuldstændig“.[†] Hun var „skøn af skikkelse og ren af sind“, skrev Shelley i *Tilbageblikket: Cwm 1812*, l. 157.

Den irske Sag og Katolsk Frigørelse i Irland, som han havde diskuteret med Robert Southey, hvem han besøgte i Kenswick, det var ikke lykkedes Shelley at træffe Coleridge og Wordsworth, havde optaget Shelley en tid. Det drejede sig om en opløsning af unionen med England og at standse undertrykkelsen af de irske katolikker. Den almindelige irske befolkning havde ingen stemmeret eller nogen politiske rettigheder overhovedet. Dem på landet levede nærmest i slaveri på ejendomme ofte ejet af englændere. Dem i byerne levede for det meste i slum. Shelley, Harriet og Eliza ankom til Dublin 12. februar 1812. Et skrift *An Address to the Irish People* han havde skrevet kort forinden i England, fik han trykt i 1500 eksemplarer og omdelte i Dublin. Shelley sendte eksemplarer til irske patrioter, politiske skribenter

---

* For at få sit underhold tilbage tog Shelley tilbage til Field Place. Han fik et raserianfald og slyngede omkring sig med anklager, „han skræmte i allerhøjeste grad sin mor og søstre, og hvis de nu hører en hund gø, løber de ovenpå,“ skrev Timothy til sin sagfører Whitton, som siden Oxfordaffæren havde været kontaktleddet mellem far og søn (Letters 1, 165). Timothy afviste dog.

[†] Peacock i (Wolfe 2; 338) og (*Boas*, kap. 1).

og til opklæbning i kroer. Han annoncerede også skriftet i lokale aviser. Andre blev delt ud på gaden. Højdepunktet af hans irske kampagne indtraf den 28. februar da han talte ved et af Daniel O'Connell's stormøder. Daniel O'Connell var lederen af en ny stor bevægelse for Katolsk Frigørelse. Denne bevægelses popularitet har utvivlsomt været medvirkende årsag til, at Shelley tog til Irland. Shelleys tale blev kommenteret i aviserne. I *The Dublin Evening Post* kunne man læse:

„Mr. Shelley bad om lov til at tale. Han var englænder, og når han tænkte på *de forbrydelser der var begået af hans land* i Irland, kunne han ikke undgå at rødme over sine landsmænd, vidste han måske ikke, at vilkårlig magt aldrig undlader at korrumpere menneskets hjerte. (Stort bifald i flere minutter.)

Han var kommet til Irland i det ene øjemed at engagere sig i landets ulykker. De onder Irland udholdt havde gjort et dybt indtryk på ham, og han anså dem for i sandhed at kunne tilskrives de skæbnesvangre virkninger af den lovgivende union med Storbritannien...”^{*} Da han talte om religion blev der hysset. Et af Shelleys skjulte formål var at ryste katolicismen i dens grundvold.[†]

Kort efter udgav han et andet skrift *Proposals for an Association*, et, efter det direkte indblik i de irske forhold, mere modent skrift. Her foreslår Shelley at intellektuelle ledere skal danne organisationer, der kan føre masserne frem mod den gradvise og fredelige genfødsel af verden, på denne måde kan man undgå revolutionens rædsler. Shelley forestillede sig at organisationer kunne dannes i andre lande. Det lykkedes ham imidlertid ikke at danne disse organisationer. Shelley fortæller selv, at hans ungdom var et stort handicap; han var 19 år og undrede sig over, at sandheden ikke kunne bedømmes efter dens egen værdi, uafhængig af hvem der ytrede den.[‡] Tiden han opholdt sig i Irland, næsten 2 måneder, var naturligvis også for kort til at opnå resultater, men selv om han var skuffet, var han godt tilfreds med, at han havde forsøgt.

Senere på året 1812, da de var flyttet til Lynmouth i Cornwall, sluttede Miss Elizabeth Hitchener sig til selskabet. En skolelærerinde som Shelley havde haft en livlig brevveksling med siden juni 1811. Hun var ti år ældre end Shelley og havde på Shelleys og Harriets kraftige opfordringer opsagt sin stilling for at blive en del af kampen mod undertrykkelse. Arrangementet viste sig hurtigt at være en misforståelse for begge parter, og Elizabeth Hitchener rejste igen efter 4 måneder. Det var hende Shelley næppe retfærdigt udødeliggjorde som den 'brune dæmon', (Shelley bruger ordet *demon*). De £100 hun havde lånt Shelley fik hun aldrig igen, heller ikke de £100 om året, Shelley havde lovet hende. Hun følte sig dårligt behandlet og truede med at melde Shelley til myndighederne, men gjorde det ikke. Hun var en modig og talentfuld kvinde og skrev selv digte. I sine senere år tænkte hun

---

^{*} (Julian, 7; 317-8).

[†] (Letters 1; 239).

[‡] *ibid.*, 264.

tilbage på Shelley, som den eneste virkelige inspiration i sit liv.*

I slutningen af august forlod selskabet Lynmouth. De tog til Tremadoc i det nordlige Wales i et hus kaldet Tanyrallt, ejet af W. A. Madocks, som Shelley støtte i sit arbejde med at inddæmme et stort stykke land. I september tog Shelley til London for at skaffe yderlige penge til projektet. Her mødte han første gang Godwin, som han havde korresponderet med siden januar 1812†. På dette tidspunkt stiftede han også bekendtskab med digteren Thomas Love Peacock. Den 26. februar 1813 fandt et, efter Shelleys eget udsagn, morderiske overfald sted. Nogen havde forsøgt at myrde ham ved at skyde gennem et vindue. De forlod omgående Tremadoc og tog igen til Dublin. Shelleys biografer kan ikke blive enige om, hvad der egentlig skete ved overfaldet, og om det i det hele taget fandt sted.‡

I maj 1813 fik Shelley trykt sit første store digt, *Dronning Mab*. Shelley fik standset udgivelsen af velbegrundet frygt for myndighederne. Det forblev til hans død det mest radikale digt, han skrev overhovedet.

Shelleys indføring i Godwins hjem skulle vise sig at blive skæbnesvanger. Her boede nemlig også den 16-årige Mary, født den 30. august 1797, og datter af Godwin og Mary Wollstonecraft. Shelley og Harriet havde fjernet sig fra hinanden i den sidste tid af deres ægteskab, deres interesser og mentale anlæg var for forskellige. I Mary fandt Shelley en åndsbeslægtet. At Shelley blev pludseligt og voldsomt forelsket hersker der ingen tvivl om, 'intet jeg nogensinde har læst ... kunne give et mere rammende billede af en pludselig, voldsom, uimodståelig, ubehersket lidenskab', skriver Peacock.§ Ligeledes er det ubestrideligt, at Shelley troskabsfølelse over for Harriet fremkaldte en samvittighedskonflikt, der næsten gjorde ham utilregnelig. En dag var han styrtet ind i familien Godwins hus fordi han ville forene sig med Mary ved hjælp af en lille pistol, han havde med. Senere tog han en overdosis laudanum, et opiumspræparat, der gjorde ham syg en uge.** Men Shelley valgte den samme løsning som sidst, og de besluttede at løbe bort sammen i slutningen af juli 1814. Sammen med Claire Clairmont, Marys 16-årige sted-søster, tog de til fastlandet. Det var igen blevet muligt at tage til Frankrig efter at krigen mod Napoleon var forbi. Her så Shelley ødelæggelserne efter krigens hærgen. Da deres penge var brugt, vendte de i september tilbage til England, hvor de opdagede, at alle skyede dem. Således var Godwin stadigvæk oprørt og afvisende. Kun Peacock havde regelmæssig kontakt med dem. Et utroligt forslag fra Shelley til Harriet, om at hun skulle bo sammen med ham og Mary som en søster, blev afslået af Harriet, som nu indså at hun havde mistet Shelley for stedse.

---

* (Cameron*, 201).

† (Letters 1; 219). Se Indledning s. 19.

‡ Diskuteres i f.eks. (Cameron* 205-14), (Holmes*, 111-2) og (Scrivener, 58); se også noten til *Sørejsen* i (Longman 1; 248).

§ (Wolfe 2; 336).

** (King-Hele, 52).

Shelley gav til andre hvad han ikke selv havde brug for og mere til. I Marlow gjorde han omegnens fattige til sine pensionister. Han gik engang så vidt, at han forærede en fattig kone sine sko.* Han støttede andre forfattere med penge. Således Hunt og Peacock og Marys far William Godwin, som konstant var i pengeforlegenhed. Han økonomiske forhold forbedredes, da hans farfar Sir Bysshe Shelley døde i 1815; Shelley gav afkald på sin arveret, men accepterede en årlig udbetaling på £1000, de £200 skulle gå til Harriet, endvidere betalte hans far en stor del af hans gæld.

I begyndelsen af august 1815 flytter Mary og Shelley ind i et hus Bishopgate. Claire havde forladt husstanden i maj måned til stor lettelse for Mary. Senere i livet kaldte Mary hende „mit livs forbandelse“.† Huset lå i skønne omgivelser i nærheden af Themsen. Her boede de alene sammen i 9 måneder, og det blev en tid med lykkeligt familieliv. Deres søn William blev født den 24. januar 1816. En sejltur sammen med Peacock og Charles Clairmont til Themsens kilder, havde en gunstig indvirkning på Shelleys helbred, og han begyndte igen et længere digt. Dette sammen med en række andre digte blev udgivet under hans eget navn i februar 1816: *Alastor; eller ensomhedens ånd: og andre digte*.

Englands klima var imidlertid for usundt for Shelley og i maj tog hele familien inklusive Claire til Genève. Byron, der havde et forhold til Claire, opholdt sig i nærheden. Her mødtes Shelley og Byron. De to digtere kunne lide hinanden og beundrede hinandens digte. En beundring de fastholdt til det sidste, om end deres forhold kølnedes efterhånden. I Chamounidalen så Shelley Mont Blanc. Oplevelsen beskrives i digtet *Mont Blanc*. Digtet *Hymne til den intellektuelle skønhed* blev skrevet efter hjemkomsten.

Den 10. december 1816 blev Harriets lig fundet i floden Serpentine. Hun havde begået selvmord ved at drukne sig. Hun var stadigvæk Shelleys lovførlige hustru. I sit afskedsbrev til sin søster Eliza skriver hun: „Når du læser dette brev, er jeg ikke længere en af denne elendige verdens beboere, tag dig ikke af tabet af én, som aldrig kunne blive andet end en kilde til ærgrelse og elendighed for dig og mine kære.“ Og om Shelley: „Jeg kunne aldrig nægte dig noget, og hvis du aldrig havde forladt mig, kunne jeg måske have levet videre, men således som det nu er, tilgiver jeg dig fuldt og helt, og gid du må opnå den lykke, som du har berøvet mig ...“ Det vides ikke om Shelley har læst brevet. I et brev til Mary 16. dec. 1816 retfærdiggør han sig: „Det lader til at denne stakkels kvinde – den mest uskyldige i hendes afskyelige og unaturlige familie – blev jaget bort fra sin fars hus og sank ned i prostitution, indtil hun levede med en tjener ved navn Smith, og da han forlod hende, slog hun sig selv ihjel ... Imidlertid peger alt på, at udover det blotte chok over at så grusom en ulykke har ramt et menneske, som engang var så nært knyttet til mig, ville der under alle omstændigheder kun være lidt at fortryde. Hookham,

---

* (Brandes, 203).

† (Bieri, 673).

Longdill — alle yder *mig* fuld retfærdighed; — bevidner min redelighed og gavmildhed i min handlemåde over for hende.” Senere troede han på en påstand om, at hun havde været utro under deres ægteskab, og han mente han kunne bruge det til at styrke sin sag i forbindelsen med at få forældremyndigheden til sine børn.* Dog, det må være tilladt at forlade en kvinde man ikke længere elsker. Hunt fortæller — hvilket enkelte bemærkninger af Shelley i sine breve også bekræfter — at erindringen om Harriet forfulgte ham resten af hans dage. Ingen kunne mere bittert begræde Harriets selvmord end Shelley. En tid sønderrev det ham. Han angrede, at han ikke havde haft større dømmekraft med hensyn til Harriet intellektuelle kræfter, og at han for tidligt havde stillet fordring om en selvstændighed hos hende, som hun ikke magtede.†

Det var på denne tid stiftede Shelley bekendtskab med den 7 år ældre Leigh Hunt, der skulle blive Shelleys livslange og nærmeste ven. Hunt, der var redaktør af det liberale tidsskrift *The Examiner*, havde omtalt Shelley rosende i en artikel *Young Poets* i decembernummeret 1816, der også omtalte John Keats og John Reynolds, den Reynolds som skrev satiren *Peter Bell*. Shelley blev en del af kredsen omkring Hunt. Her mødte han John Keats og William Hazlitt, ægteparret Lamb og Horace Smith. Også maleren Benjamin R. Haydon‡ kom hos Hunt.

Den 30. december 1816 blev Mary og Shelley gift. I begyndelsen af 1817 fulgte så retssagen om forældremyndigheden over Shelleys børn med Harriet, Ianthe og Charles. Han tabte sagen og blev erklæret uegnet til at opdrage børn på grund af sine meninger om religion, regeringen og ægteskab, dog mest på grund af hans umoralske adfærd, eftersom han havde levet sammen med Mary uden at være gift. Shelley så aldrig børnene igen, for da han endelig i februar 1818 fik tilstået retten til at besøge dem, var han, Mary, deres to børn William og Clara, samt Claire og hende barn med Byron, Allegra, alle på vej til Italien.

Shelleys længste digt *Laon og Cythna* var blevet udgivet i april 1817. Udgivelsen blev omgående stoppet på grund af incestmotivet og angrebene på kirkendommen. En af Shelley censureret udgave udkom under titlen *The Revolt of Islam* januar 1818. Resten af sine værker skrev Shelley i Italien.

De første par måneder i Italien boede de forskellige steder i Norditalien, indtil de slog sig ned i Livorno. I efteråret 1818 mistede de på tragisk vis deres lille datter Clara. Clara havde fået dysenteri under en 6 dages rejse tværs over Italien fra Livorno til Este i nærheden af Padua, som Mary, efter Shelleys indtrængende ønske, foretog alene sammen med sønnen William og den etårige Clara.

---

* (Letters 1; 521, 528).

† (Hunt* 2; 36-7).

‡ Leigh Hunt (1784-1859) digter og journalist. — John Keats (1795-1822) digter. — William Hazlitt (1778-1830) kritiker og essayist. — Charles Lamb (1775-1834) essayist, forfatter. — Horace Smith (1779-1849) børsmægler, forfatter. — Benjamin Robert Haydon (1786-1846) kunstmaler.

De ankom d. 5. september. Årsagen til rejsen var Shelleys ønske om at hjælpe Claire med at få hendes og Byrons barn Allegra i sin varetægt. Shelley vidste at Byron, der befandt sig i Este, ville være mere tilbøjelig til at give sit tilsagn hvis Mary var til stede. Clara var dog ved at komme til kræfter, men en sidste rejse den 24. til Padua for at konsultere en anerkendt læge var for meget for Clara, og hun udånde i Marys arme inden de fandt lægen.

Et nyt slag ramte dem da William, Marys yndling, døde i Rom af malaria den 7. juni 1819 tre og et halvt år gammel. Han blev begravet på den protestantiske kirkegård. Digtet 'Til William Shelley' der begynder „Min mistede William,” er Shelley erindringsdigt om sønnen. Slaget fremkalder en depression hos Mary, der ganske vist mildnedes ved Percy Florences fødsel 12. november 1819, det eneste barn der overlevede begge forældre.

I denne periode 1818-22 skrev Shelley sine mest betydelige værker. Fra 1819 stammer digtene *Anarkiets maskeoptog* foranlediget af Peterloomassakren i Manchester; endvidere satiren over Wordsworth, *Peter Bell den tredje* og dramaet *Cenci*, det eneste af hans værker som fik en større læserskare. Dramaets incestmotiv vakte igen anstød. Det lyriske drama, påbegyndt i 1818, *Den løste Prometheus*, der er Shelleys hovedværk, blev afsluttet i december 1819. Hans mest berømte lyrik stammer ligeledes fra denne tid herunder *Ode til vestenvinden* fra 1819 og *Skyen, Til en sanglærke* og *Ode til friheden* alle fra 1820. Senere fulgte *Epipsykidion*, *Adonais* fra 1821 og *Livets triumftog*, fra 1822.

Hoppner skandalen begyndte sommeren 1820. Paolo Foggi forsøgte pengeafpresning over for Shelley. Paolo Foggi var blevet gift med Shelleys tjenestepige Louise (Elisa) Duvillard, med hvem Shelley muligvis havde barnet Elena, døbt Elena Adelaide Shelley, der døde i juni 1820 næsten halvandet år gammel. Det var dog ikke dette Paolo hentydede til, men anklagen gik ud på, at Shelley var far til det barn, Claire Clairmont aborterede i slutningen af december 1818. Mary Shelleys svar til Mrs. Hoppner på disse beskyldninger, som hun alle afviser bl.a. med henvisning til Shelleys karakter, kan man læse i brevene.* Beskyldninger drejede sig også om, at barnet Elena var Clares barn med Shelley, fremsat af R. B. Hoppner i et brev til Byron. Byron tvivler dog ikke på rigtigheden af påstanden, „det er netop sådan de er”, skriver han.† Disse beskyldninger afviste Shelley på det kraftigste. Man bør nævne, at det andre mennesker anså som moralsk forkasteligt ikke nødvendigvis også var Shelleys mening, måske især i forbindelse med kærlighedsforhold eller seksuelle forbindelser. Han havde intet samvittighedsnag, når han handlede i overensstemmelse med sine egne idealistiske (eller egoistiske) ønsker. En vis hensynsløshed i sin omgang med de pågældende mennesker kan næppe bortforklares. Også hans manglende vilje til at betale sine regninger er blevet påpeget. Det drejede sig om gæld til forlæggere, husejere og forskellige handlende, f.eks. en gæld til en karetmager

* (Letters 2; 336n).

† (Letters 2; 318-19). (Holmes, 170-7) og også (Bieri) beskæftiger sig med Hoppner-sagen.

på 532.11.6 Lstr. * vel ca. en halv mill. kr. i vore penge. En metode Shelley benyttede, lært af Godwin, skulle være at stifte et såkaldt *post-orbit* lån, hvor man stiller garanti i de penge, man vil arve efter faderens død.† *Paul Johnson*, som jeg netop har henvist til, er en af de få kritiske røster. Han var ingen beundrer af mennesket Shelley. I sit kapitel om Shelley skriver han om dennes finansielle forhold f.eks.: „Således blev den sandhedskærlige og retskafne Shelley livet igennem en gennemført snyder og svindler. Overalt og af mennesker af enhver art lånte han penge, hvoraf de fleste aldrig blev tilbagebetalt. Når som helst de flyttede efterlod de sig små flokke af en overgang tillidsfulde, men nu forbitrede mennesker.” Om han erotiske vandel skriver Johnson: „Hvad der foreligger af bevaret materiale, viser, at Shelley egne eksperimenter med fri kærlighed var akkurat lige så luskede og smudsige som de fleste ganske almindelige hores og udviklede ham i det sædvanlige rod af hemmelighedskræmmeri og løgne.”‡

I oktober slog familien sig ned i Pisa. Her blev de til foråret 1822. I 1820 mødte han Emilia Viviani, som inspirerede ham til digtet *Epipsykidion*, Shelleys længste kærlighedsdigt. Senere da forelskelsen var forbi, kaldte han hende ‘en sky snarere end en Juno’. Shelley tog afstand fra digtet og ønskede at få standset dets forsatte udgivelse. Efter Keats død d. 23 februar 1821 skrev Shelley et digtet om ham, *Adonais*, udgivet i juli 1821, et digt som Shelley selv anså for sit ‘mindst ufuldkomne’ digt. Det var ligeledes i 1821, at Shelley skrev *A Defence of Poetry*, hans berømteste prosaværk. Hans sidste fuldendte længere digt *Hellas*, om den græske frihedskrig, blev udgivet i februar 1822.

I slutningen af 1821 ankom Byron til Pisa og opslog sin residens i Palazzo Lanfranchi. Claire var rejst til Firenze samme dags morgen. Kredsen i Pisa bestod af Shelley, Mary, og Shelleys fætter Thomas Medwin. De boede i den øverste etage af Tre Palazzi di Chiesa, der lå ved bredden af Arno. I den nederste etage boede Edward og Jane Williams, der var ankommet til Pisa i januar 1821. Endvidere havde Edward John Trelawny, en professionel eventyrer og født i 1792 ligesom Shelley, sluttet sig til dem. Byron blev nu en del af kredsen. I slutningen af marts indtræffer en begivenhed, som fører til kredsens opløsning. Myndighederne i Pisa havde længe set skævt til de engelske herrer, der fordrev deres aftener med skydeøvelser på en nærliggende gård. På vejen hjem efter en skydeøvelse rider de seks deltagere ved siden af hinanden og fylder vejen i hele dens bredde. De engelske gentlemen nægter at trække ind til siden, da en bagfra galopperende oversergent Masi fra garnisonen i Pisa vil overhale dem. Det lykkes ham dog at komme gennem en åbning mellem Byron og Taffe, hvorved han kommer til at ramme Taffes hest, der stejler eller springer forskrækket til siden. Taffe råber til de andre: „Skal vi finde os i en sådan uforskammethed?“. Byron mener han skal drages til ansvar og

---

* (*Holmes*, 213)

† (*Johnson*, 58).

‡ (*Johnson*, 57 og 59).

sporer sin hest, og hele kavaleriet sætter efter Masi. Enden på affæren blev, at Masi såredes alvorligt af en af Byrons tjenere; han overlevede lykkeligvis. Så megen genvordighed for så lille en forseelse benyttede myndighederne til at blive disse herrer kvit en gang for alle. Byron og Grev Gamba blev udvist af Pisa. Som følge heraf besluttede Shelley og hans venner ligeledes at forlade Pisa.*

Shelleys forhold til Byron ændrede karakter i denne tid. Byrons succes, hans, efter Shelleys mening, mesterlige digtning, hans magtfulde personlighed og sandsynligvis den omstændighed at Byron var *baron*, hvilket han undertiden lod Shelley vide – Shelley ville som bekendt kun blive baronet – samt hans levned, som Shelley misbilligede, virkede nedtrykkende på ham. Ikke at Shelley misundte Byron, men omgangen med ham frustrerede hans skabertrang. „Jeg skriver ikke noget,” skriver han til Horace Smith 21. maj 1822, „jeg har levet for længe i nærheden af Lord Byron og solen har udslukket sankthansormen.” Man skal nok ikke overvurdere dette forhold. Det var trods alt ikke noget nyt, at Shelleys skrifter ikke opnåede popularitet eller anerkendelse. Det nedslog ham, at hans litterære arbejder, der var tænkt til at vække og oplyse et publikum, tilsyneladende var skrevet forgæves. Allerede i brev til Peacock i november 1820 havde han klaget sin nød: „Jeg har store planer, men kun ringe håb om nogensinde at realisere dem. Jeg læser bøger, men selvom jeg er uvidende nok, syntes de intet at lære mig. Sandelig, den modtagelse offentligheden har givet mig kunne være tilstrækkelig til at dæmpe enhver mands entusiasme.” Senere i juni 1822 skriver han til John Gisborne: „Jeg skriver kun lidt nu. Det er umuligt at skrive undtagen ved den stærke opmuntring, som forvisningen om, at man finder sympati for det, jeg skriver, giver... Jeg føler mig for lidt sikker på fremtiden og for lidt tilfreds med fortiden til at give mig i kast med et dybt og alvorligt emne. Jeg står, som man siger, på toppen af en stejl skrænt, som jeg har besteg under stor fare og ikke kan stige nedad uden endnu større fare.”† Ikke desto mindre skriver han en række betydelige værker i denne tid: *Epipsykidion*, *A Defence of Poetry* og *Hellas*, alle fra 1821.

En måned efter at Byron havde forladt Pisa for Livorno, flyttede familien Shelley og familien Williams til Lericibugten i april 1822. Kort efter kom den tragiske nyhed om Allegras død d. 20. april af en febersygdom i et kloster, hvor Byron har anbragt hende. Claires bønner om at måtte se sit barn en sidste gang, før hun forlod Italien, havde Byron afvist.

Shelleys skaberglæde vendte tilbage. Det var i dette forår Shelley skrev digtene til Jane Williams, som han var blevet forelsket i, og det var her i Lericibugten han begyndte sit sidste længere digt, det allerede omtalte *Livets triumftog*, som var uafsluttet ved hans død.

En bemærkelsesværdig begivenhed fra denne periode findes beskrevet i Edward Williams journaler. Han fortæller at den 6. maj om aftenen, hvor han og Shelley gik på terrassen og førte en ‘melankolsk samtale’, havde Shelley,

* (Holmes*, 706-8) og (G&W, 136). Yderligere detaljer i (Letters MWS 1; 162-3).

† (Letters 2; 245) og (Letters 2; 436).

mens han betragtede måneskinnets virkning på vandet, klaget over, at han følte sig usædvanlig nervøs. Pludselig havde han udbrudt „Der er det igen! der!“. Efter at han havde genvundet fatningen, forklarede han, at han i en vision havde set et nøgent barn stige op af vandet, klappe i hænderne af glæde og smile til ham.*

En anden og mere uforklarlig hændelse indtraf dagen før Mary blev syg. Jane Williams havde om dagen sammen med Trelawny stået ved et vindue, der vendte ud mod terrassen. Hun så Shelley gå forbi vinduet. Lidt efter kom han igen, men i den samme retning, hvilket var ejendommeligt, da der kun gik en vej tilbage, nemlig forbi vinduet. Trelawny som var sammen med Jane, havde derimod intet set. På dette tidspunkt befandt Shelley sig langt borte fra huset.†

Omkring den. 16. juni 1822 aborterede Mary. Hun var ved at dø, men Shelley reddede sandsynligvis hendes liv, ved at behandle hende med is, så hun ikke besvimede og dermed gled over i døden. Hun kom kun langsomt til kræfter. Den 22. om natten blev hun vækket ved at Shelley skreg i søvne; da de fik ham vækket, forklarede han, at han havde drømt, at Edward og Jane kom ind til ham. Begge var de i den mest forfærdelige fatning med sønderflængede kroppe. De kunne dårligt gå, men Edward havde været den svageste og havde støttet sig til Jane. Edward havde sagt — ‘Stå op Shelley, havet oversvømmer huset og det styrter sammen.’ Shelley gik hen til vinduet og så havet strømme ind. Pludselig skiftede det syn han så, og han så sig selv være ved at kvæle Mary. Han fortalte endvidere, at han havde haft mange syner i den senere tid. Han havde mødt sin egen skikkelse på terrassen; den havde sagt til ham „Hvor længe vil du være tilfreds“. Til dette bemærkede Mary i et brev til Maria Gisborne: „Ikke særligt skrækkindjagende ord og i hvert fald ikke profetiske med hensyn til, hvad der senere skete.“ ‡

Den 1. juli ankommer familien Hunt til Livorno. Planen var at Hunt sammen med Shelley og Byron skulle starte et tidsskrift, *The Liberal*. Samme dag sejlede Edward Williams, Shelley og en 18-årig englænder Charles Vivian, der fungerede som skibsdreng, til Livorno og fik Hunt og hans familie installeret i Pisa. Den 8. juli, dagen for den tragiske hjemrejse, skulle Shelley have været i et usædvanligt godt humør. Det trak op til storm og Shelley udtrykte bekymring i forbindelse med tilbageturen, men Edward ville hjem til Jane og insisterede på, at de tog af sted. På vejen led de skibbrud og alle druknede. Ti dage senere skyllede deres kroppe i land, Shelleys genkendtes på tøj. De begravedes først i sandet, blev derefter på grund af karantænelove brændt på stranden. Shelleys aske blev begravet på den protestantiske kirkegård i Rom, hvor også hans søn William og John Keats er begravet. På Shelley gravsten fik Mary indskrevet COR CORDIUM, hjerternes hjerte.

Byron døde den 19. april 1824 af sumpfeber i Grækenland. Mary Shelley

* Barnet menes at være Allegra, i (G&W, 147).

† (Letters MWS 1; 180).

‡ (Letters MWS 1; 180).

INDLEDNING

udgav Shelley's *Posthumous Poems* i 1824. Kun 309 eksemplarer blev solgt, da Timothy Shelley truede med at fratage Mary hendes årspenge på £100, et pressionsmiddel han også benytte, da hun ville skrive og udgive en biografi om Shelley. I 1839 udgav hun hans *Poetical Works*. Timothy Shelley døde i 1844 og Percy Florence blev baronet. Sammen med baronettitlen arvede han Field Place. Marys sidste år var præget af fysisk svækkelse. Hun døde den 1. februar 1851, muligvis af en hjernesvulst.

QUEEN MAB

A Philosophical Poem
with Notes

ECRASEZ L'INFAME!

Correspondance de Voltaire.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo; juvat integros accedere fonteis;
Atque haurire: juvatque novos decerpere flores.

* * * * *

Unde prius nulli velarint tempora musae.
Primum quod magnis doceo de rebus; et arctis
Religionum animos nodis exsolvere pergo.

Lucret. lib. 4.

Δοσ πον στῶ, καὶ κοσμον κινήσω

Archimedes.

To Harriet *****

Whose is the love that gleaming through the world,
Wards off the poisonous arrow of its scorn?
Whose is the warm and partial praise,
Virtue's most sweet reward?

Beneath whose looks did my reviving soul
Riper in truth and virtuous daring grow?
Whose eyes have I gazed fondly on,
And loved mankind the more?

Harriet! on thine: thou wert my purer mind;
Thou wert the inspiration of my song;
Thine are these early wilding flowers,
Though garlanded by me.

10

Then press unto thy breast this pledge of love;
And know, though time may change and years may roll,
Each floweret gathered in my heart
It consecrates to thine.

DRONNING MAB

Et filosofisk digt
med noter

KNUS DEN ELENDIGE!

Voltaires breve

Jeg vandrer fjernt fra musernes egne, hvor ingen fod før har
trådt. Det glæder mig at komme til uberørte kilder og
at drikke af dem, og det glæder mig at plukke nye blomster,

* * * * *

som muserne ikke tidligere har kranset nogen med!
For det første fordi jeg underviser om betydningsfulde ting
og stadig styrer mod at befri sjælen fra overtroens lænker.

Lukrets bog IV. *

Giv mig et fast punkt, og jeg vil bevæge verden.

Arkimedes.

Til Harriet *****

Hvis er den kærlighed, som lysende gennem verden,
afværger dens håns giftige pil?

Hvis er den varme og hengivne ros,
dydens sødste belønning?

Under hvis blikke voksede min genoplivede sjæl
mere moden i sandhed og dydig dristighed?

Hvis øjne har jeg set ømt på,
og elsket menneskeheden mere?

Harriet! på dine: du var mit renere sind;
du var inspirationen til min sang;

dine er disse tidlige vildtvoksende blomster,
skønt bundet i krans af mig.

10

Tryk da dette pant på kærlighed til dit bryst
og skønt tiderne kan skifte og år kan gå,
vid at hver lille blomst, samlet i mit hjerte,
vier det til dit.

---

* *Lukrets bog 4; 1-3, 5-7. (Lucretius, 276-7) og (Lukrets, 133).*

I

How wonderful is Death,
 Death and his brother Sleep!
 One, pale as yonder waning moon
 With lips of lurid blue;
 The other, rosy as the morn
 When throned on ocean's wave
 It blushes o'er the world:
 Yet both so passing wonderful!

Hath then the gloomy Power
 Whose reign is in the tainted sepulchers 10
 Seized on her sinless soul?
 Must then that peerless form
 Which love and admiration cannot view
 Without a beating heart, those azure veins
 Which steal like streams along a field of snow,
 That lovely outline, which is fair
 As breathing marble, perish?
 Must putrefaction's breath
 Leave nothing of this heavenly sight
 But loathsomeness and ruin? 20
 Spare nothing but a gloomy theme,
 On which the lightest heart might moralize?
 Or is it only a sweet slumber
 Stealing o'er sensation,
 Which the breath of roseate morning
 Chaseth into darkness?
 Will Ianthe wake again,
 And give that faithful bosom joy
 Whose sleepless spirit waits to catch
 Light, life and rapture from her smile? 30

Yes! she will wake again,
 Although her glowing limbs are motionless,
 And silent those sweet lips,
 Once breathing eloquence,
 That might have soothed a tiger's rage,
 Or thawed the cold heart of a conqueror.
 Her dewy eyes are closed,
 And on their lids, whose texture fine
 Scarce hides the dark blue orbs beneath,
 The baby Sleep is pillowed: 40
 Her golden tresses shade

1. sang

Hvor døden er forunderlig,
døden og hans bror søvnen!
Den ene, bleg som hin aftagende måne
med ligblå læber;
den anden, rosenrød som morgenen
når tronet på havets bølge
den rødmer ud over verden:
dog begge så overmåde forunderlige!

Har da den mørke magt,
som hersker i de besmittede grave, 10
grebet hendes syndefri sjæl?
Må da denne uforlignelige skikkelse,
som kærlighed og beundring ikke kan se
uden med bankende hjerte, disse azurblå årer,
der stråler som strømme langs en mark af sne,
dette yndige omrids, der er smukt
som åndende marmor, gå til grunde?
Må forrådnelsens ånde
efterlade intet andet af dette himmelske syn
end hæslighed og fordærv? 20
skåne intet andet end et dystert emne
over hvilket det letteste hjerte kan moralisere?
Eller er det kun en sød slummer,
snigende sig over sanserne,
som den rosenfarvede morgens ånde
vil jager ind i mørket?
Vil Ianthe vågne igen
og give dét trofaste bryst glæde,
hvis søvnløse ånd venter på at fange
lys, liv og henrykkelse fra hendes smil? 30

Ja! hun vil vågne igen,
skønt hendes blussende lemmer er ubevægelige,
og de dejlige læber tavse,
som engang åndede veltalenhed,
der kunne have formildet en tigers raseri
eller tøet en erobres kolde hjerte.
Hendes duggede øjne er lukkede,
og på deres låg, hvis fine struktur
knapt skjuler de mørkeblå øjne nedenunder,
hviler barnesøvnen:* 40
hendes gyldne lokker skygger

---

* Ianthe er voksen.

The bosom's stainless pride,
Curling like tendrils of the parasite
Around a marble column.

Hark! whence that rushing sound?
'Tis like the wondrous strain
That round a lonely ruin swells,
Which, wandering on the echoing shore,
The enthusiast hears at evening:
'Tis softer than the west wind's sigh; 50
'Tis wilder than the unmeasured notes
Of that strange lyre whose strings
The genii of the breezes sweep:
Those lines of rainbow light
Are like the moonbeams when they fall
Through some cathedral window, but the tints
Are such as may not find
Comparison on earth.

Behold the chariot of the Fairy Queen!
Celestial coursers paw the unyielding air; 60
Their filmy pennons at her word they furl,
And stop obedient to the reins of light:
These the Queen of Spells drew in,
She spread a charm around the spot,
And leaning graceful from the ethereal car,
Long did she gaze, and silently,
Upon the slumbering maid.

Oh! not the visioned poet in his dreams,
When silvery clouds float through the 'wilder'd brain,
When every sight of lovely, wild and grand 70
Astonishes, enraptures, elevates,
When fancy at a glance combines
The wondrous and the beautiful, —
So bright, so fair, so wild a shape
Hath ever yet beheld,
As that which reined the coursers of the air,
And poured the magic of her gaze
Upon the maiden's sleep.

The broad and yellow moon
Shone dimly through her form — 80
That form of faultless symmetry;
The pearly and pellucid car

barmens uplettede pragt, snoende
sig som en kravlende plantes slyngtråde
omkring en marmorsøjle.

Hør! hvorfra denne brusende lyd?
Det er som den vidunderlige tone,
der svulmer omkring en ensom ruin,
som, vandrende på den genlydende bred,
den begejstrede hører om aftenen:
den er blødere end vestenvindens suk; 50
den er vildere end de urytmiske harmonier
fra den sælsomme lyre, hvis strenge*
brisens gejster rører:
de linjer af regnbuelys dér
er som månestrålerne, når de falder
gennem en domkirkes vindue, men farverne
er sådanne, som næppe finder
sammenligning på jorden.

Se Fedronningens stridsvogn!
himmelske gangere skraber i den ueftergivende luft; 60
de ruller de hindeagtige vinger op på hendes bud
og standser lydigt for lystømmerne.
Trolddommens Dronning trak dem ind,
hun spredte fortryllelse på stedet,
og idet hun lænede sig yndefuldt ud af den
overjordiske vogn, stirrede hun længe og tavst
på den slumrende pige.

Åh! den beåndede digter har ikke i sine drømme, —
når sølvklare skyer svæver gennem den vildfarende hjerne,
når hvert syn af noget bedårende, vildt og herligt 70
forbavser, henriver, opløfter,
når fantasien i et blik forener
det vidunderlige og det smukke, —
så lys, så skøn, så vild en skikkelse
endnu nogensinde set
som den, der holdt luftens gangere an
og øste sit blikks trolddomskraft
på pigens søvn.

Den klare og gule måne
skinnede svagt gennem hendes skikkelse — 80
denne fejlfrit symmetriske skikkelse;
den perleagtige og gennemsigtige vogn

---

* Æolsharpe, vindharpe.

Moved not the moonlight's line:
'Twas not an earthly pageant:
Those who had looked upon the sight,
Passing all human glory,
Saw not the yellow moon,
Saw not the mortal scene,
Heard not the night-wind's rush,
Heard not an earthly sound, 90
Saw but the fairy pageant,
Heard but the heavenly strains
That filled the lonely dwelling.

The Fairy's frame was slight, yon fibrous cloud,
That catches but the palest tinge of even,
And which the straining eye can hardly seize
When melting into eastern twilight's shadow,
Were scarce so thin, so slight; but the fair star
That gems the glittering coronet of morn,
Sheds not a light so mild, so powerful, 100

As that which, bursting from the Fairy's form,
Spread a purpureal halo round the scene,
Yet with an undulating motion,
Swayed to her outline gracefully.

From her celestial car
The Fairy Queen descended,
And thrice she waved her wand
Circled with wreaths of amaranth:
Her thin and misty form
Moved with the moving air, 110
And the clear silver tones,
As thus she spoke, were such
As are unheard by all but gifted ear.

Fairy

'Stars! your balmiest influence shed!
Elements! your wrath suspend!
Sleep, Ocean, in the rocky bounds
That circle thy domain!
Let not a breath be seen to stir
Around yon grass-grown ruin's height,
Let even the restless gossamer 120
Sleep on the moveless air!
Soul of Ianthe! thou,
Judged alone worthy of the envied boon,

brød ikke månelysets linjer:
 det var ikke et jordisk optog:
 de, som havde set synet,
 der overgik al menneskelig pragt,
 så ikke den gule måne,
 så ikke den verdslige skueplads,
 hørte ikke natvindens susen,
 hørte ikke en jordisk lyd, 90
 så kun feoptoget,
 hørte kun de himmelske toner,
 som fyldte den ensomme bolig.

Feens legeme var spinkelt, hin fibrøse sky
 der fanger kun aftenens blegeste skær,
 og som det anstrengte øje næsten ikke kan se,
 når den svinder hen i det østlige tusmørkes skygge, kunne
 næppe være så fin, så spinkel; men den skønne stjerne*
 der pryder morgens tindrede krone,
 kaster ikke et lys så mildt, så magtfuldt, 100
 som det, der, strømmende fra Feens skikkelse,
 udbredte en strålende lysrand omkring optrinet,
 og dog svingede yndefuldt om hendes
 omrids med en bølgende bevægelse.

Fedronningen steg ned
 af sin himmelske vogn,
 og tre gange svingede hun sin tryllestav,
 ringlet med kranse af amarant.
 Hendes fine og tågede skikkelse
 bevægede sig sammen med luften, 110
 og de klare sølvtoner,
 for hun talte på denne måde, var sådanne,
 som er uhørlige af alle andre end begavede ører.

Feen

„Stjerner! udbred jeres mest balsamiske indflydelse!
 Elementer! udsæt jeres vrede!
 Sov Ocean! på de klippefyldte grænser,
 som omkredser dit rige,
 lad ikke en vind ses røre sig
 omkring hin græsklædte ruins tinde,
 lad selv det hvileløse edderkoppespind 120
 sove på den ubevægelige luft!
 Ianthes Sjæl! du
 alene fundet værdig til den misundte gave,

---

* stjerne: planeten Venus som morgenstjerne,

That waits the good and the sincere; that waits
 Those who have struggled, and with resolute will
 Vanquished earth's pride and meanness, burst the chains,
 The icy chains of custom, and have shone
 The day-stars of their age; — Soul of Ianthe!
 Awake! arise!

Sudden arose 130
 Ianthe's Soul; it stood
 All beautiful in naked purity,
 The perfect semblance of its bodily frame.
 Instinct with inexpressible beauty and grace;
 Each stain of earthliness
 Had passed away, it reassumed
 Its native dignity, and stood
 Immortal amid ruin.

Upon the couch the body lay 140
 Wrapped in the depth of slumber:
 Its features were fixed and meaningless,
 Yet animal life was there,
 And every organ yet performed
 Its natural functions: 'twas a sight
 Of wonder to behold the body and soul.
 The self-same lineaments, the same
 Marks of identity were there:
 Yet, oh, how different! One aspires to Heaven,
 Pants for its sempiternal heritage,
 And ever-changing, ever-rising still, 150
 Wantons in endless being.
 The other, for a time the unwilling sport
 Of circumstance and passion, struggles on;
 Fleets through its sad duration rapidly;
 Then, like an useless and worn-out machine,
 Rots, perishes, and passes.

Fairy

'Spirit! who hast dived so deep;
 Spirit! who hast soared so high;
 Thou the fearless, thou the mild,
 Accept the boon thy worth hath earned, 160
 Ascend the car with me.

Spirit

'Do I dream? is this new feeling
 But a visioned ghost of slumber?

som venter den gode og sandfærdige; som venter
dem, der har kæmpet og med beslutsom vilje
besejret verdens stolthed og nedrigthed, sprængt lænkerne,
sædvanens iskolde lænker, og har skinnet
som dagstjerner i deres tidsalder; — Ianthes Sjæl!
Vågn! Stå op!”

Pludselig rejste 130
Ianthes Sjæl sig; den stod
aldeles smuk i nøgen renhed,
den fuldkomne lighed til hendes fysiske legeme,
fyldt med usigelig skønhed og ynde.
Hver rest af jordiskhed
var borte, den antog igen
sin medfødte værdighed
og stod udødelig midt i forfald.

Kroppen lå på lejet, 140
hyllet i slummerens dyb;
dens træk var stivnet og uden mening,
dog var animalsk liv tilstede,
og ethvert organ udførte endnu
sin naturlige funktion. Det var
et underfuldt syn at beskue krop og sjæl.
De selvsamme træk, de samme
tegn på enshed var der:
dog, åh, hvor forskellige! Den ene stræber mod himlen,
higer efter sin evige arv,
og flagrer altid skiftende, altid stadig stigende, 150
i endeløs væren.
Den anden, for en tid den uvillige kasterbold
for omstændighed og lidenskab, kæmper videre;
iler hastigt gennem sit triste tidsrum;
for så, som en ubrugelig og udslidt maskine,
at nedbrydes, gå til grunde og forsvinde.

Feen

„Ånd! som har dykket så dybt;
Ånd! som har steget så højt;
du den frygtløse, du den milde,
modtag den gave dit værd har fortjent, 160
stig op på vognen sammen med mig.”

Ånden

„Drømmer jeg? er denne nye følelse
andet end et søvnens spøgelsessyn?

If indeed I am a soul,
A free, a disembodied soul,
Speak again to me.'

Fairy

'I am the Fairy MAB: to me 'tis given
The wonders of the human world to keep:
The secrets of the immeasurable past,
In the unfailing consciences of men, 170
Those stern, unflattering chroniclers, I find:
The future, from the causes which arise
In each event, I gather: not the sting
Which retributive memory implants
In the hard bosom of the selfish man;
Nor that ecstatic and exulting throb
Which virtue's votary feels when he sums up
The thoughts and actions of a well-spent day,
Are unforeseen, unregistered by me:
And it is yet permitted me, to rend 180
The veil of mortal frailty, that the spirit,
Clothed in its changeless purity, may know
How soonest to accomplish the great end
For which it hath its being, and may taste
That peace, which in the end all life will share.
This is the meed of virtue; happy Soul,
Ascend the car with me!'

The chains of earth's immurement
Fell from Ianthe's spirit;
They shrank and brake like bandages of straw 190
Beneath a wakened giant's strength.
She knew her glorious change,
And felt in apprehension uncontrolled
New raptures opening round:
Each day-dream of her mortal life,
Each frenzied vision of the slumbers
That closed each well-spent day,
Seemed now to meet reality.

The Fairy and the Soul proceeded;
The silver clouds departed; 200
And as the car of magic they ascended,
Again the speechless music swelled,
Again the coursers of the air
Unfurled their azure pennons, and the Queen

Hvis jeg virkelig er en sjæl,
en fri, ulegemliggjort sjæl,
så tal atter til mig.”

Feen

„Jeg er Feen MAB: til mig er det givet
at bevare den menneskelige verdens underer:
den umålelige fortids hemmeligheder
i menneskers aldrig svigtende samvittighed, 170
den strenge, usmigrende krønikeskriver, finder jeg:
fremtiden, ud fra de årsager som viser sig
i enhver hændelse, slutter jeg mig til: ikke brodden
som erindringer om gengældelse indplanter
i den hårde barm hos det egennyttige menneske;
heller ikke den ekstatiske og jublende banken
som dydens dyrker føler, når han opregner
tankerne og handlingerne i løbet af en velbrugt dag,
er uforudsete, ubogførte af mig:
og det er desuden tilladt mig at sønderrive 180
sløret for jordisk skrøbelighed, så ånden,
klædt i sin uforanderlige renhed, kan vide
hvorledes snarest at opfylde det store mål,
for hvis skyld den har sin eksistens og kan smage
den fred, som til sidst alt liv vil dele.
Dette er dydens løn; lykkelige Sjæl,
stig op på vognen sammen med mig.”

Den jordiske indespærrings lænker
faldt fra Ianthes ånd;
de skrumpede og brækkede som stråbandager 190
under en vågnende kæmpes styrke.
Hun fattede sin herlige forandring
og følte i et virvar af indtryk
nye ekstaser vælde frem:
hver dagdrøm i hendes jordiske liv,
hvert vilde syn i søvnen,
som slutter hver velanvendt dag,
syntes at blive til virkelighed.

Feen og Sjælen fulgtes ad;
sølvskyerne skilte sig; 200
og da de steg op i den fortryllede vogn,
svulmede den ordløse musik atter,
atter udfoldede luftens gangere
deres azurblå vinger, og Dronningen,

Shaking the beamy reins
Bade them pursue their way.

The magic car moved on.
The night was fair, and countless stars
Studded Heaven's dark blue vault, —
Just o'er the eastern wave 210

Peeped the first faint smile of morn: —
The magic car moved on —
From the celestial hoofs
The atmosphere in flaming sparkles flew,
And where the burning wheels
Eddied above the mountain's loftiest peak,
Was traced a line of lightning.
Now it flew far above a rock,
The utmost verge of earth,
The rival of the Andes, whose dark brow 220
Lowered o'er the silver sea.

Far, far below the chariot's path,
Calm as a slumbering babe,
Tremendous Ocean lay.
The mirror of its stillness shewed
The pale and waning stars,
The chariot's fiery track,
And the grey light of morn
Tinging those fleecy clouds
That canopied the dawn. 230
Seemed it, that the chariot's way
Lay through the midst of an immense concave,
Radiant with million constellations, tinged
With shades of infinite colour,
And semicircled with a belt
Flashing incessant meteors.

The magic car moved on.
As they approached their goal
The coursers seemed to gather speed;
The sea no longer was distinguished; earth 240
Appeared a vast and shadowy sphere;
The sun's unclouded orb
Rolled through the black concave;
Its rays of rapid light

idet hun rystede med de strålende tømmer,
bød dem fortsætte deres vej.

Den fortryllede vogn rejste videre.
Natten var klar, og utallige stjerner
besatte himlens mørkeblå hvælving, —
lige over den østlige bølge 210
kiggede morgenens første svage smil: —
den fortryllede vogn rejste videre —
fra de himmelske hove
fløj atmosfæren i flammende gnister,
og hvor de brændende hjul
hvirvlede hen over bjergets højeste top,
var der afsat en linje af lyn.
Nu fløj den højt over en klippe,
den yderste rand af jorden,
en rival til Andesbjergene, hvis mørke top* 220
fordunklede det sølvblanke hav.

Langt, langt under stridsvognens sti,
rolig som et slumrende barn,
lå det kolossale ocean.
Dets stilheds spejl viste
de blege og svindende stjerner,
stridsvognens flammende spor
og morgenens grå lys,
der tonede de uldagtige skyer,
som overdækkede daggryet. 230
Det syntes som om stridsvognens vej
lå gennem midten af et umådelig hulrum,
der strålede af en million stjernebilleder,
tonet af uendelige farvers skær,
og halvt omkredset af et bælte,[†]
der blinkede uophørligt med meteoror.

Den magiske vogn rejste videre.
Efterhånden som de nærmede sig målet,
syntes gangerne at vinde fart;
havet kunne ikke længere skelnes; jorden 240
sås som en vældig og dunkel klode;
solens skyfri kugle
rullede gennem det sorte hulrum;^{1‡}
dens rappe lysstråler

* Andesbjergene: på den tid troede man Andesbjergene var de højeste i verden (Norton).

† Mælkevejen (Longman 1). På Shelleys vidste man ikke, at mælkevejen var en blandt mange galakser.

‡ Tallene henviser til Shelleys egne noter; anbragt efter digtet.

Parted around the chariot's swifter course,
And fell, like ocean's feathery spray
Dashed from the boiling surge
Before a vessel's prow.

The magic car moved on.
Earth's distant orb appeared 250
The smallest light that twinkles in the heaven;
Whilst round the chariot's way
Innumerable systems rolled,
And countless spheres diffused
An ever-varying glory.
It was a sight of wonder: some
Were horned like the crescent moon;
Some shed a mild and silver beam
Like Hesperus o'er the western sea;
Some dashed athwart with trains of flame, 260
Like worlds to death and ruin driven;
Some shone like suns, and, as the chariot passed,
Eclipsed all other light.

Spirit of Nature! here!
In this interminable wilderness
Of worlds, at whose immensity
Even soaring fancy staggers,
Here is thy fitting temple.
Yet not the lightest leaf
That quivers to the passing breeze 270
Is less instinct with thee:
Yet not the meanest worm
That lurks in graves and fattens on the dead
Less shares thy eternal breath.
Spirit of Nature! thou!
Imperishable as this scene,
Here is thy fitting temple.

II

If solitude hath ever led thy steps
To the wild Ocean's echoing shore,
And thou hast lingered there,
Until the sun's broad orb
Seemed resting on the burnished wave,
Thou must have marked the lines

delte sig omkring stridsvognens hurtigere løb
og faldt som oceanets fjerlette skum,
slynget bort fra den kogende bølge
foran et fartøjs stævn.

Den magiske vogn rejste videre.
Jordens fjerne kugle dukkede frem, 250
det mindste lys der blinker på himlen;
medens omkring stridsvognens vej
utallige systemer rullede,²
og talløse kloder spredte
en evigtskiftende glans.
Det var et underfuldt syn: nogle
var hornet som måneseglet;
nogle udsendte en mild og sølvglimtende stråle,
som Hesperus over det vestlige hav;
nogle fór tværs over med flammeslæb,* 260
som verdener drevet til død og undergang;
nogle skinnede som sole og formørkede
alt andet lys, da stridsvognen passerede.

Naturens ånd! her!
I dette endeløse vildnis
af verdner, over for hvis uhyre udstrækning
selv den højtstigende tanke vakler,
her er dit passende tempel.
Dog er det letteste blad,
som dirrer i den flygtige brise, 270
ikke mindre gennemtrængt af dig:
dog har den ringeste orm,
som skjuler sig i grave og feder sig på de døde,
ikke mindre del i dit evige åndedrag.
Naturens ånd! du!
uforgængelig som denne skueplads,
her er dit passende tempel.

2. sang

Hvis ensomhed nogensinde har styret dine skridt
til det vilde havs genlydende bred,
og du har dvælet der,
til solens klare skive
syntes at hvile på den blanke bølge,
må du have mærket dig linjerne

---

* Kometer.

Of purple gold, that motionless
Hung o'er the sinking sphere:
Thou must have marked the billowy clouds
Edged with intolerable radiancy 10
Towering like rocks of jet
Crowned with a diamond wreath.
And yet there is a moment,
When the sun's highest point
Peeps like a star o'er ocean's western edge,
When those far clouds of feathery gold,
Shaded with deepest purple, gleam
Like islands on a dark blue sea;
Then has thy fancy soared above the earth,
And furled its wearied wing 20
Within the Fairy's fane.

Yet not the golden islands
Gleaming in yon flood of light,
Nor the feathery curtains
Stretching o'er the sun's bright couch,
Nor the burnished ocean waves
Paving that gorgeous dome,
So fair, so wonderful a sight
As Mab's ethereal palace could afford.
Yet likest evening's vault, that faery Hall! 30
As Heaven, low resting on the wave, it spread
Its floors of flashing light,
Its vast and azure dome,
Its fertile golden islands
Floating on a silver sea;
Whilst suns their mingling beamings darted
Through clouds of circumambient darkness,
And pearly battlements around
Looked o'er the immense of Heaven.

The magic car no longer moved. 40
The Fairy and the Spirit
Entered the Hall of Spells:
Those golden clouds
That rolled in glittering billows
Beneath the azure canopy
With the ethereal footsteps trembled not:
The light and crimson mists,
Floating to strains of thrilling melody
Through that unearthly dwelling,
Yielded to every movement of the will. 50
Upon their passive swell the Spirit leaned,

af purpurguld, som ubevægelige
 hang over den synkende klode.
 Du må have mærket dig de svulmende skyer,
 kantet med uudholdelig stråleglans, 10
 der rager op som klipper af udsluppet damp,
 kronet af en diamantkrans.
 Og dog er der et øjeblik,
 når solens højeste punkt
 kigger som en stjerne over oceanets vestlige rand,
 når de fjerne skyerne af fjerlet guld,
 skygget med dybeste purpur, glimter
 som øer på et mørkeblåt hav;
 da har din fantasi svævet højt over jorden,
 og foldet sine trætte vinger sammen 20
 inde i Feens helligdom.

Dog hverken de gyldne øer,
 glimtende i hin flod af lys,
 eller de fjeragtige forhæng
 der strækker sig over solens lyse leje,
 eller det blanke oceans bølger
 der brolægger den pragtfulde kuppel,
 kunne frembyde så skønt, så vidunderligt et skue
 som Mabs æteriske slot.

Dog lignede Fehallen aftenens hvælving! 30
 Ligesom himlen, lavt hvilende på bølgen,
 udbredte den sine funklende lysgulve,
 sin vældige azurblå kuppel,
 sine frodige gyldne øer
 der flød på et sølvblankt hav;
 medens sole sendte deres sammenblandede stråler
 gennem skyer af omgivende mørke,
 og det perleagtige brystværn overalt
 så ud over himlens vældighed.

Den fortryllede vogn var nu standset. 40
 Feen og Ånden
 gik ind i Trolddommens Hal:
 de gyldne skyer
 som rullede i glimtende vover
 under det azurblå tag,
 skælvede ikke ved de æteriske fodtrin:
 de lette og højrøde tåger
 der svævede gennem den ujordiske bolig
 til toner af en gribende melodi,
 gav efter for hver af viljens bevægelser. 50
 Ånden hvilede på den passive dis og brugte

And, for the varied bliss that pressed around,
Used not the glorious privilege
Of virtue and of wisdom.

‘Spirit!’ the Fairy said,
And pointed to the gorgeous dome,
‘This is a wondrous sight
And mocks all human grandeur;
But, were it virtue’s only meed, to dwell
In a celestial palace, all resigned 60
To pleasurable impulses, immured
Within the prison of itself, the will
Of changeless nature would be unfulfilled.
Learn to make others happy. Spirit, come!
This is thine high reward: — the past shall rise;
Thou shalt behold the present; I will teach
The secrets of the future.’

The Fairy and the Spirit
Approached the overhanging battlement. —
Below lay stretched the universe! 70
There, far as the remotest line
That bounds imagination’s flight,
Countless and unending orbs
In mazy motion intermingled,
Yet still fulfilled immutably
Eternal nature’s law.
Above, below, around,
The circling systems formed
A wilderness of harmony;
Each with undeviating aim, 80
In eloquent silence, through the depths of space
Pursued its wondrous way.

There was a little light
That twinkled in the misty distance:
None but a spirit’s eye
Might ken that rolling orb;
None but a spirit’s eye,
And in no other place
But that celestial dwelling, might behold
Each action of this earth’s inhabitants. 90
But matter, space and time
In those aëreal mansions cease to act;
And all-prevailing wisdom, when it reaps
The harvest of its excellence, o’er-bounds
Those obstacles, of which an earthly soul

ikke, på grund af den afvekslende lyksalighed
der trængte sig på, det herlige privilegium
som dyd og visdom giver.

„Ånd!” sagde Feen,
og pegede på den pragtfulde kuppel,
„dette er et vidunderligt syn
og spotter al menneskelig storhed;
men var det dydens eneste løn at bo
i et himmelsk slot, helt overladt
til behagelige indskydelser, indespærret
i sit eget selvs fængsel, ville den
uforanderlige naturs ønske være uopfyldt.
Lær at gøre andre lykkelige. Ånd, kom!
dette er din store belønning: — fortiden skal opstå;
du skal skue nutiden; jeg vil undervise
i fremtidens hemmeligheder.”

60

Feen og Ånden
nærmede sig det udhængende brystværn. —
Nedenunder lå universet udstrakt!
Dér, så langt væk som den fjerneste skranke
der begrænser fantasiens flugt,
opfyldte talløse og uendelige kloder,
blandet i labyrintiske bevægelser,
dog stadig uforanderligt
den evige naturs lov.
Over, under, omkring
formede de kredsene systemer
et vildnis af harmoni;
hver enkelt fulgte med ufravigeligt sigte,
i udtryksfuld tavshed, sin vidunderlige bane
gennem rummets dybder.

70

80

Der var et lille lys,
der blinkede i det tågede fjerne:
intet andet end en ånds øje
ville kunne genkende den rullende kugle;
intet andet end en ånds øje,
og ikke på noget andet sted
end i denne himmelske bolig, ville kunne se
hver handling af denne jords beboere.

90

Men stof, rum og tid
ophører med at handle i de luftige palæer;
og altgennemtrængende visdom, når den høster
frugten af sin fortræffelighed, overspringer
de forhindringer, som en jordisk sjæl

Fears to attempt the conquest.
The Fairy pointed to the earth.
The Spirit's intellectual eye
Its kindred beings recognized.
The thronging thousands, to a passing view, 100
Seemed like an anthill's citizens.
How wonderful! that even
The passions, prejudices, interests,
That sway the meanest being, the weak touch
That moves the finest nerve,
And in one human brain
Causes the faintest thought, becomes a link
In the great chain of nature.

'Behold,' the Fairy cried,
'Palmyra's ruined palaces! — 110
Behold! where grandeur frowned;
Behold! where pleasure smiled;
What now remains? — the memory
Of senselessness and shame —
What is immortal there?
Nothing — it stands to tell
A melancholy tale, to give
An awful warning: soon
Oblivion will steal silently
The remnant of its fame. 120
Monarchs and conquerors there
Proud o'er prostrate millions trod —
The earthquakes of the human race;
Like them, forgotten when the ruin
That marks their shock is past.

'Beside the eternal Nile,
The Pyramids have risen.
Nile shall pursue his changeless way:
Those Pyramids shall fall;
Yea! not a stone shall stand to tell 130
The spot whereon they stood!
Their very site shall be forgotten,
As is their builder's name!

'Behold yon sterile spot;
Where now the wandering Arab's tent
Flaps in the desert-blast.
There once old Salem's haughty fane

skælver ved at forsøge at besejre.
 Feen pegede på jorden.
 Åndens mentale øje
 genkendte sine beslægtede skabninger.
 De myldrende tusinder lignede, 100
 for et flygtigt blik, en myretues borgere.
 Hvor forunderligt! at selv
 de følelser, fordomme og interesser
 som behersker den ringeste skabning,
 den svage berøring som bevæger den fineste nerve,
 og i en menneskehjerne
 forårsager den svageste tanke, bliver et led
 i naturens store kæde.

„Se”, udrød Feen,
 „Palmyras sammenstyrtede slotte! —* 110
 Se! hvor storhed viste ringeagt ;
 Se! hvor nydelsen smilede;
 hvad er der nu tilbage? — erindringen
 om tåbelighed og skam —
 hvad er udødeligt der?
 Intet — det står for at fortælle
 en sørgmodig historie, for at give
 en højtidelig advarsel,
 snart vil glemsel tavst stjæle
 resten af dens berømmelse. 120
 Eneherskere og erobrere trådte der
 stolt hen over henstrakte millioner —
 menneskeracens jordskælv;
 som dem, glemte, når ruinen,
 der vidner om deres rystelser, er borte.

„Ved siden af den evige Nil
 har pyramiderne rejst sig.
 Nilen skal følge sin uforanderlige vej,
 pyramiderne skal falde;
 sandelig! ikke en sten skal stå til at vise 130
 stedet hvor de stod;
 selve deres tomt skal være glemt,
 som deres bygherrers navne er det.

„Se hint golde sted;
 hvor nu den omvandrede arabers telt
 dasker i ørkenblæsten.
 Der strakte engang gamle Salomons hovmodige helligdom

---

* Palmyra: en oase- og handelsby i antikkens Syrien.

Reared high to heaven its thousand golden domes,
 And in the blushing face of day
 Exposed its shameful glory. 140

Oh! many a widow, many an orphan cursed
 The building of that fane; and many a father,
 Worn out with toil and slavery, implored
 The poor man's God to sweep it from the earth,
 And spare his children the detested task
 Of piling stone on stone, and poisoning
 The choicest days of life,
 To soothe a dotard's vanity.

There an inhuman and uncultured race
 Howled hideous praises to their Demon-God; 150

They rushed to war, tore from the mother's womb
 The unborn child — old age and infancy
 Promiscuous perished; their victorious arms
 Left not a soul to breathe. Oh! they were fiends:
 But what was he who taught them that the God

Of nature and benevolence hath given
 A special sanction to the trade of blood?
 His name and theirs are fading, and the tales
 Of this barbarian nation, which imposture
 Recites till terror credits, are pursuing 160
 Itself into forgetfulness.

'Where Athens, Rome, and Sparta stood,
 There is a moral desert now:
 The mean and miserable huts,
 The yet more wretched palaces,
 Contrasted with those ancient fanes,
 Now crumbling to oblivion;

The long and lonely colonnades,
 Through which the ghost of Freedom stalks,
 Seem like a well-known tune, 170
 Which in some dear scene we have loved to hear,
 Remembered now in sadness.

But, oh! how much more changed,
 How gloomier is the contrast
 Of human nature there!
 Where Socrates expired, a tyrant's slave,
 A coward and a fool, spreads death around —

sine tusinde gyldne kupler højt mod himlen
 og udstillede sin skamløse pragt
 for dagens rødmende ansigt. 140
 Åh! mange enker, mange forældreløse forbandede
 bygningen af denne helligdom; og mange fædre,
 nedslidte af møje og slaveri, bønfuldt
 den fattige mands Gud om at feje den bort fra jorden
 og skåne hans børn fra det forhadte hverv
 at stable sten på sten og forgifte
 livets mest udsøgte dage
 for at mildne en oldings forfængelighed.*
 Dér hylede en umenneskelig og udannet race
 hæslige bønner til deres dæmongud; 150
 de stormede i krig, rev det ufødte barn
 fra moderens skød, — gamle og børn
 gik uden forskel til grunde; deres sejrende våben
 efterlod ikke en sjæl i live. Åh, de var djævl!
 men hvad var han, som lærte dem,[†]
 at naturen og velviljens Gud havde givet
 særlig tilladelse til det blodige håndværk?
 Hans navn og deres falmer, og fortællingerne
 om dette barbariske folk, som svindlere[‡]
 gentager, indtil frygten skænker dem tiltro, 160
 følger det selv ind i forglemmelse.

„Hvor Athen, Rom og Sparta stod,
 der er nu en moralsk ørken:
 de tarvelige og elendige hytter,
 de endnu uslere slotte stod
 i kontrast til de ældgamle helligdomme,
 der nu smuldrer til glemsel;
 de lange og ensomme søjlegange
 som frihedens spøgelse skrider igennem,
 synes ligesom en velkendt melodi, 170
 vi har elsket at høre i en lykkelig tid,
 nu husket i vemod.
 Men, åh! hvor meget mere forandret,
 hvor dystre er ikke forskellen
 i menneskenaturen der!
 hvor Sokrates udåndede, spreder en tyrans slave,[§]
 en kujon og en tåbe, død omkring sig —

* Kong Salomon. — umenneskelig ... race: De gammeltestamentlige jøder.

† Moses.

‡ svindlere: præster.

§ en tyrans slave: i det Ottomanske Rige var der indsat lokale krigsherrer i de forskellige provinser, også i Grækenland (Hopkins 2).

Then, shuddering, meets his own.
 Where Cicero and Antoninus lived,
 A cowled and hypocritical monk
 Prays, curses and deceives. 180

'Spirit, ten thousand years
 Have scarcely passed away,
 Since, in the waste where now the savage drinks
 His enemy's blood, and aping Europe's sons,
 Wakes the unholy song of war,
 Arose a stately city,
 Metropolis of the western continent:
 There, now, the mossy column-stone,
 Indented by time's unrelaxing grasp, 190
 Which once appeared to brave
 All, save its country's ruin;
 There the wide forest scene,
 Rude in the uncultivated loveliness
 Of gardens long run wild,
 Seems, to the unwilling sojourner, whose steps
 Chance in that desert has delayed,
 Thus to have stood since earth was what it is.
 Yet once it was the busiest haunt,
 Whither, as to a common centre, flocked 200
 Strangers, and ships, and merchandize:
 Once peace and freedom blessed
 The cultivated plain:
 But wealth, that curse of man,
 Blighted the bud of its prosperity:
 Virtue and wisdom, truth and liberty,
 Fled, to return not, until man shall know
 That they alone can give the bliss
 Worthy a soul that claims
 Its kindred with eternity. 210

'There's not one atom of yon earth
 But once was living man;
 Nor the minutest drop of rain,
 That hangeth in its thinnest cloud,
 But flowed in human veins:
 And from the burning plains
 Where Libyan monsters yell,

møder derefter, skælvende, sin egen.
 Hvor Cicero og Antoninus levede,*
 beder, forbander og bedrager 180
 en kutteklædt og hyklerisk munk.†

„Ånd! titusinde år
 er næppe henrundet,
 siden der i det øde, hvor den vilde nu drikker
 sin fjendes blod, og efterabendende Europas sønner,
 vækker de uhellige krigssange,
 opstod en statelig by,‡
 det vestlige kontinents hovedstad:
 der synes nu de mosgroede søjlesten,
 indskåret af tidens uslækkede greb, 190

som engang viste sig at byde alt trods,
 bortset fra sit lands undergang;
 der synes den vidtstrakte skovscene,
 barsk i længe tilgroede havers
 vildtvoksende dejlighed,
 for den modvillige gæst, hvis skridt
 tilfældet har sinket i dette øde,
 at have stået således siden jorden blev til det, den er.
 Dog var det engang det travleste hjemsted,
 hvorhen, som til et fælles centrum, 200
 fremmede og skibe og varer strømmede.

Engang velsignede fred og frihed
 den opdyrkede slette,
 men rigdom, denne menneskets forbandelse,
 ødelagde blomsten af dens velstand.
 Dyd og visdom, sandhed og frihed flygtede,
 for ikke at vende tilbage, før mennesket forstår,
 at de alene kan skænke den lyksalighed,
 der er en sjæl værdig, som gør krav på
 at være i slægt med evigheden. 210

„Der er ikke ét atom af hin jord,
 som ikke engang var af et levende menneske;
 heller ikke den mindste dråbe regn
 der hænger i sin tyndeste sky,
 som ikke flød i menneskets åre.
 Og fra de brændende sletter
 hvor libyske uhyre hylér,

---

* Antoninus: Marcus Aurelius.

† Paven.

‡ Hentyder muligvis til mayaernes ruiner i Centralamerika (Norton), eller aztekernes hovedstad Tenochtitlan (Longman 1).

From the most gloomy glens
 Of Greenland's sunless clime,
 To where the golden fields 220
 Of fertile England spread
 Their harvest to the day,
 Thou canst not find one spot
 Whereon no city stood.

'How strange is human pride!
 I tell thee that those living things,
 To whom the fragile blade of grass,
 That springeth in the morn
 And perisheth ere noon,
 Is an unbounded world; 230
 I tell thee that those viewless beings,
 Whose mansion is the smallest particle
 Of the impassive atmosphere,
 Think, feel and live like man;
 That their affections and antipathies,
 Like his, produce the laws
 Ruling their moral state;
 And the minutest throb
 That through their frame diffuses
 The slightest, faintest motion, 240
 Is fixed and indispensable
 As the majestic laws
 That rule yon rolling orbs.'

The Fairy paused. The Spirit,
 In ecstasy of admiration, felt
 All knowledge of the past revived; the events
 Of old and wondrous times,
 Which dim tradition interruptedly
 Teaches the credulous vulgar, were unfolded
 In just perspective to the view; 250
 Yet dim from their infinitude.
 The Spirit seemed to stand
 High on an isolated pinnacle;
 The flood of ages combating below,
 The depth of the unbounded universe
 Above, and all around
 Nature's unchanging harmony.

fra de mørkeste bjergkløfter
under Grønlands solløse himmel,
til hvor de gyldne marker 220
i frugtbare England udbreder
sine afgrøder den dag i dag,
kan du ikke finde et sted
hvor der ikke lå en by.

„Hvor sælsom menneskestolthed er!
Jeg siger dig, at de levende ting
for hvem det skrøbelige græsstrå,
der spirer om morgenen
og går til grunde inden middag, 230
er en ubegrænset verden;
jeg siger dig, at de usynlige væsener,*
hvis bolig er den mindste partikel
i den ufølede atmosfære,
tænker, føler og lever som mennesket;
at deres sympatier og antipatier,
ligesom hans, skaber de love,
der styrer deres moralske tilstand;
og den mindste banken
som forplanter sig gennem deres krop,
den ubetydeligste, svageste bevægelse, 240
er fastlagt og uundværlig,
som de majestætiske love
der styre hin rullende kloder.“

Feen holdt inde. Ånden,
i ekstatiske beundring, følte al fortids
viden live op igen, begivenhederne
fra gamle og vidunderlige tider
som den vage tradition med mellemrum
lærer den godtroende almue, blev udfoldet
med det rette perspektiv på sceneriet; 250
dog uklart på grund af deres uendelighed.
Ånden syntes at stå
højt oppe på en afsondret klippetop;
de kæmpede tidsaldres flod nedenunder,
verdensrummets grænseløse dyb
ovenover, og overalt
Naturens uforanderlige harmoni.

---

* Den mikroskopiske verden kendtes på dette tidspunkt. Shelley havde selv et mikroskop.

III

'Fairy!' the Spirit said,
 And on the Queen of Spells
 Fixed her etherial eyes,
 'I thank thee. Thou hast given
 A boon which I will not resign, and taught
 A lesson not to be unlearned. I know
 The past, and thence I will essay to glean
 A warning for the future, so that man
 May profit by his errors, and derive
 Experience from his folly: 10
 For, when the power of imparting joy
 Is equal to the will, the human soul
 Requires no other Heaven.'

Mab

'Turn thee, surpassing Spirit!
 Much yet remains unscanned.
 Thou knowest how great is man,
 Thou knowest his imbecility:
 Yet learn thou what he is;
 Yet learn the lofty destiny
 Which restless time prepares 20
 For every living soul.

'Behold a gorgeous palace, that, amid
 Yon populous city rears its thousand towers
 And seems itself a city. Gloomy troops
 Of sentinels, in stern and silent ranks,
 Encompass it around: the dweller there
 Cannot be free and happy; hearest thou not
 The curses of the fatherless, the groans
 Of those who have no friend? He passes on:
 The King, the wearer of a gilded chain 30
 That binds his soul to abjectness, the fool
 Whom courtiers nickname monarch, whilst a slave
 Even to the basest appetites — that man
 Heeds not the shriek of penury; he smiles
 At the deep curses which the destitute
 Mutter in secret, and a sullen joy
 Pervades his bloodless heart when thousands groan
 But for those morsels which his wantonness
 Wastes in unjoyous revelry, to save
 All that they love from famine: when he hears 40
 The tale of horror, to some ready-made face

3. sang

„Fe!” sagde Ånden,
 og fæstnede sine æteriske øjne
 på trolddommens Dronning,
 „jeg takker dig. Du har givet mig en gave,
 som jeg ikke vil afvise og lært mig
 en lektie, som ikke skal glemmes. Jeg kender
 fortiden og vil deraf forsøge at sammensætte
 en advarsel for fremtiden, så mennesket
 kan lære af sine fejl og udlede
 erfaring af sin dårskab: 10
 for når evnen til at skænke glæde
 er lig viljen til det, behøver menneskesjælen
 intet andet himmerige.“

Mab

„Se igen, overordentlige Ånd!
 Meget forbliver endnu uudforsket.
 Du ved hvor stor mennesket er,
 du kender hans svaghed;
 alligevel, lær hvad mennesket er;
 lær alligevel den ophøjede skæbne,
 som den aldrig hvilende tid bereder 20
 for hver levende sjæl.

„Se et pragtfuldt palads som midt i
 hin tætbefolkede by rejser sine tusinde tårne,
 og selv synes at være en by. Dystre tropper
 af skildvagter, i strenge og tavse rækker,
 omgiver det overalt: beboerne der
 kan ikke være frie og lykkelige; høre du ikke
 de faderløses forbandelser, stønnene
 fra dem som ingen ven har? Han lever videre,
 Kongen, bæreren af den forgyldte lænke, 30
 som binder hans sjæl til underkastelse, tåben
 som hoffolk giver tilnavnet enehersker, skønt en slave
 af de laveste lyster — den mand
 ænsrer ikke armodens skrig; han smiler
 ad de inderlige forbandelser, de udpinte
 mumler i skjul, og en træg glæde gennemstrømmer
 hans blodløse hjerte, når tusinder sukker
 efter de bidder, som hans fråsen
 øder i glædesløs svir, for at redde
 alle de elsker fra sult: når han hører 40
 historier om rædsel, vender han sig mod et ansigt

Of hypocritical assent he turns,
Smothering the glow of shame, that, spite of him,
Flushes his bloated cheek.

Now to the meal
Of silence, grandeur, and excess, he drags
His palled unwilling appetite. If gold,
Gleaming around, and numerous viands culled
From every clime, could force the loathing sense
To overcome satiety, — if wealth
The spring it draws from poisons not, — or vice, 50
Unfeeling, stubborn vice, converteth not
Its food to deadliest venom; then that king
Is happy; and the peasant who fulfils
His unforced task, when he returns at even,
And by the blazing faggot meets again
Her welcome for whom all his toil is sped,
Tastes not a sweeter meal.

Behold him now
Stretched on the gorgeous couch; his fevered brain
Reels dizzily awhile: but ah! too soon
The slumber of intemperance subsides, 60
And conscience, that undying serpent, calls
Her venomous brood to their nocturnal task.
Listen! he speaks! oh! mark that frenzied eye —
Oh! mark that deadly visage.'

King

'No cessation!
Oh! must this last for ever? Awful Death,
I wish, yet fear to clasp thee! — Not one moment
Of dreamless sleep! O dear and blessed peace!
Why dost thou shroud thy vestal purity
In penury and dungeons? wherefore lurkest
With danger, death, and solitude; yet shunn'st 70
The palace I have built thee? Sacred peace!
Oh visit me but once, but pitying shed
One drop of balm upon my withered soul.'

The Fairy

'Vain man! that palace is the virtuous heart,
And Peace defileth not her snowy robes
In such a shed as thine. Hark! yet he mutters;
His slumbers are but varied agonies,
They prey like scorpions on the springs of life.

lagt i de rette folder af hyklerisk bifald,
for at skjule den glød af skam, som trods ham selv
rødmer hans opsvulmede kind.

Nu til det tavse

måltidet af pragt og overflod, trækker han
sin sløvede uvillige appetit. Hvis guld,
glimtende overalt, og talrige levnedsmidler samlet
fra ethvert land, kunne tvinge ånden, som ledes,
til at overvinde mæthed, – hvis rigdom
ikke forgifter kilden den springer fra, – eller lasten, 50
ufølsom, hårdnakket last, ikke omdanner
sin føde til dødeligste edder; så er dén konge
lykkelig; og bonden som uden tvang passer
sit arbejde, når han vender hjem om aftenen
og ved det brændende bål igen bliver mødt af
hendes velkomst, for hvem al hans slid er bragt til ende,
smager ikke et skønnere måltid.

Se ham nu

udstrakt på det pragtfulde leje; hans febersyge hjerne
vakler svimmel en stund, men åh! alt for snart
viger umådeholdenhedens slummer, 60
og samvittigheden, den udødelige slange, kalder
sit giftige afkom til deres natlige gerning.
Lyt! han taler! åh! mærk dig det vilde blik –
åh! mærk dig det grufulde ansigt.”

Kongen

„Intet ophør!

Åh! skal dette vare evigt! Skrækkelige død,
jeg ønsker og dog frygter at omfavne dig! – Ikke et eneste
øjeblik af drømmeløs søvn! Åh dyrebare og velsignede fred!
hvorfor hyller du din ærbare renhed
i armod og fangehuller? hvorfor skjuler du dig
for fare, død og ensomhed; og dog skyer 70
slottet jeg har bygget til dig? Hellige fred!
åh besøg mig blot en gang, men fæld medlidende
en dråbe balsam på min visnede sjæl.”

Feen

„Forfængelige mand! dét slot er det dydige hjerte,
og freden besmitter ikke sin snehvide dragt
i et skur som dit. Hør! endnu mumler han;
hans søvn er kun forskellige pinsler,
de snylter som skorpioner på livets kilder.*

---

* Endnu på Shelleys tid mente man at skorpionens stik forårsagede syfilis.

There needeth not the hell that bigots frame
 To punish those who err: earth in itself 80
 Contains at once the evil and the cure;
 And all-sufficing nature can chastise
 Those who transgress her law — she only knows
 How justly to proportion to the fault
 The punishment it merits.

Is it strange

That this poor wretch should pride him in his woe?
 Take pleasure in his abjectness, and hug
 The scorpion that consumes him? Is it strange
 That, placed on a conspicuous throne of thorns,
 Grasping an iron sceptre, and immured 90
 Within a splendid prison, whose stern bounds
 Shut him from all that's good or dear on earth,
 His soul asserts not its humanity?
 That man's mild nature rises not in war
 Against a king's employ? No — 'tis not strange.
 He, like the vulgar, thinks, feels, acts and lives
 Just as his father did; the unconquered powers
 Of precedent and custom interpose
 Between a *king* and virtue. Stranger yet,
 To those who know not nature, nor deduce 100
 The future from the present, it may seem,
 That not one slave, who suffers from the crimes
 Of this unnatural being; not one wretch,
 Whose children famish, and whose nuptial bed
 Is earth's unpitying bosom, rears an arm
 To dash him from his throne!

Those gilded flies

That, basking in the sunshine of a court,
 Fatten on its corruption! — what are they?
 — The drones of the community; they feed
 On the mechanic's labour: the starved hind 110
 For them compels the stubborn glebe to yield
 Its unshared harvests; and yon squalid form,
 Leaner than fleshless misery, that wastes
 A sunless life in the unwholesome mine,
 Drags out in labour a protracted death,
 To glut their grandeur; many faint with toil,
 That few may know the cares and woe of sloth.

'Whence, think'st thou, kings and parasites arose?
 Whence that unnatural line of drones, who heap
 Toil and unvanquishable penury 120

Helvedet som blindt troende udtænker, behøves ikke
 for at straffe dem, der farer vild: jorden indeholder 80
 selv på en gang ondet og kuren;
 og den alttilstrækkelige natur kan tugte
 dem, som overtræder hendes lov, — hun alene ved
 hvordan retfærdigt at afmåle den straf,
 som fejlen fortjener.

Er det mærkeligt,
 at denne sølle stakkel skulle være stolt over sin kval?
 Finde fornøjelse i sin underkastelse, og knuge
 skorpionen som fortærer ham? Er det mærkeligt
 at hans sjæl, idet han selv er anbragt på en iøjnefaldende
 tornetrone, holdende om et jernscepter, og indespærret 90
 i et ypperligt fængsel, hvis strenge grænser
 lukker ham ude fra alt, hvad der er godt og kært på jorden,
 ikke hævder sin menneskelighed?

At menneskets milde natur ikke rejser sig i krig
 mod en konges tjeneste? Nej — det er ikke mærkeligt.
 Han, ligesom almuen, tænker, føler, handler og lever
 netop, som hans far gjorde; fortilfælde og
 sædvanes ubesejrede kræfter stiller sig
 mellem en *konge* og dyden. Mærkeligere endnu
 kan det synes, for dem der ikke kender naturen, 100
 heller ikke udleder fremtiden af nutiden,
 at ikke en eneste slave der lider under den forbrydelse,
 som hans unaturlige liv er; ikke en eneste ulykkelig,
 hvis børn dør af sult og hvis bryllupsseng
 er jordens ubarmhjertige skød, løfter en arm
 for at støde ham fra hans trone!

De forgyldte fluer
 som solende sig i et hofs solskin,
 feder sig på dets moralske fordærv! — hvad er de?
 — Samfundets dagdrivere; der lever af*
 håndværkerens arbejde: den udhungrede bondeknøs 110
 tvinger, for dem, den genstridige jord til at give
 afgrøde, han ikke selv har del i, og hin snavsede skikkelse,
 magrere end kødløs elendighed, som forspilder
 et solløst liv i den usunde mine,
 forhaler ved sit arbejde en langtrukken død, for til overmål
 at mætte deres storhed; mange afkræftet af slid,
 så de få kan kende dovenskabens bekymringer og kval.

„Hvorfra tror du konger og snyltere kommer?
 Hvorfra denne unaturlige række af dagdrivere,
 som dynger slid og uovervindeligt armod 120

---

* dagdrivere: aristokraterne.

On those who build their palaces, and bring
 Their daily bread? — From vice, black loathsome vice;
 From rapine, madness, treachery, and wrong;
 From all that genders misery, and makes
 Of earth this thorny wilderness; from lust,
 Revenge, and murder. . . . And when Reason's voice,
 Loud as the voice of nature, shall have waked
 The nations; and mankind perceive that vice
 Is discord, war, and misery; that virtue
 Is peace, and happiness and harmony; 130
 When man's maturer nature shall disdain
 The playthings of its childhood; — kingly glare
 Will lose its power to dazzle; its authority
 Will silently pass by; the gorgeous throne
 Shall stand unnoticed in the regal hall,
 Fast falling to decay; whilst falsehood's trade
 Shall be as hateful and unprofitable
 As that of truth is now.

Where is the fame
 Which the vainglorious mighty of the earth
 Seek to eternize? Oh! the faintest sound 140
 From time's light footfall, the minutest wave
 That swells the flood of ages, whelms in nothing
 The unsubstantial bubble. Ay! today
 Stern is the tyrant's mandate, red the gaze
 That flashes desolation, strong the arm
 That scatters multitudes. To-morrow comes!
 That mandate is a thunder-peal that died
 In ages past; that gaze, a transient flash
 On which the midnight closed, and on that arm
 The worm has made his meal.

The virtuous man, 150
 Who, great in his humility, as kings
 Are little in their grandeur; he who leads
 Invincibly a life of resolute good,
 And stands amid the silent dungeon-depths
 More free and fearless than the trembling judge,
 Who, clothed in venal power, vainly strove
 To bind the impassive spirit; — when he falls,
 His mild eye beams benevolence no more:
 Withered the hand outstretched but to relieve;
 Sunk Reason's simple eloquence, that rolled 160
 But to appal the guilty. Yes! the grave
 Hath quenched that eye, and Death's relentless frost
 Withered that arm: but the unfading fame

på dem, der bygger deres slotte og bringer dem
 deres daglige brød? — Fra last, sort hæslig last;
 fra rov, galskab, forræderi og uret;
 fra alt der avler elendighed og gør
 jorden til denne tornede vildmark; fra liderlighed,
 hævn og mord. . . . Og når fornuftens stemme,
 høj som naturens røst, vil have vækket
 nationerne; og menneskeheden indser, at last
 er splid, krig og elendighed; at dyd
 er fred og lykke og harmoni; 130
 når menneskets modnere natur vil ringeagte
 sin barndoms legetøj; — vil kongelig glans*
 miste sin evne til at blænde; dens myndighed
 vil tavst gå forbi; den pragtfulde trone
 skal stå ubemærket i den kongelige hal
 og hurtigt gå i opløsning; medens falskhedens erhverv
 skal være ligeså forhadet og brødløst,
 som sandhedens er det nu.

Hvor er berømmelsen
 som jordens pralende store
 søger at gøre evig? Åh! den svageste lyd 140
 fra tidens lette fodtrin, den mindste bølge
 som svulmer tidsaldrenes flod, overskyller som intet
 den luftige boble. Ja! i dag
 er tyrannens befaling streng, blikket rødt
 som glimter ødelæggelse, armen stærk
 som spreder mængder. Morgendagen kommer!
 befalingen er et tordenbrag, der døde
 i svundne tidsaldre; blikket, et kortvarigt glimt
 om hvilket midnatten lukkede sig, og på armen
 har ormen holdt sit måltid.

Det dydige menneske 150
 der er stor i sin ydmyghed, som konger
 er små i deres storhed; han som uovervindeligt
 fører et liv af beslutsom godhed
 og står blandt de tavse fangehulsdybder
 mere fri og frygtløs, end den skælvende dommer
 som klædt i bestikkelig magt, forgæves stræbte
 efter at binde den ubøjelige ånd; — når han falder
 udstråler hans milde øjne ikke længere menneskekærlighed:
 visnet er hånden, kun udstrakt for at lindre;
 sunket er fornuftens enkle veltalenhed, som kun 160
 lød for at forfærde den skyldige. Ja! graven
 har slukket det øje, og dødens uforsonlige frost
 visnet armen: men det ufalmende ry

---

* legetøj: adelstitler.

Which Virtue hangs upon its votary's tomb;
 The deathless memory of that man, whom kings
 Call to their mind and tremble; the remembrance
 With which the happy spirit contemplates
 Its well-spent pilgrimage on earth,
 Shall never pass away.

'Nature rejects the monarch, not the man; 170
 The subject, not the citizen: for kings
 And subjects, mutual foes, forever play
 A losing game into each other's hands,
 Whose stakes are vice and misery. The man
 Of virtuous soul commands not, nor obeys.
 Power, like a desolating pestilence,
 Pollutes whate'er it touches; and obedience,
 Bane of all genius, virtue, freedom, truth,
 Makes slaves of men, and, of the human frame,
 A mechanized automaton.

When Nero, 180
 High over flaming Rome, with savage joy
 Lowered like a fiend, drank with enraptured ear
 The shrieks of agonizing death, beheld
 The frightful desolation spread, and felt
 A new-created sense within his soul
 Thrill to the sight, and vibrate to the sound;
 Think'st thou his grandeur had not overcome
 The force of human kindness? and, when Rome,
 With one stern blow, hurled not the tyrant down,
 Crushed not the arm red with her dearest blood 190
 Had not submissive abjectness destroyed
 Nature's suggestions?

Look on yonder earth:
 The golden harvests spring; the unfailing sun
 Sheds light and life; the fruits, the flowers, the trees,
 Arise in due succession; all things speak
 Peace, harmony, and love. The universe,
 In nature's silent eloquence, declares
 That all fulfil the works of love and joy —
 All but the outcast, Man. He fabricates
 The sword which stabs his peace; he cherisheth 200
 The snakes that gnaw his heart; he raiseth up
 The tyrant, whose delight is in his woe,
 Whose sport is in his agony. Yon sun,
 Lights it the great alone? Yon silver beams,
 Sleep they less sweetly on the cottage thatch
 Than on the dome of kings? Is mother Earth
 A step-dame to her numerous sons, who earn

som dyden hænger på sin indviedes gravsten;
 det udødelige minde om denne mand, som konger
 husker og skælver for; mindet
 ved hvilken den lykkelige ånd betragter
 sin velanvendte pilgrimsfærd på jord,
 skal aldrig dø.

„Naturen afviser monarken, ikke mennesket; 170
 undersåtten, ikke borgeren: for konger
 og undersætter, de indbyrdes fjender, går for altid
 hinandens ærinde i et på forhånd tabt spil,
 hvis gevinst er last og elendighed. Mennesket
 af retskaffen sjæl byder ikke, lyder heller ikke.
 Magt, som en hærgende pest,
 forurener, hvad den end berører; og lydighed,
 gift for al geni, dyd, frihed og sandhed,
 gør mennesker til slaver og menneskelegemet
 til en mekaniseret robot.

Da Nero 180
 højt over det flammende Rom, vild af glæde,
 dyster som en djævel, drak den pinefulde
 døds skrig med henrykt øre, så
 den frygtelige ødelæggelse brede sig og mærkede
 en nyskabt følelse i sin sjæl
 sitre ved synet, vibrere ved lyden;
 tror du da, at hans storhed ikke havde overvundet
 styrken af menneskelig godhed? og da Rom
 ikke slyngede tyrannen ned med et hårdt slag,
 ikke knuste armen, rød af sine kærestes blod, 190
 havde ydmyg underkastelse da ikke tilintetgjort
 naturens tilskyndelser?

Kig på hin jord:
 de gyldne afgrøder spirer; den uophørlige sol
 spreder lys og liv; frugterne, blomsterne, træerne
 dukker frem i behørig rækkefølge; alle ting vidner om
 fred, harmoni og kærlighed. Universet,
 med naturens tavse veltalenhed, erklærer
 at alt fuldfører glædens og kærlighedens værk, —
 alt bortset fra det udstødte menneske. Han fremstiller
 selv sværdet, som gennemborer hans fred; han nærer 200
 slangen, som gnaver hans hjerte; han oprejser
 tyrannen, som finder glæde ved hans ulykke,
 morskab ved hans kval. Hin sol lyser
 den alene på de store? Hine sølvskinnende stråler,
 sover de mindre yndigt på hyttens stråtag,
 end på kongers kuppel? Er mor jord en stedmor
 for sine talrige sønner, som med uafledigt slid
 Her unshared

gifts with unremitting toil;
A mother only to those puling babes
Who, nursed in ease and luxury, make men 210
The playthings of their babyhood, and mar,
In self-important childishness, that peace
Which men alone appreciate?

'Spirit of Nature! no.
The pure diffusion of thy essence throbs
Alike in every human heart.
Thou, aye, erectest there
Thy throne of power unappealable:
Thou art the judge beneath whose nod
Man's brief and frail authority 220
Is powerless as the wind
That passeth idly by.
Thine the tribunal which surpasseth
The show of human justice,
As God surpasses man.

'Spirit of Nature! thou
Life of interminable multitudes;
Soul of those mighty spheres
Whose changeless paths through Heaven's deep silence lie;
Soul of that smallest being, 230
The dwelling of whose life
Is one faint April sun-gleam; —
Man, like these passive things,
Thy will unconsciously fulfilleth:
Like theirs, his age of endless peace,
Which time is fast maturing,
Will swiftly, surely come;
And the unbounded frame, which thou pervadest,
Will be without a flaw
Marring its perfect symmetry. 240

IV

'How beautiful this night! the balmiest sigh,
Which vernal zephyrs breathe in evening's ear,
Were discord to the speaking quietude
That wraps this moveless scene. Heaven's ebon vault,
Studded with stars unutterably bright,
Through which the moon's unclouded grandeur rolls,
Seems like a canopy which love had spread
To curtain her sleeping world. Yon gentle hills,

gør sig fortjent til de gaver, hun ikke deler med dem;
kun en mor til de klynkende spædbørn, som
plejet i ro og overdådighed, gør mennesker 210
til deres spæde barndoms legetøj og skæmmer
i selvhøjtidelig barnagtighed den fred,
som mennesker alene sætter pris på?

„Naturens Ånd! nej.
Den rene udbredelse af dit inderste væsen
banker ens i alle menneskehjerte.
Du oprejser altid der
din endegyldige magts trone:
Du er dommeren under hvis nik 220
menneskets korte og skrøbelige myndighed
er magtesløs som vinden,
der tamt blæser forbi.
Din er domstolen, der overgår
den retfærdighed, som mennesket viser,
ligesom Gud overgår mennesket.

„Naturens Ånd! du
uendelige mangfoldigheders liv;
sjælen i de vældige kloder hvis uforanderlige
stier går gennem himlens dybe tavshed;
sjælen i det mindste væsen 230
hvis livs bolig
er et svagt solglimt i april; —
mennesket, ligesom disse passive ting,
lader ubevidst din vilje ske:
ligesom deres vil hans tid af endeløs fred,
som tiden hastigt modner,
hurtigt, sikkert komme; og den
grænseløse bygning du gennemstrømmer,
vil ikke have en eneste fejl, der kan
skæmme dens fuldkomne proportioner. 240

4. sang

„Hvor smuk denne nat er! det livsaligste suk
som vestens forårsvinde hvisker i aftenens øre,
ville være mislyd i den talende ro, der indhyller
dette ubevægelige skue. Himlens sorte hvælving,
besat med usigeligt strålende stjerner,
gennem hvilket månens skyfri storhed ruller,
ligner en baldakin, kærligheden har rejst
for at skærme sin sovende verden. Hine blide bakker,

Robed in a garment of untrodden snow;
 Yon darksome rocks, whence icicles depend, 10
 So stainless, that their white and glittering spires
 Tinge not the moon's pure beam; yon castled steep,
 Whose banner hangeth o'er the time-worn tower
 So idly, that rapt fancy deemeth it
 A metaphor of peace; — all form a scene
 Where musing Solitude might love to lift
 Her soul above this sphere of earthliness;
 Where Silence undisturbed might watch alone,
 So cold, so bright, so still.

The orb of day,
 In southern climes, o'er ocean's waveless field 20
 Sinks sweetly smiling: not the faintest breath
 Steals o'er the unruffled deep; the clouds of eve
 Reflect unmoved the lingering beam of day;
 And vesper's image on the western main
 Is beautifully still. To-morrow comes:
 Cloud upon cloud, in dark and deepening mass,
 Roll o'er the blackened waters; the deep roar
 Of distant thunder mutters awfully;
 Tempest unfolds its pinion o'er the gloom
 That shrouds the boiling surge; the pitiless fiend, 30
 With all his winds and lightnings, tracks his prey;
 The torn deep yawns, — the vessel finds a grave
 Beneath its jagged gulf.

Ah! whence yon glare
 That fires the arch of heaven! — that dark red smoke
 Blotting the silver moon? The stars are quenched
 In darkness, and the pure and spangling snow
 Gleams faintly through the gloom that gathers round!
 Hark to that roar, whose swift and deaf'ning peals
 In countless echoes through the mountains ring,
 Startling pale Midnight on her starry throne! 40
 Now swells the intermingling din; the jar
 Frequent and frightful of the bursting bomb;
 The falling beam, the shriek, the groan, the shout,
 The ceaseless clangor, and the rush of men
 Inebriate with rage: — loud, and more loud
 The discord grows; till pale death shuts the scene,
 And o'er the conqueror and the conquered draws
 His cold and bloody shroud. — Of all the men
 Whom day's departing beam saw blooming there,
 In proud and vigorous health; of all the hearts 50
 That beat with anxious life at sun-set there;
 How few survive, how few are beating now!

iklædt en dragt af ubetrådt sne;
 hine dunkle klipper hvorfra istapper hænger ned, 10
 så pletfri at deres hvide og glinsende spir
 ikke farver månens rene stråle; hin borgbefæstede skrænt
 hvis banner hænger over det forfaldne tårn,
 så slapt at den betagede fantasi anser det
 for et billede på fred; — alt danner en skueplads,
 hvor grublende ensomhed kunne elske at løfte
 sin sjæl over denne sfære af jordiskhed;
 hvor tavshed uforstyrret kunne våge alene
 så kold, så strålende, så stille.

I sydlige egne

synker dagens kugle mildt smilende over 20
 oceanets bølgefri mark; end ikke den svageste luftning
 lister sig over det glatte dyb; aftenens skyer
 tilbagekaster ubevægelige dagens dvælende stråle;
 og Vespers billede på det åbne vestlige hav
 er vidunderligt stille. Morgendagen kommer:
 sky på sky, i mørk og stadig tættere banke,
 ruller over de sortnede vande; den dybe buldren
 af fjern torden rumler frygtindgydende;
 stormen udfolder sine vinger over mørket,
 der dækker de kogende brodsøer; den ubarmhjertige djævel 30
 med alle sine vinde og lyn, forfølger sit bytte;
 det forrevne dyb gaber, — skibet finder en grav
 under dets takkede svælg.

Ah! hvorfra hint skarpe lys

der sætter himlen i brand? — den mørke røde røg
 der pletter sølvmånen? Stjernerne er slukket
 i mørke, og den rene og glitrende sne
 glimter svagt gennem den voksende dunkelhed!
 Lyt til det bulder, hvis hastige og øredøvende brag
 i talløse ekkøer ringer gennem bjergene
 og forskrækker blege midnat på sin stjernebesatte trone! 40
 Nu svulmer den sammenblandede larm; den hyppige
 og skrækindjagende rystelse fra den sprængende bombe;
 den faldende bjælke, skriget, stønnet, råbet,
 den ustandselige klirren og fremløbet af mænd,
 beruset af raseri: — højt og højere
 stiger mislyden; indtil den blege død afslutter scenen
 og trækker over besejrerens og de besejrede
 sit kolde og blodige ligklæde. — Af alle de mænd
 som dagens døende stråle så blomstre dér
 i stolt og kraftigt helbred; af alle de hjerter 50
 som slog af ivrigt liv ved solnedgang dér;
 hvor få har overlevet, hvor få slår nu!

All is deep silence, like the fearful calm
 That slumbers in the storm's portentous pause;
 Save when the frantic wail of widowed love
 Comes shuddering on the blast, or the faint moan
 With which some soul bursts from the frame of clay
 Wrapped round its struggling powers.

The grey morn

Dawns on the mournful scene; the sulphurous smoke
 Before the icy wind slow rolls away, 60
 And the bright beams of frosty morning dance
 Along the spangling snow. There tracks of blood
 Even to the forest's depth, and scattered arms,
 And lifeless warriors, whose hard lineaments
 Death's self could change not, mark the dreadful path
 Of the outsallying victors: far behind,
 Black ashes note where their proud city stood.
 Within yon forest is a gloomy glen —
 Each tree which guards its darkness from the day,
 Waves o'er a warrior's tomb.

I see thee shrink, 70

Surpassing Spirit! — wert thou human else?
 I see a shade of doubt and horror fleet
 Across thy stainless features: yet fear not;
 This is no unconnected misery,
 Nor stands uncaused, and irretrievable.
 Man's evil nature, that apology
 Which kings who rule, and cowards who crouch, set up
 For their unnumbered crimes, sheds not the blood
 Which desolates the discord-wasted land.
 From kings, and priests, and statesmen, war arose, 80
 Whose safety is man's deep unbettered woe,
 Whose grandeur his debasement. Let the axe
 Strike at the root, the poison-tree will fall;
 And where its venom'd exhalations spread
 Ruin, and death, and woe, where millions lay
 Quenching the serpent's famine, and their bones
 Bleaching unburied in the putrid blast,
 A garden shall arise, in loveliness
 Surpassing fabled Eden.

Hath Nature's soul, 90

That formed this world so beautiful, that spread
 Earth's lap with plenty, and life's smallest chord
 Strung to unchanging unison, that gave

Alt er dyb stilhed, som den forfærdelige ro
 der slumrer i stormens ildevarslende ophold;
 undtagen når den enkegjorte kærligheds vilde klageskrig
 kommer skælvende på blæsten eller den svage jamren,
 med hvilken en sjæl bryder ud af lerskikkelsen,
 der er svøbt omkring dens kæmpende kræfter.

Den grå morgen

dæmrer over den sorgfulde skueplads; svovlrøgen
 ruller langsomt væk for den iskolde vind, 60
 og den frysende morgens klare stråler danser
 hen over den glitrende sne. Dér afmærker spor af blod
 helt til skovens dyb, og spredte våben
 og livløse krigere, hvis hårde træk
 selv døden ikke kunne ændre, de fremstormendes
 sejrherres dødfulde sti: langt bagved
 viser sort aske, hvor deres stolte by stod.
 Inde i skoven er der en dunkel kløft –
 hvert træ som beskytter dens mørke mod dagen,
 vajer over en krigers grav.

Jeg ser dig vige tilbage, 70

Overordentlige Ånd! – ville du ellers være menneskelig?
 Jeg ser en skygge af tvivl og rædsel haste
 hen over dine uplettede træk: dog, bliv ikke bange;
 dette er ingen isoleret elendighed,
 heller ikke er den uforårsaget og uoprettelig.
 Menneskets onde natur, den undskyldning som konger
 der hersker, og kujoner der kryber sammen, fremfører
 for deres utallige forbrydelser, udgyder ikke blodet,
 som hærger det stridsødelagte land.
 Krigen kom fra konger og præster og statsmænd, 80
 hvis sikkerhed er menneskets dybe uforbedrede nød,
 hvis storhed er dets nedværdigelse. Lad øksen
 hugge ved roden, gifttræet vil falde;
 og hvor dets giftige uddunstninger spredte*
 undergang og død og ulykke, hvor millioner lå
 og slukkede slangens hunger, og deres ben
 blegedes ubegravet i den stinkende luftstrøm,
 skal en have opstå, som i dejlighed vil
 overgå det sagnagtige Eden.

Har Naturens sjæl,

som skabte denne verden så smuk, som dækkede 90
 jordens skød med overflod, og stemte livets mindste streng
 til uforanderlig enstemmighed, som gav

---

* Gifttræet ... luftstrøm. Træet eksisterer ikke. Shelley følger her en beskrivelse, som fandtes i et samtidigt videnskabeligt værk. Man mener det drejer sig om det javanesiske Upastræ, hvis bark er giftig, og som blev fundet i dale med sovldampe fra vulkansk aktivitet.

The happy birds their dwelling in the grove,
 That yielded to the wanderers of the deep
 The lovely silence of the unfathomed main,
 And filled the meanest worm that crawls in dust
 With spirit, thought, and love; on Man alone,
 Partial in causeless malice, wantonly
 Heaped ruin, vice, and slavery; his soul
 Blasted with withering curses; placed afar 100
 The meteor-happiness, that shuns his grasp,
 But serving on the frightful gulf to glare,
 Rent wide beneath his footsteps?

Nature! — no!

Kings, priests, and statesmen, blast the human flower
 Even in its tender bud; their influence darts
 Like subtle poison through the bloodless veins
 Of desolate society. The child,
 Ere he can lisp his mother's sacred name,
 Swells with the unnatural pride of crime, and lifts
 His baby-sword even in a hero's mood. 110

This infant-arm becomes the bloodiest scourge
 Of devastated earth; whilst specious names,
 Learned in soft childhood's unsuspecting hour,
 Serve as the sophisms with which manhood dims
 Bright reason's ray, and sanctifies the sword
 Upraised to shed a brother's innocent blood.
 Let priest-led slaves cease to proclaim that man
 Inherits vice and misery, when force
 And falsehood hang even o'er the cradled babe
 Stifling with rudest grasp all natural good. 120

'Ah! to the stranger-soul, when first it peeps
 From its new tenement, and looks abroad
 For happiness and sympathy, how stern
 And desolate a tract is this wide world!
 How withered all the buds of natural good!
 No shade, no shelter from the sweeping storms
 Of pitiless power! On its wretched frame,
 Poisoned, perchance, by the disease and woe
 Heaped on the wretched parent whence it sprung
 By morals, law, and custom, the pure winds 130
 Of heaven, that renovate the insect tribes,
 May breathe not. The untainting light of day
 May visit not its longings. It is bound

de lykkelige fugle deres bolig i lunden,
 som skænkede dybets vandrere
 den dejlige stilhed i det bundløse hav
 og fyldte den ringeste orm, som kravler i støvet,
 med ånd, tanke og kærlighed – over mennesket alene,
 til dels i ubegrundet ondsindethed, ligegyldigt
 øst ruin, last og slaveri; ødelagt hans sjæl
 med knusende forbandelser; anbragt meteor-lykken 100
 langt borte, som skyer hans greb,
 men tjener til at skinne på det frygtelige svælg,*
 vidt flænget under hans fodtrin?

Naturen! – nej!

Konger, præster og statsmænd beskadiger menneskeblomsten
 selv i dens spæde knop; deres indflydelse farer
 som snigende gift gennem et trøstesløst
 samfunds blodløse årer. Barnet,
 før det kan pludre sin mors hellige navn, svulmer
 af den unaturlige stolthed ved forbrydelse og løfter
 sit barnesværd netop med heltemod. 110

Denne barnearm bliver den hærgede jords
 blodigste svøbe; medens besnærende navne,
 lært i den blide barndoms umistænksomme tid,
 tjener som sofismer, manddommen dæmper
 den lysende fornufts stråle med, og helliggør sværdet,
 der løftes for at udgyde en broders uskyldige blod.
 Lad præsteledte slaver holde op med at erklære, at mennesket
 arver last og elendighed, når magtanvendelse
 og falskhed allerede hænger over spædbarnet i vuggen
 og kvæler alt naturligt godt med det groveste greb. 120

„Åh, for den fremmede sjæl, når den først kigger
 ud fra sit nye opholdssted og ser
 efter lykke og medfølelse, hvor streng
 og trøstesløs en egn er denne vide verden ikke!
 Hvor visnet alle knopper og naturligt godt!
 Ingen skygge, intet ly for ubarmhjertig magts
 fejende storme! På dens stakkels skikkelse,
 forgiftet, muligvis, af den sygdom og elendighed som
 moral, lov og skik har ophobet på dens stakkels forælder,
 hvorfra den stammer, kan himlens rene vinde, 130
 som fornyer insektstammerne,†
 ikke blæse. Det ufordærvende dagslys
 kan ikke besøge dens logi. Den er bundet

* meteor-lykke: strålende flygtig lykke. Lykken undviger som en meteor, og understreger kun svælget mellem mennesket og lykken (Oxford).

† rene vinde ... fornyer: Ifølge antikke forestillinger. Plinius taler om græshopper (Norton).

Ere it has life: yea, all the chains are forged
Long ere its being: all liberty and love
And peace is torn from its defencelessness;
Cursed from its birth, even from its cradle doomed
To abjectness and bondage!

'Throughout this varied and eternal world
Soul is the only element; the block 140
That for uncounted ages has remained
The moveless pillar of a mountain's weight
Is active, living spirit. Every grain
Is sentient both in unity and part,
And the minutest atom comprehends
A world of loves and hatreds; these beget
Evil and good: hence truth and falsehood spring;
Hence will and thought and action, all the germs
Of pain or pleasure, sympathy or hate,
That variegate the eternal universe. 150
Soul is not more polluted than the beams
Of heaven's pure orb, ere round their rapid lines
The taint of earth-born atmospheres arise.

'Man is of soul and body, formed for deeds
Of high resolve, on fancy's boldest wing
To soar unwearied, fearlessly to turn
The keenest pangs to peacefulness, and taste
The joys which mingled sense and spirit yield.
Or he is formed for abjectness and woe,
To grovel on the dunghill of his fears, 160
To shrink at every sound, to quench the flame
Of natural love in sensualism, to know
That hour as blessed when on his worthless days
The frozen hand of Death shall set its seal,
Yet fear the cure, though hating the disease.
The one is man that shall hereafter be;
The other, man as vice has made him now.

'War is the statesman's game, the priest's delight,
The lawyer's jest, the hired assassin's trade,
And, to those royal murderers, whose mean thrones 170
Are bought by crimes of treachery and gore,
The bread they eat, the staff on which they lean.

før den får liv: ja, alle kæder er smedet
 længe før dens tilværelse: al frihed og kærlighed
 og fred er revet bort fra dens forsvarsløshed;
 forbandet fra sin fødsel, helt fra vuggen dømt
 til underkastelse og trældom!*

„Gennem hele den forskelligartede og evige verden
 er sjælen det eneste element; blokken, 140
 som i talløse tidsaldre er vedblevet at være
 en ubevægelige pille med vægt som et bjerg,
 er virksom, levende ånd. Ethvert korn
 er sansende både i helheden og delen,
 og det mindste atom omfatter[†]
 en verden af kærlighed og had; disse avler
 godt og ondt: herfra stammer sandhed og falskhed;
 herfra vilje og tanke og handling, alle kimene
 til smerte og nydelse, medfølelse og had
 som skaber afveksling i det evige univers. 150
 Sjælen er ikke mere besmittet end strålerne
 fra himlens rene kugle, før pletten af jordfødt atmosfære[‡]
 opstår omkring deres hurtige linjer.

„Mennesket består af sjæl og legeme, skabt til ædle
 beslutningers gerninger, til utrættelig at stige højt
 på fantasiens dristigste vinge, frygtløst at vende
 de skarpeste smerter til fredfyldthed og at smage
 glæderne, som en blanding af sansning og ånd giver.
 Eller han er skabt til underkastelse og bitter sorg,
 at ligge næsegrus på sin frygts mødding, 160
 at krympe sig ved enhver lyd, at slukke
 den naturlige kærligheds flamme i sanselighed, at vide
 at den stund er velsignet hvor dødens frosne hånd
 vil sætte sit segl på hans værdiløse dage,
 og dog frygte kuren, selvom han hader sygdommen.
 Den ene er mennesket i fremtiden;
 den anden, mennesket som lasten har gjort ham til nu.

„Krig er statsmandens spil, præstens fryd,
 sagførerens spøg, den hyrede snigmorders håndværk,
 og for de kongelige mordere, hvis nedrige troner 170
 er købt ved forræderiske og blodige forbrydelser,
 brødet de spiser og staven de læner sig til.

* Denne passage med de fabriksarbejdende børn i tankerne (Longman 1).

† „Den idé at al stof var levende, organisk og animalsk, at alle naturens ting, betragtet som organiseret stof, havde deres eget liv og egen følsomhed, ... var vidt udbredt i det førrevolutionære Frankrig (*Piper*, 25).

‡ pletten: farverne ved lysbrydningen. — linjer: lysstråler.

Guards, garbed in blood-red livery, surround
 Their palaces, participate the crimes
 That force defends, and from a nation's rage
 Secure the crown, which all the curses reach
 That famine, frenzy, woe and penury breathe.
 These are the hired bravos who defend
 The tyrant's throne — the bullies of his fear:
 These are the sinks and channels of worst vice, 180
 The refuse of society, the dregs
 Of all that is most vile: their cold hearts blend
 Deceit with sternness, ignorance with pride,
 All that is mean and villainous, with rage
 Which hopelessness of good, and self-contempt,
 Alone might kindle; they are decked in wealth,
 Honour and power, then are sent abroad
 To do their work. The pestilence that stalks
 In gloomy triumph through some eastern land
 Is less destroying. They cajole with gold, 190
 And promises of fame, the thoughtless youth
 Already crushed with servitude: he knows
 His wretchedness too late, and cherishes
 Repentance for his ruin, when his doom
 Is sealed in gold and blood!
 Those too the tyrant serve, who, skilled to snare
 The feet of Justice in the toils of law,
 Stand, ready to oppress the weaker still;
 And, right or wrong, will vindicate for gold,
 Sneering at public virtue, which beneath 200
 Their pitiless tread lies torn and trampled, where
 Honour sits smiling at the sale of truth.

'Then grave and hoary-headed hypocrites,
 Without a hope, a passion, or a love,
 Who, through a life of luxury and lies,
 Have crept by flattery to the seats of power,
 Support the system whence their honours flow . . .
 They have three words: — well tyrants know their use,
 Well pay them for the loan, with usury
 Torn from a bleeding world! — God, Hell, and Heaven. 210
 A vengeful, pitiless, and almighty fiend,
 Whose mercy is a nickname for the rage
 Of tameless tigers hungering for blood.
 Hell, a red gulf of everlasting fire,
 Where poisonous and undying worms prolong

Vagter, klædt i blodrøde uniformer, omgiver*
 deres slotte, deltager i forbrydelserne,
 som magten forsvarer, og mod et folks raseri
 sikrer kronen, der nås af alle de forbandelser,
 hungersnød, vanvid, ulykke og armod udøser.
 Disse er de hyrede banditter, som forsvarer
 tyrannens trone³ — hans frygts voldsmænd:
 Disse er den værste lasts kloakker og kanaler, 180
 samfundets affald, bærmæn
 af alt som er skændigst: deres kolde hjerter blander
 bedrag med strengthed, uvidenhed med stolthed,
 alt hvad der er nedrigt og skurkagtigt, med et raseri
 som mangel på håb for det gode, og selvforagt,
 alene kan vække; de bliver dekoreret med rigdom,
 ære og magt og bliver så sendt ud
 for at gøre deres arbejde. Pesten som i dyster triumf
 skrider gennem et østligt land,
 er mindre ødelæggende. Den tankeløse unge, 190
 allerede knust af slaveri, lokker de med guld
 og løfter om berømmelse: han erkender
 for sent sin elendighed og er opfyldt
 af anger over sin ulykke, når hans skæbne
 er besejlet af guld og blod!
 Også de tjener tyrannen, som øvet i at snare
 retfærdighedens fødder i lovens net,
 står parate til stadigvæk at undertrykke den svagere;
 og vil forfægte retten eller uretten for guld,
 mens de taler hånligt om offentlig dyd, som under deres 200
 ubarmhjertige fod ligger forrevet og nedtrampet,
 hvor æren sidder smilende ved salget af sandheden.†

„Så støtter alvorlige og gråhovedet hyklere —
 uden et håb, en lidenskab, eller en kærlighed,
 som ved hjælp af smiger, igennem et liv i luxus
 og løgne, har krøbet til magtens sæder —
 systemet hvorfra deres ære flyder. . . .
 De har tre ord: — tyrannerne kender deres brug,
 de betaler dem godt for lånet, med ågerrente revet
 fra en blødende verden! — Gud, Helvede, og Himmel. 210
 En hævnende, nådesløs og almægtig djævel
 hvis barmhjertighed er et øgenavn for raseriet
 hos utæmmelige tigre, der hungrer efter blod.
 Helvede, et rødt svælg af evindeligt ild
 hvor giftige og uforgængelige orme forlænger

* De engelske soldaters røde frakker.

† æren: dem der har magten.

Eternal misery to those hapless slaves
 Whose life has been a penance for its crimes.
 And Heaven, a meed for those who dare belie
 Their human nature, quake, believe, and cringe
 Before the mockeries of earthly power. 220

'These tools the tyrant tempers to his work,
 Wields in his wrath, and as he wills destroys,
 Omnipotent in wickedness: the while
 Youth springs, age moulders, manhood tamely does
 His bidding, bribed by short-lived joys to lend
 Force to the weakness of his trembling arm.

'They rise, they fall; one generation comes
 Yielding its harvest to destruction's scythe.
 It fades, another blossoms: yet behold!
 Red glows the tyrant's stamp-mark on its bloom, 230
 Withering and cankering deep its passive prime.
 He has invented lying words and modes,
 Empty and vain as his own coreless heart;
 Evasive meanings, nothings of much sound,
 To lure the heedless victim to the toils
 Spread round the valley of its paradise.

'Look to thyself, priest, conqueror, or prince!
 Whether thy trade is falsehood, and thy lusts
 Deep wallow in the earnings of the poor,
 With whom thy master was: — or thou delight'st 240
 In numbering o'er the myriads of thy slain,
 All misery weighing nothing in the scale
 Against thy short-lived fame: or thou dost load
 With cowardice and crime the groaning land,
 A pomp-fed king. Look to thy wretched self!
 Ay, art thou not the veriest slave that e'er
 Crawled on the loathing earth? Are not thy days
 Days of unsatisfying listlessness?
 Dost thou not cry, ere night's long rack is o'er,
 "When will the morning come?" Is not thy youth 250
 A vain and feverish dream of sensualism?
 Thy manhood blighted with unripe disease?
 Are not thy views of unregretted death
 Drear, comfortless, and horrible? Thy mind,
 Is it not morbid as thy nerveless frame,

evig elendighed for de uheldige slaver,
 hvis liv har været en bod for dets forbrydelser.
 Og Himlen, en løn for dem der vover at lyve om
 deres menneskelige natur, som ryster, tror og kryber
 foran den jordisk magts vrangbilleder. 220

„Dette værktøj hærder tyrannen til sit arbejde,
 bruger i sin vrede, og ødelægger hvad han vil,
 almægtig i sin ondskab: imens vokser
 ungdom op, alderdom smuldrer, manddom adlyder
 tamt hans bud, bestukket af kortlivede glæder for at
 give styrke til hans skælvende arms svaghed.

„De stiger op, de går under; et slægtled kommer
 og giver sin afgrøde til tilintetgørelsens leer.
 Det falmer, et andet blomstrer: dog se!
 tyrannens mærke gløder rødt på dets blomst, 230
 idet det visner og æder dens modtagelige vår.*
 Han har opfundet løgnagtige ord og måder,
 tomme og forfængelige som hans kerneløse hjerte;
 undvigende meninger, intetheder der lyder af meget,
 for at lokke det uagtsomme offer i garnet,
 bredt ud omkring dets paradis' dal.

„Se på dig selv, præst, erobrer eller prins!†
 hvad enten dit erhverv er falskhed, og dine lyster
 svælger dybt i dét de fattige, som din mester
 var sammen med, har tjent: — eller du fryder dig‡
 ved at optælle dine myriader af dræbte, 240
 al elendighed vejer intet i vægtskålen
 mod din kortvarige berømmelse: eller du belæsser
 det stønnende land med fejhed og forbrydelse,
 en pompfodret konge. Se på dit ynkelige selv!
 Ja, er du ikke den allerstørste slave, som nogensinde
 kravlede på den afskyende jord? Er ikke dine dage,
 dage af utilfredsstillende ugidelighed?
 Græder du ikke, før den lange nats pinebænk er ovre:
 „Hvornår vil morgenen komme?” Er ikke din ungdom 250
 en tåbelig og febersyg drøm om sanselighed?
 Din manddom fordærvet af for tidlig sygdom?
 Er ikke dine anskuelse om ubegrædt død
 sørgelige, trøstesløse, og skrækkelige? Dit sind,
 er det ikke sygeligt som dit nerveløse legeme,

* visner ... dens ... vår: ordet bruges transitivt.

† prins (*prince*): adelen.

‡ mester: Jesus Kristus.

Incapable of judgement, hope, or love?
 And dost thou wish the errors to survive
 That bar thee from all sympathies of good,
 After the miserable interest
 Thou hold'st in their protraction? When the grave 260
 Has swallowed up thy memory and thyself,
 Dost thou desire the bane that poisons earth
 To twine its roots around thy confined clay,
 Spring from thy bones, and blossom on thy tomb,
 That of its fruit thy babes may eat and die?

V

'Thus do the generations of the earth
 Go to the grave, and issue from the womb,
 Surviving still the imperishable change
 That renovates the world; even as the leaves
 Which the keen frost-wind of the waning year
 Has scattered on the forest soil, and heaped
 For many seasons there — though long they choke,
 Loading with loathsome rottenness the land,
 All germs of promise, yet when the tall trees 10
 From which they fell, shorn of their lovely shapes,
 Lie level with the earth to moulder there,
 They fertilize the land they long deformed,
 Till from the breathing lawn a forest springs
 Of youth, integrity, and loveliness,
 Like that which gave it life, to spring and die.
 Thus suicidal selfishness, that blights
 The fairest feelings of the opening heart,
 Is destined to decay, whilst from the soil
 Shall spring all virtue, all delight, all love,
 And judgement cease to wage unnatural war 20
 With passion's unsubduable array.

'Twin-sister of religion, selfishness!
 Rival in crime and falsehood, aping all
 The wanton horrors of her bloody play;
 Yet frozen, unimpassioned, spiritless,
 Shunning the light, and owning not its name;
 Compelled, by its deformity, to screen,
 With flimsy veil of justice and of right,
 Its unattractive lineaments, that scare

uden dømmekraft, håb eller kærlighed?
 Og ønsker du at fejltagelserne, som udelukker dig
 fra al medfølelse for det gode, skal overleve
 på grund af den usle interesse
 du har i, at de fortsætter? Når graven 260
 har slugt dit minde og dig selv,
 ønsker du da at forbandelsen, som forgifter jorden,
 skal sno sine rødder omkring dit kistelagte ler,
 spire frem fra dine knogler og blomstre på din grav,
 så dine børn kan spise og dø af dens frugter?

5. sang

„Således vandrer jordens slægtled
 til graven og kommer ud af skødet,⁴
 idet de stadigvæk overlever den uforgængelige
 forandring, der fornyer verden; ligesom bladene
 det svindene års skarpe frostvind
 har spredt på skovens jordbund,⁵ og ophobet der
 i mange år, skønt de længe kvæler,
 belæssende landet med afskyelig råddenskab,
 alle løfters kim. Dog når de høje træer,
 som de faldt fra, berøvet deres smukke former, 10
 ligger fladt på jorden for at smuldre der,
 gøder de landet, de længe misdannede,
 indtil fra den levende eng en skov vokser op
 af ungdom, ærlighed og dejlighed,
 lig det der gav den liv, for at vokse op og dø.
 Således er selvmorderisk egennytte, som fordærver
 de fagreste følelser i hjerte, der åbner sig,
 bestemt til at rådne bort, medens al dyd,
 al fryd, al kærlighed skal vokse op af mulden,
 og dømmekraften ophøre med at føre 20
 unaturlig krig mod lidenskabens ukuelige styrker.

„Religionens tvillingesøster, egennytte!
 rival i forbrydelse og falskhed, efteraber alle
 hendes blodige spils hensynsløse rædsler;
 skyer dog frossen, ulidenskabelig og modløs
 lyset og anerkender ikke sit navn;
 tvunget til ved sin misdannethed at dække,
 med et tyndt slør af retfærdighed og ret,
 sine utiltrækkende træk, som skræmmer

---

* tvillingesøster: fordi himlen som løn i religionen er et egennyttigt motiv til gode gerninger (Longman 1).

All, save the brood of ignorance: at once 30
 The cause and the effect of tyranny;
 Unblushing, hardened, sensual, and vile;
 Dead to all love but of its abjectness,
 With heart impassive by more noble powers
 Than unshared pleasure, sordid gain, or fame;
 Despising its own miserable being,
 Which still it longs, yet fears to disenthral.

'Hence commerce springs, the venal interchange
 Of all that human art or nature yield;
 Which wealth should purchase not, but want demand, 40
 And natural kindness hasten to supply
 From the full fountain of its boundless love,
 For ever stifled, drained, and tainted now.
 Commerce! beneath whose poison-breathing shade
 No solitary virtue dares to spring,
 But poverty and wealth with equal hand
 Scatter their withering curses, and unfold
 The doors of premature and violent death,
 To pining famine and full-fed disease,
 To all that shares the lot of human life, 50
 Which poisoned, body and soul, scarce drags the chain,
 That lengthens as it goes and clanks behind.

'Commerce has set the mark of selfishness,
 The signet of its all-enslaving power
 Upon a shining ore, and called it gold:
 Before whose image bow the vulgar great,
 The vainly rich, the miserable proud,
 The mob of peasants, nobles, priests, and kings,
 And with blind feelings reverence the power
 That grinds them to the dust of misery. 60
 But in the temple of their hireling hearts
 Gold is a living god, and rules in scorn
 All earthly things but virtue.

'Since tyrants, by the sale of human life,
 Heap luxuries to their sensualism, and fame
 To their wide-wasting and insatiate pride,
 Success has sanctioned to a credulous world
 The ruin, the disgrace, the woe of war.
 His hosts of blind and unresisting dupes
 The despot numbers; from his cabinet 70
 These puppets of his schemes he moves at will,
 Even as the slaves by force or famine driven,
 Beneath a vulgar master, to perform

alt, bortset fra uvidenhedens afkom: på en gang 30
 tyranniets årsag og virkning;
 skamløs, forhærdet, vellystig og lav;
 død for al kærlighed undtagen til sin egen nedrigheid,
 med et hjerte upåvirket af kræfter, der er ædlere
 end udelt nydelse, smudsig vinding eller berømmelse;
 foragtende sit eget elendige liv, som den
 stadigvæk ønsker, dog frygter at befri for trældom.

„Herfra stammer handel, ombytningen ved køb og salg
 af alt hvad menneskekunst eller naturen yder;
 som rigdom ikke burde købe, men mangel kræve, 40
 og naturlig venlighed haste med at levere
 fra sin grænseløse kærligheds rigelige kilde,
 for altid kvalt, udtørret og besmittet nu.
 Handel! under hvis giftåndende skygge
 ikke en eneste dyd vover at spire,
 men hvor fattigdom og rigdom med lige hånd
 spreder deres knusende forbandelser og åbner
 en for tidlig og voldsom døds døre
 til hentærende sult og fuldnæret sygdom
 for alle, der deler menneskelivets lod, 50
 som forgiftet på krop og sjæl næppe kan trække kæden,
 der bliver længere efterhånden og klirrer bagved.

„Handel har sat egennyttens mærke,
 sin alt-slavebindende magts segl,
 på en skinnende åre og kaldt den guld:
 foran hvis billede den simple store,
 den forfængelige rige, den elendige stolte,
 pøblen af bønder, adelige, præster og konger⁶
 bøjer sig og med blinde følelser ærer magten,
 som maler dem til elendighedens støv. 60
 Men i templet i deres lejesvendens hjerter
 er guld en levende gud og styrer med foragt
 alle jordiske ting, undtagen dyden.

„Eftersom tyranner, ved salg af menneskeliv, ophober
 luksusting for deres sanseligheds, og berømmelse
 for deres vidthærgende og umættelige stoltheds skyld,
 har succes retfærdiggjort undergangen, vanæren
 og krigens ulykke for en lettroende verden.
 Voldsherren tæller sine skare af blinde
 og modstandsløse narre; fra sit kabinet 70
 bevæger han disse sine planers dukker efter behag,
 ligesom slaverne under en grusom herre
 er drevet af tvang eller sult til at udføre

A task of cold and brutal drudgery; —
 Hardened to hope, insensible to fear,
 Scarce living pulleys of a dead machine,
 Mere wheels of work and articles of trade,
 That grace the proud and noisy pomp of wealth!

'The harmony and happiness of man
 Yields to the wealth of nations; that which lifts 80
 His nature to the heaven of its pride,
 Is bartered for the poison of his soul;
 The weight that drags to earth his towering hopes,
 Blighting all prospect but of selfish gain,
 Withering all passion but of slavish fear,
 Extinguishing all free and generous love
 Of enterprise and daring, even the pulse
 That fancy kindles in the beating heart
 To mingle with sensation, it destroys, —
 Leaves nothing but the sordid lust of self, 90
 The groveling hope of interest and gold,
 Unqualified, unmingled, unredeemed
 Even by hypocrisy.

And statesmen boast
 Of wealth! The wordy eloquence, that lives
 After the ruin of their hearts, can gild
 The bitter poison of a nation's woe,
 Can turn the worship of the servile mob
 To their corrupt and glaring idol, fame,
 From virtue, trampled by its iron tread,
 Although its dazzling pedestal be raised 100
 Amid the horrors of a limb-strewn field,
 With desolated dwellings smoking round.
 The man of ease, who, by his warm fire-side,
 To deeds of charitable intercourse,
 And bare fulfilment of the common laws
 Of decency and prejudice, confines
 The struggling nature of his human heart,
 Is duped by their cold sophistry; he sheds
 A passing tear perchance upon the wreck
 Of earthly peace, when near his dwelling's door 110
 The frightful waves are driven, — when his son
 Is murdered by the tyrant, or religion
 Drives his wife raving mad. But the poor man,
 Whose life is misery, and fear, and care;
 Whom the morn wakens but to fruitless toil;
 Who ever hears his famished offspring's scream,

et koldt og brutalt slæberis arbejde; —
gjort forhærdede over for håb, ufølsomme over for frygt,
næppe levende trisser i en død maskine,
blotte arbejdshjul og handelsvarer
som pryder rigdommens stolte og larmende prunk!

„Menneskets harmoni og lykke
bidrager til nationernes rigdom; det som løfter 80
hans natur til sin stoltheds himmel,
er byttet for giften i hans sjæl;
vægten som trækker hans knejsende håb til jorden,
der ødelægger alle udsigter undtagen til egennyttig vinding,
visner al følelse undtagen til slavisk frygt,
udslukker al fri og gavmild kærlighed
til virketrang og vovemod, endog pulsen
som fantasien vækker i det bankende hjerte til at
blande sig med den sansede verden, tilintetgør den, —
efterlader intet andet end selvets smudsige vellyst, 90
det uværdige håb om rente og guld,
ubetinget, ublandet, uforsonet
selv ved hykleri.

Og statsmænd praler
med rigdom!⁷ Den ordrige veltalenhed som lever
videre efter deres hjerters ruin, kan forgylde
et folks ulykkes bitre gift,
kan rette den servile hobs dyrkelse
mod deres korrupte og grelle afgud, berømmelse,
bort fra dyden, nedtrampet af dens jernskridt,
skønt dens blændende sokkel er rejst mellem 100
en marks rædsler af lemlæstede kroppe
og ødelagte boliger, rygende rundt omkring.
Det ubekymrede menneske, som ved sin varme kamin,
til næstekærlig samkvems handlinger
og ren og skær opfyldelse af sømmelighedens
og fordommenes almene love, indespærrer*
sit menneskehjertes kæmpende natur,
er narret af deres kolde spidsfindigheder; han fælder
måske en flygtig tåre på vraget
af jordisk fred, når de frygtindgydende bølger 110
drives hen i nærheden af hans dør, — når hans søn
er myrdet af tyrannen, eller religionen
gør hans kone splittergal.⁸ Men den fattige mand,
hvis liv er elendighed og angst og bekymring;
hvem morgenen kun vækker til frugtesløst slid;
der altid hører sit sultende afkom skrige,

* fordommene (*prejudice*): sædvane, skik og brug (Locock).

Whom their pale mother's uncomplaining gaze
 For ever meets, and the proud rich man's eye
 Flashing command, and the heart-breaking scene
 Of thousands like himself; — he little heeds 120
 The rhetoric of tyranny; his hate
 Is quenchless as his wrongs; he laughs to scorn
 The vain and bitter mockery of words,
 Feeling the horror of the tyrant's deeds,
 And unrestrained but by the arm of power,
 That knows and dreads his enmity.

'The iron rod of penury still compels
 Her wretched slave to bow the knee to wealth,
 And poison, with unprofitable toil,
 A life too void of solace to confirm 130
 The very chains that bind him to his doom.
 Nature, impartial in munificence,
 Has gifted man with all-subduing will.
 Matter, with all its transitory shapes,
 Lies subjected and plastic at his feet,
 That, weak from bondage, tremble as they tread.
 How many a rustic Milton has past by,
 Stifling the speechless longings of his heart,
 In unremitting drudgery and care!
 How many a vulgar Cato has compelled 140
 His energies, no longer tameless then,
 To mould a pin, or fabricate a nail!
 How many a Newton, to whose passive ken
 Those mighty spheres that gem infinity
 Were only specks of tinsel, fixed in heaven
 To light the midnights of his native town!

'Yet every heart contains perfection's germ:
 The wisest of the sages of the earth,
 That ever from the stores of reason drew
 Science and truth, and virtue's dreadless tone, 150
 Were but a weak and inexperienced boy,
 Proud, sensual, unimpassioned, unimbued
 With pure desire and universal love,
 Compared to that high being, of cloudless brain,
 Untainted passion, elevated will,
 Which Death (who even would linger long in awe
 Within his noble presence, and beneath

som bestandig møder deres blege mors
 ubeklagende blik og den stolte rigmands øje,
 der skyder befaling, og den hjerteknusende scene
 af tusinder som ham selv, – han agter kun lidt 120
 på tyranniets talekunst; hans had
 er uudslukkeligt, som den uret han lider; han hånler
 af det tomme og bitre blændværk af ord,
 mens han føler rædslen ved tyrannens handlinger,
 og er uregerlig undtagen af magtens arm,
 som kender og frygter hans fjendskab.

„Armodens jernstav tvinger stadigvæk
 sin stakkels slave til at bøje knæ for rigdom
 og med ugivtigt slid at forgifte 130
 et liv *for* blottet for trøst, til at befæste
 selve kæderne, som binder ham til hans skæbne.
 Naturen, upartisk i gavmildhed,
 har begavet mennesket med en altbetvingende vilje.
 Stoffet med alle dets forbigående former,
 ligger underkastet og formbart for hans fødder,
 der skælver svage af trældom, når de træder.
 Hvor mangan en landlig Milton er ikke gået forbi,*
 kvælende sit hjertets stumme længsler
 i usvækket knokleri og bekymring!
 Hvor mangan en folkets Cato har ikke tvunget † 140
 sine kræfter, da ikke længere utæmmelige,
 til at lave en knappenål, fremstille et søm!
 For hvor mangan en stille betragende Newton,‡
 var ikke hine mægtige kloder, som pryder uendeligheden,
 kun stænk af flitter, fæstnet på himlen
 for at oplyse midnætterne i hans hjemby.

„Dog indeholder ethvert hjerte fuldkommenhedens kim:
 den klogeste af jordens vise,
 som nogensinde fra fornuftens forråd hentede 150
 videnskab og sundhed og dydens frygtløse røst,
 er kun en svag og uerfaren dreng,
 stolt, sanselig, ulidenskabelig og ubesjælet
 af ren længsel og universel kærlighed,
 sammenlignet med det høje væsen med skyfri hjerne,
 uplettet lidenskab og ophøjet vilje,
 som døden (der selv ville tøve længe af ærefrygt
 i hans ædle nærvær og under

* John Milton (1608-74). Engelsk digter.

† Marcus Porcius Cato (234-149 f.Kr.). Romersk statsmand.

‡ Isac Newton (1642-1727). Engelsk fysiker og matematiker.

His changeless eyebeam) might alone subdue.
 Him, every slave now dragging through the filth
 Of some corrupted city his sad life, 160
 Pining with famine, swoln with luxury,
 Blunting the keenness of his spiritual sense
 With narrow schemings and unworthy cares,
 Or madly rushing through all violent crime,
 To move the deep stagnation of his soul, —
 Might imitate and equal.

But mean lust
 Has bound its chains so tight around the earth,
 That all within it but the virtuous man
 Is venal: gold or fame will surely reach
 The price prefixed by selfishness, to all 170
 But him of resolute and unchanging will;
 Whom, nor the plaudits of a servile crowd,
 Nor the vile joys of tainting luxury,
 Can bribe to yield his elevated soul
 To tyranny or falsehood, though they wield
 With blood-red hand the sceptre of the world.

'All things are sold: the very light of heaven
 Is venal; earth's unsparing gifts of love,
 The smallest and most despicable things
 That lurk in the abysses of the deep, 180
 All objects of our life, even life itself,
 And the poor pittance which the laws allow
 Of liberty, the fellowship of man,
 Those duties which his heart of human love
 Should urge him to perform instinctively,
 Are bought and sold as in a public mart
 Of undisguising selfishness, that sets
 On each its price, the stamp-mark of her reign.
 Even love is sold; the solace of all woe
 Is turned to deadliest agony, old age 190
 Shivers in selfish beauty's loathing arms,
 And youth's corrupted impulses prepare
 A life of horror from the blighting bane
 Of commerce; whilst the pestilence that springs
 From unenjoying sensualism, has filled
 All human life with hydra-headed woes.

'Falsehood demands but gold to pay the pangs
 Of outraged conscience; for the slavish priest

hans uforanderlige øjenstråle) alene ville kunne betvinge.
 Ham, som enhver slave — der nu slæber sit triste liv
 gennem en fordærvet bys snavs, 160
 udtæret af sult, opsvulmet af vellevned
 der sløver hans åndelige sans' skarphed
 med smålige rænker og uværdig bekymringer
 eller sindssygt styrter gennem al voldsom forbrydelse,
 for at bevæge sin sjæls dybe stilstand, —
 kunne efterligne og være lig.

Men lav lyst
 har bundet sine kæder så tæt omkring jorden,
 at alt på den er til fals undtagen det dydige menneske:
 guld eller berømmelse vil med sikkerhed nå
 den pris egennytte allerede har fastsat for alle 170
 undtagen for ham, der er af beslutsom og uforanderlig vilje;
 som hverken en underdanig folkemængdes bifald
 eller besmittende vellevneds skændige glæder,
 kan bestikke til at overgive sin ophøjede sjæl
 til tyranni eller falskhed, skønt de
 med blodrød hånd bærer verdens scepter.

„Alle ting er solgt: selv himlens lys*
 er til fals; jordens overstrømmende kærlighedsgaver,
 de mindste og mest foragtelige ting
 som ligger skjult i dybets afgrunde, 180
 alle vort livs genstande, endog livet selv,
 og den fattige mængde frihed lovene
 tillader, menneskenes fællesskab,
 de pligter som hans menneskekærligheds hjerte
 burde nøde ham til at udføre instinktivt,
 er, som på et offentlige marked, købt og solgt
 af uforstilt egennytte, som på hver enkelt ting
 sætter sin pris, sit styres stempelmærke.
 Selv kærlighed sælges⁹; trøsten for al ulykke
 er vendt til den skrækkeligste pine, alderdommen 190
 ryster i egennyttig skønheds afskyende arme,
 og ungdommens fordærvede tilskyndelser forbereder
 et liv i rædsel ved handelens ødelæggende
 forbandelser; medens pesten som kommer
 af glædesløs sanselighed, har fyldt
 al menneskeliv med hydrahoved-kummer.†

„Falskhed kræver kun guld for at betale
 den oprørte samvittigheds nag; for den slaveagtige

* Muligvis en hentydning til den skat på vinduer, der blev indført i 1784 (Hopkins 2).

† Linje 190-6: Ægteskab indgået af kommercielle hensyn. — pesten: kønssygdomme.

Sets no great value on his hireling faith:
 A little passing pomp, some servile souls, 200
 Whom cowardice itself might safely chain,
 Or the spare mite of avarice could bribe
 To deck the triumph of their languid zeal,
 Can make him minister to tyranny.
 More daring crime requires a loftier meed:
 Without a shudder, the slave-soldier lends
 His arm to murderous deeds, and steels his heart,
 When the dread eloquence of dying men,
 Low mingling on the lonely field of fame,
 Assails that nature, whose applause he sells 210
 For the gross blessings of a patriot mob,
 For the vile gratitude of heartless kings,
 And for a cold world's good word, — viler still!

'There is a nobler glory, which survives
 Until our being fades, and, solacing
 All human care, accompanies its change;
 Deserts not virtue in the dungeon's gloom,
 And, in the precincts of the palace, guides
 Its footsteps through that labyrinth of crime;
 Imbues his lineaments with dauntlessness, 220
 Even when, from power's avenging hand, he takes
 Its sweetest, last and noblest title — death;
 — The consciousness of good, which neither gold,
 Nor sordid fame, nor hope of heavenly bliss
 Can purchase; but a life of resolute good,
 Unalterable will, quenchless desire
 Of universal happiness, the heart
 That beats with it in unison, the brain,
 Whose ever wakeful wisdom toils to change
 Reason's rich stores for its eternal weal. 230

'This commerce of sincerest virtue needs
 No mediative signs of selfishness,
 No jealous intercourse of wretched gain,
 No balancings of prudence, cold and long;
 In just and equal measure all is weighed,
 One scale contains the sum of human weal,
 And one, the good man's heart.
 How vainly seek
 The selfish for that happiness denied
 To aught but virtue! Blind and hardened, they,

præst tillægger ikke sin lejesvends tro stor værdi:
 lidt flygtig pomp til nogle servile sjæle, 200
 hvem fejhed alene kunne lænke sikkert,
 eller gerrighedens ekstra skærv kunne bestikke
 til at smykke deres træge ildhus' triumf,
 kan gøre ham til tyranniets tjener.
 Mere dristige forbrydelser kræver en højere løn:
 uden gysen låner slavesoldaten
 sin arm til morderiske bedrifter og stålsætter sit hjerte,
 når døende mænds frygtelige veltalenhed, der
 sagte blander sig på berømmelsens ensomme mark,
 angriber den natur, hvis bifald han sælger* 210
 for en fædrelandskærlig hobs grove velsignelser,
 for hjerteløse kongers slette taknemmelighed,
 eller for en kold verdens gode ord, — endnu slettere!

„Der er en ædlere ære, som overlever,
 indtil vort liv falmer, og trøstende
 al menneskelig bekymring, ledsager dets forandring;
 som ikke forlader dyden i fanghullets mørke
 og leder dens fodtrin gennem forbrydelsens
 labyrint på paladsets område;
 besjæler hans træk med uforfærdethed, 220
 endog når han, fra magtens hævnende hånd, tager
 dens herligste, sidste og ædleste titel — døden;
 — bevidstheden om det gode som hverken guld
 eller smudsig berømmelse eller håb om himmelsk
 lyksalighed, kan købe; men et liv opfyldt af beslutsom
 godhed, uforanderlig vilje, uudslukkelig længsel
 efter almen lykke, hjertet,
 som slår sammen med det i enklang,†
 hjernen, hvis altid vågne visdom slider for at forvandle
 fornuftens rige forråd til dets evige velfærd. 230

„Denne handel der handles med ærligste dyd,
 behøver ikke egennyttens som mægler,
 ingen skinsyg omgang med ussel vinding,
 ingen klog afvejning, kold og langvarig;
 alt er vejlet i nøjagtige og lige mål, den ene vægtskål
 indeholder summen af menneskets velfærd og den anden,
 det gode menneskes hjerte.

Hvor forgæves
 den egennyttige søger efter den lykke, som alt,
 undtagen dyden, er nægtet! Blinde og forhærdede er de,

---

*den natur: menneskets sande natur; den natur der styrer og leder verden.

† det: et liv l. 225.

Who hope for peace amid the storms of care, 240
 Who covet power they know not how to use,
 And sigh for pleasure they refuse to give, —
 Madly they frustrate still their own designs;
 And, where they hope that quiet to enjoy
 Which virtue pictures, bitterness of soul,
 Pining regrets, and vain repentances,
 Disease, disgust, and lassitude, pervade
 Their valueless and miserable lives.

‘But hoary-headed selfishness has felt
 Its death-blow, and is tottering to the grave: 250
 A brighter morn awaits the human day,
 When every transfer of earth’s natural gifts
 Shall be a commerce of good words and works;
 When poverty and wealth, the thirst of fame,
 The fear of infamy, disease and woe,
 War with its million horrors, and fierce hell
 Shall live but in the memory of time,
 Who, like a penitent libertine, shall start,
 Look back, and shudder at his younger years.’

VI

All touch, all eye, all ear,
 The Spirit felt the Fairy’s burning speech.
 O’er the thin texture of its frame,
 The varying periods painted changing glows,
 As on a summer even,
 When soul-enfolding music floats around,
 The stainless mirror of the lake
 Re-images the eastern gloom,
 Mingling convulsively its purple hues
 With sunset’s burnished gold. 10

Then thus the Spirit spoke:
 ‘It is a wild and miserable world!
 Thorny, and full of care,
 Which every fiend can make his prey at will.
 O Fairy! in the lapse of years,
 Is there no hope in store?
 Will yon vast suns roll on
 Interminably, still illuming
 The night of so many wretched souls,
 And see no hope for them? 20

der håber på fred midt i bekymringens storme, 240
 som eftertragter magt, de ikke ved hvordan de skal bruge,
 og sukker efter en fryd de selv nægter at give, —
 vanvittigt forpurrer de stadig deres egne planer;
 og hvor de håber at nyde den ro, som
 dyden skildrer, gennemtrænger sjælens bitterhed,
 tærende fortrydelser og nyttesløs anger,
 sygdom, væmmelse og udmattelse
 deres værdiløse og elendige liv.

„Men gråhovedet egennyttede har følt 250
 dødsstødet og er i færd med at vakle til graven:
 en lysere morgen venter menneskets dag,
 når ethvert skifte af jordens naturlige
 gaver vil være en handel med gode ord og gerninger;
 når fattigdom og rigdom, tørst efter berømmelse,
 frygt for skændsel, sygdom og smerte, krig med
 dets millioner rædsler og det rasende helvede
 kun vil leve som erindringer i tiden,
 der lig en bodfærdig libertiner, skal fare op,
 se tilbage og gyse over sine yngre år.”

6. sang

Alt var berøring, alt var øje, alt var øre,
 Ånden følte Feens brændende tale.
 Over sin skikkelses luftige struktur
 malede de vekslende perioder skiftende glød,
 som på en sommeraften
 når sjæls-udfoldende musik svæver omkring,
 og søen pletfri spejl
 genspejler det østlige mørke,
 der konvulsivisk blander sine purpurfarver
 med solnedgangens glinsende guld. 10

Derpå talte Ånden således:
 „Det er en vild og elendig verden!
 tornet og fuld af bekymring,
 som enhver djævel efter behag kan gøre til sit bytte.
 Åh Fe! er der med årene
 intet håb i vente?
 Vil hine vældige sole rulle videre
 uendeligt, stadig oplysende
 så mange ulykkelige sjæles nat
 uden at se noget håb for dem? 20

Will not the universal Spirit e'er
Revivify this withered limb of Heaven?'

The Fairy calmly smiled
In comfort, and a kindling gleam of hope
Suffused the Spirit's lineaments.
'Oh! rest thee tranquil; chase those fearful doubts,
Which ne'er could rack an everlasting soul,
That sees the chains which bind it to its doom.
Yes! crime and misery are in yonder earth,
Falsehood, mistake, and lust; 30
But the eternal world
Contains at once the evil and the cure.
Some eminent in virtue shall start up,
Even in perverses time:
The truths of their pure lips, that never die,
Shall bind the scorpion falsehood with a wreath
Of ever-living flame,
Until the monster sting itself to death.

'How sweet a scene will earth become!
Of purest spirits a pure dwelling-place, 40
Symphonious with the planetary spheres;
When man, with changeless Nature coalescing,
Will undertake regeneration's work,
When its ungenial poles no longer point
To the red and baleful sun
That faintly twinkles there.

'Spirit! on yonder earth,
Falsehood now triumphs; deadly power
Has fixed its seal upon the lip of truth!
Madness and misery are there! 50
The happiest is most wretched! Yet confide,
Until pure health-drops, from the cup of joy,
Fall like a dew of balm upon the world.
Now, to the scene I show, in silence turn,
And read the blood-stained charter of all woe,
Which nature soon, with recreating hand,
Will blot in mercy from the book of earth.
How bold the flight of passion's wandering wing,
How swift the step of reason's firmer tread,
How calm and sweet the victories of life, 60
How terrorless the triumph of the grave!

Vil den altomfattende Ånd ikke bestandig
genoplive dette himlens visnede lem?"

Feen smilede stille og beroligende,
og et blussende glimt af håb
bredte sig over Åndens træk.
„Åh! vær du rolig; jag den frygtelige tvivl bort,
som aldrig kunne martre en evig sjæl,
der ser lænkerne, som binder den til sin skæbne.
Ja! forbrydelse og elendighed er på jorden,
falskhed, fejltagelse og vellyst; 30
men den evige verden
indeholder på en gang ondet og kuren.
Nogle fremragende i dyd skal begynde
netop i den mest forhærdede tid:
fra deres rene læber skal sandhederne, som aldrig
dør, binde skorpion-falskheden med en krans
af en altidlevende flamme,
indtil uhyret stikker sig selv til døde.*

„Hvor skønt et sted jorden ville blive!
for de reneste ånder en ubesmittet bolig 40
i samklang med de planetariske sfærer;
når mennesket, voksende sammen med den uforanderlige
natur, vil påtage sig genfødsels arbejde,
når dens umilde poler ikke længere peger
mod den røde og olme sol,
som sagte tindrer der.¹⁰

„Ånd! på jorden triumferer
falskhed nu; dødelig magt
har sat sit segl på sandhedens læber!
Vanvid og elendighed er der! 50
Den lykkeligste er mest elendig! Dog hav tillid,
indtil rene helbredsdråber fra glædens bæger
falder som balsamdug på verden.
Nu, vend dig stille mod den scene jeg viser,
og læs al smertes blodplettede dokument,
som naturen snart barmhjertigt med
forfriskende hånd, vil slette i jordens bog.
Hvor dristig lidenskabens omstrejfende vinges flugt ville være,
hvor hurtig fodtrinet af fornuftens fastere skridt,
hvor rolige og søde livets sejre, 60
hvor skrækløs gravens triumf!

---

* Antikke forfattere mente, at skorpionen stak sig selv til døde, hvis den blev indesluttet af ild. Shelley bruger historien som billede på det ondes selvødelæggende natur.

How powerless were the mightiest monarch's arm,
 Vain his loud threat, and impotent his frown!
 How ludicrous the priest's dogmatic roar!
 The weight of his exterminating curse
 How light! and his affected charity,
 To suit the pressure of the changing times,
 What palpable deceit! – but for thy aid,
 Religion! but for thee, prolific fiend,
 Who peoplest earth with demons, hell with men, 70
 And heaven with slaves!

'Thou taintest all thou lookest upon! – the stars,
 Which on thy cradle beamed so brightly sweet,
 Were gods to the distempered playfulness
 Of thy untutored infancy: the trees,
 The grass, the clouds, the mountains, and the sea,
 All living things that walk, swim, creep, or fly,
 Were gods: the sun had homage, and the moon
 Her worshipper. Then thou becamest, a boy,
 More daring in thy frenzies: every shape, 80
 Monstrous or vast, or beautifully wild,
 Which, from sensation's relics, fancy culls;
 The spirits of the air, the shuddering ghost,
 The genii of the elements, the powers
 That give a shape to nature's varied works,
 Had life and place in the corrupt belief
 Of thy blind heart: yet still thy youthful hands
 Were pure of human blood. Then manhood gave
 Its strength and ardour to thy frenzied brain;

Thine eager gaze scanned the stupendous scene, 90
 Whose wonders mocked the knowledge of thy pride:
 Their everlasting and unchanging laws
 Reproached thine ignorance. Awhile thou stoodst
 Baffled and gloomy; then thou didst sum up
 The elements of all that thou didst know;
 The changing seasons, winter's leafless reign,
 The budding of the heaven-breathing trees,
 The eternal orbs that beautify the night,
 The sun-rise, and the setting of the moon,
 Earthquakes and wars, and poisons and disease, 100
 And all their causes, to an abstract point
 Converging, thou didst bend and called it GOD!
 The self-sufficing, the omnipotent,
 The merciful, and the avenging God!
 Who, prototype of human misrule, sits

hvor magtesløs den mægtigste eneherskers arm,
 forgæves hans højrøstede trussel og afmægtig hans vrede,
 hvor latterlig præstens dogmatiske brøl!
 vægten af hans tilintetgørende forbandelse, hvor let!
 og hans foregivne velgørenhed
 for at tilfredsstille skiftende tiders pres,
 hvilket åbenlyst bedrag! – hvis det ikke havde været for din
 hjælp, religion! havde det ikke været for dig, yderige djævel,
 som befolker jorden med dæmoner, helvede med 70
 mennesker og himlen med slaver!

„Du besmitter alt du ser på! – stjernerne
 som strålede så klart og blidt på din vugge,
 var guder for din uskoledede barndoms
 uhæmmede kådhed: træerne,
 græsset, skyerne, bjergene og havet,
 alt levende som går, svømmer, kravler eller flyver,
 var guder: solen blev tilbedt, og månen var
 dens dyrker. Så blev du, nu en dreng,
 mere dristig i dit afsind: enhver form, 80
 uhyrlig eller vældig eller smukt vild, som
 fantasien udvælger af sansningens levninger;*
 luftens ånder, det skælvende genfærd,
 elementernes gejster, magterne
 som giver form til naturens afvekslende værk,
 havde liv og sted i dit blinde hjertes
 fordærvede tro: dog var dine ungdommelige hænder
 stadigvæk rene for menneskeblod. Så gav manddom
 styrke og glød til din afsindige hjerne;
 din ivrige stirren udforskede den overvældende scene, 90
 hvis undere spottede din hovmodige viden:
 deres evige og uforanderlige love
 dadlede din uvidenhed. En stund stod du
 rådvild og dyster, så sammenfattede du
 elementerne af alt du vidste;
 de skiftende årstider, vinterens bladløse herredømme,
 de himmelåndende træers knopning,
 de evige kugler som forskønner natten,
 solopgangen og den nedgående måne,
 jordskælv og krige og gifte og sygdom, 100
 alle deres årsager afbøjede du, så de løb sammen
 i et abstrakt punkt, – og kaldte det GUD!
 den selvtilstrækkelige, den almægtige,
 den barmhjertige, og den hævnende Gud!
 der som forbillede for menneskets misregimente, sidder

---

* sansningens levninger: det man husker.

High in heaven's realm, upon a golden throne,
 Even like an earthly king; and whose dread work,
 Hell, gapes for ever for the unhappy slaves
 Of fate, whom he created, in his sport,
 To triumph in their torments when they fell! 110
 Earth heard the name; earth trembled, as the smoke
 Of his revenge ascended up to heaven,
 Blotting the constellations; and the cries
 Of millions, butchered in sweet confidence
 And unsuspecting peace, even when the bonds
 Of safety were confirmed by wordy oaths
 Sworn in his dreadful name, rung through the land;
 Whilst innocent babes writhed on thy stubborn spear,
 And thou didst laugh to hear the mother's shriek
 Of maniac gladness, as the sacred steel 120
 Felt cold in her torn entrails!

'Religion! thou wert then in manhood's prime:
 But age crept on: one God would not suffice
 For senile puerility; thou framedst
 A tale to suit thy dotage, and to glut
 Thy misery-thirsting soul, that the mad fiend
 Thy wickedness had pictured might afford
 A plea for sating the unnatural thirst
 For murder, rapine, violence, and crime,
 That still consumed thy being, even when 130
 Thou heardst the step of fate; — that flames might light
 Thy funeral scene, and the shrill horrent shrieks
 Of parents dying on the pile that burned
 To light their children to thy paths, the roar
 Of the encircling flames, the exulting cries
 Of thine apostles, loud commingling there,
 Might sate thine hungry ear
 Even on the bed of death!

'But now contempt is mocking thy grey hairs;
 Thou art descending to the darksome grave, 140
 Unhonoured and unpitied, but by those
 Whose pride is passing by like thine, and sheds,
 Like thine, a glare that fades before the sun
 Of truth, and shines but in the dreadful night
 That long has lowered above the ruined world.

'Throughout these infinite orbs of mingling light,

højt oppe i himlens rige på en gylden trone
 ligesom en jordisk konge; og hvis skrækværk,
 helvede, for altid gaber efter skæbnens ulykkelige slaver,
 som han skabte for sin morskabs skyld,
 for at triumfere over deres pinsler når de faldt! 110
 Jorden hørte navnet; jorden skælvede, da
 røgen fra hans hævn steg op mod himlen
 og skjulte stjernebillederne; og skrigene
 fra millioner — slagtet midt i blid tillidsfuldhed
 og intetanende fred, selv når sikkerhedens
 bånd var bekræftet ved ordrige eder, svoret
 i hans frygtindgydende navn — rungede gennem landet;
 medens uskyldige småbørn vred sig på dit ubøjjelige spyd.
 Og du lo med sindssyg glæde
 ved at høre morens skrig, da det hellige stål 120
 følte koldt i hendes sønderrevne indvolde!

„Religion! du var da i manddommens bedste alder,
 men alder kryber videre: én Gud var ikke tilstrækkelig*
 for senil barnagtighed; du udtænkte
 en historie, der passede til dit sløvsind og for at overfylde
 din elendighedstørstende sjæl, så den vanvittige djævel†
 din lastefuldhed havde skildret, kunne finde
 et påskud til at mætte den unaturlige tørst
 efter mord, rov, vold og forbrydelse,
 som stadig fortærede dit liv, selv når 130
 du hørte skæbnens skridt; — så flammer kunne oplyse
 din begravelsesscene og de skingre hårrejsende skrig
 fra forældre, der døde på bålet, som brændte
 for at lyse deres børn til dine stier, brølet
 fra de omgivende flammer og dine apostles
 jublende råb, der højt blandede sig der,
 kunne mætte dine sultne øre
 selv ved dødens seng!

„Men nu spotter foragten dine grå hår;
 du stiger ned til den dunkle grav, 140
 uæret og uynket, undtagen af dem
 hvis stolthed svinder ligesom din og udsender,
 ligesom din, et skarpt skær, der falmer foran sandhedens
 sol og kun skinner i den skrækkelige nat,
 som længe har hængt mørkt over den ødelagte verden.

„Alle vegne mellem disse utallige kloder af blandet lys,

---

* én Gud var ikke tilstrækkelig: treenigheden.

† Gud.

Of which yon earth is one, is wide diffused
 A Spirit of activity and life,
 That knows no term, cessation, or decay;
 That fades not when the lamp of earthly life, 150
 Extinguished in the dampness of the grave,
 Awhile there slumbers, more than when the babe
 In the dim newness of its being feels
 The impulses of sublunary things,
 And all is wonder to unpractised sense:
 But, active, steadfast, and eternal, still
 Guides the fierce whirlwind, in the tempest roars,
 Cheers in the day, breathes in the balmy groves,
 Strengthens in health, and poisons in disease;
 And in the storm of change, that ceaselessly 160
 Rolls round the eternal universe, and shakes
 Its undecaying battlement, presides,
 Apportioning with irresistible law
 The place each spring of its machine shall fill;
 So that when waves on waves tumultuous heap
 Confusion to the clouds, and fiercely driven
 Heaven's lightnings scorch the uprooted ocean-fords,
 Whilst, to the eye of shipwrecked mariner,
 Lone sitting on the bare and shuddering rock,
 All seems unlinked contingency and chance: 170
 No atom of this turbulence fulfils
 A vague and unnecessitated task,
 Or acts but as it must and ought to act.
 Even the minutest molecule of light,
 That in an April sunbeam's fleeting glow
 Fulfils its destined, though invisible work,
 The universal Spirit guides; nor less,
 When merciless ambition, or mad zeal,
 Has led two hosts of dupes to battle-field,
 That, blind, they there may dig each other's graves, 180
 And call the sad work glory, does it rule
 All passions: not a thought, a will, an act,
 No working of the tyrant's moody mind,
 Nor one misgiving of the slaves who boast
 Their servitude, to hide the shame they feel,
 Nor the events enchaining every will,
 That from the depths of unrecorded time
 Have drawn all-influencing virtue, pass
 Unrecognized, or unforeseen by thee,
 Soul of the Universe! eternal spring 190
 Of life and death, of happiness and woe,

af hvilke hin jord er en, er en aktiv
 og levende ånd overalt udbredt, som ikke
 kender nogen grænse, intet ophør eller forfald;
 som ikke forsvinder når det jordiske livs lampe, 150
 udslukt i gravens fugtighed,
 der en stund slumrer, mere end når spædbarnet
 i det uklare nye, som er dets liv, føler
 de sublunariske tings påvirkninger,
 og de uøvede sanser undrer sig over alt:
 men stadig aktivt, urokkeligt og evigt
 leder den rasende hvirvelvind, brøler i stormen,
 opmuntrer om dagen, ånder i de balsamiske lunde,
 styrker i sundhed og forgifter i sygdom;
 og præsiderer under forandringens uvej, som 160
 uophørligt ruller omkring det evige univers og
 ryster dets unedbrydelige brystværn
 og anviser efter uimodståelige love den plads,
 hver af dets maskines fjedre skal optage;
 således at når bølge på bølge oprørsk stabler
 forvirring op mod skyerne, og voldsomt drevne
 himmellyn svider havets oprykkede vadesteder,
 medens alt synes rent sammentræf og tilfælde
 for den forliste sømand, der sidder
 alene på den nøgne og skælvende klippe, 170
 da opfylder intet atom i dette røre
 et ubestemt og unødvendiggjort hverv
 eller handler undtagen, som det må eller bør handle.*¹¹
 Selv det mindste lysmolekyle,
 som i en aprils solstråles flygtige glød
 fuldfører sit forudbestemte, skønt usynlige arbejde,
 leder den altomfattende Ånd; heller ikke mindre
 når nådesløs ærgerrighed eller vanvittig iver
 har ført to flokke af narre til slagmarken, for at de
 der, som blinde, kan grave hinandens grave 180
 og kalde det sørgelige arbejde hæder, styrer den
 alle lidenskaber: ikke en tanke, et ønske, en handling,
 ingen af tyrannens lunefulde sinds aktiviteter,
 heller ingen betænkelighed hos slaverne, som praler af
 deres slaveri for at skjule den skam, de føler,
 eller begivenhederne der fængsler enhver vilje,
 som fra den uhistoriske tids dybder
 har hentet altpåvirkende kraft, passerer
 uopdaget eller uforudset af dig,
 Universets Sjæl! evige kilde 190
 til liv og død, til lykke og ulykke,

* 165-170: uvejret er styret af love, men for sømanden er det tilfældigheder, der råder.

'Of all that chequers the phantasmal scene
 That floats before our eyes in wavering light,
 Which gleams but on the darkness of our prison,
 Whose chains and massy walls
 We feel, but cannot see.

'Spirit of Nature! all-sufficing Power,
 Necessity! thou mother of the world!
 Unlike the God of human error, thou
 Requirest no prayers or praises; the caprice 200
 Of man's weak will belongs no more to thee
 Than do the changeful passions of his breast
 To thy unvarying harmony: the slave,
 Whose horrible lusts spread misery o'er the world,
 And the good man, who lifts, with virtuous pride,
 His being, in the sight of happiness,
 That springs from his own works; the poison-tree
 Beneath whose shade all life is withered up,
 And the fair oak, whose leafy dome affords
 A temple where the vows of happy love 210
 Are registered, are equal in thy sight:
 No love, no hate thou cherishest; revenge
 And favoritism, and worst desire of fame
 Thou knowst not: all that the wide world contains
 Are but thy passive instruments, and thou
 Regardst them all with an impartial eye,
 Whose joy or pain thy nature cannot feel,
 Because thou hast not human sense,
 Because thou art not human mind.

'Yes! when the sweeping storm of time 220
 Has sung its death-dirge o'er the ruined fanes
 And broken altars of the almighty fiend
 Whose name usurps thy honors, and the blood
 Through centuries clotted there, has floated down
 The tainted flood of ages, shalt thou live
 Unchangeable! A shrine is raised to thee,
 Which, nor the tempest-breath of time,
 Nor the interminable flood,
 Over earth's slight pageant rolling,
 Availeth to destroy, — 230
 The sensitive extension of the world.
 That wondrous and eternal fane,
 Where pain and pleasure, good and evil join,

til alt som skaber afveksling på den åndeagtige scene,
 der svæver foran vores øjne i bølgende lys,
 der skinner undtagen på mørket i vort fængsel,
 hvis lænker og massive vægge
 vi føler, men ikke kan se.

„Naturens Ånd! alttilstrækkelige magt,
 Nødvendighed! du verdens moder!¹²
 ulig den menneskelige vildfarelses Gud,
 kræver du ingen bønner og ros; menneskets 200
 svage viljes indfald tilhører ikke mere dig,
 end de foranderlige følelser i hans bryst
 tilhører din uforanderlige harmoni: slaven, hvis
 hæslige vellyst breder elendighed ud over verden,
 og det gode menneske som højner, med dydig stolthed,
 sit væsen ved synet af lykken,
 der udspringer af hans egne gerninger; gifttræet,
 under hvis skygge alt er visnet,
 og den fagre eg, hvis bladkuppel danner
 et tempel, hvor den lykkelig kærligheds løfter 210
 er optegnet, er i dine øjne lige: ingen
 kærlighed, intet had nærer du; hævn og favorisering
 og den sletteste længsel efter berømmelse, kender
 du ikke: alt det den vide verden indeholder,
 er blot dine passive redskaber, og du
 betragter dem alle med et fordomsfrit blik,
 hvis glæde eller smerte din natur ikke kan føle,
 fordi du ikke har menneskefornuft
 fordi du ikke er menneskesind.

„Ja! når tidens fejende storm har sunget 220
 sin dødsklagesang over de ødelagte helligdomme
 og knuste altre, der tilhører den almægtige djævel,
 hvis navn tilraner sig dine æresbevisninger,
 og blodet, størknet dér gennem århundreder,
 har flydt ned af tidsaldres besmittede flod, skal du leve
 uforanderligt! Et højalter er rejst dig —
 som hverken tidens stormånde
 eller den endeløse strøm af tomt
 ubetydeligt skuespil, der ruller hen over jorden,
 vil hjælpe med til at tilintetgøre, — 230
 den udvidede sanseerkendelse af verden,*
 det vidunderlige og evige tempel
 hvor smerte og nydelse, godt og ondt forenes,

---

* „Det alter, der er rejst til Nødvendigheden, er således verden, der konstant udvikler sig, sådan som den opfattes af sanserne” (Hopkins 2; 568).

To do the will of strong necessity,
And life, in multitudinous shapes,
Still pressing forward where no term can be,
Like hungry and unresting flame
Curls round the eternal columns of its strength.'

VII

Spirit

'I was an infant when my mother went
To see an atheist burned. She took me there:
The dark-robed priests were met around the pile;
The multitude was gazing silently;
And as the culprit passed with dauntless mien,
Tempered disdain in his unaltering eye,
Mixed with a quiet smile, shone calmly forth:
The thirsty fire crept round his manly limbs;
His resolute eyes were scorched to blindness soon;
His death-pang rent my heart! the insensate mob 10
Uttered a cry of triumph, and I wept.
"Weep not, child!" cried my mother, "for that man
Has said "There is no God." "'

Fairy

"There is no God!
Nature confirms the faith his death-groan sealed:
Let heaven and earth, let man's revolving race,
His ceaseless generations tell their tale;
Let every part depending on the chain
That links it to the whole, point to the hand
That grasps its term! let every seed that falls
In silent eloquence unfold its store 20
Of argument: infinity within,
Infinity without, belie creation;
The exterminable spirit it contains
Is nature's only God; but human pride
Is skilful to invent most serious names
To hide its ignorance.

The name of God
Has fenced about all crime with holiness,
Himself the creature of His worshippers,
Whose names and attributes and passions change,

for at lade den stærke nødvendigheds vilje ske,
 og livet – i mangfoldige former,
 stadig trængende sig frem, hvor ingen grænse kan være,
 ligesom en sulten og hvileløs flamme –
 snor sig omkring dets styrkes evige søjler.“

7. sang

Ånden

„Jeg var barn, da min mor gik hen for at
 se en gudsfornægter blive brændt. Hun tog mig med:
 de mørkkledte præster var mødtes omkring bålet,
 mængden stirrede tavst;
 og da den skyldige passerede forbi med uforfærdet mine,
 skinnede dæmpet ringeagt roligt frem i hans
 uforandrede blik, blandet med et stille smil:
 den tørstige ild krøb omkring hans mandige lemmer;
 hans beslutsomme øjne var snart svedet til blindhed;
 Hans dødsqual sønderrev mit hjerte! den ufølsomme hob 10
 udstødte et triumferende råb, og jeg græd.
 ‘Græd ikke, barn!’ udbrød min mor, ‘for den mand
 har sagt: „Der ikke findes nogen Gud.” ’”¹³

Feen

„Der findes ingen Gud!
 Naturen bekræfter troen, som hans dødsstønnen beseglede;
 lad himmel og jord, lad menneskets kredsløb,
 hans uophørlige slægtled fortælle deres historie;
 lad enhver del, der afhænger af kæden,
 som forbinder den til det hele, pege på den hånd
 som griber om dens grænse! lad ethvert frø*
 som falder i tavs udtryksfuldhed, udfolde sit forråd 20
 af bevisgrunde: uendelighed indeni,
 uendelighed udenfor gør skabelsen til skamme;
 den grænseløse ånd den indeholder,
 er naturens eneste Gud; men menneskets hovmod
 er dygtig til at opfinde de mest alvorlige navne
 for at skjule dets uvidenhed.

Guds navn
 har omgærdet al forbrydelse med hellighed,
 han selv, sine tilbederes skabning,
 hvis navn og egenskaber og lidenskaber skifter,

---

* grænse: det første eller sidste led i kæden enten tilbage eller frem i tiden. Kæden af årsager er uendelig, og heller ikke Guds hånd kan gribe om et første eller sidste led.

Seeva, Buddh, Foh, Jehovah, God, or Lord, 30
 Even with the human dupes who build his shrines,
 Still serving o'er the war-polluted world
 For desolation's watch-word; whether hosts
 Stain His death-blushing chariot-wheels, as on
 Triumphantly they roll, whilst Brahmins raise
 A sacred hymn to mingle with the groans;
 Or countless partners of His power divide
 His tyranny to weakness; or the smoke
 Of burning towns, the cries of female helplessness,
 Unarmed old age, and youth, and infancy, 40
 Horribly massacred, ascend to heaven
 In honour of his name; or, last and worst,
 Earth groans beneath religion's iron age,
 And priests dare babble of a God of peace,
 Even whilst their hands are red with guiltless blood,
 Murdering the while, uprooting every germ
 Of truth, exterminating, spoiling all,
 Making the earth a slaughter-house!

'O Spirit! through the sense 50
 By which thy inner nature was apprised
 Of outward shews, vague dreams have rolled,
 And varied reminiscences have waked
 Tablets that never fade;
 All things have been imprinted there,
 The stars, the sea, the earth, the sky,
 Even the unshapeliest lineaments
 Of wild and fleeting visions
 Have left a record there
 To testify of earth.

'These are my empire, for to me is given 60
 The wonders of the human world to keep,
 And fancy's thin creations to endow
 With manner, being, and reality;
 Therefore a wondrous phantom, from the dreams
 Of human error's dense and purblind faith,
 I will evoke, to meet thy questioning.
 Ahasuerus, rise!'

Shiva, Buddha, Fu Hsi, Jahve, Gud eller Herre,* 30
 tjener, selv hos de menneskelige narre der bygger hans alter,
 stadigvæk over hele den krigsforurenede verden
 som ødelæggelsens løsen; hvad enten skarer
 pletter hans dødsrødmende vognhjul, når[†]
 de triumferende ruller videre, medens Brahminer opløfter
 en hellig hymne for at blandes med deres klagen;
 eller talløse parthavere i hans magt tager del i
 hans tyrannisering til svaghed; eller røgen
 af brændende byer, skrigene af kvindelig hjælpeløshed,
 ubevæbnet alderdom og ungdom og barndom, 40
 skrækkeligt massakreret, stiger til himmels
 til hans navns ære; eller, sidst og værst,
 jorden stønner under religionens jernalder,[‡]
 og præster vover at plapre om en fredens Gud,
 selv medens deres hænder er røde af uskyldigt blod,
 imens de myrder, oprykkende enhver kim
 af sandhed, udslettende, ødelæggende alt,
 idet de gør jorden til et slagtehus!

„Åh Ånd! gennem sanserne 50
 ved hvilke din indre natur blev underrettet
 af ydre tegn, har vage drømme rullet,
 og forskellige erindringer har vækket
 små tavler, som aldrig forgår;
 alle ting er blevet aftrykt der,
 stjernerne, havet, jorden, himlen,
 selv de vilde og flygtige syns
 mest misdannede træk
 har efterladt en fortegnelse der
 for at vidne om jorden.

„Dette er mit rige, for til mig er det givet 60
 at bevare menneskeverdens undere,
 og at udstyre fantasiens luftige frembringelser
 med væsen, eksistens og virkelighed;
 derfor vil jeg, fra den menneskelige vildfarelses
 faste og stærblinde tros drømme, fremmane et
 forunderligt åndesyn for at imødekomme din spørgen.
 Ahasverus, rejs dig!”^{§ 14}

* Fu Hsi =Foh. Navnet på den legendarisk første konge af Kina

[†] Et hinduistisk optog til ære for Jagannatha (Vishnu) hvor, efter sigende, visse gudsdyrkerne skulle kaste sig foran gudens vogn.

[‡] I den klassiske oldtid var der fire tidsaldre. Guldalderen, Sølvalderen, Bronzealderen og Jernalderen, som er den ringeste.

[§] Ahasverus, den evigt vandrende jøde.

A strange and woe-worn wight
 Arose beside the battlement,
 And stood unmoving there. 70
 His inessential figure cast no shade
 Upon the golden floor;
 His port and mien bore mark of many years,
 And chronicles of untold antientness
 Were legible within his beamless eye:
 Yet his cheek bore the mark of youth;
 Freshness and vigour knit his manly frame;
 The wisdom of old age was mingled there
 With youth's primaeval dauntlessness;
 And inexpressible woe, 80
 Chastened by fearless resignation, gave
 An awful grace to his all-speaking brow.

Spirit

'Is there a God?'

Ahasuerus

'Is there a God! — ay, an almighty God,
 And vengeful as almighty! Once his voice
 Was heard on earth: earth shuddered at the sound;
 The fiery-visaged firmament expressed
 Abhorrence, and the grave of nature yawned
 To swallow all the dauntless and the good
 That dared to hurl defiance at his throne, 90
 Girt as it was with power. None but slaves
 Survived, — cold-blooded slaves, who did the work
 Of tyrannous omnipotence; whose souls
 No honest indignation ever urged
 To elevated daring, to one deed
 Which gross and sensual self did not pollute.
 These slaves built temples for the omnipotent fiend,
 Gorgeous and vast: the costly altars smoked
 With human blood, and hideous paeans rung
 Through all the long-drawn aisles. A murderer heard 100
 His voice in Egypt, one whose gifts and arts
 Had raised him to his eminence in power,
 Accomplice of omnipotence in crime,
 And confidant of the all-knowing one.
 These were Jehovah's words.

"From an eternity of idleness
 I, God, awoke; in seven days' toil made earth
 From nothing; rested, and created man:

Et mærkeligt og smerteslidt menneske
 kom til syne ved siden af brystværnet,
 og stod ubevægelig der. 70
 hans stofløse figur kastede ingen skygge
 på det gyldne gulv;
 hans holdning og optræden bar mærker af mange år,
 og krøniker om den ufortalte oldtid
 var læselige i hans stråleløse øje:
 dog hans kind bar mærket af ungdom; friskhed
 og energi sammenknyttede hans mandige skikkelse;
 alderdommens visdom var dér blandet
 med ungdommens oprindelige uforfærdethed;
 og ubeskrivelig smerte, 80
 tugtet af frygtløs resignation, gav hans
 alttalende åsyn en ophøjet ynde.

Ånden

„Findes der en Gud?”

Ahasverus

„Findes der en Gud! — ja, en almægtig Gud,
 og ligeså hævngherrig som almægtig! Engang blev hans
 stemme hørt på jorden: og jorden gyste ved lyden;
 det ild-ansigtede firmamentet udtrykte
 afsky, og naturens grav gabte
 for at sluge alle de uforfærdede og de gode,
 som vovede at slynge trods mod hans trone, 90
 omgivet som den var med magt. Ingen andre end slaver
 overlevede, — koldblodige slaver som udførte
 den tyranniske almagts arbejde; hvis sjæle
 ingen ærlig harme nogensinde tilskyndede
 til ophøjet vovemod, til en eneste dåd
 som et plumpt og sanseligt selv ikke besudlede.
 Disse slaver byggede templer for den almægtige djævel,
 storslåede og vældige: de kostbare altre røg
 af menneskeblod, og hæslige festhymner ringede
 gennem de vidtstrakte gange. En morder hørte 100
 hans ord i Ægypten, én hvis evner og kunster
 havde løftet ham til hans høje magtstilling,
 medskyldig i at være almægtig i forbrydelse,
 og den alvidendes fortrolige.
 Disse var Jahves ord:

„Jeg, Gud, vågnede fra en evighed af lediggang;
 lavede i løbet af syv dages slid jorden
 ud af intet; hvilte, og skabte mennesket:

I placed him in a paradise, and there
 Planted the tree of evil, so that he 110
 Might eat and perish, and my soul procure
 Wherewith to sate its malice, and to turn,
 Even like a heartless conqueror of the earth,
 All misery to my fame. The race of men
 Chosen to My honour, with impunity
 May sate the lusts I planted in their heart.
 Here I command thee hence to lead them on,
 Until, with hardened feet, their conquering troops
 Wade on the promised soil through woman's blood,
 And make my name be dreaded through the land. 120
 Yet ever-burning flame and ceaseless woe
 Shall be the doom of their eternal souls,
 With every soul on this ungrateful earth,
 Virtuous or vicious, weak or strong, — even all
 Shall perish, to fulfil the blind revenge
 (Which you, to men, call justice) of their God."

The murderer's brow
 Quivered with horror.

"God omnipotent,
 Is there no mercy? must our punishment
 Be endless? will long ages roll away, 130
 And see no term? Oh! wherefore hast thou made
 In mockery and wrath this evil earth?
 Mercy becomes the powerful — be but just:
 O God! repent and save."

"One way remains:
 I will beget a son, and he shall bear
 The sins of all the world; he shall arise
 In an unnoticed corner of the earth,
 And there shall die upon a cross, and purge
 The universal crime; so that the few
 On whom my grace descends, those who are marked 140
 As vessels to the honor of their God,
 May credit this strange sacrifice, and save
 Their souls alive: millions shall live and die,
 Who ne'er shall call upon their Saviour's name,
 But, unredeemed, go to the gaping grave.
 Thousands shall deem it an old woman's tale,
 Such as the nurses frighten babes withal:

jeg anbragte ham i paradiset, og der
 plantede jeg ondskabens træ, så han 110
 kunne spise og fortabes, og min sjæl skaffe sig
 det, der mætter dens ondskab, og forvandle,
 ligesom en af jordens hjerteløse erobrere,
 al elendighed til min berømmelse. Menneskeracen,
 udvalgt til at ære mig, kan ustraffet
 mætte den vellyst jeg plantede i deres hjerte.
 Jeg befaler dig at lede dem bort herfra,
 indtil deres erobrende tropper med hærdede fødder
 vader gennem kvinders blod på den forjættede jord,
 og gør mit navn frygtet i hele landet.* 120
 Dog en evigt brændende flamme og uophørlig ve
 skal blive dommen over deres evige sjæle,
 sammen med enhver anden sjæl på denne utaknemmelige jord,
 dydig eller lastefuld, svag eller stærk, — ja, alle
 skal fortabes, for at opfylde deres Guds blinde hævn†
 (som du, over for menneskene, kalder retfærdighed).”

Morderens ansigt

fortrak sig i rædsel:

„Almægtige Gud,
 er der ingen barmhjertighed? må vor straf
 være evig? vil lange tider henrinde 130
 og uden ende? Ak! hvorfor har du i spot
 og vrede skabt denne onde jord? Barmhjertighed
 passer sig for den magtfulde — vær blot retfærdig:
 Åh Gud! anger og frels.”

„En vej består:

Jeg vil føde en søn, og han skal bære
 alle verdens synder;¹⁵ han skal fødes
 i et ubemærket hjørne af verden
 og skal dø der på et kors og udrense
 den forbrydelse, der er alles; så de få
 på hvem min nåde stiger ned, de der er udvalgt 140
 som kar til deres Guds ære,
 må godskrives dette besynderlige offer og frelse
 deres sjæle levende: millioner vil leve og dø,
 som aldrig skal påkalde deres Frelses navn,
 men gå ufrelste til de gabende grave.
 Tusinder skal anse det for en gammel kvindes fortælling,
 sådan en som barnepiger skræmmer børn med:

* I *A Refutation of Deism* citerer Shelley følgende skriftsted, 4 Mos. 31, 15-18: „Og Moses sagde til dem: ... Dræb derfor alle drengbørn og alle kvinder, ... men alle piger, der ikke har haft samleje med mænd, skal I lade være i live og beholde“ (Clark, 123).

† alle skal fortabes: da de først kunne blive frelst ved Kristus.

These in a gulf of anguish and of flame
 Shall curse their reprobation endlessly,
 Yet tenfold pangs shall force them to avow, 150
 Even on their beds of torment, where they howl,
 My honour, and the justice of their doom.
 What then avail their virtuous deeds, their thoughts
 Of purity, with radiant genius bright,
 Or lit with human reason's earthly ray?
 Many are called, but few will I elect.
 Do thou My bidding, Moses!"

Even the murderer's cheek

Was blanched with horror, and his quivering lips
 Scarce faintly uttered — "O almighty One,
 I tremble and obey!" 160

'O Spirit! centuries have set their seal
 On this heart of many wounds, and loaded brain,
 Since the Incarnate came: humbly he came,
 Veiling his horrible Godhead in the shape
 Of man, scorned by the world, His name unheard,
 Save by the rabble of his native town,
 Even as a parish demagogue. He led
 The crowd; he taught them justice, truth, and peace,
 In semblance; but he lit within their souls
 The quenchless flames of zeal, and blessed the sword 170
 He brought on earth to satiate with the blood
 Of truth and freedom his malignant soul.
 At length his mortal frame was led to death.
 I stood beside him: on the torturing cross
 No pain assailed his uninterrestrial sense;
 And yet he groaned. Indignantly I summed
 The massacres and miseries which his name
 Had sanctioned in my country, and I cried,
 "Go! Go!" in mockery.

A smile of godlike malice reillumined 180
 His fading lineaments. — "I go," he cried,
 "But thou shalt wander o'er the unquiet earth
 Eternally." — The dampness of the grave
 Bathed my imperishable front. I fell,
 And long lay tranced upon the charmed soil.
 When I awoke hell burned within my brain,
 Which staggered on its seat; for all around
 The mouldering relics of my kindred lay,
 Even as the Almighty's ire arrested them,

disse skal i et svælg af kval og af flamme
 evigt forbande deres fortabelse,
 dog tifold smerte skal tvinge dem til at anerkende, 150
 netop på deres pinslers senge, hvor de hyler,
 min ære og retfærdigheden af deres dom.
 Hvad nytter da deres dydige handlinger, deres tanker
 om renhed, strålende af lysende geni,
 eller oplyste af menneskefornuftens jordiske stråle?
 Mange er kaldede, men få vil jeg udvælge.
 Udfør du min befaling, Moses!"

Selv morderens kind

blegnede af rædsel, og hans bævende læber
 ytrede med nød og næppe svagt: — „Oh almægtige du,
 jeg skælver og adlyder!" 160

„Åh Ånd! århundreder har sat deres segl
 på dette hjerte med mange sår, og denne belæssede hjerne,
 siden den Inkarnerede kom: ydmygt kom han,
 tilslørende sin frygtelige Guddom i et menneskes
 skikkelse, hånet af verden, hans navn upåagtet
 undtagen af pøblen i hans fødeby,
 ligesom en folkeforfører i et sogn. Han ledte
 mængden; han lærte dem retfærdighed, sandhed og fred,
 tilsyneladende; men i deres sjæle tændte han
 nidkærhedens uudslukkelige flamme, og velsignede 170
 sværdet han bragte til jorden for at mætte sin onde sjæl
 med sandhedens og frihedens blod.*

Til sidst blev hans jordiske skikkelse ført til døden.
 Jeg stod ved siden af ham: under det martrende kors
 angreb ingen smerte hans overjordiske ånd,
 og dog stønnede han. Forarget opregnede jeg
 de massakrer og lidelser, som hans navn
 havde helliggjort i mit land, og jeg
 råbte spottende: 'Så gå! gå!'

Et smil af gudlignende ondskab oplyste atter 180
 hans falmende træk. — 'Jeg går,' sagde han,
 'Men du skal vandre på den urolige jord
 i evighed.' — Gravenes fugtighed
 badede min uforgængelige pande. Jeg faldt
 og lå længe i trance på den forheksede jord.
 Da jeg vågnede brændte helvede i min hjerne,
 der vaklede på sin plads, for alle vegne
 lå de hensmuldrende levninger af min slægt,
 sådan som den Almægtiges vrede havde standset dem,

---

* Se note til dette sted 7. sang, l. 172 i noten til digtet bag i bogen.

og i deres forskellige dødsstillinger 190
 stirrede mine myrdede børns stumme og øjenløse
 hovedskaller uhyggeligt på mig.

Men min sjæl havde,
 ved synet og følelsen af tyranniets besudlende ulykke,
 længe lært at foretrække
 helvedes frihed for himlens slaveri.
 Derfor rejste jeg mig og begyndte uforfærdet
 min ensomme og endeløse pilgrimsfærd,
 besluttet på at føre utrættelig krig
 med min almægtige tyran og at udæske
 hans manglende magt til at skade mig 200
 hinsides den forbandelse, jeg bar på. Selve den hånd
 der spærrede for min vej til den fredfyldte grav,
 har knust jorden til elendighed og givet
 dens rige til de udvalgte af hans slaver.

Disse har jeg set, lige fra det tidligste gry
 svage, vaklende og usikre styrke,
 prædike fred dengang, som de nu øver krig;
 ligeså når de blot vendte sig bort fra massakren
 på sagesløse vantro for at slukke

deres tørst efter ødelæggelse i selve det blod, 210
 der flød i deres egne åre, og ubarmhjertig iver*
 frøs enhver menneskelig følelse, da hustruen
 stødte det hellige stål i sin mands hjerte,
 netop da dets håb drømte om hendes kærlighed;
 og venner stod over for venner, brødre over for brødre
 på den blodigste slagmark og førte krig,
 der knapt kunne mættes af skæbnens sidste dødsdrik,
 drukket fra den Almægtiges vredes vinpresse;
 medens det røde kors, i spot over freden,

pegede på sejr! Da kampen var ovre, 220
 overlevede intet af den udslettede tro
 til at fortælle om dens undergang, bortset fra kødet,
 som, mens det forgiftede atmosfæren med fordærvet røg,
 rådne på det halvtudslukte bål.

„Ja, jeg har set Guds tilbedere trække
 hans hævnsværd af skeden, når nåden steg ned,
 og bekræftede alle unaturlige tilskyndelser
 for at helliggøre deres hjerteløse handlinger;
 og afsindige præster svingede det ildevarslende kors
 over den ulykkelige jord: så skinnede solen 230
 på byger af blod fra det sikre snigmords
 opglimtende stål, og al forbrydelse

---

* blodet ... deres egne åre: krig mellem de forskellige trosretninger.

Made stingless by the spirits of the Lord,
And blood-red rainbows canopied the land.

'Spirit, no year of my eventful being
Has passed unstained by crime and misery,
Which flows from God's own faith. I've marked his slaves
With tongues whose lies are venomous, beguile
The insensate mob, and, whilst one hand was red
With murder, feign to stretch the other out 240
For brotherhood and peace; and that they now
Babble of love and mercy, whilst their deeds
Are marked with all the narrowness and crime
That Freedom's young arm dare not yet chastise,
Reason may claim our gratitude, who now
Establishing the imperishable throne
Of truth, and stubborn virtue, maketh vain
The unprevailing malice of my foe,
Whose bootless rage heaps torments for the brave,
Adds impotent eternities to pain, 250
Whilst keenest disappointment racks his breast
To see the smiles of peace around them play,
To frustrate or to sanctify their doom.

'Thus have I stood, — through a wild waste of years
Struggling with whirlwinds of mad agony,
Yet peaceful, and serene, and self-enshrined,
Mocking my powerless tyrant's horrible curse
With stubborn and unalterable will,
Even as a giant oak, which Heaven's fierce flame
Had scathed in the wilderness, to stand 260
A monument of fadeless ruin there;
Yet peacefully and movelessly it braves
The midnight conflict of the wintry storm,
As in the sunlight's calm it spreads
Its worn and withered arms on high
To meet the quiet of a summer's noon.'

The Fairy waved her wand:
Ahasuerus fled
Fast as the shapes of mingled shade and mist,
That lurk in the glens of a twilight grove, 270
Flee from the morning beam:
The matter of which dreams are made
Not more endowed with actual life
Than this phantasmal portraiture
Of wandering human thought.

blev gjort brodløs af Herrens ånd,
og blodrøde regnbuer hvævede sig over landet.

„Ånd! intet af mit begivenhedsrige livs år er gået,
uden at blive plettet af forbrydelse og elendighed,
som flyder af Guds egen tro. Jeg har set hans slaver,
med tunger hvis løgne er gift, narre
den tåbelige hob og foregive, medens den ene hånd
er rød af mord, at række den anden ud 240
mod broderskab og fred; og at de nu pludrer
om kærlighed og miskundhed, mens deres handlinger
er mærket af al den snæverhed og forbrydelse,
som frihedens unge arm endnu ikke vover at tugte,
fornuften kan gøre krav på vor taknemmelighed
da den nu, idet den opretter sandheden og
den urokkelige dyds uforgængelige trone,
unyttiggør min fjendes usejrende ondskab,
hvis forgæves raseri ophober pinsler til de tapre,
føjjer kraftløse evigheder til smerte, 250
medens den bitreste skuffelse martrer hans bryst,
ved at se fredens smil leger omkring dem
ved at hindre eller helliggøre deres straf.

„Således har jeg stået, – kæmpende gennem
års barske ørken med en vanvittig kvals hvirvelvind,
dog fuld af fred og afklaret og tagende vare på mig selv,
mens jeg spottede min magtesløse tyrans skrækkelige
forbandelse med fast og uforanderlig vilje,
ligesom en kæmpeeg himlens glubske lue
har svedet i vildmarken for at stå dér 260
som et monument af varigt forfald;
dog trodser den fredfyldt og ubevægelig
vinteruvejrets midnatsstrid,
idet den, i sollysets stilhed, breder
sine slidte og visnende arme ud i det høje
for at møde sommermiddagens ro.”

Feen svingede sin tryllestav:
Ahasverus flygtede
hurtigt som skygge og dis' blandede former,
der gemmer sig i en skumringslunds snævre dale, 270
flygter for morgenstrålen:
stoffet som drømme er gjort af,
er ikke mere udstyret med faktisk liv
end dette spøgelsesagtige portræt
af omstrefjende mennesketanker.

VIII

'The present and the past thou hast beheld:
 It was a desolate sight. Now, Spirit, learn
 The secrets of the future. — Time!
 Unfold the brooding pinion of thy gloom,
 Render thou up thy half-devoured babes,
 And from the cradles of eternity,
 Where millions lie lulled to their portioned sleep
 By the deep murmuring stream of passing things,
 Tear thou that gloomy shroud. — Spirit, behold
 Thy glorious destiny!' 10

Joy to the Spirit came.
 Through the wide rent in Time's eternal veil,
 Hope was seen beaming through the mists of fear:
 Earth was no longer hell;
 Love, freedom, health, had given
 Their ripeness to the manhood of its prime,
 And all its pulses beat
 Symphonious to the planetary spheres:
 Then dulcet music swelled 20
 Concordant with the life-strings of the soul;
 It throbbed in sweet and languid beatings there,
 Catching new life from transitory death, —
 Like the vague sighings of a wind at even,
 That wakes the wavelets of the slumbering sea
 And dies on the creation of its breath,
 And sinks and rises, fails and swells by fits:
 Was the pure stream of feeling
 That sprung from these sweet notes,
 And o'er the Spirit's human sympathies
 With mild and gentle motion calmly flowed. 30

Joy to the Spirit came, —
 Such joy as when a lover sees
 The chosen of his soul in happiness,
 And witnesses her peace
 Whose woe to him were bitterer than death,
 Sees her unfaded cheek
 Glow mantling in first luxury of health,
 Thrills with her lovely eyes,
 Which like two stars amid the heaving main
 Sparkle through liquid bliss. 40

8. sang

„Nutiden og fortiden har du set:
 det var et trøstesløs syn. Nu, Ånd, lær
 fremtidens hemmeligheder. — Tid!
 udfold din dunkelheds rugende vinge,
 overgiv du dine halvtfortærede børn,*
 og fra evighedens vugger,
 hvor millioner ligger dysset i deres tildelte søvn
 af de flygtige tings dybe rislende strøm,
 sønderriv du det dunkle dække. — Ånd, se
 din glørværdige skæbne!” 10

Glæden kom til Ånden.
 Gennem den brede rift i tidens evige slør,
 sås håb stråle gennem frygtens tåger.
 Jorden var ikke længere et helvede;
 kærlighed, frihed, sundhed havde givet
 deres modenhed til dens fulde blomstring,
 og alle dens pulse slog
 i harmoni med de planetariske sfærer:
 så svulmede yndig musik 20
 i samklang med sjælens livsstreng;
 den dunkede i behagelig og lad banken der,
 fangende nyt liv fra forbigående død, —
 som en vinds ustadige sukken om aftenen,
 der vækker krusninger på det slumrende hav
 og dør ved skabelsen af dens åndedrag
 og synker og stiger, svinder og svulmer i ryk,
 var den rene strøm af følelser,
 der opstod ved disse yndige toner
 og roligt, med mild og blid bevægelse,
 flød hen over Åndens menneskesympatier. 30

Glæden kom til Ånden, —
 sådan glæde som når en elsker ser
 sin sjæls udvalgte lykkelig
 og er vidne til hendes fred,
 og hvis ulykke for ham ville være bitrere end døden,
 ser hendes friske kind
 gløde rødmende i sundhedens første overflod,
 betages af hendes dejlige øjne,
 der, lig to stjerner midt i det rullende hav,
 tindrer gennem klar salighed. 40

---

* Kronos som fortærede sine børn

Then in her triumph spoke the Fairy Queen:
 'I will not call the ghost of ages gone
 To unfold the frightful secrets of its lore;
 The present now is past,
 And those events that desolate the earth
 Have faded from the memory of Time,
 Who dares not give reality to that
 Whose being I annul. To me is given
 The wonders of the human world to keep,
 Space, matter, time, and mind. Futurity 50
 Exposes now its treasure; let the sight
 Renew and strengthen all thy failing hope.
 O human Spirit! spur thee to the goal
 Where virtue fixes universal peace,
 And midst the ebb and flow of human things,
 Shew somewhat stable, somewhat certain still,
 A lighthouse o'er the wild of dreary waves.

'The habitable earth is full of bliss;
 Those wastes of frozen billows that were hurled
 By everlasting snowstorms round the poles,
 Where matter dared not vegetate or live, 60
 But ceaseless frost round the vast solitude
 Bound its broad zone of stillness, are unloosed;
 And fragrant zephyrs there from spicy isles
 Ruffle the placid ocean-deep, that rolls
 Its broad, bright surges to the sloping sand,
 Whose roar is wakened into echoings sweet
 To murmur through the heaven-breathing groves
 And melodize with man's blest nature there.

'Those deserts of immeasurable sand,
 Whose age-collected fervors scarce allowed 70
 A bird to live, a blade of grass to spring,
 Where the shrill chirp of the green lizard's love
 Broke on the sultry silentness alone,
 Now teem with countless rills and shady woods,
 Corn-fields and pastures and white cottages;
 And where the startled wilderness beheld
 A savage conqueror stained in kindred blood,
 A tygress satiating with the flesh of lambs
 The unnatural famine of her toothless cubs, 80
 Whilst shouts and howlings through the desert rang,
 Sloping and smooth the daisy-spangled lawn,
 Offering sweet incense to the sunrise, smiles
 To see a babe before his mother's door,
 Sharing his morning's meal

I sin triumf talte Fedronningen så:
 „Jeg vil ikke tilkalde genfærdet af forgangne tider,
 så det kan røbe sin kundskabs frygtelige hemmeligheder;
 nutiden er nu fortid,
 og de begivenheder, som lægger jorden øde,
 er forsvundet fra tidens erindring,
 der ikke vover at give dét virkelighed,
 hvis eksistens jeg ophæver. Til mig er det givet
 at bevare den menneskelige verdens undere,
 rum, stof, tid og ånd. Fremtiden 50
 afslører nu sine skatte; lad synet
 forny og styrke alt dit svindende håb,
 O Menneskeånd! driv dig selv frem mod målet,
 hvor dyden skaber en altomfattende fred,
 og vis dig midt i mennesketingenens ebbe og flod,
 som noget bestandigt, noget stadig sikkert,
 et fyrtårn over de trøstesløse vovers øde.

„Den beboelige jord er fuld af lyksalighed,
 de øde vidders frosne bølger, der blev slynget
 omkring polerne af evige snestorme, 60
 hvor stof ikke havde mod til at gro eller trives,
 men hvor uophørlig frost bandt sin stilheds brede bælte
 rundt om den vældige ensomhed, har løsnet sig;
 og milde vellugtende briser fra krydrede øer
 kruser det uforstyrrede havdyb, som ruller sine brede,
 glitrende bølger mod den skrånende strand,
 hvis brusen vækkes til liflige ekkoer,
 der risler gennem de himmelåndende lunde
 og klinger sammen med menneskets velsignede natur dér.

„Hine umådelige sandørkner, 70
 hvis gloende hede, samlet gennem tider, næppe tillod
 en fugl at leve, et græsstrå at spire,
 hvor det grønne firbens skingre kærlighedspip
 alene brød den trykkende tavshed,
 myldrer nu med talløse bække og skyggefulde skove,
 kornmarker og græsgange og hvide hytter;
 og hvor den forskrækkede vildmark så
 en grusom erobrer plettet af beslægtet blod,
 en tigerinde mætte sine tandløse ungers
 unaturlige sult med et lams kød, 80
 medens råb og hyl rungede gennem ørknen,
 smiler nu den tusindfrydssmykkede græsplæne,
 mens den ofrer vellugtende røgelse til solopgangen,
 ved at se et barn foran sin mors dør
 dele sit morgenmåltid

With the green and golden basilisk
That comes to lick his feet.

'Those trackless deeps, where many a weary sail
Has seen above the illimitable plain,
Morning on night, and night on morning rise, 90
Whilst still no land to greet the wanderer spread
Its shadowy mountains on the sun-bright sea,
Where the loud roarings of the tempest-waves
So long have mingled with the gusty wind
In melancholy loneliness, and swept
The desert of those ocean solitudes,
But vocal to the sea-bird's harrowing shriek,
The bellowing monster, and the rushing storm,
Now to the sweet and many mingling sounds
Of kindest human impulses respond. 100
Those lonely realms bright garden-isles begem,
With lightsome clouds and shining seas between,
And fertile valleys, resonant with bliss,
Whilst green woods overcanopy the wave,
Which like a toil-worn labourer leaps to shore,
To meet the kisses of the flowrets there.

'All things are recreated, and the flame
Of consentaneous love inspires all life:
The fertile bosom of the earth gives suck
To myriads, who still grow beneath her care, 110
Rewarding her with their pure perfectness:
The balmy breathings of the wind inhale
Her virtues, and diffuse them all abroad:
Health floats amid the gentle atmosphere,
Glow in the fruits, and mantles on the stream:
No storms deform the beaming brow of heaven,
Nor scatter in the freshness of its pride
The foliage of the ever verdant trees;
But fruits are ever ripe, flowers ever fair,
And autumn proudly bears her matron grace, 120
Kindling a flush on the fair cheek of spring,
Whose virgin bloom beneath the ruddy fruit
Reflects its tint, and blushes into love.

'The lion now forgets to thirst for blood:

med den grønne og gyldne basilisk,
der kommer for at slikke hans fødder.

„Hine uvejsomme dybder, hvor mange trætte sejl
har set morgen rejse sig efter nat
og nat efter morgen over den grænseløse flade, 90
mens stadig intet land, for at hilse den omvandrende,
bredte sine skyggefulde bjerge ud på det sollyse hav,
hvor stormbølgenes høje brusen
så længe har blandet sig med den stødvide vind
i trist ensomhed og fejet
hen over oceanets tomme ørken,
der kun genlyder af søfugles oprivende skrig,
det brølende uhyre og den susende storm,
svarer nu på de venligste menneskelige tilskyndelsers*
melodiske og mange sammenblandede lyde. 100
Haveprydede øer smykker disse ensomme riger†
med lette skyer og skinnende vande imellem,
og frugtbare dale, der er fulde af salighed,
medens grønne skove hvælver sig over bølgen,
der lig en udslidt arbejder springer i land
for der at møde småblomsternes kys.

„Alle ting er genskabt, og flammen af
overensstemmende kærlighed besjæler alt liv:
jordens frugtbare bryst giver die 110
til myriader, som stadig vokser under hendes pleje
og belønner hende med deres rene fuldkommenhed:
vindens balsamiske luftninger indånder
hendes dyder og udbreder dem alle overalt:
sundhed svæver midt i den milde atmosfære,
gløder i frugterne og skummer på floden:
Ingen storme misdanner himlens strålende pande,
spredt heller ikke i dets friske fulde pragt
løvhanget på de uvisnelige træer;
men frugter er altid modne, blomster altid smukke,
og efteråret bærer stolt sin husfrueynde 120
og tænder en rødmen på forårets fagre kind,
hvis jomfrublostm under den rødlig frugt
genspejler dens skær og blusser af forelskelse.‡

„Løven glemmer nu at tørste efter blod:

* Hine sporløse dybder (l. 88), ..., svarer nu ... (l. 99)

† øer: en samtidig videnskabelig teori beskrev landhævninger (evt. i form af øer) som en uundgåelig geologisk proces.

‡ l. 118-123: Der er ingen vinter. Der er kun en årstid når jordaksen står vinkelret på ekliptika, jf. Shelleys note 10 til digtet.

There might you see him sporting in the sun
 Beside the dreadless kid; his claws are sheathed,
 His teeth are harmless, custom's force has made
 His nature as the nature of a lamb.
 Like passion's fruit, the nightshade's tempting bane
 Poisons no more the pleasure it bestows: 130
 All bitterness is past; the cup of joy
 Unmingled mantles to the goblet's brim,
 And courts the thirsty lips it fled before.

'But chief, ambiguous man, he that can know
 More misery, and dream more joy than all;
 Whose keen sensations thrill within his breast
 To mingle with a loftier instinct there,
 Lending their power to pleasure and to pain,
 Yet raising, sharpening, and refining each;
 Who stands amid the ever-varying world, 140
 The burthen or the glory of the earth;
 He chief perceives the change, his being notes
 The gradual renovation, and defines
 Each movement of its progress on his mind.

'Man, where the gloom of the long polar night
 Lowers o'er the snow-clad rocks and frozen soil,
 Where scarce the hardiest herb that braves the frost
 Basks in the moonlight's ineffectual glow,
 Shrank with the plants, and darkened with the night;
 His chilled and narrow energies, his heart, 150
 Insensible to courage, truth, or love,
 His stunted stature and imbecile frame,
 Marked him for some abortion of the earth,
 Fit compeer of the bears that roamed around,
 Whose habits and enjoyments were his own:
 His life a feverish dream of stagnant woe,
 Whose meagre wants, but scantily fulfilled,
 Apprised him ever of the joyless length
 Which his short being's wretchedness had reached;
 His death a pang which famine, cold and toil 160
 Long on the mind, whilst yet the vital spark
 Clung to the body stubbornly, had brought:
 All was inflicted here that earth's revenge
 Could wreak on the infringers of her law;
 One curse alone was spared — the name of God.

der vil du kunne se ham tumle sig i solen
ved siden af det urædde kid, hans klør er trukket op,
hans tænder er uskadelige, vanens magt har omformet
hans natur til et lams natur.

Ligesom med lidenskabens frugt, forgifter natskyggens
fristende gift ikke mere den nydelse, den skænker: 130
al bitterhed er borte; den ublandede glædes
bæger bruser til glassets rand
og bejler til de tørstige læber, det før afviste.

„Men især det tvetydige menneske, han som kan kende
mere elendighed og drømme mere om glæde end alle andre;
hvis skarpe fornemmelser sitrer i hans bryst
for at blandes med et højere instinkt der,
og idet de giver deres magt til nydelse og smerte,
dog løfter, hvæsser og forædler dem begge; 140
han der midt i den evigskiftende verden,
står som jordens byrde eller herlighed;
han opfatter især forandringen, hans væsen bemærker
den gradvise fornyelse og gør sig
hver bevægelse af dens fremskridt klart i sit sind.

„Mennesket, hvor den lange polarnats mørke
sænker sig over de sneklædte fjelde og den frosne jord,
hvor næppe den hårdføre urt, som trodser frosten,
varmer sig i månelysets virkningsløse glød,
skrumpede ind med planterne og formørkedes med natten;
hans kolde og snævre kræfter, hans hjerte, 150
ufølsom over for mod, sandhed eller kærlighed,
hans forkrøblede skikkelse og svage legeme
kendetegned ham som en jordens vanskabning,
omstrefjende bjørnes passende ligemand,
hvis vaner og fornøjelser var hans egne:
hans liv en febersyg drøm af stillestående ve,
hvis magre fornødenheder, kun ringe opfyldt,
altid underrettede ham om den glædesløse længde,
som hans korte ynkelige liv havde nået; 160
hans død en pludselig smerte, som sult, kulde og slid,
længe en bekymring medens den livsvigtige gnist endnu
klyngede sig hårdnakket til kroppen, havde bragt:
alt blev her forvoldt, som jordens hævn
kunne udøse over hendes lovs krænker;
alene en forbandelse blev sparet — Guds navn.*

---

* Den manglende gudetro og organiseret religion hos eskimoerne og de nordlige indianere blev diskuteret i samtiden bl.a. gennem Hans Egedes skrifter (Hopkins 2).

Nor where the tropics bound the realms of day
 With a broad belt of mingling cloud and flame,
 Where blue mists through the unmoving atmosphere
 Scattered the seeds of pestilence, and fed
 Unnatural vegetation, where the land 170
 Teemed with all earthquake, tempest and disease,
 Was man a nobler being; slavery
 Had crushed him to his country's bloodstained dust;
 Or he was bartered for the fame of power,
 Which all internal impulses destroying,
 Makes human will an article of trade;
 Or he was changed with Christians for their gold,
 And dragged to distant isles, where to the sound
 Of the flesh-mangling scourge, he does the work
 Of all-polluting luxury and wealth, 180
 Which doubly visits on the tyrants' heads
 The long-protracted fulness of their woe;
 Or he was led to legal butchery,
 To turn to worms beneath that burning sun,
 Where kings first leagued against the rights of men,
 And priests first traded with the name of God.

'Even where the milder zone afforded man
 A seeming shelter, yet contagion there,
 Blighting his being with unnumbered ills,
 Spread like a quenchless fire; nor truth till late 190
 Availed to arrest its progress, or create
 That peace which first in bloodless victory waved
 Her snowy standard o'er this favoured clime:
 There man was long the train-bearer of slaves,
 The mimic of surrounding misery,
 The jackal of ambition's lion-rage,
 The bloodhound of religion's hungry zeal.

'Here now the human being stands adorning
 This loveliest earth with taintless body and mind;
 Blessed from his birth with all bland impulses, 200
 Which gently in his noble bosom wake
 All kindly passions and all pure desires.
 Him, still from hope to hope the bliss pursuing
 Which from the exhaustless lore of human weal
 Dawns on the virtuous mind, the thoughts that rise

„Heller ikke hvor troperne afgrænser dagens rige
 med et bredt bælte af blandet sky og flamme,
 hvor blå tåger spredte pestens frø gennem
 den ubevægelige atmosfære og nærrede
 unaturlig plantevækst, hvor landet 170
 myldrede med alskens jordskælv, uvejr og sygdom,
 var mennesket et ædlere væsen; slaveri
 havde knust ham til sit lands blodplettede støv;
 eller han blev byttet for magtens berømmelse,
 som ødelæggende alle indre tilskyndelse,
 gør menneskets vilje til en genstand for handel;
 eller han blev vekslet med kristne for deres guld,
 og trukket afsted til fjerne øer, hvor han til lyden
 af den kødmishandlende svøbe udfører arbejdet,
 der tjener altbesudlende vellevned og rigdom, 180
 som sanker deres langvarige fulde kummer
 dobbelt på tyrannernes hoveder;
 eller han blev ført til lovlig nedslagtning for at
 blive til orm under den brændende sol, hvor konger
 for første gang forenedes mod menneskets rettigheder,
 og præster for første gang handlede med Guds navn.*

„Selv der, hvor det mildere klima yder mennesket
 et tilsyneladende ly, bredte smitte sig dog
 som en uudslukkelig ild og fordærvede hans liv
 med utallige onder; ikke før sent 190
 hjælp sandhed til at standse dens udbredelse
 eller skabe den fred, som først i blodløs sejr svingede
 sit snehvide banner over denne begunstigede egn:
 der var mennesket længe slavers slæbbærer,[†]
 den omgivende elendigheds efterligning,
 sjakalen for ambitionens løveraseri,[‡]
 blodhunden for religionens sultne iver.

„Her står mennesket nu og pryder
 denne dejligste jord med uplettet legeme og sjæl;
 velsignet fra sin fødsel med alle milde tilskyndelser, 200
 som blidt i hans ædle bryst vækker
 alle venlige følelser og alle rene længsler.
 Ham, — som stadig fra håb til håb forfølger saligheden,
 der fra den udtømmelige kundskab om menneskets vel
 lokker det dydige sind — begaver tankerne,

* L. 184-6: teologiske systemer opstod først i oldtidens Ægypten (Longman 1). Ægypten ses her også som stedet, hvor præsteskabet, ved at handle med Guds navn, for første gang blev en del af monarkiets tyranni (Oxford).

[†] slaverne er tyrannerne.

[‡] sjakal: håndlanger.

In time-destroying infiniteness, gift
 With self-enshrined eternity, that mocks
 The unprevailing hoariness of age,
 And man, once fleeting o'er the transient scene
 Swift as an unremembered vision, stands 210
 Immortal upon earth: no longer now
 He slays the lamb that looks him in the face,
 And horribly devours his mangled flesh,
 Which, still avenging nature's broken law,
 Kindled all putrid humours in his frame,
 All evil passions, and all vain belief,
 Hatred, despair, and loathing in his mind,
 The germs of misery, death, disease, and crime.
 No longer now the winged habitants,
 That in the woods their sweet lives sing away, 220
 Flee from the form of man; but gather round,
 And prune their sunny feathers on the hands
 Which little children stretch in friendly sport
 Towards these dreadless partners of their play.
 All things are void of terror: man has lost
 His terrible prerogative, and stands
 An equal amidst equals: happiness
 And science dawn though late upon the earth;
 Peace cheers the mind, health renovates the frame;
 Disease and pleasure cease to mingle here, 230
 Reason and passion cease to combat there;
 Whilst each unfettered o'er the earth extend
 Their all-subduing energies, and wield
 The sceptre of a vast dominion there;
 Whilst every shape and mode of matter lends
 Its force to the omnipotence of mind,
 Which from its dark mine drags the gem of truth
 To decorate its paradise of peace.'

IX

'O happy Earth! reality of Heaven!
 To which those restless souls that ceaselessly
 Throng through the human universe, aspire;
 Thou consummation of all mortal hope!
 Thou glorious prize of blindly-working will!
 Whose rays, diffused throughout all space and time,
 Verge to one point and blend for ever there:
 Of purest spirits thou pure dwelling-place!

der opstår i den tidsødelæggende uendelighed
 med selv-opbevaret evighed, der spotter¹⁶
 den virkningsløse gråhårede alder, og mennesket,
 der engang ilede hen over den flygtige skueplads,
 hurtig som et glemt syn, står 210
 udødelig på jorden: nu dræber han ikke længere
 lammet, som ser ham ind i ansigtet,¹⁷
 og afskyeligt fortærer dets mishandlede kød,*
 som stadigt hævnende naturens brudte lov,
 ophidser alle stinkende væsker i hans legeme,
 alle onde følelser og al forgæves tro,
 had, fortvivelse og lede i hans sind, kimene til
 elendigheden, død, sygdom og forbrydelse.
 Nu flygter de vingede beboere, som synger deres
 rare liv væk i skovene, ikke længere for 220
 menneskeskikkelsen; men flokkes rundt om,
 og pudser deres solstrålende fjer på de hænder,
 som små børn i venlig morskab rækker
 frem mod disse urædde legekammerater.
 Alt er blottet for skræk: mennesket har mistet
 sin frygtelige forret, og står
 en lige mellem lige: lykke
 og videnskab dages, skønt sent, på jorden,
 fred opmuntrer sindet, sundhed forynger legemet;
 her holder sygdom og nydelse op med at blande sig; 230
 der holder fornuft og følelse op med at strides;
 mens enhver uhindret udstrækker sine
 altbetvingende kræfter over jorden, og fører
 der et umådeligt herredømmes scepter;
 mens alle stoffets former og måder giver
 deres styrke til sindets almagt,
 som fra sin mørke grube trækker sandhedens
 ædelsten op for at pynte sit paradys af fred."

9. sang

„Oh lykkelige Jord! Himlens virkelighed!
 efter hvilken de hvileløse sjæle stræber,
 som uophørligt myldrer gennem menneskets verden;
 du fuldendelsen af alt jordisk håb!
 du den blindtarbejdende viljes prægtige belønning!
 hvis stråler, udbredt gennem al rum og tid,
 hælder mod et punkt og for altid blandes der:
 du reneste ånders rene bolig!

---

* Shelley var vegetar og mente at kødspisning var unatur og årsag til dårligdomme.

Where care and sorrow, impotence and crime,
 Languor, disease, and ignorance dare not come: 10
 O happy Earth, reality of Heaven!

'Genius has seen thee in her passionate dreams,
 And dim forebodings of thy loveliness
 Haunting the human heart, have there entwined
 Those rooted hopes of some sweet place of bliss
 Where friends and lovers meet to part no more.
 Thou art the end of all desire and will,
 The product of all action; and the souls
 That by the paths of an aspiring change
 Have reached thy haven of perpetual peace, 20
 There rest from the eternity of toil
 That framed the fabric of thy perfectness.

'Even Time, the conqueror, fled thee in his fear;
 That hoary giant, who, in lonely pride,
 So long had ruled the world, that nations fell
 Beneath his silent footstep. Pyramids,
 That for millenniums had withstood the tide
 Of human things, his storm-breath drove in sand
 Across that desert where their stones survived
 The name of him whose pride had heaped them there. 30
 Yon monarch, in his solitary pomp,
 Was but the mushroom of a summer day,
 That his light-winged footstep pressed to dust:
 Time was the king of earth: all things gave way
 Before him, but the fixed and virtuous will,
 The sacred sympathies of soul and sense,
 That mocked his fury and prepared his fall.

'Yet slow and gradual dawned the morn of love;
 Long lay the clouds of darkness o'er the scene,
 Till from its native heaven they rolled away: 40
 First, crime triumphant o'er all hope careered
 Unblushing, undisguising, bold and strong;
 Whilst falsehood, tricked in virtue's attributes,
 Long sanctified all deeds of vice and woe,
 Till done by her own venomous sting to death,
 She left the moral world without a law,
 No longer fettering passion's fearless wing,
 Nor searing Reason with the brand of God.
 Then steadily the happy ferment worked;
 Reason was free; and wild though passion went 50

Through tangled glens and wood-embosomed meads,
Gathering a garland of the strangest flowers,
Yet like the bee returning to her queen,
She bound the sweetest on her sister's brow,
Who meek and sober kissed the sportive child,
No longer trembling at the broken rod.

'Mild was the slow necessity of death:
The tranquil spirit failed beneath its grasp,
Without a groan, almost without a fear,
Calm as a voyager to some distant land, 60
And full of wonder, full of hope as he.
The deadly germs of languor and disease
Died in the human frame, and purity
Blest with all gifts her earthly worshippers.
How vigorous then the athletic form of age!
How clear its open and unwrinkled brow!
Where neither avarice, cunning, pride, or care,
Had stamped the seal of grey deformity
On all the mingling lineaments of time.
How lovely the intrepid front of youth! 70
Which meek-eyed courage decked with freshest grace;
Courage of soul, that dreaded not a name,
And elevated will, that journeyed on
Through life's phantasmal scene in fearlessness,
With virtue, love, and pleasure, hand in hand.

'Then, that sweet bondage which is freedom's self,
And rivets with sensation's softest tie
The kindred sympathies of human souls,
Needed no fetters of tyrannic law:
Those delicate and timid impulses 80
In nature's primal modesty arose,
And with undoubted confidence disclosed
The growing longings of its dawning love,
Unchecked by dull and selfish chastity,
That virtue of the cheaply virtuous,
Who pride themselves in senselessness and frost.
No longer prostitution's venomous bane
Poisoned the springs of happiness and life;
Woman and man, in confidence and love,
Equal and free and pure together trod 90

sammenflettede dale og skovomsluttede enge,
 mens hun samlede en krans af de mest sælsomme blomster,
 vendte hun dog lig bien hjem til sin dronning,
 og bandt den yndigste på sin søsters pande*
 som ydmyg og alvorlig kyssede det legesyge barn,
 der ikke længere skælvede for den knækkede stok.†

„Dødens langsomme nødvendighed var mild:
 den rolige ånd gav op under dens greb,
 uden et støn, næsten uden angst,
 rolig som en sørejsende til et fjernt land, 60
 og fuld af undren, fuld af håb som han.
 Sløvhed og sygdoms dødelige kim
 døde inde i menneskelegemet, og renhed
 velsignede sine jordiske tilbedere med alle gaver.
 Hvor energisk er da alderdommens atletiske skikkelse!
 hvor klar dens åbne og urynkede pande!
 hvor hverken griskhed, listighed, stolthed eller bekymring,
 havde sat den grå vanskabtheds segl
 på alle tidens sammenblandede træk.
 Hvor henrivende ungdommens dristige pande! 70
 som ydmygøjet mod smykkede med friskeste ynde;
 sjælens mod der ikke gruede for noget navn,
 og ophøjet vilje som frygtløst rejste videre
 hen over livets spøgelsesagtige skueplads
 med dyd, kærlighed og glæde, hånd i hånd.

„Så behøvede den søde trældom, som er friheden selv,‡
 og fastholder med følelsens blideste bånd
 de beslægtede sympatier i menneskesjælene,
 ingen tyrannisk lovs lænker:
 disse sarte og frygtsomme tilskyndelser 80
 steg frem i naturens oprindelige renhed,§
 og afslørede med ubetvivlende tillid
 dens gryende kærligheds voksende længsler,
 uhindret af glædesløs og egenkærlig kyskhed,
 dyden hos de tarveligt dydige,
 der gør sig til af følelsesløshed og kulde.
 Prostitutionens skadelige gift fordærvede
 ikke længere lykkens og livets kilder;
 kvinde og mand i tillid og kærlighed,
 lige og frie og rene, betrådte sammen 90

* Lidenskabens/følelsens søster er fornuften.

† knækkede stok: knækket og dermed gjort uegnet til afstraffelse.

‡ søde trældom: erotisk kærlighed (Oxford).

§ Seksualiteten er ren, syndefri fra naturens hånd.

The mountain-paths of virtue, which no more
Were stained with blood from many a pilgrim's feet.

'Then, where, through distant ages, long in pride
The palace of the monarch-slave had mocked
Famine's faint groan, and penury's silent tear,
A heap of crumbling ruins stood, and threw
Year after year their stones upon the field,
Wakening a lonely echo; and the leaves
Of the old thorn, that on the topmost tower
Usurped the royal ensign's grandeur, shook 100
In the stern storm that swayed the topmost tower
And whispered strange tales in the whirlwind's ear.

'Low through the lone cathedral's roofless aisles
The melancholy winds a death-dirge sung:
It were a sight of awfulness to see
The works of faith and slavery, so vast,
So sumptuous, yet so perishing withal!
Even as the corpse that rests beneath its wall.
A thousand mourners deck the pomp of death
To-day, the breathing marble glows above 110
To decorate its memory, and tongues
Are busy of its life: to-morrow, worms
In silence and in darkness seize their prey.

'Within the massy prison's mouldering courts,
Fearless and free the ruddy children played,
Weaving gay chaplets for their innocent brows
With the green ivy and the red wall-flower,
That mock the dungeon's unavailing gloom;
The ponderous chains, and gratings of strong iron,
There rusted amid heaps of broken stone 120
That mingled slowly with their native earth:
There the broad beam of day, which feebly once
Lighted the cheek of lean captivity
With a pale and sickly glare, then freely shone
On the pure smiles of infant playfulness:
No more the shuddering voice of hoarse despair
Pealed through the echoing vaults, but soothing notes
Of ivy-fingered winds and gladsome birds
And merriment were resonant around.

'These ruins soon left not a wreck behind: 130
Their elements, wide scattered o'er the globe,

dydens bjergstier, som ikke mere
plettedes af blod fra mange pilgrimmes fødder.

„Så, der hvor monark-slavens palads gennem
fjerne tidsaldre, lange i storhed, havde spottet
hungersnødens svage stønnen og armodts tavse tåre,
stod der en hob af smuldrende ruiner, som
år efter år kastede deres sten på marken,
idet de vækkede et enligt ekko; og bladene
på den gamle tjørn, som på det højeste tårn
bemægtigede sig det kongelige mærkes storhed, rystede 100
i den hårde storm, der fik det højeste tårn til at svaje,
og hviskede sælsomme historier i hvirvelvindens øre.

„Sagte gennem den ensomme katedrals tagløse gange
sang de sørgmodige vinde en dødsklagesang:
det var et ærefrygtindgydende syn at se
troens og slaveriets værker så vældige,
så overdådige, dog alligevel så forgængelige!
netop som liget der hviler neden for dens mur.
Tusind sørgende smykker i dag dødens pomp,
det åndende marmor gløder ovenover 110
for at pryde dets minde, og tunger
har travlt med dets liv: i morgen griber
orme i tavshed og mørke deres bytte.

„Inde i det solide fængsels smuldrende gårde
legede de rødmossede børn frygtløse og frie
og vævede brogede kranse til deres uskyldige pander
med den grønne vedbend og den røde gyldenlak,
som spotter fangehullets unyttige mørke;
de svære kæder og stærke jerngitre
rustede dér midt i dynger af knuste sten, 120
der langsomt blandede sig med deres hjemlige jord:
dér skinnede dagens fulde stråle, som engang
svagt oplyste det magre fangenskabs kind
med en bleg og sygelig glans, nu frit
på den barnlige kådheds rene smil: den hæse
håbløsheds skælvende røst gjaldede ikke længere
gennem de rungende hvælvinger, men lindrende
toner fra vedbendfingrede vinde og glade fugle*
og lystighed genlød alle vegne.

„Snart efterlod disse ruiner sig intet spor: 130
deres bestanddele, vidt spredt over kloden,

---

* vedbendfingrede: 'vedbenden spiller på vindene, som om de var instrumenter'; vedbendblade har fem fingre (Longman 1).

To happier shapes were moulded, and became
Ministrant to all blissful impulses:
Thus human things were perfected, and earth,
Even as a child beneath its mother's love,
Was strengthened in all excellence, and grew
Fairer and nobler with each passing year.

'Now Time his dusky pennons o'er the scene
Closes in steadfast darkness, and the past
Fades from our charmed sight. My task is done: 140
Thy lore is learned. Earth's wonders are thine own,
With all the fear and all the hope they bring.
My spells are past: the present now recurs.
Ah me! a pathless wilderness remains
Yet unsubdued by man's reclaiming hand.

'Yet, human Spirit, bravely hold thy course,
Let virtue teach thee firmly to pursue
The gradual paths of an aspiring change:
For birth and life and death, and that strange state 150
Before the naked soul has found its home,
All tend to perfect happiness, and urge
The restless wheels of being on their way,
Whose flashing spokes, instinct with infinite life,
Bicker and burn to gain their destined goal:
For birth but wakes the spirit to the sense
Of outward shews, whose unexperienced shape
New modes of passion to its frame may lend;
Life is its state of action, and the store
Of all events is aggregated there 160
That variegate the eternal universe;
Death is a gate of dreariness and gloom,
That leads to azure isles and beaming skies
And happy regions of eternal hope.
Therefore, O Spirit! fearlessly bear on:
Though storms may break the primrose on its stalk,
Though frosts may blight the freshness of its bloom,
Yet spring's awakening breath will woo the earth
To feed with kindest dews its favorite flower,
That blooms in mossy banks and darksome glens,
Lighting the greenwood with its sunny smile. 170

'Fear not then, Spirit, death's disrobing hand,
So welcome when the tyrant is awake,

smuldrede til lykkeligere former og blev
 tjener for alle livsalige tilskyndelser:
 således blev alle menneskelige ting fuldkommengjort,
 og ligesom et barn under sin moders kærlighed, blev
 jorden i al fortræffelighed styrket og voksede
 skønnere og ædlere, for hvert år der gik.

„Nu lukker tiden sine dunkle vinger over skuepladsen
 og hyller den i stedse mørke, og fortiden
 falmer for vort henrykte syn. Mit hverv er afsluttet: 140
 du har lært det du skal vide. Jordens undere er dine nu,
 med al den frygt og al det håb de bringer.
 Min trolddom er fortid: nutiden kommer nu igen.
 Ve mig! en uvejsom ødemark bliver tilbage,
 endnu ubetvunget af menneskets tæmmende hånd.

„Dog, Menneskeånd, hold tappert din kurs,
 lad dyden lære dig fuldt og fast at følge
 en håbefuld forandrings gradvise stier:
 for fødsel og liv og død, og den gådefulde tilstand 150
 før den nøgne sjæl har fundet sit hjem,
 tjener alle til fuldkommen lykke og driver
 tilværelsens hvileløse hjul af sted,
 hvis gnistrende eger, fyldt med uendeligt liv,
 glimter og brænder for at nå deres bestemte mål:
 for fødsel vækker kun ånden til at sanse
 det ydre skin, hvis uerfarede form
 kan give nye arter af følelser til dens legeme;*
 livet er dens handlingstilstand, og der er
 forrådet af alle begivenheder ophobet, 160
 som mangefarver det evige univers;
 døden er en tristhedens og mørkets port,
 der fører til azurblå øer og strålende himle
 og evigt håbs lykkelige egne.

Derfor, O Ånd! hold ud uden frygt:
 skønt storme kan brække kodriveren på sin stilk,
 skønt frost kan ødelægge dens blomsts friskhed,
 vil forårets vågnende ånde dog bejle til jorden, for med
 den venligste dug at nære dens yndlingsblomst, som
 blomstrer på mosbevoksede volde og i mørke bjergkløfter
 og oplyser den grønne skov med sit solrige smil. 170

„Frygt da ikke Ånd, dødens afklædende hånd,
 så velkommen når tyrannen er vågen, så

---

* Linje 149-57. Pythagoræiske forestillinger: Ånden tager bolig i et nyfødte legeme og må tilpasse sig den ukendte verden. Efter døden, linje 161-63, bevæger den sig ind i en anden verden.

So welcome when the bigot's hell-torch burns;
 'Tis but the voyage of a darksome hour,
 The transient gulf-dream of a startling sleep.
 Death is no foe to virtue: earth has seen
 Love's brightest roses on the scaffold bloom,
 Mingling with freedom's fadeless laurels there,
 And presaging the truth of visioned bliss.
 Are there not hopes within thee, which this scene 180
 Of linked and gradual being has confirmed?
 Whose stings bade thy heart look further still,
 When, to the moonlight walk by Henry led,
 Sweetly and sadly thou didst talk of death?
 And wilt thou rudely tear them from thy breast,
 Listening supinely to a bigot's creed,
 Or tamely crouching to the tyrant's rod,
 Whose iron thongs are red with human gore?
 Never: but bravely bearing on, thy will 190
 Is destined an eternal war to wage
 With tyranny and falsehood, and uproot
 The germs of misery from the human heart.
 Thine is the hand whose piety would soothe
 The thorny pillow of unhappy crime,
 Whose impotence an easy pardon gains,
 Watching its wanderings as a friend's disease:
 Thine is the brow whose mildness would defy
 Its fiercest rage, and brave its sternest will,
 When fenced by power and master of the world.
 Thou art sincere and good; of resolute mind, 200
 Free from heart-withering custom's cold control,
 Of passion lofty, pure and unsubdued.
 Earth's pride and meanness could not vanquish thee,
 And therefore art thou worthy of the boon
 Which thou hast now received: virtue shall keep
 Thy footsteps in the path that thou hast trod,
 And many days of beaming hope shall bless
 Thy spotless life of sweet and sacred love.
 Go, happy one, and give that bosom joy
 Whose sleepless spirit waits to catch 210
 Light, life and rapture from thy smile.'

The Fairy waves her wand of charm.
 Speechless with bliss the Spirit mounts the car,
 That rolled beside the battlement,

velkommen når fanatikerens helvedsfakkel brænder;
 det er kun en mørk stunds rejse,
 en foruroligende søvns forbigående afgrundsdrøm.*
 Døden er ingen fjende af dyden: jorden har set
 kærlighedens skønneste roser blomstre på skafottet,
 idet de dér blandede sig med frihedens friske laurbær
 og varslede salighedsvisionens sandhed.
 Er der ikke håb inden i dig, som denne scene 180
 af sammenkædet og gradvist liv har bekræftet?
 håb, hvis stik bød dit hjerte se længere endnu,
 når du på måneskinsturen, ført an af Henry,†
 rørende og bedrøvet talte om døden?
 Og vil du groft rive dem ud af dit bryst,
 ligegyldigt lyttende til en blindt troendes trosbekendelse
 eller tamt krybe sammen for tyrannens stok,
 hvis jernsnærter er røde af menneskers blod?
 Aldrig! men modigt holdende ud, er din vilje 190
 bestemt til at føre en evig krig
 mod tyranni og falskhed og udrydde
 elendighedens kim af menneskehjertet.
 Din er hånden, hvis fromhed ville blødgøre
 den tornede pude af ulykkelig forbrydelse,
 hvis magtesløshed vinder en let benådning,
 da du betragter dens vildfarelser, som en vens sygdom:
 din er panden, hvis mildhed vil modstå
 dens vildeste raseri, og trodse dens strengeste vilje, ‡
 når den er beskyttet af verdens magt og herre.
 Du er ærlig og god; af beslutsomt sind, 200
 fri for hjertevissnende sædvanes kolde kontrol,
 af ophøjet følelse, ren og ubetvunget.
 Jordens stolthed og nedrighed kan ikke besejre dig,
 og derfor er du værdig til den gave,
 som du nu har modtaget: dyden skal holde
 dine skridt på den sti du har betrådt,
 og strålende håbs mange dage skal velsigne
 dit pletfrie liv af sød og hellig kærlighed.
 Gå, lykkelige, og giv den barm glæde
 hvis søvnløse ånd venter på at fange 210
 lys, liv og henrykkelse i dit smil.“

Feen svingede sin troldomsstav.
 Målløs af salighed stiger Ånden op på vognen,
 som rullede ved siden af brystværnet,

* afgrundsdrøm: man drømmer man falder i en afgrund, eller drukner.

† Ianthes kæreste.

‡ 'dens' er 'forbrydelsens'.

Bending her beamy eyes in thankfulness.
Again the enchanted steeds were yoked,
Again the burning wheels inflame
The steep descent of heaven's untrodden way.
Fast and far the chariot flew:
The vast and fiery globes that rolled 220
Around the Fairy's palace-gate
Lessened by slow degrees and soon appeared
Such tiny twinklers as the planet orbs
That there attendant on the solar power
With borrowed light pursued their narrower way.

Earth floated then below:
The chariot paused a moment there;
The Spirit then descended:
The restless coursers pawed the ungenial soil,
Snuffed the gross air, and then, their errand done, 230
Unfurled their pinions to the winds of heaven.

The Body and the Soul united then,
A gentle start convulsed Ianthe's frame:
Her veiny eyelids quietly unclosed;
Moveless awhile the dark blue orbs remained:
She looked around in wonder and beheld
Henry, who kneeled in silence by her couch,
Watching her sleep with looks of speechless love,
And the bright beaming stars
That through the casement shone. 240

---

og sænker sine strålende øjne i taknemmelighed.
Igen blev de fortryllede gangere spændt for,
igen opflammer de brændende hjul
himlens ubetrådte vejs stejle fald.
Hurtigt og langt bort fløj stridsvognen:
de vældige og glødende kloder som rullede 220
omkring Feens paladssport,
blev langsomt mindre, og snart kom nogle
ganske små glimtere til syne, da planetkloderne
som tjente solens magt,
med lånt lys fulgte deres snævrere vej.

Jorden svævede da nedenunder.
Der stansede stridsvognen et øjeblik;
Ånden steg så ned;
de hvileløse gangere skrabede i den ubehagelige jord,
snusede til den grove luft og udfoldede så, 230
da ærindet var udført, deres vinger for himlens vinde.

Legemet og sjælen var nu forenet,
en svag trækning gennemrystede Ianthes legeme:
hendes årede øjenlåg åbnedes roligt;
en stund forblev de mørkeblå kugler ubevægelige:
hun så sig omkring i undren og fik øje på
Henry — der knælede tavst ved hendes leje, mens
han iagttog hendes søvn med stumme kærlighedsblikke, —
og de klare strålende stjerner,
som skinnede gennem vinduet. 240

SHELLEYS NOTER TIL DRONNING MAB [forkortet].

I (Hopkins) er alle fremmedsprogede tekster oversat til engelsk; også (Clark) har en del oversættelser.

1. 1, 242-3: *solens skyfri kugle
rullede gennem det sorte hulrum.*

Hinsides vor atmosfære ville solen ses som en stråleløs ildkugle i midten af en sort hulrum. Den ligelige spredning af lyset på jorden skyldes brydningen af strålerne i atmosfæren og deres refleksion fra andre legemer. Lyset består enten af svingninger, udbredt gennem et fint medium, eller af talrige ganske små partikler, der bliver kastet tilbage af legemet. Dets hastighed overgår langt den hastighed, noget andet stof, vi kender, kan bevæge sig med. Observationer af formørkelserne af Jupiters måner har vist at det ikke tager lyset mere end 8' 7" at nå fra solen til jorden, en afstand på 95.000.000 miles. — Man kan få en idé om den umådelige afstand til fiksstjernerne, når det beregnes at mange år vil forløbe før lyset kan nå jorden fra de nærmeste af dem; og dog rejser lyset på et år 5.422.400.000.000 miles*, som er 5.707.600[†] gange større end afstanden fra solen til jorden.

2. 1, 252-3: *medens omkring stridsvognens vej
utallige systemer rullede.*

Mangfoldigheden af verdener, — universets ubestemmelige umådelighed er ved en nøjere overvejelse et højst ærefrygtindgydende emne. Den som oprigtigt føler dets gådefuldhed og storhed, er ikke i fare for at blive forført af religiøse systemers falskhed eller at trodse universets princip. Det er umuligt at tro, at den Ånd, som gennemtrænger denne uendelige maskine, avlede en søn på en jødisk kvindes krop; eller er blevet vred over konsekvenserne af den nødvendighed, som er synonym med den selv. Hele den elendige historie om Djæveln og Eva og en Mægler og de barnlige narrestreger om Gud og jøderne, er uforenelige med den viden, vi har om stjernerne. Hans fingres virke har vidnet imod Ham.

De nærmeste af fiksstjernerne er ufatteligt langt borte fra jorden, og de er sandsynligvis i samme forhold fjernet fra hinanden. Ud fra en beregning af lysets hastighed antages Sirius at være mindst 54.224.000.000.000 miles[‡] fra jorden.¹ De der kun viser sig som en tynd sølvagtig sky, der strækker sig hen over himlen, består i virkeligheden af utallige hobe af sole, hvor hver enkelt skinner med sit eget lys og oplyser et antal planeter, der drejer omkring dem. Millioner og atter millioner af sole er ordnet omkring os, alle ledsaget af utallige verdener, dog roligt, regelmæssigt og harmonisk, holder de alle den uforanderlige nødvendigheds baner.

¹ See Nicholson's *Encyclopedia*, art. Light.

* King-Hele gjorde først opmærksom på regnefejlene. Med den værdi for afstanden mellem jorden og solen, som Shelley arbejder med, fås 6,2 billioner miles for et lysår. (Hopkins 2; 596) foreslår at Shelley muligvis har haft en anden værdi for lysets hastighed. Et lysår er 5,88 billioner miles (en billion = 10⁹).

[†] Værdien er 100 gange for stor. På den tid angav man astronomiske afstande i jordbaneradier. (O. A.).

[‡] Se NOTE bag i bogen under noten til *Dronning Mab*.

3. 4, 178-9: *Disse er de hyrede banditter, som forsvarer tyrannens trone.*

„At anvende mord som et retfærdighedens middel er en idé, som et oplyst menneske ikke kan dvæle ved med velbehag. At marchere frem i rækker og geledder, og al pompen af bannere og trompeter, med den hensigt at skyde på sine medmennesker, som var de et mål; at tilføje dem alle former for sår og kvaler; at efterlade dem væltende sig i blod; at vandre over ødelæggelsens mark og tælle antallet af døde og døende, — er en beskæftigelse, som vi i teorien kan hævde er nødvendig, men som ingen god mand vil overveje med fryd og glæde. Et slag, antager vi, er vundet: — således er sandheden etableret! Det kræver sandelig mere end almindelig skarp-sindighed at opdage forbindelsen mellem denne enorme hob af ulykker og forsvaret for sandheden og opretholdelsen af retfærdighed.

Kongen og hans ministre, de egentlige ophavsmænd til ulykken, sidder uden at lide overlast i deres kabinet, medens dem, som stormens vildskab er rettet mod, for det meste er personer, der er blevet narret til krigstjeneste eller trukket modvilligt til slagmarken fra deres fredfyldte hjem. En soldat er en mand, hvis beskæftigelse det er at dræbe dem, der aldrig har fornærmet ham, og som er de uskyldige martyrer for andre mænds synder. Uanset hvad svaret bliver på det abstrakte spørgsmål om retfærdiggørelsen af krig, synes det umuligt, at soldaten ikke skulle være et for-dærvet og unaturligt væsen. ... — Godwin's *The Enquirer* Essay v.

Herefter følger digtet Falskheden og lasten: en dialog. Se Bind 3, s, 78.

4. 5, 1-2: *Således vandrer jordens slægtled til graven og kommer ud af skødet.*

„Slægt går, og slægt kommer, men jorden står til evig tid.
Sol står op, sol går ned og haster igen til sin opgangs sted.
Vinden går mod syd og drejer mod nord, den drejer atter og atter og vender tilbage til samme kredsløb.
Alle bække løber i havet, men havet bliver ikke fuldt; det sted, til hvilket bækkene løber, did bliver de ved at løbe.”

Prædikerens Bog 1, 4-7.

5. 5, 4-6: *ligesom bladene det svindene års skarpe frostvind har spredt på skovens jordbund*

„Ligesom blade i skoven, således er menneskenes slægter: Bladene falder til jorden for stormen, men træerne skyder nye hvert rullende år, når vårens tid er inde.”

Illiaden 6,146-9.*

6. 5, 58: *pøblen af bønder, adelige, præster og konger.*

Behageligt er det, når vindene oprører det store hav,
at se fra bredden en andens store trængsel;
ikke fordi nogens kasten hid og did er en frydefuld glæde,
men fordi det er behageligt at betragte andres ulykke.
Det er også behageligt at se et stort feltslag
på sletten, uden at du selv er i fare.

---

* Homer. *Iliaden* oversat af Otto Steen Due. Gyldendal, 2005.

Men intet er behageligere end at bo godt
 beskyttet i visdommens rolige højtliggende templer,
 hvorfra du kan se ned på andre og her og der iagttage
 dem fejle og søge forvildet efter livets vej,
 se dem kappes i kløgt, kæmpe om berømmelse,
 anstrender sig nat og dag ved utrætteligt arbejde
 for at opnå den højeste grad af magt og rigdom.
 Oh arme menneskesind, oh blinde hjerter!

Lukrets. Bog 2.*

7. 5, 93-4. *Og statsmænd praler
 med rigdom!*

Der findes ikke anden virkelig rigdom end arbejdskraften.[†] Hvis bjergene var af guld og dalene af sølv, ville verden ikke være et brødkorn rigere; det ville ikke hjælpe menneskeracen det mindste. Som følge af den vigtighed vi tillægger det kostbare metal, er en enkelt mand i stand til at samle overflod på bekostning af sin næstes fornødenheder; et system som beundringsværdigt er egnet til at frembringe alle former for sygdom og forbrydelse, der aldrig forsømmer at karakterisere velstandens og armodens yderpunkter. En spekulant bryster sig af at være en befordrer af sit lands velstand, fordi han beskæftiger et antal arbejdere til at fremstille artikler, der åbenlyst er blottet for nytte. Adelsmanden, der ved at give efter for sin forfængelighed beskæftiger omegnens bønder med at bygge sine slotte indtil „*de kongelige slotte nu kun efterlader få acres til ploven,*” smigrer sig med, at han har opnået titlen af patriot. Mange fester er blevet givet, mange kvinder har fordunklet deres skønhed med tøj med den undskyldning, at det gavner de arbejdende fattige og fremmer handlen, og for hoffers pomp og pragt anføres den samme undskyldning. Hvem kan ikke se, at dette er et middel, der forværrer forholdene, mens det dækker over samfundets utallige sygdomme. De fattige er sat til at arbejde, — for hvad? Ikke for den føde, der ikke kan stille deres sult; ikke for de tæpper, som de mangler til deres spædbørn, der fryser i deres kolde usle rønner; ikke for de civilisationens goder, uden hvilke det civiliserede menneske er langt mere elendigt end den simpleste vilde; tyngtet som han er af alle dens snigende onder, mens det daglige og spottende syn af dets utallige fordele omhyggeligt er udstillet foran ham: — nej; for stoltheden over magt, den elendige isolerende stolthed, for de falske glæder en hundrededel af samfundet nyder godt af. Intet klarere bevis på det civiliserede menneskes vidt udbredte og fundamentale misforståelser kræves end dette: det arbejde som er essentielt for selve hans tilværelses underhold, betragtes med den største foragt; stillinger er lukrative i omvendt forhold til deres nytte;¹ juveleren, legetøjsforhandleren, skuespilleren vinder berømmelse og rigdom ved at udøve deres nyttesløse og latterlige erhverv; medens agerdyrkeren, han uden hvem samfundet må ophører med at eksistere, kæmper mod foragt og armod og omkommer af den sult som, havde det ikke været for hans uophørlige slid, ville udslette resten af menneskeheden.

Jeg vil ikke fornærme den sunde fornuft ved at påberåbe mig dogmet om ‘at alle mennesker er lige’. Spørgsmålet er ikke, om det er ønskværdigt, men om det er gennemførligt: for så vidt det er gennemførligt er det ønskværdigt. En samfundsorden som tilstræber en lige fordeling af dets goder og onder, må, alt andet lige, være

* *Lukrets* bog 2; 1-14. (*Lucretius*, 94-5) og (*Lukrets*, 55).

[†] arbejdskraften: *labour of man*.

at foretrækker: men så længe som vi anser, at et ansvarsløst forbrug af arbejdskraft, ikke for fornødenhederne, ikke engang for luksus til størstedelen af samfundet, men for enkelte af dets medlemmers egoisme og pral, er retfærdiggjort, fordi de eksisterende forhold er sådan, så længe tilsidesætter vi at nærme os menneskeracens frelse.

Arbejde er nødvendig til fysiske forbedringer og fritid er nødvendig til moralske; fra den førstnævnte af disse fordele er de rige, og fra den sidstnævnte er de fattige, ved de uundgåelige betingelser for deres respektive situation, udelukket. En stat som kunne kombinere fordelene ved begge, ville ikke være underkastet nogen af deres onder. Han som mangler et godt helbred eller et levende intellekt, er kun et halvt menneske; heraf følger, at det, at belaste de arbejdende klasser med unødvendigt arbejde, er hensynsløst at berøve dem enhver mulighed for intellektuel forbedring; og at de rige til deres egen fortræd ophober sygdom, træthed og livslede, ved hvilke deres liv er blevet en utålelig byrde. ...

Shelley anfører til slut et citat fra Godwin's *Enquirer*, 2. *essay*, og fortsætter: Denne beundringsværdige forfatter har beregnet, at alle det civiliserede livs bekvemmeligheder kunne produceres, hvis samfundet ville dele arbejdet ligeligt mellem dets medlemmer, således at hver person arbejdede to timer om dagen.

¹⁾ Se Rousseau, *De l'Inégalité parmi les Hommes*, note 7.

8. 5, 112-3: *eller religionen
gør hans kone splittergal.*

Jeg bekendt med en dame af betragtelig dannelse og mor for en talrig familie, hvem den kristne religion havde drevet til uhelbredelig sindssyge. Jeg tror enhver læge har oplevet noget lignende.

„Thi allerede ofte har mennesker forrådt deres fædreland
og kære forældre, idet de stræber efter at undgå dødsriget.”

Lucretius.*

9. 5, 189: *Selv kærligheden sælges.*

End ikke samkvemmet mellem kønnene er fritaget for positive institutioner[†] despotisme. Loven gør fordring på endog at styre de ulærevillige omstrejfende følelser, at sætte kæder på fornuftens klareste følgeslutninger og ved at appellere til viljen, at undertrykke vor naturs ufrivillige hengivenhed. Kærligheden er en uundgåelig konsekvens af en betragtning af dejlighed. Kærligheden visner ved tvang, selve dens essens er frihed; den er hverken forenelig med lydighed eller jalousi eller frygt; den er derfor mest ren, fuldkommen og ubegrænset, hvor dens dyrkere lever i tillid, lighed og åbenhjertighed. ...

Samfundet som vi lever i, er en blanding af feudal hensynsløshed og ufuldkommen civilisation. Den kristne religions snævre og uoplyste moral forværrer disse onder. Det er ikke engang før for nylig, at menneskeheden har indrømmet, at lykke er det eneste mål for morallærens videnskab, som det er det for alle andre videnskaber; og at den fanatiske idé at spæge kødet for Guds kærlighed skyld er opgivet:

* Lucretius: *De rerum natura* 3, 85-6.

† „Hensigten med positive institutioner er tofoldig, at levere et yderligere motiv til at praktisere dyd eller retfærdighed; og at oplyse forstanden om hvilke handlinger der er rette, og hvilke der er forkerte. Der er ikke meget, der kan anbefales ved nogen af disse hensigter” (*Godwin*, 201).

jeg har virkelig hørt et uvidende kollegiemedlem anføre, at kristendommens fjendtlighed over for enhver verdslig følelse var en fordel!*

Men hvis lykken ved al menneskelig forening og adskillelse er moralens genstand; hvis værdien af enhver handling skal bedømmes efter mængden af de behagelige følelser, den er beregnet til at frembringe, så er forbindelsen mellem kønne så længe hellig, som den bidrager til parternes velbefindende og er naturligt opløst, når dens onder er større end dens fordele. Der er intet umoralsk i denne adskillelse. ... Kærligheden er fri: at love for altid at elske den samme kvinde er ikke mindre absurd end at love vedvarende at tro på de samme trossætninger; sådan et løfte udelukker os helt fra at foretage undersøgelser. Tilhængerens sprog er dette: Den kvinde jeg elsker nu kan være andre uendeligt underlegen, den tro jeg har kan være en hoben fejltagelser og absurditeter; men jeg udelukker mig fra alle fremtidige oplysninger, hvad angår elskeligheden af den ene og sandheden af den anden, idet jeg blindt beslutter, og det på trods af min overbevisning, at holde fast ved dem. Er det finfølelsens og fornuftens sprog? Er et sådant frigidt hjertes kærlighed mere værd end dets tro?

Det nuværende system af tvang gør ikke andet, i størstedelen af tilfældene, end at skabe hyklere eller utilslørede fjender.† Fintfølende og retskafne personer som ulykkeligvis er forbundet til én, de finder det umuligt at elske, bruger, af hensyn til deres partners følelser eller deres afkoms velfærd, deres livs skønneste årstid til ufrugtbare bestræbelser på at være anderledes, end de er; de mindre ædelmodige og dannede tilstår åbenlyst deres skuffelse og holder sig i denne forening, som kun døden kan opløse, i live i en tilstand af uhelbredelig mundhuggeri og fjendtlighed. Deres børns tidlige uddannelse tager farve af forældrenes kævlerier; de bliver systematisk opdraget i det onde lune, volden og falskhedens skole. ...

Prostitution er ægteskabets lovlige afkom og dets medfølgende fejltagelser. Kvinder bliver, for ingen anden forbrydelse end den at have fulgt en naturlig lysts bud, med vildskab fordrevet fra samfundets omsorg og medfølelse. Det er mindre undskyldeligt end mord; og straffen der påføres hende, som dræber sit barn for at undslippe forsmædelsen, er lettere end det liv af kval og sygdom, som den prostituerede uigenkaldelig er dømt til. Har en kvinde adlydt en ufejlbarlig naturs tilskyn-delse; — så erklærer samfundet hende nådesløs og evig krig: hun skal være en tam slave, hun må ikke gøre gengæld; deres er retten til at forfølge, hendes pligten til at udholde. Hendes liv er et liv i skændsel: foragtens høje og bitre latter skræmmer hende helt bort fra at vende tilbage. Hun dør af en langvarig sygdom: dog er fejlen *hendes, hun* er forbryderen, *hun* det genstridige og utæmmelige barn, — og samfundet er visselig den rene og retskafne husmor, der kaster hende bort som en vanskabt fra sin ubesmittede barm! Samfundet hævner sig på forbryderne, der er dets egen skabelse; i dag er det beskæftiget med at bandlyse den last, som det i går var den mest nidkære til at undervise i. Således er en tiendedel af Londons befolkning; imidlertid er ondet dobbelt. Unge mænd, udelukket fra ærbare og dannede kvinders selskab på grund af den fanatiske forestilling om kyskhed, har omgang med disse lastefulde og elendige væsner og ødelægger derved alle de udsøgte og sarte følelser, hvis eksistens koldhjertede verdensmennesker har benægtet; idet de tilintetgør alle oprindelige lidenskaber og nedværdiger til en egoistisk følelse dét, som er overfloden af gavmildhed og opofrelse. Både deres krop og sjæl smuldrer til et hæsligt vrag af menneskelighed; dumhed og sygdom bliver videreført uafbrudt i deres

* En længere note fra Gibbon's *Decline and Fall* etc. er udeladt.

† Det kostede £1000 at blive skilt, hvilket kun de rige havde råd til, og man skulle have regeringens tilladelse (*Foot*, 90). £1000 ville i dag være et sted mellem en hel og en halv million kr.

ulykkelige afkom, og fjerne slægtled lider under deres forfædres skinhellige moral. Kyskhed er en munkeagtig og evangelisk overtro, en større fjende af naturligt mådehold end åndløs sensualitet; den angriber selve den hjemlige lykkes rødder og overgiver mere end halvdelen af menneskeracen til elendighed, som nogle få kan have enehandel på i overensstemmelse med loven. Næppe noget system kunne have været udtænkt mere omhyggeligt fjendtlighedsindet over for menneskelig lykke end ægteskabet.

Jeg mener at en afskaffelse af ægteskabet ville resultere i en passende og naturlig ordening af kønslige forbindelser. Jeg vil på ingen måde påstå, at det ville føre til promiskuøse tilstande; tværtimod fremgår det af forholdet mellem forælder og barn, at denne forening almindeligvis er langvarig og udmærker sig frem for alt andet ved ædelmodighed og selvopofrelse. Men det er måske alt for tidligt at diskutere dette emne. Det som vil blive resultatet af ægteskabets afskaffelse, vil være naturligt og rigtigt; fordi valg og forandring vil være fritaget for tvang.

I sandhed, religion og moral i deres nuværende stadi danner en reel elendigheds og slaveriets lovbog; menneskelykkens skytsengel må rive ethvert blad ud af Guds forbandede bog, før mennesket kan læse indskriften på sit hjerte. Hvor ville ikke den i stivere og stads udklædte moral fare tilbage for sit eget frastødende billede, hvis den så sig selv i naturens spejl!

10. 6, 45-6: *mod den røde og olme sol,
som sagte tindrer der.*

Nordstjernen, som jordens akse peger mod i sin nuværende tilstand af hældning. Det er overordentligt sandsynligt, ud fra mange overvejelser, at denne hældning gradvis vil mindskes, indtil ækvator falder sammen med ekliptika; nætter og dage og sandsynligvis også årstiderne vil så være lige lange på jorden hele året. Det er ikke urimeligt at antage, at polernes bevægelse mod retvinkelthed vil blive lige så hurtig som den intellektuelle fremgang; eller at der skulle være fuldstændig overensstemmelse mellem de moralske og fysiske forbedringer af menneskearten. Det er sikkert at visdom er uforeneligt med sygdom, og at sundhed, i den sande og omfattende betydning af ordet, er uden for det civiliserede menneskes rækkevidde med den nuværende tilstand af jordens klimaers. ...

Det tydelige vidnesbyrd som mytologiens historie og geologiske undersøgelser giver, at en begivenhed af denne karakter allerede har fundet sted, giver en stærk formodning om at denne [polbevægelse] ikke blot er en svingning, som nogle astronomer i den senere tid har gisnet om.^{1*}

¹Laplace, *Système du Monde*

11. 6, 171-3 *da opfylder intet atom i dette røre
et ubestemt og unødvendiggjort hverv
eller handler undtagen, som det må eller bør handle.*

„To eksempler vil tjene til at gøre princippet, som netop er blevet fremsat, mere tydelig for os; vi vil benytte et fra fysikken og et fra moralen. I en hvirvelvind af støv, der løftes af en voldsom vind, således som den noget forvirret kommer til syne for vore øjne; i den mest skrækkelige storm ophidset af modsatte vinde, som rejser bølgerne, — er der ikke et eneste molekyle af støv eller vand, som er anbragt tilfæl-

* Det drejer sig om præcesionen, at polerne i løbet af 26000 år beskriver en cirkelbevægelse. Jordaksens hældning tillægges mytologisk betydning, et udtryk for syndefaldet, derfor kaldes nordstjernen for 'olme sol' (*baleful sun*), (Longman 1). Om noten i øvrigt se (*Cameron**, 261-2).

dig, som ikke har sin tilstrækkelige grund til at optage stedet, hvor den befinder sig, og som ikke opfører sig nøjagtig på den måde, det bør opføre sig. En geometriker som kendte de forskellige kræfter, der virker i de to tilfælde, eksakt og egen-skaberne hos de molekyler, som er i bevægelse, ville kunne bevise, at hvert molekyle opfører sig præcist, som det bør opføre sig og ikke kan opføre sig på nogen anden måde, end det gør af de givne årsager.

„I de frygtelige omvæltninger som undertiden ryster statssamfundene, og som ofte forårsager et imperiums fald, er der ikke en eneste handling, et eneste ord, en eneste tanke, en eneste vilje, en eneste følelse hos de handlende, der medvirker til revolutionen som ødelæggere eller som ofre, der ikke er nødvendig, der ikke handler, som de bør handle, som ikke ufejlbarligt skaber de virkninger, som de bør skabe, ifølge det sted disse handlende optager i den moralske hvirvelvind. Dette ville være indlysende for en intelligens, som vil være i stand til at kende og vurdere alle åndens og legemets aktioner og reaktioner hos dem, der bidrager til denne revolution.“ – *Système de la Nature*, bind 1, s. 44.

12. 6, 198:   *Nødvendighed! du verdens moder!*

Den der forfægter Nødvendighedens lære mener, idet han overvejer de hændelser, som udgør det moralske og materielle univers, at han kun ser en umådelig og ubrudt kæde af årsager og virkninger, hvor ikke en eneste af disse kunne befinde sig noget andet sted, end den befinder sig, eller handle på noget andet sted end den handler. Ideen om nødvendighed opstår ved vor oplevelse af sammenhæng mellem genstande, en ensartethed af naturens processer, den konstante forbindelse mellem tilsvarende hændelser og den deraf følgende slutning fra den ene til den anden. Hvis man indrømmer at lignende forhold gør sig gældende for viljeshandlinger, så har man dermed indvilliget i at antage eksistensen af nødvendig. Motiv forholder sig til viljeshandlinger i menneskesindet, som årsag forholder sig til virkning i det materielle univers. Ordet frihed, anvendt i forbindelse med sindet, er analogt til ordet tilfældighed, anvendt i forbindelse med stoffet: de udspringer af en uvidenhed om den sikre sammenhæng mellem det foregående og det følgende.

Ethvert menneske er uimodståeligt tvunget til at handle nøjagtigt som han handler. I den evighed der gik forud for hans fødsel, blev en kæde af årsager skabt, som, opererende under navnet motiver, gør det umuligt, at nogen tanke i hans hjerne eller nogen handling i hans liv er anderledes, end den er. Var Nødvendighedens lære falsk ville menneskesindet ikke længere være et ægte emne for videnskaben; det ville være forgæves, at vi fra de samme årsager skulle forvente de samme virkninger; det stærkeste motiv ville ikke længere være bestemmende for handlingen; al viden ville være vag og ubestemt; vi ville ikke med nogen sikkerhed kunne forudsige, at vi ikke i morgen kunne møde ham som fjende, som vi i aften skilles fra i venskab; de mest sandsynlige bevæggrunde og klareste overvejelser ville miste den konstante indflydelse, de er i besiddelse af. Det modsatte er påviseligt tilfældet. De samme omstændigheder fremkalder de samme uforanderlige virkninger. Er den præcise karakter og de præcise motiver hos et hvilket som helst menneske på et hvilket som helst tidspunkt, givet, vil moralfilosoffen være i stand til at forudsige hans handlinger med ligeså stor sikkerhed, som naturfilosoffen kan forudsige virkningen af en blanding af vilkårlige kemiske stoffer. Hvorfor er den gamle landmand mere erfaren end den unge begynder? Fordi processerne i det materielle univers sker med en ensartet, ubestridelig nødvendighed. Hvorfor er den ældre statsmand dygtigere end den uøvede politiker? Fordi han, idet han sætter sin lid til den nødvendige forbindelse mellem motiv og handling, vedbliver at frembringe moralske

virksomheder ved at anvende de moralske årsager, som erfaringen har vist er effektive. Ganske vist kan man finde handlinger, som man ikke kan knytte noget motiv til, men disse er virkninger af årsager, som er ukendte for os. Følgelig er forholdet mellem motiv og viljeshandling et årsagsforhold; det er heller ikke eller har nogensinde været, ud fra dette synspunkt, emnet for folkelig eller filosofisk diskussion. Ingen bortset fra de få fanatikere, der er beskæftiget med det herkuliske arbejde at harmonere deres Guds retfærdighed med mennesket elendighed, vil længere groft krænke den almindelige fornuft med den påstand, at der findes en hændelse uden en årsag, en viljeshandling uden et motiv. Historie, politik, moral, kritik, alle områder inden for tænkningen, alle naturvidenskaber anser uden forskel Nødvendighedens læresætning for at være sand. Ingen bonde der bringer sit korn til markedet, tvivler på, at han kan få det solgt til markedsprisen. En fabriksejer tvivler ikke mere på, at han kan købe den nødvendige arbejdskraft til sit formål, end at hans maskiner virker, som de plejer at virke.*

Men medens ingen har problemer med at indrømme, at nødvendigheden har indflydelse på stoffet, diskuterer mange dens herredømme over bevidstheden. Uafhængig af dens strid med de modtagne idéer om Guds retfærdighed, er det på ingen måde indlysende ved en overfladisk undersøgelse. Når bevidstheden observerer sine egne virkemåder, oplever den ingen forbindelse mellem motiv og handling: men da vi ikke ved „mere om årsagsforholdet end det konstante sammentræf af genstande og den deraf følgende slutning fra den ene til den anden, og da det universelt er anerkendt, at disse to omstændigheder har plads i viljeshandlinger, kan vi uden vanskelighed vedgå, at de er underkastet den nødvendighed, som er fælles for alle årsager.”† Viljens handlinger vil på en regelmæssig måde stå i forbindelse med de givne omstændigheder og personens karakter; motiver er for viljeshandlinger, hvad årsag er for virkning. Men den eneste idé vi kan danne os om årsagssammenhænge, er den konstante forbindelse mellem samme slags genstande, og den deraf følgende slutning fra den ene til den anden;‡ hvor dette er tilfældet, er nødvendigheden klart godtgjort.

Frihedsideen, brugt metaforisk om viljen, er opstået ved en fejlopfattelse af ordet magt. Hvad er magt? — *id quod potest*, det som kan frembringe enhver given virkning. At nægte eksistensen af magt er at sige, at intet kan have eller har magten til at eksistere eller handle. I ordet magts eneste sande betydning kan det anvendes med samme styrke om magnetjærnstenen og den menneskelige vilje. Tror I at disse motiver, som jeg fremlægger, er magtfulde nok til at opildne ham?’ er et lige så almindeligt spørgsmål som: Tror I at denne løftestang har magten til at løfte denne vægt? Den frie viljes forsvarere hævder, at viljen har magt til af nægte at være bestemt af det stærkeste motiv; men det stærkeste motiv er det, som, idet det overvinder alle andre, i sidste instans får overhånd; denne påstand er således ensbetydende med at nægte, at viljen i sidste instans er bestemt af det motiv, som netop

---

* Pulos skriver om Shelleys opfattelse af Nødvendigheden at den: „Som metafysisk begreb ... er den ukendte årsag til vore sansninger, det mystiske princip der styrer universet. Digterens fortolkning af denne ukendte magt, som en der begunstiger det godes sejr over det onde, er delvis et udtryk for tro, delvis en slags probabilisme baseret på studiet af den historiske udvikling“ (Pulos, 108).

† Efter (Hume sek. 8 afsnit 21), på dansk i (Christensen, 141).

‡ Derfor, da mennesker ikke lægger mærke til deres bevidsthedsoperationer, ser de ikke, at de er underlagt et årsagsforhold af samme art, som det vi tilsyneladende observerer i den materielle verden iflg. (Evans, 638).

bestemmer det, hvilket er absurd. Men det er lige så sikkert, at mennesket ikke kan modstå det stærkeste motiv, som at han ikke kan overvinde en fysisk umulighed.

Nødvendighedens lære vil være tilbøjelig til at afstedkomme en stor forandring i de hævdvundne begreber om moral og fuldstændig ødelægge religionen. Belønning og straf må af Nødvendighedstilhængeren blot betragtes, som redskaber han ville benytte for at iagttage eller opgive en bestemt adfærd. Fortjeneste, i den nuværende betydning af ordet, ville ikke længere have nogen mening; og han, som ville påføre en anden smerte uden nogen bedre grund, end at han fortjente det, ville kun tilfredsstille sin hævntrang under foregivende af at opfylde retfærdigheden. ... En Nødvendighedstilhænger handler i strid med sine egne principper, hvis han hengiver sig til had eller foragt; den medfølelse han har for forbryderen, er ikke blandet med et ønske om at skade ham; han ser med ophøjet og frygtløs fatning på den universelle kædes led, idet de passerer forbi hans øjne; medens fejhed, nysgerrighed og inkonsekvens kun angriber ham i ligefremt forhold til den svaghed og utydelighed, som han har opfattet og afvist vrangforestillingerne om den frie vilje med.

Religionen er iagttagelsen af det forhold, der hersker mellem os og universets princip. Men hvis universets princip ikke er et organisk væsen, menneskets model og forbillede, er forholdet mellem det og mennesket absolut intet. Uden en vis indsigt i dens vilje med hensyn til vore handlinger, er religionen betydningsløs og tom. Men vilje er kun en beskaffenhed ved det animalske sind; desuden er moralske kvaliteter sådanne, som kun mennesker kan besidde; at tilskrive universets princip disse er at vedføje det egenskaber, der er uforenelige med en hvilken som helst definition af dets natur. Det er muligt, at ordet Gud oprindeligt kun var et udtryk til at betegne den ukendte årsag af kendte hændelser, som mennesker iagttog i universet. Ved den almindelige forveksling af en metafor med et virkeligt væsen, af et ord med en ting, blev ordet til et menneske udstyret med menneskelige egenskaber, og som styrede universet, lig en jordisk monark styrer sit kongerige. Deres måde at henvende sig til dette indbildte væsen på, er i sandhed meget i samme stil, som den måde undersætter henvender sig til en konge på. De anerkender hans godgørenhed, misbilliger hans vrede og beder ydmygt om hans gunst.

Men Nødvendighedens lære viser os, at i intet tilfælde kunne nogen begivenhed være sket på anden måde end den, den virkelig skete på, og at hvis Gud er skaberen af det gode, så er Han også skaberen af det onde; at hvis Han er berettiget til vor taknemmelighed for det ene, så er Han også berettiget til vort had for det andet; at indrømmer vi eksistensen af dette hypotetiske væsen, så er Han også underkastet en uforanderlig nødvendigheds herredømme. Det er klart at de samme grunde, der beviser at Gud skaber føde, lys og liv, også beviser at Han skaber gift, mørke og død. Jordskælvet der er skyld i omfattende ødelæggelser, uvejret, feltslaget og tyranniet, må tillægges dette hypotetiske væsen i samme grad som naturens skønneste former, solskin, frihed og fred, må det

Men vi har lært af Nødvendighedens lære, at der hverken findes godt eller ondt i universet, med mindre de begivenheder, vi anvender disse benævnelser om, har forbindelse til vor egen tilværelse. Endnu mindre end hypotesen om Gud vil Nødvendighedens lære harmonere med troen på en fremtidig straf. Gud skabte mennesket sådan som han er, og fordømte ham så for at være sådan; thi at sige at Gud var ophavsmanden til alt godt, og mennesket ophavsmand til alt ondt, er det samme som at sige, at én mand tegnede en lige og en skæv linje, og en anden mand skabte uoverensstemmelsen mellem dem. ...

13. 7, 13: *Der findes ingen Gud.**

Man må forstå, at denne benægtelse udelukkende angår en skabende Gud. Antagelsen om, at der eksisterer en altgennemtrængende ånd, lige så evig som universet, forbliver usvækket.†

En nærmere undersøgelse af gyldigheden af de beviser, der anføres for at underbygge en påstand, er den eneste sikre måde at opnå vished på og hvis fordele, det er unødvendigt at udbrede sig om. Vor viden om eksistensen af en Guddom er et emne af en sådan betydning, at det ikke kan undersøges for omhyggeligt; som konsekvens af denne overbevisning vil vi gå over til kort og upartisk at undersøge de beviser, der er blevet anført. Det er nødvendigt først at betragte troens væsen.

Når en påstand er givet for bevidstheden, opfatter den overensstemmelse eller uoverensstemmelse mellem de ideer, som den er sammensat af. En erkendelse af deres overensstemmelse kaldes *tro*. Mange forhold forhindrer ofte denne erkendelse i at være umiddelbar; disse forsøger bevidstheden at fjerne, for at erkendelsen kan blive klar og tydelig. Bevidstheden er aktiv i den undersøgelse, der går ud på at fuldstændiggøre erkendelsen, som er passiv, af den forbindelse, påstandens enkelte ideer har til hinanden. At det at undersøge bliver sammenblandet med det at erkende, har forledt mange til den falske forestilling, at bevidstheden er aktiv ved tro, – at tro er en viljeshandling, – og at den som følge heraf kan reguleres af bevidstheden. Idet de har fremturet i denne vildfarelse, har de tillagt vantroen en grad af forbryderiskhed, som den i følge sin natur ikke er i stand til at have; den er ligeledes ude af stand til at være fortjenstfuld.

Tro er da en følelse, hvis styrke, som enhver anden følelse, står i nøjagtigt forhold til graden af påvirkningen.

Der er tre grader af påvirkning.

Sanserne er kilde til al viden; følgelig har deres sikre vidnesbyrd den højeste grad af gyldighed.

Forstandens afgørelser, grundet i vor egen erfaring, udledt fra disse kilder, gør krav på den næste grad.‡

Andres erfaring, som formidles til den første, gør krav på den laveste grad.

(En graderet skala, som man kan måle påstandenes evne til at stå for sansetesten med, ville være et regulært barometer for den tro, der burde tillægges dem.)

Følgelig kan intet vidneudsagn anses for sandt, hvis det er i strid med fornuften; fornuften er grundet på sansernes sikre vidnesbyrd.

Ethvert bevis kan henføres til en af disse tre inddelinger. Vi skal så afgøre hvilke af de begrundelser, vi får fra hver af dem, der er i stand til at overbevise os om eksistensen af en Guddom.

1. Sansernes sikre vidnesbyrd. Hvis Guddommen skulle vise sig for os, hvis Han kunne overbevise vore sanser om sin eksistens, ville denne åbenbaring nødvendigvis afkræve tro. De for hvem Guddommen således har vist sig, har den stærkest

---

* Det oprindelige skrift *The Necessity og Atheisme* indledes med følgende 'Bekendtgørelse': „Efter som kærlighed til sandheden er det eneste motiv, der driver forfatteren til at skrive denne lille traktat, beder jeg indtrængende om at de af mine læsere, der kan opdage mangler i mine ræsonnementer eller er i besiddelse af beviser, som hans forstand aldrig kunne udtænke, vil fremlægge dem sammen med deres indvendinger så kort, så metodisk, så enkelt og klart for offentligheden, som han selv har taget sig den frihed at gøre. ATEIST på grund af mangel på bevis.“

† Disse indledende linjer findes ikke pamfletten *The necessity of Atheism*, som han skrev i 1811 alene eller sammen med Thomas J. Hogg. Den vigtigste forskel er således, at det kun er en *skabende* gud, der afvises her i noten.

‡ Overvejelser om guds eksistens *uden* at have set gud.

mulige overbevisning om Hans eksistens. Men teologernes Gud er ikke synlig nogen steder.

2. Fornuften. Det er hævdet, at mennesket ved, om det der er til, at det enten må have en begyndelse eller have eksisteret fra evigheden af; han ved også, at hvad der ikke er evigt må have en årsag. Når dette ræsonnement bruges på universet, er det nødvendigt at bevise, at det blev skabt. Indtil dette er klart påvist kan vi rimeligvis antage, at det har været til i al evighed. Vi må bevise, at der er en plan, før vi kan bevise, at der er en planlægger. Det eneste begreb, vi kan danne os om årsagssammenhæng, er udledt af den konstante forbindelse af genstande og den følgende slutning fra den ene til den anden. I det tilfælde hvor to påstande er diametralt modsatte, tror forstanden det, som er mindst uforståelig: — det er lettere at antage, at universet har eksisteret i al evighed end at forestille sig et væsen hinsides dets grænse, som er i stand til at skabe det; hvis forstanden synker under vægten af det ene, er det da en lettelse at forøge byrdens uudholdelighed?

Det andet argument som er grundet på menneskets viden om sin egen eksistens, er således. Et menneske ved ikke kun, at han er til nu, men også at han engang ikke var det; følgelig må der have været en årsag. Men vor idé om årsag kan alene udledes af den konstante forbindelse af genstande og den følgende slutning fra den ene til den anden; og tænker vi eksperimentelt, kan vi kun slutte fra virkninger til årsager, der præcist svarer til disse virkninger. Men der findes bestemt en avlende magt, som er forårsaget af visse redskaber. Vi kan ikke bevise, at den er iboende disse redskaber; den modsatte hypotese er det heller ikke muligt at bevise: vi indrømmer, at den frembringende magt er uforståelig; men at antage, at den samme virkning er skabt af et evigt, alvidende, almægtigt væsen, efterlader ikke kun årsagen i det samme mørke, den gør den også mere uforståelig.

3. Vidneudsagn. Det er et krav at vidneudsagnet ikke er i strid med fornuften. Vidneudsagnet om at Guddommen overbeviser menneskets sanser om Sin eksistens, kan kun accepteres af os, hvis vor forstand anser det for at være mindre sandsynligt, at disse mennesker er blevet bedraget, end at Guddommen har vist sig for dem. Vor fornuft kan aldrig acceptere et vidneudsagn fra mennesker, der ikke kun erklærer, at de var øjenvidner til mirakler, men også at Guddommen handlede irrationelt; thi Han bød at Han skulle blive troet, Han foreslog den højeste belønning for tro, evig straf for vantro. Vi kan kun befale over vilde handlinger; tro er ikke en viljeshandling;* bevidstheden er netop passiv eller ufrivillig aktiv; ud fra dette er det indlysende, at vi ikke har tilstrækkeligt bevismateriale eller snarere, at dette materiale er utilstrækkeligt til at bevise Guds eksistens. Det er tidligere vist, at det ikke kan udledes ved hjælp af fornuften. Altså alene de, som er blevet overbevist af sansernes sikre vidnesbyrd kan tro det.

Derfor er det indlysende, da ingen af tre kilder til at overbevise os har givet noget bevis, at forstanden *ikke kan* tro på eksistensen af en skabende Gud. Det er også indlysende, at da tro er en følelse i sindet, kan ingen grad af forbryderiskhed tillægges vantro; og at kun de er forkastelige, som nægter at fjerne det falske medium, deres bevidsthed betragter ethvert diskussionsemne gennem. Enhver reflekterende ånd må indrømme, at der ikke findes noget bevis for eksistensen af en Guddom.†

Gud er en hypotese, og en hypotese bør bevises: bevisbyrden ligger hos teisten. Sir Isaac Newton siger: „Jeg opstiller ikke hypoteser, for hvad der ikke er udledt af fænomenerne må kaldes en hypotese og hypoteser, hverken om metafysik eller fysik

* Følgelig er Gud irrationel ved at befale os at tro, at vi skal *ville* tro (Garbo, 31).

† Her slutter pamfletten *The necessity of Atheism*.

eller okkulte egenskaber eller teknik, har ingen plads i filosofien.” Denne værdifulde regel kan bruges om alle beviser for eksistensen af en skabende Gud. Vi ser en række forskellige legemer, som har forskellige kræfter: vi kender blot deres virkning; vi er uvidende med hensyn til deres væsen og årsager. Disse kalder Newton tingenes fremtoning; men filosofien er for stolt til at indrømme sin manglende viden om deres årsager. Ud fra fænomenerne som er genstand for vore sanser, forsøger vi at slutte os til en årsag, som vi kalder Gud og unødvendigt udstyrer med alle negative og modstridende egenskaber. For denne hypotese opfinder vi dette almene navn, for at skjule vor uvidenhed om årsager og tingenes sande natur. ... Gud beskrives som uendelig, evig, uforståelig, han er indeholdt i ethvert prædikat *in non* som uvidenhedens logik kan opdigte. Selv hans tilbedere indrømmer, at det er umuligt at danne sig nogen idé om ham, de udbryder med den franske digter:

For at sige hvad han er, er det nødvendigt selv at være ham.

Lord Bacon siger at ateisme bibringer mennesket fornuft, filosofi, naturlig medynk, love, anseelse og alt hvad der kan tjene til at lede ham til dyden; men overtro ødelægger alt dette og forvandler sig til et tyranni over menneskets erkendelse. Derfor forstyrrer ateismen aldrig regeringen, men gør mennesket mere klartseende, eftersom han ikke ser noget bag grænserne af vor nuværende tilværelse. — *Bacons Moral Essays*.

„Teologien er i sandhed *Danaidernes kar*. I kraft af modstridende karaktertræk og hasarderede påstande, har den, så at sige, i den grad svinebundet sin Gud, at den har gjort det umuligt for ham at handle. Hvis han er uendelig god, hvilken grund skulle vi da have til at frygte ham? Hvis han er uendeligt vis, hvorfor bekymrer vi os om vor skæbne? Hvis han ved alt, hvorfor underrette ham om vore behov og trætte ham med vore bønner? Hvis han er over alt, hvorfor rejse templer til ham? Hvis alt tilhører ham, hvorfor da ofre til ham og give ham gaver? Hvis han er retfærdig, hvordan kan vi da tro, at han vil straffe de skabninger, som han har fyldt med svaghed? Hvis nåden gør alt for dem, hvilken grund ville han have til at belønne dem? Hvis han er almægtig, hvordan kan vi så fornærme ham, hvordan modstå ham? Hvis han er klog, hvorfor vredes han så på de blinde, som han har givet friheden til at vrøvle? Hvis han er uforanderlig, med hvilken ret ville vi forlange at få ham til at forandre sine forordninger? Hvis han er ufattelig, hvorfor er vi da optaget af ham? HVIS HAN HAR TALT, HVORFOR ER VERDEN IKKE OVERBEVIST? Hvis kendskabet til en Gud er det mest nødvendige, hvorfor er det ikke det klareste og mest indlysende?” — *Système de la Nature*.

Den oplyste og menneskekærlige Plinius erklærer således offentligt sig selv som ateist: — „Derfor antager jeg, at det at søge efter Guds billede og skikkelse, skyldes menneskelig svaghed. Hvad Gud end er (hvis ellers der findes nogen), og hvor han end er, da er han helt sansning, helt syn, helt hørelse, helt ånd, helt sjæl, helt i og for sig selv. ... Sandelig, for mennesket med sin ufuldkomne natur er det en særlig trøst, at en vis gud ikke kan alt. Han kan nemlig ikke dræbe sig selv, uanset om han vil det, hvilket er givet mennesket, det bedste der er givet mennesket i livets plagelser; han kan heller ikke give dødelige udødelighed eller genopvække de døde; eller få den der har levet til ikke at have levet; de som har båret æresbevisninger til ikke at have båret dem; og har ingen magt over fortiden, undtagen glemslens, og (for at I kan komme med nogle argumenter, der viser vort fællesskab med Gud) at han ikke kan bevirke, at to gange ti ikke bliver tyve og mange andre lignende ting. — Ved

hvilket det bliver tydeligt, at naturens kræfter er det, som vi uden betænkning også kalder Gud. — Plin. *Nat. Hist.* kap. *de Deo*.*

Den konsekvente newtonianer er nødvendigvis ateist. Se Sir W. Drummond's *Academical Questions*, kap. 3. — Sir W. anser dét, at den fører til ateisme, for en tilstrækkelig grund til at formode at gravitationslæren er falsk; men det er sandelig mere i overensstemmelse med god filosofi at acceptere resultatet af en deduktion på grundlag af kendsgerninger end en hypotese, som ikke kan bevises, skønt den kunne være i strid med hobens stædigt fastholdte forudfattede meninger. Havde denne forfatter, i stedet for at rase mod ateismens brøde og meningsløshed, bevist dens falskhed, ville hans opførsel have passet bedre til skeptikerens beskedenhed og filosofiens tolerance.

„Alt er nemlig skabt ved Guds magt. Naturens magt er ikke andet end Guds magt. Vi forstår således ikke Guds magt i og med, vi ikke forstår naturens magt; derfor er det tåbeligt at henvise til en eller anden Guds magt, når vi er uvidende om de naturlige årsager, som netop er Guds magt.“ — Spinoza, *Tract. Theologico-Pol.* kap. 1, s. 14.

14. 7, 63: *Ahasverus, rejs dig!*

„Jøden Ahasverus krøb ud Karmelbjergets† mørke hule. Næsten to tusinde år er henrundet, siden han blev drevet af evig hvileløshed til at strejfe om på kloden fra pol til pol. Da vor Herre var blevet træt af byrden af sit svære kors og ønskede at hvile foran Ahasverus's dør, jog den hårdhjertede usling ham brutalt væk. Menneskehedens Frelser vaklede, idet Han sank under den tunge last, men klagede ikke. En dødsengel viste sig for Ahasverus og udbrød: 'Umenneske! du har nægtet Menneskesønnen hvile, lad det også blive nægtet dig, indtil Han kommer for at dømme denne verden.'

„En sort dæmon sluppet løs fra helvede på Ahasverus, jog ham nu fra land til land; han er nægtet den trøst, som døden giver, og er udelukket fra den fredfyldte gravs hvile.

„Ahasverus krøb ud af Karmelbjergets mørke hule — han rystede støvet af sit skæg — tog en af hovedskallerne, der var stablet op dér, og kylede den ned af højen; den hoppede op fra jorden, splintret til atomer. 'Dette var min fader!' brølede Ahasverus. Syv hovedskaller mere rullede ned fra klippe til klippe, medens den rasende jøde, der fulgte dem med gyselige blikke, udbrød: — 'Og disse var mine hustruer!' Han blev ved med at kyle hovedskal efter hovedskal ned, idet han brølede med frygtelig stemme: — 'Og disse og disse og disse var mine børn! De *kunne dø*, men jeg forhærdede ulykkelige! ak! jeg kan ikke dø! Frygteligt hinsides fatteevnen er dommen, som hænger over mig. Jerusalem faldt — jeg knuste det diende spædbarn og styrtede mig ned i de tilintetgørende flammer. Jeg forbande romerne — men ak! ak! den hvileløse forbandelse holdt mig i håret, — og jeg kunne ikke dø!

„Det mægtige Rom faldt — jeg anbragte mig foran den faldende statue — den faldt, men knuste mig ikke. Nationer dukkede op og forsvandt foran mig, — men jeg blev tilbage og døde ikke. Fra skyomkransede klippetoppe styrtede jeg mig i havet, men de frådende bølger kastede mig i land, og tilværelsens brændende pil genne-borede igen mit kolde hjerte. Jeg sprang ned i Etnas flammende afgrund og brølede med giganterne i ti lange måneder, besudlende med min stønnen bjergets svovlede mund — åh! ti lange måneder. Vulkanen gærede og kastede mig op i en glødende

* (*Pliny*, II, kap. 5).

† Ved byen Haifa i Israel.

lavastrøm. Jeg lå sønderrevet af helvedets torturslanger midt i de ulmende slagger, og var dog stadig i live“ ...

Dette brudstykke er en del af et tysk værk, hvis titel jeg forgæves har forsøgt at finde frem til. Jeg samlede det op for nogle år siden snavset og laset i Lincoln's-Inn Fields.*

15. 7, 135-6: *Jeg vil føde en søn, og han skal bære alle verdens synder.*

Troen på alt det der står i bibelen, kaldes Kristendom. En romersk guvernør i Judæa korsfæstede på foranledning af en præsteanført pøbel en mand ved navn Jesus for atten hundrede år siden. Han var en renfærdig mand, som ønskede at redde sine landsmænd fra deres barbariske og nedværdigende overtro. Den sædvanlige skæbne der bliver alle til del, som ønsker at gavne menneskeheden, ventede ham. Tilskyndet af præsterne krævede den larmende hob hans død, skønt selv hans dommer offentligt havde indrømmet hans uskyld. Jesus blev ofret til den Guds ære, som han bagefter blev sammenblandet med. Det er derfor vigtigt at skelne mellem dette væsens opdigtede natur som guds Søn og verdens Frelser, og hans sande natur som en mand der, for et forgæves forsøg på at forbedre verden, måtte bøde med sit liv til det undertrykkende tyranni, som siden så længe har hærget universet i hans navn. Medens den ene er en hyklerisk Dæmon, der erklærer sig som barmhertigheden og fredens Gud, selv mens Han udstrækker sin blodrøde hånd med splidens sværd for at lægge jorden øde, hvilket han selv indrømmer, har været hans plan fra evigheden af; står den anden i forreste række af de helte, der er døde som frihedens glørværdige martyrer og har trodset tortur, foragt og fattigdom for den lidende menneskeheds sag...¹

De samme midler som har understøttet enhver anden folkelig tro, har understøttet kristendommen. Krig, fængsling, mord og falskhed; enestående og mageløst grusomme gerninger havde gjort den, til det den er. Det blod der er udgydt af barmhertigheden og fredens Guds dyrkere siden dannelsen af Hans religion, ville sandsynligvis være tilstrækkelig til at drukne alle andre sekter, der nu findes på den beboelige klode. Fra vore forfædre får vi overleveret en tro, der er fostret og understøttet på denne måde; vi skændes, forfølger og hader for at opretholde den. Selv under en regering som praler af at tillade pressens frihed, medens den kræver selve retten til at tænke og tale, bliver et menneske sat i gabestok og fængslet, fordi han er deist, og ingen hæver harmfuldt sin stemme over forhånet menneskelighed. Men det er altid et bevis for, at de føler at en påstand er falsk, når de bruger tvang, ikke ræsonnementer, for at tilvejebringe dens indrømmelse; og en ulidenskabelig betragter ville, afhængigt af sandheden af de meninger den pågældende fremsætter, føle langt større interesse for et menneske, der ganske enkelt angiver sine grunde til at nære dem, end for hans angriber der, idet han dristigt tilstår sin uvillighed eller manglende evne til at besvare dem med argumenter, går videre ved at undertrykke forkynderens kræfter og knække hans ånd med den tortur og fængsling, hvis pålæggelse han kan beordre. ...

Kristendommen ligesom alle andre religioner er grundet på mirakler, profetier og martyrier. Ingen religion har nogensinde eksisteret, som ikke havde sine profeter, dens bevidnede mirakler, og frem for alt, skare af ivrige tilhængere, som tålmodigt ville bære de mest rædselsfulde pinsler for at bevise dens gyldighed. Det er klart, at i intet tilfælde kan en person, der er i besiddelse af skelneevne, godkende

---

* Værket er C. F. D. Schubart: *Der ewige Jude. Eine lyrische Rhapsodie*, fra 1783.

ægtheden af et mirakel. Et mirakel er en krænkelse af naturens lov af en overnaturlig årsag; ved en årsag hinsides den evige kreds, som indeslutter alle ting. Gud bryder gennem naturens lov, for at Han kan overbevise menneskeheden om sandheden af den åbenbaring, som på trods af Hans forsigtighed har været genstand for uop-hørlig splittelse og kværulere siden dens fremkomst.

Mirakler kan opløses i følgende spørgsmål²: — Om det er mere sandsynligt, at naturlovene, hidtil så uforanderligt harmoniske, tåler at blive overtrådt, end at en mand har fortalt en løgn? Om det er mere sandsynligt, at vi er uvidende om den naturlige årsag til en begivenhed, end at vi kender den overnaturlige?

Alt hvad vi har ret til at slutte af vor uvidenhed om årsager til en begivenhed, er, at vi ikke kender den. Hvis mexicanerne havde brugt denne enkle regel, da de hørte spaniernes kanoner, ville de ikke have betragtet dem som guder. Den moderne kemi eksperimenter ville have udfordret det antikke Grækenland og Roms klogeste filosoffer til at gøre rede for dem med ved hjælp af naturlige principper. En forfatter der er i besiddelse af en solid sund fornuft, har bemærket at 'et andenhåndsmirakel er intet mirakel'; han kunne have tilføjet, at et mirakel er intet mirakel under nogen omstændigheder; for indtil vi er bekendt med alle naturlige årsager, har vi ingen grund til at forestille os andre.

Vi mangler endnu at betragte et andet bevis for Kristendommen — Profetien. En bog skrives før en given begivenhed, i hvilken denne begivenhed er forudsagt; hvordan kunne profeten have vidst det på forhånd uden inspiration? hvordan kunne han være blevet inspireret uden Guds hjælp?...

Men en profeti kræver et bevis ved dens karakter af at være et mirakel; vi har ingen ret til at antage, at et menneskes forudviden om forskellige fremtidige begivenheder kommer fra Gud, før det er påvist, at han hverken kunne vide den ved egen hjælp, eller at skrifterne, som indeholder forudsigelsen, på nogen måde har været fabrikeret efter begivenheden, der foregives at være forudsagt. Det er mere sandsynligt at skrifter, der foregiver at være guddommelig inspiration, har været fabrikeret efter opfyldelse af deres foregivne forudsigelser, end at de virkelig har været guddommeligt inspireret, når vi betragter, at den sidste antagelse på en gang gør Gud til skaberen af menneskesindet og uvidende om dets vigtigste evner, især da vi har utallige tilfælde af falsk religion og forfalskede profetier om ting, der skete for lang tid siden og intet anerkendt tilfælde af, at Gud direkte eller indirekte har ført samtaler med mennesker. Det er også muligt, at beskrivelsen af en begivenhed er gået forud for dens forekomst; men dette er langt fra at være et regulært bevis på guddommelig åbenbaring eftersom mange mennesker, uden at foregive at være profeter, ikke desto mindre har profeteret i denne forstand. ...

Det sidste bevis for den kristne religion beror på Helligåndens indflydelse. Teologer inddeler Helligåndens indflydelse i den almindelige og ualmindelige måde at virke på. Den sidste antages at være den, der inspirerede Profeterne og Apostlene; og den første at være Guds nåde, som uden videre gør sandheden af Hans åbenbaring kendt for dem, hvis ånd er modtagelig for den ved en ydmyg granskning af Hans ord. Personer, overbevist på denne måde, kan hverken gøre rede for deres overbevisning, beskrive tidspunktet på hvilket det skete eller måden på hvilken, den kom over dem. Den antages at komme ind i sindet gennem andre kanaler end sansernes og hævdes derfor at være den fornuft overlegen, der er grundet på deres erfaring.

Idet vi imidlertid indrømmer nytten eller muligheden af guddommelig åbenbaring, er det, med mindre vi vil ødelægge fundamentet for al menneskelig viden, nødvendigt, at vor fornuft forudgående beviser dens ægthed; for før vi udslukker forstandens og den sunde fornufts stedsevarende lys, er det tjenligt at opdage, om

vi ikke kan klare os uden deres bistand, om der er eller ikke er noget andet, som er tilstrækkeligt til at lede os gennem livets labyrint³; for hvis en mand bliver inspireret ved enhver lejlighed, hvis han er sikker på en ting, fordi han er sikker, hvis åndens almindelige virksomhed ikke bliver anset for en meget usædvanlige måde at bevise noget på, hvis begejstring tilraner sig bevisets plads og galskab forstandens, da er al ræsonneren overflødig. ...

Mirakler kan ikke anerkendes som vidnesbyrd om en omstridt kendsgerning, fordi alle menneskelige vidnesbyrd altid har været utilstrækkelige til at skabe muligheden for mirakler. Det som selv er umuligt at bevise, er ikke bevis på noget andet. Profeteren er altså blevet afvist ved fornuftens prøve. De som rent faktisk er blevet inspireret, er den kristne religions eneste sande troende.

¹ Siden jeg skrev denne note, har jeg fundet anledning til at tro, at Jesus var en ærgerrig mand, som stræbte efter Judæas trone.

² Se Hume's *Essay*, bind 2, s. 121.

³ Se Locke's *Essay on the Human Undertanding*, bog 4. kap. 19: On Enthusiasm.

16. 8, 203-7: *Ham, — som stadig fra håb til håb forfølgende saligheden, der fra den uudtømmelige kundskab om menneskets vel lokker det dydige sind, — begaver tankerne som opstår i den tidsødelæggende uendelighed med selv-opbevaret evighed, der spotter etc.*

Tid er vor bevidste oplevelse af rækkefølgen af ideer i vor bevidsthed. Den livlige følelse af enten smerte eller nydelse får tiden til at synes lang, som man almindeligvis siger, fordi bevidstheden om vore ideer bliver skarperere. Hvis sindet er bevidst om hundrede ideer i løbet af et minut og om to hundrede i løbet af et andet, ville det sidste af disse tidsrum faktisk optage så meget mere plads i sindet som to overstiger en i mængde. Hvis derfor den menneskelige bevidsthed ved nogen fremtidig forbedring af dets følsomhed skulle blive bevidst om et uendeligt antal af ideer i løbet af et minut, ville det minut vare evigt. Jeg slutter ikke heraf, at det faktiske tidsrum mellem menneskets fødsel og død nogensinde vil blive forlænget; men at hans følsomhed kan udvikles til fuldkommenhed, og at antallet af ideer, som hans bevidsthed er i stand til at modtage, er uendelig. En mand ligger udstrakt på pinebænken i tolv timer; en anden sover trygt i sin seng: forskellen i tidsoplevelsen hos disse to personer er umådelig; den ene vil næppe tro at en halv time er gået, den anden kunne tro, at århundrede er fløjet af sted, mens han er blevet pint. En mand af dyd og talent, der ville dø i sit tredive år, føler således, at hans livet er længere, end det en elendig præsteplaget slave har, der drømmer et århundrede væk i kedsomhed. Den ene har bestandig udviklet sine åndsevner, har gjort sig til herre over sine tanker, kan abstrahere og generalisere midt i de daglige sløvende forretninger; — den anden kan slumre i sit livs mest strålende øjeblikke og er ude af stand til at huske sit livs lykkeligste time. Måske har den hendøende døgnflue et længere liv end skildpadden.

Tidens mørke flod!
 rul som du lyster — jeg måler ikke
 med måneder eller øjeblikke dit tvetydige løb.
 En anden kan stå ved siden af mig på brinken
 og iagttage boblen, hvirvlet hinsides hans synskreds,
 der standser ved mine fødder. Følelsen af kærlighed,

tørsten efter handling og den lidenskabelige tanke
forlænger min tilværelse: hvis jeg ikke vågner igen,
vil mit liv indeholde mere faktisk liv
end en grå veterans fra verdens kolde skole,
hvis ligeglade timer ruller unyttigt hen
uforløste, ved en eneste begejstret følelse.*

Se Godwin's *Pol. Jus.* bind 1, s. 411 ; og Condorcet, *Esquisse d'un Tableau Historique de Progrés de l'Esprit Human*, 9. epoke.

17. 8, 211-2: *nu dræber han ikke
længere lammet, som ser ham ind i ansigtet.*

Jeg mener, at fordærvelsen af menneskets fysiske og moralske natur hidrører fra dets unaturlige livs-vaner. Menneskets oprindelse, ligesom universets som det er en del af, er indhyllet i et uigennemtrængeligt mysterium. Hans slægtled havde enten en begyndelse eller ikke. Vægten af beviser til fordel for hver af disse antagelser syntes at være rimeligt lige store; hvilken der antages, er fuldkomment uden betydning for nærværende drøftelse. Sproget der tales i næsten alle religioners mytologi, synes imidlertid at bevise, at mennesket forsagede naturens sti i en eller anden fjern tidsperiode og ofrede sin tilværelses renhed og lykke for unaturlige lyster. Tidspunktet for denne begivenhed synes også at have været samtidig med en stor forandring i jordens klima, med hvilken den er i åbenbar overensstemmelse. Historien om Adam og Eva der spiser af ondskabens træ og overfører Guds vrede og tabet af det evige liv på deres efterkommere, tillader ikke nogen anden fortolkning, end at sygdom og forbrydelse er kommet af unaturlig kost. ...

Al menneskets videnskab består i et spørgsmål: — Hvordan kan intellektets og civilisationens fordele blive forenet med det naturlige livs frihed og rene glæder? Hvordan kan vi få fordelene og afvise onderne af et system, som nu er sammenvævet med alle vort væsens fibre? — Jeg tror at afholdenhed fra dyrisk føde og spirituøse drikke i høj grad ville gøre os i stand til at løse dette vigtige spørgsmål. ...

Sammenlignende anatomi lærer os, at mennesket ligner frugtædende dyr i alt og kødædende i intet; han har hverken klør, som han kan gribe sit bytte med, eller tydelige og spidse tænder til at sønderrive de levende fibre. En Mandarin af første rangklasse med to tomme lange negle, ville sandsynligvis kun finde dem ubrugelige til endog at holde på en hare. Under påskud af fråseri degraderes, ved et unaturligt og umenneskeligt indgreb, tyren til en okse og vædderen til en bede, så de slappe fibre kan yde en svagere modstand mod den oprørske natur. Det er kun ved at blødgøre og forandre dødt kød ved kulinarisk tilberedelse, at det er blevet modtageligt for tygning og fordøjelse; og at synet af dets blodige saft og rå gru ikke fremkalder utålelig afsky og væmmelse. Lad fortaleren for dyrisk føde tvinge sig selv til et afgørende eksperiment om rimeligheden af den, og som Plutark anbefaler, sønderrive et levende lam med sine tænder og stikke sit hoved ned i dets indvolde og slukke sin tørst med det dampende blod; når han lige er kommet fra denne rædselsdåd, lad ham så gå tilbage til naturens uimodståelige instinkter, der ville fordømme denne handling, og sige „Naturen skabte mig til at øve et værk som dette.” Da, og kun da, ville han være konsekvent. ...

Hvor mange tusinder er ikke blevet mordere og røvere, skinhellige og hustyranner, udsvævende og ryggesløse eventyrer ved brugen af gærede drikke; som

---

* Citeret fra *Til Harriet* linje 58-69, se s 822.

hvis de kun havde slukket deres tørst med rent vand, ville have været i stand at udbrede lykken ved deres egne ufordærvede følelser! ... Hvem vil hævde, at befolkningen i Paris ville have givet deres brutale stemme til Robespierre proskriptionsliste, hvis de havde tilfredsstillet deres sult ved det altid velforsynede bord med vegetarisk føde? Kunne en menneskemængde, hvis følelser ikke var fordærvet af unaturlige stimuli, koldt betragte en *autodafé*? Kan man tro på at et blidt væsen, der rejser sig fra et måltid der består af rødder, ville finde fornøjelse i blodige løjer? ... Skønt historien ikke har givet svar på nogle af disse spørgsmål, så kunne et barn ikke tøve med at besvare dem benægtende. ...

Der findes ikke nogen sygdom, fysisk eller mental, som ikke, hvor som helst eksperimentet har været ordentligt forsøgt, ufejlbarligt er blevet lindret ved indførelsen af vegetarisk kost og rent vand. Svaghed forvandles gradvist til styrke; sygdom til sundhed; vanvid i alle dets frygtelige former, fra den lænkede afsindiges rasen til den irriterables uforklarlige urimeligheder, som gør hjemmelivet til et helvede, til en rolig og hensynsfuld sindslikevægt, som alene kan give sikkert løfte om den fremtidige moralske forbedring af samfundet. På en naturlig vegetarisk kost ville alderdom være vor sidste og eneste sygdom; vor levealder ville blive forlænget; vi ville nyde livet og ikke længere udelukke andre fra nydelsen af det; fryden ved sanseoplevelser ville blive uendeligt mere udsøgt og fuldkommen; selve følelsen af at være til ville så være en stadig glæde, således som vi føler det i nogle få og begunstigede øjeblikke i vor ungdom. Ved alt hvad der er helligt i vore håb for menneskeslægten, beder jeg inderligt dem, som elsker lykke og sandhed, om at foretage et oprigtigt forsøg med det vegetariske system. At fremlægge grunde for en sag hvis fortjenester seks måneders udøvelse for altid ville bekræfte, er sandelig overflødigt. ...

Den forandring som ville blive frembragt i den politiske økonomi ved enklere vaner, er bemærkelsesværdig nok. Den der udelukkende spiser dyrekød, ville ikke længere ødelægge sin konstitution ved at fortære en acre i løbet af et måltid, og de mange brød, i form af en halv potte porter eller en dram gin, ville ophøre med at bidrage til gigt, vanvid og slagtilfælde, når de formilder den langvarige hungersnød hos den hårdtarbejdende bondes sultne børn. Den mængde nærende vegetabilsk stof der bruges til at opfede en oxes krop, ville kunne give ti gange så meget næring, ufordærvet vel at mærke, og være ude af stand til at fremkalde sygdom, hvis den blev samlet direkte fra jordens skød. De mest frugtbare områder på den beboelige del af kloden dyrkes nu i virkeligheden til dyrehold med en forsinkelse og et spild af føde, det er fuldstændigt umuligt at beregne. Selv nu er det kun den rige, som i større udstrækning kan hengive sig til det unaturlige begær efter kød, og de betaler for den større frihed, privilegiet giver, ved at udsætte sig for ekstra sygdomme. Nationens ånd som skulle tage førerskabet i denne store reform, ville igen umærkeligt blive landbrugsorienteret; handel, med alle dens laster, egen nytte og moralsk fordærv, ville gradvist aftage; mere naturlige vaner ville frembringe blidere manerer, og de politiske relationers overdrevne forviklinger ville være så langt enklere, at enhver person kunne føle og forstå, hvorfor han elskede sit land og havde en personlig interesse i dets velfærd. Hvorledes ville England for eksempel være afhængig af fremmede herskeres luner, hvis det selv havde alle fornødenheder og foragtede, hvad *de* end måtte besidde af livets luksus? Hvorledes kunne de sulte det så hun blev fjøelig over for deres synspunkter? Hvilke konsekvenser ville det få, hvis de nægtede at aftage dets uldprodukter, når man ikke længere spildte store og frugtbare strækninger på øen ved at benytte dem til græsning? Med et naturligt kostsystem ville vi ikke have brug for krydderier fra Indien; ikke vin fra Portugal, Spanien, Frankrig eller Madeira; ingen af de utallige luksusgenstande, som enhver

krog af kloden plyndres for, og som er årsager til så megen individuel rivaliseren, så ulykkelige og blodige nationale tvistigheder. ...

Forvent imidlertid ikke for meget af dette system. Den sundeste blandt os er ikke fritaget for arvelige sygdomme. Den mest velkøbte, sportstrænede og længelevende er usigeligt underlegen i forhold til det, han ville have været, hvis ikke hans forfædres unaturlige vaner i ham havde ophobet en vis mængde sygdom og vanskabthed. Hos det mest fuldkomne eksemplar af det civiliserede menneske, findes der stadigvæk mangler ifølge den fysiologiske kritik. Kan en tilbagevenden til naturen så øjeblikkelig udrydde anlæg, som langsomt har slået rod i utallige tidsaldres tavshed? — Utvivlsomt ikke. Alt hvad jeg hævder er, at fra tidspunktet, hvor der gives afkald på alle unaturlige vaner, er ingen ny sygdom avlet; og at anlæg for arvelige sygdomme gradvist forsvinder, når det ikke bliver forsynet på sædvanlig måde. I tilfælde af tæring, kræft, gigt, astma og kirtelsyge er den ufravigelige tendens netop sådan på en kost af planteføde og rent vand. ...*

---

* Herefter følger citater fra Plutarch: *Om kødspisning*. — Noten i sin fulde længde er næsten identisk med pamfletten *A Vindication of Natural Diet*.

ALASTOR

or

The Spirit of Solitude

PREFACE

The poem entitled "Alastor" may be considered as allegorical of one of the most interesting situations of the human mind. It represents a youth of uncorrupted feelings and adventurous genius led forth by an imagination inflamed and purified through familiarity with all that is excellent and majestic, to the contemplation of the universe. He drinks deep of the fountains of knowledge, and is still insatiate. The magnificence and beauty of the external world sinks profoundly into the frame of his conceptions, and affords to their modifications a variety not to be exhausted. So long as it is possible for his desires to point towards objects thus infinite and unmeasured, he is joyous, and tranquil, and self-possessed. But the period arrives when these objects cease to suffice. His mind is at length suddenly awakened and thirsts for intercourse with an intelligence similar to itself. He images to himself the Being whom he loves. Conversant with speculations of the sublimest and most perfect natures, the vision in which he embodies his own imaginations unites all of wonderful, or wise, or beautiful, which the poet, the philosopher, or the lover could depicture. The intellectual faculties, the imagination, the functions of sense, have their respective requisitions on the sympathy of corresponding powers in other human beings. The Poet is represented as uniting these requisitions, and attaching them to a single image. He seeks in vain for a prototype of his conception. Blasted by his disappointment, he descends to an untimely grave.

The picture is not barren of instruction to actual men. The Poet's self-centred seclusion was avenged by the furies of an irresistible passion pursuing him to speedy ruin. But that Power which strikes the luminaries of the world with sudden darkness and extinction, by awakening them to too exquisite a perception of its influences, dooms to a slow and poisonous decay those meaner spirits that dare to abjure its dominion. Their destiny is more abject and inglorious as their delinquency is more contemptible and pernicious. They who, deluded by no generous error, instigated by no sacred thirst of doubtful knowledge, duped by no illustrious superstition, loving nothing on this earth, and cherishing no hopes beyond, yet keep aloof from sympathies with their kind, rejoicing neither in human joy nor mourning with human grief; these, and such as they, have their apportioned curse. They languish, because none feel with them their common nature. They are morally dead. They are neither friends, nor lovers, nor fathers, nor citizens of the world, nor benefactors of their country. Among those who attempt to exist without human sympathy, the pure and tender-hearted perish through the intensity and passion of their search after its communities, when the vacancy of their spirit suddenly makes itself felt. All else,

ALASTOR

eller

Ensomhedens ånd

FORORD

Digtet der bærer titlen 'Alastor', kan betragtes som en allegori over en af menneskesindets mest interessante situationer. Det præsenterer et ufordærvet og dristigt ungt menneske, som af en fantasi, der er opflammet og rensset ved fortrolighed med alt, hvad der er fortræffeligt og storslået, ledes frem til en dybere betragten af universet. Han drikker dybt af kundskabens kilde, men hans tørst er endnu ikke slukket. Den ydre verdens pragt og skønhed trænger dybt ind i hans begrebsverden og giver uudtømmelige muligheder for at variere modifikationen af denne. Så længe det er muligt for ham at rette sine ønsker mod således uendelige og umålelige genstande, er han glad og rolig og fattet. Men den tid kommer, hvor disse genstande ikke længere er tilstrækkelige. Hans ånd er omsider vækket og tørster efter samkvem med en intelligens magen til sin egen. Han forestiller sig det Væsen, han elsker. Da han er fortrolig med spekulationer af den mest sublime og fuldkomne natur, forener drømmebilledet, han legemliggør sine egne forestillinger i, alt vidunderligt, vist og smukt som digteren, filosofen og elskeren kan skildre. De intellektuelle evner, fantasien, sansernes virksomhed har hver deres fordring på tilsvarende kræfters deltagelse hos andre mennesker. Digteren præsenteres som den, der forener disse fordringer og knytter dem til et enkelt billede. Han søger forgæves dette billede i virkeligheden. Skuffelsen herover tilintetgør ham og lægger ham i en alt for tidlig grav.

Skildringen er ikke blottet for vejledning for mennesker i al almindelighed. Digterens selvcentrerede afsondrethed hævnede sig, ved at en uimodståelig lidenskabs furier forfulgte ham til hurtig undergang. Men den magt, som slår verdens lysende skikkelser med pludseligt mørke og tilintetgørelse ved at vække dem til en alt for udsøgt opfattelse af dens indflydelser, dømmes de lavere ånder, som vover at afsværge dens herredømme, til et langsomt og giftigt forfald. Deres skæbne er mere uværdig og vanærende, alt eftersom deres forseelse er mere foragtelig og skadelig. De, som ikke blev narret af noget ædelt fejlskøn, ikke blev ført bag lyset af nogen anerkendt overtro, ikke elsker nogen ting på denne jord og ikke nærer noget håb om det hinsidige og afstår fra at vise medfølelse med deres egen slags, fryder sig hverken over menneskelig glæde eller sørger over menneskelig sorg; disse, og sådanne som dem, har fået deres tildelte straf. De sygner hen, fordi ingen har medfølelse med deres simple natur. De er moralsk døde. De er hverken venner eller elskere eller fædre eller borgere i verden eller deres lands velgører. Blandt de som forsøger at eksistere uden menneskelig medfølelse, omkommer de rene og blødhjertede, når deres ånds tomhed pludselig gør sig selv følt på grund af styrken af deres lidenskabelige søgen efter dens* fællesskaber. Helt

---

* dens: medfølelsens

selfish, blind, and torpid, are those unforeseeing multitudes who constitute, together with their own, the lasting misery and loneliness of the world. Those who love not their fellow-beings live unfruitful lives, and prepare for their old age a miserable grave.

The good die first,
And those whose hearts are dry as summer dust,
Burn to the socket!

Nondum amabam, et amare amabam, quærebam quid amarem, amans amare.
Confess. St. August

Earth, ocean, air, beloved brotherhood!
If our great Mother has imbued my soul
With aught of natural piety to feel
Your love, and recompense the boon with mine;
If dewy morn, and odorous noon, and even,
With sunset and its gorgeous ministers,
And solemn midnight's tingling silentness;
If autumn's hollow sighs in the sere wood,
And winter robing with pure snow and crowns
Of starry ice the grey grass and bare boughs; 10
If spring's voluptuous pantings when she breathes
Her first sweet kisses, have been dear to me;
If no bright bird, insect, or gentle beast
I consciously have injured, but still loved
And cherished these my kindred; then forgive
This boast, beloved brethren, and withdraw
No portion of your wonted favour now!

Mother of this unfathomable world!
Favour my solemn song, for I have loved
Thee ever, and thee only; I have watched 20
Thy shadow, and the darkness of thy steps,
And my heart ever gazes on the depth
Of thy deep mysteries. I have made my bed
In charnels and on coffins, where black death
Keeps record of the trophies won from thee,
Hoping to still these obstinate questionings

anderledes, egenkærlige, blinde og sløve er de uforudseende masser, som sammen med deres egen, danner verdens varige elendighed og ensomhed. De som ikke elsker deres medmennesker, lever ufrugtbare liv og forbereder en kummerlig grav til deres alderdom.

'De gode dør først,
og de hvis hjerter er tørre som sommerstøv
brænder ned til sokkelen!''*

Endnu elskede jeg ikke, og jeg elskede at elske, jeg ledte efter
noget jeg kunne elske, idet jeg elskede at elske!

Fra *Bekendelser af Augustin*.

Jord, hav, luft, højt elskede broderskab!
Hvis vor Store Mor har gennemtrængt min sjæl
med noget af naturlig fromhed til at føle jeres
kærlighed og til at gengælde velgerningen med min;
hvis dugget morgen og duftende middag og aften
med solnedgang og dens prægtige tjenere,
og højtidelig midnats sitrende stilhed;
hvis efterårs hule suk i den visnede skov
og vinter, der klæder det grå græs og de nøgne grene
i ren sne og stjerneklare iskroner; 10
hvis forårs vellystige stønnen når hun ånder
sine første søde kys, har været mig kær;
hvis jeg ikke bevidst har gjort nogen glad fugl, noget insekt,
eller noget skikkeligt dyr fortræd, men stadig elsket
og værnet om disse mine slægtninge; så tilgiv
dette praleri, højt elskede brødre, og tag
intet bort af jeres sædvanlige gunst nu!

Mor til denne uudgrundelige verden!
begunstig min højstemte sang, for jeg har altid
elsket dig og kun dig; jeg har iagttaget 20
din skygge og dine mørke skridt,
og mit hjerte stirrer altid på
dine dybe mysteriers dyb. Jeg har redt min seng
i lighuse og på kister, hvor sort død †
fører lister over trofæerne vundet fra dig,
idet jeg håbede at stilne disse hårdnakkede spørgsmål

---

* *The Excursion* 1, 500-2 af William Wordsworth. *The Ruined Cottage* l. 96-98.

† kister: oven på grave.

Of thee and thine, by forcing some lone ghost,
 Thy messenger, to render up the tale
 Of what we are. In lone and silent hours,
 When night makes a weird sound of its own stillness, 30
 Like an inspired and desperate alchemist
 Staking his very life on some dark hope,
 Have I mixed awful talk and asking looks
 With my most innocent love, until strange tears
 Uniting with those breathless kisses, made
 Such magic as compels the charmed night
 To render up thy charge: . . . and, though ne'er yet
 Thou hast unveiled thy inmost sanctuary,
 Enough from incommunicable dream,
 And twilight phantasms, and deep noonday thought, 40
 Has shone within me, that serenely now
 And moveless, as a long-forgotten lyre
 Suspended in the solitary dome
 Of some mysterious and deserted fane,
 I wait thy breath, Great Parent, that my strain
 May modulate with murmurs of the air,
 And motions of the forests and the sea,
 And voice of living beings, and woven hymns
 Of night and day, and the deep heart of man.

There was a Poet whose untimely tomb 50
 No human hands with pious reverence reared,
 But the charmed eddies of autumnal winds
 Built o'er his mouldering bones a pyramid
 Of mouldering leaves in the waste wilderness: —
 A lovely youth — no mourning maiden decked
 With weeping flowers, or votive cypress wreath,
 The lone couch of his everlasting sleep: —
 Gentle, and brave, and generous — no lorn bard
 Breathed o'er his dark fate one melodious sigh:
 He lived, he died, he sung in solitude. 60
 Strangers have wept to hear his passionate notes,
 And virgins, as unknown he passed, have pined
 And wasted for fond love of his wild eyes.
 The fire of those soft orbs has ceased to burn,
 And Silence, too enamoured of that voice,
 Locks its mute music in her rugged cell.

By solemn vision, and bright silver dream
 His infancy was nurtured. Every sight
 And sound from the vast earth and ambient air,

om dig og dine ved at tvinge et ensomt genfærd,
 din budbringer, til at åbenbare fortællingen om,
 hvad vi er. I ensomme og tavse timer, 30
 når natten laver en spøgelsesagtig lyd af sin egen stilhed,
 har jeg, som en beåndet og desperat alkymist
 der sætter selve sit liv på spil for et dunkelt håb,
 blandet højstemt tale og spørgende blikke
 med min mest uskyldige kærlighed, indtil underlige tårer,
 der forenede sig med hine stakåndede kys, lavede
 en sådan trolddom, som nøder den fortryllede nat
 til at åbenbare det, du har betroet den: — og skønt du
 endnu aldrig har afsløret din inderste helligdom,
 har nok fra umeddelelige drømme
 og skumringsgøglerier og dyb middagstanke, 40
 skinnit inden i mig, så at jeg nu fredfyldt
 og ubevægelig, som en længst glemt lyre
 ophængt i et eller andet gådefuldt
 og forladt tempels enlige kuppel,
 venter på dit åndedrag, Store Forælder, så min tone
 kan ændre sig med luftens susen
 og skovenes og havets bevægelser
 og lyden af levende væsener og nat og dags
 digtede hymner og menneskets dybe hjerte.

Der var engang en digter, hvis utidige grav 50
 ingen fromme ærbødige menneskehænder rejste,
 men efterårsvindenes fortryllede hvirvler
 byggede i den øde vildmark en pyramide
 af smuldrende blade over hans smuldrende ben: —
 en dejlig yngling, — ingen sørgende pige pyntede,
 med grædende blomster eller cypreskranse,*
 hans evige søvns enlige leje: —
 blid og modig og højsindet, — ingen forladt barde
 sang et melodisk suk over hans mørke skæbne: 60
 han levede, han døde, han sang, i ensomhed.
 Fremmede har grædt ved at høre hans lidenskabelige toner,
 og jomfruer, som han ukendt drog forbi, er sygnet hen
 af længsel efter hans vilde øjnes ømme kærlighed.
 Ilden i disse bløde kugler er holdt op med at brænde,
 og stilheden, for indtaget i denne stemme,
 låser dens stumme musik inde i sin strenge celle.

Hans barndom blev næret af højtidelige syn
 og strålende sølvblide drømme. Ethvert syn
 og enhver lyd af den vældige jord og omgivende luft

---

* Man ofrede kranse af cypresgrene til guderne på den dødes vegne (Norton).

Sent to his heart its choicest impulses. 70
 The fountains of divine philosophy
 Fled not his thirsting lips, and all of great,
 Or good, or lovely, which the sacred past
 In truth or fable consecrates, he felt
 And knew. When early youth had passed, he left
 His cold fireside and alienated home
 To seek strange truths in undiscovered lands.
 Many a wide waste and tangled wilderness
 Has lured his fearless steps; and he has bought
 With his sweet voice and eyes, from savage men, 80
 His rest and food. Nature's most secret steps
 He like her shadow has pursued, where'er
 The red volcano overcanopies
 Its fields of snow and pinnacles of ice
 With burning smoke, or where bitumen lakes
 On black bare pointed islets ever beat
 With sluggish surge, or where the secret caves,
 Rugged and dark, winding among the springs
 Of fire and poison, inaccessible
 To avarice or pride, their starry domes 90
 Of diamond and of gold expand above
 Numberless and immeasurable halls,
 Frequent with crystal column, and clear shrines
 Of pearl, and thrones radiant with chrysolite.
 Nor had that scene of ampler majesty
 Than gems or gold, the varying roof of heaven
 And the green earth lost in his heart its claims
 To love and wonder; he would linger long
 In lonesome vales, making the wild his home,
 Until the doves and squirrels would partake 100
 From his innocuous hand his bloodless food,
 Lured by the gentle meaning of his looks,
 And the wild antelope, that starts whene'er
 The dry leaf rustles in the brake, suspend
 Her timid steps, to gaze upon a form
 More graceful than her own.

His wandering step,

Obedient to high thoughts, has visited
 The awful ruins of the days of old:
 Athens, and Tyre, and Balbec, and the waste
 Where stood Jerusalem, the fallen towers 110
 Of Babylon, the eternal pyramids,
 Memphis and Thebes, and whatsoe'er of strange,

sendte til hans hjerte dets mest udsøgte tilskyndelser. 70
 Den guddommelig filosofis kilder
 skyede ikke hans tørstende læber, og alt af stort
 eller godt eller henrivende, som den ærværdige fortid
 helliggør i sandhed eller sagn, følte han
 og kendte. Da den tidlige ungdom var forbi, forlod han
 sin kolde kamin og hjemmet, hvor han var som en fremmed,
 for at søge sælsomme sandheder i uopdagede lande.
 Mangt et vidtstrakt øde og sammenfiltret vildnis
 har lokket hans frygtløse skridt; og han har
 med sin melodiske stemme og sine øjne, købt hvile og føde 80
 af vilde mennesker. Han har forfulgt naturens
 hemmeligste skridt som hendes skygge, hvor
 den røde vulkan end hænger over
 sine marker af sne og tinder af is
 med brændende røg, og hvor asfaltsøer
 altid slår med doven bølge mod sorte
 spidse nøgne småøer, eller hvor de hemmelige huler,
 forrevne og mørke, snoende sig mellem
 kilderne af ild og gift, utilgængelige
 for gerrighed og hovmod, udbreder deres 90
 diamant- og guldsquinnende kupler over
 talløse og umådelige haller, stoppet
 med krystalsøjler, og klare perlealtre,
 og troner, strålende af krysolit.
 Heller ikke havde sceneriet, der er af større herlighed
 end ædelstene og guld, himlens vekslende tag
 og den grønne jord, mistet sit krav på kærlighed
 og undren i hans hjerte; han ville dvæle længe
 i ensomme dale og gøre den vilde natur til sit hjem,
 indtil duerne og egerne ville indtage 100
 hans blodløse mad fra hans uskadelige hånd,*
 lokket af den blide betydning i hans blikke,
 og den vilde antilope, som farer sammen hver gang
 de tørre blade rasler i krattet, ville standse
 sine frygtsomme skridt for at stirre på en skikkelse
 mere yndefuld end hendes egen.

I sin omstrejfen,

lydig mod ophøjede tanker, har han besøgt
 de gamle dages ærefrygtindgydende ruiner:
 Athen og Tyros og Baalbek og det øde†
 hvor Jerusalem stod, Babylons 110
 faldne tårne, de evige pyramider,
 Memfis og Theben, hvad af hemmelighedsfuldt,

---

* Han er vegetar jf. linje 13-14.

† Tyros og Baalbek, berømte fønikiske byer. — Memfis og Theben i Ægypten

Sculptured on alabaster obelisk,
 Or jasper tomb, or mutilated sphinx,
 Dark Ethiopia in her desert hills
 Conceals. Among the ruined temples there,
 Stupendous columns, and wild images
 Of more than man, where marble daemons watch
 The Zodiac's brazen mystery, and dead men
 Hang their mute thoughts on the mute walls around, 120
 He lingered, poring on memorials
 Of the world's youth, through the long burning day
 Gazed on those speechless shapes, nor, when the moon
 Filled the mysterious halls with floating shades
 Suspended he that task, but ever gazed
 And gazed, till meaning on his vacant mind
 Flashed like strong inspiration, and he saw
 The thrilling secrets of the birth of time.

Meanwhile an Arab maiden brought his food,
 Her daily portion, from her father's tent, 130
 And spread her matting for his couch, and stole
 From duties and repose to tend his steps: —
 Enamoured, yet not daring for deep awe
 To speak her love: — and watched his nightly sleep,
 Sleepless herself, to gaze upon his lips
 Parted in slumber, whence the regular breath
 Of innocent dreams arose: then, when red morn
 Made paler the pale moon, to her cold home
 Wildered, and wan, and panting, she returned.

The Poet, wandering on, through Arabie 140
 And Persia, and the wild Carmanian waste,
 And o'er the aërial mountains which pour down
 Indus and Oxus from their icy caves,
 In joy and exultation held his way;
 Till in the vale of Cashmire, far within
 Its loneliest dell, where odorous plants entwine
 Beneath the hollow rocks a natural bower,
 Beside a sparkling rivulet he stretched

udhugget på alabastobelisker eller
 jaspisgravmæler eller lemlæstede sfinkser,
 mørke Etiopien end gemmer i sine ørkenklitter.
 Mellem de forfaldne templer der,
 de kæmpemæssige søjler og vilde billeder
 af mere end mennesket, hvor marmordæmoner iagttager
 dyrekredsens messingskinnende gåde, og døde mænd*
 hænger deres tavse tanker omkring på de tavse vægge,† 120
 dvælede han, fordybende sig i mindesmærker
 fra verdens ungdom, stirrede på de målløse former
 gennem den lange brændende dag, han udsatte
 heller ikke hvervet, når månen fyldte de gådefulde haller
 med svævende skygger, men stirrede bestandig
 og stirrede, indtil betydningen glimtede i hans tomme sind
 som stærk inspiration, og han så
 de betagende hemmeligheder om tidens fødsel.‡

I mellemtiden bragte en arabisk pige hans mad,
 hendes daglige portion fra sin fars telt, 130
 og bredte sin måtte ud til hans leje, og stjal sig
 fra pligter og hvile for at følge hans skridt: —
 forelsket, dog uden at vove at tale om sin kærlighed
 af dyb ærefrygt: — og iagttog hans natlige søvn,
 hende selv søvnløs, for at stirre på hans læber,
 adskilte i søvnen, hvorfra uskyldige drømmes
 regelmæssige åndedrag kom: så, når den røde morgen
 gjorde den blege måne blegere, vendte hun tilbage
 til sit kolde hjem, forstumlet og mat og fuld af længsel.

Digteren vandrede videre, gennem Arabien 140
 og Persien og det vilde karmanienske øde§
 og over de luftige bjerge, som lod
 Indus og Oxus strømme ned fra deres iskolde huler,**
 fulgte han sin vej i glæde og jubel;
 indtil han i Kashmirs dal, langt inde på det mest ††
 ensomme sted, hvor duftende planter sammenflettede
 en naturlig bolig under de hule klipper,
 ved siden af en glimtende å, strakte

* marmordæmoner: de ægyptiske guder. — Templet i Dendera, Øvre Ægypten, hvor dyrekredsen var udskåret i loftet.

† tavse tanker: fordi de er skrevet i et sprog, ingen kan tydes. Men linje 126 forstår han det. Det drejer det sig om hieroglyffer, som man endnu ikke kunne læse (*Feber*, 25).

‡ Etiopien beskrevet som 'videnskabernes vugge', findes i (*Volney*, 17).

§ Karmanien, nu Kirmân i den østlige del af Iran.

** Oxus, flod i Turan øst for det Kaspiske Hav.

†† Kashmir, hvor menneskeslægten, 'hvis ikke tiden selv', opstod ifølge en traditionel opfattelse.

His languid limbs. A vision on his sleep
 There came, a dream of hopes that never yet 150
 Had flushed his cheek. He dreamed a veiled maid
 Sate near him, talking in low solemn tones.
 Her voice was like the voice of his own soul
 Heard in the calm of thought; its music long,
 Like woven sounds of streams and breezes, held
 His inmost sense suspended in its web
 Of many-coloured woof and shifting hues.
 Knowledge and truth and virtue were her theme,
 And lofty hopes of divine liberty,
 Thoughts the most dear to him, and poesy, 160
 Herself a poet. Soon the solemn mood
 Of her pure mind kindled through all her frame
 A permeating fire: wild numbers then
 She raised, with voice stifled in tremulous sobs
 Subdued by its own pathos: her fair hands
 Were bare alone, sweeping from some strange harp
 Strange symphony, and in their branching veins
 The eloquent blood told an ineffable tale.
 The beating of her heart was heard to fill
 The pauses of her music, and her breath 170
 Tumultuously accorded with those fits
 Of intermitted song. Sudden she rose,
 As if her heart impatiently endured
 Its bursting burthen: at the sound he turned,
 And saw by the warm light of their own life
 Her glowing limbs beneath the sinuous veil
 Of woven wind, her outspread arms now bare,
 Her dark locks floating in the breath of night,
 Her beamy bending eyes, her parted lips
 Outstretched, and pale, and quivering eagerly. 180
 His strong heart sunk and sickened with excess
 Of love. He reared his shuddering limbs and quelled
 His gasping breath, and spread his arms to meet
 Her panting bosom: . . . she drew back a while,
 Then, yielding to the irresistible joy,
 With frantic gesture and short breathless cry
 Folded his frame in her dissolving arms.
 Now blackness veiled his dizzy eyes, and night
 Involved and swallowed up the vision; sleep,
 Like a dark flood suspended in its course, 190
 Rolled back its impulse on his vacant brain.

Roused by the shock he started from his trance —
 The cold white light of morning, the blue moon
 Low in the west, the clear and garish hills,

sine trætte lemmer. Der kom et syn til ham i søvne,
 en drøm om et håb som endnu aldrig 150
 havde rødmet hans kind. Han drømte, at en tilsløret pige
 sad i nærheden af ham og talte i sagte alvorsfulde toner.
 Hendes røst var som hans egen sjæls stemme
 hørt i tankens ro; dens langvarige musik,
 som vandløbs og brisers blandede lyde,
 holdt hans inderste udspændt i dens spind
 af mangefarvet væv og skiftende kulører.
 Hendes emne var viden og sandhed og dyd
 og guddommelig friheds ædle håb,
 tanker der for ham var de dyrebareste og poesi, 160
 da hun selv var digter. Snart antændte hendes rene sinds
 højtidelige stemning en gennemtrængende ild
 i hele hendes legeme: så opløftede hun lidenskabelige
 vers med en røst, der var halvkvalt af skælvende hulken,
 overvældet af dens egen patos: hendes skønne hænder var
 alene nøgne, mens de frembragte sælsomme harmonier
 på en fremmedartet harpe, og i deres forgrenede årer
 fortalte det udtryksfulde blod en usigelig historie.
 Hendes hjertes banken hørtes fylde
 pauserne i hendes musik, og hendes åndedrag 170
 stemte kaotisk overens med udbruddene
 af abrupt sang. Pludselig rejste hun sig,
 som om hendes hjerte utålmodigt udholdt
 sin bristefærdige byrde: han drejede sig ved lyden,
 og så ved deres eget livs varme lys
 hendes glødende lemmer under det bugtede slør
 af vævet vind, hendes nu nøgne udbredte arme,
 hendes mørke lokker der flagrede i nattens vind,
 hendes strålende nedslagne øjne, hendes adskilte læber,
 udstrakte og blege og ivrigt dirrende. 180
 Hans stærke hjerte sank og blev svagt af et overmål
 af elskov. Han løftede sine skælvende lemmer og dæmpede
 sit gispende åndedræt og bredte sine arme ud for at møde
 hendes stønnende bryst: . . . hun trak sig tilbage et øjeblik,
 trykkede så, idet hun gav efter for den uimodståelige glæde,
 med en vild gestus og et kort åndeløst skrig
 hans legeme i sine opløsende arme.
 Nu tilslørede mørke hans svimle øjne, og natten
 indhyllede og opslugte synet; søvnen,
 som en mørk flod der har været standset i sit løb, 190
 rullede med et stød tilbage på hans tomme hjerne.

Vækket ved chokket blev han revet ud af sin trance —
 morgens kolde hvide lys, den blå lave måne
 i vest, de klart aftegnede og brogede bakker,

The distinct valley and the vacant woods,
 Spread round him where he stood. Whither have fled
 The hues of heaven that canopied his bower
 Of yesternight? The sounds that soothed his sleep,
 The mystery and the majesty of Earth,
 The joy, the exultation? His wan eyes 200
 Gaze on the empty scene as vacantly
 As ocean's moon looks on the moon in heaven.
 The spirit of sweet human love has sent
 A vision to the sleep of him who spurned
 Her choicest gifts. He eagerly pursues
 Beyond the realms of dream that fleeting shade;
 He overleaps the bounds. Alas! alas!
 Were limbs, and breath, and being intertwined
 Thus treacherously? Lost, lost, for ever lost,
 In the wide pathless desert of dim sleep, 210
 That beautiful shape! Does the dark gate of death
 Conduct to thy mysterious paradise,
 O Sleep? Does the bright arch of rainbow clouds
 And pendent mountains seen in the calm lake,
 Lead only to a black and watery depth,
 While death's blue vault, with loathliest vapours hung,
 Where every shade which the foul grave exhales
 Hides its dead eye from the detested day,
 Conducts, O Sleep, to thy delightful realms?
 This doubt with sudden tide flowed on his heart, 220
 The insatiate hope which it awakened, stung
 His brain even like despair.

While daylight held

The sky, the Poet kept mute conference
 With his still soul. At night the passion came,
 Like the fierce fiend of a distempered dream,
 And shook him from his rest, and led him forth
 Into the darkness. — As an eagle, grasped
 In folds of the green serpent, feels her breast
 Burn with the poison, and precipitates
 Through night and day, tempest, and calm, and cloud, 230
 Frantic with dizzying anguish, her blind flight
 O'er the wide aëry wilderness: thus driven
 By the bright shadow of that lovely dream,
 Beneath the cold glare of the desolate night,
 Through tangled swamps and deep precipitous dells,
 Startling with careless step the moonlight snake,
 He fled. Red morning dawned upon his flight,

den tydeligt aftegnede dal og de tomme skove
 bredte sig omkring ham, hvor han stod. Hvor var
 himlens farver, som overdækkede hans bolig
 i går nat, flygtet hen? Lydene som lindrede hans søvn,
 mysteriet og Jordens storhed,
 glæden, jubelen? Hans matte øjne 200
 stirrer så tomt på den forladte skueplads,
 som havets måne ser på månen i himlen.
 Den søde menneskekærligheds ånd har sendt
 et søvnens syn til ham, som forsmåede
 hendes mest udsøgte gaver. Han forfølger ivrigt
 bag drømmens virkelighed de flygtende skygger;
 han springer over grænserne: Ak! ak!
 var lemmer og åndedræt og liv sammenflettet
 så forræderisk? Tabt, tabt, for altid er den 210
 smukke skikkelse i den utydelige drøms vide
 uvejsomme ødemark tabt! Oh Søvn! fører dødens
 mørke port til dit gådefulde paradis?
 Leder regnbueskyernes strålende bue
 og udhængende bjerge, set i den blikstille sø,
 kun til et sort og vandet dyb, medens
 dødens blå hvælving, behængt med de ækleste dampe,
 hvor enhver skygge som den ildelugtende grav udånder,
 skjuler sit døde øje for den afskyede dag,
 fører til dine frydefulde riger?
 Denne tvivl flød i en pludselig strøm til hans hjerte, 220
 det umættelige håb som den vækkede, stak
 i hans hjerne lig fortvivlelse.

Mens dagslyset

fyldte himlen, drøftede digteren tavst
 med sin tyste sjæl. Om natten kom lidenskabens,
 som en forvirret drøms rasende djævel
 og rystede ham op af hans hvile og ledte ham videre
 ind i mørket. — Ligesom en ørn, grebet
 i den grønne slanges bugtninger, føler sit bryst
 brænde af giften og haster af sted
 gennem nat og dag, storm og vindstille og sky, 230
 afsindig af svimlende pine i sin blinde flugt
 hen over de vide luftige egne: således drevet frem
 af den dejlige drøms strålende skygge
 under den trøstesløse nats kolde lysskær,
 gennem sammenfiltrede sumpe og dybe bratte dale,
 hvor hans uagtsomme skridt opskræmte månelys-slangen,
 hastede han afsted. Den røde morgen gryede over hans flugt

---

* grænserne: mellem illusion og virkelighed; han forsøger at følge drømmesynene ind i den virkelige verden (Longman 1).

Shedding the mockery of its vital hues
 Upon his cheek of death. He wandered on
 Till vast Aornos seen from Petra's steep 240
 Hung o'er the low horizon like a cloud;
 Through Balk, and where the desolated tombs
 Of Parthian kings scatter to every wind
 Their wasting dust, wildly he wandered on,
 Day after day, a weary waste of hours,
 Bearing within his life the brooding care
 That ever fed on its decaying flame.
 And now his limbs were lean; his scattered hair,
 Sered by the autumn of strange suffering
 Sung dirges in the wind; his listless hand 250
 Hung like dead bone within its withered skin;
 Life, and the lustre that consumed it, shone
 As in a furnace burning secretly
 From his dark eyes alone. The cottagers,
 Who ministered with human charity
 His human wants, beheld with wondering awe
 Their fleeting visitant. The mountaineer,
 Encountering on some dizzy precipice
 That spectral form, deemed that the Spirit of wind
 With lightning eyes, and eager breath, and feet 260
 Disturbing not the drifted snow, had paused
 In its career: the infant would conceal
 His troubled visage in his mother's robe
 In terror at the glare of those wild eyes,
 To remember their strange light in many a dream
 Of after-times; but youthful maidens, taught
 By nature, would interpret half the woe
 That wasted him, would call him with false names
 Brother and friend, would press his pallid hand
 At parting, and watch, dim through tears, the path 270
 Of his departure from their father's door.

At length upon the lone Chorasmian shore
 He paused, a wide and melancholy waste
 Of putrid marshes. A strong impulse urged
 His steps to the sea-shore. A swan was there,
 Beside a sluggish stream among the reeds.
 It rose as he approached, and with strong wings
 Scaling the upward sky, bent its bright course
 High over the immeasurable main.

og udbredte som i spot sine livskraftige farver
 på hans kind af død. Han vandrede videre,
 indtil vældige Aornos, set fra Petras stejle skrænt,* 240
 hang over den lave horisont som en sky;
 gennem Balk, og hvor de parthiske kongers†
 forladte grave spreder deres hensmuldrende støv
 for enhver vind, vandrede han forvildet videre,
 dag efter dag, et kedsommeligt spild af timer,
 mens han i sit hjerte bar den rugende bekymring,
 som stedse levede af sin hærgende flamme.
 Og nu var hans lemmer magre; hans sparsomme hår,
 falmet i sælsomme lidelsers efterår,
 sang klagesange i vinden; hans slappe hånd 250
 hang som dødt ben inden i dens visnede skind;
 livet og gløden som fortærede det, skinnede
 alene i hans mørke øjne, som i en ovn
 der hemmeligt brændte. Hytternes beboere
 der næstekærligt sørgede for hans menneskebehov,
 betragtede med undrende ærefrygt
 deres flygtige besøgende. Bjergbestigerne
 som på en svimlende tinde mødte
 denne spøgelsesagtige skikkelse, tænkte at vindens ånd
 med lynende øjne og ivrigt åndedræt og fødder, 260
 der ikke forstyrrede den føgne sne, var standset
 i sin flugt: barnet ville skjule
 sit bange ansigt i sin mors kjole
 af skræk for det gennemborende blik fra de vilde øjne,
 for så at huske deres mærkelige lys i eftertidens
 mange drømme; men unge piger, belært
 af naturen, ville tyde halvdelen af den ulykke
 som ødelagde ham, ville med falske navne kalde ham
 broder, og ven, ville trykke hans blege hånd
 ved afskeden og fra deres fars dør iagttage, 270
 sløret gennem tårer, stien han rejse bort ad.

På den ensomme korasmianske bred‡
 standsede han omsider, et vildt og melankolsk øde
 af stinkende moser. En stærk tilskyndelse drev
 hans skridt til kysten. Dér ved siden af et dovent
 vandløb mellem rørene, var der en svane.
 Den lettede, da han nærmede sig, og idet den besteg
 den opadgående himmel, bøjede den på stærke vinger
 sin dristige kurs højt over det umådelige hav.

* Aornos, en bjergskov ved Indusfloden. — Petra, en stejl tinde ved floden Oxus.

† Balk: gammel persisk provins.

‡ Korasmianien, beliggende mellem Det kaspiske Hav og Aralsøen.

His eyes pursued its flight: — 'Thou hast a home, 280
 Beautiful bird; thou voyagest to thine home,
 Where thy sweet mate will twine her downy neck
 With thine, and welcome thy return with eyes
 Bright in the lustre of their own fond joy.
 And what am I that I should linger here,
 With voice far sweeter than thy dying notes,
 Spirit more vast than thine, frame more attuned
 To beauty, wasting these surpassing powers
 In the deaf air, to the blind earth, and heaven
 That echoes not my thoughts?' A gloomy smile 290
 Of desperate hope wrinkled his quivering lips.
 For sleep, he knew, kept most relentlessly
 Its precious charge, and silent death exposed,
 Faithless perhaps as sleep, a shadowy lure,
 With doubtful smile mocking its own strange charms.

Startled by his own thoughts he looked around.
 There was no fair fiend near him, not a sight
 Or sound of awe but in his own deep mind.
 A little shallop floating near the shore
 Caught the impatient wandering of his gaze. 300
 It had been long abandoned, for its sides
 Gaped wide with many a rift, and its frail joints
 Swayed with the undulations of the tide.
 A restless impulse urged him to embark
 And meet lone Death on the drear ocean's waste;
 For well he knew that mighty Shadow loves
 The slimy caverns of the populous deep.

The day was fair and sunny; sea and sky
 Drank its inspiring radiance, and the wind
 Swept strongly from the shore, blackening the waves. 310
 Following his eager soul, the wanderer
 Leaped in the boat, he spread his cloak aloft
 On the bare mast, and took his lonely seat,
 And felt the boat speed o'er the tranquil sea
 Like a torn cloud before the hurricane.

As one that in a silver vision floats
 Obedient to the sweep of odorous winds
 Upon resplendent clouds, so rapidly
 Along the dark and ruffled waters fled
 The straining boat. — A whirlwind swept it on, 320
 With fierce gusts and precipitating force,

Hans øjne fulgte dens flugt. — „Du har et hjem, 280
 smukke fugl; du rejser til dit hjem,
 hvor din yndige mage vil flette sin dunede hals
 med din og byde din hjemkomst velkommen med øjne,
 der lyser af deres egen ømme glæde.
 Og hvad er jeg, siden jeg skal dvæle her —
 med en stemme langt lifligere end dine døende toner,
 en ånd vældigere end din, et legeme mere i harmoni
 med skønhed — og øde disse overordentlige evner
 i den døve luft, til den blinde jord og himlen,
 som ikke genlyder af mine tanker?“ Et desperat håbs 290
 tungsindige smil fortrak hans bævende læber.
 Thi søvnen, vidste han, beholdt mest ubarmhjertigt
 den skat den var betroet, og tavs død stillede,
 troløs måske som søvnen, en dunkel fristelse til skue,
 spottende med tvivlsomt smil sine egne gådefulde tillokkelser.

Forskrækket over sine tanker så han sig omkring.
 Ingen skøn djævel var i nærheden, hverken syn eller lyd der *
 kunne vække frygt og undren undtagen i hans eget dybe sind.
 En lille chalup som flød nær bredden,
 fangede hans blikks utålmodige vandren. 300
 Den havde været forladt længe, for dens sider
 gabede vidt med mange revner, og dens skrøbelige
 sammenføjninger gyngede med det bølgende vand.
 En hvileløs trang drev ham til at stige ombord
 og møde den ensomme død på det triste oceans øde;
 for han vidste godt, at den store Skygge elsker
 det tætbefolkede dybs store slimede grotter.

Dagen var smuk og solrig; havet og himlen
 drak dens beåndende stråleglans, og vinden blæste
 kraftigt fra bredden, mens den mørknede bølgerne. 310
 Idet han fulgte sin ivrige sjæl, sprang vandreren
 op i båden, han udbredte sin kappe højt oppe
 på den nøgne mast og indtog sin ensomme plads
 og mærkede båden tage fart hen over det stille hav
 som en sønderrevet sky foran orkanen.

Som en der i et sølvblidt syn svæver
 på glinsende skyer, lydig mod de duftende
 vindes jagen, så hurtigt fór den kæmpende båd
 hen over de mørke og krusede vande. —
 En hvirvelvind jog den videre 320
 med voldsomme vindstød og hovedkulds kraft

---

* djævel: ingen skøn djævel der kunne friste ham til selvmord.

Through the white ridges of the chafèd sea.
 The waves arose. Higher and higher still
 Their fierce necks writhed beneath the tempest's scourge
 Like serpents struggling in a vulture's grasp.
 Calm and rejoicing in the fearful war
 Of wave ruining on wave, and blast on blast
 Descending, and black flood on whirlpool driven
 With dark obliterating course, he sate:
 As if their genii were the ministers 330
 Appointed to conduct him to the light
 Of those beloved eyes, the Poet sate,
 Holding the steady helm. Evening came on,
 The beams of sunset hung their rainbow hues
 High 'mid the shifting domes of sheeted spray
 That canopied his path o'er the waste deep;
 Twilight, ascending slowly from the east,
 Entwined in duskier wreaths her braided locks
 O'er the fair front and radiant eyes of day;
 Night followed, clad with stars. On every side 340
 More horribly the multitudinous streams
 Of ocean's mountainous waste to mutual war
 Rushed in dark tumult thundering, as to mock
 The calm and spangled sky. The little boat
 Still fled before the storm; still fled, like foam
 Down the steep cataract of a wintry river;
 Now pausing on the edge of the riven wave;
 Now leaving far behind the bursting mass
 That fell, convulsing ocean. Safely fled —
 As if that frail and wasted human form, 350
 Had been an elemental god.

At midnight

The moon arose: and lo! the ethereal cliffs
 Of Caucasus, whose icy summits shone
 Among the stars like sunlight, and around
 Whose caverned base the whirlpools and the waves
 Bursting and eddying irresistibly
 Rage and resound forever. — Who shall save? —
 The boat fled on, — the boiling torrent drove, —
 The crags closed round with black and jagged arms,
 The shattered mountain overhung the sea, 360
 And faster still, beyond all human speed,
 Suspended on the sweep of the smooth wave,
 The little boat was driven. A cavern there
 Yawned, and amid its slant and winding depths
 Ingulfed the rushing sea. The boat fled on

gennem det ophidsede havs hvide bølgekamme.
 Bølgerne steg. Højere og stadig højere
 vred deres rasende halse sig under stormens svøbe,
 som slanger, kæmpende i en gribs greb.
 Rolig og glad i den forfærdelige krig,
 hvor bølge knuste bølge, og stormstød
 angreb stormstød, og sorte vandmasser drev mod en
 malstrøm med en mørk tilintetgørende kurs, sad han:
 som om deres gejster var tjenerne, 330
 der var udpeget til at føre ham til hine
 højt elskede øjnes lys, sad digteren
 og holdt roret støt. Aftenen kom,
 solnedgangens stråler hang deres regnbuefarver
 højt imellem kaskader af skumsprøjt, der svang sig
 som skiftende kupler over hans sti hen over det øde dyb;
 skumringen der langsomt steg op fra øst,
 flettede i dunklere kranse sine opbundne lokker
 over dagens fagre pande og tindrende øjne; 340
 natten fulgte, klædt i stjerner. Fra alle side
 styrtede de mangfoldige strømme i havets
 bjergrige øde mere grufuldt til gensidig krig,
 tordnende i mørk tummel som for at spotte
 den rolige og funklende himmel. Stadig fór den lille
 båd af sted foran stormen; fór afsted, som skum
 ned ad en vinterflods stejle vandfald;
 nu standsede den på kanten af en kløvet bølge;
 nu efterlod den langt tilbage den bristende masse,
 som faldt og bragte oceanet i oprør. Sikkert afsted fór den, —
 som om den skrøbelige og udtærede menneskeskikkelse 350
 havde været en naturgud.

Ved midnat

steg månen op: og se! Kaukasus'
 knejsende fjeldvægge, hvis istinder skinnede
 mellem stjernerne som sollys, og omkring
 hvis grottefyldte sokkel malstrømme og bølger,
 der uimodståeligt brister og hvirvler,
 bestandigt raser og genlyder. — Hvem skal frelse ham? —
 Båden fór videre, — den kogende rivende flod drev den, —
 klipperne lukkede sig omkring med sorte
 og takkede arme, det forrevne bjerg hang ud over havet, 360
 og stadig hurtigere, hinsides al menneskefart,
 ridende på toppen af den glatte bølge,
 blev den lille båd drevet frem. En grotte
 gabede der og opslugte det brusende hav midt i sine skrå
 og snoede dybder. Båden fór videre

With unrelaxing speed. — 'Vision and Love!
 The Poet cried aloud, 'I have beheld
 The path of thy departure. Sleep and death
 Shall not divide us long!'

The boat pursued

The windings of the cavern. Daylight shone 370
 At length upon that gloomy river's flow;
 Now, where the fiercest war among the waves
 Is calm, on the unfathomable stream
 The boat moved slowly. Where the mountain, riven,
 Exposed those black depths to the azure sky,
 Ere yet the flood's enormous volume fell
 Even to the base of Caucasus, with sound
 That shook the everlasting rocks, the mass
 Filled with one whirlpool all that ample chasm:
 Stair above stair the eddying waters rose, 380
 Circling immeasurably fast, and laved
 With alternating dash the gnarlèd roots
 Of mighty trees, that stretched their giant arms
 In darkness over it. I' the midst was left,
 Reflecting, yet distorting every cloud,
 A pool of treacherous and tremendous calm.
 Seized by the sway of the ascending stream,
 With dizzy swiftness, round, and round, and round,
 Ridge after ridge the straining boat arose, 390
 Till on the verge of the extremest curve,
 Where, through an opening of the rocky bank,
 The waters overflow, and a smooth spot
 Of glassy quiet mid those battling tides
 Is left, the boat paused shuddering. — Shall it sink
 Down the abyss? Shall the reverting stress
 Of that resistless gulf embosom it?
 Now shall it fall? — A wandering stream of wind,
 Breathed from the west, has caught the expanded sail,
 And, lo! with gentle motion, between banks
 Of mossy slope, and on a placid stream, 400
 Beneath a woven grove it sails, and, hark!
 The ghastly torrent mingles its far roar,
 With the breeze murmuring in the musical woods.
 Where the embowering trees recede, and leave
 A little space of green expanse, the cove
 Is closed by meeting banks, whose yellow flowers
 For ever gaze on their own drooping eyes,
 Reflected in the crystal calm. The wave

med usagtnet fart. — „Drøm og kærlighed!“
 råbte digteren højt, „jeg har set
 stien du går bort ad. Søvn og død
 skal ikke adskille os længe!“

Båden fulgte

grottens snoninger. Dagslys skinnede 370
 omsider på den dunkle flod;

nu hvor bølgerne mest rasende krig
 var stillet, bevægede båden sig langsomt
 i den bundløse strøm. Hvor det kløvede bjerg
 blottede de sorte dyb for den azurblå himmel,
 og endnu før flodens enorme omfang
 faldt mod Kaukasus' sokkel med en lyd,
 der rystede de evige klipper, fyldtes
 hele det vide svælg af en eneste malstrøm;
 trin for trin steg de hvirvlende vande, 380

cirklede umådeligt hurtigt og badede
 med vekslende slag de knudrede rødder
 på mægtige træer, som mørkt strakte deres
 gigantiske arme over den. I midten, der genspejlede,
 men dog forvrængede enhver sky, lå et
 uforstyrret vands forræderiske og vældige ro.
 Grebet af den opstigende vandstrøms magt,
 løftede kam efter kam med svimlende hastighed,
 rundt og rundt og rundt, den stridende båd,
 indtil den på randen af den yderste krumning — 390

hvor vandene flyder over gennem en åbning
 i klippebredden, og et smult sted af glasblank
 stilhed midt blandt de kæmpende tidevande
 er efterladt — standsede skælvende. — Vil den synke
 ned i afgrunden? Vil den uimodståelige hvirvels
 tilbagevendende kraft omslutte den?

Vil den falde nu? — En strøm af vandrende vind,
 blæst fra vest, har fanget det udspændte sejl,
 og se! med blid bevægelse, mellem mosbevoksede
 skrænter og på et fredeligt åløb 400

under en vævet lund, sejler den, og hør!
 den uhyggelige strøm blander sine fjerne brøl
 med brisen, der sagte suser i de melodiske skove.
 Der hvor de skærmende træer viger tilbage
 og efterlader en lille grøn lysning, lukkes vigen
 af sammenstødende bredder, hvis gule blomster[†]
 bestandig stirrer på deres egne nedadvendte øjne,
 der genspejles i den krystalklare ro. Bølgen

* Drøm: pigen han så i drømme linje 149 ff.

† Narcisser: efter den græske yngling Narkissos.

Of the boat's motion marred their pensive task,
 Which naught but vagrant bird, or wanton wind, 410
 Or falling spear-grass, or their own decay
 Had e'er disturbed before. The Poet longed
 To deck with their bright hues his withered hair,
 But on his heart its solitude returned,
 And he forbore. Not the strong impulse hid
 In those flushed cheeks, bent eyes, and shadowy frame
 Had yet performed its ministry: it hung
 Upon his life, as lightning in a cloud
 Gleams, hovering ere it vanish, ere the floods
 Of night close over it.

The noonday sun 420

Now shone upon the forest, one vast mass
 Of mingling shade, whose brown magnificence
 A narrow vale embosoms. There, huge caves,
 Scooped in the dark base of their aëry rocks,
 Mocking its moans, respond and roar for ever.
 The meeting boughs and implicated leaves
 Wove twilight o'er the Poet's path, as led
 By love, or dream, or god, or mightier Death,
 He sought in Nature's dearest haunt some bank,
 Her cradle, and his sepulchre. More dark 430
 And dark the shades accumulate. The oak,
 Expanding its immense and knotty arms,
 Embraces the light beech. The pyramids
 Of the tall cedar overarching frame
 Most solemn domes within, and far below,
 Like clouds suspended in an emerald sky,
 The ash and the acacia floating hang
 Tremulous and pale. Like restless serpents, clothed
 In rainbow and in fire, the parasites,
 Starred with ten thousand blossoms, flow around 440
 The grey trunks, and, as gamesome infants' eyes,
 With gentle meanings, and most innocent wiles,
 Fold their beams round the hearts of those that love,
 These twine their tendrils with the wedded boughs
 Uniting their close union; the woven leaves
 Make net-work of the dark blue light of day,
 And the night's noontide clearness, mutable
 As shapes in the weird clouds. Soft mossy lawns
 Beneath these canopies extend their swells,
 Fragrant with perfumed herbs, and eyed with blooms 450
 Minute yet beautiful. One darkest glen
 Sends from its woods of musk-rose, twined with jasmine,

fra bådens bevægelse skæmmede deres tankefulde hverv,
 som intet andet end omflakkende fugle eller en kåd vind 410
 eller faldende rapgræs eller deres eget forfald
 nogensinde før havde forstyrret. Digteren længtes efter
 at smykke sit visnede hår med deres stærke farver,
 men ensomheden vendte tilbage til hans hjerte,
 og han undlod. Den stærke tilskyndelse, skjult i hine
 rødmende kinder, sænkede øjne og skyggeagtige skikkelse,
 havde endnu ikke opfyldt sin mission. Den hang
 ved hans liv, som lyn glimter i en sky,
 svævende før det forsvinder, før nattens
 flod lukker sig over det.

Middagssolen 420

skinnede nu på skoven, en uhyre masse
 af blandede skygger, hvis brune pragt
 omslutter en snæver dal. Der svarer og brøler
 vældige grotter bestandigt, udhulet i deres luftige
 klippers mørke sokkel, idet de efterligner dens suk.*
 De sammenstødende grene og indflettede blade
 vævede tusmørke over digterens sti, da han, ført
 af kærlighed eller drøm eller gud eller mægtigere Død,
 på Naturens kæreste tilflugtssted, et sted på bredden,
 søgte hendes vugge og sin grav. Skyggerne 430
 blev mørkere og mørkere. Egen
 der udfolder sine umådelige og knudrede arme,
 omfavner den lette bøg. De høje cedertræs
 pyramider, der hvælver sig ovenover, danner
 de mest højtidsfulde kupler, og langt nedenunder,
 som udspændt på en smaraghimmel,
 hænger asken og akacien svævende
 skælvende og blege. Som hvileløse slanger, klædt
 i regnbue og ild, glider de kravlende planter,
 stjernestrøet med titusinde blomster, omkring 440
 deres grå stammer og folder, som skælmske børns øjne,
 med blide betydninger og de mest uskyldige kneb,
 deres stråler rundt om hjerterne hos dem, der elsker,
 de fletter deres slyngtråde med de viede grene
 og forbinder deres tætte forening; de vævede
 blade laver netværk af dagens mørkeblå lys
 og nattens midnatsklarhed, foranderlige
 som former i sære skyer. Under disse løvtag
 bugter bløde mosgroede strækninger sig, duftende
 af vellugtende planter og spættet med blomster, 450
 ganske små, men dog smukke. Den mørkeste bjergkløft
 sender fra sine skove af moskusroser, flettet med jasmin,

---

* dens suk: skovens.

A soul-dissolving odour to invite
 To some more lovely mystery. Through the dell,
 Silence and Twilight here, twin-sisters, keep
 Their noonday watch, and sail among the shades,
 Like vaporous shapes half seen; beyond, a well,
 Dark, gleaming, and of most translucent wave,
 Images all the woven boughs above,
 And each depending leaf, and every speck 460
 Of azure sky, darting between their chasms;
 Nor aught else in the liquid mirror laves
 Its portraiture, but some inconstant star
 Between one foliaged lattice twinkling fair,
 Or painted bird, sleeping beneath the moon,
 Or gorgeous insect floating motionless,
 Unconscious of the day, ere yet his wings
 Have spread their glories to the gaze of noon.

Hither the Poet came. His eyes beheld 470
 Their own wan light through the reflected lines
 Of his thin hair, distinct in the dark depth
 Of that still fountain; as the human heart,
 Gazing in dreams over the gloomy grave,
 Sees its own treacherous likeness there. He heard
 The motion of the leaves, the grass that sprung
 Startled and glanced and trembled even to feel
 An unaccustomed presence, and the sound
 Of the sweet brook that from the secret springs
 Of that dark fountain rose. A Spirit seemed
 To stand beside him — clothed in no bright robes 480
 Of shadowy silver or enshrining light,
 Borrowed from aught the visible world affords
 Of grace, or majesty, or mystery; —
 But, undulating woods, and silent well,
 And leaping rivulet, and evening gloom
 Now deepening the dark shades, for speech assuming,
 Held commune with him, as if he and it
 Were all that was, — only . . . when his regard
 Was raised by intense pensiveness, . . . two eyes,
 Two starry eyes, hung in the gloom of thought, 490
 And seemed with their serene and azure smiles
 To beckon him.

Obedient to the light
 That shone within his soul, he went, pursuing
 The windings of the dell. — The rivulet,

en sjælsopløsende lugt for at indbyde til et eller
 andet vidunderligere mysterium. Gennem den lille dal
 holder her stilhed og tusmørke, tvillingesøstre,
 deres middagsvagt og sejler blandt skyggerne
 som dampfyldte halvt sete former; bagved afbilder
 en dam, mørk, svagt skinnende og med den mest
 gennemsigtigste bølge, alle de vævede grene ovenover
 og ethvert nedhængende blad og enhver plet 460
 af azurblå himmel, sendt gennem deres gab;*
 heller intet andet bader sit portræt i det flydende spejl,
 bortset fra en ustadig stjerne
 der blinker smukt gennem et løvgitter,
 eller en farvestrålende fugl der sover under månen,
 eller et prægtigt insekt der, uvidende om dagens gang,
 svæver ubevægelig, endnu før hans vinger
 har udbredt deres pragt for middagens stirren.

Hertil kom digteren. Hans øjne så,
 gennem sit tynde hårs genspejlede linjer, 470
 tydeligt deres eget blege lys i det stille vands
 mørke dyb; som menneskehjertet,
 der i drømme stirrer hen over den dystre grav
 og ser sit eget forræderiske billede der. Han hørte
 bladene bevæge sig, græsset, som skød
 forskrækket op og kiggede hastigt og bævede
 ved at føle en uvant nærværelse, og lyden
 af den rislende bæk, der steg op fra det mørke
 vands skjulte kilder. En ånd syntes
 at stå ved siden af ham – ikke klædt i en strålende 480
 dragt af skyggefuldt sølv eller helligt lys,
 lånt fra noget den synlige verden yder
 af ynde eller storhed eller mysterium; –
 men bølgede skove og en tavs dam
 og en lille springende å og aftenmørket, der nu
 tætnede de mørke skygger, førte, idet han antog det
 for sprog, samtale med ham, som om han og det
 var alt der var, – kun . . . når hans blik
 blev løftet ved intens eftertanke, . . . hang to øjne,†
 to stjerneklare øjne i tankens mørke, 490
 og syntes med deres rolige og azurblå smil
 at vinke til ham.

Lydig imod lyset
 der skinnede i hans sjæl, drog han af sted,
 idet han fulgte dalens snoninger. – Åen flød

---

* gab: mellem bladene.

† Den tilslørede piges fra l. 151.

kåd og vild gennem skoven i mange
 grønne kløfter. Nogle gange faldt den
 mellem mosset med hul velklang,
 mørk og dyb. Nu dansede den på de polerede stene;
 som barndommen, leende mens den randt af sted:
 så krøb den gennem sletten i sindige bugtninger 500
 og spejlede enhver plante og nedhængende knop,
 som hang ud over dens stilhed. — „Oh strøm!
 hvis kilde er utilgængelig dyb,
 hvorhen søger dine gådefulde vande?
 Du er et billede på mit liv. Din dunkle ro,
 dine blændende bølger, dine larmende og hule svælg,
 dit uransagelige udspring og usynlige løb
 har hver deres billede inden i mig: og den vide himmel
 og det umådelige ocean kan ligeså snart meddele
 hvilken mudret grotte eller hvilken vandrende sky, 510
 der indeholder dine vande, som universet kan
 fortælle hvor disse levende tanker bor, når udstrakt
 på dine blomster mine blodløse lemmer skal ødes
 i den forbigående vind!”

Han gik langs

den lille strøms græsbevoksede bred; han prentede
 sine rystende skridt på det grønne mos, som opfangede
 en stærk skælven fra hans brændende lemmer. Han
 bevægede sig som en jaget op fra feberlejet af en
 lykkelig galskab; dog glemte han ikke,
 som ham, graven, hvor han, når hans 520
 skrøbelige jubels flamme er opbrugt,
 må stige ned. Han gik med hastige skridt
 under træernes skygge langs
 det vilde pludrende vandløb; og nu var
 skovens højstemte løvtag udskiftet
 med den ensartede lysende aftenhimmel.
 Grå klipper kiggede frem mellem det sparsomme mos
 og opdæmmede den kæmpende bæk. Høje spir af græsstrå
 kastede deres tynde skygger ned af den ujævne skrænt
 og intet andet end knastede rødder af gamle fyrretræer, 530
 grenløse og afsvedet, knugede med begærlige rødder
 den uvillige jord. En gradvis, men også forfærdelig
 forandring skete her. For ligesom hurtige år svinder hen,
 det glatte bryn trækkes sammen, og håret bliver tyndt
 og hvidt, og hvor lysende duggede øjne
 engang skinnede, glimter nu stenede kugler: — således forlod
 smukke blomster hans skridt og den vidunderlige skygge
 i de grønne lunde med alle deres duftende vinde
 og melodiske bevægelser. Roligt fulgte han stadig

The stream, that with a larger volume now 540
 Rolled through the labyrinthine dell; and there
 Fretted a path through its descending curves
 With its wintry speed. On every side now rose
 Rocks, which, in unimaginable forms,
 Lifted their black and barren pinnacles
 In the light of evening, and its precipice
 Obscuring the ravine, disclosed above,
 Mid toppling stones, black gulfs and yawning caves,
 Whose windings gave ten thousand various tongues
 To the loud stream. Lo! where the pass expands 550
 Its stony jaws, the abrupt mountain breaks,
 And seems, with its accumulated crags,
 To overhang the world: for wide expand
 Beneath the wan stars and descending moon
 Islanded seas, blue mountains, mighty streams,
 Dim tracts and vast, robed in the lustrous gloom
 Of leaden-coloured even, and fiery hills
 Mingling their flames with twilight, on the verge
 Of the remote horizon. The near scene,
 In naked and severe simplicity, 560
 Made contrast with the universe. A pine,
 Rock-rooted, stretched athwart the vacancy
 Its swinging boughs, to each inconstant blast
 Yielding one only response, at each pause
 In most familiar cadence, with the howl
 The thunder and the hiss of homeless streams
 Mingling its solemn song, whilst the broad river
 Foaming and hurrying o'er its rugged path,
 Fell into that immeasurable void
 Scattering its waters to the passing winds. 570

Yet the grey precipice and solemn pine
 And torrent were not all; — one silent nook
 Was there. Even on the edge of that vast mountain,
 Upheld by knotty roots and fallen rocks,
 It overlooked in its serenity
 The dark earth, and the bending vault of stars.
 It was a tranquil spot, that seemed to smile
 Even in the lap of horror. Ivy clasped
 The fissured stones with its entwining arms,
 And did embower with leaves for ever green, 580
 And berries dark, the smooth and even space

strømmen, som nu med større omfang 540
 rullede gennem den labyrintiske dal, og som dér
 med sin vinterlige fart gnavede en sti gennem
 dens synkende kurver. På hver side rejste
 klipper sig nu, som i utænkelige former
 løftede deres sorte og golve tinder
 i aftenens lys, og dens bratte skrænt*
 der skjulte kløften, afslørede ovenover,
 blandt væltede stene, sorte svælg og gabende huler,
 hvis snoninger gav titusinder forskellige tunger
 til den brusende strøm. Se! der hvor passet udstrækker 550
 sine stenede kæber, brækker det stejle bjerg
 og synes med sine højt stræbende fjeldvægge
 at hænge ud over verden: thi vidt udstrækker sig,
 under de blege stjerner og den nedgående måne,
 øbestrøede have, blå bjerge, mægtige floder,
 utydelige og vældige egne, klædt i den blyfarvede aftens
 blanke mørke, og brændende høje†
 der blander deres flammer med tusmørke på randen
 af den fjerne horisont. Den nære skueplads
 dannede i nøgen og streng enkelhed 560
 en modsætning til universet. Et fyrretræ,
 rodfast i klippen, strakte tværs over det tomme rum
 sine svingende grene og gav kun samme svar til hvert
 ustadigt vindstød, idet det i hver pause
 med en yderst velkendt lyd, blandede sin
 alvorlige sang med hylet, tordenen og hjemløse
 strømmes syden, medens den brede flod
 der skummede og ilede hen over sin forrevne sti,
 faldt ind i det umådelige tomrum og spredte
 sine vande for de forbipasserende vinde. 570

Dog den grå klippeskrænt og majestætiske fyr
 og rivende strøm, var ikke alt; — en enkelt stille afkrog
 fandtes der. På selve kanten af det vældige bjerg,
 holdt oppe af knudrede rødder og nedfaldne
 stenbrokker, så den i sin ophøjede ro ud over
 den mørke jord og stjernernes krummende hvælving.
 Det var et fredfyldt sted, som syntes at smile
 selv i rædslens skød. Vedbend knugede
 de revnede sten i sine sammenflettede arme
 og skærmede med evigt grønne blade 580
 og mørke bær dens ubesmittede gulvs

---

* dens: dalens.

† Vulkaner.

Of its inviolated floor, and here
 The children of the autumnal whirlwind bore,
 In wanton sport, those bright leaves, whose decay,
 Red, yellow, or etherially pale,
 Rivals the pride of summer. 'Tis the haunt
 Of every gentle wind, whose breath can teach
 The wilds to love tranquillity. One step,
 One human step alone, has ever broken
 The stillness of its solitude: — one voice 590
 Alone inspired its echoes; — even that voice
 Which hither came, floating among the winds,
 And led the loveliest among human forms
 To make their wild haunts the depository
 Of all the grace and beauty that endued
 Its motions, render up its majesty,
 Scatter its music on the unfeeling storm,
 And to the damp leaves and blue cavern mould,
 Nurses of rainbow flowers and branching moss,
 Commit the colours of that varying cheek, 600
 That snowy breast, those dark and drooping eyes.

The dim and hornèd moon hung low, and poured
 A sea of lustre on the horizon's verge
 That overflowed its mountains. Yellow mist
 Filled the unbounded atmosphere, and drank
 Wan moonlight even to fulness: not a star
 Shone, not a sound was heard; the very winds,
 Danger's grim playmates, on that precipice
 Slept, clasped in his embrace. — O, storm of death!
 Whose sightless speed divides this sullen night: 610
 And thou, colossal Skeleton, that, still
 Guiding its irresistible career
 In thy devastating omnipotence,
 Art king of this frail world, from the red field
 Of slaughter, from the reeking hospital,
 The patriot's sacred couch, the snowy bed
 Of innocence, the scaffold and the throne,
 A mighty voice invokes thee. Ruin calls
 His brother Death. A rare and regal prey
 He hath prepared, prowling around the world; 620
 Glutted with which thou mayst repose, and men
 Go to their graves like flowers or creeping worms,
 Nor ever more offer at thy dark shrine
 The unheeded tribute of a broken heart.

glatte lige flade, og her hen bar
 den hvirvlende efterårsvinds børn,
 i kåd leg, de brogede blade, hvis forfald,
 rødt, gult eller æterisk blegt,
 kappes med sommerens pragt. Dette er hjemsted
 for enhver blid vind, hvis åndedrag kan lære
 vildmarken at elske roen. Ét fodtrin,
 ét menneskefodtrin alene, har nogensinde brudt
 dets ensomme stilhed: — en stemme 590
 alene vækket dets ekkoer, — selve den stemme
 som, svævende blandt vindene, kom hertil
 og fik den dejligste blandt menneskeskikkelser
 til at gøre deres vilde hjem til opbevaringssted
 for al den ynde og skønhed, som begavede
 dens bevægelser, at afgive sin storhed,
 sprede sin musik på den ufølelse storm,
 at overgive til de fugtige blade og grottens blå skimmel,
 plejersker for regnbueblomster og forgrenet mos,
 dén skiftende kinds farver, 600
 dét snehvide bryst, dé mørke og sænkede øjne.

Den matte og hornede måne hang lavt
 og øste et hav af stråleglans på horisontens rand,
 der oversvømmede dens bjerge. Gul tåge
 fyldte den endeløse atmosfære og drak
 sig mæt i blegt månelys: ikke en stjerne
 skinnede, ikke en lyd hørtes; selv vindene,
 farens grumme legekammerater, sov på klippeskrænten,
 knuget i dens favn. — Oh, dødens storm!
 hvis blinde fart kløver denne tunge nat: 610
 og du kolossale Skelet, som stadig
 i din tilintetgørende almagt
 styrer dens uimodståelige løb,
 er konge over denne skrøbelige verden,
 fra blodbadets røde mark, fra det rygende hospital,
 patriotens hellige leje, uskyldighedens
 snehvide seng, skafottet og tronen,
 påkalder en mægtig stemme dig. Undergang
 kalder på sin broder Død. Et sjældent og kongeligt bytte
 har han tilberedt, luskende omkring i verden;* 620
 proppet med det, kan du hvile, og mennesker kan
 gå til deres grave som blomster eller krybende orm,
 de tilbyder heller ikke mere ved dit mørke alter
 et knust hjertes upåagtede hyldest.

---

* han: undergang. — 'du' i næste linje er døden.

When on the threshold of the green recess
 The wanderer's footsteps fell, he knew that death
 Was on him. Yet a little, ere it fled,
 Did he resign his high and holy soul
 To images of the majestic past,
 That paused within his passive being now, 630
 Like winds that bear sweet music, when they breathe
 Through some dim latticed chamber. He did place
 His pale lean hand upon the rugged trunk
 Of the old pine. Upon an ivied stone
 Reclined his languid head, his limbs did rest,
 Diffused and motionless, on the smooth brink
 Of that obscurest chasm; — and thus he lay,
 Surrendering to their final impulses
 The hovering powers of life. Hope and despair,
 The torturers, slept; no mortal pain or fear 640
 Marred his repose; the influxes of sense,
 And his own being unalloyed by pain,
 Yet feebler and more feeble, calmly fed
 The stream of thought, till he lay breathing there
 At peace, and faintly smiling: — his last sight
 Was the great moon, which o'er the western line
 Of the wide world her mighty horn suspended,
 With whose dun beams inwoven darkness seemed
 To mingle. Now upon the jagged hills
 It rests, and still as the divided frame 650
 Of the vast meteor sunk, the Poet's blood,
 That ever beat in mystic sympathy
 With nature's ebb and flow, grew feebler still:
 And when two lessening points of light alone
 Gleamed through the darkness, the alternate gasp
 Of his faint respiration scarce did stir
 The stagnate night: — till the minutest ray
 Was quenched, the pulse yet lingered in his heart.
 It paused — it fluttered. But when heaven remained
 Utterly black, the murky shades involved 660
 An image, silent, cold, and motionless,
 As their own voiceless earth and vacant air.
 Even as a vapour fed with golden beams
 That ministered on sunlight, ere the west
 Eclipses it, was now that wondrous frame —
 No sense, no motion, no divinity —
 A fragile lute, on whose harmonious strings
 The breath of heaven did wander — a bright stream
 Once fed with many-voiced waves — a dream

Da vandrers fodtrin faldt på tærsklen til det
 grønne tilflugtssted, vidste han at døden
 var over ham. Dog en kort stund, før hans
 høje og hellige sjæl forsvandt, lod han den
 hengive sig til billeder af den storslåede fortid,
 der nu en tid fyldte hans passive tilværelse, 630
 som vinde der bærer underskøn musik, når de stille blæser
 gennem et dunkelt tilgitret værelse. Han anbragte
 sin blege magre hånd på et gammelt fyrretræs
 ru stamme. Han lænede sit trætte hoved
 op ad en vedbenddækket sten, hans lemmer hvilte,
 spredte og ubevægelige på hin mest skjulte
 afgrunds glatte kant; – og således lå han,
 mens han overgav sig til livets nølende kræfters
 sidste impulser. Håb og fortvivlelse,
 torturbøddlerne, sov; ingen jordisk smerte eller angst 640
 spolerede hans hvile, sansernes tilførelser
 og hans eget liv, uiblandet smerte,
 nærede, dog svagere og svagere, roligt
 tankens strøm, indtil han lå og trak vejret
 fredfyldt og smilede svagt: – det sidste han så
 var den store måne, som over den vide verdens
 vestlige rand ophængte sit horn,
 med hvis brunagtige stråler indvævet mørke syntes
 at blande sig. Nu hvilte den på de takkede høje
 og stadig, mens den vældige meteors
 delte krop sank, blev digterens blod, 650
 som altid slog i hemmelighedsfuld sympati
 med naturens ebbe og flod, stadig svagere:
 og da to svindende punkter af lys alene *
 glimtede gennem mørket, bevægede
 hans svage åndedrag ustadige gisp næppe
 den stillestående nat: – før den mindste stråle
 blev slukket, dvælede pulsen endnu i hans hjerte.
 Den standsede – den flagrede. Men da himlen forblev
 fuldkommen sort, indhyllede de dunkle skygger 660
 et billede, stille, koldt og ubevægeligt
 som deres egen stumme jord og tomme luft.
 Ligesom en sky, næret af gyldne stråler
 der tjente sollyset før vesten formørkede det,
 var nu denne forunderlige skikkelse – ingen sansning,
 ingen bevægelse, ingen guddommelighed –
 en skrøbelig lut på hvis harmoniske strenge
 himlens åndedrag vandrede – en rig strøm,
 engang næret af mangestemmige bølger – en ungdommens

---

* Månen synker med seglet buende nedad.

Of youth, which night and time have quenched for ever, 670
 Still, dark, and dry, and unremembered now.

Oh, for Medea's wondrous alchemy,
 Which wheresoe'er it fell made the earth gleam
 With bright flowers, and the wintry boughs exhale
 From vernal blooms fresh fragrance! O, that God,
 Profuse of poisons, would concede the chalice
 Which but one living man has drained, who now,
 Vessel of deathless wrath, a slave that feels
 No proud exemption in the blighting curse
 He bears, over the world wanders for ever, 680

Lone as incarnate death! O, that the dream
 Of dark magician in his visioned cave,
 Raking the cinders of a crucible
 For life and power, even when his feeble hand
 Shakes in its last decay, were the true law
 Of this so lovely world! But thou art fled,
 Like some frail exhalation; which the dawn
 Robes in its golden beams, — ah! thou hast fled!
 The brave, the gentle and the beautiful,

The child of grace and genius. Heartless things 690
 Are done and said i' the world, and many worms
 And beasts and men live on, and mighty Earth
 From sea and mountain, city and wilderness,
 In vesper low or joyous orison,
 Lifts still its solemn voice: — but thou art fled —
 Thou canst no longer know or love the shapes
 Of this phantasmal scene, who have to thee
 Been purest ministers, who are, alas!

Now thou art not. Upon those pallid lips
 So sweet even in their silence, on those eyes 700
 That image sleep in death, upon that form
 Yet safe from the worm's outrage, let no tear
 Be shed — not even in thought. Nor, when those hues
 Are gone, and those divinest lineaments,
 Worn by the senseless wind, shall live alone
 In the frail pauses of this simple strain,

Let not high verse, mourning the memory
 Of that which is no more, or painting's woe
 Or sculpture, speak in feeble imagery
 Their own cold powers. Art and eloquence, 710
 And all the shows o' the world are frail and vain

drøm som natten og tiden har slukket for evigt,
 stille, mørk og tør og glemt nu. 670

Oh, var blot Medeas vidunderlige alkymi til,
 som hvor den end faldt, fik jorden til at glimte*
 med fagre blomster, og vintergrenene til at udsende
 frisk vellugt fra forårsflor! Oh, gid at Gud,
 ødsel med gifte, ville vedkende sig kalken
 som kun ét levende menneske har tømt,†
 der nu, en udødelig vredes kar, en slave der ikke stolt
 føler sig privilegeret ved den ødelæggende forbandelse
 han bær, bestandig må vandre gennem verden alene 680
 som den legemliggjorte død! Oh, gid drømmen hos
 en mørk troldmand, der i sin visionsfyldte hule
 gennemsøger en smeltedigels slagter
 for liv og magt, selv når hans svage hånd
 ryster i dens sidste forfald, måtte være den sande lov
 for denne så dejlige verden! Men du er gået bort
 lig en flygtig udånding; som morgengryet
 klæder i sine gyldne stråler, — åh! du er gået bort!
 den tapre, den blide og den smukke,
 barn af ynde og geni. Hjerteløse ting 690
 er gjort og sagt i verden, og mange orme
 og dyr og mennesker lever videre, og mægtige Jord
 løfter stadig fra hav og bjerg, by og vildmark,
 sin højtidelige stemme i sagte aftenbøn
 eller i frydefuld anråbelse: — men du er gået bort —
 du kan ikke længere kende eller elske
 denne synlige verdens former, der
 har været dine reneste tjenere, og som er til, ak!
 nu er du ikke til. Lad ingen tåre blive udgydt
 på disse blege læber, så betagende selv i deres tavshed, 700
 på øjnene der afbilleder døden som søvn,
 på dette legeme endnu sikker for ormens ugering,
 — end ikke i tanken. Lad heller ikke, — når farverne
 er borte, og disse guddomligste træk,
 opslidt af den usansende vind, alene skal leve
 i dette enkle digts skrøbelige rytmer, —
 ophøjede vers, der sørger over mindet
 om det, som ikke mere er til, eller maleriets sorg
 eller en skulptur, i svage billeder udtrykke
 deres egne kolde kræfter. Kunst og veltalenhed og 710
 al verdens skin er uden kraft og nytte

* Medea bryggede en trylledrik der genoplivede Aison, Jasons fader: Da hun spildte noget af den på jorden, voksede der blomster op.

† et levende menneske: Ahasverus.

ALASTOR

To weep a loss that turns their lights to shade.
It is a woe 'too deep for tears,' when all
Is reft at once, when some surpassing Spirit,
Whose light adorned the world around it, leaves
Those who remain behind, not sobs or groans,
The passionate tumult of a clinging hope;
But pale despair and cold tranquillity,
Nature's vast frame, the web of human things,
Birth and the grave, that are not as they were.

720

---

til at begræde et tab, der forvandler deres lys til skygge.
Det er en sorg for 'dyb til tårer', når alt på en gang*
bliver revet bort, når en eller anden overordentlig Ånd,
hvis lys prydede verden omkring den, ikke efterlader
hulken eller stønnen, et varigt håbs
lidenskabelige tummel, til dem som bliver tilbage;
men bleg fortvivlelse og kold ro, Naturens
vældige skikkelse, menneskelivets spindelvæv,
fødsel og grav der ikke længere er, som de var.

720

---

* Citatet er fra Wordsworths *Ode: Antydninger om udødelighed*.

LAON AND CYTHNA

or

The Revolution of the Golden City:

A Vision of the Nineteenth Century

In spenserian stanzas

Δος πον στο, και κοσμον κινεσο

Archimedes.

PREFACE

The Poem which I now present to the world is an attempt from which I scarcely dare to expect success, and in which a writer of established fame might fail without disgrace. It is an experiment on the temper of the public mind, as to how far a thirst for a happier condition of moral and political society survives, among the enlightened and refined, the tempests which have shaken the age in which we live. I have sought to enlist the harmony of metrical language, the ethereal combinations of the fancy, the rapid and subtle transitions of human passion, all those elements which essentially compose a Poem, in the cause of a liberal and comprehensive morality; and in the view of kindling within the bosoms of my readers a virtuous enthusiasm for those doctrines of liberty and justice, that faith and hope in something good, which neither violence nor misrepresentation nor prejudice can ever totally extinguish among mankind.

For this purpose I have chosen a story of human passion in its most universal character, diversified with moving and romantic adventures, and appealing, in contempt of all artificial opinions or institutions, to the common sympathies of every human breast. I have made no attempt to recommend the motives which I would substitute for those at present governing mankind, by methodical and systematic argument. I would only awaken the feelings, so that the reader should see the beauty of true virtue, and be incited to those inquiries which have led to my moral and political creed, and that of some of the sublimest intellects in the world. The Poem therefore (with the exception of the first canto, which is purely introductory) is narrative, not didactic. It is a succession of pictures illustrating the growth and progress of individual mind aspiring after excellence, and devoted to the love of mankind; its influence in refining and making pure the most daring and uncommon impulses of the imagination, the understanding, and the senses; its impatience at 'all the oppressions which are done under the sun;' its tendency to awaken public hope, and to enlighten and improve mankind; the rapid effects of the application of that tendency; the a-

LAON OG CYTHNA

eller

Revolutionen i den gyldne by
En vision om det nittende århundrede.

I spenserske strofer

Giv mig et fast punkt, og jeg vil bevæge verden.
Arkimedes

FORORD

Digtet som jeg nu præsenterer for verden, er et forsøg, som jeg næppe vover at forvente succes af, og i hvilket selv en forfatter, hvis ry er fastslået, kunne fejle uden vanære. Det er et eksperiment med beskaffenheden af den offentlige mening og angår i hvor høj grad, hos den oplyste dannede, en tørst efter bedre vilkår for moralen og samfundet overlever de storme,* der har rystet vor tidsalder. Jeg har forsøgt at gøre brug af det metriske sprogs velklang, fantasiens luftige kombinationer, den menneskelige følelses raske og subtile skift, alle de elementer som i alt væsentligt udgør et digt, for en frisindet og omfattende moralitets sag skyld og med det sigte at tænde i mine læsers hjerte en ærlig begejstring for friheden og retfærdighedens læresætninger, den tro på og håb om noget godt, som hverken vold eller forvanskning eller fordom nogensinde fuldstændigt kan udslukke i menneskene.

I dette øjemed har jeg valgt en historie om de mest almene menneskelige lidenskaber, gjort afvekslende med rørende og romantiske hændelser, og appellerende, med foragt for alle kunstlede meninger og institutioner, til ethvert menneskehjertes almindelige sympatier. De motiver som jeg ville sætte i stedet for dem, der for indeværende styrer menneskene, har jeg ikke gjort noget forsøg på at anbefale ved at begrunde dem med et metodisk og systematisk ræsonnement. Jeg ønsker kun at vække følelserne, så læseren kan se den sande dyds skønhed og blive tilskyndet til de undersøgelser, som har ført til min og nogle af denne verdens mest ophøjede begavelsers moralske og politiske trosbekendelse. Digtet er (med undtagelse af første sang som er rent indledende) derfor fortællende, ikke belærende. Det er en serie billeder, der illustrerer vækst og fremgang hos den individuelle ånd, idet den tragter efter fortræffelighed og helliger sig kærligheden til menneskeheden; dens indflydelse når det drejer sig om at forfine og rense fantasien, forstanden og sansernes dristigste og mest usædvanlige impulser; dens utålmodighed over for 'al den undertrykkelse som sker under solen'; dens tilbøjelighed til at vække offentlige forhåbninger og at oplyse og forbedre menneskeheden; de hurtige virkninger ved at anvende denne tilbøjelighed; op

---

* stormene ... i.: Den franske Revolution frem til Wienerkongressen 1814-15. Shelley vil forsøge at gengive de oplyste dannede dvs. de liberale/radikale deres tro på at politisk handling nytter.

wakening of an immense nation from their slavery and degradation to a true sense of moral dignity and freedom; the bloodless dethronement of their oppressors, and the unveiling of the religious frauds by which they had been deluded into submission; the tranquillity of successful patriotism, and the universal toleration and benevolence of true philanthropy; the treachery and barbarity of hired soldiers; vice not the object of punishment and hatred, but kindness and pity; the faithlessness of tyrants; the confederacy of the Rulers of the World and the restoration of the expelled Dynasty by foreign arms; the massacre and extermination of the Patriots, and the victory of established power; the consequences of legitimate despotism — civil war, famine, plague, superstition, and an utter extinction of the domestic affections; the judicial murder of the advocates of Liberty; the temporary triumph of oppression, that secure earnest of its final and inevitable fall; the transient nature of ignorance and error and the eternity of genius and virtue. Such is the series of delineations of which the Poem consists. And, if the lofty passions with which it has been my scope to distinguish this story shall not excite in the reader a generous impulse, an ardent thirst for excellence, an interest profound and strong such as belongs to no meaner desires, let not the failure be imputed to a natural unfitness for human sympathy in these sublime and animating themes. It is the business of the Poet to communicate to others the pleasure and the enthusiasm arising out of those images and feelings in the vivid presence of which within his own mind consists at once his inspiration and his reward.

The panic which, like an epidemic transport, seized upon all classes of men during the excesses consequent upon the French Revolution, is gradually giving place to sanity. It has ceased to be believed that whole generations of mankind ought to consign themselves to a hopeless inheritance of ignorance and misery, because a nation of men who had been dupes and slaves for centuries were incapable of conducting themselves with the wisdom and tranquillity of freemen so soon as some of their fetters were partially loosened. That their conduct could not have been marked by any other characters than ferocity and thoughtlessness is the historical fact from which liberty derives all its recommendations, and falsehood the worst features of its deformity. There is a reflux in the tide of human things which bears the shipwrecked hopes of men into a secure haven after the storms are past. Methinks, those who now live have survived an age of despair.

The French Revolution may be considered as one of those manifestations of a general state of feeling among civilised mankind produced by a defect of correspondence between the knowledge existing in society and the improvement or gradual abolition of political institutions. The year 1788 may be assumed as

vækkelsen af en vældig nation fra dens slaveri og fornedrelse* til en sand forståelse af moralsk værdighed og frihed; afsættelsen uden blodsudgydelser af deres undertrykkere,† og afsløringen af de religiøse bedrag, som de er blevet narret til at underkaste sig‡; roen ved vellykket patriotisme og den sande menneskekærligheds altomfattende tolerance og godgørenhed; de ansatte soldaters forræderi og barbari§; at last ikke er genstand for straf og had, men venlighed og medynk; tyrannernes troløshed; forbundet af verdensherskerne og genindsættelse af det fordrevne dynasti ved hjælp af fremmede hære,** massakreringen og udryddelsen af patrioterne og den oprettede magts sejr;†† følgevirkningerne af lovlig despotisme, borgerkrig, sult, pest, overtro og en total udslettelse af kærlighed til hjemmet; det retslige mord på frihedens fortalere; undertrykkelsens midlertidige triumf, den sikre pant på dens endelige og uundgåelige fald; uvidenhedens og fejltagelsens flygtige natur og åndens og dydens evighed. Således er rækkefølgen af de fremstillinger, som digtet består af. Og hvis de ophøjede lidenskaber, som det har været mit mål at udmærke denne historie med, ikke hos læseren skulle fremkalde ædelmodige tilskyndelser, en brændende tørst efter fortræffelighed, en dyb og stærk interesse, en sådan som ikke tilhører lavere ønsker — lad da ikke fiaskoen forklares med, at der i disse sublime og oplivende temaer findes en naturlig uegnet til at udtrykke menneskelig medfølelse. Det er digterens opgave at formidle den glæde og begejstring til andre, der opstår af hine billeder og følelser; i den levende tilstedeværelse af disse i hans eget sind, består på en gang hans inspiration og hans belønning.

Den paniske skræk, der under Den Franske Revolutions udskejelser greb alle klasser af mennesker som en epidemi, er gradvis ved at blive afløst af sund dømmekraft. Man tror ikke længere på, at hele generationer af menneskeheden bør overgive sig til en håbløs arv af uvidenhed og elendighed, fordi en nation af mennesker, der har været fjolser og slaver i århundreder, var ude af stand til at optræde med den frie borgers visdom og ro, så snart nogle af deres lænker blev delvist løsnet. At deres opførsel ikke kunne udmærke sig ved andre karaktertræk end vildskab og tankeløshed, er en historisk kendsgerning, hvorfra friheden udleder alle sine anbefalinger og falskheden sin vanskabtheds værste træk. Der sker en tilbagetrækning af menneskeverdens tidevand, som bær de strandede forhåbninger ind i en sikker havn, efter at stormene har lagt sig. Jeg tror, at de, der lever nu, har overlevet en fortvivlelsens tidsalder.

Den Franske Revolution kan betragtes som en af de manifestationer af en udbredt følelse hos civiliserede mennesker, der er skabt ved en uoverensstemmelse mellem den eksisterende viden i samfundet og en forbedring eller gradvis ophævelse af politiske institutioner. Året 1788 kan antages at være tidspunktet

---

* Den følgende beskrevne begivenhedsrække følger forløbet af Den franske Revolution (*Cameron*, 313)

† Oprettelse af Nationalforsamlingen og den lovgivende forsamling

‡ Bruddet med kirken og dyrkelsen af Fornuften, senere Det Højeste Væsen hvor man anerkendte guds eksistens og sjælens udødelighed.

§ Ludvig XVI's sveitsergardes brutalitet.

** Genoprettelsen af det franske monarki af en koalition af Østrig, Preussen, Rusland og Storbritannien.

†† Massakren på republikanerne af royalisterne efter disses tilbagevenden 1815-16.

the epoch of one of the most important crises produced by this feeling. The sympathies connected with that event extended to every bosom. The most generous and amiable natures were those which participated the most extensively in these sympathies. But such a degree of unmingled good was expected as it was impossible to realise. If the Revolution had been in every respect prosperous, then misrule and superstition would lose half their claims to our abhorrence, as fetters which the captive can unlock with the slightest motion of his fingers, and which do not eat with poisonous rust into the soul. The revulsion occasioned by the atrocities of the demagogues, and the re-establishment of successive tyrannies in France, was terrible, and felt in the remotest corner of the civilised world. Could they listen to the plea of reason who had groaned under the calamities of a social state according to the provisions of which one man riots in luxury whilst another famishes for want of bread? Can he who the day before was a trampled slave suddenly become liberal-minded, forbearing, and independent? This is the consequence of the habits of a state of society to be produced by resolute perseverance and indefatigable hope, and long-suffering and long-believing courage, and the systematic efforts of generations of men of intellect and virtue. Such is the lesson which experience teaches now. But, on the first reverses of hope in the progress of French liberty, the sanguine eagerness for good overleaped the solution of these questions, and for a time extinguished itself in the unexpectedness of their result. Thus, many of the most ardent and tender-hearted of the worshippers of public good have been morally ruined by what a partial glimpse of the events they deplored appeared to show as the melancholy desolation of all their cherished hopes. Hence gloom and misanthropy have become the characteristics of the age in which we live, the solace of a disappointment that unconsciously finds relief only in the wilful exaggeration of its own despair. This influence has tainted the literature of the age with the hopelessness of the minds from which it flows. Metaphysics*, and inquiries into moral and political science, have become little else than vain attempts to revive exploded superstitions, or sophisms† like those of Mr. Malthus, calculated to lull the oppressors of mankind into a security of everlasting triumph. Our works of fiction and poetry have been overshadowed by the same infectious gloom. But mankind appear to me to be emerging from their trance. I am aware, methinks, of a slow, gradual, silent change. In that belief I have composed the following Poem.

---

* I ought to except sir W. Drummond's "Academical Questions"; a volume of very acute and powerful metaphysical criticism.

† It is remarkable, as a symptom of the revival of public hope, that Mr. Malthus has assigned, in the later editions of his work, an indefinite dominion to moral restraint over the principle of population. This concession answers all the inferences from his doctrine unfavourable to human improvement, and reduces the "Essay on Population" to a commentary illustrative of the unanswerableness of "Political Justice".

for en af de vigtigste kriser, der er skabt af denne følelse. De sympatier der opstod i forbindelse med denne begivenhed, udbredtes til ethvert hjerte. De mest ædelmodige og elskværdige naturer var de, som mest vidtgående tog del i disse sympatier. Men man forventede en sådan grad af ublandet godt, at det var umuligt at gøre det til virkelighed. Hvis Revolutionen på enhver måde havde været gavnlige, så ville misregimente og overtro miste halvdelen af deres krav på vor afsky; de ville være som lænker, den fangne kan låse op med den mindste bevægelse af sine fingre og ville ikke æder sig ind i sjælen med forgiftet rust. Omslaget forårsaget af demagogernes grusomheder og genetableringen af skiftende tyrannier i Frankrig var forfærdeligt og mærkedes i de fjerneste hjørner af den civiliserede verden. Kunne *de* lytte til fornuftens indtrængende bønner, som havde stønnet under nøden i et samfund, hvor forsyningerne gør det muligt for en mand at svirre i overflod, mens en anden sulter af mangel på brød? Kan *den*, som dagen før var en nedtrampet slave, pludselig blive liberalt indstillet, tålmodig og uafhængig? Disse egenskaber er konsekvenser af samfundsvaner, som man skal skabe ved beslutsom udholdenhed og utrætteligt håb og et trofast og hårdt prøvet mod og generationer af forstandige og retskafne menneskers systematiske bestræbelse. Sådan er den lektie, som erfaringen lærer os nu. Men ved det første tilbageslag for håbet om udbredelsen af fransk frihed, sprang den tillidsfulde iver for det gode over løsningen på disse spørgsmål og slukkede for en tid sig selv i det uventede resultat. Således er mange af de mest glødende og blødhjertede tilbedere af offentlige goder, blevet demoraliseret, fordi et delvist glimt af de begivenheder de beklagede, forekom dem at være den sørgmodige ødelæggelse af alle deres nærede forhåbninger. Derfor er tungsind og menneskehad blevet karaktertræk ved den tidsalder, vi lever i; de er blevet en trøst for en skuffelse, som ubevidst kun finder befrielse i den villedede overdrivelse af sin egen fortvivlelse. Dette forhold har betydet, at tidens litteratur er blevet besmittet med dens forfatteres håbløshed. Metafysik* og undersøgelser inden for moral og politisk videnskab, er ikke blevet meget andet end forgæves forsøg på at genoplive forkastet overtro, eller er sofismer,† som dem Mr. Malthus udtænker for at lulle menneskehedens undertrykkere i en sikker evig triumf. Vor prosadigtning og poesi er blevet overskygget af det samme smitsomme tungsind.‡ Men det forekommer mig, at menneskene er ved at komme ud af deres trance. Jeg synes, jeg har bemærket en stille gradvis forandring. I denne tro har jeg skrevet det følgende digt.

---

* *Shelleys note*: „Jeg bør undtage Sir W. Drummond's *Academic Questions*; en bog med meget skarp og magtfuld metafysisk kritik.” — William Drummond (1770-1828), filosof.

† *Shelleys note*: „Det er bemærkelsesværdigt, som et symptom på at offentlige forhåbninger bliver genoplivet, at Mr. Malthus, i den sidste udgave af sit værk, har tildelt moralsk tilbageholdenhed et ikke nærmere bestemt herredømme over befolkningsprincipperne. Denne indrømmelse er svar på alle de slutninger, man kan uddrage af hans læresætninger, der er ufordelagtige til at forbedre menneskets livsbetingelser og reducerer *Essay on Population* til en kommentar, der belyser de ubesvarede spørgsmål i *Political Justice*.” — ‘moralisk tilbageholdenhed’ er et udtryk fra Malthus' værk, og er ifølge denne en tredje faktor til at begrænse befolknings-tilvæksten. — *Political Justice* er William Goodwin's værk.

‡ F.eks. Byrons *Manfred*.

I do not presume to enter into competition with our greatest contemporary Poets. Yet I am unwilling to tread in the footsteps of any who have preceded me. I have sought to avoid the imitation of any style of language or versification peculiar to the original minds of which it is the character; designing that, even if what I have produced be worthless, it should still be properly my own. Nor have I permitted any system relating to mere words to divert the attention of the reader, from whatever interest I may have succeeded in creating, to my own ingenuity in contriving to disgust them according to the rules of criticism. I have simply clothed my thoughts in what appeared to me the most obvious and appropriate language. A person familiar with nature, and with the most celebrated productions of the human mind, can scarcely err in following the instinct, with respect to selection of language, produced by that familiarity.

There is an education peculiarly fitted for a Poet, without which genius and sensibility can hardly fill the circle of their capacities. No education, indeed, can entitle to this appellation a dull and unobservant mind, or one, though neither dull nor unobservant, in which the channels of communication between thought and expression have been obstructed or closed. How far it is my fortune to belong to either of the latter classes I cannot know. I aspire to be something better. The circumstances of my accidental education have been favourable to this ambition. I have been familiar from boyhood with mountains and lakes and the sea, and the solitude of forests: Danger, which sports upon the brink of precipices, has been my playmate. I have trodden the glaciers of the Alps, and lived under the eye of Mont Blanc. I have been a wanderer among distant fields. I have sailed down mighty rivers, and seen the sun rise and set, and the stars come forth, whilst I have sailed night and day down a rapid stream among mountains. I have seen populous cities, and have watched the passions which rise and spread, and sink and change, amongst assembled multitudes of men. I have seen the theatre of the more visible ravages of tyranny and war, cities and villages reduced to scattered groups of black and roofless houses, and the naked inhabitants sitting famished upon their desolated thresholds. I have conversed with living men of genius. The poetry of ancient Greece and Rome, and modern Italy, and our own country, has been to me, like external nature, a passion and an enjoyment. Such are the sources from which the materials for the imagery of my Poem have been drawn. I have considered Poetry in its most comprehensive sense; and have read the Poets and the Historians and the Metaphysicians* whose writings have been accessible to me, and have looked upon the beautiful and majestic scenery of the earth, as common sources of those elements which it is the province of the Poet to embody and combine. Yet the experience and the feelings to which I refer do not in themselves constitute men Poets, but only prepares them to be the auditors of those who are. How far I shall be found to possess that more essential attribute of Poetry, the power of awakening in others sensations like those which animate my own bosom, is that which, to speak sincerely, know not; and which,

---

* (In this sense there may be such a thing as perfectibility in works of fiction, notwithstanding the concession often made by the advocates of human improvement, that perfectibility is a term applicable only to science.)

Jeg drister mig ikke til at konkurrere med vore største samtidige digtere. Dog er jeg uvillig til at træde i enhvers fodspor, som er gået forud. Jeg har søgt at undgå at efterligne enhver stil med hensyn til sprog eller versifikation, der er særegen for de originale ånder, hos hvem den er karakteristisk, idet jeg tænkte, at selv hvis det, jeg har frembragt, skulle være værdiløst, ville det stadig være mit eget i egentlig forstand. Heller ikke har jeg tilladt noget system, hvad angår de blotte ord, at bortlede læsernes opmærksomhed fra den interesse, det end er lykkedes mig at skabe, til min egen sindrighed i at finde midler til at fortørne dem ved ikke at følge kritikkers regler. Jeg har simpelthen klædt mine tanker, i hvad der forekom mig at være det mest åbenbare og passende sprog. En person der er bekendt med naturen og med menneskesindet mest navnkundige frembringelser, kan næppe fejle ved instinktivt at udvælge et sprog, der er frembragt af dette bekendtskab.

Der findes en uddannelse, særligt egnet for en digter, uden hvilken skabende evner og følsomhed næppe kan udfylde deres virkekreds. Sandelig, ingen uddannelse kan gøre et sløvt og uopmærksomt sind berettiget til denne benævnelse, eller et, skønt hverken sløvt eller uopmærksomt, i hvilken kommunikationskanalen mellem tanke og udtryk er blevet blokeret eller lukket. Hvorvidt det er min skæbne at tilhøre den ene eller den anden af de sidstnævnte klasser, kan jeg ikke afgøre. Jeg stræber efter at blive noget bedre. Omstændighederne ved min tilfældige uddannelse har været gunstige for denne ambition. Jeg har fra drengeårene været bekendt med bjerge og søer og havet og skovens ensomhed. Fare som praler på randen af stejle skrænter, har været min legekammerat. Jeg har gået på Alpernes gletsjere og levet under Mont Blanc's øje. Jeg har været vandringsmand mellem fjerne marker. Jeg har sejlet ned af mægtige floder og set solen stå op og gå ned og stjerner komme frem, medens jeg nat og dag har sejlet ned af en rivende strøm mellem bjerge. Jeg har set folkerige byer og iagttaget lidenskaberne, som stiger og breder sig og synker og forandres i forsamlede menneskemasser. Jeg har set hvor tyranni og krig mere synligt har hærget, byer og landsbyer reduceret til spredte grupper af sorte og tagløse huse, og de nøgne beboere siddende udsultet på deres forladte dørtrin. Jeg har talt med levende geniale mennesker. Digtningen i det antikke Grækenland og Rom, og det moderne Italien og vort eget land, har for mig været som en ydre natur, en lidenskab og en fornøjelse. Sådan er de kilder, som stoffet til mine digtes billedsprog er hentet fra. Jeg har betragtet digtekunsten i ordets mest omfattende betydning og har læst de digtere og historikere og metafysikere,* hvis skrifter har været tilgængelige for mig, og har set på jordens smukke og majestætiske sceneri som fælles kilder til de elementer, som det er digterens bestilling at legemliggøre og forbinde. Dog erfaringen og følelserne som jeg henviser til, gør ikke i sig selv mennesker til digtere, men forbereder dem kun til at blive deres tilhørere. I hvor høj grad man vil mene, at jeg besidder hin mere essentielle egenskab ved digtekunsten, nemlig evnen til at vække de fornemmelser hos andre, som besjæler mit eget bryst, det er, oprigtigt talt, dét jeg ikke ved; og som jeg, med en føjelig og I

---

* *Shelleys note.* „I denne forstand kan der måske findes perfektibilitet i digterværker, uagtet den indrømmelse som fortalere for forbedring af mennesket ofte gør, at perfektibilitet er et ord, der kun kan anvendes inden for de eksakte videnskaber.”

with an acquiescent and contented spirit, I expect to be taught by the effect which I shall produce upon those whom I now address.

I have avoided, as I have said before, the imitation of any contemporary style. But there must be a resemblance, which does not depend upon their own will, between all the writers of any particular age. They cannot escape from subjection to a common influence which arises out of an infinite combination of circumstances belonging to the times in which they live; though each is in a degree the author of the very influence by which his being is thus pervaded. Thus, the tragic poets of the age of Pericles; the Italian revivers of ancient learning; those mighty intellects of our own country that succeeded the Reformation, the translators of the Bible, Shakespeare, Spenser, the Dramatists of the reign of Elizabeth, and Lord Bacon*; the colder spirits of the interval that succeeded; — all resemble each other, and differ from every other in their several classes. In this view of things, Ford can no more be called the imitator of Shakespeare than Shakespeare the imitator of Ford. There were perhaps few other points of resemblance between these two men than that which the universal and inevitable influence of their age produced. And this is an influence which neither the meanest scribbler nor the sublimest genius of any era can escape; and which I have not attempted to escape.

I have adopted the stanza of Spenser (a measure inexpressibly beautiful), not because I consider it a finer model of poetical harmony than the blank verse of Shakespeare and Milton, but because in the latter there is no shelter for mediocrity; you must either succeed or fail. This perhaps an aspiring spirit should desire. But I was enticed also by the brilliancy and magnificence of sound which a mind that has been nourished upon musical thoughts can produce by a just and harmonious arrangement of the pauses of this measure. Yet there will be found some instances where I have completely failed in this attempt, and one, which I here request the reader to consider as an erratum, where there is left, most inadvertently, an alexandrine in the middle of a stanza.

But in this, as in every other respect, I have written fearlessly. It is the misfortune of this age that its Writers, too thoughtless of immortality, are exquisitely sensible to temporary praise or blame. They write with the fear of Reviews before their eyes. This system of criticism sprang up in that torpid interval when Poetry was not. Poetry, and the art which professes to regulate and limit its powers, cannot subsist together. Longinus could not have been the contemporary of Homer, nor Boileau of Horace. Yet this species of criticism never presumed to assert an understanding of its own; it has always, unlike true science, followed, not preceded, the opinion of mankind, and would even now bribe

---

* Milton stands alone in the age which he illumined.

tilfreds ånd, forventer at blive belært om ved den virkning, som jeg fremkalder hos dem, jeg nu henvender mig til.

Jeg har undgået, som jeg sagde før, at efterligne nogen samtidig stil. Men der må være en lighed mellem alle forfatterne i en bestemt tidsalder, som ikke afhænger af deres egen vilje. De kan ikke undslippe at være underlagt en fælles indflydelse, som opstår ved en uendelig kombination af omstændigheder, der hører til den tid de lever i; skønt hver af dem til en vis grad er ophavsmanden til selve den påvirkning, hans væsen således er gennemtrængt af. Således de tragiske digtere på Perikles' tid;* Italiens genoplivning af oldtidens lærdom; de mægtige ånder fra vort eget land, som fulgte efter Reformationen, Bibelens oversættere, Shakespeare, Spenser, dramatikere under Elizabeth's styre, og Lord Bacon;† de køligere sjæle i det efterfølgende tidsrum; — alle ligner hinanden og er forskellige fra alle andre i deres særskilte klasser. Under denne synsvinkel, kan Ford‡ ikke snarere kaldes Shakespeares efterligner, end Shakespeare Fords efterligner. Der var måske kun få andre lighedspunkter mellem disse to mænd end dem, som deres tidsalders altomfattende og uundgåelige påvirkning frembragte. Og dette er en påvirkning, som hverken den tarveligste skribler eller det mest ophøjede geni i enhver periode, kan undslippe; og som jeg heller ikke har forsøgt at undslippe.

Jeg har valgt den spenserske strofe§ (et ubeskriveligt smukt versemaal), ikke fordi jeg betragter det som mere mønstergyldigt for poetisk velklang end Shakespeares og Miltons blankvers, men fordi der ikke er nogen tilflugt for middelmådighed i det sidste: man må enten lykkes med det eller fejle. Dette skulle en stræbende ånd måske ønske. Men jeg var også forledt af den lydens strålende pragt og storslåethed, som et sind, der er blevet opfostret på musikalske tanker, kan frembringe ved en præcis og harmonisk anbringelse af dette versemaals pauser. Dog vil man finde nogle tilfælde, hvor jeg fuldstændig har fejlet i dette forsøg, og et som jeg henstiller til læseren at betragte som en trykfejl, hvor der højst uforvarende er anbragt en aleksandriner i midten af en strofe.

Men i denne henseende, som i enhver anden, har jeg skrevet uden frygt. Det er denne tidsalders ulykke, at dens forfattere, da de er for ligeglade med udødelighed, er udsøgt følsomme over for midlertidig ros og ris. De skriver med frygten for anmeldelser foran sig. Dette kritiske system** opstod i en dvask mellemtid, hvor der ikke fandtes nogen digtning. Digtningen, og den kunst som påstår at regulere og begrænse dens magt, kan ikke eksistere sammen. Longinus kunne ikke have været Homers samtidige, heller ikke Boileau†† Horaces. Dog denne form for kritik dristede sig aldrig til at hævde, at den havde en egen indsigt: den har altid, ulig sand videnskab, fulgt efter, ikke gået forud for menneskenes an-

---

* Perikles (ca. 495-.429 f.Kr.), græsk statsmand. Styrede Athen i dens storhedstid. Digterne er Aiskylos, Sofokles og Euripides. — Edmund Spenser (1552-99), digter. — Francis Bacon (1561-1626), filosof og videnskabsmand.

† *Shelleys note*: „Milton står alene i den tidsalder, han kastede lys over.“

‡ John Ford (1586-1639), skuespilforfatter.

§ Se ordlisten.

** 'Dette kritiske system': en litteraturkritik der foreskriver regler for digtningen (Longman 2).

†† Longinus (midten af første årh. e.Kr.), forfatter til 'Om det ophøjede'. — Nicholas Boileau (1636-1711), fransk digter og kritiker.

with worthless adulation some of our greatest Poets to impose gratuitous fetters on their own imaginations, and become unconscious accomplices in the daily murder of all genius either not so aspiring or not so fortunate as their own. I have sought therefore to write, as I believe that Homer, Shakespeare, and Milton wrote, with an utter disregard of anonymous censure. I am certain that calumny and misrepresentation, though it may move me to compassion, cannot disturb my peace. I shall understand the expressive silence of those sagacious enemies who dare not trust themselves to speak. I shall endeavour to extract, from the midst of insult and contempt and maledictions, those admonitions which may tend to correct whatever imperfections such censurers may discover in this my first serious appeal to the Public. If certain Critics were as clear-sighted as they are malignant, how great would be the benefit to be derived from their virulent writings! As it is, I fear I shall be malicious enough to be amused with their paltry tricks and lame invectives. Should the Public judge that my composition is worthless, I shall indeed bow before the tribunal from which Milton received his crown of immortality, and shall seek to gather, if I live, strength from that defeat, which may nerve me to some new enterprise of thought which may not be worthless. I cannot conceive that Lucretius, when he meditated that poem whose doctrines are yet the basis of our metaphysical knowledge, and whose eloquence has been the wonder of mankind, wrote in awe of such censure as the hired sophists of the impure and superstitious noblemen of Rome might affix to what he should produce. It was at the period when Greece was led captive and Asia made tributary to the Republic, fast verging itself to slavery and ruin, that a multitude of Syrian captives, bigoted to the worship of their obscene Ashtaroth, and the unworthy successors of Socrates and Zeno, found there a precarious subsistence by administering, under the name of freedmen, to the vices and vanities of the great. These wretched men were skilled to plead, with a superficial but plausible set of sophisms, in favour of that contempt for virtue which is the portion of slaves, and that faith in portents, the most fatal substitute for benevolence in the imaginations of men, which, arising from the enslaved communities of the East, then first began to overwhelm the western nations in its stream. Were these the kind of men whose disapprobation the wise and lofty-minded Lucretius should have regarded with a salutary awe? The latest and perhaps the meanest of those who follow in his footsteps would disdain to hold life on such conditions.

The Poem now presented to the Public occupied little more than six months in the composition. That period has been devoted to the task with unremitting ardour and enthusiasm. I have exercised a watchful and earnest criticism on my work as it grew under my hands. I would willingly have sent it forth to

skuelser, og ville tilmed nu bestikke nogle af vore største digtere til at lægge unødvendige lænker på deres indbildningskraft med værdiløst smigreri og til ubevidst at blive medskyldige i det daglig mord på al genialitet, der enten ikke er så håbefuldt eller ikke så heldig som deres egen. Jeg har derfor søgt at skrive, som jeg tror Homer, Shakespeare og Milton skrev, ved fuldstændigt at ignorere anonym kritik. Jeg er sikker på at bagtalelse og forvanskning, skønt det kan bevæge mig til medlidenhed, ikke kan forstyrre min fred. Jeg skal forstå de snilde fjenders udtryksfulde tavshed, som ikke vover at sætte lid til deres egen tale. Jeg skal mellem fornærmelse og foragt og forbandelser bestræbe mig på at fremdrage de formaninger, som kan tjene til at korrigere alt, hvad sådanne kritikere kan opdage af ufuldkommenheder i denne min første seriøse henvendelse til publikum.* Hvis visse kritikere var så klartseende, som de er ondsindede, hvor stor ville ikke den nytte være, som man kunne udlede af deres ondskabsfulde skrifter! Som det er nu, er jeg bange for jeg vil være ondsindet nok til at more mig over sølle tricks og tamme skældsord. Skulle publikum anse mit arbejde for værdiløst, skal jeg sandelig bøje mig foran den domstol, som Milton modtog sin udødelighedskrone af, og skal, hvis jeg lever, søge at samle styrke fra dette nederlag, som måske kan give mig kraft til et nyt tankens foretagende, som måske *ikke* vil være værdiløst. Jeg kan ikke forestille mig at Lucretius,[†] skrev i ærefrygt for den kritik, som de urene og overtroiske romerske adelsmænds lejede sofister kunne føje til det, han ville frembringe, da han udtænkte det digt, hvis læresætninger endnu er grundlaget for vor metafysiske viden, og hvis veltalenhed er blevet betragtet som et under. Det var i den periode Grækenland bliver ledt som fange, og Asien gjort skatskyldig til Republikken, idet de hurtigt nærmede sig slaveri og undergang, at en talrig mængde syriske fanger, blinde tilhængere af dyrkelsen af deres obskøne Astarte[‡] og de uværdige efterfølgere af Sokrates og Zenon,[§] dér fandt en usikker tilværelse ved, under navn af frigivne, at bidrage til de riges laster og tomme og meningsløse liv. Disse usle mænd var øvet i at plædere med et overfladisk, men troværdigt sæt af sofismer, til fordel for den foragt for dyd, som er slavens lod, og den tro på varsler, den mest skæbnesvangre erstatning for velgerninger i menneskenes forestillingsverden, som, idet den opstod af de slavebundne samfund i øst, da først begyndte at overvælde vestens nationer i dens strøm. Skulle disse være den slags mænd, hvis misbilligelse den vise og højsindede Lucretius skulle betragte med sund ærefrygt? Den sidste** og måske den ringeste af dem, der går i hans fodspor, ville foragte at leve under sådanne betingelser.

Digtet som nu forelægges offentligheden tog lidt mere en seks måneder at udarbejde. Denne periode har været helliget opgaven med utrættelig glød og begejstring. Jeg har udfoldet en årvågen og alvorlig kritik af mit arbejde efterhånden, som det voksede i mine hænder. Jeg ville villigt have sendt det ud til ver-

* På dette tidspunkt havde Shelley dog skrevet de seriøse værker *Dronning Mab* og *Alastor*, omend det kun var *Alastor*, der blev udgivet på almindelig vis i 1816 (Longman 2).

† Lucretius (ca. 99-ca. 55 f.Kr.), forfatter til det filosofiske digt 'De rerum natura'.

‡ Astarte: fønikisk frugtbarhedsgudinde. Populær i Orienten. Både mandlig og kvindelig prostitution var en del af kulten.

§ Den stoiske filosof Zenon (ca. 333-262).

** Shelley selv (Oxford).

the world with that perfection which long labour and revision is said to bestow. But I found that, if I should gain something in exactness by this method, I might lose much of the newness and energy of imagery and language as it flowed fresh from my mind. And, although the mere composition occupied no more than six months, the thoughts thus arranged were slowly gathered in as many years.

I trust that the reader will carefully distinguish between those opinions which have a dramatic propriety in reference to the characters which they are designed to elucidate, and such as are properly my own. The erroneous and degrading idea which men have conceived of a Supreme Being, for instance, is spoken against, but not the Supreme Being itself. The belief which some superstitious persons whom I have brought upon the stage entertain of the Deity, as injurious to the character of his benevolence, is widely different from my own. In recommending also a great and important change in the spirit which animates the social institutions of mankind, I have avoided all flattery to those violent and malignant passions of our nature which are ever on the watch to mingle with and to alloy the most beneficial innovations. There is no quarter given to Revenge, or Envy, or Prejudice. Love is celebrated everywhere as the sole law which should govern the moral world.

In the personal conduct of my Hero and Heroine, there is one circumstance which was intended to startle the reader from the trance of ordinary life. It was my object to break through the crust of those outworn opinions on which established institutions depend. I have appealed therefore to the most universal of all feelings, and have endeavoured to strengthen the moral sense, by forbidding it to waste its energies in seeking to avoid actions which are only crimes of convention. It is because there is so great a multitude of artificial vices that there are so few real virtues. Those feelings alone which are benevolent or malevolent, are essentially good or bad. The circumstance of which I speak was introduced, however, merely to accustom men to that charity and toleration which the exhibition of a practice widely differing from their own has a tendency to promote*. Nothing indeed can be more mischievous than many actions, innocent in themselves, which might bring down upon individuals the bigoted contempt and rage of the multitude.

---

* The sentiments connected with and characteristic of this circumstance have no personal reference to the Writer.

den med den fuldkommenhed, som lang tids beskæftigelse og gennemsyn siges at give. Men jeg fandt, at skønt jeg ville vinde noget i nøjagtighed ved denne metode, kunne jeg miste meget af den nyhed og energi i billeder og sprog, som det ville have, når det flød frisk fra mit sind. Og skønt selve udarbejdelsen ikke tog mere end seks måneder, var de således ordnede tanker langsomt samlet i ligeså mange år.

Jeg har tillid til, at læseren omhyggeligt vil skelne mellem de meninger, der har en dramatisk berettigelse med hensyn til de figurer, de er udformet til at belyse, og sådanne som i egentlig forstand er mine egne. De fejlagtige og skadelige ideer som mennesker har udtænkt om et Højeste Væsen, bliver der for eksempel talt imod, men ikke imod det Højeste Væsen selv. Den tro på Guds grusomhed og ondskab, som nogle overtroiske personer, jeg har ført ind på scenen, udtrykker, er vidt forskellige fra min egen. Ved også at anbefale en stor og betydningsfuld forandring i den ånd, som besjæler menneskenes sociale institutioner, har jeg undgået at smiger alle vor naturs voldsomme og ondsindede lidenskaber, som altid er på udkig efter at mænge sig med og at forringe de mest gavnlige nyskabelser. Der ikke givet plads til hævn eller misundelse eller fordomme. Kærligheden fejres alle vegne, som den eneste lov der burde styre den moralske verden.

Ved min helt og heltindes personlige adfærd er der en omstændighed, som havde til hensigt at opskræmme læseren af det almindelige livs dvale. Det var mit mål at bryde gennem skorpen af de udslidte meninger, som bestående institutioner beror på. Jeg har derfor appelleret til de mest universelle følelser og har bestræbt mig på at styrke den moralske sans ved at forbyde den at spille sine kræfter på at søge at undgå handlinger, som kun er forbrydelser ifølge vedtagne regler. Det er fordi der er så stor en mængde kunstige laster, at der er så få virkelige dyder. Disse følelser alene, som er velgørende eller ondsindede, er fundamentalt gode eller onde. De omstændigheder jeg taler om, blev imidlertid introduceret blot for at vænne mennesker til den næstekærlighed og tolerance, som forevisningen af en praksis vidt forskellig fra deres egen, har en tilbøjelighed at fremme.* Intet kan i sandhed være skadeligere end mange i sig selv uskyldige handlinger, der nedkalder mængdens skinhellige foragt og raseri over enkeltpersoner.

---

* *Shelleys note:* „Følelserne forbundet med og karakteristiske for disse omstændigheder, refererer ikke til forfatteren eget liv.” Det drejer sig om det seksuelle forhold mellem bror og søster.

DEDICATION

There is no danger to a man that knows
 What life and death is: there's not any law
 Exceeds his knowledge; neither is it lawful
 That he should stoop to any other law.
 Chapman.

TO MARY — —

I

So now my summer-task is ended, Mary,
 And I return to thee, mine own heart's home;
 As to his Queen some victor Knight of Faëry,
 Earning bright spoils for her enchanted dome;
 Nor thou disdain, that ere my fame become
 A star among the stars of mortal night,
 If it indeed may cleave its natal gloom,
 Its doubtful promise thus I would unite
 With thy belovéd name, thou Child of love and light.

II

The toil which stole from thee so many an hour, 10
 Is ended — and the fruit is at thy feet!
 No longer where the woods to frame a bower
 With interlaced branches mix and meet,
 Or where with sound like many voices sweet,
 Waterfalls leap among wild islands green,
 Which framed for my lone boat a lone retreat
 Of moss-grown trees and weeds, shall I be seen;
 But beside thee, where still my heart has ever been.

III

Thoughts of great deeds were mine, dear Friend, when first
 The clouds which wrap this world from youth did pass. 20
 I do remember well the hour which burst
 My spirit's sleep. A fresh May-dawn it was,
 When I walked forth upon the glittering grass,
 And wept, I knew not why; until there rose
 From the near schoolroom, voices that, alas!
 Were but one echo from a world of woes —
 The harsh and grating strife of tyrants and of foes.

TILEGNELSE

Der er ingen fare for en mand, som ved
 hvad livet og døden er: der er ikke nogen lov,
 som står over hans viden: heller ikke er det ret,
 at han skulle bøje sig for nogen anden lov.

Chapman.*

TIL MARY — —

1

Mit sommerarbejde er nu endt, Mary,
 og jeg vender tilbage til dig, mit eget hjertes hjem;
 som en sejrende féridder til sin dronning,
 med herligt bytte til hendes fortryllede bolig;
 du vil heller ikke afvise, at jeg, før mit ry bliver
 en stjerne blandt den jordiske nats stjerner,
 hvis det virkelig kan kløve sit fødselsmørke,
 således vil forene dets tvivlsomme løfte
 med dit højt elskede navn, du kærligheden og lysets barn.

2

Det slid som stjal så mange timer fra dig, 10
 er til ende, — og frugten ligger for dine fødder!
 hvor skovene blandes og mødes for at danne
 en løvhytte med sammenflettede grene, eller
 hvor vandfald, med en lyd som mange melodiske stemmer,
 springer mellem vilde grønne øer, der danner
 et ensomt tilflugtssted af mosgroede træer og
 planter for min ensomme båd, skal jeg ikke længere ses:
 men ved siden af dig, hvor mit hjerte altid har været.

3

Kære ven, jeg havde tanker om store bedrifter, da først 20
 skyerne, som skjuler denne verden for ungdommen, drev forbi.
 Jeg husker udmærket den stund, hvor min
 sovende ånd blev vækket: en frisk majmorgen var det,
 da jeg gik ud over det glinsende græs
 og græd, jeg vidste ikke hvorfor; indtil der steg
 stemmer op fra den nærmeste skolestue, som ak!
 kun var et ekko af en vefuld verden —
 tyranners og fjenders hårde og skurrende strid.†

* George Chapman (ca. 1599-1634), fra tragedien *The Conspiracy of Charles Duke of Byron*.

† Hentyder til Shelleys ulykkelige tid på Sion House og/eller Eton.

IV

And then I clasped my hands and looked around —
 — But none was near to mock my streaming eyes,
 Which poured their warm drops on the sunny ground — 30
 So without shame I spake: — 'I will be wise,
 And just, and free, and mild, if in me lies
 Such power, for I grow weary to behold
 The selfish and the strong still tyrannise
 Without reproach or check.' I then controlled
 My tears, my heart grew calm, and I was meek and bold.

V

And from that hour did I with earnest thought
 Heap knowledge from forbidden mines of lore;
 Yet nothing that my tyrants knew or taught
 I cared to learn, but from that secret store 40
 Wrought linkèd armour for my soul, before
 It might walk forth to war among mankind;
 Thus power and hope were strengthened more and more
 Within me, till there came upon my mind
 A sense of loneliness, a thirst with which I pined.

VI

Alas, that love should be a blight and snare
 To those who seek all sympathies in one! —
 Such once I sought in vain; then black despair,
 The shadow of a starless night, was thrown
 Over the world in which I moved alone: — 50
 Yet never found I one not false to me,
 Hard hearts, and cold, like weights of icy stone
 Which crushed and withered mine, that could not be
 Aught but a lifeless clod, until revived by thee.

VII

Thou Friend, whose presence on my wintry heart
 Fell, like bright Spring upon some herbless plain;
 How beautiful and calm and free thou wert
 In thy young wisdom, when the mortal chain
 Of Custom thou didst burst and rend in twain,
 And walked as free as light the clouds among, 60
 Which many an envious slave then breathed in vain

4

Så foldede jeg mine hænder og så mig omkring —
 men ingen var i nærheden til at spotte mine strømmende øjne,
 som udgød deres varme dråber på den sollyse jord — 30
 uden skam talte jeg så: — „Jeg vil være vis
 og retfærdig og fri og mild, hvis der er sådan
 magt i mig, for jeg bliver træt af stadig at se
 den egenkærlige og den stærke tyrannisere
 uden at blive bebrejdet eller standset. Så betvang jeg
 mine tårer, mit hjerte blev roligt, og jeg var ydmyg og uden frygt.

5

Og fra den stund samlede jeg med alvorlig omtanke
 viden fra forbudte lærdomsminer,
 dog intet af det som mine tyranner vidste eller underviste i,
 brød jeg mig om at lære, men smedede en ringbrynje 40
 til min sjæl af det hemmelige forråd, før
 den kunne drage ud i krig blandt menneskene;
 således blev magt og håb mere og mere styrket
 inden i mig, til der kom en følelse af ensomhed
 over mit sind, en tørst jeg hentæredes af.

6

Ak, at kærlighed skulle være en sygdom og en snare
 for dem, som søger al medfølelse hos en eneste! —
 sådan søgte jeg engang forgæves; så blev sort fortvivlelse,
 skyggen af en stjerneløs nat, kastet
 over verden, som jeg bevægede mig i alene: — 50
 dog fandt jeg aldrig en, som ikke var falsk over for mig,
 hårde hjerter og kolde, som vægten af isagtige sten,
 der knuste og visnede mit, der ikke kunne være
 andet end en livløs klods, indtil du genoplivede den.

7

Du min ven, hvis nærhed faldt på mit vinterhjerte
 som den friske vår på en planteløs slette;
 hvor smuk og rolig og fri var du ikke
 i din unge visdom, da du sprængte og rev
 sædvanens dræbende kæde i to stykker*
 og gik så fri som lys blandt skyerne,† 60
 mange misundelige slaver sukkede da forgæves

---

* Shelley var gift med Harriet, da Mary, seksten år gammel, erklærede ham sin kærlighed.

† 'skyerne', som de misundelige slaver ånder ud, er omverdens fordømmelse, som Mary spreder med sit 'lys'.

From his dim dungeon, and my spirit sprung
To meet thee from the woes which had begirt it long!

VIII

No more alone through the world's wilderness,
Although I trod the paths of high intent,
I journeyed now: no more companionless,
Where solitude is like despair, I went. —
There is the wisdom of a stern content
When Poverty can blight the just and good,
When Infamy dares mock the innocent, 70
And cherished friends turn with the multitude
To trample: this was ours, and we unshaken stood!

IX

Now has descended a serener hour,
And with inconstant fortune, friends return;
Though suffering leaves the knowledge and the power
Which says: — Let scorn be not repaid with scorn.
And from thy side two gentle babes are born
To fill our home with smiles, and thus are we
Most fortunate beneath life's beaming morn;
And these delights, and thou, have been to me 80
The parents of the Song I consecrate to thee.

X

Is it that now my inexperienced fingers
But strike the prelude of a loftier strain?
Or, must the lyre on which my spirit lingers
Soon pause in silence, ne'er to sound again,
Though it might shake the Anarch Custom's reign,
And charm the minds of men to Truth's own sway
Holier than was Amphion's? I would fain
Reply in hope — but I am worn away,
And Death and Love are yet contending for their prey. 90

XI

And what art thou? I know, but dare not speak:
Time may interpret to his silent years.
Yet in the paleness of thy thoughtful cheek,
And in the light thine ample forehead wears,

fra deres dunkle fangehuller, og min ånd sprang
dig i møde fra de sorger, som længe havde indesluttet den.

8

Gennem verdens ødemark, skønt jeg betrådte
ophøjede hensigters stier, rejste jeg nu ikke længere
alene; jeg tog ikke længere hen, hvor
ensomhed er som fortvivlelse, uden ledsager. —
Der gives en streng visdom,
når fattigdom kan fordærve det retfærdige og gode,*
når vanære vover at spotte den uskyldige, 70
og fejrede venner slutter sig til den nedtrampende
mængde: denne var vor, og vi stod urokkelige!

9

Nu har en roligere tid sænket sig,
og ved skiftende held vender vennerne tilbage;
skønt lidelse levner den viden og den styrke
som siger: — Lad ikke foragt blive gengældt med foragt.
Og ud af din side er to blide børn født†
til at fylde vort hjem med smil, og således er vi
yderst lykkelige under livet strålende morgen;
og disse glæder, og du, har for mig været 80
kilden til den sang jeg helliger dig.

10

Er det sådan, at mine uerfarende fingre nu
kun anslår et forspil til ædlere toner?
Eller må lyren, som min ånd dvæler ved,
snart standse i stilhed for aldrig at klinge igen,
skønt den kunne ryste anarken Sædvanes herredømme
og bedåre menneskers sind til sandhedens eget styre,
helligere end Amfions var? Jeg ville gerne‡
svare håbefuldt — men jeg er udslidt
og døden og kærligheden kæmper endnu om deres rov.§ 90

11

Og hvad er du? Jeg ved det, men vover ikke at tale:
måske vil tiden fortolke det i sine tavse år.
Dog i din eftertænksomme kinds bleghed
og i lyset din brede pande bær,

* Fattigdom: Shelleys egne økonomiske vanskeligheder.

† Deres børn William i 1816 og Clara Evelina i 1817.

‡ Amfion: Zeus' søn og fader til musikken, en guddommelig lyrespiller.

§ Døden: Shelley led på dette tidspunkt af tuberkulose (Longman 2).

And in thy sweetest smiles, and in thy tears,
 And in thy gentle speech, a prophecy
 Is whispered, to subdue my fondest fears:
 And through thine eyes, even in thy soul I see
 A lamp of vestal fire burning internally.

XII

They say that thou wert lovely from thy birth, 100
 Of glorious parents thou aspiring Child.
 I wonder not — for One then left this earth
 Whose life was like a setting planet mild,
 Which clothed thee in the radiance undefiled
 Of its departing glory; still her fame
 Shines on thee, through the tempests dark and wild
 Which shake these latter days; and thou canst claim
 The shelter, from thy Sire, of an immortal name.

XIII

One voice came forth from many a mighty spirit,
 Which was the echo of three thousand years; 110
 And the tumultuous world stood mute to hear it,
 As some lone man who in a desert hears
 The music of his home: — unwonted fears
 Fell on the pale oppressors of our race,
 And Faith, and Custom, and low-thoughted cares,
 Like thunder-stricken dragons, for a space
 Left the torn human heart, their food and dwelling-place.

XIV

Truth's deathless voice pauses among mankind!
 If there must be no response to my cry —
 If men must rise and stamp with fury blind 120
 On his pure name who loves them — thou and I,
 Sweet friend! can look from our tranquillity
 Like lamps into the world's tempestuous night —
 Two tranquil stars, while clouds are passing by
 Which wrap them from the foundering seaman's sight,
 That burn from year to year with unextinguished light.

og i dine sødeste smil og dine tårer
 og i din milde tale, er en profeti
 hvisket for at betvinge min dybeste frygt:*
 og i dine øjne, netop i din sjæl, ser jeg
 en lampe af vestalisk ild brænde.

12

De siger, at du var henrivende fra du blev født 100
 af prægtige forælder, du løfterige barn.
 Jeg undrer mig ikke — for én forlod da denne jord,†
 hvis liv var som en nedgående mild planet,
 der klædte dig i dens bortdragende pragts
 ubesudlede stråleglans; hendes ry skinner stadigvæk
 på dig gennem de mørke og vilde storme,
 som ryster disse senere dage; og du kan kræve
 beskyttelse af din far, af et udødeligt navn.‡

13

Blandt mange mægtige ånder løftede en røst sig,§ 110
 som var et ekko af tre tusinde år;
 og den larmende verden stod stum ved at høre den,
 som en ensom mand der i en ørken hører
 sin hjemstavns musik: — uvant frygt
 faldt på vor slægts blege undertrykkere,
 og tro og sædvane og lavttænkte bekymringer,
 som lynildramte drager, forlod for en tid
 det sønderrevne menneskehjerte, deres føde og bopæl.

14

Sandhedens udødelige stemme tier hos menneskene!
 Hvis der absolut intet svar er på mit råb — 120
 hvis mennesker må rejse sig og stampe med blindt raseri
 på hans rene navn, han som elsker dem, — kan du og jeg,
 elskede ven, i vor ro se ind i
 verdens stormfulde nat som lamper, —
 to rolige stjerner som, mens skyer passerer forbi
 og skjuler dem for den synkende sømands syn,
 brænder fra år til år med uudslukkeligt lys.

---

* at han er dødssyg, linje 89-90.

† Mary Wollstonekraft Godwin døde i barselsseng i 1797, da hun fødte Mary.

‡ Hendes far: William Godwin (1756-1836), filosof og forfatter.

§ William Godwins skrifter, specielt *An Enquiry concerning Political Justice*.

LAON AND CYTHNA

Ἵσσαις δὲ βροτὸν ἔθνος ἀγλαΐας ἀπτόμεσθα,
περαίνει πρὸς ἔσατον
πλόον' ναυσὶ δ' οὔτε πεζὸς ἰὼν ἀν εὐροῖς
ἔς Ὑπερβοέων ἀγῶνα θαυματὰν ὁδόν.

Pind. *Pyth.* X.

CANTO I

I

When the last hope of trampled France had failed
Like a brief dream of unremaining glory,
From visions of despair I rose, and scaled
The peak of an aërial promontory, 130
Whose caverned base with the vexed surge was hoary;
And saw the golden dawn break forth, and waken
Each cloud, and every wave: — but transitory
The calm; for sudden, the firm earth was shaken,
As if by the last wreck its frame were overtaken.

II

So as I stood, one blast of muttering thunder
Burst in far peals along the waveless deep,
When, gathering fast, around, above, and under,
Long trains of tremulous mist began to creep,
Until their complicating lines did steep 140
The orient sun in shadow: — not a sound
Was heard; one horrible repose did keep
The forests and the floods, and all around
Darkness more dread than night was poured upon the ground.

III

Hark! 'tis the rushing of a wind that sweeps
Earth and the ocean. See! the lightnings yawn
Deluging Heaven with fire, and the lashed deeps
Glitter and boil beneath: it rages on,
One mighty stream, whirlwind and waves upthrown,
Lightning, and hail, and darkness eddying by. 150
There is a pause — the sea-birds, that were gone
Into their caves to shriek, come forth, to spy
What calm has fall'n on earth, what light is in the sky.

LAON OG CYTHNA

Naar stor Hæder blev undt vor dødsdømte Slægt, da til
yderste Maal vor Sejlads er kommen;
På Skib ei og ei på vandrende Fod Du finde
Vil hin Vidundervei, som fører dig til Hyperboræernes Land.
Pindar, *10. pythiske Ode*.*

FØRSTE SANG

1

Da Frankrigs sidste nedtrampede håb havde svigtet
som en kort drøm om uforblivende hæder,
rejste jeg mig fra fortvivlelsens syner og besteg
tinden af et luftigt forbjerg, 130
hvis grottefyldte grund var hvidgrå af den oprørte brænding;
og så det gyldne daggry bryde frem og vække
hver sky og hver bølge: — men roen
var flygtig: for pludselig blev den faste jord rystet,
som om den sidste undergang havde ramt dens bygning.

2

Så, mens jeg stod der, bragede et eneste knurrende
tordenskrald i fjerne drøn hen over det bølgeløse dyb,
da lange skælvende tågeslæb, der hurtigt samlede sig
omkring, ovenover og nedenunder, begyndte at krybe af sted,
indtil deres forviklende linjer indhyllede 140
østsolen i skygge: — ikke en lyd
hørtes; en rædsom hvile fyldte
skovene og floderne, og overalt på jorden
sænkede et mørke sig mere grufuldt end natten.

3

Lyt! det er vindens susen, der fejer
jorden og havet. Se! lynene gaber
og oversvømmer himlen med ild, og de piskede dyb
glitrer og koger nedenunder: det raser videre,
en eneste mægtig strøm, hvirvelvind og bølger kastet op,
lyn og hagl og mørke svirlende forbi. 150
Det standser et øjeblik — søfugle som var draget
ind i deres huler for at skringe, kommer frem for at se
hvilken ro, der er faldet over jorden, hvilket lys, der er på himlen.

---

* Citeret fra *Pythiske Ode af Pindar*, oversat af M. Rosing. Sorø, 1890-91. — Hyperboræerne: sagnfolk. I deres land langt mod nord skinnede solen uden ophør og alle var fuldent lykkelige.

IV

For, where the irresistible storm had cloven
 That fearful darkness, the blue sky was seen
 Fretted with many a fair cloud interwoven
 Most delicately, and the ocean green,
 Beneath that opening spot of blue serene,
 Quivered like burning emerald; calm was spread
 On all below; but far on high, between 160
 Earth and the upper air, the vast clouds fled,
 Countless and swift as leaves on autumn's tempest shed.

V

For ever, as the war became more fierce
 Between the whirlwinds and the rack on high,
 That spot grew more serene; blue light did pierce
 The woof of those white clouds, which seem to lie
 Far, deep, and motionless; while through the sky
 The pallid semicircle of the moon
 Passed on, in slow and moving majesty;
 Its upper horn arrayed in mists, which soon 170
 But slowly fled, like dew beneath the beams of noon.

VI

I could not choose but gaze; a fascination
 Dwelt in that moon, and sky, and clouds, which drew
 My fancy thither, and in expectation
 Of what I knew not, I remained: — the hue
 Of the white moon, amid that heaven so blue,
 Suddenly stained with shadow did appear;
 A speck, a cloud, a shape, approaching grew,
 Like a great ship in the sun's sinking sphere
 Beheld afar at sea, and swift it came anear. 180

VII

Even like a bark, which from a chasm of mountains,
 Dark, vast and overhanging, on a river
 Which there collects the strength of all its fountains,
 Comes forth, whilst with the speed its frame doth quiver,
 Sails, oars and stream, tending to one endeavour;
 So, from that chasm of light a wingèd Form
 On all the winds of heaven approaching ever
 Floated, dilating as it came; the storm
 Pursued it with fierce blasts, and lightnings swift and warm.

4

For der, hvor den uimodståelige storm havde kløvet
det frygtelige mørke, sås den blå himmel,
smykket med mange skønne og særdeles fint
sammenflettede skyer, og det grønne hav
under den voksende plet af blå klarhed,
flimrende som brændende smaragd: over alt nedenunder
bredte roen sig; men langt borte i det høje, mellem 160
jorden og den øvre luft, flygtede de vældige skyer,
talløse og hurtige som blade kastet på efterårsstormen.

5

For stadigvæk, mens krigen i det høje mellem
hvirvelvinden og stormskyerne blev voldsommere,
blev stedet klarere; blå lys gennemtrængte
vævet af hvide skyer, som syntes at ligge
langt borte, dybe og ubevægelige; medens månens blege
halvcirkel gled videre gennem himlen
i langsom og bevægende majestæt;
dens øverste horn var klædt i tåger, der snart, 170
men langsomt, forsvandt som dug under middagsstråler.

6

Jeg kunne ikke andet end stirre; en fortryllelse
boede i månen og himlen og skyerne,
som tiltrak min fantasi, og i forventning,
om jeg ved ikke hvad, blev jeg stående: —
den hvide månens farve, midt i denne himmel så blå,
syntes pludselig plettet af en skygge;
en plet, en sky, en form voksede, idet den nærmede sig,
som et stort skib set langt borte på havet
i solens synkende klode, og rask kom den nær. 180

7

Ligesom en bark, der fra en kløft mellem bjerge,
mørke, vældige og ludende, på en flod,
som dér samler alle sine kilders styrke,
dukker frem, mens dens skrog dirrer af farten,
idet sejl, årer, og strøm tjener en eneste bestræbelse;
således fra lyskløften, nærmede en bevinget skikkelse
sig på alle himlens vinde, bestandigt svævede den,
og udvidede sig mens den kom: stormen
forfulgte den med heftige stød og hurtige og varme lyn.

VIII

A course precipitous, of dizzy speed, 190
 Suspending thought and breath; a monstrous sight!
 For in the air do I behold indeed
 An Eagle and a Serpent wreathed in fight: —
 And now, relaxing its impetuous flight,
 Before the aërial rock on which I stood,
 The Eagle, hovering, wheeled to left and right,
 And hung with lingering wings over the flood,
 And startled with its yells the wide air's solitude.

IX

A shaft of light upon its wings descended,
 And every golden feather gleamed therein — 200
 Feather and scale, inextricably blended.
 The Serpent's mailed and many-coloured skin
 Shone through the plumes its coils were twined within
 By many a swoln and knotted fold, and high
 And far, the neck, receding lithe and thin,
 Sustained a crested head, which warily
 Shifted and glanced before the Eagle's steadfast eye.

X

Around, around, in ceaseless circles wheeling
 With clang of wings and scream, the Eagle sailed
 Incessantly — sometimes on high concealing 210
 Its lessening orbs, sometimes as if it failed,
 Drooped through the air; and still it shrieked and wailed,
 And casting back its eager head, with beak
 And talon unremittingly assailed
 The wreathèd Serpent, who did ever seek
 Upon his enemy's heart a mortal wound to wreak.

XI

What life, what power, was kindled and arose
 Within the sphere of that appalling fray!
 For, from the encounter of those wondrous foes,
 A vapour like the sea's suspended spray 220
 Hung gathered; in the void air, far away,
 Floated the shattered plumes; bright scales did leap,
 Where'er the Eagle's talons made their way,
 Like sparks into the darkness; — as they sweep,
 Blood stains the snowy foam of the tumultuous deep.

8

En hovedkulds kurs, med svimlende fart, 190
 der holdt tanke og åndedræt tilbage; et uheldsvangert syn!
 for i luften jeg ser en ørn
 og en slange sammenslynget i kamp: —
 og nu, dæmpende sin heftige flugt
 foran den luftige klippe, som jeg stod på,
 hang ørnen svævende, mens den svingede til højre og venstre,
 med tøvende vinger over floden,
 og forbavsede med sine hyl den vidtstrakte lufts ensomhed.

9

En pil af lys faldt på dens vinger, 200
 og enhver gylden fjer glimtede deri —
 fjer og skæl uløseligt blandet.
 Slangens pansrede og mangefarvede skind
 skinnede gennem fjerene, som dets snoninger var flettet ind i
 med mange svulmede og knudrede folder, og højt oppe
 og langt borte støttede den smidige og tynde
 tilbagetrukne hals et kammet hoved, der vagtsomt
 og hurtigt flyttede sig foran ørnens ufravendte blik.

10

Rundt, rundt, drejende i uophørlige cirkler
 med klang af vinger og skrig, sejlede ørnen 210
 uafbrudt — nogle gange skjulte den sine aftagende
 kredse højt oppe, nogle gange faldt den gennem luften,
 som om den fejlede; og stadig hvinede og jamrede den
 og angreb uafladeligt, idet den iltert kastede
 hovedet tilbage, med næb og klør
 den vridende slange, som altid søgte
 at volde sin fjendes hjerte et dødeligt sår.

11

Hvilket liv, hvilken kraft, blev ikke vækket og vist
 inde i denne forfærdende strids sfære!
 for af mødet mellem disse forunderlige fjender,
 havde en tåge samlet sig, der hang som havets
 stillede sprøjt: i den tomme luft svævede 220
 langt borte de spredte fjer; blanke skæl sprang,
 hvor Ørnens klør fandt vej,
 som gnister ind i mørket; — idet de fejer forbi,
 pletter blod det oprørte dybs sneagtige skum.

XII

Swift chances in that combat — many a check,
 And many a change, a dark and wild turmoil;
 Sometimes the Snake around his enemy's neck
 Locked in stiff rings his adamantine coil,
 Until the Eagle, faint with pain and toil, 230
 Remitted his strong flight, and near the sea
 Languidly fluttered, hopeless so to foil
 His adversary, who then reared on high
 His red and burning crest, radiant with victory.

XIII

Then on the white edge of the bursting surge,
 Where they had sunk together, would the Snake
 Relax his suffocating grasp, and scourge
 The wind with his wild writhings; for to break
 That chain of torment, the vast bird would shake
 The strength of his unconquerable wings 240
 As in despair, and with his sinewy neck,
 Dissolve in sudden shock those linkèd rings,
 Then soar — as swift as smoke from a volcano springs.

XVI

Wile baffled wile, and strength encountered strength,
 Thus long, but unprevailing: — the event
 Of that portentous fight appeared at length:
 Until the lamp of day was almost spent
 It had endured, when lifeless, stark, and rent,
 Hung high that mighty Serpent, and at last
 Fell to the sea, while o'er the continent 250
 With clang of wings and scream the Eagle passed,
 Heavily borne away on the exhausted blast.

XV

And with it fled the tempest, so that ocean
 And earth and sky shone through the atmosphere —
 Only, 'twas strange to see the red commotion
 Of waves like mountains o'er the sinking sphere
 Of sunset sweep, and their fierce roar to hear
 Amid the calm: down the steep path I wound
 To the sea-shore — the evening was most clear
 And beautiful, and there the sea I found 260
 Calm as a cradled child in dreamless slumber bound.

12

Chancer er hurtige i denne dyst – mange standsninger,
 og mange skift, en mørk og vild tummel;
 nogle gange låste slangen sin ubrydelige snoning
 i stive ringe omkring sin fjendes hals,
 indtil ørnen, svag af smerte og møjje, 230
 opgav sin stærke flugt og flagrede mat
 nær havet, uden håb om således at tilintetgøre
 sin modstander, der så rejste sin røde
 og brændende kam i vejret, strålende af sejr.

13

Så, på den bristende bølges hvide rand,
 hvor de sammen var sunket ned, ville slangen
 slække sit kvælende greb og piske
 vinden med sine vilde vridninger: for at bryde
 pinslens kæde ville den vældige fugl ryste 240
 sine vingers uovervindelige styrke
 som i fortvivlelse, og i pludselige stød
 med sin senede hals opløse de sammenlænkede ringe,
 derefter stige højt – så hastig som røg skyder op fra en vulkan.

14

List forvirrede list og styrke mødte styrke
 sådan var det længe, men ingen fik overhånd: –
 afgørelsen på denne uhyre kamp kom endelig til syne:
 den havde varet indtil dagens lampe næsten
 var opbrugt, da den mægtige slange livløs, stiv
 og sønderrevet hang højt oppe og til sidst
 faldt i havet, medens ørnen, med klang af vinger 250
 og skrig, forsvandt ind over fastlandet,
 tungt båret væk på den udmattede blæst.*

15

Og med den forsvandt stormen, så havet
 og jorden og himlen skinnede gennem atmosfæren –
 kun var det underligt at se bølgenes røde bevægelse
 feje som bjerge over solnedgangens
 synkende klode og høre deres voldsomme brus
 midt i roen: jeg bugtede mig ned ad den stejle sti
 til strandbredden – aftenen var yderst klar
 og smuk, og dér fandt jeg havet roligt 260
 som et vuggelagt barn bundet i drømmeløs slummer.

---

* Kampen mellem ørnen og slangen. Se noten til digtet s. 732.

XVI

There was a Woman, beautiful as morning,
 Sitting beneath the rocks, upon the sand
 Of the waste sea — fair as one flower adorning
 An icy wilderness — each delicate hand
 Lay crossed upon her bosom, and the band
 Of her dark hair had fall'n, and so she sate
 Looking upon the waves; on the bare strand
 Upon the sea-mark a small boat did wait,
 Fair as herself, like Love by Hope left desolate. 270

XVII

It seemed that this fair Shape had looked upon
 That unimaginable fight, and now
 That her sweet eyes were weary of the sun,
 As brightly it illustrated her woe;
 For in the tears which silently to flow
 Paused not, its lustre hung: she watching aye
 The foam-wreaths which the faint tide wove below
 Upon the spangled sands, groaned heavily,
 And after every groan looked up over the sea.

XVIII

And when she saw the wounded Serpent make 280
 His path between the waves, her lips grew pale,
 Parted, and quivered; the tears ceased to break
 From her immovable eyes; no voice of wail
 Escaped her; but she rose, and on the gale
 Loosening her star-bright robe and shadowy hair
 Poured forth her voice; the caverns of the vale
 That opened to the ocean, caught it there,
 And filled with silver sounds the overflowing air.

XIX

She spake in language whose strange melody 290
 Might not belong to earth. I heard alone,
 What made its music more melodious be,
 The pity and the love of every tone;
 But to the Snake those accents sweet were known
 His native tongue and hers; nor did he beat
 The hoar spray idly then, but winding on
 Through the green shadows of the waves that meet
 Near to the shore, did pause beside her snowy feet.

16

Der var en kvinde dér, smuk som morgenen.
Hun sad under klipperne, på det øde havs
sandbred – skøn som en enkelt blomst, der pryder
en iskold vildmark – de sarte hænder
lå krydset på hendes skød og båndet
om hendes mørke hår var faldet af, og således sad hun
og så på bølgerne; på den bare strand
ved tidevandsmærket ventede en lille båd,
skøn som hende selv, lig kærlighed ladt ene tilbage af håbet. 270

17

Det lod til, at denne skønne skikkelse havde set på
hin ufattelige dyst, og at hendes
blide øjne nu var trætte af solen,
da den klart tydeliggjorde hendes sorg;
for dens skær hang i tårerne, som ikke holdt op med
at flyde stille: idet hun bestandig iagttog
skumkransene, som det svage tidevand flettede
på den glitrende sandbred, stønnede hun tungt,
og så efter hvert støn ud over havet.

18

Og da hun så den sårede slange bane 280
sig vej mellem bølgerne, blegnede hendes læber,
skiltes og skælvede; tårerne ophørte at bryde
frem fra hendes ubevægelige øjne; ingen klagelyd
undslap hende; men hun rejste sig, og mens hun
løsnede sin stjerneskinrende kåbe og sit skyggefulde hår
udøste hun sin røst på den milde brise; dalens grotter
som åbnede sig mod havet, fangede den dér,
og fyldte til overflod luften med sølvtoner.

19

Hun talte i et sprog hvis ejendommelige melodi 290
ikke kunne være jordisk. Jeg alene hørte,
hvad der gjorde dets musik mere melodisk,
medynken og kærligheden i hver tone;
men for slangen var denne liflige tale velkendt,
hans og hendes modersmål; han trodsede da heller ikke
længere ørkesløst det hvide sprøjt, men snoede sig videre
gennem de grønne skygger fra bølgerne, der mødtes nær
bredden, og standsede ved siden af hendes sneagtige fødder.

XX

Then on the sands the Woman sate again,
 And wept and clasped her hands, and all between,
 Renewed the unintelligible strain 300
 Of her melodious voice and eloquent mien;
 And she unveiled her bosom, and the green
 And glancing shadows of the sea did play
 O'er its marmoreal depth: — one moment seen,
 For ere the next, the Serpent did obey
 Her voice, and, coiled in rest in her embrace it lay.

XXI

Then she arose, and smiled on me with eyes
 Serene yet sorrowing, like that planet fair,
 While yet the daylight lingereth in the skies 310
 Which cleaves with arrowy beams the dark-red air,
 And said: 'To grieve is wise, but the despair
 Was weak and vain which led thee here from sleep:
 This shalt thou know, and more, if thou dost dare
 With me and with this Serpent, o'er the deep,
 A voyage divine and strange, companionship to keep.'

XXII

Her voice was like the wildest, saddest tone,
 Yet sweet, of some loved voice heard long ago.
 I wept. 'Shall this fair woman all alone,
 Over the sea with that fierce Serpent go?
 His head is on her heart, and who can know 320
 How soon he may devour his feeble prey?' —
 Such were my thoughts, when the tide gan to flow;
 And that strange boat like the moon's shade did sway
 Amid reflected stars that in the waters lay: —

XXIII

A boat of rare device, which had no sail
 But its own curved prow of thin moonstone,
 Wrought like a web of texture fine and frail,
 To catch those gentlest winds which are not known
 To breathe, but by the steady speed alone 330
 With which it cleaves the sparkling sea; and now
 We are embarked — the mountains hang and frown
 Over the starry deep that gleams below,
 A vast and dim expanse, as o'er the waves we go.

20

Så sad kvinden igen i sandet,
 og græd og knugede sine hænder, alt imens
 hun påny med udtryksfuld mine lod sin melodiske 300
 stemmes uforståelige toner høre;
 og hun blottede sin barm, og de grønne
 og glimtende havskygger legede over
 dens marmoragtige dyb: — blot set et enkelt øjeblik,
 for før det næste adlød Slangen
 hendes stemme og lå hvilende snoet sammen i hendes favn.

21

Så rejste hun sig, og smilede til mig med klare
 og dog bedrøvede øjne, som den skønne planet,*
 der medens endnu dagslyset dvæler på himlen,
 kløver den mørkerøde luft med pileagtige stråler, 310
 og sagde: „At sørge er vist, men fortvivlelsen,
 som førte dig her hen fra søvnen, var svag og frugtesløs:
 dette skal du vide og mere, hvis du vover
 at holde mig og denne slangen med selskab
 over dybet, en guddommelig og sælsom rejse.”

22

Hendes røst var som den vildeste, tristeste dog yndige klang
 af en eller anden elsket stemme hørt for længe siden.
 Jeg græd. Skal denne fagre kvinde helt alene
 drage over havet sammen med denne vilde slange?
 Hans hoved er på hendes bryst, og hvem kan vide 320
 hvornår han måske vil fortære sit svagelige bytte?
 Sådan var mine tanker, da tidevandet begyndte at strømme;
 og den forunderlige båd, som månens billede, svajede
 midt mellem genspejlede stjerner, der lå i vandet.

23

En båd af sjælden opfindelse som ikke havde noget sejl,
 bortset fra dens egen krummede forstavn af tynd månesten,
 der var formet som et fint og skrøbeligt vævet net
 for at fange de blideste vinde, som man ved blæser
 alene ved den støtte fart,
 båden kløver det funklende hav med; og nu 330
 er vi ombord, — bjergene hænger dystre
 over det stjernespættede dyb, der glimter nedenunder,
 en vældig og dunkel flade, mens vi rejser hen over bølgerne.*

---

* Venus.

XXIV

And as we sailed, a strange and awful tale
 That Woman told, like such mysterious dream
 As makes the slumberer's cheek with wonder pale!
 'Twas midnight, and around, a shoreless stream,
 Wide ocean rolled, when that majestic theme
 Shrined in her heart found utterance, and she bent
 Her looks on mine; those eyes a kindling beam 340
 Of love divine into my spirit sent,
 And ere her lips could move, made the air eloquent.

XXV

'Speak not to me, but hear! Much shalt thou learn,
 Much must remain unthought, and more untold,
 In the dark Future's ever-flowing urn:
 Know then, that from the depth of ages old
 Two Powers o'er mortal things dominion hold,
 Ruling the world with a divided lot,
 Immortal, all-pervading, manifold,
 Twin Genii, equal Gods — when life and thought 350
 Sprang forth, they burst the womb of inessential Nought.

XXVI

'The earliest dweller of the world, alone,
 Stood on the verge of chaos. Lo! afar
 O'er the wide wild abyss two meteors shone,
 Sprung from the depth of its tempestuous jar:
 A blood-red Comet and the Morning Star
 Mingling their beams in combat — as he stood,
 All thoughts within his mind waged mutual war,
 In dreadful sympathy — when to the flood
 That fair Star fell, he turned and shed his brother's blood. 360

XXVII

'Thus evil triumphed, and the Spirit of evil,
 One Power of many shapes which none may know,
 One Shape of many names; the Fiend did revel
 In victory, reigning o'er a world of woe,
 For the new race of man went to and fro,
 Famished and homeless, loathed and loathing, wild,
 And hating good — for his immortal foe,

---

* De er på vej mod de lykkelige øer, hyperboræernes land.

24

Og mens vi sejlede, fortalte kvinden en mærkelig
 og forfærdelig fortælling, der var som sådan en gådefuld drøm,
 der får den sovendes kind til at blegne af undren!
 Det var midnat, og omkring rullede det vide ocean,
 en kystfri flod, da det storslåede emne
 skrinlagt i hendes hjerte fik mæle, og hun rettede
 sit blik mod mit; de øjne sendte en livgivende stråle 340
 af guddommelig kærlighed ind i min sjæl,
 og gjorde luften veltalende før hendes læber kunne bevæge sig.

25

„Tal ikke til mig, men hør! meget skal du lære,
 meget må forblive utænkt og mere ufortalt
 i den mørke fremtidens altid flydende urne:
 vid da, at helt fra de gamle tiders dyb
 har to magter haft herredømmet over dødelige ting
 og styret verden med delt lod, —
 udødelige, altgennemtrængende, mangfoldige,
 to tvillingeånder, lige Guder — da liv og tanke 350
 sprang frem, sprængte de det væsenløse Intets skød.*

26

„Alene verdens tidligste beboer
 stod på randen af kaos. Se! langt borte
 over den vilde vide afgrund skinnede to meteorer,
 sprunget op af dens stormfulde strids dyb:
 en blodrød komet og morgenstjernen,
 der blandede deres stråler i kamp — mens han stod der,
 førte alle tanker i hans sind gensidig krig,
 i grufuld medfølelse — da den skønne stjerne faldt
 ned på floden, vendte han sig så og udgød sin broders blod.† 360

27

„Således triumferede ondskab og ondskabens ånd,
 en magt i mange skikkelser som ingen kan kende,
 en form med mange navne; Djævelen nød sejren
 i fulde drag, da han herskede over en ulykkelig verden,
 for den nye menneskeslægt gik til og fra,
 forsulten og hjemløs, afskyet og afskyende, vild,
 mens den hadede det gode — thi han forvandlede sin

---

* Intets skød: kaos' skød. Dvs. skabelsen ud af kaos (Longman 2).

† Den blodrøde komet: Mars (han). Den skønne stjerne: Venus, morgenstjernen også kaldet Lucifer (lysbæreren). Den kristne myte om Lucifers fald. — 'floden' er her kaosets flod (Oxford).

He changed from starry shape, beauteous and mild,
To a dire Snake, with man and beast unreconciled.

XXVIII

'The darkness lingering o'er the dawn of things, 370
Was Evil's breath and life; this made him strong
To soar aloft with overshadowing wings;
And the great Spirit of Good did creep among
The nations of mankind, and every tongue
Cursed and blasphemed him as he passed; for none
Knew good from evil, though their names were hung
In mockery o'er the fane where many a groan,
As King, and Lord, and God, the conquering Fiend did own, —

XXIX

'The Fiend, whose name was Legion: Death, Decay, 380
Earthquake and Blight, and Want, and Madness pale,
Wingèd and wan diseases, an array
Numerous as leaves that strew the autumnal gale;
Poison, a snake in flowers, beneath the veil
Of food and mirth, hiding his mortal head;
And, without whom all these might nought avail,
Fear, Hatred, Faith, and Tyranny, who spread
Those subtle nets which snare the living and the dead.

XXX

'His spirit is their power, and they his slaves
In air, and light, and thought, and language, dwell; 390
And keep their state from palaces to graves,
In all resorts of men — invisible,
But when, in ebon mirror, Nightmare fell
To tyrant or impostor bids them rise,
Black winged demon forms — whom, from the hell,
His reign and dwelling beneath nether skies,
He loosens to their dark and blasting ministries.

XXXI

'In the world's youth his empire was as firm
As its foundations — Soon the Spirit of Good, 400
Though in the likeness of a loathsome worm,
Sprang from the billows of the formless flood,
Which shrank and fled; and with that Fiend of blood
Renewed the doubtful war — Thrones then first shook,
And earth's immense and trampled multitude

udødelige fjende fra en stjerneform, smuk og mild,
til en skrækkelig slange, uforsonet med mennesker og dyr.

28

„Mørket der dvælede over tingenes daggry, 370
var ondskabens ånde og liv: dette gav ham styrke
til at stige højt op på overskyggende vinger;
og det Godes store ånd krøb blandt
menneskehedens nationer, og enhver stemme
forbandede, bespottede ham, da han passerede; for ingen
kendte godt fra ondt, skønt deres navne hængte
over helligdommen i spot, hvor megen jamren
anerkendte den sejrende Djævel som konge og Herre og Gud.

29

„Djævelen, hvis navne var legio; Død, Forfald, 380
Jordskælv og Plage, og Nød, og bleg Galskab,
vingede og gustne sygdomme, en række,
talrig som blade, der bestrør efterårsbrisen;
Gift, en slange mellem blomster, der skjulte sit
dødbringende hoved under et slør af føde og lystighed;
og uden hvem alle disse, frygt, had, tro,
og tyranni, der udbreder de fine net,
som fanger de levende og døde, intet kunne udrette.

30

„Hans ånd er deres magt, og de, hans slaver, 390
bor i luften og lyset og tanken og sproget;
og øver deres hverv fra paladser til grave,
alle steder hvor mennesker holder til – usynlige,
undtagen når et grumt mareridt byder dem
at vise sig for tyranner og bedragere i et dunkelt spejl,
sortvingede dæmons-kikkelser – som han, fra helvedet,
hans rige og bolig under den nedre himmel,
løsner til deres mørke og forpestede tjenester.

31

„I verdens ungdom var hans rige lige så urokkeligt 400
som dets grundvolde – snart steg det Godes ånd,
skønt i en foragtet orms billede,
op af den formløse flods bølger,*
som veg tilbage og flygtede; og genoptog den tvivlsomme
krig mod denne djævleslægt – så rystede først troner,
og jordens enorme og nedtrampede mængde

---

* jf. strofe 26, l. 8-9.

In hope on their own powers began to look,
And Fear, the demon pale, his sanguine shrine forsook.

XXXII

'Then Greece arose, and to its bards and sages,
In dream, the golden-pinioned Genii came,
Even where they slept amid the night of ages,
Steeping their hearts in the divinest flame
Which thy breath kindled, Power of holiest name! 410
And oft in cycles since, when darkness gave
New weapons to thy foe, their sunlike fame
Upon the combat shone — a light to save,
Like Paradise spread forth beyond the shadowy grave.

XXXIII

'Such is this conflict — when mankind doth strive
With its oppressors in a strife of blood,
Or when free thoughts, like lightnings, are alive,
And in each bosom of the multitude
Justice and truth with Custom's hydra brood
Wage silent war; when Priests and Kings dissemble 420
In smiles or frowns their fierce disquietude,
When round pure hearts a host of hopes assemble,
The Snake and Eagle meet — the world's foundations tremble!

XXXIV

'Thou hast beheld that fight — when to thy home
Thou dost return, steep not its hearth in tears;
Though thou may'st hear that earth is now become
The tyrant's garbage, which to his compeers,
The vile reward of their dishonoured years,
He will dividing give. — The victor Fiend,
Omnipotent of yore, now quails, and fears 430
His triumph dearly won, which soon will lend
An impulse swift and sure to his approaching end.

XXXV

'List, stranger, list, mine is an human form,
Like that thou wearest — touch me — shrink not now!
My hand thou feel'st is not a ghost's, but warm
With human blood. — 'Twas many years ago,
Since first my thirsting soul aspired to know
The secrets of this wondrous world, when deep
My heart was pierced with sympathy, for woe

begyndte at se forhåbningsfuldt på egne evner,
og frygt, den blege dæmon, forlod sit blodige alter.

32

„Så rejste Grækenland sig, og de gyldenvingedede
skytsånder kom i drømme til dets barder og vise,
der hvor de sov midt i tidsaldrenes nat,
og dyppede deres hjerter i den guddommeligste flamme,
som din ånde tændte, du magt af helligste navn! 410
Og ofte i perioder siden, når mørke gav
nye våben til din fjende, skinnede deres
solagtige ry på kampen – et lys til frelse,
ligesom Paradis bredt ud hinsides den skyggefulde grav.

33

„Sådan er denne splid – når menneskene strides
med dets undertrykkere i en blodig strid,
eller når frie tanker som lyn, er i live;
og retfærdighed og sandhed i ethvert bryst
hos mængden, fører stille krig mod sædvanens
hydrayngel; – når præster og konger dølger 420
deres heftige uro i smil eller vrede miner,
når en skare af håb samles omkring rene hjerter,
så mødes slangen og ørnen – så bæver verdens grundvolde!

34

„Du har set den kamp – når du vender tilbage
til dit hjem, væd ikke dets arne med tårer;
skønt du måske vil høre, at jorden nu er blevet
tyrannens affald, som han vil dele ud
til sine ligemænd, som den skammelige belønning for
deres vanærede år. – Den sejrende Djævel,
almægtig i fordoms tid, taber nu modet og ængstes 430
ved sin dyrt vundne triumf, som inden længe hurtigt
og sikkert vil fremskynde hans snarlige endeligt.

35

„Lyt fremmede, lyt, min skikkelse er menneskelig,
ligesom den du bær – rør ved mig – vig ikke tilbage nu!
Du føler, at min hånd ikke er et spøgelses, men varm
af menneskeblod. – Det er mange år siden,
min tørstende sjæl for første gang stræbte efter at kende
denne vidunderlige verdens hemmeligheder, da mit hjerte
blev dybt gennemtrængt af medfølelse for en elendighed,

Which could not be mine own, and thought did keep, 440
 In dream, unnatural watch beside an infant's sleep.

XXXVI

'Woe could not be mine own, since far from men
 I dwelt, a free and happy orphan child,
 By the sea-shore, in a deep mountain glen;
 And near the waves, and through the forests wild,
 I roamed, to storm and darkness reconciled:
 For I was calm while tempest shook the sky:
 But when the breathless heavens in beauty smiled,
 I wept, sweet tears, yet too tumultuously
 For peace, and clasped my hands aloft in ecstasy. 450

XXXVII

'These were forebodings of my fate — before
 A woman's heart beat in my virgin breast,
 It had been nurtured in divinest lore:
 A dying poet gave me books, and blessed
 With wild but holy talk the sweet unrest
 In which I watched him as he died away —
 A youth with hoary hair — a fleeting guest
 Of our lone mountains: and this lore did sway
 My spirit like a storm, contending there always.

XXXVIII

'Thus the dark tale which history doth unfold 460
 I knew, but not, methinks, as others know,
 For they weep not; and Wisdom had unrolled
 The clouds which hide the gulf of mortal woe, —
 To few can she that warning vision show—
 For I loved all things with intense devotion;
 So that when Hope's deep source in fullest flow,
 Like earthquake did uplift the stagnant ocean
 Of human thoughts — mine shook beneath the wide emotion.

XXXIX

'When first the living blood through all these veins
 Kindled a thought in sense, great France sprang forth, 470
 And seized, as if to break, the ponderous chains
 Which bind in woe the nations of the earth.
 I saw, and started from my cottage-hearth;
 And to the clouds and waves in tameless gladness

som ikke kunne blive min – og tanken holdt
i drømme, unaturlig vagt ved et barns søvn.* 440

36

„Elendigheden kunne ikke blive min, da jeg,
et frit og lykkeligt forældreløst barn, boede langt
fra mennesker ved kysten i en dyb bjergkløft;
og jeg strejfede om nær bølgerne og i de
vilde skove, indtil uvejr og mørke forligedes:
for jeg var rolig medens stormen rystede himlen:
men da de vindløse himle smilede af skønhed,
græd jeg søde dog for rigelige tårer for freden
og løftede mine foldede hænder højt i henrykkelse. 450

37

„Disse var varsler om min skæbne – førend
en kvindes hjerte slog i mit jomfrubrust, var
det blevet opfostret i den guddommeligeste lærdom:
en døende digter gav mig bøger og velsignede
med frimodig, men hellig tale, den blide uro
som jeg iagttog ham med, mens han døde –
en yngling med hvidgråt hår – en flygtig gæst
i vore ensomme bjerge – og denne lærdom svajede,
som en storm, min altid stridbare ånd.

38

„Således kendte jeg den dunkle fortælling, som historien 460
åbenbarer, men ikke, tænker jeg, som andre kender den,
thi de græder ikke; og Visdom havde rullet
skyerne ud, som skjuler den jordiske elendighedens svælg:
kun til få kan hun vise det advarende syn,
men jeg elskede alt med inderlig hengivenhed;
så når håbets dybe kilde med sin mest fyldige strøm
fik mennesketankernes stillestående hav til at stige, som
ved et jordskælv – da rystede mine under den vældige bevægelse.

39

„Da det levende blod gennem alle disse årer for først gang
vækkede indsigtens evne, sprang store Frankrig frem 470
og greb, som for at sprænge dem, de svære kæder,
der binder jordens nationer i elendighed.
Jeg så det og tog af sted fra min hjemlige arne;
og skreg i utæmmelig glæde til skyerne og bølgerne,

---

* ‘unaturlig’ fordi barnets naturlige søvn er uforstyrret af drømme, jf. linje 261.

Shrieked, till they caught immeasurable mirth —
 And laughed in light and music: soon, sweet madness
 Was poured upon my heart, a soft and thrilling sadness.

XL

'Deep slumber fell on me: — my dreams were fire —
 Soft and delightful thoughts did rest and hover
 Like shadows o'er my brain; and strange desire, 480
 The tempest of a passion, raging over
 My tranquil soul, its depths with light did cover, —
 Which passed; and calm, and darkness, sweeter far,
 Came — then I loved; but not a human lover!
 For when I rose from sleep, the Morning Star
 Shone through the woodbine-wreaths which round
 my casement were.

XLI

"Twas like an eye which seemed to smile on me.
 I watched, till by the sun made pale, it sank
 Under the billows of the heaving sea;
 But from its beams deep love my spirit drank, 490
 And to my brain the boundless world now shrank
 Into one thought — one image — yes, for ever!
 Even like the dayspring, poured on vapours dank,
 The beams of that one Star did shoot and quiver
 Through my benighted mind — and were extinguished never.

XLII

'The day passed thus: at night, methought, in dream
 A shape of speechless beauty did appear:
 It stood like light on a careering stream
 Of golden clouds which shook the atmosphere;
 A wingèd youth, his radiant brow did wear 500
 The Morning Star: a wild dissolving bliss
 Over my frame he breathed, approaching near,
 And bent his eyes of kindling tenderness
 Near mine, and on my lips impressed a lingering kiss, —

XLIII

'And said: "A Spirit loves thee, mortal maiden,
 How wilt thou prove thy worth?" Then joy and sleep
 Together fled; my soul was deeply laden,
 And to the shore I went to muse and weep;
 But as I moved, over my heart did creep

til de fangede den umådelig munterhed –
og lo i lys og musik: snart bredte en liflig galskab
sig over mit hjerte, et blidt og betagende tungsind.

40

„Jeg fladt i dyb søvn: – mine drømme var ild,
milde og frydefulde tanker hvilede og svævede
som skygger over min hjerne; og en sælsom længsel, 480
en lidenskabs storm, der rasede over
min rolige sjæl, dækkede dens dyb med lys,
som svandt hen; og ro og mørke kom, langt dejligere, –
så elskede jeg; men ikke en menneskelig elsker!
for da jeg rejste mig fra søvnen, skinnede morgenstjernen
gennem gedebladskransene, der voksede rundt om mit vindue.

41

„Den var som et øje, der syntes at smile til mig.
Jeg betragtede den, indtil den bleg af solen sank
under det svulmende havs bølger;
men af dens stråler drak min ånd dyb kærlighed, 490
og i min hjerne skrumpede den grænseløse verden nu
ind til én tanke – ét billede – ja, for evigt!
Ligesom dagningen, hældt på klamme dampe,
skød og dirrede denne ene stjernes stråler
gennem mit formørkede sind – og blev aldrig slukket.

42

„Sådan gik dagen: om natten, syntes jeg i drømme
at en form af usigelig skønhed kom til syne:
den stod som lys på en afstedfarende strøm
af gyldne skyer, der rystede atmosfæren;
en bevinget yngling, hans strålende pande bar 500
morgenstjernen: idet han nærmede sig, gød
han en vild opløsende lyksalighed ud over min
krop og bøjede sin øjne, fulde af livgivende ømhed,
nær til mine og trykkede et dvælende kys på mine læber, –

43

„Og sagde: „En ånd elsker dig, dødelige pige,
hvordan vil du bevise dit værd?“ Så forsvandt både
glæde og søvn, min sjæl var dybt tynget,
og jeg gik til bredden for at tænke og græde;
men mens jeg gik, krøb en glæde mindre mild,

A joy less soft, but more profound and strong 510
 Than my sweet dream; and it forbade to keep
 The path of the sea-shore: that Spirit's tongue
 Seemed whispering in my heart, and bore my steps along.

XLIV

'How, to that vast and peopled city led,
 Which was a field of holy warfare then,
 I walked among the dying and the dead,
 And shared in fearless deeds with evil men,
 Calm as an angel in the dragon's den —
 How I braved death for liberty and truth,
 And spurned at peace, and power, and fame — and when 520
 Those hopes had lost the glory of their youth,
 How sadly I returned — might move the hearer's ruth:

XLV

'Warm tears throng fast! the tale may not be said —
 Know then, that when this grief had been subdued,
 I was not left, like others, cold and dead;
 The Spirit whom I loved, in solitude
 Sustained his child: the tempest-shaken wood,
 The waves, the fountains, and the hush of night —
 These were his voice, and well I understood
 His smile divine, when the calm sea was bright 530
 With silent stars, and Heaven was breathless with delight.

XLVI

'In lonely glens, amid the roar of rivers,
 When the dim nights were moonless, have I known
 Joys which no tongue can tell; my pale lip quivers
 When thought revisits them: — know thou alone,
 That after many wondrous years were flown,
 I was awakened by a shriek of woe;
 And over me a mystic robe was thrown,
 By viewless hands, and a bright Star did glow
 Before my steps — the Snake then met his mortal foe.' 540

XLVII

'Thou fearest not then the Serpent on thy heart?'
 'Fear it!' she said, with brief and passionate cry,
 And spake no more: that silence made me start —

men mere dyb og stærk end min yndige drøm, 510
 over mit hjerte; og den forbød mig at gå
 langs kysten: denne ånds røst syntes
 at hviske i mit hjerte og ledte min skridt.

44

„Hvordan jeg, ført til den vældige og tæt befolkede by,*
 som da var en mark for hellig krig,
 gik blandt de døende og de døde,
 og rolig som en engel i dragens hule deltog
 i frygtløse gerninger mod onde mennesker — hvordan
 jeg udfordrede døden for frihed og sandhed, og kastede 520
 vrag på fred og magt og berømmelse; og da håbene
 havde mistet deres ungdoms glans, hvordan jeg da bedrøvet
 vendte tilbage — kunne bevæge tilhørerens medlidenhed:

45

„Rask trænges varme tårer! historien kan ikke fortælles —
 vid da, at da denne sorg var blevet undertrykt,
 var jeg ikke som andre efterladt kold og død;
 ånden jeg elskede, støttede sit
 barn i ensomheden: den stormrystede skov,
 bølgerne, kilderne og nattens tysthed —
 disse var hans stemme, og jeg forstod til fulde
 hans guddommelig smil, når det rolige hav skinnede 530
 med tavse stjerner, og himlen var vindstille af fryd.

46

„I ensomme kløfter, midt blandt floders brusen,
 når de dunkle nætter var uden måne, har jeg kendt
 glæder, som ingen røst kan fortælle om; mine blege læber
 skælver, når tanken besøger dem igen: — vid du alene,
 at efter at mange vidunderlige år var gået,
 blev jeg vækket af et vefyldt skrig;
 usete hænder kastede en mystisk kåbe
 over mig, og en klar stjerne glødede
 foran mine skridt — slangen mødte så sin dødsfjende.” 540

47

„Så du frygter ikke slangen ved dit hjerte?”
 „Frygt den!” sagde hun, med et kort og lidenskabeligt råb,
 og talte ikke mere: stilheden fik mig til at fare sammen —

---

* Paris, hun genkalder sig det revolutionære Frankrig.

I looked, and we were sailing pleasantly,
 Swift as a cloud between the sea and sky;
 Beneath the rising moon seen far away,
 Mountains of ice, like sapphire, piled on high,
 Hemming the horizon round, in silence lay
 On the still waters — these we did approach alway.

XLVIII

And swift and swifter grew the vessel's motion, 550
 So that a dizzy trance fell on my brain —
 Wild music woke me; we had passed the ocean
 Which girds the pole, Nature's remotest reign —
 And we glode fast o'er a pellucid plain
 Of waters, azure with the noontide day.
 Ethereal mountains shone around — a Fane
 Stood in the midst, girt by green isles which lay
 On the blue sunny deep, resplendent far away.

XLIX

It was a Temple, such as mortal hand 560
 Has never built, nor ecstasy, nor dream
 Reared in the cities of enchanted land:
 'Twas likest Heaven, ere yet day's purple stream
 Ebbs o'er the western forest, while the gleam
 Of the unrisen moon among the clouds
 Is gathering — when with many a golden beam
 The thronging constellations rush in crowds,
 Paving with fire the sky and the marmoreal floods.

L

Like what may be conceived of this vast dome,
 When from the depths which thought can seldom pierce
 Genius beholds it rise, his native home, 570
 Girt by the deserts of the Universe;
 Yet, nor in painting's light, or mightier verse,
 Or sculpture's marble language, can invest
 That shape to mortal sense — such glooms immerse
 That incommunicable sight, and rest
 Upon the labouring brain and overburdened breast.

LI

Winding among the lawny islands fair,
 Whose blosmy forests starred the shadowy deep,

jeg kiggede mig omkring, og så vi sejlede behageligt af sted,
hurtigt som en sky mellem havet og himlen;
under den opstigende måne sås i det fjerne
højt opdyngede safirlignende isbjerge,
der hele horisonten rundt lå stille på det
uforstyrrede vand — disse nærmede vi os bestandig.

48

Og hurtigere og hurtigere bevægede fartøjet sig, 550
så en svimlende dvale anfaldt min hjerne —
vild musik vækkede mig: vi havde krydset oceanet
som ompænder polen, naturens fjerneste rige —
og vi gled hastigt over en gennemsigtig
vandslette, azurblå af middagslyset.
Rundt om skinnede æteriske bjerge — en helligdom,
omgivet af grønne øer, der lå på det blå solrige
dyb, stod i midten og lyste pragtfuldt viden om.

49

Det var et Tempel, sådan et som den jordiske hånd 560
aldrig har bygget, end ikke i ekstase, eller i drømme,
rejst i et fortryllet lands byer:
det var mest lig himlen, før dagens purpurflod
viger over den vestlige skov, medens glimtet
fra den uopstegne måne vokser mellem
skyerne — når med mange gyldne stråler
de sammenstimlende stjernebilleder iler i hobe,
og dækker himlen og de marmoragtige vande med ild;

50

Lig det man kan forestille sig denne vældige kuppel er,
når fra dybderne, som tanken sjældent kan gennemtrænge,
ånden ser den stige op, hans fødehjem, 570
omspændt af verdensrummets ørkner.
Dog, hverken maleriets lys eller mægtigere vers
eller skulpturernes marmorsprog kan få
den jordiske forstand til at fatte denne form — et sådant
mørke omslutter dette umeddelelige syn og hviler tungt
på den arbejdende hjerne og det overbebyrdede bryst.

51

Bugtende sig mellem skønne græsdækkede øer,
hvis blomstrende skove stjernestrøede det skyggefulde dyb,

The wingless boat paused where an ivory stair
 Its fretwork in the crystal sea did steep, 580
 Encircling that vast Fane's aërial heap:
 We disembarked, and through a portal wide
 We passed — whose roof of moonstone carved, did keep
 A glimmering o'er the forms on every side,
 Sculptures like life and thought, immovable, deep-eyed.

LII

We came to a vast hall, whose glorious roof
 Was diamond, which had drunk the lightning's sheen
 In darkness, and now poured it through the woof
 Of spell-inwoven clouds hung there to screen 590
 Its blinding splendour — through such veil was seen
 That work of subtlest power, divine and rare;
 Orb above orb, with starry shapes between,
 And horned moons, and meteors strange and fair,
 On night-black columns poised — one hollow hemisphere!

LIII

Ten thousand columns in that quivering light
 Distinct — between whose shafts wound far away
 The long and labyrinthine aisles — more bright
 With their own radiance than the Heaven of Day;
 And on the jasper walls around, there lay 600
 Paintings, the poesy of mightiest thought,
 Which did the Spirit's history display;
 A tale of passionate change, divinely taught,
 Which, in their wingèd dance, unconscious Genii wrought.

LIV

Beneath, there sate on many a sapphire throne,
 The Great, who had departed from mankind,
 A mighty Senate; — some, whose white hair shone
 Like mountain snow, mild, beautiful, and blind;
 Some, female forms, whose gestures beamed with mind;
 And ardent youths, and children bright and fair;
 And some had lyres whose strings were intertwined 610
 With pale and clinging flames, which ever there
 Waked faint yet thrilling sounds that pierced the crystal air.

standsede den vingeløse båd, hvor en elfenbenstrappe
 dyppede sine udskæringer i det krystalklare hav, 580
 der omkransede den vældige helligdoms luftige masse:
 vi gik i land og passerede gennem en bred portal –
 hvis tag af udskåret månestein bevarede
 et svagt skin over skikkelserne på hver side,
 udformet som liv og tanke; ubevægelige, dybtøjede.

52

Vi kom til en vældig sal, hvis prægtige
 diamanttag havde drukket lynets skær i mørke,
 og nu sendte det ned gennem et væv af
 troldomsindflettede skyer, ophængt dér for at afskærme 590
 dets blændende glans – gennem et sådant slør sås
 et arbejde af ædleste kraft, guddommeligt og sjældent;
 klode over klode med stjerneformer imellem
 og hornede måner og ejendommelige og skønne meteorer,
 støttet på natsorte søjler – en eneste hellig halvkugle!

53

Titusinde søjler, tydelige i det flimrende lys –
 mellem hvis piller de lange labyrintiske
 gange bugtede sig ud i det fjerne – mere oplyste
 af deres egen stråleglans end dagens himmel;
 og på jaspisvæggene rundt om hang der 600
 malerier, mægtige tankers digtning,
 som fremstillede Åndens historie; en afvekslende
 lidenskabelig fortælling, guddommeligt skildret,
 som ånder ubevidst skabte i deres vingede dans.

54

Nedenunder, på mange safirtroner,
 sad De Store som havde forladt menneskeheden,
 et mægtigt råd: – nogle, hvis hvide hår skinnede
 som bjergsne, var milde, smukke og blinde;
 nogle var kvindeskikkelser, hvis fagter lyste af ånd;
 og begejstret ungdom og glade og fagre børn;
 og nogle havde lyrer, hvis strenge var sammenflettet med 610
 blege og vedhængende flammer, som altid dér vækkede svage,
 dog betagende lyde, der gennemtrængte den krystalklare luft.*

---

* Strofe 53 og 54: Hyperboræernes ceremonier til lovprisning af Apollo (Logman 2).

LV

One seat was vacant in the midst, a throne,
 Reared on a pyramid like sculptured flame,
 Distinct with circling steps which rested on
 Their own deep fire — soon as the Woman came
 Into that hall, she shrieked the Spirit's name
 And fell; and vanished slowly from the sight.
 Darkness arose from her dissolving frame,
 Which gathering, filled that dome of woven light, 620
 Blotting its spherèd stars with supernatural night.

LVI

Then first, two glittering lights were seen to glide
 In circles on the amethystine floor,
 Small serpent eyes trailing from side to side,
 Like meteors on a river's grassy shore,
 They round each other rolled, dilating more
 And more — then rose, commingling into one,
 One clear and mighty planet hanging o'er
 A cloud of deepest shadow, which was thrown
 Athwart the glowing steps and the crystalline throne. 630

LVII

The cloud which rested on that cone of flame
 Was cloven; beneath the planet sate a Form,
 Fairer than tongue can speak or thought may frame,
 The radiance of whose limbs rose-like and warm
 Flowed forth, and did with softest light inform
 The shadowy dome, the sculptures, and the state
 Of those assembled shapes — with clinging charm
 Sinking upon their hearts and mine. He sate
 Majestic, yet most mild — calm, yet compassionate.

LVIII

Wonder and joy a passing faintness threw 640
 Over my brow — a hand supported me,
 Whose touch was magic strength; an eye of blue
 Looked into mine, like moonlight, soothingly;
 And a voice said: — 'Thou must a listener be
 This day — two mighty Spirits now return,
 Like birds of calm, from the world's raging sea,
 They pour fresh light from Hope's immortal urn;
 A tale of human power — despair not — list and learn!

55

Et sæde i midten var tomt, en trone
 rejst på en pyramide, som lignede en udhugget flamme
 og smykket med omkransende trin, der hvilede på
 deres egen dybe ild. — Så snart kvinden kom
 ind i salen, skreg hun Åndens navn
 og faldt om; og blev langsomt usynlig.
 Mørke steg op fra hendes forsvindende krop,
 som, idet det fortættede sig, fyldte den lysvævede kuppel 620
 og slettede stjernesfæren med overnaturlig nat.

56

Så sås først to tindrende lys der svævede
 i kredse på ametystgulvet,
 små slangeøjne, vajende fra side til side
 som meteoror på en flods græsbevoksede bred,
 de rullede omkring hinanden, mens de udvidede sig mere
 og mere — rejste sig så, blandede sig sammen til én,
 en eneste klar og mægtig planet der hang over
 en sky af dybeste skygge, som var kastet
 hen over de glødende trin og krystaltronen.* 630

57

Skyen som hvilede på flammekeglen
 blev kløvet; neden under planeten sad en Skikkelse,
 skønnere end ord kan udtrykke eller tanke kan forme,
 fra hvis lemmer rosenagtig og varm stråleglans
 strømmede ud og — med det blødeste lys — besjælede
 den skyggefulde kuppel, skulpturerne og
 de forsamlede ophøjede skikkelser dér, med varigt trylleri,
 der dalede ned på deres hjerter og mit. Han sad
 majestætisk, dog yderst mild — rolig, dog fuld af medynk.

58

Undren og glæde kastede en flygtig mathed 640
 over mit pande — en hånd understøttede mig,
 hvis berøring var troldomsstyrke: blå øjne
 så ind i mine, lindrende som månelys;
 og en stemme sagde: — „I dag må du lytte —
 to mægtige Ånder vender nu tilbage,
 som roens fugle fra verdens rasende hav
 udsender de frisk lys fra håbets udødelige urne; en fortælling
 om menneskelig styrke — fortvivl ikke — lyt og lær!”

---

* Slangen bliver forvandlet til Lucifer i skikkelse af planeten Venus.

LIX

I looked, and lo! one stood forth eloquently.
 His eyes were dark and deep, and the clear brow 650
 Which shadowed them was like the morning sky,
 The cloudless Heaven of Spring, when in their flow
 Through the bright air, the soft winds as they blow
 Wake the green world — his gestures did obey
 The oracular mind that made his features glow,
 And where his curvèd lips half-open lay,
 Passion's divinest stream had made impetuous way.

LX

Beneath the darkness of his outspread hair
 He stood thus beautiful; but there was One 660
 Who sate beside him like his shadow there,
 And held his hand — far lovelier; she was known
 To be thus fair, by the few lines alone
 Which through her floating locks and gathered cloak,
 Glances of soul-dissolving glory, shone: —
 None else beheld her eyes — in him they woke
 Memories which found a tongue as thus he silence broke.

CANTO II

I

The starlight smile of children, the sweet looks
 Of women, the fair breast from which I fed,
 The murmur of the unreposing brooks,
 And the green light which, shifting overhead, 670
 Some tangled bower of vines around me shed,
 The shells on the sea-sand, and the wild flowers,
 The lamp-light through the rafters cheerly spread,
 And on the twining flax — in life's young hours
 These sights and sounds did nurse my spirit's folded powers.

II

In Argolis, beside the echoing sea,
 Such impulses within my mortal frame
 Arose, and they were dear to memory,
 Like tokens of the dead: — but others came
 Soon, in another shape: the wondrous fame 680

59

Jeg så da, og se! én trådte udtryksfuldt frem,
 hans øjne var mørke og dybe, og den rene pande, 650
 der skyggede dem, var som morgenhimlen,
 forårets skyfri himmel, når i deres flugt
 gennem den klare luft, de sagte blæsende vinde
 vækker den grønne verden — hans fagter adlød
 det profetiske sind, som fik hans træk til at gløde,
 og hvor hans buede læber lå halvt åbne, havde
 begejstringens guddommeligste strøm heftigt banet sig vej.

60

Således stod han herlig under
 sit udbredte hårs mørke: men Én 660
 sad ved siden af ham dér, som hans skygge,
 og holdt hans hånd — langt smukkere — man indså,
 at hun var så skøn, blot ved de få linjer,
 der skinnede gennem hendes svævende lokker
 og indhyllende kappe, glimt af sjælsopløsende dejlighed.
 Ingen andre betragtede hendes øjne — i ham vækkede de
 erindringer, der fandt mæle og således brød hans tavshed.*

ANDEN SANG

1

Børns stjernelyse smil, kvinders milde
 blikke, det skønne bryst som nærrede mig.
 rislen af de hvileløse bække 670
 og det grønne ustadige lys, som en sammenfiltret hytte
 af vinranker kastede omkring mig,
 skallerne på havsandet og de vilde blomster,
 lampelyset lystigt spredt gennem tagspærene,
 og på den slyngede hør — i livets unge timer
 plejede disse syn og lyde min ånds sammenfoldede evner.

2

I Argolis, ved siden af det genlydende hav,
 rejste sådanne impulser sig i mit jordiske legeme,†
 og de var dyrebare for erindringen,
 ligesom tegn fra de døde: — men snart kom andre,
 i en anden form: den fortidige verdens 680

---

* 'Én': Cythna. — Digteren tier. Laon begynder sin fortælling i næste sang.

† Argolis: et bjergområde i det nordøstlige Peloponnes.

Of the past world, the vital words and deeds
 Of minds whom neither time nor change can tame,
 Traditions dark and old, whence evil creeds
 Start forth, and whose dim shade a stream of poison feeds.

III

I heard, as all have heard, the various story
 Of human life, and wept unwilling tears.
 Feeble historians of its shame and glory,
 False disputants on all its hopes and fears,
 Victims who worshipped ruin, — chroniclers
 Of daily scorn, and slaves who loathed their state 690
 Yet, flattering power, had given its ministers
 A throne of judgement in the grave: — 'twas fate,
 That among such as these my youth should seek its mate.

IV

The land in which I lived, by a fell bane
 Was withered up. Tyrants dwelt side by side,
 And stabled in our homes — until the chain
 Stifled the captive's cry, and to abide
 That blasting curse men had no shame — all vied
 In evil, slave and despot; fear with lust
 Strange fellowship through mutual hate had tied, 700
 Like two dark serpents tangled in the dust,
 Which on the paths of men their mingling poison thrust.

V

Earth, our bright home, its mountains and its waters,
 And the ethereal shapes which are suspended
 Over its green expanse, and those fair daughters,
 The clouds, of Sun and Ocean, who have blended
 The colours of the air since first extended
 It cradled the young world, none wandered forth
 To see or feel; a darkness had descended
 On every heart; the light which shows its worth, 710
 Must among gentle thoughts and fearless take its birth.

VI

This vital world, this home of happy spirits,
 Was as a dungeon to my blasted kind;
 All that despair from murdered hope inherits

vidunderlige ry, de livskraftige ord og handlinger
af åndsbenåede, som hverken tid eller forandring kan tæmme,
mørke og gamle overleveringer, hvorfra onde trosretninger
fremstår, og hvis dunkle skygge nærer en giftstrøm.

3

Jeg hørte, som alle har, den brogede historie
om menneskelivet og græd uvillige tårer.
Svage historikere der optegnede dets skam og ære,
falske ordkæmpere der stred om al dets håb og bekymringer,
ofre som tilbad undergang, — den daglige ringeagts
krønikeskrivere, og slaver som afskyede deres egen stand 690
og dog, idet de smigrede magten, havde givet dens tjenere
en domstrone i graven: — det var bestemt af skæbnen, at min*
ungdom skulle søge sin ven blandt sådanne som disse.

4

Det land, jeg levede i, var sygnet hen af en
ødelæggende gift. Tyranner boede side om side,
og opholdt sig i vore hjem, — indtil kæden
kvalte den fangnes skrig, og mennesker ikke følte nogen skam
ved at tåle den tilintetgørende forbandelse — alle kappedes
i ondskab, slave og despot; frygt og vellyst havde gennem
gensidigt had knyttet en besynderlig forbindelse, 700
som to mørke slanger sammenfiltret i støvet,
der spyer deres blandede edder på menneskers stier.

5

Jorden, — vort dejlige hjem, dens bjerge og dens vande,
og de luftige former som er udspændt
over dens grønne udstrakte flade og skyerne,
solens og havets skønne døtre, der har blandet
farverne i atmosfæren, som, siden den bredtes ud første gang,
har taget vare på den unge verden, — gik ingen ud
for at se og føle: et mørke var steget ned
på alle hjerter: lyset som viser dens værd,† 710
må frygtløst fødes blandt blide tanker.

6

Denne livskraftige verden, dette hjem for lykkelige ånder,
var som en fangekælder for min plagede slægt,
de søgte alt, som fortvivlelse arver fra myrdet håb,

---

* domstrone i graven: de accepterer præsternes autoritet om gud og døden.

† lyset: det indre lys. — dens: jordens.

They sought, and in their helpless misery blind,
 A deeper prison and heavier chains did find,
 And stronger tyrants: — a dark gulf before,
 The realm of a stern Ruler, yawned; behind,
 Terror and Time conflicting drove, and bore
 On their tempestuous flood the shrieking wretch from shore. 720

VII

Out of that Ocean's wrecks had Guilt and Woe
 Framed a dark dwelling for their homeless thought,
 And, starting at the ghosts which to and fro
 Glide o'er its dim and gloomy strand, had brought
 The worship thence which they each other taught.
 Well might men loathe their life, well might they turn
 Even to the ills again from which they sought
 Such refuge after death! — well might they learn
 To gaze on this fair world with hopeless unconcern!

VIII

For they all pined in bondage; body and soul, 730
 Tyrant and slave, victim and torturer, bent
 Before one Power, to which supreme control
 Over their will by their own weakness lent,
 Made all its many names omnipotent;
 All symbols of things evil, all divine;
 And hymns of blood or mockery, which rent
 The air from all its fanes, did intertwine
 Imposture's impious toils round each discordant shrine.

IX

I heard, as all have heard, life's various story,
 And in no careless heart transcribed the tale; 740
 But, from the sneers of men who had grown hoary
 In shame and scorn, from groans of crowds made pale
 By famine, from a mother's desolate wail
 O'er her polluted child, from innocent blood
 Poured on the earth, and brows anxious and pale
 With the heart's warfare, did I gather food
 To feed my many thoughts — a tameless multitude!

og fandt i deres hjælpeløse blinde nød
 et dybere fængsel og tungere kæder
 og stærkere tyranner: — et mørkt svælg,
 en streng herskers rige, gabede foran; bagved,
 drev skræk og tid på, mens de stredes, og bar på
 deres stormfulde flod den skrigende stakkel ud fra kysten.* 720

7

Ud af dette oceans vraggoods havde skyld og smerte
 bygget en dystre bolig til deres hjemløse tanker,†
 og havde, gysende over genfærdene som svæver
 til og fra over dets dunkle og skumle strand, medbragt
 gudsdyrkelsen fra før, som de nu lærte hinanden.
 Mennesker kunne udmærket afsky deres liv, kunne
 udmærket igen ty til selv de onder, fra hvilke de i den grad
 søgte tilflugt efter døden! — de kunne udmærket lære at stirre
 på denne skønne verden med håbløs ligegyldighed!

8

For de hentæredes alle i trældom: krop og sjæl, 730
 tyran og slave, offer og martrer, bøjet foran
 en eneste magt, til hvilken deres egen svaghed havde
 givet den øverste kontrol over deres vilje,
 og gjort alle dens mange navne almægtige;
 alle symboler på onde tings, alle guddommelige;
 og blodets og hånens hymner, der sønderrev
 luften fra alle dens templer, vævede bedragerens
 ugudelige net omkring hvert mislydende alter.

9

Jeg hørte, som alle har, livets brogede historie,
 og har nedskrevet fortællingen i et ikke sorgløst hjerte; 740
 men fra spotske miner hos mennesker, som var blevet grå
 af skam og foragt, fra stønnende skarer gjort blege
 af sult, fra en mors trøstesløse jamren
 over sit skændede barn, fra uskyldigt blod
 spildt på jorden og ansigter, ængstelige og blege
 af hjertets kamp, samlende jeg føde
 for at nære mine mange tanker: en utæmmelig mængde!

---

* et dybere fængsel: religionen. — tyranner: præster. — l. 9: ud fra kysten og mod svælget.

† dystre bolig: graven (Longman 2) eller helvedet (Oxford).

X

I wandered through the wrecks of days departed
 Far by the desolated shore, when even
 O'er the still sea and jagged islets darted 750
 The light of moonrise; in the northern Heaven,
 Among the clouds near the horizon driven,
 The mountains lay beneath one planet pale;
 Around me, broken tombs and columns riven
 Looked vast in twilight, and the sorrowing gale
 Waked in those ruins gray its everlasting wail!

XI

I knew not who had framed these wonders then,
 Nor had I heard the story of their deeds;
 But dwellings of a race of mightier men,
 And monuments of less ungentle creeds 760
 Tell their own tale to him who wisely heeds
 The language which they speak; and now, to me
 The moonlight making pale the blooming weeds,
 The bright stars shining in the breathless sea,
 Interpreted those scrolls of mortal mystery.

XII

Such man has been, and such may yet become!
 Ay, wiser, greater, gentler even than they
 Who on the fragments of yon shattered dome
 Have stamped the sign of power — I felt the sway
 Of the vast stream of ages bear away 770
 My floating thoughts — my heart beat loud and fast —
 Even as a storm let loose beneath the ray
 Of the still moon, my spirit onward passed
 Beneath truth's steady beams upon its tumult cast.

XIII

It shall be thus no more! too long, too long,
 Sons of the glorious dead, have ye lain bound
 In darkness and in ruin! — Hope is strong,
 Justice and Truth their wingèd child have found —
 Awake! arise! until the mighty sound
 Of your career shall scatter in its gust 780
 The thrones of the oppressor, and the ground
 Hide the last altar's unregarded dust,
 Whose Idol has so long betrayed your impious trust!

10

Jeg vandrede langt langs den øde bred mellem
 hengangne dages vraggoods, da aftenen
 skød måneopgangens lys hen over det stille 750
 hav og de forrevne småøer; på den nordlige himmel
 blandt skyerne, der var drevet nær til horisonten,
 lå bjergene under en bleg planet;
 omkring mig så knuste grave og kløvede søjler
 vældige ud i skumringen, og den sørgende vind
 vækkede sin evige klage i disse grå ruiner!*

11

Jeg vidste ikke hvem, der havde skabt disse underværker,
 heller ikke havde jeg hørt historierne om deres bedrifter;
 men boliger for en slægt af mægtigere mennesker
 og en mindre ublid tros mindesmærker, 760
 fortæller deres egen fortælling til ham, som klogt giver agt på
 sproget de taler; og nu fortolkede månelysset,
 der blegnede det blomstrende græs,
 og de klare stjerner, der skinnede i det vindstille hav,
 det jordiske mysteriums skiftruller for mig.

12

Sådan har mennesket været, og sådan kan det endnu blive!
 ja, visere, større, mildere, endog end dem
 der på hin knuste kuppels stumper
 har præget magtens tegn — jeg følte kraften 770
 i tidsaldres vældige strøm bære mine
 svævende tanker bort — mit hjerte slog højt og voldsomt —
 ligesom en storm sluppet løs under
 den stille månes stråle hastede min ånd fremad under
 sandhedens støtte stråler, kastet på dens tummel.

13

Det skal ikke mere være sådan! for længe, for længe,
 har I, de glørværdige dødes sønner, ligget bundet
 i mørke og ruin. — Håbet er stærkt,
 retfærdighed og sandhed har fundet deres vingede barn —†
 vågn op! rejs dig! indtil din flugts mægtige lyd
 skal sprede undertrykkerens troner 780
 med sit vindstød og jordbunden
 skjule det sidste alters upåagtede støv,
 hvis afgudsbillede så længe har forrådt din uhellige tillid.

---

* De gamle grækere bygningsværker.

† vingede barn: håbet.

XIV

It must be so — I will arise and waken
 The multitude, and like a sulphurous hill,
 Which on a sudden from its snows has shaken
 The swoon of ages, it shall burst and fill
 The world with cleansing fire; it must, it will —
 It may not be restrained! — and who shall stand
 Amid the rocking earthquake steadfast still, 790
 But Laon? on high Freedom's desert land
 A tower whose marble walls the leaguèd storms withstand!

XV

One summer night, in commune with the hope
 Thus deeply fed, amid those ruins gray
 I watched, beneath the dark sky's starry cope;
 And ever from that hour upon me lay
 The burden of this hope, and night or day,
 In vision or in dream, clove to my breast:
 Among mankind, or when gone far away
 To the lone shores and mountains, 'twas a guest 800
 Which followed where I fled, and watched when I did rest.

XVI

These hopes found words through which my spirit sought
 To weave a bondage of such sympathy,
 As might create some response to the thought
 Which ruled me now — and as the vapours lie
 Bright in the outspread morning's radiancy,
 So were these thoughts invested with the light
 Of language: and all bosoms made reply
 On which its lustre streamed, whene'er it might
 Through darkness wide and deep those trancèd spirits smite. 810

XVII

Yes, many an eye with dizzy tears was dim,
 And oft I thought to clasp my own heart's brother,
 When I could feel the listener's senses swim,
 And hear his breath its own swift gaspings smother
 Even as my words evoked them — and another,
 And yet another, I did fondly deem,
 Felt that we all were sons of one great mother;
 And the cold truth such sad reverse did seem,
 As to awake in grief from some delightful dream.

14

Sådan må det være — jeg vil rejse mig og vække
 mængden og som et svovlbjerg,
 der med ét har rystet tidsaldrenes afmagt
 af sin sne, skal den sprænge og fylde
 verden med rensende ild: den må, den vil —
 den kan ikke holdes tilbage! — og hvem andre end Laon
 skal fortsat stå fast midt i det rokkende jordskælv? 790
 et tårn på den ædle friheds ørkenland
 hvis marmormure modstår de forenede storme!

15

En sommernat vågede jeg mellem de grå ruiner
 under himlens mørke stjerneklare hvælving,
 fordybet i det således inderligt nærrede håb;
 og fra denne stund lå byrden af dette
 håb altid på mig og var nat og dag,
 i syn eller drømme fæstnet i mit hjerte:
 når jeg var blandt mennesker eller var rejst langt bort
 til de ensomme kyster og bjerge, var det en gæst, der fulgte 800
 med, når jeg hastede af sted og vågede, når jeg hvilte.

16

Disse håb fandt ord, som min ånd
 søgte at væve et medfølelsens bånd med,
 der kunne skabe et svar på den tanke,
 som styrede mig nu — og ligesom dampene ligger
 klare i den udbredte morgens stråleglans,
 således var disse tanker forlenet med sprogets lys:
 og alle barme, som dets skær strømmede hen over,
 svarede, når som helst det gennem vidtstrakt
 og dybt mørke, kunne ramme de tryllebundne sjæle. 810

17

Ja, mange øjne var sløret af forvirrede tårer,
 og ofte tænkte jeg på at knuge mit eget hjertes bror,
 når jeg kunne mærke tilhørerens sanser svømme,
 og høre hans åndedræt kvæle dets egne hurtige gisp,
 netop som mit ord vækkede dem — han og en anden
 og endnu en, tåbeligt troede jeg, at vi alle følte,
 at vi var en stor mors sønner; og den kolde
 sandhed syntes at være et så bedrøveligt omslag,
 som at vågne i sorg af en frydefuld drøm.

XVIII

Yes, oft beside the ruined labyrinth 820
 Which skirts the hoary caves of the green deep,
 Did Laon and his friend, on one gray plinth,
 Round whose worn base the wild waves hiss and leap,
 Resting at eve, a lofty converse keep:
 And that this friend was false, may now be said
 Calmly — that he like other men could weep
 Tears which are lies, and could betray and spread
 Snares for that guileless heart which for his own had bled.

XIX

Then, had no great aim recompensed my sorrow,
 I must have sought dark respite from its stress 830
 In dreamless rest, in sleep that sees no morrow —
 For to tread life's dismaying wilderness
 Without one smile to cheer, one voice to bless,
 Amid the snares and scoffs of human kind,
 Is hard — but I betrayed it not, nor less
 With love that scorned return, sought to unbind
 The interwoven clouds which make its wisdom blind.

XX

With deathless minds which leave where they have passed
 A path of light, my soul communion knew;
 Till from that glorious intercourse, at last, 840
 As from a mine of magic store, I drew
 Words which were weapons; — round my heart there grew
 The adamantine armour of their power;
 And from my fancy wings of golden hue
 Sprang forth — yet not alone from wisdom's tower,
 A minister of truth, these plumes young Laon bore.

XXI

I had a little sister whose fair eyes
 Were lodestars of delight, which drew me home
 When I might wander forth; nor did I prize
 Aught human thing beneath Heaven's mighty dome 850
 Beyond this child; so when sad hours were come,
 And baffled hope like ice still clung to me,
 Since kin were cold, and friends had now become

18

Ja, ofte nær den ødelagte labyrint 820
 der løber langs med det grønne dybs hvidgrå huler,
 førte Laon og hans ven, på en grå plint, omkring hvis
 nedslidte sokkel de vilde bølger syder og springer,
 en ophøjet samtale, når de hvilte sig om aftenen:
 og at denne ven var falsk, kan nu roligt
 siges — at han som andre mennesker kunne græde
 tårer, der er løgne, og kunne forråde og udlægge
 snarer for det troskyldige hjerte, der havde blødt for hans.

19

Så hvis ikke et stort mål havde erstattet min sorg,
 måtte jeg have søgt et mørkt fristed for dens tryk 830
 i drømmeløs hvile, i søvn som ikke ser morgendagen —
 thi at betræde livets mistrøstige ødemark
 uden et eneste smil til opmuntring, en stemme til at velsigne,
 blandt menneskenes snarer og spot,
 er hårdt — men jeg forrådte det ikke og søgte heller
 ikke mindre, med kærlighed der hånede gengæld, at opløse
 de sammenvævede skyer, der gjorde dens visdom blind.*

20

Med udødelige ånder, som efterlader en sti af lys
 på deres vej, havde min sjæl omgang,
 indtil jeg til sidst af dette prægtige samvær, 840
 som fra en magisk mines forråd, hentede
 ord, der var våben, — omkring mit hjerte voksede
 deres styrkes ubrydelige rustning,
 og ud af min fantasi sprang gyldenfarvede vinger —
 dog unge Laon, en tjener af sandheden,
 bar ikke som den eneste disse fjer fra visdommens tårn.

21

Jeg havde en lillesøster, hvis skønne øjne[†]
 var frydens ledestjerner, og som lokkede mig hjem,
 hvor jeg end vandrede hen; jeg værdsatte heller ikke
 noget menneskeligt under himlens mægtige kuppel 850
 mere end dette barn: så når der kom triste timer,
 og vildledt håb stadig klyngede sig til mig som is,
 eftersom slægtninge var kolde, og venner nu var blevet

---

* han søger at lære af sin sorg: 'dens'.

† 'Jeg havde en lille søster' blev erstattet med 'En forældreløs boede hos mine forældre' i den af Shelley selv censurerede andenudgave: *The Revolt of Islam*. I overensstemmelse hermed blev en række andre steder ændret, som ikke videre bliver omtalt.

Heartless and false, I turned from all, to be,
Cythna, the only source of tears and smiles to thee.

XXII

What wert thou then? A child most infantine,
Yet wandering far beyond that innocent age
In all but its sweet looks and mien divine;
Even then, methought, with the world's tyrant rage
A patient warfare thy young heart did wage, 860
When those soft eyes of scarcely conscious thought
Some tale, or thine own fancies, would engage
To overflow with tears, or converse fraught
With passion, o'er their depths its fleeting light had wrought.

XXIII

She moved upon this earth a shape of brightness,
A power, that from its objects scarcely drew
One impulse of her being — in her lightness
Most like some radiant cloud of morning dew,
Which wanders through the waste air's pathless blue,
To nourish some far desert; she did seem 870
Beside me, gathering beauty as she grew,
Like the bright shade of some immortal dream
Which walks, when tempest sleeps, the wave of life's dark stream.

XXIV

As mine own shadow was this child to me,
A second self, far dearer and more fair;
Which clothed in undissolving radiancy
All those steep paths which languor and despair
Of human things, had made so dark and bare,
But which I trod alone — nor, till bereft
Of friends, and overcome by lonely care, 880
Knew I what solace for that loss was left,
Though by a bitter wound my trusting heart was cleft.

XXV

Once she was dear, now she was all I had
To love in human life — this sister sweet,
This child of twelve years old — so she was made
My sole associate, and her willing feet
Wandered with mine where earth and ocean meet,
Beyond the aerial mountains whose vast cells

hjerteløse og falske, vendte jeg mig fra alle, Cythna, for
at blive den eneste kilde til dine tårer og smil.

22

Hvad var du dengang? Et meget ungt barn,
der dog vandrede langt hinsides sin uskyldige alder i alt
bortset fra i blide blikke og guddommelige holdning;
selv dengang, syntes jeg, førte dit unge hjerte
en tålmodig krig mod verdens tyrannaseri, 860
når en eller anden fortælling eller dine egne fantasier
ville bevæge dine blide øjne, hvor tanken næppe var bevidst,
til at flyde over med tårer; eller en samtale ladet med
begejstring, havde fremkaldt et flygtige lys over deres dyb.

23

Hun gik på denne jord, en skønhedens skikkelse,
en magt der fra sine genstande næppe hentede
en eneste af hendes væsens tilskyndelser — i sin lethed
lignede hun mest en strålende sky af morgendug,
der vandrer gennem den øde lufts vejløse blå
for at nære en fjern ørken: hun syntes 870
ved siden af mig, idet hun blev smukkere mens hun voksede,
at være lig en udødelig drøms lyse skær,*
der går på livets mørke flods bølge, når storme sover.

24

Dette barn var for mig som min egen skygge,
et andet selv, langt kærere og mere skøn;
som klædte i uopløselig stråleglans
alle de stejle stier, menneskeverdens
sløvhed og fortvivlelse havde gjort så mørke og nøgne,
men som jeg betrødte alene — og jeg vidste heller ikke,
før berøvet venner og overmandet af ensom bekymring, 880
hvilken trøst, der var levnet mig for dette tab,
skønt mit tillidsfulde hjerte var kløvet af et bittert sår.

25

Engang var hun mig dyrebar, nu var hun alt jeg havde
at elske i menneskelivet — denne søde søster,
dette barn på tolv år — så hun var blevet
min eneste kammerat, og hendes villige fødder
vandrede sammen med mine, hvor jord og hav mødes
hinsides de luftige bjerge, hvis vældige celler

---

* skær (*shade*): 'erindring', ifølge (Ellis).

The unreposing billows ever beat,
 Through forests wild and old, and lawny dells 890
 Where boughs of incense droop over the emerald wells.

XXVI

And warm and light I felt her clasping hand
 When twined in mine; she followed where I went,
 Through the lone paths of our immortal land.
 It had no waste but some memorial lent
 Which strung me to my toil — some monument
 Vital with mind; then Cythna by my side,
 Until the bright and beaming day were spent,
 Would rest, with looks entreating to abide,
 Too earnest and too sweet ever to be denied. 900

XXVII

And soon I could not have refused her — thus
 For ever, day and night, we two were ne'er
 Parted, but when brief sleep divided us:
 And when the pauses of the lulling air
 Of noon beside the sea had made a lair
 For her soothed senses, in my arms she slept,
 And I kept watch over her slumbers there,
 While, as the shifting visions over her swept,
 Amid her innocent rest by turns she smiled and wept.

XXVIII

And, in the murmur of her dreams was heard 910
 Sometimes the name of Laon: — suddenly
 She would arise, and, like the secret bird
 Whom sunset wakens, fill the shore and sky
 With her sweet accents — a wild melody!
 Hymns which my soul had woven to Freedom, strong
 The source of passion, whence they rose, to be;
 Triumphant strains, which, like a spirit's tongue,
 To the enchanted waves that child of glory sung —

XXIX

Her white arms lifted through the shadowy stream
 Of her loose hair — Oh, excellently great 920
 Seemed to me then my purpose, the vast theme
 Of those impassioned songs, when Cythna sate
 Amid the calm which rapture doth create
 After its tumult, her heart vibrating,
 Her spirit o'er the Ocean's floating state

de hvileløse bølger altid slår imod, gennem
 vilde og gamle skove og græsklædte dale, hvor 890
 velduftende grene hænger ned over de smaragdgrønne kilder.

26

Og jeg mærkede hendes hånds varme og lette tryk,
 når den var flettet i min: hun fulgte mig, hvor jeg end
 vandrede ad vort udødelige lands ensomme stier.
 Det var ikke spild af tid, men gav mig nogle minder
 som bandt mig til mit slid – et mindesmærke,
 levende af ånd: så når den lyse og strålende dag
 var forbi, ville Cythna hvile ved siden af mig
 og bede mig om at blive med blikke for
 inderlige og for søde til nogensinde at kunne fornægtes. 900

27

Og længe kunne jeg ikke have afvist hende – således
 var vi, både dag og nat, aldrig borte fra hinanden,
 undtagen når en kortvarig søvn skilte os:
 og når rytmen i middagens dyssende
 luft ved havet havde dannet et leje
 for hendes beroligede sanser, sov hun i mine arme,
 og jeg holdt vagt over hendes slummer,
 medens hun, når skiftende syner fejede hen over hende,
 vekselvis smilede og græd i sin uskyldige hvile.

28

Og i hendes drømmes mumlen hørtes 910
 nogle gange navnet Laon: – pludselig
 ville hun rejse sig og som den ensomme fugl,
 solopgangen vækker, fylde kysten og himlen
 med sine liflige klange – en vild melodi!
 stærke hymner som min sjæl havde vævet til friheden,
 for at være en kilde til den begejstring, hvoraf de udsprang;
 triumferende toner som dette herlighedens barn,
 lig en ånds stemme, sang til de fortryllede bølger –

29

hendes hvide arme løftet gennem hendes løse hårs
 skyggefulde strøm – oh, fortræffeligt stort 920
 syntes mig da mit mål, de lidenskabelige sanges
 vældige tema, når Cythna sad
 midt i roen, som henrykkelse skaber
 efter sit sindsoprør, mens hendes hjerte dirrede,
 og hendes ånd vandrede fra hendes dybe øjne

From her deep eyes far wandering, on the wing
Of visions that were mine, beyond its utmost spring!

XXX

For, before Cythna loved it, had my song
Peopled with thoughts the boundless universe,
A mighty congregation, which were strong 930
Where'er they trod the darkness to disperse
The cloud of that unutterable curse
Which clings upon mankind: — all things became
Slaves to my holy and heroic verse,
Earth, sea and sky, the planets, life and fame
And fate, or whate'er else binds the world's wondrous frame.

XXXI

And this beloved child thus felt the sway
Of my conceptions, gathering like a cloud
The very wind on which it rolls away:
Hers too were all my thoughts, ere yet, endowed 940
With music and with light, their fountains flowed
In poesy; and her still and earnest face,
Pallid with feelings which intensely glowed
Within, was turned on mine with speechless grace,
Watching the hopes which there her heart had learned to trace.

XXXII

In me, communion with this purest being
Kindled intenser zeal, and made me wise
In knowledge, which, in hers mine own mind seeing,
Left in the human world few mysteries:
How without fear of evil or disguise 950
Was Cythna! — what a spirit strong and mild,
Which death, or pain or peril could despise,
Yet melt in tenderness! what genius wild
Yet mighty, was enclosed within one simple child!

XXXIII

New lore was this — old age with its gray hair,
And wrinkled legends of unworthy things,
And icy sneers, is nought: it cannot dare
To burst the chains which life for ever flings
On the entangled soul's aspiring wings,
So is it cold and cruel, and is made 960

langt ud over det flydende ocean
 på mine syners vinge hinsides sit yderste spring.*

30

For før Cythna elskede den, havde min sang
 befolket det grænseløse univers med tanker,
 en mægtig forsamling, der var stærke, 930
 hvor de end betrådte mørket for at sprede
 skyen af den uudsigelige forbandelse,
 som hang ved menneskeheden: – alt blev slave
 af mine hellige og heltemodige vers, jord, hav
 og himmel, planeter, liv og berømmelse og skæbne, eller
 hvad der end sammenbinder verdens forunderlige bygning.

31

Og dette højt elskede barn følte således mine
 idéers herredømme, idet hun ligesom
 en sky samlede selve de vinde, den ruller væk på.
 Alle mine tanker var også hendes, endnu før 940
 deres kilder, begavet med musik og med lys, flød
 med poesi; og hendes stille og alvorlige ansigt,
 blegt af følelser der glødede stærkt indeni, var vendt
 mod mit med ubeskrivelig ynde, mens hun holdt øje
 med håbene, hendes hjerte havde lært at spore dér.

32

Omgangen med dette reneste væsen tændte
 en heftigere ildhu i mig og gav mig indsigt
 i en viden, som, da jeg så mit eget sind i hendes,
 kun efterlod få hemmeligheder i menneskeverden:
 hvor uden forstillelse eller frygt for ondt 950
 var ikke Cythna! – hvilken stærk og mild ånd
 der kunne foragte død og smerte og fare
 og dog smelte i ømhed! hvilket vilde dog mægtige anlæg
 var ikke lukket inde i ét enkelt troskyldigt barn!

33

Dette var ny lærdom – alderdommen med sit grå hår
 og rynkede sagn om uværdige ting,
 og iskolde hånsmil, er intet: den kan ikke vove
 at sprænge lænkerne, som livet altid slynger
 over den forvirrede sjæls stræbende vinger;
 derfor er den kold og grusom og er gjort til 960

---

* sit yderste spring: hendes ånds yderste grænse (Locock).

The careless slave of that dark power which brings
 Evil, like blight, on man, who, still betrayed,
 Laughs o'er the grave in which his living hopes are laid.

XXXIV

Nor are the strong and the severe to keep
 The empire of the world: thus Cythna taught
 Even in the visions of her eloquent sleep,
 Unconscious of the power through which she wrought
 The woof of such intelligible thought,
 As from the tranquil strength which cradled lay
 In her smile-peopled rest, my spirit sought 970
 Why the deceiver and the slave has sway
 O'er heralds so divine of truth's arising day.

XXXV

Within that fairest form, the female mind,
 Untainted by the poison-clouds which rest
 On the dark world, a sacred home did find:
 But else, from the wide earth's maternal breast,
 Victorious Evil, which had dispossessed
 All native power, had those fair children torn,
 And made them slaves to soothe his vile unrest,
 And minister to lust its joys forlorn, 980
 Till they had learned to breathe the atmosphere of scorn.

XXXVI

This misery was but coldly felt, till she
 Became my only friend, who had endued
 My purpose with a wider sympathy;
 Thus, Cythna mourned with me the servitude
 In which the half of humankind were mewed
 Victims of lust and hate, the slaves of slaves,
 She mourned that grace and power were thrown as food
 To the hyaena lust, who, among graves,
 Over his loathèd meal, laughing in agony, raves. 990

XXXVII

And I, still gazing on that glorious child,
 Even as these thoughts flushed o'er her: — 'Cythna sweet,
 Well with the world art thou unreconciled;
 Never will peace and human nature meet

den sorgløse slave af den mørke magt, der skaber
 ondt, som en sygdom i mennesket, der, stadig forrådt,
 ler over graven, hvori hans levende forhåbninger er lagt.

34

Heller ikke skal den stærke og den strenge beholde
 verdens rige: således underviste Cythna
 endog i sin udtryksfulde søvns drømmesyner,
 ubevidst om den evne hun lavede
 et væv af sådanne forståelige tanker med,
 mens min ånd, ved den rolige styrke der lå som i
 en vugge i hendes smilbefolkede hvile, søgte at forstå, 970
 hvorfor bedrageren og slaven har herredømme over
 så guddommelige sendebud for sandhedens opstigende dag.

35

Inde i denne skønneste skikkelse fandt kvindesindet,
 uplettet af giftskyerne der hviler
 på den mørke verden, et helligt hjem:
 men ellers, så havde sejrrige Ondskab, som havde fordrevet
 al oprindelig magt, revet de skønne børn bort*
 fra den vide jords moderlige bryst,
 og gjort dem til slaver for at lindre hans skændige uro,
 og yde vellysten dens usle glæder, 980
 til de havde lært at indånde foragtens atmosfære.

36

Jeg følte kun ligegyldighed over for denne elendighed,
 indtil hun blev min eneste ven, der havde forlenet
 mit forsæt med en mere omfattende følelse for andre;
 således sørgede Cythna sammen med mig over det slaveri,
 som halvdelen af menneskeheden var indespærret i,[†]
 ofre for vellyst og had, slavernes slaver;
 hun sørgede over at ynde og magt var kastet som føde
 for den hyænevellyst, der ler vildt, mens den
 raser over sit forhadte måltid mellem grave. 990

37

Og jeg, stadig stirrende på dette prægtige barn
 da disse tanker strømmede hen over hende: —
 „Søde Cythna, du er ganske uforsonet med verden;
 fred og menneskenatur vil aldrig mødes

---

* de skønne børn: de andre kvinder.

† halvdelen af menneskeheden: kvinderne.

Till free and equal man and woman greet
 Domestic peace; and ere this power can make
 In human hearts its calm and holy seat,
 This slavery must be broken' — as I spake,
 From Cythna's eyes a light of exultation brake.

XXXVIII

She replied earnestly: — 'It shall be mine, 1000
 This task, mine, Laon! — thou hast much to gain;
 Nor wilt thou at poor Cythna's pride repine,
 If she should lead a happy female train
 To meet thee over the rejoicing plain,
 When myriads at thy call shall throng around
 The Golden City.' — Then the child did strain
 My arm upon her tremulous heart, and wound
 Her own about my neck, till some reply she found.

XXXIX

I smiled, and spake not. — 'Wherefore dost thou smile 1010
 At what I say? Laon, I am not weak,
 And, though my cheek might become pale the while,
 With thee, if thou desirest, will I seek
 Through their array of banded slaves to wreak
 Ruin upon the tyrants. I had thought
 It was more hard to turn my unpractised cheek
 To scorn and shame, and this beloved spot
 And thee, O dearest friend, to leave and murmur not.

XL

'Whence came I what I am? Thou, Laon, knowest 1020
 How a young child should thus undaunted be;
 Methinks, it is a power which thou bestowest,
 Through which I seek, by most resembling thee,
 So to become most good and great and free;
 Yet far beyond this Ocean's utmost roar,
 In towers and huts are many like to me,
 Who, could they see thine eyes, or feel such lore
 As I have learnt from them, like me would fear no more.

XLI

⁴
 'Think'st thou that I shall speak unskilfully,
 And none will heed me? I remember now,
 How once, a slave in tortures doomed to die,

før mand og kvinde, frie og lige, glad hilser
den hjemlige fred; og før denne magt kan finde
sin rolige og hellige plads i menneskehjerter,
må dette slaveri brydes," – mens jeg talte,
brød et jubellys frem i Cythnas øjne.

38

Hun svarede ivrigt: – „Den skal blive min, 1000
denne opgave, min, Laon! – du har meget at nå;
og du vil ikke ærgre dig over stakkels Cythnas stolthed,
hvis hun skulle lede et lykkeligt følge af kvinder
for at mødes med dig på glædessletten,
når myriader ved din kalden skal trænges omkring
den Gyldne By." – Så trykkede barnet*
min arm til sit skælvende bryst og slyngede
sin egen om min hals, til hun fandt et svar.

39

Jeg smilede og talte ikke – „hvorfor smiler du 1010
ad det jeg siger? Laon, jeg er ikke svag,
og skønt min kind undertiden bliver bleg,
vil jeg sammen med dig, hvis du ønsker det, søge
ved hjælp af deres række af slavetropper
at forvolde tyrannernes undergang. Jeg havde troet,
det ville være sværere at vende min uøvede kind
til hån og skam og at forlade dette højst elskede sted
og dig, oh kæreste ven, uden at klage.

40

„Hvordan blev jeg, det jeg er? du, Laon, ved 1020
hvordan et lille barn kan få mod til dette;
jeg tror, det er en kraft du giver,
og gennem den søger jeg, ved mest at ligne dig,
at blive så god og stor og fri som muligt,
dog i tårne og hytter langt hinsides dette
havets yderste brusen, er mange som jeg og ville
ligesom jeg ikke mere være bange, hvis de kunne se dine øjne
eller føle sådan lærdom, som jeg havde lært af dem.

41

„Tror du jeg vil mangle færdighed i at tale,
og at ingen vil ænse mig? Jeg husker nu
hvordan en slave, dømt til en pinefuld død, engang

---

* Den Gyldne By: Konstantinopel.

Was saved, because in accents sweet and low 1030
 He sung a song his Judge loved long ago,
 As he was led to death. — All shall relent
 Who hear me — tears, as mine have flowed, shall flow,
 Hearts beat as mine now beats, with such intent
 As renovates the world; a will omnipotent!

XLII

'Yes, I will tread Pride's golden palaces,
 Through Penury's roofless huts and squalid cells
 Will I descend, where'er in abjectness
 Woman with some vile slave her tyrant dwells,
 There with the music of thine own sweet spells 1040
 Will disenchant the captives, and will pour
 For the despairing, from the crystal wells
 Of thy deep spirit, reason's mighty lore,
 And power shall then abound, and hope arise once more.

XLIII

'Can man be free if woman be a slave?
 Chain one who lives, and breathes this boundless air,
 To the corruption of a closed grave!
 Can they whose mates are beasts, condemned to bear
 Scorn, heavier far than toil or anguish, dare
 To trample their oppressors? in their home 1050
 Among their babes, thou knowest a curse would wear
 The shape of woman — hoary Crime would come
 Behind, and Fraud rebuild religion's tottering dome.

XLIV

'I am a child: — I would not yet depart.
 When I go forth alone, bearing the lamp
 Aloft which thou hast kindled in my heart,
 Millions of slaves from many a dungeon damp
 Shall leap in joy, as the benumbing cramp
 Of ages leaves their limbs — no ill may harm
 Thy Cythna ever — truth its radiant stamp 1060
 Has fixed, as an invulnerable charm,
 Upon her children's brow, dark Falsehood to disarm.

blev frelst, fordi han, da han blev ført til døden, i skønne 1030
 og dæmpede toner sang en sang, som hans
 dommer elskede for længe siden. — Alle som hører mig
 skal lade sig formilde — tårer skal flyde, som mine har flydt,
 hjerter slå, som mit nu slår, med den hensigt
 at forny verden; én almægtig vilje!

42

„Ja, jeg vil betræde stolthedens gyldne paladser,
 jeg vil stige ned til armodens tagløse hytter
 og snavsede celler, hvor end kvinder bor i fornedrelse
 sammen med en eller anden gemen slave som sin tyran, 1040
 og ophæve trolddommen over de fangne dér
 med dine egne liflige trylleords musik og lade fornuftens
 mægtige lærdom strømme til de fortvivlede
 fra din dybe ånds krystalagtige kilder, styrke
 skal der så være til overflod, og håb skal genopstå.

43

„Kan manden være fri hvis kvinden er slave?
 lænke én, som lever og indånder denne grænseløse luft,
 til den lukkede gravs fordærv!
 kan de, — hvis mager er dyr, der er dømt til at tåle*
 foragt langt tungere end slid og kval, — vove 1050
 at nedtrampe deres undertrykkere? I deres hjem mellem
 deres børn ved du, at en forbandelse ville være klædt i
 en kvindes skikkelse — ældgammel forbrydelse ville komme
 bagefter og svig genopbygge religionens vaklende bygning.†

44

„Jeg er et barn: — jeg vil ikke tage af sted endnu.
 Når jeg drager ud alene og bærer den lampe
 højt, som du har tændt i mit hjerte,
 skal millioner af slaver fra mange fugtige fangehuller
 hoppe af glæde, idet lange tiders stivnende krampe
 forlader deres lemmer — intet ondt kan nogensinde
 skade din Cythna — sandheden har fæstnet sit 1060
 strålende mærke, som et usårligt troldegn
 på hendes børns pande, for at afvæbne mørk falskhed.

---

* 'de' er mændene; magerne, der 'er dyr', er kvinderne.

† Hvis ikke også kvinden bliver befriet, vil hun i hjemmet være en trussel mod den nye frihed, en forbandelse. De gamle kønsrollemønstre ville fastholdes, som bekræftes af kirken (Oxford).

XLV

'Wait yet awhile for the appointed day —
 Thou wilt depart, and I with tears shall stand
 Watching thy dim sail skirt the ocean gray;
 Amid the dwellers of this lonely land
 I shall remain alone — and thy command
 Shall then dissolve the world's unquiet trance,
 And, multitudinous as the desert sand
 Borne on the storm, its millions shall advance, 1070
 Thronging round thee, the light of their deliverance.

XLVI

'Then, like the forests of some pathless mountain,
 Which from remotest glens two warring winds
 Involve in fire which not the loosened fountain
 Of broadest floods might quench, shall all the kinds
 Of evil, catch from our uniting minds
 The spark which must consume them; — Cythna then
 Will have cast off the impotence that binds
 Her childhood now, and through the paths of men
 Will pass, as the charmed bird that haunts the serpent's den. 1080

XLVII

'We part! — O Laon, I must dare nor tremble,
 To meet those looks no more! — Oh, heavy stroke!
 Sweet brother of my soul! can I dissemble
 The agony of this thought?' — As thus she spoke
 The gathered sobs her quivering accents broke,
 And in my arms she hid her beating breast.
 I remained still for tears — sudden she woke
 As one awakes from sleep, and wildly pressed
 My bosom, her whole frame impetuously possessed.

XLVIII

⁴
 'We part to meet again — but yon blue waste, 1090
 Yon desert wide and deep, holds no recess,
 Within whose happy silence, thus embraced
 We might survive all ills in one caress:
 Nor doth the grave — I fear 'tis passionless —
 Nor yon cold vacant Heaven: — we meet again
 Within the minds of men, whose lips shall bless
 Our memory, and whose hopes its light retain
 When these dissevered bones are trodden in the plain.'

45

„Vent endnu en stund med at fastsætte dagen —
 du vil tage af sted, og jeg vil stå med tårer
 og se dit utydelige sejl kante det grå ocean;
 jeg skal blive alene tilbage blandt dette
 ensomme lands beboere — og din befaling
 skal så opløse verdens urolige dvale,
 og talrige, som ørkensand båret på stormen,
 skal dens millioner komme frem 1070
 og flokkes omkring dig, deres udfrielses lys.

46

„Så, lig et uvejsomt bjergs skove,
 som to kæmpende vinde i de fjerneste kløfter
 indvikler i ild, som den rummeligste flods løsnede
 vande ikke kan slukke, skal, fra vort
 forenede sind, al slags ondskab
 fange den gnist, som må fortære den; — Cythna
 vil så have kastet den magtløshed af sig, som nu binder
 hendes barndom og drage ad menneskers stier
 som den fortryllede fugl, der hjemsøger slangens hule.* 1080

47

„Vi skilles! — Oh Laon, jeg må vove og ikke skælve ved
 ikke mere at møde hine blikke! — Oh, et tungt slag,
 min sjæls elskede bror! kan jeg dølge
 denne tankes pine?” — Mens hun talte således,
 brød den tiltagende hulken hendes bævende stemme,
 og hun skjulte sit bankende bryst i mine arme.
 Jeg forblev stille af tårer — pludselig vågnede hun,
 som man vågner af søvnen, og trykkede sig vildt
 til mit bryst, hele hendes legeme heftigt besat.

48

„Vi skilles for at mødes igen — men i hint blå øde, 1090
 i hin vidtstrakte og dybe ørken findes intet fristed
 i hvis lykkelige stilhed, vi i et eneste kærtegnende
 favntag kunne overleve alle onder:
 heller i ikke graven — jeg frygter den er uden følelse —
 eller i hin kolde tomme himmel: — vi mødes igen
 i sindet hos mennesker, hvis ord skal velsigne
 vort minde, og hvis håb bevarer dets lys,
 når disse adskilte knogler er trådt ned i sletten.”

---

* I den forstand at fortryllelsen beskytter mod slangen (Longman 2).

XLIX

I could not speak, though she had ceased, for now
 The fountains of her feeling, swift and deep, 1100
 Seemed to suspend the tumult of their flow;
 So we arose, and by the starlight steep
 Went homeward — neither did we speak nor weep,
 But, pale, were calm with passion — thus subdued
 Like evening shades that o'er the mountains creep,
 We moved towards our home; where, in this mood,
 Each from the other sought refuge in solitude.

CANTO III

I

What thoughts had sway o'er my sister's slumber
 That night, I know not; but my own did seem
 As if they did ten thousand years outnumber 1110
 Of waking life, the visions of a dream
 Which hid in one dim gulf the troubled stream
 Of mind; a boundless chaos wild and vast,
 Whose limits yet were never memory's theme:
 And I lay struggling as its whirlwinds passed,
 Sometimes for rapture sick, sometimes for pain aghast.

II

Two hours, whose mighty circle did embrace
 More time than might make gray the infant world,
 Rolled thus, a weary and tumultuous space:
 When the third came, like mist on breezes curled, 1120
 From my dim sleep a shadow was unfurled:
 Methought, upon the threshold of a cave
 I sate with Cythna; drooping briony, pearled
 With dew from the wild streamlet's shattered wave,
 Hung, where we sate to taste the joys which Nature gave.

III

We lived a day as we were wont to live,
 But Nature had a robe of glory on,
 And the bright air o'er every shape did weave
 Intenser hues, so that the herbless stone,
 The leafless bough among the leaves alone, 1130
 Had being clearer than its own could be,
 And Cythna's pure and radiant self was shown,

49

Jeg kunne ikke tale, skønt hun var holdt op,
 for nu syntes hendes følelses kilder, voldsomme 1100
 og dybe, at standse deres oprørte strøm;
 så vi rejste os og gik hjemad ved det stejle
 stjernelys – vi hverken talte eller græd,
 men var blege og rolige af hengivenhed – således betvunget
 som aftenen skygger, der kryber over bjergene,
 bevægede vi os mod vort hjem; hvor hver,
 i denne sindstilstand, søgte tilflugt i ensomheden.

TREDJE SANG

1

Hvilken tanker der havde magt over min søsters søvn
 den nat, ved jeg ikke; men mine egne syntes,
 som om de i tal overgik titusinde års vågent liv, 1110
 synerne fra en drøm der skjulte
 sindets oprørte strøm i et dunkelt svælg;
 et vildt og vældigt, uendeligt kaos
 hvis grænser dog aldrig var erindringens emne:
 og jeg lå og kæmpede, da dets hvirvelvinde passede, somme tider
 syg af henrykkelse, somme tider skrækslagen af smerte.

2

To timer, hvis mægtige kreds omfavnede mere tid,
 end der kunne få barneverden til at gråne, rullede
 af sted på denne måde, et trist og forvirret tidsrum:
 da den tredje kom, som en tåge krøllet af briser, 1120
 blev en drøm foldet ud i min dunkle søvn:
 det forekom mig, jeg sad sammen med Cythna på tærsklen
 til en hule; nedhængende galdebær, besat med
 dugperler fra den vilde bæks sønderslåede bølge, hang,
 hvor vi sad for at smage glæderne, som naturen gav.

3

Om dagen levede vi, som vi plejede,
 men naturen var klædt i en pragtfuld kåbe,
 og den klare luft vævede kraftigere farver
 over enhver form, således at den planteløse sten,
 den bladløse gren alene blandt bladene var 1130
 mere tydeligt levende, end de ville have være af sig selv
 og Cythnas rene og strålende selv viste sig,

In this strange vision, so divine to me,
That if I loved before, now love was agony.

IV

Morn fled, noon came, evening, then night descended,
And we prolonged calm talk beneath the sphere
Of the calm moon — when suddenly was blended
With our repose a nameless sense of fear;
And from the cave behind I seemed to hear
Sounds gathering upwards! — accents incomplete, 1140
And stifled shrieks — and now, more near and near,
A tumult and a rush of thronging feet
The cavern's secret depths beneath the earth did beat.

V

The scene was changed, and away, away, away!
Through the air and over the sea we sped,
And Cythna in my sheltering bosom lay,
And the winds bore me — through the darkness spread
Around, the gaping earth then vomited
Legions of foul and ghastly shapes, which hung
Upon my flight; and ever, as we fled, 1150
They plucked at Cythna — soon to me then clung
A sense of actual things those monstrous dreams among.

VI

And I lay struggling in the impotence
Of sleep, while outward life had burst its bound,
Though, still deluded, strove the tortured sense
To its dire wanderings to adapt the sound
Which in the light of morn was poured around
Our dwelling; breathless, pale and unaware
I rose, and all the cottage crowded found
With armèd men, whose glittering swords were bare, 1160
And whose degraded limbs the tyrant's garb did wear.

VII

And, ere with rapid lips and gathered brow
I could demand the cause — a feeble shriek —
It was a feeble shriek, faint, far and low,
Arrested me — my mien grew calm and meek,
And grasping a small knife, I went to seek

i dette forunderlige syn, så guddommeligt for mig,
at hvis jeg elskede før, var den kærlighed nu som pine.

4

Morgen gik bort, middag kom, aften, så sænkede natten sig,
og vi forlængede vor rolige samtale under den rolige
månes klode – da vor hvile pludselig
blandedes med en navnløs angst;
og jeg syntes, jeg hørte lyde, der voksede opad
fra hulen bagved! – ufuldstændig tale, 1140
og kvalte skrig, – og nu, nærmere og nærmere,
en tummel og et stormløb af talrige fødder,
der betrådte grottens hemmelige dyb under jorden.

5

Scenen skiftede, og bort, bort, bort!
ilede vi gennem luften og over havet,
og Cythna lå i min skærmende favn,
og vindene bar mig – gennem det overalt udbredte
mørket udspyede den gabende jord så
hærskare af frastødende og uhyggelige former, som hagede
sig fast i min flugt; og alt mens vi flygtede, nappede 1150
de efter Cythna – så greb en fornemmelse*
af virkelighed mig snart blandt disse uhyrlige drømme.

6

Og jeg lå og kæmpede i søvnens magtesløshed,
medens livet udenfor havde sprængt dens grænser,
selvom den martrede forstand, stadig vildledt,
stred for at tilpasse lyden, som i morggenens lysskær
strømmede omkring vor bolig, til sine skrækkelige
vandring; jeg rejste mig åndeløs, bleg og uvidende
om hvad der skete, og fandt hele hytten fyldt
med bevæbnede mænd, hvis glimtende sværd var blottede. 1160
Og hvis nedværdigede lemmer bar tyrannens dragt.

7

Og før jeg med hurtige læber og rynket bryn
kunne spørge om årsagen – et svagt skrig –
det var et svagt skrig, sagte, fjernt og dæmpet,
standsede mig – min mine blev rolig og myg,
og idet jeg greb en lille kniv, gik jeg ud for at lede efter

---

* linje 1120-1152: En sexuel drøm hvor Laon modnes sexuel, samtidig oplever han angsten i forbindelse med denne modning iflg. (*Sperry*, 50). – galdebær: grønne blomster med giftige røde bær. og frugtbarhed. Symboliserer muligvis erotisk forening (Hopkins 3).

That voice among the crowd — 'twas Cythna's cry!
 Beneath most calm resolve did agony wreak
 Its whirlwind rage: — so I passed quietly
 Till I beheld, where bound, that dearest child did lie. 1170

VIII

I started to behold her, for delight
 And exultation, and a joyance free,
 Solemn, serene and lofty, filled the light
 Of the calm smile with which she looked on me:
 So that I feared some brainless ecstasy,
 Wrought from that bitter woe, had wildered her —
 'Farewell! farewell!' she said, as I drew nigh;
 'At first my peace was marred by this strange stir,
 Now I am calm as truth — its chosen minister.

IX

'Look not so, Laon — say farewell in hope, 1180
 These bloody men are but the slaves who bear
 Their mistress to her task — it was my scope
 The slavery where they drag me now, to share,
 And among captives willing chains to wear
 Awhile — the rest thou knowest — return, dear friend!
 Let our first triumph trample the despair
 Which would ensnare us now, for in the end,
 In victory or in death our hopes and fears must blend.'

X

These words had fallen on my unheeding ear,
 Whilst I had watched the motions of the crew 1190
 With seeming-careless glance; not many were
 Around her, for their comrades just withdrew
 To guard some other victim — so I drew
 My knife, and with one impulse, suddenly
 All unaware three of their number slew,
 And grasped a fourth by the throat, and with loud cry
 My countrymen invoked to death or liberty!

XI

What followed then, I know not — for a stroke
 On my raised arm and naked head, came down,
 Filling my eyes with blood. — When I awoke, 1200
 I felt that they had bound me in my swoon,
 And up a rock which overhangs the town,
 By the steep path were bearing me; below,
 The plain was filled with slaughter, — overthrown

stemmen der blandt mængden — det var Cythnas råb!
 under min yderst rolige beslutsomhed øvede
 pinen sin hvirvelvinds rasen: — så jeg gik stille rundt
 til jeg så, hvor det kæreste barn lå bundet. 1170

8

Jeg blev forskrækket ved at se hende, thi fryd
 og jubel og en fri glæde,
 højtidelig, klar og ophøjet, fyldte lyset
 i det rolige smil, som hun så på mig med:
 så jeg frygtede, at en eller anden forrykt ekstase,
 skabt af denne bitre ulykke, havde forvildet hende: —
 „Farvel! farvel!” sagde hun, da jeg nærmede mig.
 „Først blev min fred ødelagt af dette sælsomme røre,
 nu er jeg rolig som sandheden — dens udvalgte tjener.

9

„Se ikke sådan ud, Laon — sig farvel med et håb, 1180
 disse blodige mennesker er kun slaverne, som fører
 deres herskerinde til hendes arbejde — det var min mål
 at dele det slaveri, som de slæber mig hen til nu,
 og en tid villigt bære lænker blandt fangerne —
 resten ved du — vend tilbage, kære ven!
 lad vor største triumf nedtrampe den fortvivlelse,
 som ville besnære os nu, for til sidst
 må vore håb og vor angst blandes i sejr eller i død.”

10

Disse ord havde ramt mit upåagtende øre,
 medens jeg havde holdt øje med flokkens bevægelser 1190
 med tilsyneladende ubekymret blik; ikke mange var
 rundt om hende, for deres kammerater trak sig netop tilbage
 for at vogte andre ofre — så, idet jeg fulgte en øjeblikkelig
 indskyndelse, trak jeg min kniv og dræbte
 pludselig, helt uden varsel, tre af dem
 og greb en fjerde i halsen og kaldte med høje råb
 mine landsmænd til død eller frihed!

11

Hvad der derpå fulgte, ved jeg ikke — for et slag
 faldt på min løftede arm og mit bare hoved 1200
 og fyldte mine øjne med blod — da jeg vågnede,
 mærkede jeg, at de havde bundet mig, mens jeg var
 besvimet, og var i færd med at bære mig op ad den stejle sti
 på en klippe, som rager op over byen: nedenunder
 fyldtes sletten med myrderier, — vingårdene

The vineyards and the harvests, and the glow
Of blazing roofs shone far o'er the white Ocean's flow.

XII

Upon that rock a mighty column stood,
Whose capital seemed sculptured in the sky,
Which to the wanderers o'er the solitude
Of distant seas, from ages long gone by, 1210
Had made a landmark; o'er its height to fly
Scarcely the cloud, the vulture, or the blast,
Has power — and when the shades of evening lie
On Earth and Ocean, its carved summits cast
The sunken daylight far through the aërial waste.

XIII

They bore me to a cavern in the hill
Beneath that column, and unbound me there;
And one did strip me stark; and one did fill
A vessel from the putrid pool; one bare
A lighted torch, and four with friendless care 1220
Guided my steps the cavern-paths along,
Then up a steep and dark and narrow stair
We wound, until the torch's fiery tongue
Amid the gushing day beamless and pallid hung.

XIV

They raised me to the platform of the pile,
That column's dizzy height: — the grate of brass
Through which they thrust me, open stood the while,
As to its ponderous and suspended mass,
With chains which eat into the flesh, alas!
With brazen links, my naked limbs they bound: 1230
The grate, as they departed to repass,
With horrid clangour fell, and the far sound
Of their retiring steps in the dense gloom was drowned.

XV

The noon was calm and bright: — around that column
The overhanging sky and circling sea
Spread forth in silentness profound and solemn
The darkness of brief frenzy cast on me,
So that I knew not my own misery:
The islands and the mountains in the day
Like clouds reposed afar; and I could see 1240
The town among the woods below that lay,
And the dark rocks which bound the bright and glassy bay.

og afgrøderne kastet over ende og langt henover det hvide havs vande, skinnede gløden fra flammende tag.

12

På denne klippe stod en mægtig søjle,
hvis kapitæl syntes mejslet i himlen,
og som fra længst forgangne tider havde været et
landemærke for dem, der vandrer over fjerne havs 1210
ensomme egne; skyen, gribben eller vinden
havde næppe kraft til at flyve over dens
højeste punkt – og når aftenskyggerne ligger
på jorden og oceanet, kaster dens udhuggede toppe
det sunkne dagslys langt gennem det luftige øde.

13

De bar mig til en grotte i klippen
under søjlen og løste mig dér;
og en klædte mig af, til jeg var nøgen;
og en fyldte et kar fra den forrådnede dam; en bar 1220
en tændt fakkell, og fire styrede med uvenlig omhu
mine skridt hen ad grottens gange,
så snoede vi os op ad en stejl og mørk og
snæver trappe, indtil faklens brændende tunge
midt i den fremvældende dag hang stråleløs og bleg.

14

De løftede mig op til pillens platform,
søjlels svimlende top: – messinggitret
som de skubbede mig gennem, stod åbent,
da de med kæder, som åd sig ind i kødet, ak!
med messingled bandt mine nøgne lemmer 1230
til dets svære og ophængte masse;
gitret, da de drog bort for at gå tilbage,
faldt i med et rædsomt drøn, og den fjerne lyd
af deres bortdragende skridt druknede i det tætte mørke.

15

Middagen var rolig og klar: – omkring søjlen
kastede den overhængende himlen og det
omkredsene hav, udbredt i dyb og højtidelig stilhed,
det korte vanvids mørke på mig,
så jeg ikke fattede min egen elendighed:
i dagslyset hvilede øerne og bjergene 1240
i det fjerne som skyer; og jeg kunne se byen,
der lå mellem skovene nedenunder, og de mørke klipper
som begrænsede den strålende og glasblanke bugt.

XVI

It was so calm, that scarce the feathery weed
 Sown by some eagle on the topmost stone
 Swayed in the air: — so bright, that noon did breed
 No shadow in the sky beside mine own —
 Mine, and the shadow of my chain alone.
 Below, the smoke of roofs involved in flame
 Rested like night, all else was clearly shown
 In that broad glare; yet sound to me none came, 1250
 But of the living blood that ran within my frame.

XVII

The peace of madness fled, and ah, too soon!
 A ship was lying on the sunny main,
 Its sails were flagging in the breathless noon —
 Its shadow lay beyond — that sight again
 Waked, with its presence, in my trancèd brain
 The stings of a known sorrow, keen and cold:
 I knew that ship bore Cythna o'er the plain
 Of waters, to her blighting slavery sold,
 And watched it with such thoughts as must remain untold. 1260

XVIII

I watched until the shades of evening wrapped
 Earth like an exhalation — then the bark
 Moved, for that calm was by the sunset snapped.
 It moved a speck upon the Ocean dark:
 Soon the wan stars came forth, and I could mark
 Its path no more! — I sought to close mine eyes,
 But like the balls, their lids were stiff and stark;
 I would have risen, but ere that I could rise,
 My parchèd skin was split with piercing agonies.

XIX

I gnawed my brazen chain, and sought to sever 1270
 Its adamantine links, that I might die:
 O Liberty! forgive the base endeavour,
 Forgive me, if, reserved for victory,
 The Champion of thy faith e'er sought to fly. —
 That starry night, with its clear silence, sent
 Tameless resolve which laughed at misery
 Into my soul — linked remembrance lent
 To that such power, to me such a severe content.

16

Der var så roligt, at den fjeragtige vækst, som
en eller anden ørn har sået på den øverste sten,
næppe svajede i luften: — så klar var himlen, at middagen
ikke avlede nogen skygger ud over min egen —
min alene og skyggen af min lænke.
Røgen fra flammeindhyllede tage hvilede
nedenunder som nat, alt andet sås tydeligt
i det fulde skærende lys, dog nåede ingen lyd mig
bortset fra det levende blod, der løb i mit legeme.

1250

17

Galskabens fred forsvandt, og åh, alt for hurtigt!
der lå et skib på det solbeskinnede hav,
dets sejl hang slapt i den vindstille middag —
dets skygge lå på den anden side — dette syn
vækkede igen en kendt sorgs skarpe og kolde
stik i min forheksede hjerne: jeg vidste
at skibet ville bære Cythna over vandenes slette,
solgt til sit ødelæggende slaveri, og iagttog det
med sådanne tanker, som må forblive ufortalte.

1260

18

Jeg ventede, indtil aftenens skygger indhyllede
jorden som en udånding — så bevægede
barken sig, for roen blev brudt ved solnedgangen.
Den bevægede sig, et fnug på det mørke hav:
snart kom de matte stjerner frem, og jeg kunne ikke
længere skimte dens vej — Jeg søgte at lukke mine øjne,
men som øjnene selv, var deres låg stive;
jeg ville have rejst mig, men før jeg kunne rejse mig
sprækkede min svedne hud med gennemborende smerter.

19

Jeg gnavede i min messinglænke og forsøgte at skille
dens ubrydelige led ad, så jeg kunne dø:
oh frihed! tilgiv denne tarvelige stræben,
tilgiv mig, hvis, reserveret sejren,
din tros forfægter nogensinde søgte at flygte. —
Den stjerneklare nat med dens rene stilhed sendte
utæmmelig beslutsomhed, som lo af elendigheden,
ind i min sjæl — dermed forbundne erindringer gav
den en vældig styrke, og mig en følelse af stærk tilfredshed.

1270

XX

To breathe, to be, to hope, or to despair
 And die, I questioned not; nor, though the Sun 1280
 Its shafts of agony kindling through the air
 Moved over me, nor though in evening dun,
 Or when the stars their visible courses run,
 Or morning, the wide universe was spread
 In dreary calmness round me, did I shun
 Its presence, nor seek refuge with the dead
 From one faint hope whose flower a dropping poison shed.

XXI

Two days thus passed — I neither raved nor died —
 Thirst raged within me, like a scorpion's nest
 Built in mine entrails; I had spurned aside 1290
 The water-vessel, while despair possessed
 My thoughts, and now no drop remained! The uprest
 Of the third sun brought hunger — but the crust
 Which had been left, was to my craving breast
 Fuel, not food. I chewed the bitter dust,
 And bit my bloodless arm, and licked the brazen rust.

XXII

My brain began to fail when the fourth morn
 Burst o'er the golden isles — a fearful sleep,
 Which through the caverns dreary and forlorn
 Of the riven soul, sent its foul dreams to sweep 1300
 With whirlwind swiftness — a fall far and deep —
 A gulf, a void, a sense of senselessness —
 These things dwelt in me, even as shadows keep
 Their watch in some dim charnel's loneliness,
 A shoreless sea, a sky sunless and planetless!

XXIII

The forms which peopled this terrific trance
 I well remember — like a choir of devils,
 Around me they involved a giddy dance;
 Legions seemed gathering from the misty levels
 Of Ocean, to supply those ceaseless revels, 1310
 Foul, ceaseless shadows: — thought could not divide
 The actual world from these entangling evils,
 Which so bemocked themselves, that I descried
 All shapes like mine own self, hideously multiplied.

20

At trække vejret, at være til, at håbe eller at fortvivle og dø
 var ikke spørgsmålet for mig; heller ikke, skønt solen 1280
 bevægede sine pinefulde pile, der brændte gennem luften,
 hen over mig, heller ikke, skønt det var i aftenskumringen,
 eller når stjernerne følger deres synlige kurs,
 eller om morgenen, når det store verdensrum
 udbredtes i tungsindig ro omkring mig, skyede jeg det,
 søgte heller ikke tilflugt hos de døde, på grund af
 et eneste svagt håb, hvis blomster udgød en dryppende gift.*

21

Således gik to dage – jeg var hverken afsindig eller død –
 tørst rasede inden i mig, som en skorpions rede
 bygget i mine indvolde: jeg havde sparket 1290
 vandkarret omkuld, medens fortvivlelse besatte
 mine tanker, og nu var ikke en dråbe tilbage! opstigning
 af den tredje sol bragte sult – men brødkorpen
 som var levnet, var brændsel for mit krævende bryst,
 ikke mad. Jeg tyggede det bitre støv
 og bed i min blodløse arm og slikkede malmrusten.

22

Min hjerne begyndte at svigte, da den fjerde morgen
 brød frem over de gyldne øer – en frygtelig søvn,
 som gennem den splittede sjæls dystre og forladte grotter
 sendte sine modbydelige drømme farende afsted 1300
 med hvirvelvindes hurtighed – et langt og dybt fald, –
 et svælg, et tomrum, en fornemmelse af følelsesløshed –
 disse ting boede i mig, de var som skygger, der holdt
 vagt i et dunkelt lighus' ensomhed,
 på et kystløst hav, i en solløs og planetløs himmel!

23

Jeg vil huske skikkelserne, der befolkede denne
 skrækindjagende trance, – som et kor af djævl
 deltog de i en svimlende dans omkring mig;
 fra oceanets tågede flader syntes skarer at samle sig,
 for at levere denne endeløse svir, 1310
 afskyelige, uophørlige skygger: – tanken kunne ikke skille
 den virkelige verden fra disse sammenfiltrede onder,
 som i den grad hånede sig selv, at jeg opdagede
 at alle former var lig mig selv, hæsligt mangfoldiggjort.

---

* svagt håb: genforeningen med Cythna.

XXIV

The sense of day and night, of false and true,
 Was dead within me. Yet two visions burst
 That darkness — one, as since that hour I knew,
 Was not a phantom of the realms accursed,
 Where then my spirit dwelt — but of the first
 I know not yet, was it a dream or no. 1320
 But both, though not distincter, were immersed
 In hues which, when through memory's waste they flow,
 Make their divided streams more bright and rapid now.

XXV

Methought that grate was lifted, and the seven
 Who brought me thither four stiff corpses bare,
 And from the frieze to the four winds of Heaven
 Hung them on high by the entangled hair;
 Swarthy were three — the fourth was very fair;
 As they retired, the golden moon upsprung,
 And eagerly, out in the giddy air, 1330
 Leaning that I might eat, I stretched and clung
 Over the shapeless depth in which those corpses hung.

XXVI

A woman's shape, now lank and cold and blue,
 The dwelling of the many-coloured worm,
 Hung there; the white and hollow cheek I drew
 To my dry lips — what radiance did inform
 Those horny eyes? whose was that withered form?
 Alas, alas! it seemed that Cythna's ghost
 Laughed in those looks, and that the flesh was warm
 Within my teeth! — a whirlwind keen as frost 1340
 Then in its sinking gulfs my sickening spirit tossed.

XXVII

Then seemed it that a tameless hurricane
 Arose, and bore me in its dark career
 Beyond the sun, beyond the stars that wane
 On the verge of formless space — it languished there,
 And dying, left a silence lone and drear,
 More horrible than famine: — in the deep
 The shape of an old man did then appear,
 Stately and beautiful; that dreadful sleep
 His heavenly smiles dispersed, and I could wake and weep. 1350

24

Fornemmelsen af dag og nat, af falskt og sandt
var død inden i mig. Dog to syner sprængte
mørket — det ene, vidste jeg med det samme,
var ikke et gøglebillede fra de forbandede riger,
hvor min ånd da boede — men om det første
ved jeg end ikke nu, om det var en drøm eller ej. 1320
Men begge, når de flød gennem hukommelsens øde,
var nedsænket i farver, som nu gjorde deres delte strømme
mere strålende og hurtigere, omend ikke tydeligere.

25

Det forekom mig lågen blev løftet, og de syv,
som bagte mig til dette sted, bar fire stive lig,
og hængte dem i deres sammenfiltrede hår
højt oppe på frisen til himlens fire vinde:
tre var mørklødet — den fjerde var meget lys:
da de gik igen, steg den gyldne måne op,
og ivrigt, idet jeg lænede mig ud i den svimlende luft, 1330
så jeg kunne spise, strakte jeg mig, mens jeg holdt fast
over det formløse dyb, hvor ligene hang.

26

Der hang en kvindekrop, nu slap og kold og blå,
boligen for den mangefarvede orm;
jeg trak den hvide og hule kind hen
til mine tørre læber — hvilken glans lyste i
disse hornede øjne? hvis var den visnede skikkelse?
Ak, ak! det var som om Cythnas genfærd
lo i dette blik, og at kødet var varmt 1340
bag mine tænder! — en hvirvelvind, skarp som frost,
kastede da min kvalmende ånd ned i sine synkende slugter.

27

Så var det, som om en utæmmelig orkan
rejste sig og bar mig i sin dunkle bane
hinsides solen, hinsides stjernerne der aftog
på randen af et formløst rum — den dvælende der,
og døende efterlod den en ensom og trist stilhed
mere frygtelig end voldsom hunger: — i dybet
kom en gammel mands skikkelse til syne,
statelig og smuk, hans himmelske smil spredte
den grufulde søvn, og jeg kunne vågne og græde. 1350

28

Og da de blændende tårer var faldet, så jeg
 søjlen og ligene og månen
 og mærkede sultens giftige tand gnave
 mine vitale organer, jeg frydede mig, som om
 den sanseløse døds gave snart ville skænkes mig; —
 da en stemme steg op fra det stenede mørke,
 højtidelig og melodisk som når sagte vinde får
 midnatpinjerne til at tone; gitret åbnede sig så, og dér
 stod den ærværdige skikkelse med månelyst hvilende på sig.

29

Han brød mine lænker og talte mildt og smilede; 1360
 da den gamle eremit havde løsnet dem,
 blev mine øjne halvt franarret deres galskab
 ved at svare på hans venlige blikke — han lagde
 sine kæmpestore arme omkring mig for at støtte
 min smertende krop, mine svedne lemmer bandt han
 ind i linned, der var fugtigt og balsamisk og så koldt, som dug er det
 for nedhængende blade; — lænken, med en lyd som et jordskælv,
 bumpede ned gennem den stejle trappes afgrund,

30

idet den faldt, da han løftede mig! — Hvad jeg derefter hørte 1370
 var bølgerne, der sprang på havneskæret
 og den skingre havblæst, hvis ånde blidt bevægede
 mit hår; — jeg kiggede ud og fik øje på en stjerne,
 der skinnede ved siden af et sejl, og langt borte
 bjerget og dets søjle, det kendte mærke
 for dem som vandrer på det vidstrakte dyb,
 så blev jeg bange for, at en eller anden grusom og mørk ånd
 havde lagt mig i en djævelsk bark, mens jeg var trance.

31

For nu sejlede jeg virkelig over den salte havbølge:
 dog vovede jeg ikke at se på skikkelsen, 1380
 som styrende roret, skønt puden
 til mit lette hoved var udhulet i hans skød,
 og hans kappe indsvøbte mine bare lemmer,
 da jeg frygtede det var en djævel: til sidst bøjede han
 sit gamle ansigt over mig, som for at snappe
 de grufulde tanker bøjede den milde olding sig
 og sendte sine lindrende blikke ind i min inderste sjæl.

XXXII

A soft and healing potion to my lips
 At intervals he raised — now looked on high,
 To mark if yet the starry giant dips
 His zone in the dim sea — now cheeringly, 1390
 Though he said little, did he speak to me.
 'It is a friend beside thee — take good cheer,
 Poor victim, thou art now at liberty!'
 I joyed as those a human tone to hear,
 Who in cells deep and lone have languished many a year.

XXXIII

A dim and feeble joy, whose glimpses oft
 Were quenched in a relapse of wildering dreams;
 Yet still methought we sailed, until aloft
 The stars of night grew pallid, and the beams
 Of morn descended on the ocean-streams, 1400
 And still that aged man, so grand and mild,
 Tended me, even as some sick mother seems
 To hang in hope over a dying child,
 Till in the azure East darkness again was piled.

XXXIV

And then the night-wind steaming from the shore,
 Sent odours dying sweet across the sea,
 And the swift boat the little waves which bore,
 Were cut by its keen keel, though slantingly;
 Soon I could hear the leaves sigh, and could see
 The myrtle-blossoms starring the dim grove, 1410
 As past the pebbly beach the boat did flee
 On sidelong wing, into a silent cove,
 Where ebon pines a shade under the starlight wove.

CANTO IV

I

The old man took the oars, and soon the bark
 Smote on the beach beside a tower of stone;
 It was a crumbling heap, whose portal dark
 With blooming ivy-trails was overgrown;
 Upon whose floor the spangling sands were strown,
 And rarest sea-shells, which the eternal flood,
 Slave to the mother of the months, had thrown 1420

32

Med mellemrum løftede han en blid og
 helbredende drik til mine læber — nu så han i vejret,
 for at se om den stjernestrålende kæmpe endnu dypper*
 sit bælte i det dunkle hav — nu talte han opmuntrende 1390
 til mig, skønt han kun sagde lidt.
 „Det er en ven, der er ved din side — vær ved godt mod,
 stakkels offer, du er nu fri!” Jeg frydede
 mig som dem, der efter at have vansmægtet mange år
 i dybe og ensomme celler, hører en menneskestemme.

33

En vag og svag glæde hvis glimt hyppigt
 blev slukket ved tilbagefald af forvirrende drømme,
 dog forekom det mig, vi blev ved med at sejle, indtil nattens
 stjerner højt oppe blev blege, og morgens stråler 1400
 steg ned på havstrømmene, og den gamle mand,
 så storslået og mild, plejede mig stadigvæk,
 netop som en eller anden syg mor synes
 at hænge håbefuldt over et døende barn,
 til mørke igen blev hobet op i det azurblå øst.

34

Og så sendte nattevinden, der dampede fra bredden,
 døende liflige dufte hen over havet,
 småbølgerne, som bar den hastige båd,
 blev gennemskåret, skønt skråt, af den skarpe køl;
 snart kunne jeg høre bladende sukke og se 1410
 myrteblomsterne stjernebestrø den dunkle lund,
 da båden på sidelæns vinge fór forbi
 den stenede strand ind i en stille vig,
 hvor sorte pinjer vævede en skygge under stjernelyset.

FJERDE SANG

1

Den gamle mand tog årerne, og snart ramte
 barken stranden ved siden af et stentårn;
 det var en smuldrende hob, hvis mørke portal
 var overgroet med blomstrende vedbendranker;
 på gulvet var det glitrende sand og de sjældneste
 muslingskaller strøet, som det evige hav,
 slave af månedernes mor, havde kastet 1420

---

* stjernebesatte kæmpe: stjernebilledet Orion.

Within the walls of that gray tower, which stood
A changeling of man's art, nursed amid Nature's brood.

II

When the old man his boat had anchorèd,
He wound me in his arms with tender care,
And very few, but kindly words he said,
And bore me through the tower adown a stair,
Whose smooth descent some ceaseless step to wear
For many a year had fallen. — We came at last
To a small chamber, which with mosses rare
Was tapestried, where me his soft hands placed 1430
Upon a couch of grass and oak-leaves interlaced.

III

The moon was darting through the lattices
Its yellow light, warm as the beams of day —
So warm, that to admit the dewy breeze,
The old man opened them; the moonlight lay
Upon a lake whose waters wove their play
Even to the threshold of that afsondret home:
Within was seen in the dim wavering ray
The antique sculptured roof, and many a tome
Whose lore had made that sage all that he had become. 1440

IV

The rock-built barrier of the sea was past —
And I was on the margin of a lake,
A lonely lake, amid the forests vast
And snowy mountains: — did my spirit wake
From sleep as many-coloured as the snake
That girds eternity? in life and truth,
Might not my heart its cravings ever slake?
Was Cythna then a dream, and all my youth,
And all its hopes and fears, and all its joy and ruth?

V

Thus madness came again — a milder madness, 1450
Which darkened nought but time's unquiet flow
With supernatural shades of clinging sadness;
That gentle Hermit, in my helpless woe,
By my sick couch was busy to and fro,
Like a strong spirit ministrant of good:
When I was healed, he led me forth to show
The wonders of his sylvan solitude,
And we together sate by that isle-fretted flood.

inden for det grå tårns mure, der stod som en skifting
af menneskekunst, opfostret midt i naturens yngel.

2

Da den gamle mand havde forankret sin båd,
sluttede han mig kærligt i sine arme,
og han sagde nogle få, men venlige ord
og bar mig gennem tårnet ned ad en trappe,
hvis nedgang var slidt glat af fodtrin,
trådt gennem mange år — Til sidst kom vi
til et lille kammer, der var tapetseret
med sjældne mosser, hvor hans blide hænder anbragte 1430
mig på et leje sammenflettet af græs og egeblade.

3

Månen sendte sit gule lys gennem
tremmeværket, varmt som dagens stråler —
så varmt at den gamle mand åbnede det for at
give adgang til den dugvåde brise; måneskinnet lå
på en sø, hvis vande vævede deres spil
helt hen til dørtærsklen af dette ensomt beliggende hjem:
indenfor sås, i den dunkle bølgende stråle,
det oltidsudhuggede loft og mange bind,
hvis lærdom havde gjort den vise til alt det, han var. 1440

4

Havets klipperev var passeret, —
og jeg befandt mig ved randen af en sø,
en enlig sø midt i de vældige skove
og sneklædte bjerge: — vågnede min ånd
af søvnen ligeså mangefarvet som slangen,
der omspænder evigheden? i liv og sandhed,
kunne mit hjerte nogensinde stille sin længsel?
var Cythna og hele min ungdom og al dens håb
og bekymring og al dens glæde og sorg da en drøm?

5

Således vendte galskaben tilbage, — en mildere galskab 1450
der ikke formørkede andet end tidens urolige strøm
med vemodets overnaturlige skygger;
i min hjælpeløse ulykke gik den milde eremit,
travlt beskæftiget, til og fra mit sygeleje
som en stærk ånd, der tjente det gode:
da jeg var helbredt, førte han mig ud for at vise
mig sin skovensomheds undere,
og vi sad sammen ved det øprydede hav.

VI

He knew his soothing words to weave with skill
 From all my madness told; like mine own heart, 1460
 Of Cythna would he question me, until
 That thrilling name had ceased to make me start,
 From his familiar lips — it was not art,
 Of wisdom and of justice when he spoke —
 When mid soft looks of pity, there would dart
 A glance as keen as is the lightning's stroke
 When it doth rive the knots of some ancestral oak.

VII

Thus slowly from my brain the darkness rolled,
 My thoughts their due array did re-assume
 Through the enchantments of that Hermit old; 1470
 Then I bethought me of the glorious doom
 Of those who sternly struggle to relume
 The lamp of Hope o'er man's bewildered lot,
 And, sitting by the waters, in the gloom
 Of eve, to that friend's heart I told my thought —
 That heart which had grown old, but had corrupted not.

VIII

That hoary man had spent his livelong age
 In converse with the dead, who leave the stamp
 Of ever-burning thoughts on many a page,
 When they are gone into the senseless damp 1480
 Of graves; — his spirit thus became a lamp
 Of splendour, like to those on which it fed;
 Through peopled haunts, the City and the Camp,
 Deep thirst for knowledge had his footsteps led,
 And all the ways of men among mankind he read.

IX

But custom maketh blind and obdurate
 The loftiest hearts; — he had beheld the woe
 In which mankind was bound, but deemed that fate
 Which made them abject, would preserve them so;
 And in such faith, some steadfast joy to know, 1490
 He sought this cell: but when fame went abroad
 That one in Argolis did undergo
 Torture for liberty, and that the crowd
 High truths from gifted lips had heard and understood;

6

Ud fra min forrykte tale forstod han kyndigt
at væve sine lindrende ord; ligesom mit eget hjerte 1460
ville han spørge mig om Cythna, indtil
det betagende navn, fra hans velkendte mund, holdt op
med at få mig til at fare sammen, – det var ikke kunst,
men visdom og retfærdighed når han talte –
når der, midt i medynkens blide blikke, skød
et blik så skarpt, som lynets nedslag er,
når det splitter en fædrende egs knuder.

7

Således rullede mørket langsomt fra min hjerne,
ved den gamle eremits trylleri fulgte 1470
mine tanker atter hinanden i tilbørlig rækkefølge;
så huskede jeg den glørværdige skæbne,
som de, der strengt kæmper for igen at tænde
håbets lampe over menneskets forvirrede lod, får tildelt,
og siddende ved vandet, i aftenens dunkelhed,
fortalte jeg mine tanker til denne vens hjerte,
det hjerte der var blevet gammelt, men ikke fordærvet.

8

Den gråhårede mand havde tilbragt sit liv
i samtale med de døde, som efterlader aftrykket
af evigt brændende tanker på mange skriftsider,
når de er draget ind i gravens sanseløse klamhed; – 1480
således blev hans ånd en lysets lampe
lig med dem, den levede af:
dyb tørst efter kundskab havde ført hans skridt
gennem befolkede steder, byen og lejren, og
blandt mennesker læste han alle menneskers veje.

9

Men sædvane gør de mest ophøjede hjerter
blinde og forhærdede: – han havde set ulykken, som
menneskeheden var bundet til, men skønnede at den skæbne,
der gjorde dem uværdige, ville fastholde dem på denne måde;
og i en sådan tro søgte han denne celle for at finde 1490
en urokkelig glæde: men da det rygte
kom i omløb, at én i Argolis blev underkastet
tortur for frihedens skyld, og at hoben havde
hørt og forstået ophøjede sandheder fra begavede læber;

X

And that the multitude was gathering wide —
 His spirit leaped within his aged frame;
 In lonely peace he could no more abide,
 But to the land on which the victor's flame
 Had fed, my native land, the Hermit came:
 Each heart was there a shield, and every tongue   1500
 Was as a sword of truth — young Laon's name
 Rallied their secret hopes, though tyrants sung
 Hymns of triumphant joy our scattered tribes among.

XI

He came to the lone column on the rock,
 And with his sweet and mighty eloquence
 The hearts of those who watched it did unlock,
 And made them melt in tears of penitence.
 They gave him entrance free to bear me thence.
 'Since this,' the old man said, 'seven years are spent,
 While slowly truth on thy benighted sense   1510
 Has crept; the hope which wildered it has lent
 Meanwhile, to me the power of a sublime intent.

XII

'Yes, from the records of my youthful state,
 And from the lore of bards and sages old,
 From whatso'er my wakened thoughts create
 Out of the hopes of thine aspirings bold,
 Have I collected language to unfold
 Truth to my countrymen; from shore to shore
 Doctrines of human power my words have told,
 They have been heard, and men aspire to more   1520
 Than they have ever gained or ever lost of yore.

XIII

'In secret chambers parents read, and weep,
 My writings to their babes, no longer blind;
 And young men gather when their tyrants sleep,
 And vows of faith each to the other bind;
 And marriageable maidens, who have pined
 With love, till life seemed melting through their look,
 A warmer zeal, a nobler hope, now find;
 And every bosom thus is rapt and shook,
 Like autumn's myriad leaves in one swoln mountain-brook.   1530

10

og at folkemængden samlede viden om;
 jublede ånden i hans gamle legeme,
 han kunne ikke længere leve i sin ensomme fred,
 men tog til landet, som sejrens flamme
 havde levet af, mit fødeland:
 hvert hjerte var dér et skjold, og enhver tunge 1500
 var et sandhedens sværd — unge Laons navn
 satte mod i deres hemmelige håb, skønt tyrannerne sang
 triumferende glædeshymner blandt vore spredte stammer.

11

Han kom til den enlige søjle på klippen,
 og lukkede med sin melodiske og mægtige
 veltalenhed hjerterne op hos dem, som bevogtede den,
 og fik dem til at smelte i angerens tårer.
 De gav ham adgang til frit at bære mig derfra.
 „Siden dette,” sagde den gamle mand, „er der gået syv år,
 medens sandheden langsomt er krøbet over din formørkede 1510
 ånd; håbet, som forvildede den, har i mellemtiden
 givet mig den styrke, som et ophøjet forsæt er.

12

„Ja, fra min ungdoms optegnelser
 og fra barders og gamle vises lærdom,
 fra hvad mine vågnede tanker end skaber
 af de håb, din dristige stræben fostrer,
 har jeg samlet et sprog til at udbrede sandheden
 blandt mine landsmænd; fra kyst til kyst
 har mine ord fortalt om menneskemagtens principper,
 de er blevet hørt, og mennesker tragter efter mere, 1520
 end de nogensinde har vundet eller mistet i fordoms tid.

13

„I hemmelige rum læser, og græder, forældre
 mine skrifter for deres børn, ikke længere blinde;
 og unge mænd samles, når deres tyranner sover,
 og troskabsløfter binder dem til hinanden;
 og giftefærdige piger, der hentæredes
 af kærlighed, indtil de så ud, som smeltede deres liv,
 finder nu en varmere ild, et ædlere håb;
 og således er ethvert bryst henført og bevæget,
 ligesom efterårets utallige blade i en opsvulmet bjergbæk. 1530

14

„Den Gyldne Bys tyranner bæver
for stemmer, der høres omkring i gaderne,
svigens tjenere kan næppe skjule*
deres eget hjertes løgne; men når én møder
en anden ved alteret, ved han i sit indre,
skønt han intet siger, at sandheden er kendt;
mordere er blege på dommersæderne,
og guld bliver værdiløst selv for den gamle rige kælling,
og latter fylder helligdommen, og forbandelser ryster tronen.

15

„Venlige tanker og mægtige håb og blide gerninger
findes til overflod, thi frygtløs kærlighed og
den milde lighed og fredens rene lov følger efter
trosretninger, blodige og falske og kolde, som verden længe
har haft ærefrygt for: — på samme måde som malstrømme
trækker alle havets skibsvrag hen til deres afgrunde,
tvinger dit stærke magtfulde geni, Laon, som forudså
dette håb, alle ånder til at adlyde, som nu
i stort opbud trænges omkring din hemmelige styrke.

16

„For jeg har været dit passive instrument” —
(mens den gamle mand talte, skinnede hans ansigt
på mig som en ånds) — „du har givet
mig, alle, kraft til at gå fremad
mod denne uforudsete udfrielse
af vore fædrende lænker — ja, du løftede
håbets lampe i vejret, som hverken tid eller tilfældighed
eller forandring kan udslukke, og min deltagelse i
det gode var at bære dens samlede stråler over verden.

17

„Men ak! jeg er både ukendt og gammel,
og skønt jeg er god til at farve visdommens væv
i sprogets farver, er jeg kold
af ydre, og min optræden afslører,
at jeg længe stod imod håbene, som bor indvendigt;
men Laons navn ville for den larmende mængde,
være som stjernen, hvis stråler tvinger bølgerne
og stormene, og hans sjælsovervindende røst
ville være som en lanse til at knuse urettens pansrede hoved.

---

* svigens tjenere: præster.

XVIII

'Perchance blood need not flow, if thou at length
 Wouldst rise, perchance the very slaves would spare
 Their brethren and themselves; great is the strength
 Of words — for lately did a maiden fair, 1570
 Who from her childhood has been taught to bear
 The Tyrant's heaviest yoke, arise, and make
 Her sex the law of truth and freedom hear,
 And with these quiet words — "for thine own sake
 I prithee spare me;" — did with ruth so take

XIX

'All hearts, that even the torturer who had bound
 Her meek calm frame, ere it was yet impaled,
 Loosened her, weeping then; nor could be found
 One human hand to harm her — unassailed 1580
 Therefore she walks through the great City, veiled
 In virtue's adamantine eloquence,
 'Gainst scorn, and death and pain thus trebly mailed,
 And blending, in the smiles of that defence,
 The Serpent and the Dove, Wisdom and Innocence.

XX

'The wild-eyed women throng around her path:
 From their luxurious dungeons, from the dust
 Of meaner thralls, from the oppressor's wrath,
 Or the caresses of his sated lust
 They congregate: — in her they put their trust;
 The tyrants send their armed slaves to quell 1590
 Her power; — they, even like a thunder-gust
 Caught by some forest, bend beneath the spell
 Of that young maiden's speech, and to their chiefs rebel.

XXI

'Thus she doth equal laws and justice teach
 To woman, outraged and polluted long;
 Gathering the sweetest fruit in human reach
 For those fair hands now free, while armèd wrong
 Trembles before her look, though it be strong;
 Thousands thus dwell beside her, virgins bright,
 And matrons with their babes, a stately throng! 1600
 Lovers renew the vows which they did plight
 In early faith, and hearts long parted now unite,

18

„Måske behøver blod ikke at flyde, hvis du omsider
 ville rejse dig, måske ville selv slaverne skåne
 deres brødre og sig selv; stor er ords styrke —
 thi for nylig stod en skøn pige frem,* 1570
 som fra barndommen af havde lært at bære
 tyrannens tungeste åg, og lod
 sine kønsfæller høre sandheden og frihedens lov
 og vakte med disse milde ord: — „for din egen skyld beder jeg
 dig om at skåne mig;” — i den grad medlidenhed i

19

„alle hjerter, at selv martreeren, som havde bundet
 hendes rolige ydmyge skikkelse, før den endnu var spiddet,
 grædende løsnede hende; og man fandt heller ikke
 en eneste menneskehånd, der ville skade hende — uangrebet 1580
 går hun derfor gennem den store by, beskyttet
 af dydens uforgængelige veltalenhed,
 mod foragt og død og pine således tredobbelt pansret,
 mens hun samtidig i dette forsvars smil blandede
 slangen og duen, visdom og uskyldighed.

20

„De vildøjede kvinder flokkes omkring hendes sti:
 fra deres overdådige fængsler,
 fra tarveligere trælles usle støv, fra undertrykkerens vrede[†]
 eller hans mættede vellysts kærtegn,
 forsamles de: — de sætter deres lid til hende;
 tyrannerne sender deres bevæbnede slaver for at knuse 1590
 hendes magt; — disse, ligesom et tordenvindstød
 fanget af en skov, bøjer sig under fortryllelsen
 af den unge piges tale og gør oprør mod deres anførere.

21

„Således underviser hun de længe krænkede og besudlede
 kvinder ligeligt i love og retfærdighed; idet hun samler
 de lifligste frugter, der er inden for menneskets rækkevidde,
 til de nu frie skønne hænder, medens væbnet uret
 skælver for hendes blik, skønt den er stærk;
 tusinder bor således ved siden af hende, skønne møer
 og mødre med deres spædbørn, en statelig skare! 1600
 Elskere gentager de løfter, som de gav i troskabens
 første tid, og hjerter længe adskilte forenes nu,

---

* Cythna.

[†] overdådige fængsler: haremmet. — støv: ydmygelser og elendighed (Longman 2).

XXII

'And homeless orphans find a home near her,
 And those poor victims of the proud, no less,
 Fair wrecks, on whom the smiling world with stir,
 Thrusts the redemption of its wickedness: —
 In squalid huts, and in its palaces
 Sits Lust alone, while o'er the land is borne
 Her voice, whose awful sweetness doth repress
 All evil, and her foes relenting turn, 1610
 And cast the vote of love in hope's abandoned urn.

XXIII

'So in the populous City, a young maiden
 Has baffled Havoc of the prey which he
 Marks as his own, whene'er with chains o'erladen
 Men make them arms to hurl down tyranny, —
 False arbiter between the bound and free;
 And o'er the land, in hamlets and in towns
 The multitudes collect tumultuously,
 And throng in arms; but tyranny disowns
 Their claim, and gathers strength around its trembling thrones. 1620

XXIV

'Blood soon, although unwillingly, to shed
 The free cannot forbear — the Queen of Slaves,
 The hoodwinked Angel of the blind and dead,
 Custom, with iron mace points to the graves
 Where her own standard desolately waves
 Over the dust of Prophets and of Kings.
 Many yet stand in her array — "she paves
 Her path with human hearts," and o'er it flings
 The wildering gloom of her immeasurable wings.

XXV

'There is a plain beneath the City's wall, 1630
 Bounded by misty mountains, wide and vast,
 Millions there lift at Freedom's thrilling call
 Ten thousand standards wide, they load the blast
 Which bears one sound of many voices past,
 And startles on his throne their sceptred foe:
 He sits amid his idle pomp aghast,

22

„og hjemløse forældreløse finder et hjem i hendes nærhed,
 og ikke mindre den stoltes stakkels ofre,
 føjelige vrage som den smilende verden demonstrativt
 påtvinger dét, der er frelsen for dens egen ondskab:*
 i snavsede hytter og i sine paladser
 sidder vellysten alene, medens hendes stemme bæres
 over landet, hvis ærefrygtvækkende sødme undertrykker
 alt ondt, og formilder hendes fjender 1610
 og kaster kærlighedens stemme i håbets forladte urne.

23

„Så i den tæt befolkede by har en ung pige
 franarret Ødelæggelse det bytte, som han betegner
 som sit eget, overalt hvor mennesker med overlæssede
 lænker laver sig våben for at omstyrte tyranniet,
 en falsk dommer mellem den bundne og frie;†
 og ud over landet i byer og i stæder
 samles folkemængder larmende
 og flokkes under våben; men tyranniet fornægter deres
 krav, og samler styrke omkring sine skælvende troner. 1620

24

„Blod kan den frie snart ikke længere undgå,
 skønt uvillig til at udgyde det – slavernes Dronning,
 de blindes og dødes hættedækkede engel,
 Sædvane peger med en jernkølle mod gravene,
 hvor hendes egen fane ensomt bølger
 over profeternes og kongernes støv.
 Mange står endnu i hendes række – ‘hun brotlægger
 sin sti med menneskehjerter’, og kaster
 sine umådelige vingers forvirrende mørke over den.

25

„Der er en slette neden for bymuren 1630
 omgivet af tågede bjerge, udstrakt og vældig,
 dér løfter myriader titusinder vide faner ved
 frihedens betagende kalden, de belæsser blæsten,
 der bær en eneste lyd af mange stemmer forbi,
 og opskræmmer deres besceptrede fjende på sin trone:
 han sidder midt i sin uhyggelige tomme pragt,

---

* dét: almisse, dvs. de fattige modtager almisse. – l. 9: urne, dvs. stemmeurne.

† ‘Ødelæggelse’ fra linje 2 er en falsk dommer eller voldgiftsmand, da en af parterne altid bliver ødelagt. Hvorimod Cythna besejrer med kærlighed.

And that his power hath passed away, doth know —
 Why pause the victor swords to seal his overthrow?

XXVI

'The tyrant's guards resistance yet maintain:
 Fearless, and fierce, and hard as beasts of blood, 1640
 They stand a speck amid the peopled plain;
 Carnage and ruin have been made their food
 From infancy — ill has become their good,
 And for its hateful sake their will has wove
 The chains which eat their hearts. The multitude
 Surrounding them, with words of human love,
 Seek from their own decay their stubborn minds to move.

XXVII

'Over the land is felt a sudden pause,
 As night and day those ruthless bands around,
 The watch of love is kept: — a trance which awes 1650
 The thoughts of men with hope; as when the sound
 Of whirlwind, whose fierce blasts the waves and clouds confound,
 Dies suddenly, the mariner in fear
 Feels silence sink upon his heart — thus bound,
 The conquerors pause, and oh! may freemen ne'er
 Clasp the relentless knees of Dread, the murderer!

XXVIII

'If blood be shed, 'tis but a change and choice
 Of bonds — from slavery to cowardice
 A wretched fall! — Uplift thy charmèd voice!
 Pour on those evil men the love that lies 1660
 Hovering within those spirit-soothing eyes —
 Arise, my friend, farewell!' — As thus he spake,
 From the green earth lightly I did arise,
 As one out of dim dreams that doth awake,
 And looked upon the depth of that reposing lake.

XXIX

I saw my countenance reflected there; —
 And then my youth fell on me like a wind
 Descending on still waters — my thin hair
 Was prematurely gray, my face was lined
 With channels, such as suffering leaves behind, 1670
 Not age; my brow was pale, but in my cheek
 And lips a flush of gnawing fire did find
 Their food and dwelling; though mine eyes might speak
 A subtle mind and strong within a frame thus weak.

og véd at hans magt er til ende —
 hvorfor tøver sejrens sværd med at besegle hans fald?

26

„Tyrannens vagter yder endnu modstand:
 frygtløse og glubske og hårde som rovdyr; 1640
 de står som en plet midt på den befolkede slette;
 blodbad og ødelæggelse er gjort til deres føde
 fra barndommen af — det onde er blevet det gode for dem,
 og for dets forhadte skyld har deres vilje vævet
 de lænker, som æder deres hjerter. Mængden,
 der omringer dem, søger med menneskekærlighedens ord
 at få deres stædige tanker bort fra deres eget fordærv.

27

„Pludselig oplever man, at alt standser i hele landet,
 da kærligheden nat og dag holder vagt over 1650
 de hensynsløse flokke: — en trance der
 indgyder menneskets tanker håb — som når lyden
 af en hvirvelvind, hvis hårde vindstød sammenblander
 bølgerne og skyerne, pludselig dør, og den angste sømand
 føler stilheden sænke sig i sit hjerte — således bundet,
 standser erobrerne, og oh! gid frie borgere aldrig
 vil omfavne morderen Frygts ubøjelige knæ!

28

„Hvis blod bliver udgydt, er det kun et skift
 og et andet valg af lænker, — fra slaveri til fejhed,
 et sørgeligt fald! — opløft din fortryllede røst,
 øs kærligheden, som ligger svævende i dine 1660
 sjælslindrende øjne, på de onde mennesker —
 rejls dig, min ven, farvel!” — Da han havde sagt dette,
 rejste jeg mig roligt fra den grønne jord,
 som én der vågner af utydelige drømme,
 og så på dybet i den hvilende sø.

29

Jeg så mit ansigt genspejlet der; —
 og så ramte min ungdom mig som en vind,
 der stiger ned på stille vande — mit tynde hår
 var for tidligt gråt, mit ansigt var rynket 1670
 af furer, sådanne som lidelse levner,
 ikke alder; min pande var bleg, men på min kind
 og læber fandt en gnavende ilds blussen
 deres næring og bolig; selvom mine øjne kunne røbe,
 at der var et skarpt og stærkt sind i dette svage legeme.

XXX

And though their lustre now was spent and faded,
 Yet in my hollow looks and withered mien
 The likeness of a shape for which was braided
 The brightest woof of genius, still was seen —
 One who, methought, had gone from the world's scene,
 And left it vacant — 'twas her brother's face — 1680
 It might resemble her — it once had been
 The mirror of her thoughts, and still the grace
 Which her mind's shadow cast, left there a lingering trace.

XXXI

What then was I? She slumbered with the dead.
 Glory and joy and peace, had come and gone.
 Doth the cloud perish, when the beams are fled
 Which steeped its skirts in gold? or, dark and lone,
 Doth it not through the paths of night unknown,
 On outspread wings of its own wind upborne
 Pour rain upon the earth? The stars are shown, 1690
 When the cold moon sharpens her silver horn
 Under the sea, and make the wide night not forlorn.

XXXII

Strengthened in heart, yet sad, that aged man
 I left, with interchange of looks and tears,
 And lingering speech, and to the Camp began
 My way. O'er many a mountain-chain which rears
 Its hundred crests aloft, my spirit bears
 My frame; o'er many a dale and many a moor,
 And gaily now meseems serene earth wears
 The blosmy spring's star-bright investiture, 1700
 A vision which aught sad from sadness might allure.

XXXIII

My powers revived within me, and I went,
 As one whom winds waft o'er the bending grass,
 Through many a vale of that broad continent.
 At night when I reposed, fair dreams did pass
 Before my pillow; — my own Cythna was,
 Not like a child of death, among them ever;
 When I arose from rest, a woful mass
 That gentlest sleep seemed from my life to sever,
 As if the light of youth were not withdrawn for ever. 1710

30

Og skønt deres glans nu var mat og falmet, kunne
 man dog stadig i mit udmarvede og visnede udseende
 se billedet af en form, der var
 flettet af geniets reneste væv —
 én, tænkte jeg, der var forsvundet fra verdens scene,
 og havde efterladt den tom — det var hendes brors ansigt — 1680
 det kunne ligne hendes — det havde engang været
 hendes tankers spejl og den ynde, som hendes sinds
 skygge havde kastet, kunne stadigvæk spores dér.

31

Hvad var så jeg? Hun sov med de døde.
 Herlighed og glæde og fred var kommet og gået.
 Forsvinder skyen, når strålerne er borte
 som badede dets rand i guld? eller øser den ikke,
 mørk og alene, gennem den ukendte nats stier
 oppebåret på udbredte vinger af egne vinde,
 regn på jorden? stjernerne kommer til syne, 1690
 når den kolde måne hvæsser sit sølvhorn under
 havet og får den vide nat til ikke at være øde.

32

Styrket i hjerte, dog bedrøvet, forlod jeg
 den gamle mand med udveksling af blikke og tårer
 og tøvende ord og drog af sted til lejren.
 Min ånd bær min krop over mange bjergkæder,
 som løfter sine hundrede toppe i vejret; over
 mange dale og mangel en hede, og nu forekommer
 det mig, at den rolige jord bær det blomstrende
 forårs stjernesmykkede værdighedstegn på pragtfuld vis, 1700
 et syn der kunne lokke alt trist fra tristheden.

33

Mine kræfter fik nyt liv, og jeg gik,
 som en hvem vinde blæser hen over det bøjende græs,
 gennem mange dale på det vidtstrakte fastland.
 Om natten, når jeg var gået til ro, passerede skønne drømme
 foran min pude; — min egen Cythna
 optrådte aldrig i dem som et dødens barn;
 da jeg rejste mig fra min hvile, syntes denne blideste
 søvn at skille mig fra en tung sorg, som om
 ungdommens lys ikke for evigt havde trukket sig tilbage. 1710

XXXIV

Aye as I went, that maiden who had reared
 The torch of Truth afar, of whose high deeds
 The Hermit in his pilgrimage had heard,
 Haunted my thoughts. — Ah, Hope its sickness feeds
 With whatsoe'er it finds, or flowers or weeds!
 Could she be Cythna? — Was that corpse a shade
 Such as self-torturing thought from madness breeds?
 Why was this hope not torture? Yet it made
 A light around my steps which would not ever fade.

CANTO V

I

Over the utmost hill at length I sped 1720
 A snowy steep: — the moon was hanging low
 Over the Asian mountains, and outspread
 The plain, the City, and the Camp below,
 Skirted the midnight Ocean's glimmering flow;
 The City's moonlit spires and myriad lamps,
 Like stars in a sublunar sky did glow,
 And fires blazed far amid the scattered camps,
 Like springs of flame, which burst where'er swift Earthquake stamps.

II

All slept but those in watchful arms who stood,
 And those who sate tending the beacon's light 1730
 And the few sounds from that vast multitude
 Made silence more profound. — Oh, what a might
 Of human thought was cradled in that night!
 How many hearts impenetrably veiled
 Beat underneath its shade, what secret fight
 Evil and good, in woven passions mailed,
 Waged through that silent throng — a war that never failed!

III

And now the Power of Good held victory.
 So, through the labyrinth of many a tent,
 Among the silent millions who did lie 1740
 In innocent sleep, exultingly I went;
 The moon had left Heaven desert now, but lent
 From eastern morn the first faint lustre showed
 An armèd youth — over his spear he bent
 His downward face. — 'A friend!' I cried aloud,
 And quickly common hopes made freemen understood.

34

Beständig mens jeg gik, hjemsøgte pigen
 som langt borte havde løftet sandhedens fakkel,
 og hvis ædle gerninger eremitten havde om hørt på
 sin pilgrimsfærd, mine tanker. — Ah, håbet nærer sin sygdom
 med hvad det end finder, enten det er blomster eller ukrudt!
 Kunne hun være Cythna? — Var den døde krop en skygge,
 en som selvmartrende tanker avler i galskab?
 Hvorfor var dette håb ikke pine? og dog skabte det
 et lys omkring mine skridt, som aldrig ville falme.

FEMTE SANG

1

Omsider ilede jeg over den sidste høj, 1720
 en stejl snedækket skrænt: — månen hang lavt
 over de asiatiske bjerge, og sletten,
 byen og lejren, udbredt nedenunder,
 kantede midnatshavets glimtende strøm;
 byens månebelyste spir og utallige lamper glødede
 som stjerner på den sublunariske himmel, og viden om
 blussede bål midt i de spredte lejre, som flammespringvand
 der bryder frem, hvor end rappe Jordskælv tramper.

2

Alle sov bortset fra dem, der stod med vagtsomme våben, 1730
 og de som sad og passede sømærkets lys,
 og de få lyde fra den vældige mængde
 gjorde stilheden endnu dybere. — Oh, hvilken
 kraft af mennesketanke denne nat rummede!
 Hvor mange uigennemtrængeligt tilslørede hjerter,
 slog ikke under dens skygge, hvilken hemmelig kamp,
 ond og god, pansret i blandede længsler, blev ikke
 ført i denne stille mængde; en krig der aldrig standsede.

3

Og nu havde det godes magt sejret, 1740
 så jeg gik jublende gennem labyrinten
 af de mange telte, blandt de tavse myriader
 som lå i uskyldig søvn;
 månen havde nu efterladt himlen øde, men sendt
 af den østlige morgen viste det første svage skær
 en bevæbnet yngling — han bøjede sit nedadrettede
 ansigt over sit spyd. — „En ven!” råbte jeg højt,
 og hurtigt blev de frie borgere fyldt med fælles håb.

IV

I sate beside him while the morning beam
 Crept slowly over Heaven, and talked with him
 Of those immortal hopes, a glorious theme!
 Which led us forth, until the stars grew dim: 1750
 And all the while, methought, his voice did swim
 As if it drownèd in remembrance were
 Of thoughts which make the moist eyes overbrim:
 At last, when daylight 'gan to fill the air,
 He looked on me, and cried in wonder — 'Thou art here!'

V

Then, suddenly, I knew it was the youth
 In whom its earliest hopes my spirit found;
 But envious tongues had stained his spotless truth,
 And thoughtless pride his love in silence bound,
 And shame and sorrow mine in toils had wound, 1760
 Whilst he was innocent, and I deluded;
 The truth now came upon me, on the ground
 Tears of repenting joy, which fast intruded,
 Fell fast, and o'er its peace our mingling spirits brooded.

VI

Thus, while with rapid lips and earnest eyes
 We talked, a sound of sweeping conflict spread
 As from the earth did suddenly arise;
 From every tent roused by that clamour dread,
 Our bands outsprung and seized their arms — we sped
 Towards the sound: our tribes were gathering far. 1770
 Those sanguine slaves amid ten thousand dead
 Stabbed in their sleep, trampled in treacherous war
 The gentle hearts whose power their lives had sought to spare.

VII

Like rabid snakes, that sting some gentle child
 Who brings them food, when winter false and fair
 Allures them forth with its cold smiles, so wild
 They rage among the camp; — they overbear
 The patriot hosts — confusion, then despair,
 Descends like night — when 'Laon!' one did cry;
 Like a bright ghost from Heaven that shout did scare 1780
 The slaves, and widening through the vaulted sky,
 Seemed sent from Earth to Heaven in sign of victory.

4

Jeg sad ved siden af ham medens morgenstrålerne
 langsomt krøb over himlen, og talte med ham
 om de udødelige håb, et glørværdigt emne!
 som havde bragte os hertil, indtil stjernerne blev dunkle: 1750
 hele tiden, syntes jeg, svømmede hans stemme,
 som om den var druknet i erindringen
 om tanker, der får fugtige øjne til at løbe over:
 til sidst, da dagslyset begyndte at fylde luften,
 så han på mig og udbrød i undren — „du er her!”

5

Så vidste jeg med ét, at det var den yngling, hos hvem *
 min ånd fandt sine tidligste håb; men misundelige
 tunger havde besmudset hans uplettede sandhed,
 og tankeløs stolthed bundet hans kærlighed med tavshed,
 og skam og sorg havde viklet min i snarer, 1760
 medens han var uskyldig, og jeg var vildledt;
 sandheden kom nu til mig, angrende glædestårer
 som hurtigt trængte sig på, faldt hurtigt på jorden,
 og over dens fred rugede vore sammenflettede sjæle.

6

Medens vi således talte sammen med ivrige munde
 og alvorlige øjne, bredte en lyd af heftig kamp sig,
 som steg den pludselig op af jorden;
 vore folk sprang ud af deres telte, vækket af den
 frygtelige larm, og greb deres våben — vi ilede hen
 imod lyden: vore stammer samledes viden om. 1770
 De blodige slaver midt iblandt titusinde døde, der var†
 dolket i deres søvn, nedtrampede i forræderisk krig
 de milde hjerter, hvis magt havde søgt at skåne deres liv.

7

Som gale slanger der stikker et blidt barn,
 der bringer dem føde, når den falske og fagre vinter
 lokker dem frem med sine kolde smil, så vildt
 rasede de i lejren; — de overvinder
 de patriotiske hærskarer — forvirring, så fortvivlelse
 sænker sig som natten — da en skreg: „Laon!”;
 som et lysende genfærd fra himlen skræmte råbet 1780
 slaverne, og idet det voksede gennem det hvælvede firmament,
 syntes det sendt fra jorden til himlen som tegn på sejr.

---

* Vennen som havde optrådt uærligt over for Laon. se linje 825.

† de: de blodige slaver, tyrannens soldater.

VIII

In sudden panic those false murderers fled,
 Like insect tribes before the northern gale:
 But swifter still, our hosts encompassèd
 Their shattered ranks, and in a craggy vale,
 Where even their fierce despair might nought avail,
 Hemmed them around! — and then revenge and fear
 Made the high virtue of the patriots fail:
 One pointed on his foe the mortal spear — 1790
 I rushed before its point, and cried, 'Forbear, forbear!'

IX

The spear transfixed my arm that was uplifted
 In swift expostulation, and the blood
 Gushed round its point: I smiled, and — 'Oh! thou gifted
 With eloquence which shall not be withstood,
 Flow thus!' I cried in joy, 'thou vital flood,
 Until my heart be dry, ere thus the cause
 For which thou wert aught worthy be subdued —
 Ah, ye are pale — ye weep — your passions pause —
 'Tis well! ye feel the truth of love's benignant laws. 1800

X

'Soldiers, our brethren and our friends are slain.
 Ye murdered them, I think, as they did sleep!
 Alas, what have ye done? the slightest pain
 Which ye might suffer, there were eyes to weep,
 But ye have quenched them — there were smiles to steep
 Your hearts in balm, but they are lost in woe;
 And those whom love did set his watch to keep
 Around your tents, truth's freedom to bestow,
 Ye stabbed as they did sleep — but they forgive ye now.

XI

'Oh wherefore should ill ever flow from ill, 1810
 And pain still keener pain for ever breed?
 We all are brethren — even the slaves who kill
 For hire, are men; and to avenge misdeed
 On the misdoer, doth but Misery feed
 With her own broken heart! O Earth, O Heaven!
 And thou, dread Nature, which to every deed
 And all that lives, or is, to be hath given,
 Even as to thee have these done ill, and are forgiven!

8

I pludselig panik flygtede de falske mordere
 som insektsværme for den nordlige blæst:
 men stadig hastigere omringede vore hærske deres
 spredte rækker og indesluttede dem i en klippefyldt dal,
 hvor selv deres indædte fortvivlelse
 intet kunne nytte! — og så fik hævn og frygt
 patrioternes til at svigte deres høje moral: en rettede
 det dødbringende spyd mod sin fjende — jeg styrtede 1790
 frem foran dets spids, og råbte, „Lad være, lad være!”

9

Spyddet gennemborede min arm, der var løftet
 i hastig protest, og blodet strømmede
 omkring dets spids: jeg smilede og råbte i glæde —
 „Oh! du, der er skænket en veltalenhed, som ikke kan
 modstås, flyd således hellere du livskraftige flod,
 indtil mit hjerte er udtørret, end at sagen, for hvis*
 skyld du alene har værdi, lider nederlag — åh, I er blege, —
 I græder, — jeres voldsomme lidenskaber standser, —
 det er godt! I føler det sande ved kærlighedens milde love. 1800

10

„Soldater, vore brødre og vore venner er slået ihjel.
 I myrdede dem, tror jeg, mens de sov!
 Ak, hvad har I gjort? for den mindste smerte
 som I kunne lide, var der øjne til at græde;
 men I har knust dem — der var smil til at bade
 jeres hjerter i balsam, men de er druknet i sorg ;
 og de som kærligheden satte til at holde vagt
 omkring jeres telte for at skænke jer sandhedens frihed,
 dolkede I mens de sov — men de tilgiver jer nu.

11

„Oh hvorfor skal ondt altid strømme af ondt 1810
 og smerte for evigt avle stadig skarpere smerte?
 Vi er alle brødre — selv slaverne, som dræber
 for betaling, er mennesker, og at hævne misgerning
 på misdæderen fodrer blot elendigheden
 med dens eget knuste hjerte! Oh jord, oh himmel!
 og du højmægtige natur, som har givet liv
 til enhver gerning, og alt som lever og er til,
 netop mod dig har de gjort ondt og er tilgivet.

---

* sagen: den ikkevoldelige revolution. Sagen lider nederlag, hvis de øver hævn.

XII

'Join then your hands and hearts, and let the past
 Be as a grave which gives not up its dead 1820
 To evil thoughts.' — A film then overcast
 My sense with dimness, for the wound, which bled
 Freshly, swift shadows o'er mine eyes had shed.
 When I awoke, I lay mid friends and foes,
 And earnest countenances on me shed
 The light of questioning looks, whilst one did close
 My wound with balmiest herbs, and soothed me to repose;

XIII

And one whose spear had pierced me, leaned beside
 With quivering lips and humid eyes; — and all
 Seemed like some brothers on a journey wide 1830
 Gone forth, whom now strange meeting did befall
 In a strange land, round one whom they might call
 Their friend, their chief, their father, for assay
 Of peril, which had saved them from the thrall
 Of death, now suffering. Thus the vast array
 Of those fraternal bands were reconciled that day.

XIV

Lifting the thunder of their acclamation,
 Towards the City then the multitude,
 And I among them, went in joy — a nation
 Made free by love; — a mighty brotherhood 1840
 Linked by a jealous interchange of good;
 A glorious pageant, more magnificent
 Than kingly slaves arrayed in gold and blood,
 When they return from carnage, and are sent
 In triumph bright beneath the populous battlement.

XV

Afar, the city-walls were thronged on high,
 And myriads on each giddy turret clung,
 And to each spire far lessening in the sky
 Bright pennons on the idle winds were hung;
 As we approached, a shout of joyance sprung 1850
 At once from all the crowd, as if the vast
 And peopled Earth its boundless skies among
 The sudden clamour of delight had cast,
 When from before its face some general wreck had passed.

12

„Føj så jeres hænder og hjerter sammen, og lad fortiden
være som en grav, der ikke udleverer sine døde
til onde tanker” — en hinde af mathed blev så
trukket over mine sanser, for såret som blødte
på ny, havde bredt hastige skygger over mine øjne.
Da jeg vågnede, lå jeg midt mellem venner og fjender,
og alvorlige ansigter kastede spørgende
blikkes lys på mig, medens en lukkede mit sår med
helbredende urter og beroligede mig, så jeg fandt hvile;

13

og den, der havde gennemboret mig med sit spyd, stod stille
ved siden af med dirrende læber og fugtige øjne; — og alle
så ud som nogle brødre, der var draget ud på en
lang rejse og nu på ejendommelig vis var mødtes
i et fremmed land, omkring én de kunne kalde
deres ven, deres høvding, deres far, der nu led
ved det farefulde forsøg, som havde reddet dem
fra dødens trældom. Således blev hin dag
brodertroppernes vældige flok forliget.

14

Så da de havde opløftet deres bifalds torden,
gik folkeskaren, med mig mellem sig,
glædestrålende mod byen — en nation befriet
ved kærlighed; — et mægtigt broderskab
forbundet ved en nidkær bytten af goder;
et prægtigt optog mere storslået
end kongelige slaver, når de klædt i guld og blod
vender tilbage fra myrderierne og sendes
i strålende triumf langs det tætbefolkede brystværn.

15

Viden om var toppen af bymurene fyldt til trængsel,
og myriader klyngede sig til ethvert af de svimlende tårne,
og til ethvert spir, der stadig smallere steg mod himlen,
var der ophængt strålende vimpler i de dovne vinde;
da vi kom nær, brød et glædesskrig straks frem
fra hele menneskemængden, som om den vældige
og befolkede Jord midt i sine grænseløse himle
havde opladt dette pludselig fryderåb, da en eller anden
omfattende ødelæggelse havde passeret forbi dens overflade.

XVI

Our armies through the City's hundred gates
 Were poured, like brooks which to the rocky lair
 Of some deep lake, whose silence them awaits,
 Throng from the mountains when the storms are there
 And, as we passed through the calm sunny air
 A thousand flower-inwoven crowns were shed, 1860
 The token flowers of truth and freedom fair,
 And fairest hands bound them on many a head,
 Those angels of love's heaven, that over all was spread.

XVII

I trod as one tranced in some rapturous vision:
 Those bloody bands so lately reconciled,
 Were, ever as they went, by the contrition
 Of anger turned to love, from ill beguiled,
 And every one on them more gently smiled,
 Because they had done evil: — the sweet awe
 Of such mild looks made their own hearts grow mild, 1870
 And did with soft attraction ever draw
 Their spirits to the love of freedom's equal law.

XVIII

And they, and all, in one loud symphony
 My name with Liberty commingling, lifted,
 'The friend and the preserver of the free!
 The parent of this joy!' and fair eyes gifted
 With feelings, caught from one who had uplifted
 The light of a great spirit, round me shone;
 And all the shapes of this grand scenery shifted
 Like restless clouds before the steadfast sun — 1880
 Where was that Maid? I asked, but it was known of none.

XIX

Laone was the name her love had chosen,
 For she was nameless, and her birth none knew:
 Where was Laone now? — The words were frozen
 Within my lips with fear; but to subdue
 Such dreadful hope, to my great task was due,
 And when at length one brought reply, that she
 To-morrow would appear, I then withdrew
 To judge what need for that great throng might be,
 For now the stars came thick over the twilight sea. 1890

16

Vore hære strømmede gennem byens hundrede porte,
 som bække, der til en dyb søs klippefyldte
 leje, hvis stilhed venter dem,
 trænges fra de stormfulde bjerge;
 og da vi passerede, blev tusind blomsterindvævede
 kroner kastet gennem den rolige solrige luft, 1860
 sandheden og frihedens skønne symbolske blomster,
 og de skønneste hænder bandt dem på mange hoveder,
 disse engle fra kærlighedens himmel, der var overalt.

17

Jeg gik som én tryllebundet af et henrivende syn;
 de blodige tropper, der så nyligt var blevet forliget
 blev, hvor de end de gik, lokket bort fra det onde
 af angrende vrede, der forvandlede til kærlighed,
 og enhver af dem smilte blidere,
 fordi de havde gjort ondt; — den søde ærefrygt sådanne
 milde blikke indgød, gjorde deres egne hjerter milde, 1870
 og trak vedvarende med stille kraft deres sind
 hen mod dét at elske frihedens lige lov.

18

Og de, og alle, idet de blandede mit navn sammen
 med Frihed, opløftede med én mægtig klang:
 „Ven og bevarer af de frie!
 ophav til denne glæde!” og skønne øjne begavet
 med følelser, der var fanget fra én, som havde udbredt
 en stor ånds lys, skinnede omkring mig;
 og alle dette storslåede sceneris former skiftede
 som hvileløse skyer foran den ubevægelige sol, — 1880
 hvor var denne pige? spurgte jeg, men ingen vidste det.

19

Laone var det navn, hun havde valgt af kærlighed,
 for hun havde intet navn, og ingen kendte hendes fødsel:
 hvor var Laone nu? — ordene frøs
 på mine læber af angst; men at undertrykke
 et så kvalfuldt håb, var min store opgave skyldig,*
 og da man til sidst bragte svaret, at hun
 ville vise sig i morgen, trak jeg mig tilbage for at afgøre,
 hvilke behov denne store skare kunne have,
 for nu kom stjernerne tæt over skumringshavet. 1890

---

* kvalfuldt håb: at Laone er Cythna.

XX

Yet need was none for rest or food to care,
 Even though that multitude was passing great,
 Since each one for the other did prepare
 All kindly succour — Therefore to the gate
 Of the Imperial House, now desolate,
 I passed, and there was found aghast, alone,
 The fallen Tyrant! — Silently he sate
 Upon the footstool of his golden throne,
 Which, starred with sunny gems, in its own lustre shone.

XXI

Alone, but for one child, who led before him 1900
 A graceful dance: the only living thing
 Of all the crowd, which thither to adore him
 Flocked yesterday, who solace sought to bring
 In his abandonment! — She knew the King
 Had praised her dance of yore, and now she wove
 Its circles, aye weeping and murmuring
 Mid her sad task of unregarded love,
 That to no smiles it might his speechless sadness move.

XXII

She fled to him, and wildly clasped his feet
 When human steps were heard: — he moved nor spoke, 1910
 Nor changed his hue, nor raised his looks to meet
 The gaze of strangers — our loud entrance woke
 The echoes of the hall, which circling broke
 The calm of its recesses — like a tomb
 Its sculptured walls vacantly to the stroke
 Of footfalls answered, and the twilight's gloom
 Lay like a charnel's mist within the radiant dome.

XXIII

The little child stood up when we came nigh;
 Her lips and cheeks seemed very pale and wan,
 But on her forehead, and within her eye 1920
 Lay beauty, which makes hearts that feed thereon
 Sick with excess of sweetness; on the throne
 She leaned; — the King, with gathered brow, and lips
 Wreathed by long scorn, did inly sneer and frown
 With hue like that when some great painter dips
 His pencil in the gloom of earthquake and eclipse.

20

Dog, der var ingen grund til at bekymre sig om hvile og føde,
 selvom menneskemængde var overordentlig stor,
 eftersom man hjalp hinanden
 på den venligste måde — Derfor gik jeg hen
 til porten af det nu forladte kejserlige hus,
 og fandt dér den faldne Tyran,
 forfærdet og alene! — han sad tavs
 på fodskamlen af sin gyldne trone, som stjernebesat
 med solblanke ædelstene skinnede i sin egen glans.

21

Alene bortset fra et barn der udførte en yndefuld
 dans foran ham: det eneste levende væsen
 af hele den mængde, som i går stimlede sammen
 for at tilbede ham, der søgte at bringe ham trøst
 i hans forladthed! — hun vidste at kongen
 tidligere havde rost hendes dans, og nu vævende hun
 dens cirkler, ja grædende og klagende,
 midt i sin upåagtet kærligheds sørgelige hverv,
 over at den ikke kunne bevæge hans stumme sorg til smil.

22

Hun fór hen til ham og knugede ophidset hans fødder,
 da menneskeskridt hørtes: — han hverken rørte sig
 eller talte eller skiftede farve eller løftede sine blikke
 for at møde de fremmedes stirren — vor larmende indtræden
 vækkede hallens ekkoer, der cirkende brød
 roen i alle dens kroge, — som en grav
 svarede dens udhuggede vægge tomt på
 fodtrinenes slag, og skumringens mørke
 lå som et lighus' tåge inden i den strålende kuppel.

23

Det lille barn rejste sig, da vi nærmede os;
 hendes læber og kinder virkede meget blege og matte,
 men på hendes pande og i hendes øjne
 lå den skønhed, som gør hjerter, der næres derved,
 syge af et overmål af sødme; hun lænede sig op ad
 tronen; — kongen med rynkede bryn og læber, der var
 forvredne af lang tids foragt, vrængede og skulede i sit indre
 med en farve, som dén en stor maler benytter, når han
 dypper sin pensel i dystre jordskælv og formørkelser.

XXIV

She stood beside him like a rainbow braided
 Within some storm, when scarce its shadows vast
 From the blue paths of the swift sun have faded;
 A sweet and solemn smile, like Cythna's, cast 1930
 One moment's light, which made my heart beat fast,
 O'er that child's parted lips — a gleam of bliss,
 A shade of vanished days — as the tears passed
 Which wrapped it, even as with a father's kiss
 I pressed those softest eyes in trembling tenderness.

XXV

The sceptred wretch then from that solitude
 I drew, and, of his change compassionate,
 With words of sadness soothed his rugged mood.
 But he, while pride and fear held deep debate,
 With sullen guile of ill-dissembled hate 1940
 Glared on me as a toothless snake might glare:
 Pity, not scorn I felt, though desolate
 The desolator now, and unaware
 The curses which he mocked had caught him by the hair.

XXVI

I led him forth from that which now might seem
 A gorgeous grave: through portals sculptured deep
 With imagery beautiful as dream
 We went, and left the shades which tend on sleep
 Over its unregarded gold to keep
 Their silent watch. — The child trod faintly, 1950
 And as she went, the tears which she did weep
 Glanced in the starlight; wildered seemed she,
 And when I spake for sobs she could not answer me.

XXVII

At last the tyrant cried, 'She hungers, slave!
 Stab her, or give her bread!' — It was a tone
 Such as sick fancies in a new-made grave
 Might hear. I trembled, for the truth was known;
 He with this child had thus been left alone,
 And neither had gone forth for food — but he
 In mingled pride and awe cowered near his throne, 1960
 And she a nursling of captivity
 Knew nought beyond those walls, nor what such change might be.

24

Hun stod ved siden af ham som en regnbue flettet
ind i en storm, når dens vældige skygger næppe
var forsvundet fra den hastige sols blå stier;
et blidt og alvorligt smil, som Cythnas, kastede 1930
et øjeblik et lys, der fik mit hjerte til at slå hurtigt,
over dette barns adskilte læber — et glimt af salighed,
et skær af forsvundne dage, — da tårerne som indhyllede
det standsede, kyssede jeg disse blideste øjne
med skælvende ømhed, som en far.

25

Jeg trak så den scepterbærende stakkel bort fra dette
ensomme sted, og idet jeg havde medfølelse med hans forandring,
mildnede jeg hans brutale sind med melankolske ord.
Men han, medens stolthed og frygt holdt råd,
stirrede på mig med et dårligt skjult hads dunkle list, 1940
som en tandløs slange kunne stirre;
jeg følte medynk, ikke foragt, skønt hærget
og nu hærgeren, og uden varsel havde forbandelserne,
som han spottede, grebet ham ved håret.

26

Jeg førte ham ud af det, der nu kunne synes
en pragtfuld grav; vi gik gennem portaler, dybt
udhugget med billeder, der var smukke som drømme,
og efterlod til skyggerne, der plejer søvnen,
at holde deres tavse vagt over dens
upåagtede guld. — Barnet fulgte afmægtigt med, 1950
og mens hun gik, glimtede hendes grædte tårer
i stjernelyset; hun syntes forvildet,
og da jeg talte, kunne hun ikke svare mig for hulken.

27

Til sidst råbte tyrannen: „Hun sulter, slave,
stik hende ihjel, eller giv hende brød!“ — Det var en sådan
tone, som syge fantaserer sig til at kunne høre
i en nylavet grav. Jeg skælvede, for sandheden var kendt,
han havde været ladt alene med dette barn,
og ingen af dem var gået ud efter føde, — han var
krøbet sammen nær sin trone i blandet stolthed og ærefrygt, 1960
og hun, fangenskabets plejebarn, vidste intet hinsides
murene, heller ikke hvori sådan en forandring kunne bestå.

XXVIII

And he was troubled at a charm withdrawn
 Thus suddenly; that sceptres ruled no more —
 That even from gold the dreadful strength was gone,
 Which once made all things subject to its power —
 Such wonder seized him, as if hour by hour
 The past had come again; and the swift fall
 Of one so great and terrible of yore,
 To desolateness, in the hearts of all 1970
 Like wonder stirred, who saw such awful change befall.

XXIX

A mighty crowd, such as the wide land pours
 Once in a thousand years, now gathered round
 The fallen tyrant; — like the rush of showers
 Of hail in spring, pattering along the ground,
 Their many footsteps fell, else came no sound
 From the wide multitude: that lonely man
 Then knew the burden of his change, and found,
 Concealing in the dust his visage wan,
 Refuge from the keen looks which through his bosom ran. 1980

XXX

And he was faint withal: I sate beside him
 Upon the earth, and took that child so fair
 From his weak arms, that ill might none betide him
 Or her; — when food was brought to them, her share
 To his averted lips the child did bear,
 But, when she saw he had enough, she ate
 And wept the while; — the lonely man's despair
 Hunger then overcame, and of his state
 Forgetful, on the dust as in a trance he sate.

XXXI

Slowly the silence of the multitudes 1990
 Passed, as when far is heard in some lone dell
 The gathering of a wind among the woods —
 'And he is fallen!' they cry, 'he who did dwell
 Like famine or the plague, or aught more fell
 Among our homes, is fallen! the murderer
 Who slaked his thirsting soul as from a well
 Of blood and tears with ruin! he is here!
 Sunk in a gulf of scorn from which none may him rear!'

28

Og det bekymrede ham, at en fortryllelse så pludselig var forsvundet; at sceptrene ikke mere styrede — at selv guldet havde mistet den skrækkelige styrke, som engang gjorde alt til genstand for dets magt — sådan undren greb ham, som om fortiden var kommet igen time for time; og det hurtige fald til trøstesløshed af én, der tidligere var så stor og rædselsvækkende, rørte sig som undren i hjertet hos alle, der så sådan forfærdende forandring ske.

1970

29

En mægtig skare, således som det vidtstrakte land kun avler hvert tusinde år, var nu samlet omkring den faldne tyran; — som styrtende haglbyger om foråret der trommer hen over jorden, faldt deres mange fodtrin, ellers kom der ingen lyd fra den store mængde: den ensomme mand indså så hvilken byrde hans forandring var og fandt, ved at skjule sit gustne ansigt i støvet, ly for de skarpe blikke, der gik ham til hjertet.

1980

30

Og tillige var han svag: jeg sad ved siden af ham på jorden og tog det barnet, der var så skønt, fra hans kraftløse arm, så intet ondt kunne hænde ham eller hende; — da mad blev bragt dem, rakte barnet sin del til hans bortvendte mund, men da hun så han have nok, spiste hun og græd imens; — den ensomme mands fortvivlelse overvandt sulten, og glemmende sin rang, sad han i støvet som i trance.

31

Langsomt forsvandt mængdens tavshed, som når langt borte i en ensom dal vindenes voksen høres blandt skovene — „Og han er styrtet!” råbte de, „ham der boede som hungersnød og pest eller noget mere uhyggeligt mellem vore hjem, er styrtet! morderen der, som fra en brønd af blod og tårer, stiller sin tørstende sjæl med undergang, han er her! sunket ned i et svælg af foragt, hvorfra ingen kan løftet ham op!”

1990

XXXII

Then was heard — 'He who judged let him be brought
 To judgement! blood for blood cries from the soil 2000
 On which his crimes have deep pollution wrought!
 Shall Othman only unavenged despoil?
 Shall they who by the stress of grinding toil
 Wrest from the unwilling earth his luxuries,
 Perish for crime, while his foul blood may boil,
 Or creep within his veins at will? — Arise!
 And to high justice make her chosen sacrifice!'

XXXIII

'What do ye seek? what fear ye,' then I cried,
 Suddenly starting forth, 'that ye should shed
 The blood of Othman? — if your hearts are tried 2010
 In the true love of freedom, cease to dread
 This one poor lonely man — beneath Heaven spread
 In purest light above us all, through earth —
 Maternal earth, who doth her sweet smiles shed
 For all, let him go free; until the worth
 Of human nature win from these a second birth.

XXXIV

'What call ye "justice"? Is there one who ne'er
 In secret thought has wished another's ill? —
 Are ye all pure? Let those stand forth who hear
 And tremble not. Shall they insult and kill, 2020
 If such they be? their mild eyes can they fill
 With the false anger of the hypocrite?
 Alas, such were not pure! — the chastened will
 Of virtue sees that justice is the light
 Of love, and not revenge, and terror and despite.'

XXXV

The murmur of the people, slowly dying,
 Paused as I spake, then those who near me were,
 Cast gentle looks where the lone man was lying
 Shrouding his head, which now that infant fair
 Clasped on her lap in silence; — through the air 2030
 Sobs were then heard, and many kissed my feet
 In pity's madness, and to the despair
 Of him whom late they cursed, a solace sweet
 His very victims brought — soft looks and speeches meet.

32

Så hørte man: — „Han som dømmes lad ham dømmes!
 blod for blod råber fra jorden, som hans 2000
 forbrydelser så dybt har tilsmudset!
 skal kun Othman plyndre uhævnet*
 Skal de, som ved det malende slids kraft
 vrister hans overflod fra den uvillige jord,
 omkomme ved forbrydelse, mens hans ækle blod kan koge,
 eller krybe i hans åre som det vil? — Rejs jer!
 og bring den høje retfærdighed hendes udvalgte offer.”

33

„Hvad søger I? hvad frygter I?” råbte jeg så,
 idet jeg pludseligt fór frem, „siden I vil udgyde 2010
 Othmans blod — hvis jeres hjerter er prøvet
 i frihedens sande kærlighed, undlad da at ræddes for
 denne stakkels ensomme mand, — under himlen
 der er udbredt over os alle i det reneste lys,
 hen over jorden, den moderlig jord, som sender
 sine herlige smil til alle, lad ham vandre frit; indtil det
 gode i menneskenaturen fødes af disse på ny.

34

„Hvad kalder i *retfærdighed*? findes der en eneste, som
 aldrig hemmeligt har ønsket en anden ondt? —
 Er I alle rene? lad dem træde frem som hører 2020
 og ikke skælver. Skal de fornærme og dræbe,
 hvis de er sådan? kan de fylde deres milde blikke
 med hyklerens falske vrede?
 Ak, den slags ville ikke være rene — dydens tugtede
 vilje ser, at retfærdighed og ikke hævn
 og rædsel og fortræd er kærlighedens lys.”

35

Folkets langsomt døende knurren standsede,
 mens jeg talte, så kastede de, der var i nærheden,
 milde blikke på stedet, hvor den ensomme mand lå
 med tilhyllet hoved, som det skønne barn nu 2030
 tavs knugede i sit skød; — gennem luften
 hørtes da hulken og mange kyssede mine fødder
 afsindige af medynk, og hans ofre selv bragte ham,
 de for nyligt forbandede, en venlig trøst
 i hans fortvivlelse — ord og blide blikke mødtes.

---

* Othman, Ottoman eller Osman efter grundlæggeren af det Osmanniske rige.

XXXVI

Then to a home for his repose assigned,
 Accompanied by the still throng, he went
 In silence, where, to soothe his rankling mind,
 Some likeness of his ancient state was lent;
 And if his heart could have been innocent
 As those who pardoned him, he might have ended 2040
 His days in peace; but his straight lips were bent,
 Men said, into a smile which guile portended,
 A sight with which that child like hope with fear was blended.

XXXVII

'Twas midnight now, the eve of that great day
 Whereon the many nations at whose call
 The chains of earth like mist melted away,
 Decreed to hold a sacred Festival,
 A rite to attest the equality of all
 Who live. So to their homes, to dream or wake
 All went. The sleepless silence did recall 2050
 Laone to my thoughts, with hopes that make
 The flood recede from which their thirst they seek to slake.

XXXVIII

The dawn flowed forth, and from its purple fountains
 I drank those hopes which make the spirit quail,
 As to the plain between the misty mountains
 And the great City, with a countenance pale,
 I went: — it was a sight which might avail
 To make men weep exulting tears, for whom
 Now first from human power the reverend veil
 Was torn, to see Earth from her general womb 2060
 Pour forth her swarming sons to a fraternal doom:

XXXIX

To see, far glancing in the misty morning,
 The signs of that innumerable host;
 To hear one sound of many made, the warning
 Of Earth to Heaven from its free children tossed,
 While the eternal hills, and the sea lost
 In wavering light, and, starring the blue sky
 The city's myriad spires of gold, almost
 With human joy made mute society —
 Its witnesses with men who must hereafter be. 2070

36

Så gik han ledsaget af den stille folkemængde,
 tavs til et hjem, der var bestemt for hans hvile.
 For at mildne hans betændte sind,
 havde det fået en vis lighed med han gamle pragt;
 og hvis hans hjerte kunne have været uskyldigt,
 som dem der tilgav ham, kunne han have endt 2040
 sine dage i fred; men hans lige læber var bøjet,
 sagde man, i et smil, der varslede svig, et syn
 hvor hint barn var iblandet, som håb med frygt.

37

Det var midnat nu, den store dags aften
 hvor de mange nationer, hvis sammenkaldelse
 havde smeltet jordens lænker væk som tåger,
 besluttede at holde en hellig fest,
 en højtidelighed til at bekræfte at alle
 er lige. Så gik alle hjem for at drømme eller våge. 2050
 Den søvnløse stilhed kaldte Laone
 tilbage til mine tanker med håb, der får floden til at
 trække sig tilbage fra det, de søger at slukke deres tørst med.*

38

Daggryet strømmede frem, og fra dets purpurfarvede kilder
 drak jeg de håb, der gør ånden forsagt,
 mens jeg bleg i ansigtet gik til sletten mellem
 de tågede bjerge og den store by: —
 det var et skue, som kunne benyttes til at få
 mennesker — for hvem nu først det ærværdige
 slør for menneskelig magt blev flænget — til at 2060
 græde jublende tårer ved at se jorden udgyde sine
 myldrende sønner af sit skød til et broderskabs skæbne.

39

At se den talløse skares faner,
 blinkende milevidt i den tågede morgen,
 at høre en lyd frembragt af mange, jordens
 advarsel til himlen udslynget af dens frie børn,
 medens de evige høje og havet, tabt
 i bølgende lys, og byens mangfoldige guldspir,
 der stjernebesatte den blå himmel, næsten stumt
 gjorde menneskeglæden selskab — det var
 et vidnesbyrd for mennesker, som skal leve herefter. 2070

---

* Dvs. at han kun har svage håb om at finde Laone: 'floden' er hans følelser.

XL

To see, like some vast island from the Ocean,
 The Altar of the Federation rear
 Its pile i' the midst; a work, which the devotion
 Of millions in one night created there,
 Sudden as when the moonrise makes appear
 Strange clouds in the east; a marble pyramid
 Distinct with steps: that mighty shape did wear
 The light of genius; its still shadow hid
 Far ships: to know its height the morning mists forbid!

XLI

To hear the restless multitudes for ever 2080
 Around the base of that great Altar flow,
 As on some mountain-islet burst and shiver
 Atlantic waves; and solemnly and slow
 As the wind bore that tumult to and fro,
 To feel the dreamlike music, which did swim
 Like beams through floating clouds on waves below
 Falling in pauses, from that Altar dim,
 As silver-sounding tongues breathed an aërial hymn.

XLII

To hear, to see, to live, was on that morn 2090
 Lethean joy! so that all those assembled
 Cast off their memories of the past outworn;
 Two only bosoms with their own life trembled,
 And mine was one — and we had both dissembled;
 So with a beating heart I went, and one,
 Who having much, covets yet more, resembled;
 A lost and dear possession, which not won,
 He walks in lonely gloom beneath the noonday sun.

XLIII

To the great Pyramid I came: its stair 2100
 With female choirs was thronged: the loveliest
 Among the free, grouped with its sculptures rare;
 As I approached, the morning's golden mist,
 Which now the wonder-stricken breezes kissed
 With their cold lips, fled, and the summit shone
 Like Athos seen from Samothracia, dressed

40

At se, som en eller anden vældig ø fra havet,
 revolutionsforbundets Alter rejse sin
 bygning i midten; et arbejde som
 millioners hengivenhed skabte dér på en enkelt nat,
 med ét, som når måneopgangen får mærkelige skyer
 til at komme til syne i øst; en marmorpyramide
 udsmykket med en trappe: den mægtige form bar
 geniets lys; dens stille skygge skjulte
 fjerne skibe: at kende dens top forbød morgentågerne!

41

At høre den hvileløse mængde ustandselig 2080
 strømme omkring soklen på det store Alter,
 ligesom atlantiske bølger brydes og splintres
 af en eller anden lille bjergø; og højtideligt og langsomt,
 idet vinden bar tummelen til og fra,
 at føle den drømmeagtige musik der – ligesom
 stråler, svævende gennem skyer, falder med mellemrum
 på bølgerne nedenunder – flød fra det dunkle Alter,
 som var det sølvklingende tunger, der sagte sang en luftig hymne.

42

At høre, at se, at leve var den morgen 2090
 lethisk glæde! så at alle dem der var forsamlet,
 befriede sig for erindringerne om den udslidte fortid;
 kun to barme bævede af eget liv,*
 og min var en af dem, – og vi havde begge forstillet os;
 så jeg gik med bankende hjerte og lignede én,
 der skønt han har meget, dog begærer mere;
 et mistet og kært øje, som ikke blev genvundet,
 derfor går han i ensomt mørke under middagssolen.†

43

Jeg kom til den store pyramide: kvindekør 2100
 trængtes på dens trappe: de dejligste blandt
 de frie, grupperet omkring dens kostbare skulpturer;
 da jeg nærmede mig forsvandt morgenens gyldne tåge,
 som de forbavsede briser nu kysede
 med deres kolde læber, og tinden skinnende
 som Athos set fra Samathrakë, pyntet‡

---

* to: Laon og den førnævnte ven.

† Revolutionen er lykkedes, i det mindste indtil videre, men Laon er endnu ikke blevet forenet med Cythna.

‡ Athos: bjerg i den nordlige del af Det ægæiske Hav. Samotraki, en ø der ligger ca. 100 km mod øst.

In earliest light, by vintagers, and one
Sate there, a female Shape upon an ivory throne:

XLIV

A Form most like the imagined habitant
Of silver exhalations sprung from dawn,
By winds which feed on sunrise woven, to enchant
The faiths of men: all mortal eyes were drawn, 2110
As famished mariners through strange seas gone
Gaze on a burning watch-tower, by the light
Of those divinest lineaments — alone
With thoughts which none could share, from that fair sight
I turned in sickness, for a veil shrouded her countenance bright.

XLV

And neither did I hear the acclamations,
Which from brief silence bursting, filled the air
With her strange name and mine, from all the nations
Which we, they said, in strength had gathered there
From the sleep of bondage; nor the vision fair 2120
Of that bright pageantry beheld — but blind
And silent, as a breathing corpse did fare,
Leaning upon my friend, till like a wind
To fevered cheeks, a voice flowed o'er my troubled mind.

XLIV

Like music of some minstrel heavenly gifted,
To one whom fiends enthral, this voice to me;
Scarce did I wish her veil to be uplifted,
I was so calm and joyous. — I could see
The platform where we stood, the statues three
Which kept their marble watch on that high shrine, 2130
The multitudes, the mountains, and the sea;
As when eclipse hath passed, things sudden shine
To men's astonished eyes most clear and crystalline.

XLVII

At first Laone spoke most tremulously:
But soon her voice the calmness which it shed
Gathered, and — 'Thou art whom I sought to see,
And thou art our first votary here,' she said:
'I had a brother once, but he is dead! —
And of all those on the wide earth who breathe,
Thou dost resemble him alone — I spread 2140

med druesamlere i det tidligste lys, og nogen
sad der, en kvindeskikkelse på en elfenbenstrone.

44

En skikkelse, der mest lignede daggryets
sølvudåndingers indbildte beboer, vævet
af vinde der lever af solopgang for at henrykke
menneskers tro: alle dødelige øjne blev tiltrukket, 2110
som udhungrede sømænd, draget gennem fremmede
have, stirrer på et brændende vagttårn, af lyset
fra disse guddommeligste træk — alene, med tanker
som ingen kunne dele, vendte jeg mig fra det skønne syn,
syg til mode, thi et slør tilhyllede hendes skønne åsyn.

45

Og jeg hørte hverken bifaldråbene — som brød
ud efter kortvarig tavshed og fyldte luften med
hendes fremmede navn og mit — fra alle nationerne,
som de sagde, vi i stort tal havde samlet dér fra
trældommens søvn; eller så det skønne syn 2120
af det strålende skue, — men gik blind
og tavs, som et lig der åndede,
mens jeg støttede mig til min ven, indtil som en vind mod
feberhede kinder, en stemme flød hen over mit plagede sind.

46

Som musik af en himmelbegavet sanger er for dén,
hvem djævle slavebinder, var denne stemme for mig;
jeg ønskede knapt, at hendes slør skulle løftes,
jeg var så rolig og glad. — Jeg kunne se
platformen hvor vi stod, de tre statuer
der holdt deres marmorvagt over det høje alter, 2130
menneskemængden, bjergene og havet;
som når en formørkelse er ovre, og ting pludselig skinner
overmåde klart og krystalagtigt for menneskers forbavsede øjne.

47

Først talte Laone meget skælvende;
men snart samlede hendes stemme roen,
som den udbredte, og sagde: — „Du er den jeg
ønskede at se, og du er vor øverste tilhænger her;
jeg havde engang en bror, men han er død!
og af alle, som drager ånde på den vide jord,
ligner du ham alene — jeg bredte 2140

This veil between us two, that thou beneath
Shouldst image one who may have been long lost in death.

XLVIII

'For this wilt thou not henceforth pardon me?
Yes, but those joys which silence well requite
Forbid reply; — why men have chosen me
To be the Priestess of this holiest rite
I scarcely know, but that the floods of light
Which flow over the world, have borne me hither
To meet thee, long most dear; and now unite
Thine hand with mine, and may all comfort wither 2150
From both the hearts whose pulse in joy now beat together,

XLIX

'If our own will as others' law we bind,
If the foul worship trampled here we fear;
If as ourselves we cease to love our kind!' —
She paused, and pointed upwards — sculptured there
Three shapes around her ivory throne appear;
One was a Giant, like a child asleep
On a loose rock, whose grasp crushed, as it were
In dream, sceptres and crowns; and one did keep
Its watchful eyes in doubt whether to smile or weep; 2160

L

A Woman sitting on the sculptured disk
Of the broad earth, and feeding from one breast
A human babe and a young basilisk;
Her looks were sweet as Heaven's when loveliest
In Autumn eves. The third Image was dressed
In white wings swift as clouds in winter skies;
Beneath his feet, 'mongst ghastliest forms, repressed
Lay Faith, an obscene worm, who sought to rise,
While calmly on the Sun he turned his diamond eyes.

LI

Beside that Image then I sate, while she 2170
Stood, mid the throngs which ever ebbed and flowed,
Like light amid the shadows of the sea
Cast from one cloudless star, and on the crowd
That touch which none who feels forgets, bestowed;
And whilst the sun returned the steadfast gaze
Of the great Image, as o'er Heaven it glode,

dette slør mellem os, for at du nedenunder skulle
se billedet af en, som måske længe har været tabt i døden.

48

„Og vil du ikke tilgive mig for dette?
Jo, men de glæder som tavshed lønner godt
forbyder svar; — hvorfor mennesker har valgt mig
til at blive denne helligste ceremonis præstinde,
ved jeg næppe, bortset fra at lysets flod,
som strømmer over verden, har båret mig herhen
for at møde dig, du længe mest dyrebare; og nu, giv
mig din hånd, og må al trøst visne bort 2150
fra disse to hjerter, hvor deres puls nu slår i takt af glæde,

49

„hvis vi binder vor egen vilje med andres love,
hvis vi frygter den afskyelige dyrkelse, som her er nedtrampet;
hvis vi ophører med at elske vor slægt som os selv!“ —
Hun standsede og pegede opad — udhugget dér
kommer tre skikkelser til syne omkring hendes elfenbenstrone;
en var en Gigant, lig et sovende barn
på en enlig klippe, hvis greb knuste, som var det
i drømme, sceptre og kroner; og én holdt vagt
med årvågne øjne i tvivl om enten at smile eller græd. 2160

50

Det var en kvinde som, mens hun sad på den vide
udhuggede jord, med det ene bryst diede
et menneskebarn og en ung basilisk;
hendes blikke var milde som himlens når dejligst
på efterårsaftener. — Det tredje billede var klædt
i hvide vinger, hastige som skyer i vinterluften;
under hans fødder, blandt uhyggelige skikkelser,
lå troen knægtet, en hæslig orm, som søgte at rejse sig,
medens han roligt vendte sine diamantøjne mod solen.

51

Ved siden af dette billede sad jeg så, medens hun 2170
stod midt i vrimlen, der altid sank og steg
som lys blandt havets skygger, kastet
fra en eneste skyfri stjerne, og skænkede mængden
den følelse, som ingen, der kan føle, glemmer;
og medens solen gengældte det store billedes
faste stirren, da den gled hen over himlen, fandt

That rite had place; it ceased when sunset's blaze
 Burned o'er the isles. All stood in joy and deep amaze —
 — When in the silence of all spirits there
 Laone's voice was felt, and through the air 2180
 Her thrilling gestures spoke, most eloquently fair: —

1

'Calm art thou as yon sunset! swift and strong
 As new-fledged Eagles, beautiful and young,
 That float among the blinding beams of morning;
 And underneath thy feet writhe Faith, and Folly,
 Custom, and Hell, and mortal Melancholy —
 Hark! the Earth starts to hear the mighty warning
 Of thy voice sublime and holy;
 Its free spirits here assembled
 See thee, feel thee, know thee now — 2190
 To thy voice their hearts have trembled
 Like ten thousand clouds which flow
 With one wide wind as it flies! —
 Wisdom! thy irresistible children rise
 To hail thee, and the elements they chain
 And their own will, to swell the glory of thy train.

2

'O Spirit vast and deep as Night and Heaven!
 Mother and soul of all to which is given
 The light of life, the loveliness of being,
 Lo! thou dost re-ascend the human heart, 2200
 Thy throne of power, almighty as thou wert
 In dreams of Poets old grown pale by seeing
 The shade of thee; — now, millions start
 To feel thy lightnings through them burning:
 Nature, or God, or Love, or Pleasure,
 Or Sympathy the sad tears turning
 To mutual smiles, a drainless treasure,
 Descends amidst us; — Scorn and Hate,
 Revenge and Selfishness are desolate —
 A hundred nations swear that there shall be 2210
 Pity and Peace and Love, among the good and free!

3

'Eldest of things, divine Equality!
 Wisdom and Love are but the slaves of thee,
 The Angels of thy sway, who pour around thee
 Treasures from all the cells of human thought,
 And from the Stars, and from the Ocean brought,

højtideligheden sted; den holdt op da solopgangens blus
brændte over øerne; alle stod glade og dybt forundret, —
— da Laones stemme følte, i stilheden der herskede
blandt alle sjæle dér, og hendes betagende fagter talte 2180
gennem luften med den skønneste veltalenhed:

1

„Du er rolig som hin solnedgang! hurtig og stærk
som nyligt flyvefærdige ørne, smuk og ung,
der svæver blandt morgensens blændende stråler;
og under dine fødder vrider tro og tåbelighed,
sædvane og helvede og dræbende melankoli sig —
Lyt! jorden begynder at høre din sublime og hellige
røsts mægtige formaning;
dens frie ånder her forsamlet
ser dig, føler dig, kender dig nu, — 2190
til din stemme har deres hjerter skælvet
som titusinde skyer, der driver af sted
på én vidstrakt flyvende vind! —
Visdom! dine uimodståelige børn rejser sig
for at hylde dig, og elementerne og deres egen vilje
lænker de, for at få dit følges herlighed til at svulme.

2

„Oh Ånd, vældig og dyb som natten og himlen!
mor og sjæl af alt til hvilket livets lys
er givet, tilværelsens dejlighed,
se! du genopløfter menneskehjertet, 2200
din magts trone, almægtig som du var
i drømme hos gamle digtere, der blegnede ved at se
skyggen af dig: — nu begynder millioner
af føle dine lyn brænde gennem sig:
natur eller Gud eller kærlighed eller glæde
eller medfølelse, der forvandler de vemodige tårer
til gensidige smil, en uudtømmelig skat,
stiger ned iblandt os; — foragt og had,
hævn og egenkærlighed er forladt —
hundrede nationer sværger på, at der skal være 2210
medynk og fred og kærlighed mellem de gode og frie!

3

„Guddommelige Lighed, ældst af alle ting!
visdom og kærlighed er kun dine slaver,
englene i dit styre, som skænker dig skatte
fra alle mennesketankens celler,
og bragt fra stjernerne og fra oceanet

And the last living heart whose beatings bound thee:
 The powerful and the wise had sought
 Thy coming, thou in light descending
 O'er the wide land which is thine own 2220
 Like the Spring whose breath is blending
 All blasts of fragrance into one,
 Comest upon the paths of men! —
 Earth bares her general bosom to thy ken,
 And all her children here in glory meet
 To feed upon thy smiles, and clasp thy sacred feet.

4

'My brethren, we are free! the plains and mountains,
 The gray sea-shore, the forests and the fountains,
 Are haunts of happiest dwellers; — man and woman,
 Their common bondage burst, may freely borrow 2230
 From lawless love a solace for their sorrow;
 For oft we still must weep, since we are human.
 A stormy night's serenest morrow,
 Whose showers are pity's gentle tears,
 Whose clouds are smiles of those that die
 Like infants without hopes or fears,
 And whose beams are joys that lie
 In blended hearts, now holds dominion;
 The dawn of mind, which upwards on a pinion
 Borne, swift as sunrise, far illumines space, 2240
 And clasps this barren world in its own bright embrace!

5

'My brethren, we are free! The fruits are glowing
 Beneath the stars, and the night-winds are flowing
 O'er the ripe corn, the birds and beasts are dreaming —
 Never again may blood of bird or beast
 Stain with its venomous stream a human feast,
 To the pure skies in accusation steaming;
 Avenging poisons shall have ceased
 To feed disease and fear and madness, 2250
 The dwellers of the earth and air
 Shall throng around our steps in gladness,
 Seeking their food or refuge there.
 Our toil from thought all glorious forms shall cull,
 To make this Earth, our home, more beautiful,

og fra det sidste levende hjerte, hvis slag er din grænse:*
 den magtfulde og vise har søgt
 dit komme, i det nedstigende lys
 over det vidstrakte land, som er dit eget, 2220
 lig foråret, hvis åndedrag blander
 alle vellugtende lugte til én,
 kommer du på menneskets veje! —
 Jorden bløtter hele sin barm indenfor din synskreds,
 og alle hendes børn mødes her med fryd
 for at leve af dine smil og knuge dine hellige fødder.

4

Mine brødre, vi er frie! sletterne og bjergene,
 den grå kyst, skovene og kilderne
 er tilholdssteder for de lykkeligste beboere; — mand og kvinde,
 deres fælles trældom sprængt, kan frit låne 2230
 fra lovløs kærlighed en trøst for deres sorg;†
 thi ofte må vi stadig græde, eftersom vi er mennesker.
 En stormfuld nats roligste morgen,
 hvis byger er medynks blide tårer,
 hvis skyer er smil fra dem, der dør
 som børn uden håb eller bekymring,
 og hvis stråler er glæder, der ligger
 i blandede hjerter, har nu herredømmet;
 bevidsthedens daggry, som båret opad på en vinge,
 hastig som solopgangen, oplyser rummet viden om og 2240
 knuger denne golde verden i dens egen funklende omfavnelser!

5

Mine brødre, vi er frie! frugterne gløder
 under stjernerne, og natvindene blæser
 over det modne korn, fuglene og dyrene drømmer —
 aldrig igen kan fugles og dyrs blod‡
 plette en menneskefest med dets onde strøm,
 dampe anklagende til den rene himmel,
 hævnende gifte vil have ophørt med
 at nære sygdom og frygt og galskab;
 jordens og luftens beboere 2250
 skal glade flokkes omkring vore skridt
 og søge deres føde eller tilflugt dér.
 Vor tænknings slid skal samle alle prægtige ideer
 for at gøre denne jord, vort hjem, smukkere,

* 'Det fjerneste menneskehjerte på den yderste grænse for dit styre' (Locock).

† lovløs kærlighed: fri kærlighed, hvor kun den selv er loven.

‡ linje 2245-52: Shelley var vegetar, se Dronning Mab, note 17.

And Science, and her sister Poesy,
Shall clothe in light the fields and cities of the free!

6

'Victory, Victory to the prostrate nations!
Bear witness Night, and ye mute Constellations
Who gaze on us from your crystalline cars!
Thoughts have gone forth whose powers can sleep no more! 2260
Victory! Victory! Earth's remotest shore,
Regions which groan beneath the Antarctic stars,
The green lands cradled in the roar
Of western waves, and wildernesses
Peopled and vast, which skirt the oceans
Where morning dyes her golden tresses,
Shall soon partake our high emotions:
Kings shall turn pale! Almighty Fear,
The Fiend-God, when our charmed name he hear,
Shall fade like shadow from his thousand fanes, 2270
While Truth with Joy enthroned o'er his lost empire reigns!'

LII

Ere she had ceased, the mists of night entwining
Their dim woof, floated o'er the infinite throng;
She, like a spirit through the darkness shining,
In tones whose sweetness silence did prolong,
As if to lingering winds they did belong,
Poured forth her inmost soul: a passionate speech
With wild and thrilling pauses woven among,
Which whoso heard was mute, for it could teach
To rapture like her own all listening hearts to reach. 2280

LIII

Her voice was as a mountain stream which sweeps
The withered leaves of Autumn to the lake,
And in some deep and narrow bay then sleeps
In the shadow of the shores; as dead leaves wake,
Under the wave, in flowers and herbs which make
Those green depths beautiful when skies are blue,
The multitude so moveless did partake
Such living change, and kindling murmurs flew
As o'er that speechless calm delight and wonder grew.

LIV

Over the plain the throngs were scattered then 2290
In groups around the fires, which from the sea
Even to the gorge of the first mountain-glen

og videnskab og hendes søster poesi
skal klæde markerne og de fries byer i lys!

6

Sejr, sejr til de nedslåede nationer!
aflæg vidnesbyrd Nat! og I tavse stjernebilleder
som stirrer på os fra jeres krystalvogne!
Tanker er gået ud, hvis kræfter ikke mere kan sove! 2260
Sejr! Sejr! Jordens fjerneste kyst,
egne der stønner under de antarktiske stjerner,
de grønne lande svøbt i bruset
fra vestlige bølger, og befolkede og
vældige vildmarker som kanter havene,
hvor morgenen farver sin gyldne lokker,
skal snart have del i vore ophøjede følelser:
konger skal blegne! den almægtige frygt,
Djævleguden, skal, når han hører vort fortryllede navn,
falme som skyggen fra sine tusinde templer, mens, 2270
tronet over hans tabte rige, sandhed og glæde hersker!"

52

Før hun holdt inde, svævede nattens tåger, mens de
sammenflettede deres dunkle væv, over den uendelige mængde;
hun, skinnende som en ånd gennem mørket,
i toner hvis blidhed stilheden forlængede,
som om de tilhørte dvælende vinde,
udøste sin inderste sjæl: en lidenskabelig tale
med vilde og betagende ophold vævet ind imellem,
hvem der end hørte den blev stum, for den kunne lære
alle lyttende hjerter at opnå en henrykkelse lig hendes egen. 2280

53

Hendes stemme var som en bjergstrøm, der fejer
efterårets visnede blade til søen
og så sover i en dyb og snæver bugt
i kysternes skygge; som dødt løv der vågner
under bølgen i blomster og planter, der gør
de grønne dyb smukke når himlen er blå,
så ubevægelig tog mængden del i en sådan levende
forandring, og en stigende mumlen bredte sig,
da fryd og undren voksede over den tavse ro.

54

Vrimlen spredtes derefter ud over sletten 2290
i grupper omkring bålene, som fra havet
helt til slugten af den første bjergkløft,

Blazed wide and far: the banquet of the free
 Was spread beneath many a dark cypress-tree,
 Beneath whose spires, which swayed in the red flame,
 Reclining, as they ate, of Liberty,
 And Hope, and Justice, and Laone's name,
 Earth's children did a woof of happy converse frame.

LV

Their feast was such as Earth, the general mother,
 Pours from her fairest bosom, when she smiles 2300
 In the embrace of Autumn; — to each other
 As when some parent fondly reconciles
 Her warring children, she their wrath beguiles
 With her own sustenance, they relenting weep:
 Such was this Festival, which from their isles
 And continents, and winds, and oceans deep,
 All shapes might throng to share, that fly, or walk or creep —

LVI

Might share in peace and innocence, for gore
 Or poison none this festal did pollute,
 But, piled on high, an overflowing store 2310
 Of pomegranates and citrons, fairest fruit,
 Melons, and dates, and figs, and many a root
 Sweet and sustaining, and bright grapes ere yet
 Accursèd fire their mild juice could transmute
 Into a mortal bane, and brown corn set
 In baskets; with pure streams their thirsting lips they wet.

LVII

Laone had descended from the shrine,
 And every deepest look and holiest mind
 Fed on her form, though now those tones divine
 Were silent as she passed; she did unwind 2320
 Her veil, as with the crowds of her own kind
 She mixed; some impulse made my heart refrain
 From seeking her that night, so I reclined
 Amidst a group, where on the utmost plain
 A festal watchfire burned beside the dusky main.

LVIII

And joyous was our feast; pathetic talk,
 And wit, and harmony of choral strains,

blussede milevidt omkring: de fries festmåltid
bredte sig under de mange mørke cypresser,
under hvis toppe, der svajede i den røde flamme,
jordens børn, halvt liggende medens de spiste, dannede
et væv af lykkelig samtale om frihed og håb
og retfærdighed og Laones navn.

55

Deres fest var en sådan som jorden, alles mor,
øser ud af sin fagreste barm, når hun smiler 2300
i efterårets omfavelse; — de græder eftergivende
til hinanden, som når en forælder kærligt
forliger sine stridende børn, ved at hun narrer
deres vrede med sine egne næringsmidler:
sådan var denne højtidsfest, som alle former, der flyver
eller går eller kryber, kunne flokkes til fra deres øer
og fastlande og vinde og dybe oceaner for at tage del i, —

56

kunne dele i fred og uskyldighed, thi hverken blod
eller gift besmudsede denne fest,
men et overfyldt lager var stablet op 2310
af granatæbler og citroner, de skønneste frugter,
meloner og dadler og figner og mange
søde og nærende rødder og friske druer, før endnu
den fordømte ild kunne forvandle deres saft til dødelig gift,*
og brunt korn anbragt i kurve;
med rene strømme vædede de deres tørstende læber.

57

Laone var steget ned fra altret
og selv det dybeste blik og helligste sind nærrede sig
ved hendes skikkelse, skønt de guddommelige toner
nu var tavse, da hun passerede; hun løsnede 2320
sit slør, da hun blandede sig med skarerne af sin egen slags;
en tilskyndelse fik mit hjerte til at afholde sig
fra at opsøge hende denne nat, så jeg hvilede
midt i en gruppe på den yderste slette, hvor
et festvagtblus brændte ved siden af det dunkle hav.

58

Og vor fest var lystig; rørende samtaler
og vid, og koraltoners harmonier,

---

* dødelig gift: alkohol (Longman 2).

While far Orion o'er the waves did walk
 That flow among the isles, held us in chains
 Of sweet captivity which none disdains 2330
 Who feels: but when his zone grew dim in mist
 Which clothes the Ocean's bosom, o'er the plains
 The multitudes went homeward, to their rest,
 Which that delightful day with its own shadow blessed.

CANTO VI

I

Beside the dimness of the glimmering sea,
 Weaving swift language from impassioned themes,
 With that dear friend I lingered, who to me
 So late had been restored, beneath the gleams
 Of the silver stars; and ever in soft dreams 2340
 Of future love and peace sweet converse lapped
 Our willing fancies, till the pallid beams
 Of the last watchfire fell, and darkness wrapped
 The waves, and each bright chain of floating fire was snapped;

II

And till we came even to the City's wall
 And the great gate; then, none knew whence or why,
 Disquiet on the multitudes did fall:
 And first, one pale and breathless passed us by,
 And stared and spoke not; — then with piercing cry
 A troop of wild-eyed women, by the shrieks 2350
 Of their own terror driven — tumultuously
 Hither and thither hurrying with pale cheeks,
 Each one from fear unknown a sudden refuge seeks—

III

Then, rallying cries of treason and of danger
 Resounded: and — 'They come! to arms! to arms!
 The Tyrant is amongst us, and the stranger
 Comes to enslave us in his name! to arms!
 In vain: for Panic, the pale fiend who charms
 Strength to forswear her right, those millions swept
 Like waves before the tempest — these alarms
 Came to me, as to know their cause I leapt 2360
 On the gate's turret, and in rage and grief and scorn I wept!

medens fjerne Orion vandrede over bølgerne,
 der flød mellem øerne, holdt os i et blidt
 fangenskabs lænker, som ingen, der kan føle, 2330
 foragter: men da hans bælte blev utydeligt i tågen,*
 der beklæder havets barm, gik skarerne hjemad
 over sletterne til deres hvile, som denne
 herlige dag velsignede med sin egen skygge.

SJETTE SANG

1

Ved siden af det dunkle glimtende hav,
 hvor vi med lidenskabelige emner vævede en
 ivrig samtale, dvælede jeg, under sølvstjernernes skær,
 med hin kære ven, som så nyligt var givet mig tilbage,
 og bestandig indhyllede en behagelig konversation 2340
 vore villige forestillinger i blide drømme om
 fremtidig kærlighed og fred, indtil det sidste
 vagtbåls gustne stråler døde hen, og mørke indsvøbte
 bølgerne, og hver lysende svævende ildlænke blev revet væk,

2

og indtil som vi kom til Byens mur
 og den store port; da faldt uro, ingen vidste hvorfor
 eller hvorfor, over folkemængden:
 og først gik en forbi os, der var bleg og åndeløs og stirrede
 og talte ikke; — så søger med gennemtrængende råb
 hver enkelt i en trup af vildøjede kvinder,
 drevet af deres egne angstskrig,
 idet de iler tumultagtig hid og did med blege kinder, 2350
 et hastigt ly for ukendt skræk. —

3

Så blev der på grund af forræderi og fare råbt til samling,
 og: — „de kommer! til våben! til våben!
 tyrannen er iblandt os, og den fremmede
 kommer for at slavebinde os i sit navn! til våben!”
 Forgæves: for panik, den blege djævel som forhekser
 styrke til at afsværge sin ret, fejede folkemasserne af sted
 som bølger for stormen — disse alarmsignaler
 nåede mig, og for at kende deres årsag sprang jeg 2360
 op på portens lille tårn, og jeg græd i raseri og sorg og foragt!

---

* bælte: Orions bælte. Orion var ifølge græsk mytologi en mægtig jæger fra Boiotien. Hans far Poseidon gav ham evnen til at gå på vandet.

IV

For to the North I saw the town on fire,
 And its red light made morning pallid now,
 Which burst over wide Asia; — louder, higher,
 The yells of victory and the screams of woe
 I heard approach, and saw the throng below
 Stream through the gates like foam-wrought waterfalls
 Fed from a thousand storms — the fearful glow
 Of bombs flares overhead — at intervals
 The red artillery's bolt mangling among them falls. 2370

V

And now the horsemen come — and all was done
 Swifter than I have spoken — I beheld
 Their red swords flash in the unrisen sun.
 I rushed among the rout, to have repelled
 That miserable flight — one moment quelled
 By voice and looks and eloquent despair,
 As if reproach from their own hearts withheld
 Their steps, they stood; but soon came pouring there
 New multitudes, and did those rallied bands o'erbear.

VI

I strove, as, drifted on some cataract 2380
 By irresistible streams, some wretch might strive
 Who hears its fatal roar: — the files compact
 Whelmed me, and from the gate availed to drive
 With quickening impulse, as each bolt did rive
 Their ranks with bloodier chasm: — into the plain
 Disgorged at length the dead and the alive
 In one dread mass, were parted, and the stain
 Of blood, from mortal steel fell o'er the fields like rain.

VII

For now the despot's bloodhounds with their prey
 Unarmed and unaware, were gorging deep 2390
 Their gluttony of death; the loose array
 Of horsemen o'er the wide fields murdering sweep,
 And with loud laughter for their tyrant reap
 A harvest sown with other hopes; the while,
 Far overhead, ships from Propontis keep
 A killing rain of fire: — when the waves smile
 As sudden earthquakes light many a volcano-isle,

4

For mod nord så jeg byen i flammer,
 og dets røde lys fik nu morgenen, som brød frem
 over vidstrakte Asien, til at blegne; – kraftigere, højere,
 jeg hørte sejrshylene og smerteskrigene,
 komme nærmere og så trængslen nedenunder
 strømme gennem portene som skumfrådende vandfald,
 nærret af tusinde storme – den frygtelige glød
 af granater glimter ovenover – med mellemrum
 falder det røde artilleris skyts sønderrivende blandt dem. 2370

5

Og nu kommer rytterne – og alt blev udført
 hurtigere end jeg har fortalt – jeg så
 deres røde sværd blinke i den uopstegne sol.
 Jeg styrtede ind mellem de flygtende for straks at standse
 den ynkelige flugt – et enkelt øjeblik stod de fortrykte
 af stemme og blikke og veltalende fortvivlelse,
 som om deres egne hjerters bebrejdelse holdt deres skridt
 tilbage; men snart kom nye hærskere
 væltende, og overvældede de sammenkaldte topper.

6

Jeg kæmpede som en stakkel, der drevet mod 2380
 en katarakt af uimodståelige strømme og hører
 dens skæbnesvangre brusen, kunne kæmpe: – de tætte geledder
 opslugte mig og havde held til at trænge ud af porten
 i et skærpet fremstød, da skytset sønderrev
 deres rækker med en blodigere kløft: – spyet ud på sletten
 i en grufuld masse, blev de døde og
 de levende langt om længe skilt ad, og blodpletten
 fra dødeligt stål faldt over markerne som regn.

7

For nu mætter despotens blodhunde til fulde
 deres grådighed efter død med deres ubevæbnede 2390
 og overrumplede bytte; rytternes løse række
 fejer myrdende hen over de vidtstrakte marker,
 og høster højt leende en afgrøde,
 sået med andre håb, til deres tyran, medens
 skibe fra Propentis vedligeholder en dræbende*
 ildregn højt ovenover: – og bølgerne smiler,
 da pludselige jordskælv oplyser mange vulkanøer.

---

* Propentis: Mamarahavet, der ligger mellem Konstantinopel og Lilleasien.

VIII

Thus sudden, unexpected feast was spread
 For the carrion-fowls of Heaven. — I saw the sight —
 I moved — I lived — as o'er the heaps of dead, 2400
 Whose stony eyes glared in the morning light
 I trod; — to me there came no thought of flight,
 But with loud cries of scorn, which whoso heard
 That dreaded death, felt in his veins the might
 Of virtuous shame return, the crowd I stirred,
 And desperation's hope in many hearts recurred.

IX

A band of brothers gathering round me, made,
 Although unarmed, a steadfast front, and still
 Retreating, with stern looks beneath the shade
 Of gathered eyebrows, did the victors fill 2410
 With doubt even in success; deliberate will
 Inspired our growing troop; not overthrown
 It gained the shelter of a grassy hill,
 And ever still our comrades were hewn down,
 And their defenceless limbs beneath our footsteps strown.

X

Immovably we stood — in joy I found,
 Beside me then, firm as a giant pine
 Among the mountain-vapours driven around,
 The old man whom I loved — his eyes divine
 With a mild look of courage answered mine, 2420
 And my young friend was near, and ardently
 His hand grasped mine a moment — now the line
 Of war extended, to our rallying cry
 As myriads flocked in love and brotherhood to die.

XI

For ever while the sun was climbing Heaven
 The horseman hewed our unarmed myriads down
 Safely, though when by thirst of carnage driven
 Too near, those slaves were swiftly overthrown
 By hundreds leaping on them: — flesh and bone
 Soon made our ghastly ramparts; then the shaft 2430
 Of the artillery from the sea was thrown
 More fast and fiery, and the conquerors laughed
 In pride to hear the wind our screams of torment waft.

8

Således med ét blev et uventet festmåltid dækket op
 til himlens ådselsfugle. — Jeg så synet — jeg bevægede mig —
 jeg var i live — da jeg trådte hen over stakkene af døde, 2400
 hvis stenagtige øjne stirrede i morgenlyset; —
 til mig kom der ingen tanke om flugt,
 men med høje hånlige råb, så hvem der end hørte om
 hin frygtede død, ved anstændig skam, igen følte*
 styrken i sine årer, opildnede jeg hoben,
 og desperationens håb vendte tilbage i mange hjerter.

9

En flok brødre, der samlede sig omkring mig, udgjorde,
 skønt ubevæbnet, en fast front, og mens de stadig
 trak sig tilbage, fyldte de, med strenge blikke 2410
 under skyggen af rynkede bryn, sejrherrene
 med tvivl selv i deres fremgang; en spirende vilje
 oplivede vor voksende trop, og uden at være løbet
 over ende nåede den i ly på en græsklædt høj,
 mens vore kammerater stedse blev hugget ned,
 og deres forsvarsløse lemmer strøet under vore fodtrin.

10

Vi stod ubevægelige — ved siden af mig,
 urokelig som en kæmpefyrt mellem bjergdampe,
 der blev jaget omkring, opdagede jeg da glad
 den gamle mand, som jeg elskede — hans guddommelige øjne
 svarede mine med modets milde blik, 2420
 også min unge ven var nær ved, og glødende
 greb hans hænder mine et øjeblik — nu udvidede
 kamplinjen sig ved vort råb til samling,
 idet myriader flokkedes i kærlighed og broderskab for at dø.

11

For bestandig, medens solen besteg himlen,
 huggede rytterne uden fare vore ubevæbnede
 skarer ned, dog da de af tørst efter blodbad
 var trukket for nær, blev disse slaver hurtigt fældet
 af hundreder, der sprang på dem: — snart udgjorde
 kød og ben vore uhyggelige fæstningsvolde; så 2430
 blev artilleriets pile kastet hurtigere
 og voldsommere fra havet, og erobrerne lo stolt
 ved at høre vinden bære vore pinselskrig med sig.

---

* frygtede død: kujonens død.

XII

For on one side alone the hill gave shelter,
 So vast that phalanx of unconquered men,
 And there the living in the blood did welter
 Of the dead and dying, which in that green glen,
 Like stifled torrents, made a plashy fen
 Under the feet — thus was the butchery waged
 While the sun clomb Heaven's eastern steep — but when 2440
 It 'gan to sink — a fiercer combat raged,
 For in more doubtful strife the armies were engaged.

XIII

Within a cave upon the hill were found
 A bundle of rude pikes, the instrument
 Of those who war but on their native ground
 For natural rights: a shout of joyance sent
 Even from our hearts the wide air pierced and rent,
 As those few arms the bravest and the best
 Seized, and each sixth, thus armed, did now present
 A line which covered and sustained the rest, 2450
 A confident phalanx, which the foes on every side invest.

XIV

That onset turned the foes to flight almost;
 But soon they saw their present strength, and knew
 That coming night would to our resolute host
 Bring victory; so dismounting, close they drew
 Their glittering files, and then the combat grew
 Unequal but most horrible; — and ever
 Our myriads, whom the swift bolt overthrew,
 Or the red sword, failed like a mountain river
 Which rushes forth in foam to sink in sands for ever. 2460

XV

Sorrow and shame, to see with their own kind
 Our human brethren mix, like beasts of blood,
 To mutual ruin armed by one behind
 Who sits and scoffs! — That friend so mild and good,
 Who like its shadow near my youth had stood,
 Was stabbed! — my old preserver's hoary hair
 With the flesh clinging to its roots, was strewed
 Under my feet! — I lost all sense or care,
 And like the rest I grew desperate and unaware.

12

For bakken gav alene ly på den ene side,
 så vældig var falanksen af ubesejrede mænd,
 og dér væltede de levende sig i de
 dødes og døendes blod, som i den grønne bjergkløft,
 lig kvalte rivende strømme, var blevet til en plasket mose
 under fødderne – således førtes slagteriet,
 medens solen besteg himlens stejle østlige skrænt, 2440
 men da den begyndte at synke, rasede en vildere kamp,
 for hærene blev indviklet i en mere uafgjort strid.

13

Inde i en hule på bakken blev der fundet
 et bundt primitive lanser, redskaber
 brugt af dem, som kun kæmper på hjemlige jord
 for deres naturlige rettigheder: et glædesråb, der kom
 lige fra vor hjerter, gennemtrængte og flængede den vide luft,
 da de modigste og bedste greb de få våben,
 og hver sjette, således bevæbnet, dannede
 en linje, der dækkede og støttede resten, 2450
 en tillidsfuld falanks, som fjenderne omringer helt.

14

Dette angreb fik næsten fjenderne til at flygte,
 men de indså snart deres nuværende styrke og vidste,
 at den kommende nat ville bringe sejr til
 vor beslutsomme hær, så de steg af og formede
 tætte glitrende geledder, og så voksede den
 ulige, men frygtelige kamp; – og stadigvæk svandt
 vor myriader bort, som det hastige skyts eller
 det røde sværd fældede, lig en bjergflod der bruser
 skummende af sted for at synke ned i sandet for altid. 2460

15

Åh, sorg og skam ved at se vore menneskebrødre
 blande sig med deres egen art som blodets dyr,
 bevæbnet til fælles undergang af en bagved,*
 der sidder og spotter! – Hin så milde og gode ven,
 der havde stået min ungdom nær som dens skygge,
 blev dolket! – min gamle redningsmands hvidgrå hår
 med kødet hængende fast til dets rødder, var strøet
 under mine fødder! – jeg mistede al sans og omtanke
 og som resten, blev jeg desperat og hensynsløs.

---

* Tyrannen.

XVI

The battle became ghastlier — in the midst 2470
 I paused, and saw, how ugly and how fell
 O Hate! thou art, even when thy life thou shedd'st
 For love. The ground in many a little dell
 Was broken, up and down whose steeps befell
 Alternate victory and defeat, and there
 The combatants with rage most horrible
 Strove, and their eyes started with cracking stare,
 And impotent their tongues they lolled into the air,

XVII

Flaccid and foamy, like a mad dog's hanging;
 Want, and Moon-madness, and the pest's swift Bane 2480
 When its shafts smite — while yet its bow is twanging —
 Have each their mark and sign — some ghastly stain;
 And this was thine, O War! of hate and pain
 Thou loathèd slave! I saw all shapes of death
 And ministered to many, o'er the plain
 While carnage in the sunbeam's warmth did seethe,
 Till twilight o'er the east wove her serenest wreath.

XVIII

The few who yet survived, resolute and firm
 Around me fought. At the decline of day
 Winding above the mountain's snowy term 2490
 New banners shone; they quivered in the ray
 Of the sun's unseen orb — ere night the array
 Of fresh troops hemmed us in — of those brave bands
 I soon survived alone — and now I lay
 Vanquished and faint, the grasp of bloody hands
 I felt, and saw on high the glare of falling brands:

XIX

When on my foes a sudden terror came,
 And they fled, scattering — lo! with reinless speed
 A black Tartarian horse of giant frame
 Comes trampling over the dead, the living bleed 2500
 Beneath the hoofs of that tremendous steed,
 On which, like to an Angel, robed in white,
 Sate one waving a sword; — the hosts recede
 And fly, as through their ranks with awful might,
 Sweeps in the shadow of eve that Phantom swift and bright;

16

Slaget blev uhyggeligere — i midten af det
standsede jeg, og så, oh had! hvor hæslig
og hvor grusom du er, selv når du udgyder dit liv
for kærlighedens skyld. I mange dale var terrænet bakket,
op og ned af deres skrænter blev det skiftevis
sejr og nederlag, og de kæmpende
stred dér med det mest forfærdelige raseri,
og deres øjne stod ud med bristet stirren,
og magtesløs rakte de deres tunger ud i luften,

17

slatne og frådende, hængende som en gal hunds;
nød og månesyge og pestens heftige gift,
når dens pile rammer, mens buen endnu klinger,
har hver deres mærke og tegn — en eller anden uhyggelig plet;
og denne var din, oh krig! du hadets og smertens
afskyede slave. Over sletten så jeg alle
former for død og tildelt mange,
medens blodbad sydede i solstrålens varme,
indtil i øst skumringen vævede sin roligste krans.

18

De få der endnu var i live, kæmpede hårdt
og beslutsomt rundt om mig. Da dagen gik på hæld,
bugtede skinnede nye bannere sig i vinden over
bjergets snegrænse: de flimrede i strålen
fra solens usete klode — før natten kom, blev vi
indesluttet af friske tropper — snart var alene jeg i live
af de modige mænd — og nu lå jeg
overvundet og svag, jeg mærkede blodige hænders greb,
og så højt oppe lysskæret fra faldende sværd:

19

Da greb en pludselig rædsel mine fjender,
og de spredte sig og flygtede — se! en sort tartarhest
af gigantisk skikkelse kommer med tøjlesløs fart
trampende hen over de døde, de levende bløder
under den kæmpestore stridshests hove,
på hvilken én, der lignede en hvidklædt engel,
sad og svingede et sværd; — hærskarerne trækker sig tilbage
og flyer, da synet i aftenens skygge med forfærdelig styrke,
hastigt og strålende fejer gennem deres geledder;

XX

And its path made a solitude. — I rose
 And marked its coming: it relaxed its course
 As it approached me, and the wind that flows
 Through night, bore accents to mine ear whose force
 Might create smiles in death — the Tartar horse 2510
 Paused, and I saw the shape its might which swayed,
 And heard her musical pants, like the sweet source
 Of waters in the desert, as she said,
 'Mount with me, Laon, now' — I rapidly obeyed.

XXI

Then: 'Away! away!' she cried, and stretched her sword
 As 'twere a scourge over the courser's head,
 And lightly shook the reins. — We spake no word,
 But like the vapour of the tempest fled
 Over the plain; her dark hair was dispread
 Like the pine's locks upon the lingering blast; 2520
 Over mine eyes its shadowy strings it spread
 Fitfully, and the hills and streams fled fast,
 As o'er their glimmering forms the steed's broad shadow passed.

XXII

And his hoofs ground the rocks to fire and dust,
 His strong sides made the torrents rise in spray,
 And turbulence, as of a whirlwind's gust
 Surrounded us; — and still away! away!
 Through the desert night we sped, while she alway
 Gazed on a mountain which we neared, whose crest,
 Crowned with a marble ruin, in the ray 2530
 Of the obscure stars gleamed; — its rugged breast
 The steed strained up, and then his impulse did arrest.

XXIII

A rocky hill which overhung the Ocean: —
 From that lone ruin, when the steed that panted
 Paused, might be heard the murmur of the motion
 Of waters, as in spots for ever haunted
 By the choicest winds of Heaven, which are enchanted
 To music, by the wand of Solitude,
 That wizard wild, and the far tents implanted
 Upon the plain, be seen by those who stood 2540
 Thence marking the dark shore of Ocean's curved flood.

20

og hvor den gik, blev der tomt omkring den. — Jeg rejste mig
 og iagttog dens komme: den sagtnede farten
 da den nærmede sig, og vinden som flyder
 gennem nat, bar toner til mit øre, hvis kraft
 kunne skabe smil i døden — tartarhesten 2510
 standsede, og jeg så formen, som beherskede dens styrke,
 og hørte hendes melodiske pusten, som en frisk
 vandkilde i ørknen, da hun sagde:
 „Sæt dig op hos mig Laon, nu“ — jeg adlød omgående.

21

Så: „Bort! bort!“ råbte hun og strakte sit sværd
 over stridshestens hoved, som var det en svøbe,
 og rystede tømme let: — Vi sagde ikke et ord
 men fór som stormens tåge
 over sletten; hendes mørke hår var udsprede
 som pinjens lokker på den dvælende blæst; 2520
 det bredte i ryk sine skyggefulde strenge over mine øjne,
 og højene og floderne fór rask afsted, da gangerens
 brede skygge passerede hen over deres svagt skinnede former.

22

Og hans hove malede klipperne til ild og støv,
 hans stærke flanker fik de kraftige strømme til at løfte sig i sprøjt,
 og voldsom uro omgav os som ved en hvirvelvinds
 heftige stød; — og bestandig bort! bort!
 ilede vi gennem den øde nat, medens hun hele tiden
 stirrede på et bjerg, som vi nærmede os, hvis kam,
 kronet af en marmorruin, skinnede i de dunkle 2530
 stjerners stråler; — stridshingsten arbejdede sig op
 ad dets forrevne skrænt, og holdt så stille.

23

En klippehøj som ragede ud over havet: —
 fra den ensomme ruin, da den prustende stridshingst
 standsede, kunne man høre rislen af vand, —
 som på steder, der for evigt er hjemløst
 af himlens mest udsøgte vinde, er forvandlet
 til musik af ensomhedens tryllestav, hin vilde
 troldmand, — og de fjerne telte anbragt
 på sletten kunne ses af dem, der stod på højen 2540
 og iagttog den mørke bred af Oceans krummede flod.

XXIV

One moment these were heard and seen — another
 Passed; and the two who stood beneath that night,
 Each only heard, or saw, or felt the other;
 As from the lofty steed she did alight,
 Cythna, (for, from the eyes whose deepest light
 Of love and sadness made my lips feel pale
 With influence strange of mournfullest delight,
 My own sweet sister looked), with joy did quail,
 And felt her strength in tears of human weakness fail. 2550

XXV

And for a space in my embrace she rested,
 Her head on my unquiet heart reposing,
 While my faint arms her languid frame invested;
 At length she looked on me, and half unclosing
 Her tremulous lips, said, 'Friend, thy bands were losing
 The battle, as I stood before the King
 In bonds. — I burst them then, and swiftly choosing
 The time, did seize a Tartar's sword, and spring
 Upon his horse, and swift, as on the whirlwind's wing,

XXVI

'Have thou and I been borne beyond pursuer, 2560
 And we are here.' — Then, turning to the steed,
 She pressed the white moon on his front with pure
 And rose-like lips, and many a fragrant weed
 From the green ruin plucked, that he might feed; —
 But I to a stone seat that Maiden led,
 And, kissing her fair eyes, said, 'Thou hast need
 Of rest,' and I heaped up the courser's bed
 In a green mossy nook, with mountain flowers dispread.

XXVII

Within that ruin, where a shattered portal 2570
 Looks to the eastern stars, abandoned now
 By man, to be the home of things immortal,
 Memories, like awful ghosts which come and go,
 And must inherit all he builds below,
 When he is gone, a hall stood; o'er whose roof
 Fair clinging weeds with ivy pale did grow,
 Claspings its gray rents with a verdurous woof,
 A hanging dome of leaves, a canopy moon-proof.

24

Et øjeblik blev disse hørt og set – det næste
var de borte; og de to, som stod under natten,
hørte eller så eller følte kun den anden;
da hun steg ned fra den høje gang,
blev Cythna (thi øjnene, hvis dybeste lys
af kærlighed og bedrøvelse fik mine læber til at føles blege
ved den mest sorgfulde fryds sælsomme indflydelse,
var min egen kære søsters) forsagt af glæde
og mærkede sin styrke svigte i menneskesvagheds tårer. 2550

25

Og for en tid blev hun i min favn,
hendes hoved hvilede ved mit urolige hjerte,
medens mine matte arme omsluttede hendes kraftløse skikkelse:
omsider så hun på mig, og idet hun halv skilte
sine skælvende læber, sagde hun: „Min ven, dine mænd tabte
slaget, mens jeg stod foran kongen
i lænker. – Jeg sprængte dem, og idet jeg hastigt valgte
øjeblikket, greb jeg et tartarsværd og sprang
op på hans hest, og hurtigt, som på en hvirvelvinds vinge,

26

„er du og jeg båret hinsides forfølgerne, 2560
og vi er her.” – Så vendte hun sig om mod stridshingsten,
og trykkede sine rene og rosenagtige læber på hans pandes
hvide måne og plukkede mange vellugtende planter
fra den grønne ruin, for at han kunne æde;
men jeg førte pigen hen til et stensæde og sagde,
idet jeg kyssede hendes skønne øjne: „Du har behov
for hvile,” og i en grøn mosdækket krog
redte jeg et leje til hesten af bjergblomster.

27

Inde i ruinen, hvor en sønderslået portal 2570
vender mod de østlige stjerner – nu forladt
af mennesket for at blive hjemstedet for udødelige ting,
erindringer, lig ærefrygtindgydende genfærd
der kommer og går og må arve alt, han bygger på jorden,
når han er borte – var der en hal; over dens tag
groede skønne vilde planter og bleg vedbend,
som hægtede dens grå revner sammen til et grønt væv,
en hængende bladkuppel, et månetæt løvtag.

XXVIII

The autumnal winds, as if spell-bound, had made
 A natural couch of leaves in that recess,
 Which seasons none disturbed, but, in the shade 2580
 Of flowering parasites, did Spring love to dress
 With their sweet blooms the wintry loneliness
 Of those dead leaves, shedding their stars, whene'er
 The wandering wind her nurslings might caress;
 Whose intertwining fingers ever there
 Made music wild and soft that filled the listening air.

XXIX

We know not where we go, or what sweet dream
 May pilot us through caverns strange and fair
 Of far and pathless passion, while the stream
 Of life, our bark doth on its whirlpools bear, 2590
 Spreading swift wings as sails to the dim air;
 Nor should we seek to know, so the devotion
 Of love and gentle thoughts be heard still there
 Louder and louder from the utmost Ocean
 Of universal life, attuning its commotion.

XXX

To the pure all things are pure! Oblivion wrapped
 Our spirits, and the fearful overthrow
 Of public hope was from our being snapped,
 Though linked years had bound it there; for now
 A power, a thirst, a knowledge, which below 2600
 All thoughts, like light beyond the atmosphere,
 Clothing its clouds with grace, doth ever flow,
 Came on us, as we sate in silence there,
 Beneath the golden stars of the clear azure air; —

XXXI

In silence which doth follow talk that causes
 The baffled heart to speak with sighs and tears,
 When wildering passion swalloweth up the pauses
 Of inexpressive speech: — the youthful years
 Which we together passed, their hopes and fears,
 The common blood which ran within our frames, 2610
 That likeness of the features which endears

28

Efterårsvindene, som var de tryllebundet, havde dannet
 en naturlig seng af blade i denne afkrog,
 som ingen årstider forstyrrede, men foråret elskede 2580
 i de blomstrende slyngplanters skygge at smykke de døde
 blades vinterlige ensomhed med deres yndige blomster,
 da de kastede deres stjerner, når som helst
 den vandrende vind kunne kærtegne sine plejebørn; *
 hvis sammenflettede fingre altid dér
 lavede vild og blid musik, som fyldte den lyttende luft.

29

Vi ved ikke hvor vi går hen, eller hvilken sød drøm
 der kan styre os gennem en fjern og vildsom lidenskabs
 ukendte og skønne grotter, medens livets flod
 bærer vor bark på sine strømhvirvler 2590
 og udbreder sine hastige vinger som sejl for den sagte luft;
 vi bør heller ikke søge at vide det, så hengiven
 kærlighed og milde tanker stadig kan høres
 højere og højere fra det altomfattende livs yderste ocean,
 og bringe sig i harmoni med dets bevægelse.

30

For den rene er alting rent! Glemsel indsvøbte
 vore ånder, og den skrækkelige omstyrtning
 af det folkelige håb blev snappet fra vor tilværelse,†
 skønt sammenkædede år havde bundet det der; for nu 2600
 kom en magt, en tørst, en viden, der altid strømmer
 under alle tanker, som et lys der hinsides atmosfæren
 klæder dens skyer i ynde,
 over os, mens vi sad tavse der
 under den klare azurblå lufts gyldne stjerner.

31

I den tavshed der følger på en samtale, som får
 det forbløffede hjerte til at tale med sukke og tårer,
 når forvirrende lidenskab sluger pauserne
 i planløs tale: — de unge år
 som vi tilbragte sammen, deres håb og bekymring,
 det fælles blod som løb i vore legemer, 2610
 den lighed i træk som gør tankerne

---

* plejebørn: vedbenden. Dens blade er femfingret, jf. Dronning Mab 9, fodnote s. 123.

† Håbet om at revolutionen skulle have lykkedes,

The thoughts expressed by them, our very names,
And all the wingèd hours which speechless memory claims,

XXXII

Had found a voice — and ere that voice did pass,
The night grew damp and dim, and, through a rent
Of the ruin where we sate, from the morass
A wandering Meteor by some wild wind sent,
Hung high in the green dome, to which it lent
A faint and pallid lustre; while the song
Of blasts, in which its blue hair quivering bent, 2620
Strewed strangest sounds the moving leaves among;
A wondrous light, the sound as of a spirit's tongue.

XXXIII

The Meteor showed the leaves on which we sate,
And Cythna's glowing arms, and the thick ties
Of her soft hair, which bent with gathered weight
My neck near hers; her dark and deepening eyes,
Which, as twin phantoms of one star that lies
O'er a dim well, move, though the star reposes,
Swam in our mute and liquid ecstasies,
Her marble brow, and eager lips, like roses, 2630
With their own fragrance pale, which Spring but half uncloses.

XXXIV

The Meteor to its far morass returned:
The beating of our veins one interval
Made still; and then I felt the blood that burned
Within her frame, mingle with mine, and fall
Around my heart like fire; and over all
A mist was spread, the sickness of a deep
And speechless swoon of joy, as might befall
Two disunited spirits when they leap
In union from this earth's obscure and fading sleep. 2640

XXXV

Was it one moment that confounded thus
All thought, all sense, all feeling, into one
Unutterable power, which shielded us
Even from our own cold looks, when we had gone
Into a wide and wild oblivion

de udtrykker kære, selve vore navne og alle*
de vingede timer, som usigelige minder gør krav på,

32

havde fået stemme: — og før stemmen svandt,
blev natten tåget og dunkel, og gennem en revne
i ruinen, hvor vi sad, hang en vandrende meteor,
sendt fra moradset af en eller anden vild vind,
højt oppe i den grønne kuppel og gav den
en svag og gusten glans; medens dens blå hår†
flimrende bøjede sig i blæsten, hvis sang 2620
strøede ejendommelige lyde mellem bladene;
et vidunderligt lys, lyden som af en ånds tungemål.

33

Meteoren viste os løvet, vi sad på,
og Cythnas glødende arme og hendes bløde hårs
tykke bånd, som med samlet vægt bøjede min hals
nær hen til hendes, hendes mørke og dybe øjne
der svømmede — ligesom et dobbeltbillede af en enkelt stjerne,
der ligger over en dunkel brønd, bevæger sig,
skønt stjernen hviler — i vore tavse og rene ekstaser,
hendes marmoragtige pande og ivrige læber lig roser, 2630
blege af deres egen vellugt, som foråret kun halvt åbner.

34

Meteoren vendte tilbage til sit fjerne morads:
vore årers banken var stille en stund;
og så følte jeg blodet, som brændte
i hendes legeme, blandes med mit og falde
omkring mit hjerte som ild; og overalt
bredte en tåge sig, en dyb og usigelig
glædesafmagts syge, som det kunne hænde
to uforenede sjæle, når de i forening
springer fra denne jords mørke og flygtige søvn. 2640

35

Var det et øjeblik, der sammenblandede
alle tanker, alle sanser, al følelse til én
ubeskriverlig magt, som skærmede os
endog for vor egen kulde, da vi var gået
ind i en tummel og ømheds store

---

* navne: Laon og Laone.

† Meteoren, lygtemanden er blå.

Of tumult and of tenderness? or now
 Had ages, such as make the moon and sun,
 The seasons, and mankind their changes know,
 Left fear and time unfelt by us alone below?

XXXVI

I know not. What are kisses whose fire clasps 2650
 The failing heart in languishment, or limb
 Twined within limb? or the quick dying gasps
 Of the life meeting, when the faint eyes swim
 Through tears of a wide mist boundless and dim,
 In one caress? What is the strong control
 Which leads the heart that dizzy steep to climb,
 Where far over the world those vapours roll
 Which blend two restless frames in one reposing soul?

XXXVII

It is the shadow which doth float unseen,
 But not unfelt, o'er blind mortality, 2660
 Whose divine darkness fled not from that green
 And lone recess, where lapped in peace did lie
 Our linkèd frames, till, from the changing sky
 That night and still another day had fled;
 And then I saw and felt. The moon was high,
 And clouds, as of a coming storm, were spread
 Under its orb — loud winds were gathering overhead.

XXXVIII

Cythna's sweet lips seemed lurid in the moon,
 Her fairest limbs with the night wind were chill,
 And her dark tresses were all loosely strewn 2670
 O'er her pale bosom: — all within was still,
 And the sweet peace of joy did almost fill
 The depth of her unfathomable look; —
 And we sate calmly, though that rocky hill,
 The waves contending in its caverns strook,
 For they foreknew the storm, and the gray ruin shook.

XXXIX

There we unheeding sate, in the communion
 Of interchangèd vows, which, with a rite
 Of faith most sweet and sacred, stamped our union. —

og vilde glemsel? eller havde tidsaldre nu,
 sådanne som får månen og solen,
 årstiderne og menneskene til at kende deres forandringer,
 ladt angst og tid være ufølt alene af os her nedenunder?*

36

Jeg ved det ikke. Hvad er kys, hvis ild kraftesløst 2650
 omslutter det svigtende hjerte eller lemmer
 flettet ind i lemmer? eller de hastigt døende gisp
 af livet der mødes, når de matte øjne svømmer
 gennem en grænseløs og dunkel tåges tårer,
 i et eneste kærtegn? Hvad er den stærke magt,
 der leder hjertet til at bestige den svimlende stejle skrænt,
 hvor langt hen over verden de dampe ruller,†
 som blander to rastløse legemer til én hvilende sjæl?

37

Det er skyggen, der svæver uset, 2660
 men ikke ufølt, over blind dødelighed,
 hvis guddommelige mørke ikke flygtede fra denne grønne
 og ensomme afkrog, hvor vore sammenlænkede
 kroppe lå hyllet i fred; indtil, fra den skiftende himmel,
 den nat og endnu en dag var hastet af sted;
 og så kunne jeg se og føle. Månen stod højt,
 og skyerne, som fra et kommende uvejr, blev udbredt
 under dets kugle, — larmende vinde samledes ovenover.

38

Cythnas elskede læber virkede farveløse i måneskæret,
 hendes dejligste lemmer var kolde af nattevinden,
 og hendes mørke fletninger var alle løseligt strøet 2670
 over hendes blege barm: — alt indenfor var stille,
 og glædens søde fred fyldte næsten
 hendes uudgrundelige blik dyb:
 og vi sad roligt, skønt de stridende bølger
 slog ind i klippehøjens grotter,
 for de forudså uvejret. og den grå ruin rystede.

39

Uden at agte på dette sad vi der i et fællesskab
 af udvekslede løfter, som med det inderligste og
 helligste troskabsritual bekræftede vor forening —

---

* nedenunder: i denne verden.

† dampe eller 'skyer': tankens eller fantasiens dannelser (Ellis).

Few were the living hearts which could unite 2680
 Like ours, or celebrate a bridal-night
 With such close sympathies, for to each other
 Had high and solemn hopes, the gentle might
 Of earliest love, and all the thoughts which smother,
 Cold Evil's power, now linked a sister and a brother..

XL

And such is Nature's modesty, that those
 Who grow together cannot choose but love,
 If faith or custom do not interpose,
 Or common slavery mar what else might move
 All gentlest thoughts; as in the sacred grove 2690
 Which shades the springs of Ethiopian Nile,
 That living tree which, if the arrowy dove
 Strike with her shadow, shrinks in fear awhile,
 But its own kindred leaves clasps while the sunbeams smile;

XLI

And clings to them, when darkness may dissever
 The close caresses of all duller plants
 Which bloom on the wide earth — thus we for ever
 Were linked, for love had nursed us in the haunts
 Where knowledge, from its secret source enchants
 Young hearts with the fresh music of its springing, 2700
 Ere yet its gathered flood feeds human wants,
 As the great Nile feeds Egypt; ever flinging
 Light on the woven boughs which o'er its waves are swinging.

XLII

The tones of Cythna's voice like echoes were
 Of those far murmuring streams; they rose and fell,
 Mixed with mine own in the tempestuous air —
 And so we sate, until our talk befell
 Of the late ruin, swift and horrible,
 And how those seeds of hope might yet be sown,
 Whose fruit is evil's mortal poison: well, 2710
 For us, this ruin made a watch-tower lone,
 But Cythna's eyes looked faint, and now two days were gone

få var de levende hjerter, der kunne forenes 2680
 som vore eller fejre en bryllupsnat
 med sådanne nære sympatier, for nu
 havde ædle og højtidelige håb, den første kærligheds
 milde styrke, og alle tankerne som knuser den kolde
 onskabs magt, bundet en bror og søster til hinanden.

40

Og således er naturens beskedenhed, at de
 som vokser op sammen, ikke kan andet end elske hinanden,
 hvis tro eller sædvane ikke lægger sig imellem,
 eller fælles slaveri spolerer, hvad der ellers kunne bevæge 2690
 alle mildeste tanker; ligesom i den hellig lund,
 der skygger den etiopiske Nils kilder,*
 det levende træ, hvis den pilsnare due rammer†
 det med sin skygge, viger tilbage i frygt en stund, men
 favner sine egne beslægtede blade, når solstrålerne smiler,

41

og klynger sig til dem, når mørke kan skille
 de tætte kærtegn ad hos alle sløvere planter,
 som blomstrer på den vide jord – således var vi for evigt
 forbundet, for kærlighed havde opfostret os på de steder,
 hvor kundskab fra sin hemmelige kilde fortryller 2700
 unge hjerter med sin strøms friske musik,
 før endnu dens voksende flod nærer menneskets behov,
 som den store Nil nærer Ægypten; mens den altid kaster
 lys på de vævede grene, der svinger over dens bølger.

42

Tonerne fra Cythnas stemme var som ekkoer
 af disse fjerntislende strømme; de steg og faldt
 blandet med mine egne i den stormfulde luft, –
 og således sad vi, indtil vor tale faldt på
 det nylige nederlag, der var hurtigt og forfærdeligt,
 og hvordan håbets frø endnu kunne sås,
 hvis frugt er dødelig gift for onskaben: heldigvis 2710
 for os var ruinen et ensomt liggende vagttårn,
 men Cythnas øjne var matte, og nu var der gået to dage,

---

* På Shelleys troede mange at Nilen havde sit udspring i Etiopien (Longman 2).

† det levende træ: mimosetræet. Det blev opfattet som en 'følsom plante'. Se nærmere under noten til 'Den følsomme plante'. Planten mimosen er tvekønnet: 'beslægtede' (linje 9) og i næste strofe (linje 1) folder den sine blade sammen om natten.

XLIII

Since she had food: — therefore I did awaken
 The Tartar steed, who, from his ebon mane
 Soon as the clinging slumbers he had shaken,
 Bent his thin head to seek the brazen rein,
 Following me obediently; with pain
 Of heart, so deep and dread, that one caress,
 When lips and heart refuse to part again
 Till they have told their fill, could scarce express 2720
 The anguish of her mute and fearful tenderness,

XLIV

Cythna beheld me part, as I bestrode
 That willing steed — the tempest and the night,
 Which gave my path its safety as I rode
 Down the ravine of rocks, did soon unite
 The darkness and the tumult of their might
 Borne on all winds. — Far through the streaming rain
 Floating at intervals the garments white
 Of Cythna gleamed, and her voice once again
 Came to me on the gust, and soon I reached the plain. 2730

XLV

I dreaded not the tempest, nor did he
 Who bore me, but his eyeballs wide and red
 Turned on the lightning's cleft exultingly;
 And when the earth beneath his tameless tread,
 Shook with the sullen thunder, he would spread
 His nostrils to the blast, and joyously
 Mock the fierce peal with neighings; — thus we sped
 O'er the lit plain, and soon I could descry
 Where Death and Fire had gorged the spoil of victory.

XLVI

There was a desolate village in a wood 2740
 Whose bloom-inwoven leaves now scattering fed
 The hungry storm; it was a place of blood,
 A heap of hearthless walls; — the flames were dead
 Within those dwellings now — the life had fled
 From all those corpses now — but the wide sky
 Flooded with lightning was ribbed overhead
 By the black rafters, and around did lie
 Women, and babes, and men, slaughtered confusedly.

43

siden hun havde fået føde. — Derfor vækkede jeg
tartarhingsten, som, så snart han havde rystet
den tunge søvn af sin ibenholtssorte manke,
bøjede sit smalle hoved for at søge messingbidslet
og fulgte mig lydigt; med smerte
i hjertet, så dyb og skrækkelig, at kærtegn,
når læber og hjerte nægter at skilles igen,
før de er blevet mætte, næppe kunne udtrykke
hendes stumme og frygtsomme ømheds kval,

44

så Cythna mig tage af sted på
den villige ganger — stormen og natten
som gjorde min sti sikker, mens jeg red
ned af klippekløften, forenede snart
deres magts mørke og tummel, der blev
båret på alle vinde. — Langt borte gennem den silende regn,
nu og da svævende, lyste Cythnas hvide dragt,
og hendes stemme kom endnu engang
til mig på kastevinden, og snart nåede jeg sletten.

45

Jeg gruede ikke for stormen, heller ikke gjorde han,
som bar mig, men hans store og røde øjeæbler
vendte sig jublende mod lynets spalte;
og når jorden under hans utæmmelige fodtrin
rystede af den dystre torden, ville han udspile
sine næsebor i blæsten og frydefuldt efterligne
det skarpe skrald med sin vrinsken; — således ilede vi
over den oplyste slette, og snart kunne jeg skimte,
hvor død og ild havde mæsket sig med sejrens bytte.

46

Der lå en øde landsby i en skov, hvor
de blomsterindvævede blade, som nu spredtes, nærrede
den sultne storm; det var et blodets sted,
en hob hjerteløse mure; — flammerne var nu døde
inde i disse boliger, — livet var nu forsvundet
fra alle kroppene, — men den vide himmel
der var badet i lyn, var strimet
af de sorte tagspær, og omkring lå
kvinder og spædbørn og mænd sanseløst slagtet.

XLVII

Beside the fountain in the market-place
 Dismounting, I beheld those corpses stare 2750
 With horny eyes upon each other's face,
 And on the earth and on the vacant air,
 And upon me, close to the waters where
 I stooped to slake my thirst; — I shrank to taste,
 For the salt bitterness of blood was there;
 But tied the steed beside, and sought in haste
 If any yet survived amid that ghastly waste.

XLVIII

No living thing was there beside one woman,
 Whom I found wandering in the streets, and she
 Was withered from a likeness of aught human 2760
 Into a fiend, by some strange misery:
 Soon as she heard my steps she leaped on me,
 And glued her burning lips to mine, and laughed
 With a loud, long, and frantic laugh of glee,
 And cried, 'Now, Mortal, thou hast deeply quaffed
 The Plague's blue kisses — soon millions shall pledge the draught!

XLIX

'My name is Pestilence — this bosom dry,
 Once fed two babes — a sister and a brother —
 When I came home, one in the blood did lie
 Of three death-wounds — the flames had ate the other! 2770
 Since then I have no longer been a mother,
 But I am Pestilence; — hither and thither
 I flit about, that I may slay and smother: —
 All lips which I have kissed must surely wither,
 But Death's — if thou art he, we'll go to work together!

L

'What seek'st thou here? The moonlight comes in flashes —
 The dew is rising dankly from the dell —
 'Twill moisten her! and thou shalt see the gashes
 In my sweet boy, now full of worms — but tell
 First what thou seek'st.' — 'I seek for food.' — 'Tis well, 2780
 Thou shalt have food. Famine, my paramour,
 Waits for us at the feast — cruel and fell
 Is Famine, but he drives not from his door
 Those whom these lips have kissed, alone. No more, no more!'

47

Da jeg stod af, så jeg, ved siden af
markedspladsens springvand, ligene stirre 2750
med hornede øjne på hinandens ansigter
og på jorden og på den tomme luft
og på mig tæt ved vandet, hvor jeg bøjede mig
for at slukke min tørst; – jeg gøs tilbage ved smagen,
thi blodets salte bitterhed var dér;
jeg tøjrede stridshingsten og undersøgte skyndsomst, om der
midt i dette uhyggelige øde endnu var nogle, der havde overlevet.

48

Der var intet levende, undtagen en kvinde
som jeg fandt vandrende omkring i gaderne, og hun 2760
var visnet fra et billede af noget menneskeligt
til en djævel ved en eller anden ukendt ulykke:
så snart hun hørte mine skridt, sprang hun på mig,
og limede sine brændende læber til mine og lo
med en høj, langvarig og afsindig glædeslatter,
og råbte: „Nu, dødelige, har du drukket dybt af
pestens blå kys – snart skal millioner tømme den kalk!

49

„Mit navn er Pest – denne tørre barm
nærede engang to spædbørn – en søster og en bror –
da jeg kom hjem, lå det ene i blod
fra tre banesår – flammerne havde ædt det andet! 2770
Siden da har jeg ikke længere været mor,
men jeg er Pesten; – her og der
flakker jeg omkring, så jeg kan dræbe og knuse: –
alle læber, som jeg har kysset, må visselig visne, bortset
fra Dødens – hvis du er ham, vil vi gå til arbejdet sammen!

50

„Hvad søger du her? månelysen kommer i blink, –
duggen stiger klamt op fra den lille dal –
det vil fugte hende! og du skal se flængerne
i min kære dreng, nu fuld af orme – men sig først
hvad du søger efter.” – „Jeg søger efter føde.” – „Det er godt, 2780
du skal få føde; Hungersnød, min elsker,
venter på os ved festen – grusom og slet
er Hungersnød, men han jager ikke dem bort fra sin dør,
som disse læber alene har kysset. Ikke mere, ikke mere!”

LI

As thus she spake, she grasped me with the strength
 Of madness, and by many a ruined hearth
 She led, and over many a corpse: — at length
 We came to a lone hut where on the earth
 Which made its floor, she in her ghastly mirth,
 Gathering from all those homes now desolate, 2790
 Had piled three heaps of loaves, making a dearth
 Among the dead — round which she set in state
 A ring of cold, stiff babes; silent and stark they sate.

LII

She leaped upon a pile, and lifted high
 Her mad looks to the lightning, and cried: 'Eat!
 Share the great feast — to-morrow we must die!'
 And then she spurned the loaves with her pale feet,
 Towards her bloodless guests; — that sight to meet,
 Mine eyes and my heart ached, and but that she
 Who loved me, did with absent looks defeat 2800
 Despair, I might have raved in sympathy;
 But now I took the food that woman offered me;

LIII

And vainly having with her madness striven
 If I might win her to return with me,
 Departed. In the eastern beams of Heaven
 The lightning now grew pallid — rapidly,
 As by the shore of the tempestuous sea
 The dark steed bore me; and the mountain gray
 Soon echoed to his hoofs, and I could see
 Cythna among the rocks, where she always 2810
 Had sate with anxious eyes fixed on the lingering day.

LIV

And joy was ours to meet: she was most pale,
 Famished, and wet and weary, so I cast
 My arms around her, lest her steps should fail
 As to our home we went, and thus embraced,
 Her full heart seemed a deeper joy to taste
 Than e'er the prosperous know; the steed behind
 Trod peacefully along the mountain waste;
 We reached our home ere morning could unbind
 Night's latest veil, and on our bridal-couch reclined. 2820

51

Mens hun talte således, greb hun mig med vanviddets styrke, og hun førte mig forbi mange ødelagte arner og over mange lig: — langt om længe kom vi til en ensom hytte, hvor hun på jorden, som udgjorde gulvet, — samlet sammen fra alle disse nu ubeboede hjem og dermed skabt mangel hos de døde — med uhyggelige morskab havde stablet tre brødstakke, som hun havde anbragte en ring af kolde, stive spædbørn omkring; tavse og strunke sad de. 2790

52

Hun sprang op på en af stablerne og løftede sine vanvittige blikke mod lynene og råbte: „Spis! tag del i den store fest — i morgen skal vi dø!” og så sparkede hun med sine blege fødder brødene hen mod sine blodløse gæster; — ved at se dette syn smertede mine øjne og mit hjerte, og havde ikke hende, som elskede mig, trodset fortvivlelsen med fraværende blikke, kunne jeg have raset i medfølelse,* men nu tog jeg imod maden, som kvinden tilbød mig; 2800

53

Og efter forgæves at have kæmpet med hendes vanvid, om jeg kunne overtale hende til at vende tilbage med mig, drog jeg bort. I himlens østlige stråler blegnede nu lynene, — mens den mørke stridshingst rask bar mig af sted langs det stormfulde havs bred, og snart genlød det grå bjerg af hans hove, og jeg kunne se Cythna mellem klipperne, hvor hun altid havde siddet, med ængstelige blikke fæstnet på den trægt gryende dag. 2810

54

Og vores var glæden ved at mødes: hun var meget bleg, udsultet og våd og trist, så jeg slog mine arme om hende, af frygt for at hun skulle vakle, mens vi gik til vort hjem, og således omfavnet syntes hendes fulde hjerte at smage en dybere glæde, end nogensinde den fremgangsrige kender; bagved trådte stridshingsten fredfyldt hen over bjergødet, vi nåede vort hjem før morgenen løste nattens sidste slør, og lagde os på vort bryllupsleje. 2820

---

* fraværende blikke: de blikke, som Laon forestiller sig, den fraværende Cythna har (Locock).

LV

Her chilled heart having cherished in my bosom,
 And sweetest kisses past, we two did share
 Our peaceful meal: — as an autumnal blossom
 Which spreads its shrunk leaves in the sunny air,
 After cold showers, like rainbows woven there,
 Thus in her lips and cheeks the vital spirit
 Mantled, and in her eyes, an atmosphere
 Of health, and hope; and sorrow languished near it,
 And fear, and all that dark despondence doth inherit.

CANTO VII

I

So we sate joyous as the morning ray 2830
 Which fed upon the wrecks of night and storm
 Now lingering on the winds; light airs did play
 Among the dewy weeds, the sun was warm,
 And we sate linked in the inwoven charm
 Of converse and caresses sweet and deep,
 Speechless caresses, talk that might disarm
 Time, though he wield the darts of death and sleep,
 And those thrice mortal barbs in his own poison steep.

II

I told her of my sufferings and my madness, 2840
 And how, awakened from that dreamy mood
 By Liberty's uprising, the strength of gladness
 Came to my spirit in my solitude;
 And all that now I was — while tears pursued
 Each other down her fair and listening cheek
 Fast as the thoughts which fed them, like a flood
 From sunbright dales; and when I ceased to speak,
 Her accents soft and sweet the pausing air did wake.

III

She told me a strange tale of strange endurance, 2850
 Like broken memories of many a heart
 Woven into one; to which no firm assurance,
 So wild were they, could her own faith impart.
 She said that not a tear did dare to start
 From the swoln brain, and that her thoughts were firm

55

Da hendes frysende hjerte havde varmet sig ved mit bryst,
 og de sødeste kys var udvekslet, delte vi vort
 fredelige måltid: – som en efterårsblomst
 der efter kolde byger breder sine skrumpede
 blade i den solrige luft, lig regnbuer vævet dér,
 således blussede den livskraftige ånd på hendes læber
 og kinder, og i hendes øjne en atmosfære
 af sundhed og håb; og sorg vantrivedes i den
 og frygt og alt som mørk modløshed arver.

SYVENDE SANG

1

Så vi sad glade som morgenstrålen, 2830
 der levede af natten og uvejrets vraggods
 og nu dvælede på vindene; lette lufter legede
 mellem de duggede planter, solen var varm,
 og vi sad lænket sammen i samtalens og de
 og søde og dybe kærtegns indvævede fortryllelse,
 ordløse kærtegn, tale som kunne afvæbne
 Tiden, skønt han vil styre dødens og søvnens pile,
 og dryppe de trefold-dødelige modhager i sin egen gift.

2

Jeg fortalte hende om mine lidelser og mit vanvid, 2840
 og om hvordan, vækket i den drømmeagtige sindstilstand
 af frihedens oprør, glædens styrke*
 kom til min ånd i min ensomhed;
 og om alt som jeg var nu, medens tårer fulgte
 hinanden ned af hendes skønne og lyttende kind,
 hastige som tankerne der nærrede dem, lig en strøm
 fra sollyse dale; og da jeg holdt op med at tale, fik hendes
 bløde og melodiske stemme den hvilende luft til at vågne.

3

Hun fortalte mig en mærkelig historie om enestående 2850
 udholdenhed, lig brudte erindringer fra mange hjerter
 vævet til én; så vilde var de, at ingen faste forsikringer†
 kunne betvinge hendes egen tro på dem.
 Hun sagde, at ingen tåre vovede at rinde fra den
 opsvulmede hjerne, og at hendes tanker var standhaftige,

---

* Frihedens oprør: som eneboeren fortalte ham om i 4. sang.

† 'ingen forsikringer om deres usandsynlighed'.

When from all mortal hope she did depart,
 Borne by those slaves across the Ocean's term,
 And that she reached the port without one fear infirm.

IV

One was she among many there, the thralls
 Of the cold Tyrant's cruel lust; and they
 Laughed mournfully in those polluted halls;
 But she was calm and sad, musing always 2860
 On loftiest enterprise, till on a day
 The Tyrant heard her singing to her lute
 A wild, and sad, and spirit-thrilling lay,
 Like winds that die in wastes — one moment mute
 The evil thoughts it made, which did his breast pollute.

V

Even when he saw her wondrous loveliness,
 One moment to great Nature's sacred power
 He bent, and was no longer passionless;
 But when he bade her to his secret bower
 Be borne, a loveless victim, and she tore 2870
 Her locks in agony, and her words of flame
 And mightier looks availed not; then he bore
 Again his load of slavery, and became
 A king, a heartless beast, a pageant and a name.

VI

She told me what a loathsome agony
 Is that when selfishness mocks love's delight,
 Foul as in dream's most fearful imagery,
 To dally with the mowing dead — that night
 All torture, fear, or horror made seem light
 Which the soul dreams or knows, and when the day 2880
 Shone on her awful frenzy, from the sight
 Where like a Spirit in fleshly chains she lay
 Struggling, aghast and pale the Tyrant fled away.

VII

Her madness was a beam of light, a power
 Which dawned through the rent soul; and words it gave,
 Gestures and looks, such as in whirlwinds bore
 Which might not be withstood — whence none could save —

da hun forlod alle jordiske håb,
dengang slaverne bar hende hen over havets grænse,*
og at hun nåede havnen, uden at nogen frygt fik hende til at vakle.

4

Dér var hun en blandt mange, den kolde
tyrans grusomme vellysts trælle: og de
lo sørgmodigt i de skændede haller;
men hun var rolig og bedrøvet, bestandigt grublende 2860
over det ædleste foretagende, indtil tyrannen
en dag hørte hende spille på sin lut, mens hun sang
et vildt og bedrøvet og åndsbetagende kvad,
som vinde der dør i øde egne — der et øjeblik fik de
de onde tanker, som besudlede hans bryst, til at tie.

5

Netop da han så hendes forunderlige dejlighed,
bøjede han sig et øjeblik for naturens hellige magt,
og var ikke længere uden dybere følelse;
men da han bød, at hun skulle bæres til hans hemmelige 2870
bolig, et kærlighedsløst offer, og hun rev i
sine lokker i pine, nyttede hendes flammeord
og mægtigere blikke ikke; så bar
han igen lasten af sit slaveri og blev
en konge, et hjerteløst dyr, tom pragt og et navn.

6

Hun fortalte mig, hvilken afskyelig pine
det er, når egennyttede spotter kærlighedsfryden,
ækel som at fjase med den vrængende død
i en drøms mest frygtelige billeder — den nat syntes
al tortur, frygt og rædsel, som sjælen drømmer om eller
kender at være let i sammenligning, og da dagen skinnede 2880
på hendes skrækindjagende afsind, flygtede tyrannen
rystet og bleg fra synet af hende, således som hun
lå og kæmpede lig en ånd i kødelige lænker.

7

Hendes vanvid var en lysstråle, en magt
der dæmrede gennem den sønderrevne sjæl; og den skabte ord,
fagter og blikke, sådanne som løfter alle, der nærmede sig
deres sfære, op i uimodståelige hvirvelvinde,

---

* Hvilket skete i 3. sang, strofe 18.

All who approached their sphere — like some calm wave
 Vexed into whirlpools by the chasms beneath;
 And sympathy made each attendant slave 2890
 Fearless and free, and they began to breathe
 Deep curses, like the voice of flames far underneath.

VIII

The King felt pale upon his noonday throne:
 At night two slaves he to her chamber sent, —
 One was a green and wrinkled eunuch, grown
 From human shape into an instrument
 Of all things ill — distorted, bowed and bent.
 The other was a wretch from infancy
 Made dumb by poison; who nought knew or meant
 But to obey: from the fire isles came he, 2900
 A diver lean and strong, of Oman's coral sea.

IX

They bore her to a bark, and the swift stroke
 Of silent rowers clove the blue moonlight seas,
 Until upon their path the morning broke;
 They anchored then, where, be there calm or breeze,
 The gloomiest of the drear Symplegades
 Shakes with the sleepless surge; — the Ethiop there
 Wound his long arms around her, and with knees
 Like iron clasped her feet, and plunged with her
 Among the closing waves out of the boundless air. 2910

X

'Swift as an eagle stooping from the plain
 Of morning light, into some shadowy wood,
 He plunged through the green silence of the main,
 Through many a cavern which the eternal flood
 Had scooped, as dark lairs for its monster brood;
 And among mighty shapes which fled in wonder,
 And among mightier shadows which pursued

ingen kunne reddes fra, ligesom en rolig bølge
oprørt til strømhvirvler af svælgene nedenunder;*
og medfølelse gjorde hver opvartende slave[†] 2890
frygtløs og fri, og de begyndte at fremsige dybe
forbandelser, som flammernes stemme langt underneden.[‡]

8

Kongen sad bleg på sin middagstrone:
om natten sendte han to slaver til hendes kammer,
en var en grøn og rynket eunuk, vokset
fra menneskeform til et redskab
for alt ondt — forvrænget, bøjet og krum.
Den anden var en stakkel, fra barndommen af
gjort stum med gift; som intet andet vidste[§]
eller havde i sinde end at adlyde; han kom fra ildøerne,^{**} 2900
en slank og stærk dykker, fra Omans koralhav.^{††}

9

De bar hende til en bark, og de tavse roeres raske tag
kløvede de blå månebeskinnede have,
indtil morgenen brød frem; de kastede
så anker, der hvor den dunkleste af de triste
Symplegader rystes af den søvnløse brænding,^{‡‡}
hvad end det er vindstille eller det blæser; — dér snoede etiopieren
sine lange arme omkring hende og spændte om hendes
fødder med knæ som jern og kastede sig ned
mellem de lukkende bølger, ud af den endeløse luft. 2910

10

„Hurtigt som en ørn, der fra morgenlysets slette^{§§}
slår ned på en skyggefuld skov,
stred han sig gennem det åbne havs grønne stilhed,
gennem mange grotter som den evige strøm
havde udhulet som mørke lejer til sin uhyreyngel;
og mellem mægtige former, der flygtede i undren,
og mellem mægtigere skygger, der forfulgte

* Ifølge en teori der gik ud på at strømhvirvler var forårsaget af dybe svælg i havbunden.

† Medlem af haremmet.

‡ Underjordisk ild som den samtidige geologiske videnskab anså for at være årsag til jordskælv og vulkansk aktivitet (Longman 2).

§ 'gjort stum med gift' af sikkerhedshensyn. En praksis der blev tillagt den tyrkiske sultan.

** ildøerne: vulkanske øer.

†† Omans koralhav: Den persiske Golf.

‡‡ Symplegader: To øer der ligger ved indsejlingen til Det sorte Hav fra Bosperus.

§§ Cythna fortæller selv sin historie.

His heels, he wound: until the dark rocks under
He touched a golden chain — a sound arose like thunder.

XI

'A stunning clang of massive bolts redoubling
Beneath the deep — a burst of waters driven
As from the roots of the sea, raging and bubbling:
And in that roof of crags a space was riven
Through which there shone the emerald beams of heaven,
Shot through the lines of many waves inwoven,
Like sunlight through acacia woods at even,
Through which, his way the diver having cloven,
Passed like a spark sent up out of a burning oven.

XII

'And then,' she said, 'he laid me in a cave
Above the waters, by that chasm of sea,
A fountain round and vast, in which the wave
Imprisoned, boiled and leaped perpetually,
Down which, one moment resting, he did flee,
Winning the adverse depth; that spacious cell
Like an hupaithric temple wide and high,
Whose aëry dome is inaccessible,
Was pierced with one round cleft through which the sunbeams fell.

XIII

Below, the fountain's brink was richly paven
With the deep's wealth, coral, and pearl, and sand
Like spangling gold, and purple shells engraven
With mystic legends by no mortal hand,
Left there, when thronging to the moon's command,
The gathering waves rent the Hesperian gate
Of mountains, and on such bright floor did stand
Columns, and shapes like statues, and the state
Of kingless thrones, which Earth did in her heart create.

XIV

'The fiend of madness which had made its prey
Of my poor heart, was lulled to sleep awhile:
There was an interval of many a day,
And a sea-eagle brought me food the while,

hans hæle, snoede han sig: indtil han berørte en gylden kæde
under de mørke klipper — en lyd steg op som torden.

11

„Enorme sprængningers bedøvende drøn genlød 2920
under dybet — et udbrud af vande drevet,
som fra havets rødder, rasende og boblende;
og i klippetaget blev der revet en åbning, hvor
igennem himlens smaragdgrønne stråler skinnede,
der sendtes gennem mange indvævede bølgers linjer,
lig sollys gennem akacieskove om aftenen,
og som dykkeren, da han havde banet sig vej, dukkede op
gennem, lig en gnist hvirvlet op fra en brændende ovn.

12

„Og så,” sagde hun, „lagde han mig i en hule 2930
oven over vandet ved siden af havsvælget,
en rund og vældig indsø, hvor den
indespærrede bølge stadig kogte og sprang,
som han, efter et øjeblik hvil, fór ned i og stred sig
frem mod det modsatte dyb; — denne rummelige celle,
bred og høj som et tagløst tempel
hvis luftige kuppel er utilgængelig, var gennemboret
af et rundt hul, som solstrålerne faldt ned igennem.

13

„Nedenunder var søens bred rigt dækket
med dybets rigdomme, koral og perle og sand,
der glimrede som guld, og purpurfarvede skaller som en 2940
ujordisk hånd havde indgraveret med hemmelighedsfulde sagn,
og efterladt dér, dengang de voksende bølger, der flokkedes
på månens befaling, gennembrød den hesperiske bjergport,*
og på dette strålende gulv stod søjler
og former lig statuer, og pragtfulde
kongeløse troner, som jorden skabte i sit hjerte.

14

„Vanviddets djævelen, der havde gjort mit stakkels hjerte
til sit bytte, var dysset i søvn en stund:
der var en afbrydelse på mange dage,
og imens bragte en havørn mig føde, 2950

---

* gennembrød den hesperiske bjergport: bølgerne sønderflængede de bjerge, som man i oldtiden mente havde forbundet Spanien med Nordafrika, hvorved Gibraltarstrædet opstod.

'Whose nest was built in that untrodden isle,
 And who, to be the gaoler had been taught
 Of that strange dungeon; as a friend whose smile
 Like light and rest at morn and even is sought
 That wild bird was to me, till madness misery brought.

XV

'The misery of a madness slow and creeping,
 Which made the earth seem fire, the sea seem air,
 And the white clouds of noon which oft were sleeping,
 In the blue heaven so beautiful and fair,
 Like hosts of ghastly shadows hovering there; 2960
 And the sea-eagle looked a fiend, who bore
 Thy mangled limbs for food! — Thus all things were
 Transformed into the agony which I wore
 Even as a poisoned robe around my bosom's core.

XVI

'Again I knew the day and night fast fleeing,
 The eagle, and the fountain, and the air;
 Another frenzy came — there seemed a being
 Within me — a strange load my heart did bear,
 As if some living thing had made its lair
 Even in the fountains of my life: — a long 2970
 And wondrous vision wrought from my despair,
 Then grew, like sweet reality among
 Dim visionary woes, an unreposing throng.

XVII

'Methought I was about to be a mother —
 Month after month went by, and still I dreamed
 That we should soon be all to one another,
 I and my child; and still new pulses seemed
 To beat beside my heart, and still I deemed
 There was a babe within — and, when the rain
 Of winter through the rifted cavern streamed, 2980
 Methought, after a lapse of lingering pain,
 I saw that lovely shape, which near my heart had lain.

XVIII

'It was a babe, beautiful from its birth, —
 It was like thee, dear love, its eyes were thine,
 Its brow, its lips, and so upon the earth
 It laid its fingers, as now rest on mine
 Thine own, beloved! — 'twas a dream divine;
 Even to remember how it fled, how swift,

hvis rede var bygget på den ubetrådte ø,
 og som var oplært til at være dette mærkelige
 fængsels fangevogter; som en ven hvis smil,
 lig lys og hvile, søges morgen og aften,
 var denne vilde fugl for mig, indtil vanvid bragte elendighed.

15

„Langsomt og krybende kom vanviddets elendighed,
 den fik jorden til at synes som ild, havet som luft,
 og de hvide middagsskyer, der ofte sov
 på den blå himmel så smuk og skøn,
 som skarer af uhyggelige svævende skygger; 2960
 og havørnen lignede en djævel, der bragte
 dine mishandlede lemmer som føde! – således var alle ting
 forvandlet til den smerte jeg bar,
 ligesom en forgiftet kåbe omkring min barms kerne.

16

„Jeg kendte igen dagen og den hurtigt flygtende nat,
 ørnen og søen og luften;
 endnu et anfald af vanvid kom – der syntes at være et væsen
 inden i mig – mit hjerte bar en underlig last,
 som om et eller andet levende havde redt sit leje
 midt i mit livs kilde: – et langvarigt 2970
 og vidunderligt syn, frembragt af min fortvivlelse,
 voksede så som sødmefyldt virkelighed blandt
 dunkle indbildte ulykker, en hvileløs vrimmel.

17

„Jeg troede jeg skulle til at være mor –
 måned efter måned gik, og stadigvæk drømte jeg,
 at vi snart skulle være alt for hinanden,
 jeg og mit barn; og stadig syntes nye pulsslæg
 at slå ved siden af mit hjerte, og stadigvæk mente jeg,
 der var et lille barn indeni – og da vinterens regn
 strømmede gennem den revnede grotte, 2980
 troede jeg, efter et forløb af dvælende smerte, at jeg
 så den henrivende form, som havde ligget tæt ved mit hjerte.

18

„Det var et barn, smukt fra fødslen, –
 det lignede dig, kære elskede, dets øjne var dine,
 dets pande, dets læber, og det lagde sine
 fingre på jorden således, som dine højt elskede
 nu hviler på mine: – det var en guddommelig drøm;
 blot at huske hvordan det forsvandt, hvor hurtigt,

How utterly, might make the heart repine, —
 Though 'twas a dream.' — Then Cythna did uplift 2990
 Her looks on mine, as if some doubt she sought to shift:

XIX

A doubt which would not flee, a tenderness
 Of questioning grief, a source of thronging tears;
 Which having passed, as one whom sobs oppress
 She spoke: 'Yes, in the wilderness of years
 Her memory, aye, like a green home appears;
 She sucked her fill even at this breast, sweet love,
 For many months. I had no mortal fears;
 Methought I felt her lips and breath approve —
 It was a human thing which to my bosom clove. 3000

XX

'I watched the dawn of her first smiles; and soon
 When zenith stars were trembling on the wave,
 Or when the beams of the invisible moon,
 Or sun, from many a prism within the cave
 Their gem-born shadows to the water gave,
 Her looks would hunt them, and with outspread hand,
 From the swift lights which might that fountain pave,
 She would mark one, and laugh, when that command
 Slighting, it lingered there, and could not understand.

XXI

'Methought her looks began to talk with me; 3010
 And no articulate sounds, but something sweet
 Her lips would frame — so sweet it could not be,
 That it was meaningless; her touch would meet
 Mine, and our pulses calmly flow and beat
 In response while we slept; and on a day
 When I was happiest in that strange retreat,
 With heaps of golden shells we two did play —
 Both infants, weaving wings for time's perpetual way.

XXII

'Ere night, methought, her waning eyes were grown
 Weary with joy, and tired with our delight, 3020
 We, on the earth, like sister twins lay down
 On one fair mother's bosom: — from that night
 She fled — like those illusions clear and bright,
 Which dwell in lakes, when the red moon on high

hvor aldeles, kunne få hjertet til at græmmes, — selv om det
var en drøm.” — Så løftede Cythna sine blikke 2990
mod mine, som om hun forsøgte at overføre en tvivl:

19

En tvivl som ikke ville forsvinde, en spørgende sorgs
ømhed, en kilde til myldrende tårer;
som hun, da dette var overstået, gav ord,
lig en hvem hulken knuger: „Ja, i årenes virvar
synes mindet om hende bestandig at være som et grønt hjem,
hun suttede sig mæt netop ved dette bryst, søde elskede,
i mange måneder. Jeg frygtede intet dødeligt; jeg tænkte
at det, at jeg mærkede hendes mund og ånde, viste —
at det var noget menneskeligt, som hang fast ved min barm. 3000

20

„Jeg så hendes første gryende smil, og snart,
når zenitstjerner skælvede på bølgen,
eller når strålerne fra den usynlige måne
eller sol, fra mange prismer inde i hulen,
gav deres ædelstensfødte skygger til vandet,
ville hendes blikke jage dem og ville med udspremt hånd,
blandt de hurtige lys, som kunne dække søen,
gribe efter et og le, når det blev liggende
dér uden at lystre og uden at kunne forstå.

21

„Jeg syntes hendes blikke begyndte at tale til mig; 3010
og ingen artikulerede lyde, men noget melodisk
ville hendes læber danne, — så melodisk, at det ikke
kunne være meningsløst; hendes berøring ville møde
min, og medens vi sov, flød vore pulse roligt,
og slog som var de hinandens svar; og en dag,
da jeg var lykkeligst på dette mærkelige tilflugtssted,
legede vi to med bunker af gyldne skaller,
begge børn der vævede vinger til tidens evige vej.

22

„Inden det blev nat, syntes jeg, hendes falmende øjne
var blevet matte af glæde og trætte af vor fryd, 3020
og vi lagde os ned på jorden som tvillingesøstre
på en skøn mors bryst: — den nat
forsvandt hun; — som de klare og strålende blændværk,
der bor i søer, når den røde måne højt oppe*

---

* Et ordsprog lyder: Red moon doth blow.

Pause ere it wakens tempest; — and her flight,
 Though 'twas the death of brainless fantasy,
 Yet smote my lonesome heart more than all misery.

XXIII

'It seemed that in the dreary night the diver
 Who brought me thither, came again, and bore
 My child away. I saw the waters quiver, 3030
 When he so swiftly sunk, as once before:
 Then morning came — it shone even as of yore,
 But I was changed — the very life was gone
 Out of my heart — I wasted more and more,
 Day after day, and sitting there alone,
 Vexed the inconstant waves with my perpetual moan.

XXIV

'I was no longer mad, and yet methought
 My breasts were swoln and changed: — in every vein
 The blood stood still one moment, while that thought
 Was passing — with a gush of sickening pain 3040
 It ebbed even to its withered springs again:
 When my wan eyes in stern resolve I turned
 From that most strange delusion, which would fain
 Have waked the dream for which my spirit yearned
 With more than human love, — then left it unreturned.

XXV

'So now my reason was restored to me
 I struggled with that dream, which, like a beast
 Most fierce and beauteous, in my memory
 Had made its lair, and on my heart did feast;
 But all that cave and all its shapes, possessed 3050
 By thoughts which could not fade, renewed each one
 Some smile, some look, some gesture which had blessed
 Me heretofore: I, sitting there alone,
 Vexed the inconstant waves with my perpetual moan.

XXVI

'Time passed, I know not whether months or years;
 For day, nor night, nor change of seasons made
 Its note, but thoughts and unavailing tears:
 And I became at last even as a shade,
 A smoke, a cloud on which the winds have preyed,

tøver før den vækker stormen; – og hendes forsvinden,
skønt det var afslutningen på en forrykt fantasi,
ramte dog mit ensomme hjerte mere end al elendighed.

23

„Det lod til, at dykkeren, som bragte mig derhen,
kom igen i den triste nat og bar
mit barn væk. Jeg så vandet skælve 3030
da han sank så hurtigt som engang før:
så kom morgenen – den skinnede ligesom fordum,
men jeg var forandret – selve livet havde
forladt mit hjerte – dag for dag hentæredes jeg
mere og mere, og mens jeg sad der alene,
plagede jeg de ustadige bølger med min vedvarende klagen.

24

„Jeg var ikke længere gal, og dog syntes jeg
mine bryster var opsvulmede og forandrede: – et øjeblik
stod blodet stille i mine årer, medens tanken 3040
passerede – med et udbrud af kvalmende smerte
sank den ned til sine visnede kilder igen,
da jeg med streng beslutsomhed vendte mine matte øjne
bort fra denne mærkelige vildfarelse, som gerne ville have*
vækket drømmen om det, min ånd længtes efter med mere end
menneskelig kærlighed, – og så efterlod den ugensældt.

25

„Så nu da jeg havde fået min fornuft tilbage,
kæmpede jeg med drømmen, der som et
vildt og skønt dyr, havde redt sit leje
i min erindring og festede på mit hjerte;
men hele denne hule og alle dens former, besat 3050
af tanker som ikke kunne forsvinde, genoplivede hver især
et eller andet smil, et eller andet blik, en eller anden bevægelse som
havde velsignet mig førhen: mens jeg sad der alene,
plagede jeg de ustadige bølger med min vedvarende klagen.

26

„Tiden gik, jeg ved ikke, om det var måneder eller år;
for hverken dag eller nat eller årstidernes skiften viste
sine tegn, kun tanker og unyttige tårer:
og jeg blev til sidst som en skygge,
en røg, en sky som vindene har plyndret,

---

* mærkelige vildfarelse: at hun havde haft diende bryster. – drømmen om det: barnet hun endnu er usikker på, om hun har født.

Till it be thin as air; until, one even, 3060
 A Nautilus upon the fountain played,
 Spreading his azure sail where breath of Heaven
 Descended not, among the waves and whirlpools driven.

XXVII

'And, when the Eagle came, that lovely thing,
 Oaring with rosy feet its silver boat,
 Fled near me as for shelter; on slow wing,
 The Eagle, hovering o'er his prey did float;
 But when he saw that I with fear did note
 His purpose, proffering my own food to him,
 The eager plumes subsided on his throat — 3070
 He came where that bright child of sea did swim,
 And o'er it cast in peace his shadow broad and dim.

XXVIII

'This wakened me, it gave me human strength;
 And hope, I know not whence or wherefore, rose,
 But I resumed my ancient powers at length;
 My spirit felt again like one of those
 Like thine, whose fate it is to make the woes
 Of humankind their prey — what was this cave?
 Its deep foundation no firm purpose knows
 Immutable, resistless, strong to save, 3080
 Like mind while yet it mocks the all-devouring grave.

XXIX

'And where was Laon? might my heart be dead,
 While that far dearer heart could move and be?
 Or whilst over the earth the pall was spread,
 Which I had sworn to rend? I might be free,
 Could I but win that friendly bird to me,
 To bring me ropes; and long in vain I sought
 By intercourse of mutual imagery
 Of objects, if such aid he could be taught;
 But fruit, and flowers, and boughs, yet never ropes he brought. 3090

XXX

'We live in our own world, and mine was made
 From glorious fantasies of hope departed:

til den bliver tynd som luft; indtil en aften en Nautil,*
 der drev omkring mellem bølgerne 3060
 og malmstrømmene, idet den udbredte sit azurblå segl,
 hvor himlens luft ikke steg ned, legede i søen.

27

„Og da ørnen kom, flygtede denne henrivende ting,
 ved med sine rosenrøde fødder at ro sin sølvskinnende båd
 hen til mig som for beskyttelse; på langsom vinge,
 svævede ørnen, flagrende over sit bytte:
 men da han så, at jeg angst bemærkede
 hans hensigt, og tilbød ham min egen mad,
 lagde de rejste fjer sig på hans hals — han kom 3070
 hen til stedet, hvor dette havets glade barn svømmede,
 og kastede fredfyldt sin brede og dunkle skygge over det.

28

„Dette vækkede mig, det gav mig menneskelig styrke,†
 og et håb, jeg ved ikke hvorfra eller hvorfor, steg op.
 Omsider genvandt jeg mine gamle evner;
 min ånd følte igen som en af dem, ligesom din,
 hvis skæbne det er at gøre menneskenes sorger
 til deres bytte — hvad var denne hule?
 dens dybe grundvold kender intet klart formål
 ubevægelig, uimodståelig, stærk til at frelse 3080
 ligesom sindet, der dog spotter den alt fortærende grav.‡

29

„Og hvor var Laon? kunne mit hjerte være dødt,
 medens det langt kærere hjerte kunne slå og være til?
 eller mens den kappe, som jeg havde svoret at sønderrive,
 blev udbredt over jorden? Jeg kunne være fri,
 kunne jeg blot vinde den venlige fugl for mig,
 til at bringe mig et reb; og længe søgte jeg forgæves
 ved udveksling af tingenes fælles billedsprog,
 om han kunne lære at hjælpe på denne måde; men frugter
 og blomster og grene bragte han, dog aldrig et reb. 3090

30

„Vi lever i vor egen verden, og min var lavet
 af glørværdige forestillinger om bortgangent håb:

* Nautil: en blæksprutteart der lever i overfladen og hvis skjold er bådformet. Traditionen foreskrev det evnen til at sejle ved at udbrede en membran mellem nogle af dets fødder, mens det rorede med de andre, som det beskrives i næste strofe (Longman 2).

† Cythna bliver vækket, da ørnens vilde instinkt bliver overvundet af medfølelse.

‡ klippen vil i tidens løb gå til grunde, men sindet spotter døden (*Butler*).

Aye we are darkened with their floating shade,
 Or cast a lustre on them — time imparted
 Such power to me — I became fearless-hearted,
 My eye and voice grew firm, calm was my mind,
 And piercing, like the morn, now it has darted
 Its lustre on all hidden things, behind
 Yon dim and fading clouds which load the weary wind.

XXXI

'My mind became the book through which I grew 3100
 Wise in all human wisdom, and its cave,
 Which like a mine I rifled through and through,
 To me the keeping of its secrets gave —
 One mind, the type of all, the moveless wave
 Whose calm reflects all moving things that are,
 Necessity, and love, and life, the grave,
 And sympathy, fountains of hope and fear,
 Justice, and truth, and time, and the world's natural sphere.

XXXII

'And on the sand would I make signs to range 3110
 These woofs, as they were woven, of my thought;
 Clear, elemental shapes, whose smallest change
 A subtler language within language wrought:
 The key of truths which once were dimly taught
 In old Crotona; — and sweet melodies
 Of love, in that lorn solitude I caught
 From mine own voice in dream, when thy dear eyes
 Shone through my sleep, and did that utterance harmonize.

XXXIII

'Thy songs were winds whereon I fled at will,
 As in a wingèd chariot, o'er the plain
 Of crystal youth; and thou wert there to fill 3120
 My heart with joy, and there we sate again
 On the gray margin of the glimmering main,
 Happy as then but wiser far, for we
 Smiled on the flowery grave in which were lain
 Fear, Faith and Slavery; and mankind was free,
 Equal, and pure, and wise, in Wisdom's prophecy.

sandelig, vi formørkes af deres svævende skygge
 eller kaster glans over dem – tiden tildelte
 mig sådan magt, – mit hjerte blev frygtløst,
 mit blik og min stemme blev fast, mit sind var roligt
 og gennemborende, ligesom morgenen nu hvor den har sendt
 i al sin glans på alle skjulte ting bagved hine uklare
 og falmende skyer, der tynger den trætte vind.

31

„Mit sind blev den bog, gennem hvilken jeg blev
 vis i al menneskelig visdom, og dets hule,
 som jeg tømte fuldkomment som en mine,
 betroede mig at opbevare dets hemmeligheder:
 ‘Ét sind, samme slags for alle, den ubevægelige bølge*
 hvis ro genspejler alle ting, der bevæger sig og er til,
 nødvendighed og kærlighed og livet, graven
 og medfølelse, kilder til håb og frygt;
 retfærdighed og sandhed og tid og verdens naturlige sfære.’

32

„Og jeg ville lave tegn på sandet for at ordne
 disse tankevæv, således som de var vævet af min tanke;
 klare elementære former hvis mindste forandring
 frembragte et finere sprog inde i sproget:
 sandhedernes nøgle som engang lærtes dunkelt
 i gamle Kroton; – og i den forladte ensomhed†
 opfangede jeg skønne kærlighedsmelodier
 fra min egen røst i drømme, når dine kære øjne
 skinnede igennem min søvn i harmoni med sangene.

33

„Dine sange var vinde, som jeg efter behag fór af sted på,
 som i en bevinget stridsvogn, over den krystalklare
 ungdoms slette; og du var der for at fylde
 mit hjerte med glæde, og vi sad atter
 på det store glimtende havs grå bræmme,
 lykkelige som dengang, men langt visere, for vi
 smilede ad den blomsterprydede grav i hvilken frygt,
 tro og slaveri var lagt; og menneskene var frie, lige og
 rene og vise i overensstemmelse med visdommens profeti.‡

---

* ét sind: jf. det ‘ene sind’ i skriftet *On Life* i bind 3 s. 986 og note.

† Kroton: Kroton i Syditalien hvor pythgoræerne havde hjemme.

‡ visdommens profeti: den profetiske visdom i deres ungdom.

XXXIV

'For to my will my fancies were as slaves
 To do their sweet and subtile ministries;
 And oft from that bright fountain's shadowy waves
 They would make human throngs gather and rise 3130
 To combat with my overflowing eyes,
 And voice made deep with passion — thus I grew
 Familiar with the shock and the surprise
 And war of earthly minds, from which I drew
 The power which has been mine to frame their thoughts anew.

XXXV

'And thus my prison was the populous earth —
 Where I saw — even as misery dreams of morn
 Before the east has given its glory birth —
 Religion's pomp made desolate by the scorn
 Of Wisdom's faintest smile, and thrones uptorn, 3140
 And dwellings of mild people interspersed
 With undivided fields of ripening corn,
 And love made free — a hope which we have nursed
 Even with our blood and tears — until its glory burst.

XXXVI

'All is not lost! There is some recompense
 For hope whose fountain can be thus profound,
 Even thronèd Evil's splendid impotence,
 Girt by its hell of power, the secret sound
 Of hymns to truth and freedom — the dread bound
 Of life and death passed fearlessly and well, 3150
 Dungeons wherein the high resolve is found,
 Racks which degraded woman's greatness tell,
 And what may else be good and irresistible.

XXXVII

'Such are the thoughts which, like the fires that flare
 In storm-encompassed isles, we cherish yet
 In this dark ruin — such were mine even there;
 As in its sleep some odorous violet,
 While yet its leaves with nightly dews are wet,
 Breathes in prophetic dreams of day's uprising,
 Or as, ere Scythian frost in fear has met 3160
 Spring's messengers descending from the skies,
 The buds foreknow their life — this hope must ever rise.

34

„Thi mine forestillinger var for min vilje som slaver,
 der forrettede deres behagelige og udsøgte tjenester;
 og de ville ofte, fra denne klare søs skyggefulde bølger,
 få menneskeskarer til at opstå og samle sig 3130
 for at kappes med mine overstrømmende øjne og*
 min røst, der var fuld af begejstring — på den måde blev jeg
 fortrolig med den jordiske ånds rystelser og overraskelser
 og krig, og fra dette vandt jeg magten,
 som jeg siden har ejet til at forme deres tanker på ny.

35

„Og således var mit fængsel den tæt befolkede jord,
 hvor jeg så — ligesom elendighed drømmer om morgenen,
 før østen har født dens pragt —
 religionens pomp lagt øde af visdommens 3140
 svageste foragtelige smil og oprykkede troner
 og milde folks boliger indstrøet
 med modnende korns fællesejede marker,
 og kærligheden gjort fri, — et håb som vi har plejet endog
 med vort blod og vore tårer, — indtil dets pragt bristede.

36

„Alt er ikke mistet! der er nogen erstatning
 for håbet, hvis kilde kan være dyb på denne vis,
 nemlig tronet ondskabs herlige afmagt,
 omspændt af sit magthelvede, den hemmelige lyd
 af sandheden og frihedens hymner — den skrækkelige skranke 3150
 mellem liv og død passeret frygtløst og vellykket,
 fangehuller hvor den ophøje beslutning er truffet,
 pinebænke der fortæller om fornedrede kvinders storhed,
 og hvad der ellers kan være godt eller uimodståeligt.

37

„Sådan er de tanker, som vi, lig bålene der blafrer
 på stormomringede øer, endnu skatter
 i denne mørke ruin — sådan var mine på dette sted;
 som en vellugtende viol der i søvne,
 medens endnu dens blade er våde af nattedug,
 ånder i profetiske drømme om dagens opgang,
 eller som knopperne der har forudviden om deres liv, 3160
 før skytisk frost i angst har mødt forårets budbringere,
 der daler fra himlen, — må dette håb altid være til.

---

* kappes: med argumenter (Locock).

XXXVIII

'So years had passed, when sudden earthquake rent
 The depth of ocean, and the cavern cracked
 With sound, as if the world's wide continent
 Had fallen in universal ruin wracked:
 And through the cleft streamed in one cataract
 The stifling waters — when I woke, the flood
 Whose banded waves that crystal cave had sacked
 Was ebbing round me, and my bright abode 3170
 Before me yawned — a chasm desert, and bare, and broad.

XXXIX

'Above me was the sky, beneath the sea:
 I stood upon a point of shattered stone,
 And heard loose rocks rushing tumultuously
 With splash and shock into the deep — anon
 All ceased, and there was silence wide and lone.
 I felt that I was free! The Ocean-spray
 Quivered beneath my feet, the broad Heaven shone
 Around, and in my hair the winds did play
 Lingering as they pursued their unimpeded way. 3180

XL

'My spirit moved upon the sea like wind
 Which round some thymy cape will lag and hover,
 Though it can wake the still cloud, and unbind
 The strength of tempest: day was almost over,
 When through the fading light I could discover
 A ship approaching — its white sails were fed
 With the north wind — its moving shade did cover
 The twilight deep: — the mariners in dread
 Cast anchor when they saw new rocks around them spread.

XLI

'And when they saw one sitting on a crag, 3190
 They sent a boat to me; — the Sailors rowed
 In awe through many a new and fearful jag
 Of overhanging rock, through which there flowed
 The foam of streams that cannot make abode.
 They came and questioned me, but when they heard
 My voice, they became silent, and they stood
 And moved as men in whom new love had stirred
 Deep thoughts: so to the ship we passed without a word.

38

„Så år var gået, da et jordskælv pludselig flængede
oceanets dyb, og grotten revnede
med en lyd, som om verdens vidtstrakte fastland
gik under i en altomfattende ødelæggelse;
og gennem spalten strømmede i et eneste vandfald
de kvælende vande: — da jeg vågnede, var floden,
hvis forenede bølger havde plyndret krystalhulen,
ved at synke omkring mig, og min strålende bolig
gabede foran mig — en øde og nøgen og bred kløft.

3170

39

„Over mig var himlen, nedenunder var havet:
jeg stod på en pynt af forrevne sten og hørte,
hvordan løse klippeblokke styrtede voldsomt i dybet
med plask og rystelser — straks
ophørte alt, og en stor og ensom stilhed herskede.
Jeg mærkede jeg var fri! Havsprøjtet flimrede
dernede under mine fødder, den vide himmel skinnede
rundt om, og dvælende legede vindene i mit hår,
idet de fulgte deres uhindrede vej.

3180

40

„Min ånd bevægede sig på havet som en vind,
der vil nøle og svæve omkring et timiandækket
forbjerg, skønt den kan vække den stillestående sky
og løse stormens styrke: dagen var næsten forbi,
da jeg kunne se et skib nærme sig gennem
det svindende lys — dets hvide sejl blev næret
af nordenvinden — dets skygge dækkede
den dybe skumring: — sømændene kastede forfærdet
anker, da de så nye klipper dukke op omkring dem.

41

„Og da de så, at der sad én på klipperne,
sendte de en båd hen til mig; — undrende og angste
roede sømændene mellem mange nye og frygtelige
overhængende klippeskær, som skummet fra
strømme, der ikke kan finde hvile, flød imellem.
De kom og udspurgte mig, men da de hørte
min røst, blev de tavse, og de stod og rørte på sig,
som mennesker i hvem ny kærlighed havde vækket
dybe tanker: så tog vi ud til skibet uden et ord.

3190

CANTO VIII

I

'I sate beside the Steersman then, and gazing
 Upon the west, cried, "Spread the sails! Behold! 3200
 The sinking moon is like a watch-tower blazing
 Over the mountains yet; — the City of Gold
 Yon Cape alone does from the sight withhold;
 The stream is fleet — the north breathes steadily
 Beneath the stars; they tremble with the cold!
 Ye cannot rest upon the dreary sea! —
 Haste, haste to the warm home of happier destiny!"

II

"The Mariners obeyed — the Captain stood
 Aloof, and, whispering to the Pilot, said,
 "Alas, alas! I fear we are pursued 3210
 By wicked ghosts; a Phantom of the Dead,
 The night before we sailed, came to my bed
 In dream, like that!" The Pilot then replied,
 "It cannot be — she is a human Maid —
 Her low voice makes you weep — she is some bride,
 Or daughter of high birth — she can be nought beside."

III

'We passed the islets, borne by wind and stream,
 And as we sailed, the Mariners came near
 And thronged around to listen; — in the gleam
 Of the pale moon I stood, as one whom fear 3220
 May not attain, and my calm voice did rear;
 "Ye are all human — yon broad moon gives light
 To millions who the selfsame likeness wear,
 Even while I speak — beneath this very night,
 Their thoughts flow on like ours, in sadness or delight.

IV

"What dream ye? Your own hands have built an home,
 Even for yourselves on a beloved shore:
 For some, fond eyes are pining till they come,
 How they will greet him when his toils are o'er,
 And laughing babes rush from the well-known door! 3230
 Is this your care? ye toil for your own good —
 Ye feel and think — has some immortal power
 Such purposes? or in a human mood,
 Dream ye that God thus builds for man in solitude?"

OTTENDE SANG

1

„Jeg sad så ved siden af rorgængerens, og idet jeg
 stirrede mod vest, råbte jeg: „Bred sejlene ud! se! 3200
 den synkende måne er som et vagttårn, der endnu flammer
 over bjergene; — hint forbjerg alene
 afskærer Den Gyldne By fra at ses;
 strømmen er stærk — nordenvinden blæser stød
 under stjernerne, de ryster af kulde!
 I kan ikke hvile på det triste hav! —
 Il, il til en lykkeligere skæbnes varme hjem!”

2

„Sømændene adlød — kaptajnen stod
 et stykke derfra og sagde hviskende til styrmanden,
 „Ak, ak! Jeg frygter vi forfølges 3210
 af onde spøgelses. Natten før vi sejlede
 kom en af de dødes genfærd, lig dette, til min seng
 i drømme!” Styrmanden svarede så:
 „Det kan det ikke være — pigen er et menneske,
 hendes sagte stemme får dig til at græde — hun er en eller
 anden brud eller datter af høj byrd — hun kan ikke være andet.”

3

„Båret af vind og strøm passerede vi småøerne,
 og mens vi sejlede, kom sømændene nær
 og stimlede sammen for at lytte; — i skæret
 af den blege måne stod jeg som en, hvem frygt 3220
 ikke kan nå, og min rolige stemme løftede sig;
 „I er alle mennesker — hin fulde måne giver lys
 til millioner, som, nu mens jeg taler, er iklædt
 det selv samme billede — under selve denne nat,
 flyder deres tanker videre ligesom vore i sorg eller i glæde:

4

„Hvad drømmer I om? Jeres hænder har netop
 bygget et hjem til jer selv på en højt elsket kyst:
 kærlige øjne hentæres for nogle til de kommer,
 hvordan de vil hilse ham, når hans møje er ovre, og
 leende småbørn der styrter af sted fra den velkendte dør! 3230
 er dette jeres bekymring? I slider til jeres eget bedste —
 I føler og tænker — har nogen udødelig magt
 sådanne hensigter? eller tror I, at Gud således med
 menneskeligt sind, i ensomhed bygger til mennesket?

V

“What is God? Ye mock yourselves, and give
 A human heart to what ye cannot know:
 As if the cause of life could think and live!
 ’Twere as if man’s own works should feel, and show
 The hopes, and fears, and thoughts from which they flow,
 And he be like to them! Lo! Plague is free 3240
 To waste, Blight, Poison, Earthquake, Hail, and Snow,
 Disease, and Want, and worse Necessity
 Of hate and ill, and Pride, and Fear, and Tyranny!

VI

“What is God? Some moonstruck sophist stood
 Watching the shade from his own soul upthrown
 Fill Heaven and darken Earth, and in such mood
 The Form he saw and worshipped was his own,
 His likeness in the world’s vast mirror shown;
 And ’twere an innocent dream, but that a faith 3250
 Nursed by fear’s dew of poison, grows thereon,
 And that men say God has appointed Death
 On all who scorn his will to wreak immortal wrath.

VII

“Men say they have seen God, and heard from God,
 Or known from others who have known such things,
 A that his will is all our law, a rod
 To scourge us into slaves — that Priests and Kings,
 Custom, domestic sway, ay, all that brings
 Man’s freeborn soul beneath the oppressor’s heel,
 Are his strong ministers, and that the stings
 Of death will make the wise his vengeance feel, 3260
 Though truth and virtue arm their hearts with tenfold steel.

VIII

“And it is said, that God will punish wrong;
 Yes, add despair to crime, and pain to pain!
 And his red hell’s undying snakes among,
 Will bind the wretch on whom he fixed a stain,
 Which, like a plague, a burden, and a bane,
 Clung to him while he lived; — for love and hate,
 Virtue and vice, they say are difference vain —
 The will of strength is right — this human state
 Tyrants, that they may rule, with lies thus desolate. 3270

5

„Hvad er da Gud? I narrer jer selv og giver
 det, I ikke kan vide noget om, et menneskehjerte:
 som om årsagen til livet kunne tænke og leve! det ville
 være som om menneskets egne værker følte og viste
 håbene og bekymringerne og tankerne, som de opstår af,
 og han selv kunne lignedes med dem. Se! plager er frie 3240
 til at øde fordærv, gift, jordskælv, hagl og sne,
 sygdom og mangel og værre nødvendighed
 af had og ondt, og stolthed og frygt og tyranni.

6

„Hvad er da Gud? En eller anden måneslagen sofist stod
 og iagttog skyggen af sin egen opløftede sjæl
 fylde himlen og mørkne jorden, og i denne sindsstemning
 var den skikkelse, han så og tilbad, hans egen,
 hans billede vist i verdens vældige spejl;
 og det ville være en uskyldig drøm, at en tro,
 der er opfostret af frygtens giftbug, gror derpå, 3250
 og at mennesker siger, Gud har udnævnt døden
 til at udøse evig vrede på alle, som foragter hans vilje.

7

„Mennesker siger, de har set Gud og hørt fra Gud,
 eller ved det fra andre, som har kendt sådanne ting,
 og at hans vilje er hele vor lov, en kæp
 til at piske os til slaver — at præster og konger,
 sædvane, hjemligt styre, ja alt, der bringer
 menneskets fribårne sjæl under undertrykkerens hæl,
 er han stærke tjenere, og at dødens stik
 vil få den vise til at føle hans hævn, 3260
 selvom sandhed og dyd pansrer deres hjerter med tifold stål.

8

„Og det er sagt, at Gud vil straffe uret;
 ja, føje fortvivlelse til forbrydelse og smerte til smerte!
 og blandt sit røde helvedes uforgængelige slanger
 vil binde uslingen, på hvem han fæstnede en plet,
 der som en pest, en byrde og en ulykke,
 klyngede sig til ham, medens han levede; — for kærlighed og had,
 dyd og last, siger de er tom skelnen —
 styrkens vilje har ret — således ødelægger tyranner, for at de
 kan herske, vore betingelser som mennesker med løgne. 3270

IX

“Alas, what strength? Opinion is more frail
 Than yon dim cloud now fading on the moon
 Even while we gaze, though it awhile avail
 To hide the orb of truth — and every throne
 Of Earth or Heaven, though shadow, rests thereon,
 One shape of many names: — for this ye plough
 The barren waves of ocean, hence each one
 Is slave or tyrant; all betray and bow,
 Command, or kill, or fear, or wreak, or suffer woe.

X

“Its names are each a sign which maketh holy 3280
 All power — ay, the ghost, the dream, the shade
 Of power — lust, falsehood, hate, and pride, and folly;
 The pattern whence all fraud and wrong is made,
 A law to which mankind has been betrayed;
 And human love, is as the name well known
 Of a dear mother, whom the murderer laid
 In bloody grave, and into darkness thrown,
 Gathered her wildered babes around him as his own.

XI

“O Love, who to the hearts of wandering men
 Art as the calm to Ocean’s weary waves! 3290
 Justice, or Truth, or Joy! those only can
 From slavery and religion’s labyrinth caves
 Guide us, as one clear star the seaman saves.
 To give to all an equal share of good,
 To track the steps of Freedom, though through graves
 She pass, to suffer all in patient mood,
 To weep for crime, though stained with thy friend’s dearest blood,

XII

“To feel the peace of self-contentment’s lot,
 To own all sympathies, and outrage none,
 And in the inmost bowers of sense and thought, 3300
 Until life’s sunny day is quite gone down,
 To sit and smile with Joy, or, not alone,
 To kiss salt tears from the worn cheek of Woe;
 To live, as if to love and live were one —
 This is not faith or law, nor those who bow
 To thrones on Heaven or Earth, such destiny may know.

9

„Ak, hvilken styrke? Meninger er mere forbigående
 end hin dunkle sky, der nu forsvinder fra månen,
 endnu mens vi stirrer, skønt den en stund kunne tjene til
 at skjule sandhedens klode — og alle
 jordens og himlens troner, skønt en skygge hviler derpå,
 én form med mange navne: — for dette pløjer I
 havets golde bølger, derfor er enhver
 slave eller tyran; alle forråder og bøjer sig, befaler
 eller dræber eller frygter eller forvolder eller lider smerte.

10

„Dens navne er hver et tegn, som gør al magt 3280
 hellig — ja, spøgelse, drømmen, skyggen
 af magt — vellyst, falskhed, had, stolthed og dårskab;
 mønstret efter hvilket al bedrag og uret er dannet,
 en lov som menneskeheden er blevet forrådt til;
 og menneskekærlighed er som det velkendte navn
 på en elsket mor, hvem morderen lagde
 i en blodig grav, og med graven skjult, samlede
 hendes forvildede småbørn omkring sig som sine egne.

11

„Oh! kærlighed! som for omvandrende menneskers
 hjerter er, som roen er for havets trætte bølger! 3290
 retfærdighed og sandhed og glæde! de alene kan
 lede os, som en klar stjerne der frelser sømanden,
 bort fra slaveri og religionens labyrinthuler, —
 til at give alle en lige del af det gode,
 til at spore frihedens fodtrin, skønt hun går blandt
 grave, til at lide alt med tålmodigt sind, til at græde
 for forbrydelsen, skønt plettet af din kæreste vens blod.

12

„At føle den fred som tilfredshed med sig selv giver,
 at eje al medfølelse og ingen krænkelse, 3300
 og i sansernes og tankens inderste boliger,
 indtil livets sollyse dag ganske er gået ned,
 at sidde og smile glad eller, ikke alene,
 at kysse salte tårer væk fra sorgens udtærede kind;
 at leve som om det at elske og at leve var ét, —
 dette er hverken tro eller lov, og de, der bøjer sig for himlens
 eller jordens troner, vil heller ikke kende sådan skæbne.

XIII

“But children near their parents tremble now,
 Because they must obey — one rules another,
 For it is said God rules both high and low,
 And man is made the captive of his brother, 3310
 And Hate is throned on high with Fear her mother,
 Above the Highest — and those fountain-cells,
 Whence love yet flowed when faith had choked all other,
 Are darkened — Woman as the bond-slave dwells
 Of man, a slave; and life is poisoned in its wells.

XIV

“Man seeks for gold in mines, that he may weave
 A lasting chain for his own slavery; —
 In fear and restless care that he may live
 He toils for others, who must ever be
 The joyless thralls of like captivity; 3320
 He murders, for his chiefs delight in ruin;
 He builds the altar, that its idol’s fee
 May be his very blood; he is pursuing —
 O, blind and willing wretch! — his own obscure undoing.

XV

“Woman! — she is his slave, she has become
 A thing I weep to speak — the child of scorn,
 The outcast of a desolated home;
 Falsehood, and fear, and toil, like waves have worn
 Channels upon her cheek, which smiles adorn,
 As calm decks the false Ocean: — well ye know 3330
 What Woman is, for none of Woman born
 Can choose but drain the bitter dregs of woe,
 Which ever from the oppressed to the oppressors flow.

XVI

“This need not be; ye might arise, and will
 That gold should lose its power, and thrones their glory;
 That love, which none may bind, be free to fill
 The world, like light; and evil faith, grown hoary
 With crime, be quenched and die. — Yon promontory
 Even now eclipses the descending moon! —
 Dungeons and palaces are transitory — 3340
 High temples fade like vapour — Man alone
 Remains, whose will has power when all beside is gone.

13

„Men nu skælver børn, når deres forældre er nær,
 fordi de skal adlyde — en hersker over en anden,
 thi det er sagt, at Gud hersker både over høj og lav,
 og mennesket er gjort til sin brors fange, 3310
 og højt oppe er had tronet sammen med dets mor Frygten,
 over den Højeste — og de kildeceller,
 hvorfra kærlighed endnu flød, da tro havde kvalt alt andet,
 er formørket — Kvinden, som en slave, bor
 hos manden, der selv er slave; og livets brønde er forgiftede.

14

„Mennesket søger efter guld i miner, så han kan væve
 en varig kæde til sit eget slaveri; — angst,
 og i hvileløs bekymring for om han kan leve,
 slider han for andre, som altid må være 3320
 de glædesløse trælle af et lignende fangenskab;
 han myrder, for hans anfører glæder sig ved ødelæggelse;
 han bygger altret, så dets afguds vederlag
 kan bliver selve hans blod; han forfølger
 oh, blinde og villige stakkel! sin egen ubemærkede tilintetgørelse.

15

„Kvinden! — hun er hans slave, hun er blevet
 en ting jeg græder ved at tale om — foragtens barn,
 den udstødte fra et trøstesløst hjem,
 falskhed og angst og slid har ligesom bølger slidt
 furer på hendes kind, der prydes af smil,
 som ro smykker det falske ocean: — I ved godt 3330
 hvad kvinden er, for ingen født af en kvinde,
 kan vælge andet end at dræne ulykkens bitre bæreme,
 der bestandig flyder fra den undertrykte til undertrykkeren.*

16

„Det behøver ikke være sådan, I kan rejse jer, og I kan
 ville at guld skal miste sin magt og troner deres herlighed;
 at kærlighed, som ingen kan binde, bliver fri til at fylde
 verden som lys; og at ond tro, der er blevet gammel
 af forbrydelse, udslukkes og dør. — Hint forbjerg
 formørker netop nu den nedgående måne! —
 fangekældre og paladser er flygtige — 3340
 høje templer forsvinder som damp — Mennesket alene
 bliver tilbage, hvis vilje har magt, når alt andet er borte.

---

* Mændene ved, hvad det vil sige at være undertrykt, derfor burde de forstå kvinden.

XVII

"Let all be free and equal! — From your hearts
 I feel an echo; through my inmost frame
 Like sweetest sound, seeking its mate, it darts —
 Whence come ye, friends? Alas, I cannot name
 All that I read of sorrow, toil, and shame,
 On your worn faces; as in legends old
 Which make immortal the disastrous fame
 Of conquerors and impostors false and bold, 3350
 The discord of your hearts, I in your looks behold.

XVIII

"Whence come ye, friends? from pouring human blood
 Forth on the earth? Or bring ye steel and gold,
 That Kings may dupe and slay the multitude?
 Or from the famished poor, pale, weak and cold,
 Bear ye the earnings of their toil? Unfold!
 Speak! Are your hands in slaughter's sanguine hue
 Stained freshly? have your hearts in guile grown old?
 Know yourselves thus! ye shall be pure as dew,
 And I will be a friend and sister unto you. 3360

XIX

"Disguise it not — we have one human heart —
 All mortal thoughts confess a common home:
 Blush not for what may to thyself impart
 Stains of inevitable crime: the doom
 Is this, which has, or may, or must become
 Thine, and all humankind's. Ye are the spoil
 Which Time thus marks for the devouring tomb,
 Thou and thy thoughts and they, and all the toil
 Wherewith ye twine the rings of life's perpetual coil.

XX

"Disguise it not — ye blush for what ye hate, 3370
 And Enmity is sister unto Shame;
 Look on your mind — it is the book of fate —
 Ah! it is dark with many a blazoned name
 Of misery — all are mirrors of the same;
 But the dark fiend who with his iron pen
 Dipped in scorn's fiery poison, makes his fame
 Enduring there, would o'er the heads of men
 Pass harmless, if they scorned to make their hearts his den.

17

„Lad alle være frie og lige! — jeg fornemmer en genklang
i jeres hjerter; den skyder gennem mit legemes inderste
som den skønneste lyd søgende sin mage, —
hvorfra kom I, venner? ak, jeg kan ikke nævne
alt jeg læser om sorg, slid og skam
på jeres hærgede ansigter; som i gamle legender,
der gør sejrherrens og falske og dristige
bedrageres ulyksalige ry udødeligt,
skuer jeg i jeres blikke jeres hjerters mislyd.

3350

18

„Hvorfra kommer I, venner? fra at spille menneskeblod
på jorden? eller bringer I stål og guld,
så konger kan narre og dræbe folkemængden?
eller bær I fra de udsultede fattige, blege, svage og kolde
lønnen af deres slid? bekend!
tal! er jeres hænder frisk plettet af slagteriets
blodige farve? har svig ældet jeres hjerter?
kend jer selv således! I skal blive rene som dug,
og jeg vil være en ven og søster for jer.

3360

19

„Dølg det ikke — vi har et ene menneskehjerte —
alle dødelige tanker tilstår et fælles hjem;
rødm ikke over det, som kan give dig
pletter af uundgåelig forbrydelse. Dommen*
er denne, som er blevet eller kan eller må blive
din og hele menneskehedens. I er det bytte,
som tiden således afmærker til den altfortærende grav,
du og dine tanker og den, og alt det slid†
hvormed I snor ringene på livets evige rulle.

20

„Dølg det ikke — I rødmer over det, I hader,
og fjendskab er søster til skam;
betragt jeres eget sind — det er skæbnens bog —
åh! det er mørkt af elendighedens mange
priste navne — alle er spejlbilleder af det samme;
men den mørke djævel, der med sin jernpen,
dyppet i hånens brændende gift, får sit ry til at leve dér,
ville passere harmløst over menneskenes hoveder,
hvis de hånligt afviste at gøre deres hjerter til hans hule.

3370

---

* uundgåelig forbrydelse: arvesynden.

† den: menneskeheden.

XXI

"Yes, it is Hate, that shapeless fiendly thing
 Of many names, all evil, some divine, 3380
 Whom self-contempt arms with a mortal sting;
 Which, when the heart its snaky folds entwine
 Is wasted quite, and when it doth repine
 To gorge such bitter prey, on all beside
 It turns with ninefold rage, as with its twine
 When Amphisbæna some fair bird has tied,
 Soon o'er the putrid mass he threats on every side.

XXII

"Reproach not thine own soul, but know thyself,
 Nor hate another's crime, nor loathe thine own.
 It is the dark idolatry of self, 3390
 Which, when our thoughts and actions once are gone,
 Demands that man should weep, and bleed, and groan;
 Oh, vacant expiation! Be at rest. —
 The past is Death's, the future is thine own;
 And love and joy can make the foulest breast
 A paradise of flowers, where peace might build her nest.

XXIII

"Speak thou! whence come ye?" — A Youth made reply:
 "Wearily, wearily o'er the boundless deep
 We sail; — thou readest well the misery
 Told in these faded eyes, but much doth sleep 3400
 Within, which there the poor heart loves to keep,
 Or dare not write on the dishonoured brow;
 Even from our childhood have we learned to steep
 The bread of slavery in the tears of woe,
 And never dreamed of hope or refuge until now.

XXIV

"Yes — I must speak — my secret should have perished
 Even with the heart it wasted, as a brand
 Fades in the dying flame whose life it cherished,
 But that no human bosom can withstand
 Thee, wondrous Lady, and the mild command 3410
 Of thy keen eyes: — yes, we are wretched slaves,
 Who from their wonted loves and native land
 Are reft, and bear o'er the dividing waves
 The unregarded prey of calm and happy graves.

21

„Ja, det er hadet, dette formløse djævelske
 med mange navne, alle onde, nogle guddommelige, 3380
 som selvforagt bevæbner med et dødeligt stik;
 som, — når hjertet, dets slangeagtige bugtninger omslutter,
 er ganske ødelagt, og det græmmer sig ved
 at proppe sig med sådant bittert bytte, — så vender sig med nifoldigt*
 raseri mod alle ved siden af, som når amfisbænaen
 har bundet en eller anden smuk fugl med sine omsnoninger,
 og snart truer til alle sider over den rådne klump.

22

„Irettesæt ikke din sjæl, men kend dig selv,
 had heller ikke en andens forbrydelse eller afsky din egen.
 Det er den mørke afgudsdyrkelse af selvet, 3390
 der, når vore tanker og handlinger først er borte,
 kræver at mennesket bør græde og bløde og stønne;
 oh, tomme bod! find hvile. —
 Fortiden er dødens, fremtiden er din egen;
 og kærlighed og glæde kan gøre det ækleste bryst
 til et blomsterparadis, hvor fred kunne bygge sin rede.

23

„Tal du! hvorfra kommer I?” — En yngling svarede:
 ‘Trætte, trætte over det grænseløse dyb
 sejler vi; — du læser nok elendigheden,
 som disse falmede øjne fortæller, men meget sover 3400
 inden i, som det stakkels hjerte elsker at bevare der
 eller ikke vover at skrive på den vanærede pande;
 lige fra vor barndom har vi lært at dyppe
 slaveriets brød i ulykkens tårer,
 og aldrig drømt om håb eller ly før nu.

24

„Ja — jeg må tale — min hemmelighed burde være forsvundet
 med hjertet den ødelagde, ligesom et stykke brændende
 træ falmer i den døende flamme, hvis liv det værdsatte,
 var det ikke sådan, at intet menneskebryst
 kan modstå dig, vidunderlige dame, 3410
 og dit skarpe øjes milde befaling: — ja, vi er usle slaver,
 der er revet bort fra deres elskede og deres fødeland
 og bærer over de adskillende bølger
 det bytte, rolige og lykkelige grave lod upåagtet.†

* dets l. 4: hadets. Hadet græmmer sig ved at fortære det ødelagte, bitre hjerte.

† Dvs. det ville være bedre, hvis de var døde.

XXV

"We drag afar from pastoral vales the fairest
 Among the daughters of those mountains lone,
 We drag them there, where all things best and rarest
 Are stained and trampled: — years have come and gone
 Since, like the ship which bears me, I have known
 No thought; — but now the eyes of one dear Maid 3420
 On mine with light of mutual love have shone —
 She is my life — I am but as the shade
 Of her, — a smoke sent up from ashes, soon to fade.

XXVI

"For she must perish in the Tyrant's hall —
 Alas, alas!" — He ceased, and by the sail
 Sate cowering — but his sobs were heard by all,
 And still before the ocean and the gale
 The ship fled fast till the stars 'gan to fail;
 And, round me gathered with mute countenance,
 The Seamen gazed, the Pilot, worn and pale 3430
 With toil, the Captain with gray locks, whose glance
 Met mine in restless awe — they stood as in a trance.

XXVII

"Recede not! pause not now! Thou art grown old,
 But Hope will make thee young, for Hope and Youth
 Are children of one mother, even Love — behold!
 The eternal stars gaze on us! — is the truth
 Within your soul? care for your own, or ruth
 For others' sufferings? do ye thirst to bear
 A heart which not the serpent Custom's tooth
 May violate? — Be free! and even here, 3440
 Swear to be firm till death!" They cried, "We swear! We swear!"

XXVIII

"The very darkness shook, as with a blast
 Of subterranean thunder, at the cry;
 The hollow shore its thousand echoes cast
 Into the night, as if the sea and sky,
 And earth, rejoiced with new-born liberty,
 For in that name they swore! Bolts were undrawn,
 And on the deck, with unaccustomed eye
 The captives gazing stood, and every one
 Shrank as the inconstant torch upon her countenance shone. 3450

25

„Vi slæber de skønneste af de ensomme
 bjerges døtre langt bort fra landlige dale,
 vi slæber dem derhen, hvor alt det bedste og sjældneste
 er besmudset og nedtrampet: — år er kommet og gået
 hvor jeg, som skibet der bær mig, ikke kendte
 nogen tanke; — men nu har en kær piges øjne 3420
 skinnet på mine med lyset af gensidig kærlighed —
 hun er mit liv, — jeg er kun som skyggen
 af hende, — en røg sendt op fra aske, for snart at forsvinde.

26

„For hun må omkomme i tyrannens hal —
 ak, ak! — Han standsede, og satte sig ved sejlet
 og krøb sammen — men hans hulken hørtes af alle,
 og stadig, til stjernerne begyndte at svigte,
 flygtede skibet hurtigt for havet og blæsten,
 og samlet omkring mig stirrede sømændene 3430
 med tavse miner, styrmanden, udslidt og bleg
 af møjje, kaptajnen med grå lokker, hvis blik
 mødte mit med usikker ærefrygt — de stod som i trance.

27

„Vig ikke! stands ikke nu! du er ældet,
 men håbet vil gøre dig ung, for håb og ungdom
 er børn af samme mor, selv kærligheden — se!
 de evige stjerner stirrer på os! — er sandheden
 i din sjæl? bekymring for din egen eller medlidenhed
 med andres lidelse? tørster I efter at have
 et hjerte, som slangen Sædvanens tand ikke
 kan skænde? — vær frie! og netop her, sværg på at være 3440
 trofaste indtil døden!’ De råbte: ‘Vi sværger, vi sværger!’

28

„Selve mørket rystede ved råbet,
 som ved et stød af underjordisk torden;
 den hule kyst kastede sine tusinde ekkoer
 ind i natten, som om havet og himlen
 og jorden jublede af nyfødt frihed,
 for i det navn sværgede de! Slåer blev skudt fra,
 og på dækket stod fangerne og stirrede
 med uvant øje, og enhver veg tilbage
 da den ustadige fakkell skinnede på hendes ansigt. 3450

XXIX

'They were earth's purest children, young and fair,
 With eyes the shrines of unawakened thought,
 And brows as bright as Spring or Morning, ere
 Dark time had there its evil legend wrought
 In characters of cloud which wither not. —
 The change was like a dream to them; but soon
 They knew the glory of their altered lot,
 In the bright wisdom of youth's breathless noon,
 Sweet talk, and smiles, and sighs, all bosoms did attune.

XXX

'But one was mute; her cheeks and lips most fair, 3460
 Changing their hue like lilies newly blown,
 Beneath a bright acacia's shadowy hair,
 Waved by the wind amid the sunny noon,
 Showed that her soul was quivering; and full soon
 That Youth arose, and breathlessly did look
 On her and me, as for some speechless boon:
 I smiled, and both their hands in mine I took,
 And felt a soft delight from what their spirits shook.

CANTO IX

I

'That night we anchored in a woody bay,
 And sleep no more around us dared to hover 3470
 Than, when all doubt and fear has passed away,
 It shades the couch of some unresting lover,
 Whose heart is now at rest: thus night passed over
 In mutual joy: — around, a forest grew
 Of poplars and dark oaks, whose shade did cover
 The waning stars pranked in the waters blue,
 And trembled in the wind which from the morning flew.

II

'The joyous Mariners, and each free Maiden
 Now brought from the deep forest many a bough,
 With woodland spoil most innocently laden; 3480
 Soon wreaths of budding foliage seemed to flow
 Over the mast and sails, the stern and prow
 Were canopied with blooming boughs — the while
 On the slant sun's path o'er the waves we go

29

„De var jordens reneste børn, unge og prægtige,
 med øjne, der var et skrin for uvækket tanke,
 og pander så klare som forår eller morgen, før
 den mørke tid havde skabt sine onde legender dér
 med skybogstaver, der ikke visner. —
 forandringen var for dem som en drøm; men snart
 forstod de herligheden ved deres ændrede lod,
 i ungdommens vindstille middags klare visdom
 stemte venlig tale og smil og sukke alle hjerter.

30

„Men én var tavs, hendes kinder og fuldendt skønne læber,* 3460
 da de skiftede farve som liljer, nyligt blomstret
 under en yndig akacies skyggefulde hår,
 bølget af vinden midt i den sollyse middag,
 viste at hendes sjæl skælvede; og meget snart
 rejste ynglingen sig og så åndeløst
 på hende og mig, som for en usigelig nåde:
 jeg smilede og tog begge deres hænder i mine
 og følte en blid fryd ved det, der rystede deres ånd.

NIENDE SANG

1

„Den nat ankrede vi i en skovklædt bugt,
 og søvn vovede ikke at svæve mere omkring os, 3470
 end den skygge, når al tvivl og ængstelse er borte,
 den kaster på en eller anden vågen elskers leje,
 hvis hjerte nu i ro: således forløb natten
 i gensidig glæde: — rundt om voksede en skov
 af popler og mørke ege, hvis skygge dækkede
 de aftagende stjerner, der sås
 i vandenens blå og skælvede i morgenvinden.

2

„De glade sømænd, og hver af de befriede piger,
 hentede nu i den dybe skov en mængde grene,
 i al uskyldighed belæsset med et bytte af grønt løv; 3480
 snart syntes kranse af spirende bladhang at strømme
 ud over masten og sejlene, bagstavnen og stævnen
 var overdækket med blomstrende grene, — imens drager vi
 jublende over bølgen på den skrå sols sti,

---

* Pigen blandt fangerne som ynglingen var blevet forelsket i, strofe 25.

Rejoicing, like the dwellers of an isle
 Doomed to pursue those waves that cannot cease to smile.

III

'The many ships spotting the dark blue deep
 With snowy sails, fled fast as ours came nigh,
 In fear and wonder; and on every steep
 Thousands did gaze, they heard the startling cry, 3490
 Like Earth's own voice lifted unconquerably
 To all her children, the unbounded mirth,
 The glorious joy of thy name — Liberty!
 They heard! — As o'er the mountains of the earth
 From peak to peak leap on the beams of Morning's birth:

IV

'So from that cry over the boundless hills
 Sudden was caught one universal sound,
 Like a volcano's voice, whose thunder fills
 Remotest skies — such glorious madness found
 A path through human hearts with stream which drowned 3500
 Its struggling fears and cares, dark Custom's brood;
 They knew not whence it came, but felt around
 A wide contagion poured — they called aloud
 On Liberty — that name lived on the sunny flood.

V

'We reached the port. — Alas! from many spirits
 The wisdom which had waked that cry, was fled,
 Like the brief glory which dark Heaven inherits
 From the false dawn, which fades ere it is spread,
 Upon the night's devouring darkness shed:
 Yet soon bright day will burst — even like a chasm 3510
 Of fire, to burn the shrouds outworn and dead,
 Which wrap the world; a wide enthusiasm,
 To cleanse the fevered world as with an earthquake's spasm!

VI

'I walked through the great City then, but free
 From shame or fear; those toil-worn Mariners
 And happy Maidens did encompass me;
 And like a subterranean wind that stirs

som beboerne på en ø, skæbnebestemt
til at følge de bølger, der ikke kan holde op med at smile.

3

„De mange skibe, der plettede det mørke blå dyb
med sneagtige sejle, flygtede hurtigt i frygt og undren
da vort kom nær; og på alle skrænter
stirrede tusinder, de hørte det alarmerende råb, — 3490
ligesom jordens egen stemme løftet uovervindeligt
til alle sine børn, — den ubegrænsede lystighed
og den herlige glæde ved dit navn — Frihed!
var ordet de hørte! — Mens ud over jorden strålerne
fra morgens fødsel sprang fra bjergtop til bjergtop:

4

„Således blev der pludselig fra råbet over
de uendelige høje, fanget én altomfattende lyd,
som en vulkans stemme hvis torden fylder
de fjerneste himle, — sådant glørværdigt vanvid fandt 3500
vej gennem menneskehjertet med en strøm, der druknede
dets kæmpende angst og bekymring, den mørke Sædvanes yngel;
de vidste ikke hvorfra den kom, men følte overalt
en stor smitte sprede sig — de råbte højt*
på Frihed — det navn levede på det solbeskinnede hav.

5

„Vi nåede havnen — ak! den visdom, som havde
vækket råbet, var flygtet fra manges ånd,
lig det kortvarige skær den mørke himmel arver
fra det falske daggry, der svinder før det er spredt
øst ud over nattens fortærende mørke:
dog vil den strålende dag snart bryde frem — ligesom et 3510
svælg af ild, der før at brænde de udslidte og døde ligklæder,†
indhjuller verden; en omsiggribende begejstring, der vil
rense den febersyge verden som med et jordskælvs rystelse!

6

„Jeg gik så gennem den store By, men befriet
for skam og frygt: de udslidte sømænd
og de lykkelige piger omgav mig;
og som en underjordisk vind, der bevæger

---

* stor smitte spreder sig: se note s. 402 under noten til digtet.

† svælg af ild: ild der slynges ud af et krater.

Some forest among caves, the hopes and fears
 From every human soul, a murmur strange
 Made as I passed; and many wept, with tears 3520
 Of joy and awe, and wingèd thoughts did range,
 And half-extinguished words, which prophesied of change.

VII

'For, with strong speech I tore the veil that hid
 Nature, and Truth, and Liberty, and Love, —
 As one who from some mountain's pyramid
 Points to the unrisen sun! — the shades approve
 His truth, and flee from every stream and grove.
 Thus, gentle thoughts did many a bosom fill —
 Wisdom, the mail of tried affections wove
 For many a heart, and tameless scorn of ill, 3530
 Thrice steeped in molten steel the unconquerable will.

VIII

'Some said I was a maniac wild and lost;
 Some, that I scarce had risen from the grave,
 The Prophet's virgin bride, a heavenly ghost: —
 Some said, I was a fiend from my weird cave,
 Who had stolen human shape, and o'er the wave,
 The forest, and the mountain, came; — some said
 I was the child of God, sent down to save
 Woman from bonds and death, and on my head
 The burden of their sins would frightfully be laid. 3540

IX

'But soon my human words found sympathy
 In human hearts: the purest and the best,
 As friend with friend, made common cause with me,
 And they were few, but resolute; — the rest,
 Ere yet success the enterprise had blessed,
 Leagued with me in their hearts; — their meals, their slumber,
 Their hourly occupations, were possessed
 By hopes which I had armed to outnumber
 Those hosts of meaner cares, which life's strong wings encumber.

X

'But chiefly women, whom my voice did waken 3550
 From their cold, careless, willing slavery,
 Sought me: one truth their dreary prison has shaken —
 They looked around, and lo! they became free!

en skov mellem huler, frembragte alle
 menneskesjælenes håb og bekymringer en sælsom mumlen,
 da jeg passerede; og mange græd af glæde 3520
 og ærefrygt, og bevingede tanker strejfede omkring
 og halvtudslukte ord, der profeterede om forandring.

7

„For med magtfuld tale flængede jeg sløret,
 der skjulte natur og sandhed og frihed og kærlighed, —
 som én der fra et bjergs pyramide
 peger med den uopgående sol! — skyggerne bevidner
 hans sandhed og flygter for alle vandløb og lunde.
 Således fyldte milde tanker mangt et bryst, —
 visdom vævede den prøvede hengivenheds brynje
 om mange hjerter, og utæmmelig foragt for ondt 3530
 dyppede den uovervindelige vilje tre gange i smeltet stål.

8

„Nogle sagde, jeg var en vild og fortabt afsindig;
 nogle, at jeg kun lige var steget op af graven og var
 Profetens jomfrubrud, et himmelsk genfærd: —
 nogle sagde, jeg var en djævel fra min uhyggelige hule,
 der havde stjålet menneskeform og kom over bølgen,
 skoven og bjerget; — nogle sagde,
 jeg var Guds barn sendt ned for at frelse
 kvinder fra lænker og død, og byrden af deres synder
 ville på skrækkelig vis blive lagt på mit hoved. 3540

9

„Men snart fandt mine menneskeord
 sympati i menneskehjerter: de reneste og de bedste,
 da ven med ven gjorde fælles sag med mig,
 og de var få, men beslutsomme; — resten,
 før endnu et godt udfald havde velsignet foretagendet,
 allierede sig med mig i deres hjerter; — deres måltider, deres søvn,
 deres daglige beskæftigelser var besat
 af håb, som jeg havde oprustet for i tal at overgå
 de skarer af ringere bekymringer, der tynger livets stærke vinger.

10

„Men hovedsageligt kvinder, som min stemme 3550
 vækkede af deres kolde, sorgløse, villige slaveri, søgte mig:
 en eneste sandhed har nedbrudt deres triste fængsel, —
 de så sig omkring, og se! de var frie!

Their many tyrants sitting desolately
 In slave-deserted halls, could none restrain;
 For wrath's red fire had withered in the eye,
 Whose lightning once was death — nor fear, nor gain
 Could tempt one captive now to lock another's chain.

XI

'Those who were sent to bind me, wept, and felt
 Their minds outsoar the bonds which clasped them round, 3560
 Even as a waxen shape may waste and melt
 In the white furnace; and a visioned swound,
 A pause of hope and awe the City bound,
 Which, like the silence of a tempest's birth,
 When in its awful shadow it has wound
 The sun, the wind, the ocean, and the earth,
 Hung terrible, ere yet the lightnings have leaped forth.

XII

'Like clouds inwoven in the silent sky,
 By winds from distant regions meeting there,
 In the high name of truth and liberty, 3570
 Around the City millions gathered were,
 By hopes which sprang from many a hidden lair —
 Words which the lore of truth in hues of flame
 Arrayed, thine own wild songs which in the air
 Like homeless odours floated, and the name
 Of thee, and many a tongue which thou hadst dipped in flame.

XIII

'The Tyrant knew his power was gone, but Fear,
 The nurse of Vengeance, bade him wait the event —
 That perfidy and custom, gold and prayer,
 And whatsoe'er, when force is impotent, 3580
 To fraud the sceptre of the world has lent,
 Might, as he judged, confirm his failing sway.
 Therefore throughout the streets, the Priests he sent
 To curse the rebels. — To their God did they
 For Earthquake, Plague, and Want, kneel in the public way.

XIV

'And grave and hoary men were bribed to tell
 From seats where law is made the slave of wrong,
 How glorious Athens in her splendour fell,
 Because her sons were free — and that among

deres mange tyranner der sad ene og forladte
i slave-tomme haller, kunne ikke holde nogen tilbage;
for vredens røde ild var visnet i øjet,
hvis lyn engang var døden, – hverken frygt eller vinding
kunne nu friste en fange til at låse en andens lænke.

11

„De der var sendt for at binde mig, græd og følte
deres ånd løfte sig over de bånd, der omspændte den, 3560
ligesom en voksfigur kan ødes og smelte
i den hvide ovn; og en afmagt fyldt med syner,
en pause af håb og ærefrygt, der tryllebandt Byen,
hang truende, som stilheden ved en storms fødsel,
når den har viklet solen, vinden, havet
og jorden i sin forfærdelige skygge,
før endnu lynene er sprunget frem.

12

„Som skyer indvævet i den stille himmel,
bragt af vinde fra fjerne egne for dér at mødes
i sandhedens og frihedens høje navn, 3570
samledes millioner omkring Byen;
bragt af håbene, der brød frem fra mange skjul,
ord som sanddru lærdom klædte
i berømmelsens farver, dine egne vilde sange. der
svævede i luften som hjemløse dufte, og dit navn
og mange stemmer, som du har døbt i flammer.

13

„Tyrannen vidste hans magt var borte, men frygt,
hævnens amme, bød ham afvente udfaldet –
han skønnede at troløshed og sædvane,
guld og bønner og hvad verdens scepter end har 3580
ydet af svig, når styrke er kraftløs,
kunne befæste hans vaklende herredømme.
Derfor sendte han præsterne ud overalt i gaderne
for at forbande oprørerne. – De knælende for deres Gud
på den offentlige vej for at få jordskælv, pest og nød.

14

„Og alvorlige og gråhårede mænd blev bestukket til at
fortælle, fra pladser hvor lov er gjort til slave af uret,
hvordan prægtige Athen dalede i glans,
fordi hendes sønner var frie, – og at hos

Mankind, the many to the few belong, 3590
 By God, and Nature, and Necessity.
 They said, that age was truth, and that the young
 Marred with wild hopes the peace of slavery,
 With which old times and men had quelled the vain and free.

XV

'And with the falsehood of their poisonous lips
 They breathed on the enduring memory
 Of sages and of bards a brief eclipse;
 There was one teacher, and must ever be,
 They said, even God, who, the necessity
 Of rule and wrong had armed against mankind,
 His slave and his avenger there to be; 3600
 That we were weak and sinful, frail and blind,
 And that the will of one was peace, and we
 Should seek for nought on earth but toil and misery —

XVI

"For thus we might avoid the hell hereafter."
 So spake the hypocrites, who cursed and lied;
 Alas, their sway was past, and tears and laughter
 Clung to their hoary hair, withering the pride
 Which in their hollow hearts dared still abide;
 And yet obscener slaves with smoother brow,
 And sneers on their strait lips, thin, blue and wide, 3610
 Said that the rule of men was over now,
 And hence, the subject world to woman's will must bow;

XVII

'And gold was scattered through the streets, and wine
 Flowed at a hundred feasts within the wall.
 In vain! the steady towers in Heaven did shine
 As they were wont, nor at the priestly call
 Left Plague her banquet in the Ethiop's hall,
 Nor Famine from the rich man's portal came,
 Where at her ease she ever preys on all
 Who throng to kneel for food: nor fear nor shame, 3620
 Nor faith, nor discord, dimmed hope's newly kindled flame.

menneskene tilhører de mange de få. 3590
 I kraft af Gud og natur og nødvendighed.
 De sagde at alderdom var sandhed, og at de unge
 med vilde håb skæmmede slaveriets fred, som gamle
 tider og mennesker havde knust de indbildske og frie med.

15

„Og med deres giftige læbers falskhed
 formørkede de kortvarigt vismænds
 og barders blivende minde;
 der var en eneste læremester, og det måtte der altid være,
 sagde de, netop Gud, som nødvendigheden af at regere
 og at øve uret havde bevæbnet mod menneskeheden,
 for at de kunne være hans slave og hans hævner;* 3600
 at vi var svage og syndige, skrøbelige og blinde,
 og at det, den enkelte ville, var freden, og at vi
 intet skulle søge efter på jorden bortset fra slid og elendighed.

16

„For således kunne vi undgå det hinsidige helvede.’
 Sådan talte hyklerne, som forbandede og løj;
 ak, deres herredømme var forbi, og tårer og latter
 klyngede sig til deres grå hår, visnende stoltheden
 som stadig vovede at bo i deres hule hjerter;
 og endog fælere slaver med glattere pander
 og hånlige smil på deres lige læber, tynde, blå og brede, 3610
 sagde, at mænds styre nu var ovre, og fra nu af
 må den undergivne verden bøje sig for kvindens vilje;

17

„Og guld var strøet i gaderne, og vin
 flød ved hundrede fester inden for muren.
 Forgæves! de støtte tårne i himlen skinnede
 som de plejede, pest forlod heller ikke sin banket[†]
 i etiopierens hal ved den præstelige hidkaldelse,[‡]
 og hungersnød kom ikke ud af den rige mands port,
 hvor i ro og mag hun altid plyndrer alle, som flokkes
 for at knæle for føde; heller ikke fordunklede frygt 3620
 eller skam eller tro eller uenighed håbets nyligt tændte flamme.

*; herskerne og præsterne hævner krænkelser af den Gud, de selv har skabt. — Der er en ekstra linje i denne strofe, som ikke tælles med i linjenummereringen.

[†] Jordskælv, pest og nød, som præsterne bad om i strofe 13 skete ikke.

[‡] Eiopien og Ægypten blev i oldtiden og senere opfattet som pestens hjemsted (Longman 2).

XVIII

'For gold was as a god whose faith began
 To fade, so that its worshippers were few,
 And Hell and Awe, which in the heart of man
 Is God itself; the Priest its downfall knew,
 As day by day their altars lonelier grew,
 Till they were left alone within the fane;
 The shafts of falsehood unpolluting flew,
 And the cold sneers of calumny were vain,
 The union of the free with discord's brand to stain. 3630

XIX

'The rest thou knowest. — Lo! we two are here —
 We have survived a ruin wide and deep —
 Strange thoughts are mine. — I cannot grieve or fear,
 Sitting with thee upon this lonely steep
 I smile, though human love should make me weep.
 We have survived a joy that knows no sorrow,
 And I do feel a mighty calmness creep
 Over my heart, which can no longer borrow
 Its hues from chance or change, dark children of to-morrow.

XX

'We know not what will come — yet, Laon, dearest, 3640
 Cythna shall be the prophetess of Love,
 Her lips shall rob thee of the grace thou wearest,
 To hide thy heart, and clothe the shapes which rove
 Within the homeless Future's wintry grove;
 For I now, sitting thus beside thee, seem
 Even with thy breath and blood to live and move,
 And violence and wrong are as a dream
 Which rolls from steadfast truth, an unreturning stream.

XXI

'The blasts of Autumn drive the wingèd seeds
 Over the earth — next come the snows, and rain, 3650
 And frosts, and storms, which dreary Winter leads
 Out of his Scythian cave, a savage train;
 Behold! Spring sweeps over the world again,
 Shedding soft dews from her ethereal wings;
 Flowers on the mountains, fruits over the plain,
 And music on the waves and woods she flings,
 And love on all that lives, and calm on lifeless things.

18

„For guld var som en gud, på hvem troen begyndte
 at falme, så dets tilbedere var få,
 ligeledes på Helvede og Ærefrygt, som i menneskets hjerte
 er Gud selv; præsterne erkendte dens fald,
 da deres altre dag efter dag blev ensommere,
 til de var ladet alene i helligdommen;
 falskhedens pile fløj ubesmittende
 og bagvaskelsens kolde spot var nytteløs til at plette
 de fries sammenslutning med uenighedens brændemærke. 3630

19

„Resten ved du — Se! vi to er her — vi har overlevet
 en omfattende og dyb ødelæggelse — underlige
 tanker er mine. — Jeg kan ikke sørge eller frygte, jeg smiler
 mens jeg sidder sammen med dig på denne ensomme skrænt,
 skønt kærlighed til menneskeheden burde få mig til at græde.
 Vi har gennemlevet en glæde, der ikke kender nogen sorg,
 og jeg føler en mægtig ro krybe
 over mit hjerte, som ikke længere kan låne sine farver
 fra tilfælde eller forandring, morgendagens mørke børn.

20

„Vi ved ikke, hvad der vil komme — dog Laon, kæreste, 3640
 Cythna skal være kærlighedens profetinde,
 hendes læber skal frarøve dig den ynde du bær,*
 for at skjule dit hjerte og beklæde formerne, som strejfer om
 i den hjemløse fremtids vinterlige lund;
 for jeg, der således sidder ved din side, synes nu
 at leve og bevæge mig med dit åndedrag og blod,
 og vold og uret er som en drøm, der fra
 urokkelig sandhed ruller en strøm, der ikke vender tilbage.

21

„Efterårets vinde driver de vingede frø
 hen over jorden, — derefter kommer sne og regn 3650
 og frost og storme, som triste vinter fører
 ud af sin skytiske hule, et råt følge;
 se! foråret fejer hen over verden igen,
 og lader blød dug falde fra sine luftige vinger;
 blomster på bjergene, frugter på sletterne,
 og hun kaster musik på bølgerne og skovene
 og kærlighed på alt, som lever, og ro på livløse ting.

---

* ynde: som er skabt af Laons digterkunst.

XXII

'O Spring, of hope, and love, and youth, and gladness
 Wind-wingèd emblem! brightest, best and fairest!
 Whence comest thou, when, with dark Winter's sadness 3660
 The tears that fade in sunny smiles thou sharest?
 Sister of joy, thou art the child who wearest
 Thy mother's dying smile, tender and sweet;
 Thy mother Autumn, for whose grave thou bearest
 Fresh flowers, and beams like flowers, with gentle feet,
 Disturbing not the leaves which are her winding-sheet.

XXIII

'Virtue, and Hope, and Love, like light and Heaven,
 Surround the world. — We are their chosen slaves.
 Has not the whirlwind of our spirit driven
 Truth's deathless germs to thought's remotest caves? 3670
 Lo, Winter comes! — the grief of many graves,
 The frost of death, the tempest of the sword,
 The flood of tyranny, whose sanguine waves
 Stagnate like ice at Faith the enchanter's word,
 And bind all human hearts in its repose abhorred.

XXIV

'The seeds are sleeping in the soil: meanwhile
 The Tyrant peoples dungeons with his prey,
 Pale victims on the guarded scaffold smile
 Because they cannot speak; and, day by day,
 The moon of wasting Science wanes away 3680
 Among her stars, and in that darkness vast
 The sons of earth to their foul idols pray,
 And gray Priests triumph, and like blight or blast
 A shade of selfish care o'er human looks is cast.

XXV

'This is the winter of the world; — and here
 We die, even as the winds of Autumn fade,
 Expiring in the frore and foggy air. —
 Behold! Spring comes, though we must pass, who made
 The promise of its birth — even as the shade
 Which from our death, as from a mountain, flings 3690
 The future, a broad sunrise; thus arrayed
 As with the plumes of overshadowing wings,
 From its dark gulf of chains, Earth like an eagle springs.

22

„Oh forår, håbet og kærligheden og ungdommen og frydens
vindvingede symbol! mest strålende, bedst og skønnest!
Hvorfra kommer du, når du med mørke vinters tristhed 3660
deler tårerne, som falmer i sollyse smil?
Glædens søster, du er barnet, der bær
din mors døende smil, ømt og sødmefyldt;
din mor efterår, til hvis grav du med blide fødder
bringer friske blomster, og stråler som blomster,
uden at forstyrre bladene, som er hendes liglagen.

23

„Dyd og håb og kærlighed, ligesom lys og himmel,
omgiver verden. – Vi er deres udvalgte slaver.
Har ikke vor ånds hvirvelvind drevet 3670
sandhedens udødelige frø til tankens fjerneste huler?
Se, Vinteren kommer! – mange graves sorg,
dødens frost, sværdets uvej, r,
tyranniets flod, hvis blodige bølger
står stille som is i kraft af troen, heksemesterens ord,
og binder alle menneskehjarter i dens afskyede hvile.

24

„Frøene sover i mulden: i mellemtiden
befolker tyrannen fangehullerne med sit bytte,
blege ofre på det bevogtede skafot smiler,
fordi de ikke kan tale; og dag efter dag
aftager den hendøende videnskabs måne 3680
blandt sine stjerner, og i det vældige mørke
beder jordens sønner til der modbydelige afguder,
og grå præster triumferer, og lig meldug eller brand*
er en skygge af egennyttig bekymring kastet over mennesket.

25

„Dette er verdens vinter; – og her
dør vi, ligesom efterårsvindene svinder,
udåndende i den frosne og tågede luft. –
Se! foråret kommer, skønt vi, som gav
løftet om dets fødsel, må forgå, – ligesom
ud af vor dødsskygge, som på et bjerg, fremtiden 3690
kastes som en klar solopgang; således klædt,
som med overskyggende vingers fjer,
flyver jorden, lig en ørn, op fra sine lænkers dunkle svælg.

---

* meldug (*blight*) og brand (*blast*): plantesygdomme, fremkaldt af svampe der dækker planterne.

XXVI

'O dearest love! we shall be dead and cold
 Before this morn may on the world arise;
 Wouldst thou the glory of its dawn behold?
 Alas! gaze not on me, but turn thine eyes
 On thine own heart — it is a paradise
 Which everlasting Spring has made its own,
 And while drear Winter fills the naked skies, 3700
 Sweet streams of sunny thought, and flowers fresh-blown,
 Are there, and weave their sounds and odours into one.

XXVII

'In their own hearts the earnest of the hope
 Which made them great, the good will ever find;
 And though some envious shade may interlope
 Between the effect and it, One comes behind,
 Who aye the future to the past will bind —
 Necessity, whose sightless strength for ever
 Evil with evil, good with good must wind
 In bands of union, which no power may sever: 3710
 They must bring forth their kind, and be divided never!

XXVIII

'The good and mighty of departed ages
 Are in their graves, the innocent and free,
 Heroes, and Poets, and prevailing Sages,
 Who leave the vesture of their majesty
 To adorn and clothe this naked world; — and we
 Are like to them — such perish, but they leave
 All hope, or love, or truth, or liberty,
 Whose forms their mighty spirits could conceive,
 To be a rule and law to ages that survive. 3720

XXIX

'So be the turf heaped over our remains
 Even in our happy youth, and that strange lot,
 Whate'er it be, when in these mingling veins
 The blood is still, be ours; let sense and thought
 Pass from our being, or be numbered not
 Among the things that are; let those who come
 Behind, for whom our steadfast will has bought
 A calm inheritance, a glorious doom,
 Insult with careless tread, our undivided tomb.

26

„Oh kæreste elskede! vi vil være døde og kolde,
før denne morgen kan stige op over verden;
ville du ønske at skue dens daggrys herlighed?
Ak! stir ikke på mig, men ret dine øjne
mod dit eget hjerte — det er et paradys,
som det evige forår har gjort til sit eget,
og mens dyster vinter fylder den nøgne himmel, 3700
er der solrige tankers friske strømme og nyligt udsprungne
blomster dér, som væver deres lyde og dufte til et hele.

27

„I deres egne hjerter vil de gode altid finde
tegnet på det håb, der gjorde dem store;
og skønt en misundelig skygge kan bryde ind
mellem det og virkningen, kommer der En bagved,
som altid vil binde fremtiden til fortiden —
Nødvendigheden, hvis blinde styrke for evigt*
må knytte ondt med ondt og godt med godt 3710
med forenende bånd, som ingen magt kan rive over:
de må frembringe deres egen art og aldrig blive delt.

28

„Forgangne tiders gode og mægtige
ligger i deres grave, de uskyldige og frie,
helte og digtere og hævdvindende vismænd,
som efterlader deres majestætiske dragt
til at pryde og beklæde denne nøgne verden; — og vi
er som dem — sådanne omkommer, men de efterlader
alle håb eller kærlighed eller sandhed eller frihed,
hvis former deres mægtige ånd har kunnet fatte,
for at blive en regel, en lov for de tider der overlever. 3720

29

„Så lad vore jordiske rester dækkes af græstørven
allerede i vor lykkelige ungdom, og den ukendte lod,
hvad den end måtte være, når i disse blandende årer
blodet er stille, være vor; lad sansning og tanke
forsvinde fra vort væsen eller ikke tælles
blandt de ting, der er til; lad dem der kommer
bagefter, til hvem vor urokkelige vilje har vundet
en rolig arv, en glørværdig skæbne,
fornærme vor udelte grav med sorgløse skridt.

---

* 'Nødvendigheden', se note s. 412 under noten til digtet.

XXX

'Our many thoughts and deeds, our life and love, 3730
 Our happiness, and all that we have been,
 Immortally must live, and burn and move,
 When we shall be no more; — the world has seen
 A type of peace; and — as some most serene
 And lovely spot to a poor maniac's eye,
 After long years, some sweet and moving scene
 Of youthful hope, returning suddenly,
 Quells his long madness — thus man shall remember thee.

XXXI

'And Calumny meanwhile shall feed on us,
 As worms devour the dead, and near the throne 3740
 And at the altar, most accepted thus
 Shall sneers and curses be; — what we have done
 None shall dare vouch, though it be truly known;
 That record shall remain, when they must pass
 Who built their pride on its oblivion;
 And fame, in human hope which sculptured was,
 Survive the perished scrolls of unenduring brass.

XXXII

'The while we two, belovèd, must depart,
 And Sense and Reason, those enchanters fair,
 Whose wand of power is hope, would bid the heart 3750
 That gazed beyond the wormy grave despair:
 These eyes, these lips, this blood, seems darkly there
 To fade in hideous ruin; no calm sleep
 Peopling with golden dreams the stagnant air,
 Seems our obscure and rotting eyes to steep
 In joy; — but senseless death — a ruin dark and deep!

XXXIII

'These are blind fancies — reason cannot know
 What sense can neither feel, nor thought conceive;
 There is delusion in the world — and woe,
 And fear, and pain — we know not whence we live, 3760
 Or why, or how, or what mute Power may give
 Their being to each plant, and star, and beast,
 Or even these thoughts. — Come near me! I do weave
 A chain I cannot break — I am possessed
 With thoughts too swift and strong for one lone human breast.

30

„Vore mange tanker og gerninger, vores liv og kærlighed, 3730
 vor lykke og alt det, vi har været, må leve
 og brænde og bevæge sig for evigt, når vi ikke
 mere er til; – verden har set et billede på fred;
 og ligesom et eller andet yderst roligt og dejligt sted,
 et ungdommeligt håbs skønne og bevægende
 skueplads, der pludselig efter lange år
 atter viser sig for en stakkels vanvittigs blik, betvinger
 hans langvarige galskab – således skal mennesket huske dig.

31

„Og bagtalelse skal i mellemtiden leve af os, 3740
 som orme fortærer den døde, og nær tronen
 og ved altret skal foragtelige miner og forbandelser
 således være fuldt ud accepteret; – hvad vi har gjort
 skal ingen vove at stå inde for, skønt det i sandhed vil
 være kendt; optegnelsen om det skal bestå, når de må forsvinde,
 der byggede deres stolthed på dens glemsel;
 og ryet, som var udhugget i menneskelige håb, skal*
 overleve de forvitrede skrifteruller af forgængeligt metal.

32

„Imens må vi to, højt elskede, skilles, 3750
 og forstand og fornuft, de skønne fortryllere
 hvis magts tryllestav er håbet, vil befale hjertet,
 som stirrer hinsides den ormefyldte grav, at fortvivle:
 disse øjne, disse læber, dette blod synes dunkelt
 at falme dér i hæsligt forfald; ingen rolig søvn,
 der befolker den stille luft med gyldne drømme,
 synes at bade vore skjulte og rådnende øjne
 i glæde; – kun ufølsom død – et mørkt og dybt forfald!

33

„Disse er blinde forestillinger – fornuften kan ikke vide 3760
 hvad sanserne ikke kan føle og tanken ikke kan fatte;
 der er blændværk i verden – og ve
 og angst og smerte – vi ved ikke hvorfra vort liv kommer
 eller hvorfor eller hvordan eller hvilken stum magt,
 der kunne give hver plante og stjerne og dyr eller selv
 disse tanker sin eksistens: – Kom tæt hen til mig! Jeg væver
 en kæde, jeg ikke kan brække – jeg er besat
 med tanker for heftige og stærke for et enkelt menneskebryst.

---

* ryet: Laons og Cythnas ry, der vil være udødeligt.

XXXIV

'Yes, yes — thy kiss is sweet, thy lips are warm —
 O! willingly, beloved, would these eyes,
 Might they no more drink being from thy form,
 Even as to sleep whence we again arise,
 Close their faint orbs in death: I fear nor prize 3770
 Aught that can now betide, unshared by thee —
 Yes, Love when Wisdom fails makes Cythna wise:
 Darkness and death, if death be true, must be
 Dearer than life and hope, if unenjoyed with thee.

XXXV

'Alas, our thoughts flow on with stream, whose waters
 Return not to their fountain — Earth and Heaven,
 The Ocean and the Sun, the Clouds their daughters,
 Winter, and Spring, and Morn, and Noon, and Even,
 All that we are or know, is darkly driven
 Towards one gulf. — Lo! what a change is come 3780
 Since I first spake — but time shall be forgiven,
 Though it change all but thee!' — She ceased — night's gloom
 Meanwhile had fallen on earth from the sky's sunless dome.

XXXVI

Though she had ceased, her countenance uplifted
 To Heaven, still spake, with solemn glory bright;
 Her dark deep eyes, her lips, whose motions gifted
 The air they breathed with love, her locks undight.
 'Fair star of life and love,' I cried, 'my soul's delight,
 Why lookest thou on the crystalline skies?
 O, that my spirit were yon Heaven of night, 3790
 Which gazes on thee with its thousand eyes!
 She turned to me and smiled — that smile was Paradise!

CANTO X

I

Was there a human spirit in the steed,
 That thus with his proud voice, ere night was gone,
 He broke our linkèd rest? or do indeed
 All living things a common nature own,
 And thought erect an universal throne,
 Where many shapes one tribute ever bear?
 And Earth, their mutual mother, does she groan
 To see her sons contend? and makes she bare 3800
 Her breast, that all in peace its drainless stores may share?

34

„Ja, ja — dit kys er sødt, dine læber er varme —
 oh! villigt, højt elskede, ville disse øjne, —
 kunne de ikke mere drikke liv af din skikkelse,
 ligesom i søvnen hvorfra vi igen står op, — lukke deres
 svage stene i døden: jeg hverken frygter eller værdsætter 3770
 noget, som nu kan hænde, der ikke deles med dig —
 ja, kærligheden, når visdom svigter, gør Cythna vis:
 mørke og død, hvis døden er sand, må være
 kærere end liv og håb, hvis ikke nydt sammen med dig.

35

„Ak, vore tanker flyder videre med strømmen, hvis vande
 ikke vender tilbage til deres kilde — Jord og himmel,
 havet og solen, skyerne, deres døtre,
 vinter og forår og morgen og middag og aften,
 alt det vi er eller kender, drives dunkelt
 mod en afgrund — Se! hvor forandret der er blevet, 3780
 siden jeg begyndte at tale — men tiden skal være tilgivet, skønt
 den forandrer alt undtagen dig!” — Hun tav, nattens mørke
 var i mellemtiden faldet på jorden fra himlens solløse kuppel.

36

Skønt hun var holdt op, talte hendes ansigt, opløftet
 mod himlen, stadig med højtidelig strålende pragt; hendes mørke,
 dybe øjne, hendes mund, hvis bevægelser begavede
 luften den indåndede med kærlighed, hendes uprydede lokker.
 „Skønne livets og kærlighedens stjerne,” udbrød jeg, „min sjæls fryd,
 hvorfor ser du på den krystalklare hvælving?
 Oh, gid min ånd var hin nattens himmel, 3790
 som stirrer på dig med sine tusinde øjne!”
 Hun vendte sig mod mig og smilede — det smil var Paradis.

TIENDE SANG

1

Var der en menneskeånd i stridshesten,
 som således med sin stolte stemme, før natten var forbi,
 brød vor forenede hvile? eller ejer
 det levende virkelig en fælles natur,
 og rejser tanken en almen trone,
 hvor mange skikkelser altid bringer samme hyldest?
 Og jorden, deres fælles mor, stønner hun
 ved at se sine sønner strides? og blotter hun sit bryst, 3800
 så alle i fred kan dele dets udtømmelige forråd?

II

I have heard friendly sounds from many a tongue
 Which was not human — the lone nightingale
 Has answered me with her most soothing song,
 Out of her ivy bower, when I sate pale
 With grief, and sighed beneath; from many a dale
 The antelopes who flocked for food have spoken
 With happy sounds, and motions, that avail
 Like man's own speech; and such was now the token
 Of waning night, whose calm by that proud neigh was broken. 3810

III

Each night, that mighty steed bore me abroad,
 And I returned with food to our retreat,
 And dark intelligence; the blood which flowed
 Over the fields, had stained the courser's feet;
 Soon the dust drinks that bitter dew — then meet
 The vulture, and the wild dog, and the snake,
 The wolf, and the hyaena gray, and eat
 The dead in horrid truce: their throngs did make
 Behind the steed, a chasm like waves in a ship's wake.

IV

For, from the utmost realms of earth came pouring 3820
 The banded slaves whom every despot sent
 At that throned traitor's summons; like the roaring
 Of fire, whose floods the wild deer circumvent
 In the scorched pastures of the South; so bent
 The armies of the leagued Kings around
 Their files of steel and flame; — the continent
 Trembled, as with a zone of ruin bound,
 Beneath their feet, the sea shook with their Navies' sound.

V

From every nation of the earth they came,
 The multitude of moving heartless things, 3830
 Whom slaves call men: obediently they came,
 Like sheep whom from the fold the shepherd brings
 To the stall, red with blood; their many kings
 Led them, thus erring, from their native land;
 Tartar and Frank, and millions whom the wings
 Of Indian breezes lull, and many a band
 The Arctic Anarch sent, and Idumea's sand,

2

Jeg har hørt venlige lyde fra mange tunger,
 som ikke var menneskelige — den enlige nattergal
 har svaret mig med sin mest lindrende sang
 fra sin vedbendhytte, når jeg sad bleg
 af sorg og sukkede nedenunder; fra mange dale
 har antiloperne som flokkedes efter føde, talt
 med lykkelige lyde og bevægelser, der nytter
 ligesom menneskets egen tale; og sådan var nu tegnet
 i den aftagende nat, hvis ro blev brudt af det stolte vrinsk. 3810

3

Hver nat bar den mægtige stridshingst mig hjemmefra,
 og jeg vendte tilbage til vort fristed med mad
 og dystre efterretninger; blodet som flød
 over markerne, havde plettet hestens fødder; —
 snart drikker støvet den bitre dug, — så mødes
 gribben og den vilde hund og slangen,
 ulven og den grå hyæne og æder
 i skrækkelig våbenstilstand de døde: deres vrimmel dannede
 en slugt bagved hingsten lig bølger i et skibs kølvand.

4

Thi fra jordens yderste riger kom slavetropper 3820
 strømmende, som enhver despot sendte*
 på den tronedes forræders befaling; som brølen
 af ild, hvis flodbølge overlister den vilde hjort
 på sydens afsvedne græsgange, således samlede
 de allierede kongers hære deres rækker
 af stål og flamme; — fastlandet,
 bundet som med et bælte af undergang, skælvede
 under deres fødder, havet rystede af lyden af deres flåder.

5

De kom fra alle jordens lande,
 den hob af hjerteløse ting der bevæger sig, 3830
 som slaver kalder mænd: lydigt kom de,
 som får hyrden fører fra folden
 til stalden, røde af blod; deres mange konger
 ledte dem, de således vildfarne, af sted fra deres fødeland;
 tatar og franker og millioner hvem
 indiske brisers vinger dysser, og mange flokke
 sendtes af den arktiske tyrann fra Idumeas sand,†

* Smlg. nabostaternes angreb på Frankrig efter revolutionen.

† Idumea: Hjemsted for edomitterne; et folk beslægtet med jøderne. men fjender af disse.

VI

Fertile in prodigies and lies; — so there
 Strange natures made a brotherhood of ill.
 The desert savage ceased to grasp in fear 3840
 His Asian shield and bow, when, at the will
 Of Europe's subtler son, the bolt would kill
 Some shepherd sitting on a rock secure;
 But smiles of wondering joy his face would fill,
 And savage sympathy: those slaves impure,
 Each one the other thus from ill to ill did lure.

VII

For traitorously did that foul Tyrant robe
 His countenance in lies — even at the hour
 When he was snatched from death, then o'er the globe,
 With secret signs from many a mountain-tower, 3850
 With smoke by day, and fire by night, the power
 Of Kings and Priests, those dark conspirators,
 He called: — they knew his cause their own, and swore
 Like wolves and serpents to their mutual wars
 Strange truce, with many a rite which Earth and Heaven abhors.

VIII

Myriads had come — millions were on their way;
 The Tyrant passed, surrounded by the steel
 Of hired assassins, through the public way,
 Choked with his country's dead: — his footsteps reel
 On the fresh blood — he smiles. 'Ay, now I feel 3860
 I am a King in truth!' he said, and took
 His royal seat, and bade the torturing wheel
 Be brought, and fire, and pincers, and the hook,
 And scorpions, that his soul on its revenge might look.

IX

'But first, go slay the rebels — why return
 The victor bands?' he said, 'millions yet live,
 Of whom the weakest with one word might turn
 The scales of victory yet; — let none survive
 But those within the walls — each fifth shall give
 The expiation for his brethren here. — 3870
 Go forth, and waste and kill!' — 'O king, forgive
 My speech,' a soldier answered — 'but we fear
 The spirits of the night, and morn is drawing near;

6

Rig på varsler og løgne; – så fremmede
naturer dannede dér et broderskab af ondt.
Den ørkenvilde holdt op med i angst at gribe 3840
sit asiatiske skjold og bue, når kuglen, efter
Europas dygtigere søns ønske, dræbte
en eller anden hyrde, der sad sikkert på en klippe;
men undrende glædessmil og grusom sympati
ville derimod fylde hans ansigt: disse urene slaver,
lokkede således hinanden fra ondt til ondt.

7

For den skændige tyrann klædte forræderisk
sit ansigt i løgne, – lige i det øjeblik
da han blev snubbet fra døden, tilkaldte han fra hele
kloden, med hemmelige tegn fra mange bjergtårne, 3850
med røg ved dag og bål ved nat, konger og
præsters, de mørke medsammensvornes magt: –
de vidste hans sag var deres egen og sværgede, lig ulve og slanger,
at standse deres indbyrdes krige ved en mystisk våbenstilstand
med mange ritualer, som jorden og himlen afskyr.

8

Myriader var kommet – millioner var på vej;
tyrannen drog, omgivet af lejede morderes stål,
ad den offentlige vej, der var
overfyldt med sit lands døde: – han slingrede
på det friske blod – han smilede: „Ja, nu føler jeg, 3860
at jeg i sandhed er en konge!” sagde han, og indtog
sin kongelige plads og bød torturhjulet
blive bragt og ild og knibtænger og kroger
og skorpioner, så hans sjæl kunne se på sin hævn.

9

„Men først, slå oprørerne ihjel – hvorfor vender
de sejrende tropper tilbage? Millioner lever endnu,” sagde han,
„hvoraf den svageste med et ord endnu kunne få
sejrens vægtskål til at synke; – lad ingen overleve,
kun dem inden for murene – hver femte skal være
soning for sine brødre her. – 3870
Gå ud, og ødelæg og dræb!” – „Oh konge, tilgiv
at jeg taler,” svarede en soldat – „men vi er bange for
nattens ånder og morgenen nærmer sig;

X

'For we were slaying still without remorse,
 And now that dreadful chief beneath my hand
 Defenceless lay, when on a hell-black horse,
 An Angel bright as day, waving a brand
 Which flashed among the stars, passed.' — 'Dost thou stand
 Parleying with me, thou wretch?' the king replied;
 'Slaves, bind him to the wheel; and of this band, 3880
 Whoso will drag that woman to his side
 That scared him thus, may burn his dearest foe beside;

XI

'And gold and glory shall be his. — Go forth!
 They rushed into the plain. — Loud was the roar
 Of their career: the horsemen shook the earth;
 The wheeled artillery's speed the pavement tore;
 The infantry, file after file, did pour
 Their clouds on the utmost hills. Five days they slew
 Among the wasted fields; the sixth saw gore
 Stream through the city; on the seventh, the dew 3890
 Of slaughter became stiff, and there was peace anew:

XII

Peace in the desert fields and villages,
 Between the glutted beasts and mangled dead!
 Peace in the silent streets! save when the cries
 Of victims to their fiery judgement led,
 Made pale their voiceless lips who seemed to dread
 Even in their dearest kindred, lest some tongue
 Be faithless to the fear yet unbetrayer;
 Peace in the Tyrant's palace, where the throng
 Waste the triumphal hours in festival and song! 3900

XIII

Day after day the burning sun rolled on
 Over the death-polluted land — it came
 Out of the east like fire, and fiercely shone
 A lamp of Autumn, ripening with its flame
 The few lone ears of corn; — the sky became
 Stagnate with heat, so that each cloud and blast
 Languished and died — the thirsting air did claim
 All moisture, and a rotting vapour passed
 From the unburied dead, invisible and fast.

10

„For vi slog bestandig ihjel uden anger,
 og nu lå den frygtindgydende anfører forsvarsløs
 under min hånd, da en engel, lys som dagen,
 passerede på en helvedessort hest, svingende*
 et sværd, der blinkede mellem stjernerne.” — „Står du
 og rådslår med mig, du usling?” svarede kongen;
 „slaver, bind ham til hjulet; og den i denne flok 3880
 der vil slæbe kvinden, som skræmte ham således, hen
 ved siden af ham, kan brænde sin kæreste fjende ved siden af;

11

„Og guld og hæder skal blive hans. — Gå!”
 De styrtede ud på sletten. — Højt var brølet
 fra deres fremstormen: rytterne rystede jorden;
 farten af det rullende artilleri flængede brolægningen;
 skyer af fodfolk, række efter række strømmede
 ud over de fjerneste bakker. I fem dage dræbte de
 på de hærgede marker: den sjette så blod
 flyde gennem byen; på den syvende 3890
 blev slagteriets dug stift; og der blev fred på ny:

12

Fred på de øde marker og i landsbyer;
 mellem de overmætte dyr og lemlæstede døde!
 fred i de tavse gader! bortset fra når skrigene
 fra ofre, ført til deres gloende dom,
 blegnede de stumme læber hos dem, som syntes at frygte,†
 selv hos deres kæreste slægtninge, at en stemme
 ville være troløs mod den endnu uforrådte angst;
 fred på tyrannens slot, hvor skaren
 bortødsler de triumferende timer i festlighed og sang! 3900

13

Dag efter dag rullede den brændende sol videre
 over det dødsbesudlede land — den kom
 ud af østen som ild, og en efterårslampe
 skinnede kraftigt og modnende med sin flamme
 de få enlige kornaks; — himlen
 stod stille af hede, så hver sky og hvert vindstød
 vansmægtede og døde, — den tørstende luft krævede
 al væde, og en rådnende damp passerede‡
 fra de ubegravede døde, usynlig og hurtig.

* helvedssort hest: Tatarhesten som Cythna red på se l. 2498, s. 342.

† dem: tilskuere på gaden.

‡ Man mente at dampene fra rådnende animalsk stof kunne fremkalde pest (Longman 2).

XIV

First Want, then Plague came on the beasts; their food 3910
 Failed, and they drew the breath of its decay.
 Millions on millions, whom the scent of blood
 Had lured, or who, from regions far away,
 Had tracked the hosts in festival array,
 From their dark deserts; gaunt and wasting now,
 Stalked like fell shades among their perished prey;
 In their green eyes a strange disease did glow,
 They sank in hideous spasm, or pains severe and slow.

XV

The fish were poisoned in the streams; the birds
 In the green woods perished; the insect race 3920
 Was withered up; the scattered flocks and herds
 Who had survived the wild beasts' hungry chase
 Died moaning, each upon the other's face
 In helpless agony gazing; round the City
 All night, the lean hyaenas their sad case
 Like starving infants wailed; a woeful ditty!
 And many a mother wept, pierced with unnatural pity.

XVI

Amid the aëreal minarets on high,
 The Ethiopian vultures fluttering fell
 From their long line of brethren in the sky, 3930
 Startling the concourse of mankind. — Too well
 These signs the coming mischief did foretell: —
 Strange panic first, a deep and sickening dread
 Within each heart, like ice, did sink and dwell,
 A voiceless thought of evil, which did spread
 With the quick glance of eyes, like withering lightnings shed.

XVII

Day after day, when the year wanes, the frosts
 Strip its green crown of leaves, till all is bare;
 So on those strange and congregated hosts
 Came Famine, a swift shadow, and the air 3940
 Groaned with the burden of a new despair;
 Famine, than whom Misrule no deadlier daughter
 Feeds from her thousand breasts, though sleeping there
 With lidless eyes, lie Faith, and Plague, and Slaughter,
 A ghastly brood; conceived of Lethe's sullen water.

14

Først ramte nød, så pest dyrene; deres føde 3910
 slog fejl, og de indåndede luften fra dens fordærv.
 Millioner efter millioner som lugten af blod
 havde lokket, eller som fra områder langt borte,
 fra deres mørke ørkner, havde sporet de
 fest-opstillede hære, — listede nu udtærede og hærgende,
 lig fæle skygger, blandt deres døde bytte;
 i deres grønne øjne glødede en underlig sygdom,
 de fik hæslige kramper eller stærke og langvarige smerter.

15

Fisken blev forgiftet i vandløbene; fuglene 3920
 i den grønne skove omkom; insekterne
 sygnede hen; de spredte flokke og hjerde,
 som havde overlevet de vilde dyrs sultne jagt,
 døde klagende, mens de stirrede på hinandens ansigter
 i hjælpeløs kval; omkring Byen
 jamrede de magre hyæner hele natten over deres
 bedrøvelige sag som hungrige børn; en sørgelig vise!
 og mange mødre græd, gennemtrængt af unaturlig medynk.

16

De etiopiske gribbe, højt oppe mellem de høje 3930
 minareter, faldt flagrende ned fra deres
 lange række af brødre i luften,
 og forskrækkede de forsamlede mennesker. —
 Disse tegn forudsagde kun for godt den kommende ulykke: —
 først sank og boede en ukendt angst, en dyb
 og kvælende frygt i hvert hjerte, som is,
 en tavs tanke af ondt, der bredte sig
 med øjnenes hastige blik, kastet som visnende lyn.

17

Dag efter dag, når året går på hæld, og frosten 3940
 ribber dets bladkroner til alt er nøgent;
 således kom hungersnøden, en fejende skygge,
 til de fremmede og forsamlede hære, og luften
 stønnede under byrden af ny fortvivelse.
 Misregimente med sine tusinde bryster nærer ingen datter
 mere dødbringende end hungersnød, skønt tro og pest
 og blodbad ligger sovende dér med åbne øjne,
 et uhyggeligt kuld; undfanget af Lethes dunkle vande.*

---

* Misregimente skaber hungersnød, man har glemt (Lethes vande) revolutionens rædsler: 'tro og pest og blodbad ligger sovende'. — Ifølge klassiske teorier kunne pest fremkalde hukommelsestab (Longman 2).

XVIII

There was no food, the corn was trampled down,
 The flocks and herds had perished; on the shore
 The dead and putrid fish were ever thrown;
 The deeps were foodless, and the winds no more
 Creaked with the weight of birds, but, as before 3950
 Those wingèd things sprang forth, were void of shade;
 The vines and orchards, Autumn's golden store,
 Were burned; — so that the meanest food was weighed
 With gold, and Avarice died before the god it made.

XIX

There was no corn — in the wide market-place
 All loathliest things, even human flesh, was sold;
 They weighed it in small scales — and many a face
 Was fixed in eager horror then: his gold
 The miser brought; the tender maid, grown bold
 Through hunger, bared her scornèd charms in vain; 3960
 The mother brought her eldest-born, controlled
 By instinct blind as love, but turned again
 And bade her infant suck, and died in silent pain.

XX

Then fell blue Plague upon the race of man.
 'O, for the sheathèd steel, so late which gave
 Oblivion to the dead, when the streets ran
 With brothers' blood! O, that the earthquake's grave
 Would gape, or Ocean lift its stifling wave!
 Vain cries — throughout the streets thousands pursued
 Each by his fiery torture howl and rave, 3970
 Or sit in frenzy's unimagined mood,
 Upon fresh heaps of dead; a ghastly multitude.

XXI

It was not hunger now, but thirst. Each well
 Was choked with rotting corpses, and became
 A cauldron of green mist made visible
 At sunrise. Thither still the myriads came,
 Seeking to quench the agony of the flame,
 Which raged like poison through their bursting veins;
 Naked they were from torture, without shame,
 Spotted with nameless scars and lurid blains, 3980
 Childhood, and youth, and age, writhing in savage pains.

18

Der fandtes ingen føde, kornet var trampet ned,
 og flokke og hjarde var omkommet; det var kun
 døde og forrådnede fisk, der blev kastet op på bredden;
 dybene var uden føde, og vindene knirkede
 ikke længere med vægten af fugle, men var som før, 3950
 de vingede væsner opstod, blottet for skygge;
 vinrankerne og frugthaverne, efterårets gyldne forråd,
 var brændt; – således at den tarveligste føde blev vægtet
 som guld, og griskhed døde foran guden den skabte.

19

Der fandtes ingen korn – på den store markedsplads
 blev alle de modbydeligste ting, selv menneskekød, solgt;
 de vejede det på små vægte – og mange ansigter
 var da stivnet i kold rædsel: gnieren bragte
 sit guld, den purunge pige som var blevet dristig 3960
 af sult, blottede forgæves sine foragtede ynder;
 moderen bragte sin førstefødte, behersket
 af et instinkt der var blindt som kærlighed, men vendte om
 og bød sit barn die og døde i tavs smerte.

20

Så faldt den blå pest på menneskeslægten.
 „Åh, havde vi blot stålet, så nylig stukket i skeden, der gav
 glemsel til de døde, da gaderne flød
 med brødres blod! Åh, gid jordskælvets grav
 ville gabe, eller oceanet løfte sine kvælende bølger!”
 Forgæves råb – tusinder overalt i gaderne, hver forfulgt 3970
 af sin brændende pine, hyler og taler i vildelse
 eller sidder i vanviddets ufattelige sindstilstand
 på friske stakke af døde; en uhyggelig folkemængde.

21

Det var ikke længere sult, men tørst. Hver brønd
 var tilstoppet med rådrende lig og blev
 en heksekedel af grøn tåge, som solopgangen
 gjorde synlig. De kom stadig derhen i hobetal,
 idet de søgte at slukke flammens pine,
 der rasede som gift i deres bristede årer;
 på grund af pinslerne var de nøgne, uden skam, plettet
 af ubeskrivelige ar og hæslige blærer, barndom* 3980
 og ungdom og alderdom, der visnede i grusomme smerter.

---

* blære: pestblære.

XXII

It was not thirst, but madness! Many saw
 Their own lean image everywhere, it went
 A ghastlier self beside them, till the awe
 Of that dread sight to self-destruction sent
 Those shrieking victims; some, ere life was spent,
 Sought, with a horrid sympathy, to shed
 Contagion on the sound; and others rent
 Their matted hair, and cried aloud, 'We tread
 On fire! Almighty God his hell on earth has spread!' 3990

XXIII

Sometimes the living by the dead were hid.
 Near the great fountain in the public square,
 Where corpses made a crumbling pyramid
 Under the sun, was heard one stifled prayer
 For life, in the hot silence of the air;
 And strange 'twas, amid that hideous heap to see
 Some shrouded in their long and golden hair,
 As if not dead, but slumbering quietly
 Like forms which sculptors carve, then love to agony.

XXIV

Famine had spared the palace of the king: — 4000
 He rioted in festival the while,
 He and his guards and priests; but Plague did fling
 One shadow upon all. Famine can smile
 On him who brings it food, and pass, with guile
 Of thankful falsehood, like a courtier gray,
 The house-dog of the throne; but many a mile
 Comes Plague, a wingèd wolf, who loathes away
 The garbage and the scum that strangers make her prey.

XXV

So, near the throne, amid the gorgeous feast,
 Sheathed in resplendent arms, or loosely dight 4010
 To luxury, ere the mockery yet had ceased
 That lingered on his lips, the warrior's might
 Was loosened, and a new and ghastlier night
 In dreams of frenzy lapped his eyes; he fell
 Headlong, or with stiff eyeballs sate upright
 Among the guests, or raving mad did tell
 Strange truths; a dying seer of dark oppression's hell.

22

Det var ikke tørst men galskab! mange så
deres eget magre billede alle vegne, det gik
ved siden af dem som et uhyggeligere selv, indtil rædslen
for det grufulde syn sendte de skrigende
ofre til selvødelæggelse; nogle, før livet var opbrugt,
søgte i frygtelig medfølelse at sprede
smitte til de sunde; og andre rev
i deres flettede hår og råbte højt: „Vi træder på ild!
Den Almægtige Gud har udbredt sit helvede på jorden.”

3990

23

Nogle gange blev de levende skjult af de døde.
Nær det store springvand på den offentlige plads,
hvor døde kroppe dannede en smuldrende pyramide
under solen, hørtes i luftens hede stilhed
en undertrykt bøn for livet;
og sært var det midt i den hæslige dyngede at se
nogle svøbt i deres lange og gyldne hår, som om
de ikke var døde, men roligt slumrede, lig skikkelser
billedhuggere skaber og derefter elsker indtil smerte.

24

Hungersnøden havde sparet kongens palads: —
han festede og svirede imens,
han og hans vagter og præster; men pesten slængede
en skygge over alle. Hungersnød kan smile
til ham, som bringer den mad, og gå videre, med
den taknemmelige falskheds bedrag, som en grå hofmand,
tronens hushund; men pesten kommer mange
mil omkring, en vinget ulv der altid afskyr
affaldet og snavset, som fremmede gør til hendes bytte.

4000

25

Så i nærheden af tronen, midt i den pragtfulde fest,
omsluttet af skinnende våben eller utvungen klædt
til vellevned, før endnu spotteriet var ophørt
som dvælede på hans læber, slappedes krigerens
styrke, og en ny og uhyggeligere nat
i afsindsdrømme indhyllede hans øjne; han faldt
hovedkulds eller sad ret op med stive øjeæbler blandt
gæsterne eller fortalte, splitter gal, underlige sandheder;
en døende seer af den mørke undertrykkelses helvede.

4010

XXVI

The Princes and the Priests were pale with terror;
 That monstrous faith wherewith they ruled mankind,
 Fell, like a shaft loosed by the bowman's error, 4020
 On their own hearts: they sought and they could find
 No refuge — 'twas the blind who led the blind!
 So, through the desolate streets to the high fane,
 Of their Almighty God, the armies wind
 In sad procession: each among the train
 To his own Idol lifts his supplications vain.

XXVII

'O God!' they cried, 'we know our secret pride
 Has scorned thee, and thy worship, and thy name;
 Secure in human power we have defied
 Thy fearful might; we bend in fear and shame 4030
 Before thy presence; with the dust we claim
 Kindred; be merciful, O King of Heaven!
 Most justly have we suffered for thy fame
 Made dim, but be at length our sins forgiven,
 Ere to despair and death thy worshippers be driven.

XXVIII

'O Almighty God! thou alone hast power!
 Who can resist thy will? who can restrain
 Thy wrath, when on the guilty thou dost shower
 The shafts of thy revenge, a blistering rain?
 Greatest and best, be merciful again! 4040
 Have we not stabbed thine enemies, and made
 The Earth an altar, and the Heavens a fane,
 Where thou wert worshipped with their blood, and laid
 Those hearts in dust which would thy searchless works
 have weighed?

XXIX

'Well didst thou loosen on this impious City
 Thine angels of revenge: recall them now;
 Thy worshippers, abased, here kneel for pity,
 And bind their souls by an immortal vow:
 We swear by thee! and to our oath do thou
 Give sanction, from thine hell of fiends and flame, 4050
 That we will kill with fire and torments slow,
 The last of those who mocked thy holy name,
 And scorned the sacred laws thy prophets did proclaim.'

26

Prinserne og præsterne var blege af skræk;
den uhyrlige tro, hvormed de styrede menneskeheden,
faldt, som en pil løst ved bueskyttens fejl, 4020
på deres egne hjerter: de søgte, men de kunne ingen
tilflugt finde — det var de blinde, der ledte de blinde!
så hærene snor sig gennem de øde gader
i sørgelig procession til deres Almægtige Guds
høje helligdom: enhver i toget
løfter sine forgæves bønner til sin egen afgud.

27

„Åh Gud!” råbte de, „vi ved at vor hemmelige stolthed
har hånet dig og din højhed og dit navn;
sikre på menneskemagt, har vi trodset
din frygtelige styrke; vi bøjer os i angst og skam 4030
foran dit åsyn; vi hævder slægtskab med støvet;
vær barmhjertig, oh Himlens Konge!
yderst retfærdigt har vi lidt for dit fordunklede ry,
men lad vore synder blive tilgivet til sidst,
før dine tilbedere er drevet til fortvivlelse og død.

28

„Oh Almægtige Gud! du alene har magt!
hvem kan modstå din vilje? hvem kan betvinge
din vrede, når du øser din hævnens pile
på de skyldige, en ætsende regn?
Største og bedste, vær atter barmhjertig! 4040
har vi ikke dolket dine fjender og gjort
jorden til et alter og himlene en helligdom,
hvor du blev tilbedt med deres blod, og lagt de hjerter
i støvet, som ville have vejet dine uudgrundelige gerninger?

29

„Det var rigtigt at du slap dine hævnende engle løs
på denne ugudelige By: kald dem tilbage nu;
dine ydmygede tilbedere knæler her for medlidenhed
og binder deres sjæle ved et udødeligt løfte:
vi sværger ved dig! og fra dit helvede af djævl
og flammer bekræft du vor ed, 4050
at vi vil dræbe med ild og langvarige pinsler
de sidste af dem, som spottede dit hellige navn
og foragtede de hellige love, dine profeter udråbte”

XXX

Thus they with trembling limbs and pallid lips
 Worshipped their own hearts' image, dim and vast,
 Scared by the shade wherewith they would eclipse
 The light of other minds; — troubled they passed
 From the great Temple; — fiercely still and fast
 The arrows of the plague among them fell,
 And they on one another gazed aghast, 4060
 And through the hosts contention wild befell,
 As each of his own god the wondrous works did tell.

XXXI

And Oromaze, and Christ, and Mahomet,
 Moses, and Buddh, Zerdusht, and Brahm, and Foh,
 A tumult of strange names, which never met
 Before, as watchwords of a single woe,
 Arose; each raging votary 'gan to throw
 Aloft his armèd hands, and each did howl
 'Our God alone is God!' — and slaughter now
 Would have gone forth, when from beneath a cowl 4070
 A voice came forth, which pierced like ice through every soul.

XXXII

He was a Christian Priest from whom it came,
 A zealous man, who led the legioned West,
 With words which faith and pride had steeped in flame,
 To quell the rebel Atheists; a dire guest
 Even to his friends was he, for in his breast
 Did hate and guile lie watchful, intertwined,
 Twin serpents in one deep and winding nest;
 He loathed all faith beside his own, and pined
 To wreak his fear of God in vengeance on mankind. 4080

XXXIII

But more he loathed and hated the clear light
 Of wisdom and free thought, and more did fear,
 Lest, kindled once, its beams might pierce the night,
 Even where his Idol stood; for, far and near
 Did many a heart in Europe leap to hear
 That faith and tyranny were trampled down;
 Many a pale victim, doomed for truth to share
 The murderer's cell, or see, with helpless groan,
 The priests his children drag for slaves to serve their own.

30

Således tilbad de deres eget hjertes billede, dunkelt
 og vældigt, med skælvende lemmer og blege læber,
 skræmt af skyggen som de ville formørke
 lyset i andres sind med; — bekymret gik de
 fra det store Tempel; — pestens pile faldt
 bestandig grusomt og hurtigt blandt dem,
 og de stirrede forfærdet på hinanden; 4060
 og vild strid indtraf i hærene, da hver
 fortalte om sin egen guds vidunderlige gerninger.

31

Og Ormuzd og Kristus og Muhammed,*
 Moses og Buddha, Zarathustra og Brahman og Foh,†
 en tummel af besynderlige navne, der aldrig har mødtes
 før, som løsenere til en enkelt ulykke,
 rejste sig; enhver rasende indviede begyndte at række
 deres bevæbnede hænder i vejret, og enhver hylede:
 „Vor Gud er alene gud!” og nu ville et blodbad
 være begyndt, havde der ikke fra under en munkehætte 4070
 lydt en røst, der trængte som is gennem alle sjæle.

32

Den kom fra en kristen præst,
 en nidkær mand, der anførte det talrige vesten
 med ord, som tro og stolthed havde dyppet i flamme
 for at knuse de oprørske gudløse; selv for sine venner
 var han en gruopvækkende gæst, thi i hans bryst
 lå had og svig på vagt, sammenslynget som
 tvillingslanger i en dyb og snoet rede;
 han afskyede al anden tro end sin egen og sukkede efter
 at hævne sin gudsfrygt på menneskene. 4080

33

Men visdommens og den frie tankes klare lys
 afskyede og hadede han mest, og mest frygtede han
 at dets stråler, engang tændt, kunne gennemtrænge natten,
 just hvor hans afgudsbillede stod; thi fjern og nær
 jublede mange hjerter i Europa ved at høre,
 at tro og tyranni var blev trampet ned;
 mange blege ofre dømt til for sandhedens skyld at dele
 morderens celle eller med hjælpeløs stønnen at se præsterne slæbe
 af med deres børn, for at de kunne tjene som slaver for deres egne.

---

* Omuzd (Ahura Mazda), den højeste guddommelige magt i Zarathustra-religionen.

† Fu Hsi =Foh. Navnet på den sagnagtige første konge af Kina.

XXXIV

He dared not kill the infidels with fire
 Or steel, in Europe; the slow agonies
 Of legal torture mocked his keen desire:
 So he made truce with those who did despise
 His cradled Idol, and the sacrifice,
 Of God to God's own wrath — that Islam's creed
 Might crush for him those deadlier enemies;
 For fear of God did in his bosom breed
 A jealous hate of man, an unreposing need.

XXXV

'Peace! Peace!' he cried, 'when we are dead, the Day
 Of Judgement comes, and all shall surely know
 Whose God is God, each fearfully shall pay
 The errors of his faith in endless woe!
 But there is sent a mortal vengeance now
 On earth, because an impious race had spurned
 Him whom we all adore, — a subtle foe,
 By whom for ye this dread reward was earned,
 And thrones, which rest on faith in God, nigh overturned.

XXXVI

'Think ye, because ye weep, and kneel, and pray,
 That God will lull the pestilence? It rose
 Even from beneath his throne, where, many a day,
 His mercy soothed it to a dark repose:
 It walks upon the earth to judge his foes;
 And what are thou and I, that he should deign
 To curb his ghastly minister, or close
 The gates of death, ere they receive the twain
 Who shook with mortal spells his undefended reign?

XXXVII

'Ay, there is famine in the gulf of hell,
 Its giant worms of fire for ever yawn. —
 Their lurid eyes are on us! those who fell
 By the swift shafts of pestilence ere dawn,
 Are in their jaws! they hunger for the spawn
 Of Satan, their own brethren, who were sent
 To make our souls their spoil. See! see! they fawn
 Like dogs, and they will sleep with luxury spent,
 When those detested hearts their iron fangs have rent!

34

I Europa vovede han ikke dræbe de vantro med ild 4090
 eller stål: den lovlige torturs langvarige lidelse
 spottede hans stærke ønske:
 så han indgik våbenstilstand med dem, som foragtede
 hans vuggelagte afgud og ofringen af Gud*
 til Guds egen vrede, — så Islams tro
 kunne knuse de mere uforsonlige fjender for ham;
 for gudsfrygt avlede en hvileløs trang,
 et skinsygt had til mennesket i hans bryst.

35

„Stille! Stille!” råbte han, „når vi er døde,
 kommer Dommens Dag, og alle skal visselig vide 4100
 hvis Gud, der er Gud, enhver skal bittert i endeløst ve
 betale for sin tros vildfarelser!
 men der er nu sendt en dødbringende hævn
 ud over jorden, fordi en ugudelig slægt havde vraget
 ham, som vi alle tilbeder, — en snedig fjende
 der ville gøre jer fortjente til denne frygtelige belønning,
 og som næsten omstyrtede troner, der hviler på en tro på Gud.

36

„Tror I, fordi I græder og knæler og beder,
 at Gud vil lulle pesten til ro? den rejste sig 4110
 lige under hans trone, hvor hans barmhjertighed
 mange dage havde beroliget den til dyster hvile:
 den går på jorden for at dømme hans fjender,
 og hvad er du og jeg, at han skulle nedlade sig
 til at tøjle sine uhyggelige tjenere eller lukke
 dødens porte, før de modtager de to, der
 rystede hans uforsvarede rige med jordiske fortryllelser?

37

„Ja, der er hungersnød i helvedets svælg,
 dets kæmpestore ildorme gaber for evigt,
 deres brændende øjne hviler på os! de som falder 4120
 for pestens hastige pile før daggry,
 er i deres kæber! de hungrer efter Satans rogn,
 deres egne brødre, som blev sendt
 for at gøre vore sjæle til deres bytte. Se! Se! de logrer
 som hunde, og de vil sove udmattet af vellevned,
 når deres jernhugtænder har sønderrevet de ilde lidte hjerter!

---

* afgud: Kristus — og hans efterfølgende død på korset.

XXXVIII

'Our God may then lull Pestilence to sleep: —
 Pile high the pyre of expiation now,
 A forest's spoil of boughs, and on the heap
 Pour venomous gums, which sullenly and slow,
 When touched by flame, shall burn, and melt, and flow, 4130
 A stream of clinging fire, — and fix on high
 A net of iron, and spread forth below
 A couch of snakes, and scorpions, and the fry
 Of centipedes and worms, earth's hellish progeny!

XXXIX

'Let Laon and Laone on that pyre,
 Linked tight with burning brass, perish! — then pray
 That, with this sacrifice, the withering ire
 Of God may be appeased.' He ceased, and they
 A space stood silent, as far, far away
 The echoes of his voice among them died; 4140
 And he knelt down upon the dust, alway
 Muttering the curses of his speechless pride,
 Whilst shame, and fear, and awe, the armies did divide.

XL

His voice was like a blast that burst the portal
 Of fabled hell; and as he spake, each one
 Saw gape beneath the chasms of fire immortal,
 And Heaven above seemed cloven, where, on a throne
 With storms and shadows girt, sate God, alone,
 Their King and Judge — fear killed in every breast
 All natural pity then, a fear unknown 4150
 Before, and with an inward fire possessed,
 They raged like homeless beasts whom burning woods invest.

XLI

'Twas morn. — At noon the public crier went forth,
 Proclaiming through the living and the dead,
 'The Monarch saith, that his great Empire's worth
 Is set on Laon and Laone's head:
 He who but one yet living here can lead,
 Or who the life from both their hearts can wring,
 Shall be the kingdom's heir, a glorious meed!
 But he who both alive can hither bring, 4160
 The Princess shall espouse, and reign an equal King.'

38

„Vor Gud kan så lulle pesten i søvn: —
 stabl højt soningens bål!
 byttet af en skovs grene, og kast giftigt
 gummi på dyngen, som trægt og langsomt,
 når rørt af flammen, skal brænde og smelte og flyde, 4130
 en strøm af klæbende ild, — og fæst højt oppe
 et jernnet og udbred et leje af slanger
 og skorpioner og tusindbens og
 ormes yngel, jordens djævelske afkom, nedenunder!

39

„Lad Laon og Laone omkomme på dette bål, tæt
 lænket sammen med brændende metal! — bed så til,
 at Guds visnende vrede kan formildes
 med dette offer.” Han standsede, og en stund
 stod de tavse, mens langt, langt borte
 hans stemmes ekkoer døde mellem dem; 4140
 og han knælede på støvet, bestandig
 mumlende sit uudtrykte hovmodts forbandelser,
 medens skam og angst og ærefrygt delte hærene.

40

Hans røst var som et vindstød, der sprængte porten
 til sagnomspundne helvede; og mens han talte, så alle
 afgrunde af udødelig ild gabe nedenunder,
 og himlen ovenover syntes kløvet, hvor på en trone,
 omspændt af storme og skygger, Gud sad alene,
 deres konge og dommer — da dræbte frygt i hvert et bryst
 al naturlig medynk, en frygt der var ukendt 4150
 før, og besat af en indre ild rasede de
 som hjemløse dyr, hvem brændende skove indeslutter.

41

Det var morgen — ved middagstid gik den offentlige udråber
 frem og bekendtgjorde for de levende og døde:
 „Monarken siger, at værdien af hans store rige
 er sat på Laons og Laones hoved:
 han som blot kan føre en af dem endnu levende herhen,
 eller som kan vride livet ud af begge deres hjerter,
 skal blive kongerigets arving, en glørværdig løn!
 men den, der kan bringe begge herhen i live, 4160
 skal giftes med prinsessen og herske ligefuldt som konge.”

XLII

Ere night the pyre was piled, the net of iron
 Was spread above, the fearful couch below;
 It overtopped the towers that did environ
 That spacious square; for Fear is never slow
 To build the thrones of Hate, her mate and foe;
 So, she scourged forth the maniac multitude
 To rear this pyramid — tottering and slow,
 Plague-stricken, foodless, like lean herds pursued
 By gadflies, they have piled the heath, and gums, and wood. 4170

XLIII

Night came, a starless and a moonless gloom.
 Until the dawn, those hosts of many a nation
 Stood round that pile, as near one lover's tomb
 Two gentle sisters mourn their desolation;
 And in the silence of that expectation,
 Was heard on high the reptiles' hiss and crawl —
 It was so deep — save when the devastation
 Of the swift pest, with fearful interval,
 Marking its path with shrieks, among the crowd would fall.

LXIV

Morn came — among those sleepless multitudes, 4180
 Madness, and Fear, and Plague, and Famine still
 Heaped corpse on corpse, as in autumnal woods
 The frosts of many a wind with dead leaves fill
 Earth's cold and sullen brooks; in silence, still
 The pale survivors stood; ere noon, the fear
 Of Hell became a panic, which did kill
 Like hunger or disease, with whispers drear,
 As 'Hush! hark! Come they yet? — God, God! thine hour is near!'

XLV

And Priests rushed through their ranks, some counterfeiting
 The rage they did inspire, some mad indeed 4190
 With their own lies; they said their god was waiting
 To see his enemies writhe, and burn, and bleed —
 And that, till then, the snakes of Hell had need
 Of human souls: — three hundred furnaces
 Soon blazed through the wide City, where, with speed,
 Men brought their atheists kindred to appease
 God's wrath, and, while they burned, knelt round on quivering knees.

42

Før nat blev bålet stablet op, jernnettet
blev udbredt ovenover, det frygtelige leje nedenunder,
det ragede op over tårnene, der omgav
den rummelige plads; for frygt er aldrig længe om
at bygge hadets troner, hendes mage og fjende.
Så hun piskede den forrykte mængde frem
til at rejse denne pyramide – vaklende og langsomt,
pestslagne, uden føde, som magre hjorte forfulgte
af bremses, har de stablet lyng og gummi og træ.

4170

43

Natten kom, et stjerneløst og måneløst mørke.
Indtil daggryet stod hærene fra mange lande
omkring dyngen, ligesom nærved en elskers grav
to milde søstre sørger over deres egen forladthed;
og i forventningens stilhed
hørtes højt oppe krybdyrene hvisle og kravle –
så dyb var den, undtagen når den hurtige
hærgende pest, idet den afmærkede sin sti med skrig,
med frygtelig regelmæssighed hjemsøgte hoben.

44

Morgenen kom, – blandt disse søvnløse masser
dyngede vanvid og frygt og pest og hungersnød
stadigvæk lig på lig, som i efterårsskove
frosken fra mange vinde fylder jordens kolde
og træge kilder med døde blade; de blege overlevende
stod stadigvæk tavse; før middag blev frygten
for helvede til panik, der dræbte
som sult eller sygdom, med grufuld hvisken
såsom: „Tys! lyt! Kommer de nu? Gud, Gud, din time er nær!”

4180

45

Og præster styrtede gennem deres rækker,
nogle efterlignede raseriet de indgød, nogle i sandhed gale
af deres egne løgne; de sagde deres gud ventede
på at se sine fjender visne og brænde og bløde, –
og at, indtil da, helvedets slanger havde behov
for menneskesjæle: – tre hundrede ovne blussede
snart gennem den vidtstrakte By, hvor mennesker skyndsomt
bragte deres gudsfornægttere, antændt for at formilde Guds vrede,
og knælede rundt om på rystende knæ, mens de brændte.

4190

XLVI

The noontide sun was darkened with that smoke,
 The winds of eve dispersed those ashes gray.
 The madness which these rites had lulled, awoke 4200
 Again at sunset. — Who shall dare to say
 The deeds which night and fear brought forth, or weigh
 In balance just the good and evil there?
 He might man's deep and searchless heart display,
 And cast a light on those dim labyrinths, where
 Hope, near imagined chasms, is struggling with despair.

XLVII.

'Tis said, a mother dragged three children then,
 To those fierce flames which roast the eyes in the head,
 And laughed, and died; and that unholy men,
 Feasting like fiends upon the infidel dead, 4210
 Looked from their meal, and saw an Angel tread
 The threshold of God's throne, and it was she!
 And, on that night, one without doubt or dread
 Came to the fire, and said, 'Stop, I am he!
 Kill me!' — They burned them both with hellish mockery.

XLVIII

And, one by one, that night, young maidens came,
 Beauteous and calm, like shapes of living stone
 Clothed in the light of dreams, and by the flame
 Which shrank as overgorged, they laid them down,
 And sung a low sweet song, of which alone 4220
 One word was heard, and that was Liberty;
 And that some kissed their marble feet, with moan
 Like love, and died; and then that they did die
 With happy smiles, which sunk in white tranquillity.

CANTO XI

I

She saw me not — she heard me not — alone
 Upon the mountain's dizzy brink she stood;
 She spake not, breathed not, moved not — there was thrown
 Over her look, the shadow of a mood
 Which only clothes the heart in solitude,
 A thought of voiceless depth; — she stood alone, 4230

46

Middagssolen formørkedes af røgen,
 aftenens vinde spredte den grå aske, vanviddet,
 som disse ritualer havde dysset til hvile, vågnede 4200
 igen ved solopgang. — Hvem vil vove at nævne
 de handlingerne, som nat og skræk frembragte, eller veje
 på en retfærdig vægt det gode og onde dér?
 Han kunne stille menneskets dybe og uransalige hjerte
 til skue og kaste et lys på de dunkle labyrinter, hvor
 håbet, nær indbildte afgrunde, kæmper med fortvivlelsen.

47

Det fortælles, at en mor så slæbte tre børn
 hen til de rasende luer, som rister øjnene,
 og lo og døde; og at uhellige mænd,
 festende som djævle på de vantro døde, 4210
 kiggede op fra deres måltid og så en engel træde
 over tærsklen til Guds trone, og det var hende!
 og den nat kom én, der var uden tvivl eller
 frygt, hen til ilden og sagde: „Stands, jeg er ham!
 Dræb mig!” de brændte dem begge med satanisk spot.

48

Og at i denne nat, unge piger, smukke og rolige,*
 som levende stenformer klædt i drømmenes lys,
 en efter en kom og lagde sig ned ved siden af
 ilden, der veg tilbage, som var den overmæt,
 og sang en dæmpet yndig sang, hvoraf alene 4220
 et ord blev hørt, og det var „frihed”; og at nogle kyssede
 deres marmoragtige fødder med stønnen
 som af kærlighed og døde; og at de så døde
 med lykkelige smil, der sank hen i hvid ro.

ELVTE SANG

1

Hun så mig ikke — hun hørte mig ikke — hun stod
 alene på bjergets svimlende brink;
 hun talte ikke, trak ikke vejret, bevægede sig ikke —
 en sindsstemnings skygge, som kun klæder
 hjertet i ensomhed, var kastet over hende,
 en tanke af stemmeløs dybde; — hun stod alene, 4230

---

* 'Det fortælles, at en mor ... og at i denne nat ...'.

Above, the Heavens were spread; — below, the flood
 Was murmuring in its caves; — the wind had blown
 Her hair apart, through which her eyes and forehead shone.

II

A cloud was hanging o'er the western mountains;
 Before its blue and moveless depth were flying
 Gray mists poured forth from the unresting fountains
 Of darkness in the North: — the day was dying: —
 Sudden, the sun shone forth, its beams were lying
 Like boiling gold on Ocean, strange to see,
 And on the shattered vapours, which defying 4240
 The power of light in vain, tossed restlessly
 In the red Heaven, like wrecks in a tempestuous sea.

III

It was a stream of living beams, whose bank
 On either side by the cloud's cleft was made;
 And where its chasms that flood of glory drank,
 Its waves gushed forth like fire, and as if swayed
 By some mute tempest, rolled on *her*; the shade
 Of her bright image floated on the river
 Of liquid light, which then did end and fade —
 Her radiant shape upon its verge did shiver; 4250
 Aloft, her flowing hair like strings of flame did quiver.

IV

I stood beside her, but she saw me not —
 She looked upon the sea, and skies, and earth;
 Rapture, and love, and admiration wrought
 A passion deeper far than tears, or mirth,
 Or speech, or gesture, or whate'er has birth
 From common joy; which with the speechless feeling
 That led her there united, and shot forth
 From her far eyes a light of deep revealing,
 All but her dearest self from my regard concealing. 4260

V

Her lips were parted, and the measured breath
 Was now heard there; — her dark and intricate eyes
 Orb within orb, deeper than sleep or death,
 Absorbed the glories of the burning skies,

ovenover udbredtes himlen — nedenunder rislede
floden i sine huler; — vinden havde spredt
hendes hår, som hendes øjne og pande skinnede gennem.

2

En sky hang over de vestlige bjerge;
foran dens blå og ubevægelige dyb fløj
grå tåger, udspyet af mørkets rastløse kilder
i nord; — dagen var ved at dø: —
pludselig skinnede solen igennem, dens stråler lå
som kogende guld på havet, forunderligt at se,
og på de splintrede dampe, der hvileløst — forgæves 4240
trodsende lysets magt — kastede sig hid og did
på den røde himmel som vrage på et stormfuldt hav.

3

Det var en strøm af levende stråler, hvis bred
på hver side var dannet af skyens spalte;
og hvor dens kløfter drak dette væld af pragt,
brusede dens bølger frem som ild og rullede, som
behersket af en eller anden tavs storm, ud over *hende*;
skyggen af hendes ædle billede flød på den rene
lysflod, som så endte og svandt —
hendes funkende form rystede på dens rand; 4250
i vejret, spillede hendes flagrende hår som flammestreng.

4

Jeg stod ved siden af hende, men hun så mig ikke —
hun så på havet og himlen og jorden;
henrivelse og kærlighed og beundring frembragte
en sindsbevægelse langt dybere end tårer eller munterhed
eller tale eller fagter, eller hvad der end fødes
af fælles glæde; som forenet med den udsigelige følelse,
der havde førte hende hertil, åbenbarede
et så dybt lys i hendes fjerne øjne, at det
skjulte alt bortset fra hendes kæreste selv for mit blik. 4260

5

Hendes læber var skilte ad, og dér hørtes nu det
afmålte åndedræt; — hendes mørke indviklede øjne,
kreds inde i kreds, dybere end søvn eller død*
indsugede den brændende himmels pragt, som

---

* indviklede øjne ... kreds: se note s. 442 under note til digtet.

Which, mingling with her heart's deep ecstasies,
 Burst from her looks and gestures; — and a light
 Of liquid tenderness, like love, did rise
 From her whole frame, an atmosphere which quite
 Arrayed her in its beams, tremulous and soft and bright.

VI

She would have clasped me to her glowing frame; 4270
 Those warm and odorous lips might soon have shed
 On mine the fragrance and the invisible flame
 Which now the cold winds stole; — she would have laid
 Upon my languid heart her dearest head;
 I might have heard her voice, tender and sweet;
 Her eyes, mingling with mine, might soon have fed
 My soul with their own joy. — One moment yet
 I gazed — we parted then, never again to meet!

VII

Never but once to meet on Earth again!
 She heard me as I fled — her eager tone 4280
 Sunk on my heart, and almost wove a chain
 Around my will to link it with her own,
 So that my stern resolve was almost gone.
 'I cannot reach thee! whither dost thou fly?
 My steps are faint — Come back, thou dearest one —
 Return, ah me! return!' — The wind passed by
 On which those accents died, faint, far, and lingeringly.

VIII

Woe! Woe! that moonless midnight! — Want and Pest
 Were horrible, but one more fell doth rear,
 As in a hydra's swarming lair, its crest 4290
 Eminent among those victims — even the Fear
 Of Hell: each girt by the hot atmosphere
 Of his blind agony, like a scorpion stung
 By his own rage upon his burning bier
 Of circling coals of fire; but still there clung
 One hope, like a keen sword on starting threads uphung:

IX

Not death — death was no more refuge or rest;
 Not life — it was despair to be! — not sleep,

idet den blandede sig med hendes hjertes dybe henrykkelser,
brød frem i hendes blikke og fagter; – og blidt
mildt lys, som af kærlighed, udgik
fra hele hendes skikkelse, en atmosfære der ganske
klædte hende i sine stråler, skælvende og blød og klar.

6

Hun ville have knuget mig til sin glødende krop; 4270
hendes varme og duftende læber kunne snart
have udbredt vellugten og den usynlige flamme,
de kolde vinde nu stjal, på mine; – hun ville have lagt
sit allerkæreste hoved på mit modløse hjerte;
jeg kunne have hørt hendes stemme, nænsom og melodisk;
hendes øjne, blandende sig med mine, kunne snart have næret
min sjæl med deres egen glæde. – Endnu et øjeblik
stirrede jeg – så skiltes vi for aldrig at mødes igen!

7

For kun en eneste gang igen at mødes på denne jord!
Hun hørte mig, idet jeg hastede bort – hendes ivrige tonefald 4280
sank ned i mit hjerte og vævede næsten en kæde
omkring min vilje for at lænke den til hendes,
så min strenge beslutning næsten var borte.
„Jeg kan ikke nå dig! hvor tager du hen?
Mine skridt er svage – kom tilbage, du kæreste –
vend tilbage, åh ve mig! vend tilbage” – vinden passerede forbi
som hendes stemmen døde på, svag, fjern og langsomt,

8

Ve! ve! hin måneløse midnat – nøden og pesten
var forfærdelig, men én mere grusom hæver 4290
iøjnefaldende, som i en hydras myldrende leje,
sin kam blandt ofrene – selve frygten
for helvedet: enhver er omspændt af sin blinde pines
hede atmosfære, som en skorpion stukket*
af sit eget raseri på dens brændende ligbåre
af omkransende kul og ild; men ét håb var der
stadig, ophængt som et skarpt sværd i skrøbelige tråde:

9

Ikke døden – døden var ikke mere tilflugt eller hvile;
ikke livet – det var fortvivlende at være til! – ikke søvnen,

---

* Antikke forfattere mente at skorpionen stak sig selv til døde hvis den blev indesluttet af ild.

For fiends and chasms of fire had dispossessed
 All natural dreams: to wake was not to weep, 4300
 But to gaze mad and pallid, at the leap
 To which the Future, like a snaky scourge,
 Or like some tyrant's eye, which aye doth keep
 Its withering beam upon his slaves, did urge
 Their steps; they heard the roar of Hell's sulphureous surge.

X

Each of that multitude, alone, and lost
 To sense of outward things, one hope yet knew;
 As on a foam-girt crag some seaman tossed
 Stares at the rising tide, or like the crew
 Whilst now the ship is splitting through and through; 4310
 Each, if the tramp of a far steed was heard,
 Started from sick despair, or if there flew
 One murmur on the wind, or if some word
 Which none can gather yet, the distant crowd has stirred.

XI

Why became cheeks, wan with the kiss of death,
 Paler from hope? they had sustained despair.
 Why watched those myriads with suspended breath
 Sleepless a second night? they are not here,
 The victims, and hour by hour, a vision drear,
 Warm corpses fall upon the clay-cold dead; 4320
 And even in death their lips are wreathed with fear. —
 The crowd is mute and moveless — overhead
 Silent Arcturus shines — 'Ha! hear'st thou not the tread

XII

'Of rushing feet? laughter? the shout, the scream,
 Of triumph not to be contained? See! hark!
 They come, they come! give way!' Alas, ye deem
 Falsely — 'tis but a crowd of maniacs stark
 Driven, like a troop of spectres, through the dark,
 From the choked well, whence a bright death-fire sprung,
 A lurid earth-star, which dropped many a spark 4330
 From its blue train, and spreading widely, clung
 To their wild hair, like mist the topmost pines among.

for djævle og ildslugter havde fordrevet
 alle naturlige drømme: at vågne var ikke at græde, 4300
 men at stirre vanvittig og bleg på springet
 som fremtiden, lig en slangeagtig svøbe
 eller lig en tyrans øje, der altid fastholder
 sin visnende stråle på sine slaver, drev deres skridt imod;
 de hørte bruset fra helvedets store svovlagtige bølge.

10

Enhver i mængden, alene og tabt
 for fornemmelsen af ydre ting, kendte dog ét håb;
 som en sømand, kastet på en skumombrust klippe,
 stirrer på det stigende tidevand, eller som besætningen, 4310
 medens skibet nu kløves fuldstændigt;
 alle fór sammen syge af fortvivlelse, hvis en stridshests
 trampen hørtes lang borte, eller hvis der fløj en mumlen
 på vinden, eller hvis et ord som endnu
 ingen kunne forstå, gjorde den fjerne hob urolig.

11

Hvorfor blev kinder matte af dødens kys,
 blegere af håb? de havde tålt fortvivlelse.
 Hvorfor vågede disse myriader endnu en nat
 søvnløse med tilbageholdt åndedræt? de er ikke
 ofrene her, og time efter time, et grumt syn, 4320
 falder varme kroppe døde på det kolde ler;
 og selv i døden er deres læber kranset af angst. —
 Hoben er stum og ubevægelig — ovenover
 lyser tavse Arkturus — „Ha! hører du ikke

12

hastige fødders fodtrin? latter? råbet, skriget
 af triumf der ikke kan holdes tilbage? se! lyt!
 de kommer, de kommer, giv op!” ak, I tager
 fejl — det er blot en hob af rene vanvittige,
 jaget gennem mørket som en flok spøgelseser fra den
 tilstoppede brønd, hvorfra en skinnende dødsild sprang op,
 en gusten jordstjerne som lod mange gnister falde* 4330
 fra sit blå slæb, og idet den bredte sig vidt og bredt klyngede
 sig til deres viltre hår som tåge mellem de højeste pinjer.

---

* jordstjerne: en brændende gas eller lign. der kommer fra brønden; at dens slæb er blå betyder, at den er giftig.

XIII

And many, from the crowd collected there,
 Joined that strange dance in fearful sympathies;
 There was the silence of a long despair,
 When the last echo of those terrible cries
 Came from a distant street, like agonies
 Stifled afar. — Before the Tyrant's throne
 All night his aged Senate sate, their eyes
 In stony expectation fixed; when one
 Sudden before them stood, a Stranger and alone. 4340

XIV

Dark Priests and haughty Warriors gazed on him
 With baffled wonder, for a hermit's vest
 Concealed his face; but when he spake, his tone,
 Ere yet the matter did their thoughts arrest —
 Earnest, benignant, calm, as from a breast
 Void of all hate or terror — made them start;
 For as with gentle accents he addressed
 His speech to them, on each unwilling heart
 Unusual awe did fall — a spirit-quelling dart. 4350

XV

'Ye Princes of the Earth, ye sit aghast
 Amid the ruin which yourselves have made,
 Yes, Desolation heard your trumpet's blast,
 And sprang from sleep! — dark Terror has obeyed
 Your bidding — O, that I whom ye have made
 Your foe, could set my dearest enemy free
 From pain and fear! but evil casts a shade,
 Which cannot pass so soon, and Hate must be
 The nurse and parent still of an ill progeny.

XVI

'Ye turn to God for aid in your distress; 4360
 Alas, that ye, the mighty and the wise,
 Who, if ye dared, might not aspire to less
 Than ye conceive of power, should fear the lies
 Which thou, and thou, didst frame for mysteries
 To blind your slaves: — consider your own thought,
 An empty and a cruel sacrifice
 Ye now prepare, for a vain idol wrought
 Out of the fears and hate which vain desires have brought.

13

Og mange fra den forsamlede menneskemængde
 deltog af frygtsom medfølelse i denne sælsomme dans;
 der var en langvarig fortvivlelsens stilhed,
 da det sidste ekko af hine skrækkelige skrig,
 som dødsklager kvalt langt borte, kom fra en
 fjerntliggende gade. — Foran tyrannens trone
 sad hans senat af gamle hele natten, deres øjne
 stive af iskold forventning; da én 4340
 pludselig stod foran dem, en fremmed og alene.

14

Dystre præster og hovne krigere stirrede på ham
 med forbløffet undren, thi hans ansigt var skjult
 af en eremits kutte; men da han talte, fik hans stemme,
 — før endnu sagen lagde beslag på deres tanker —
 alvorlig, venlig, rolig, som fra et bryst
 tømt for al had og rædsel, dem til at fare sammen;
 for da han med mild røst henvendte
 sig til dem, ramtes hvert uvillige hjerte af
 en usædvanlig ærefrygt — en åndskvælende pil. 4350

15

„I jordens prinser, I sidder skrækslagne
 midt i forfaldet, I selv har skabt,
 ja, ødelæggelse hørte jeres trompetstød,
 og sprang op af søvnen! — mørk rædsel har adlydt
 jeres befaling — Oh gid jeg, som I har gjort til
 jeres fjende, kunne befri min kæreste uven
 for smerte og angst! men ondt kaster en skygge,
 som ikke kan forsvinde så hurtigt, og had må stadigvæk
 være amme og ophav til en ond efterkommer.*

16

„I vender jer mod Gud efter hjælp i jeres nød; 4360
 ak, at I, de mægtige og vise, — som hvis
 I vovede det, ikke ville tragte efter mindre end det,
 I forestiller jer magten har, — skulle frygte løgnene†
 som du, og du, formede til mysterier
 I kunne blinde jeres slaver med: — betragt jeres egen tanke,
 I forbereder nu et tomt og grusomt
 offer til en værdiløs afgud, dannet
 af skrækken og hadet, som tåbelige ønsker har skabt.

---

* På grund af Nødvendigheden jf. note til linje 3708.

† magt: Guds magt.

XVII

'Ye seek for happiness — alas, the day!
 Ye find it not in luxury nor in gold, 4370
 Nor in the fame, nor in the envied sway
 For which, O willing slaves to Custom old,
 Severe taskmistress! ye your hearts have sold.
 Ye seek for peace, and when ye die, to dream
 No evil dreams: all mortal things are cold
 And senseless then; if aught survive, I deem
 It must be love and joy, for they immortal seem.

XVIII

'Fear not the future, weep not for the past.
 Oh, could I win your ears to dare be now 4380
 Glorious, and great, and calm! that ye would cast
 Into the dust those symbols of your woe,
 Purple, and gold, and steel! that ye would go
 Proclaiming to the nations whence ye came,
 That Want, and Plague, and Fear, from slavery flow;
 And that mankind is free, and that the shame
 Of royalty and faith is lost in freedom's fame!

XIX

'If thus, 'tis well — if not, I come to say
 That Laon — ', while the Stranger spoke, among
 The Council sudden tumult and affray
 Arose, for many of those warriors young, 4390
 Had on his eloquent accents fed and hung
 Like bees on mountain-flowers; they knew the truth,
 And from their thrones in vindication sprung;
 The men of faith and law then without ruth
 Drew forth their secret steel, and stabbed each ardent youth.

XX

They stabbed them in the back and sneered — a slave
 Who stood behind the throne, those corpses drew
 Each to its bloody, dark, and secret grave;
 And one more daring raised his steel anew
 To pierce the Stranger. 'What hast thou to do 4400
 With me, poor wretch?' — Calm, solemn and severe,
 That voice unstrung his sinews, and he threw
 His dagger on the ground, and pale with fear,
 Sate silently — his voice then did the Stranger rear.

17

„I søger efter lykke — ak, ja!
I finder den ikke hverken i overflod eller i guld 4370
eller i berømmelse, eller i det eftertragtede styre
for hvilket I, oh villige slaver, har solgt jeres hjerter
til gammel Sædvane, den strenge tugtemesterinde!
I søger efter fred, og når I dør, ikke at drømme
onde drømme: alle dødelige ting er da kolde
og følelsesløse; hvis noget overlever, tænker jeg
det må være kærlighed og glæde, for de synes udødelige.

18

„Frygt ikke fremtiden, græd ikke over fortiden.
Oh, kunne jeg vinde jer til nu at vove at være 4380
glorværdige og store og rolige! så I ville kaste
jeres ulykkes symboler ned i støvet,
purpur og guld og stål! så I ville
kundgøre for de lande I kom fra,
at nød og pest og frygt strømmer fra slaveri;
og at menneskene er frie, og at skammen over
kongeværdighed og tro tabes i frihedens storhed!

19

„Hvis det er således, er det godt — hvis ikke, kommer jeg
for at sige at Laon —”, mens den fremmede talte,
opstod pludselig tummel og slagsmål i rådet, 4390
for mange af de unge krigere
havde næret sig og hængt ved hans udtryksfulde ord,
som bier på bjergblomster, de kendte sandheden
og sprang op fra deres troner til forsvar:
uden nåde trak så troens og lovens mænd
deres skjulte stål og dolkede enhver begejstret yngling.

20

De dolkede dem i ryggen og lo hånligt — en slave,
som stod bag tronen, trak de døde kroppe
hver til deres blodige, mørke og hemmelige grav;
og én, endnu dristigere, løftede sit stål på ny 4400
for at gennembore den fremmede: „Hvad har du med
mig at gøre, sølle stakkel?” — Stemmen var rolig, højtidelig
og streng, og den slappede hans spændte sener, han smed
dolken på jorden, og sad tavs, bleg af frygt —
så lod den fremmede sin røst høre.

XXI

'It doth avail not that I weep for ye —
 Ye cannot change, since ye are old and gray,
 And ye have chosen your lot — your fame must be
 A book of blood, whence in a milder day
 Men shall learn truth, when ye are wrapped in clay:
 Now ye shall triumph. I am Laon's friend, 4410
 And him to your revenge will I betray,
 So ye concede one easy boon. Attend!
 For now I speak of things which ye can apprehend.

XXII

'There is a People mighty in its youth,
 A land beyond the Oceans of the West,
 Where, though with rudest rites, Freedom and Truth
 Are worshipped; from a glorious Mother's breast,
 Who, since high Athens fell, among the rest
 Sate like the Queen of Nations, but in woe,
 By inbred monsters outraged and oppressed, 4420
 Turns to her chainless child for succour now,
 It draws the milk of Power in Wisdom's fullest flow.

XXIII

'That land is like an Eagle, whose young gaze
 Feeds on the noontide beam, whose golden plume
 Floats moveless on the storm, and in the blaze
 Of sunrise gleams when Earth is wrapped in gloom;
 An epitaph of glory for the tomb
 Of murdered Europe may thy fame be made,
 Great People! as the sands shalt thou become;
 Thy growth is swift as morn, when night must fade; 4430
 The multitudinous Earth shall sleep beneath thy shade.

XXIV

'Yes, in the desert there is built a home
 For Freedom. Genius is made strong to rear
 The monuments of man beneath the dome
 Of a new Heaven; myriads assemble there,
 Whom the proud lords of man, in rage or fear,
 Drive from their wasted homes: the boon I pray
 Is this — that Cythna shall be convoyed there —
 Nay, start not at the name — America!
 And then to you this night Laon will I betray. 4440

21

„Det nytter ikke at jeg græder for jer —
 I kan ikke forandre jer, eftersom I er gamle og grå,
 og I har valgt jeres lod — jeres ry må være
 en bog fuld af blod, hvoraf mennesker på en mildere dag
 skal lære sandheden, når I er indsvøbt i ler:
 nu skal I sejre. Jeg er Laons ven, 4410
 og for jeres hævn skyld vil jeg forråde ham,
 og I tilstår mig så en ringe gunst. Hør efter!
 thi nu taler jeg om ting, som I kan fatte.

22

„Der er et folk mægtigt i sin ungdom,
 et land hinsides vestens ocean,
 hvor frihed og sandhed tilbedes, skønt med
 de mest simple ritualer; fra en glørværdig mors bryst —
 en mor der siden høje Athens fald, sad mellem resten
 som nationernes Dronning, men som i ulykke,*
 krænkert og undertrykt af indfødte misfostre, 4420
 nu vender sig mod sit ulænkede barn for at få støtte, —
 suger det magtens mælk i visdommens fuldeste strøm.

23

„Dette land er som en ørn, hvis unge stirren
 lever af middagsstrålen, hvis gyldne fjer†
 svæver ubevægelige i stormen og glimter i solopgangens
 blussende ild, når jorden er indsvøbt i mørke;
 dit ry kan gøres til et hæderens ord,
 sat over det myrdede Europas grav,
 storslåede folk: du skal blive som sandet;
 din vækst er hastig som morgenen, når natten må svinde; 4430
 den mangfoldige Jord skal sove under din skygge.

24

„Ja, i ødemarken er der bygget et hjem
 til friheden. Ånden er gjort stærk for at rejse
 menneskets mindesmærker under den ny
 himmels kuppel; myriader forsamledes der,
 som menneskets stolte herrer, i raseri og angst,
 jager fra deres ødelagte hjem: gunsten jeg beder om
 er denne, — at Cythna skal blive ført derhen —‡
 ja, far ikke sammen ved navnet — Amerika!
 og så vil jeg i denne nat røbe Laon for jer. 4440

* Det amerikanske demokratis mor, nationernes Dronning, er England.

† Legenden om ørnen der får skærpet sit syn og forynges ved stirre ind i solen.

‡ Egentlig Laone, da de ikke kender hende under navnet Cythna i Den Gyldne By.

XXV

'With me do what ye will. I am your foe!
 The light of such a joy as makes the stare
 Of hungry snakes like living emeralds glow,
 Shone in a hundred human eyes — 'Where, where
 Is Laon? Haste! fly! drag him swiftly here!
 We grant thy boon.' — 'I put no trust in ye,
 Swear by your dreadful God.' — 'We swear, we swear!
 The Stranger threw his vest back suddenly,
 And smiled in gentle pride, and said, 'Lo! I am he!'

CANTO XXII

I

The transport of a fierce and monstrous gladness 4450
 Spread through the multitudinous streets, fast flying
 Upon the winds of fear; from his dull madness
 The starveling waked, and died in joy; the dying,
 Among the corpses in stark agony lying,
 Just heard the happy tidings, and in hope
 Closed their faint eyes; from house to house replying
 With loud acclaim, the living shook Heaven's cope,
 And filled the startled Earth with echoes: morn did ope

II

Its pale eyes then; and lo! the long array
 Of guards in golden arms, and Priests beside, 4460
 Singing their bloody hymns, whose garbs betray
 The blackness of the faith it seems to hide;
 And see, the Tyrant's gem-wrought chariot glide
 Among the gloomy cowls and glittering spears —
 A Shape of light is sitting by his side,
 A child most beautiful. I' the midst appears
 Laon, — exempt alone from mortal hopes and fears.

III

His head and feet are bare, his hands are bound
 Behind with heavy chains, yet none do wreak
 Their scoffs on him, though myriads throng around; 4470
 There are no sneers upon his lip which speak
 That scorn or hate has made him bold; his cheek
 Resolve has not turned pale, — his eyes are mild
 And calm, and, like the morn about to break,
 Smile on mankind — his heart seems reconciled
 To all things and itself, like a reposing child.

25

„Gør med mig hvad I vil. Jeg er jeres fjende!”
 Et sådant glædeslys, som får sultne slangers stirren
 til at gløde lig levende smaragder,
 skinnede i hundrede menneskeøjne — „Hvor, hvor er Laon?
 Skynd jer, il! slæb ham herhen hurtigt! Vi opfylder din bøn.” —
 „Jeg tror ikke på jer, sværg ved
 jeres grufulde Gud.” — „Vi sværger, vi sværger!”
 Den fremmede trak pludseligt hættten af,
 smilede med blid stolthed, og sagde: „Se, jeg er ham!”

TOLVTE SANG

1

Henrykkelsen ved en vild og uhyre glæde bredte
 sig gennem gadernes vrimmel, hastigt flyvende
 på frygtens vinde; den forsultne vågnede
 af sit sløve vanvid og døde med fryd; de døende
 der lå i heftig døds kamp blandt ligene,
 havde lige hørt de lykkelige tidender og lukkede deres
 matte øjne forhåbningsfuldt; fra hus til hus, svarende
 med høje bifaldsråb, rystede de levende himlens hvælving
 og fyldte den forskrækkede Jord med ekkoer: morgenen åbnede

2

så sine blege øjne; og se! vagternes lange række
 med gyldne våben og præsterne ved siden af,
 der synger deres blodige hymner, og hvis dragter forråder
 sortheden af den tro de syntes at skjule;
 og se, tyrannens ædelstenssmykkede stridsvogn glider af sted
 mellem de skumle munkekapper og glimtende spyd —
 en skikkelse af lys, et barn, overordentligt smukt,
 sidder ved hans side. I midten kommer Laon til syne, —
 alene fritaget for dødelige håb og ængstelser.

3

Hans hoved er blottet og fødderne er nøgne, hans hænder
 er bagbundne med tunge lænker, dog plager ingen ham
 med deres spot, skønt myriader flokkes rundt om;
 der er ingen spotske smil på hans læbe, som røber
 at foragt eller had har gjort ham modig; beslutningen
 har ikke fået hans kind til at blegne, — hans øjne er milde
 og rolige og smiler til menneskene som morgenen,
 der er ved at bryde frem, — hans hjerte synes
 som et hvilende barn, forliget med alle ting og det selv.

IV

Tumult was in the soul of all beside,
 Ill joy, or doubt, or fear; but those who saw
 Their tranquil victim pass, felt wonder glide
 Into their brain, and became calm with awe. — 4480
 See, the slow pageant near the pile doth draw.
 A thousand torches in the spacious square,
 Borne by the ready slaves of ruthless law,
 Await the signal round: the morning fair
 Is changed to a dim night by that unnatural glare.

V

And see! beneath a sun-bright canopy,
 Upon a platform level with the pile,
 The anxious Tyrant sit, enthroned on high,
 Girt by the chieftains of the host; all smile
 In expectation, but one child: the while 4490
 I, Laon, led by mutes, ascend my bier
 Of fire, and look around: each distant isle
 Is dark in the bright dawn; towers far and near,
 Pierce like reposing flames the tremulous atmosphere.

VI

There was such silence through the host, as when
 An earthquake trampling on some populous town,
 Has crushed ten thousand with one tread, and men
 Expect the second; all were mute but one,
 That fairest child, who, bold with love, alone
 Stood up before the King, without avail, 4500
 Pleading for Laon's life — her stifled groan
 Was heard — she trembled like one aspen pale
 Among the gloomy pines of a Norwegian vale.

VII

What were his thoughts linked in the morning sun,
 Among those reptiles, stingless with delay,
 Even like a tyrant's wrath? — The signal-gun
 Roared — hark, again! In that dread pause he lay
 As in a quiet dream — the slaves obey —
 A thousand torches drop — and hark, the last
 Bursts on that awful silence; far away, 4510
 Millions, with hearts that beat both loud and fast,
 Watch for the springing flame expectant and aghast.

4

Der var oprør i alle andres sjæle, af
 slet glæde eller tvivl eller angst; men de som så
 deres rolige offer gå forbi, følte undren glide
 ind i deres hjerner og blev stille af ærefrygt. — 4480
 Se, det langsomme optog nærmer sig stablen.
 Tusinde fakler på den rummelige plads,
 båret af en skånselsløs lovs rede slaver,
 venter på signalet: den skønne morgen
 er forvandlet til en dunkel nat ved det unaturlige skær.

5

Og se! under en sollys baldakin,
 på en platform i flugt med stablen
 sidder den ivrige tyrant tronet højt oppe,
 omgivet af hærens anførere; alle smiler
 forventningsfulde, bortset fra et enkelt barn: imens 4490
 stiger jeg, Laon, ført af stumme, op på min ligbåre*
 af ild, og ser mig omkring; hver ø langt borte
 er mørk i den lyse morgen; fjerne og nære tårne
 gennemborer, som hvilende luer, den dirrende atmosfære.

6

En sådan stilhed gik gennem skaren, som når
 et jordskælv, trampende på en tætbeholdt by,
 har knust titusinder med et fodtrin, og mennesker
 afventer det næste; alle var stumme bortset fra én,
 hint skønneste barn som modig af kærlighed alene
 stod op foran kongen og uden held 4500
 bad for Laons liv — hendes halvkvalede stønnen
 hørtes — hun bævede som en bleg asp
 mellem en norsk dals dunkle fyrretræer.

7

Hvad tænkte han lænket i morgensolen
 blandt krybdyrene, der angreb uden tøven
 ligesom en tyrans vrede? — signalkanonen
 drøuede — hør, igen! i den skrækkelige pause lå han
 som i en rolig drøm — slaverne adlyder —
 tusinde fakler sænkes, — og hør, det sidste drøn
 sprænger den grufulde stilhed; langt borte 4510
 spejder millioner, med højt og hurtigt bankende hjerter,
 spændte og forfærdede efter den springende flamme.

---

* stumme: nogle af de før omtalte slaver, der var blevet gjort stumme, se note til linje 2899.

VIII

They fly — the torches fall — a cry of fear
 Has startled the triumphant! — they recede!
 For, ere the cannon's roar has died, they hear
 The tramp of hoofs like earthquake, and a steed
 Dark and gigantic, with the tempest's speed,
 Bursts through their ranks: a woman sits thereon,
 Fairer, it seems, than aught that earth can breed,
 Calm, radiant, like the phantom of the dawn, 4520
 A spirit from the caves of daylight wandering gone.

IX

All thought it was God's Angel come to sweep
 The lingering guilty to their fiery grave;
 The Tyrant from his throne in dread did leap —
 Her innocence his child from fear did save;
 Scared by the faith they feigned, each priestly slave
 Knelt for his mercy whom they served with blood,
 And, like the reflux of a mighty wave
 Sucked into the loud sea, the multitude
 With crushing panic, fled in terror's altered mood. 4530

X

They pause, they blush, they gaze — a gathering shout
 Bursts like one sound from the ten thousand streams
 Of a tempestuous sea: — that sudden rout
 One checked, who, never in his mildest dreams
 Felt awe from grace or loveliness, the seams
 Of his rent heart so hard and cold a creed
 Had seared with blistering ice — but he misdeems
 That he is wise, whose wounds do only bleed
 Truly for self — thus thought the Christian Priest indeed,

XI

And others, too, thought he was wise to see, 4540
 In pain, and fear, and hate, something divine;
 In love and beauty, no divinity. —
 Now with a bitter smile, whose light did shine
 Like a fiend's hope upon his lips and eyne,
 He said, and the persuasion of that sneer
 Rallied his trembling comrades — 'Is it mine
 To stand alone, when kings and soldiers fear
 A woman? God has sent its other victim here.'

8

De flygter — faklerne falder — et angstskrig
 har forskrækket de sejrende! — de trækker sig tilbage!
 for før kanonens drøn er døet hen, hører de
 trampen af hove som jordskælv, og en stridshest,
 mørk og gigantisk, med stormens fart,
 sprænger gennem deres rækker: en kvinde sidder derpå,
 hun synes skønnere end noget jord kan fostre,
 rolig, strålende, som daggryets blændværk, 4520
 en ånd der er taget på vandring fra dagslysets huler.

9

Alle troede det var Guds engel, der var kommet for at slæbe
 de nølende skyldige til deres gloende grave;
 tyrannen sprang rædselsslagen op fra sin trone, —
 hendes uskyld frelste hans barn fra at blive bange;
 skræmt af den tro de foregav, knælede hver præsteslave
 for at modtage nåde af ham, som de tjente med blod,*
 og lig en mægtig bølges tilbageløb,
 suget ind i det larmende hav, flygtede mængden med
 tilintetgørende panik i skrækkens ændrede sindstilstand. 4530

10

De standsede, de rødmede, de stirrede — et voksende råb
 sprang som en eneste lyd fra et stormfuldt havs
 titusinde strømme: — en, som aldrig i sine
 mildeste drømme havde følt ærefrygt for ynde eller
 dejlighed, standsede den pludselige vilde flugt, — sømmene
 i hans ellers så hårde og kolde sønderrevne hjerte, havde en tro
 svedet med brændende is — men den misdømmer
 sig vis, hvis sår kun bløder rigtigt for ham selv,†
 således tænkte den kristne præst virkelig.

11

Og også andre mente, at han var vis, ved at se noget 4540
 guddommeligt i smerte og frygt og had,
 men ingen guddommelighed i kærlighed og skønhed. —
 Med et bittert smil, hvis lys skinnede
 som en djævels håb på hans læber og i hans øjne,
 og det overbevisende ved dene spot sammenkaldte
 hans skælvende kammerater, sagde han nu — „Skal jeg
 stå alene, siden konger og soldater er bange for
 en kvinde? Gud har her sendt os sit andet offer.”

---

* ham: deres Gud.

† De andre må også vide, hvad det er at bløde, før han kan kalde sin indsigt for visdom.

XII

'Were it not impious,' said the King, 'to break
 Our holy oath?' — 'Impious to keep it, say!' 4550
 Shrieked the exulting Priest: — 'Slaves, to the stake
 Bind her, and on my head the burden lay
 Of her just torments: — at the Judgement Day
 Will I stand up before God's golden throne,
 And cry, "O Lord, to thee did I betray
 An Atheists; but for me she would have known
 Another moment's joy! the glory be thine own.'"

XIII

They trembled, but replied not, nor obeyed,
 Pausing in breathless silence. Cythna sprung 4560
 From her gigantic steed, who, like a shade
 Chased by the winds, those vacant streets among
 Fled tameless, as the brazen rein she flung
 Upon his neck, and kissed his moonèd brow.
 A piteous sight, that one so fair and young,
 The clasp of such a fearful death should woo
 With smiles of tender joy as beamed from Cythna now.

XIV

The warm tears burst in spite of faith and fear
 From many a tremulous eye, but like soft dews
 Which feed Spring's earliest buds, hung gathered there,
 Frozen by doubt — alas! they could not choose 4570
 But weep; for when her faint limbs did refuse
 To climb the pyre, upon the mutes she smiled;
 And with her eloquent gestures, and the hues
 Of her quick lips, even as a weary child
 Wins sleep from some fond nurse with its caresses mild,

XV

She won them, though unwilling, her to bind
 Near me, among the snakes. When there had fled
 One soft reproach that was most thrilling kind,
 She smiled on me, and nothing then we said,
 But each upon the other's countenance fed 4580
 Looks of insatiate love; the mighty veil
 Which doth divide the living and the dead
 Was almost rent, the world grew dim and pale —
 All light in Heaven or Earth beside our love did fail. —

12

„Ville det ikke være ugudeligt sagde kongen, at bryde
 vor hellige ed?” — „Ugudeligt at holde den, ja!” 4550
 skreg den triumferende præst — „Slaver, bind hende
 til bålet og læg byrden af hendes retfærdige
 pinsler på mit hoved: — på Dommens Dag
 vil jeg stå foran Guds gyldne trone
 og råbe: Oh Herre, til dig forrådte jeg en gudsfornægter;
 havde det ikke været for mig, ville hun have kendt
 endnu et øjeblik glæde! lad æren være din alene.”

13

De skælvede, men svarede ikke, adlød heller ikke,
 idet de standsede i åndeløs stilhed. Cythna sprang ned 4560
 fra sin gigantiske ganger, der som en skygge,
 jaget af vindene, fór uhindret afsted ad de tomme
 gader, da hun havde slænget messingbiddet
 over hans hals og kysset hans pandes halvmåne.
 Det var et ynkværdigt syn, at én så skøn og ung
 skulle bejle til så frygtelig en døds omfavnelser
 med sådanne kærlige glædessmil, der nu strålede fra Cythna.

14

På trods af tro og frygt brød varme tårer frem
 fra mange dirrende øjne, men som blød dug, der nærer
 forårets tidligste knopper, hang de samlet dér 4570
 frosset af tvivl, — ak, de kunne ikke gøre andet
 end at græde; for da hendes kraftløse lemmer nægtede
 at bestige ligbålet, smilede hun til de stumme;
 og med sine udtryksfulde fagter og sine livlige
 læbers farver, netop som et træt barn, der vinder søvn*
 ved en eller anden hengiven barnepiges milde kærtegn,

15

overtalte hun dem til, om end uvilligt, at binde hende
 nær ved mig mellem slangerne. Efter en blid bebrejdelse
 var undsluppet hende, som var yderst betagende venlig,
 smilede hun til mig, og vi sagde derefter intet, 4580
 men hos hver gav synet af den andens ansigt næring til
 umættede kærlighedsblikke; det mægtige slør
 som skiller de levende og døde,
 var næste flænget, verden blev dunkel og bleg, — alle lys
 på himlen og jorden svandt ved siden af vor kærlighed. —

---

* farver: den virkning hendes ord skaber (Ellis).

XVI

Yet — yet — one brief relapse, like the last beam
 Of dying flames, the stainless air around
 Hung silent and serene — a blood-red gleam
 Burst upwards, hurling fiercely from the ground
 The globèd smoke — I heard the mighty sound
 Of its uprise, like a tempestuous ocean; 4590
 And through its chasms I saw, as in a swoond,
 The tyrant's child fall without life or motion
 Before his throne, subdued by some unseen emotion.

XVII

And is this death? — The pyre has disappeared,
 The Pestilence, the Tyrant, and the throng;
 The flames grow silent — slowly there is heard
 The music of a breath-suspending song,
 Which, like the kiss of love when life is young,
 Steeps the faint eyes in darkness sweet and deep;
 With ever-changing notes it floats along, 4600
 Till on my passive soul there seemed to creep
 A melody, like waves on wrinkled sands that leap.

XVIII

The warm touch of a soft and tremulous hand
 Wakened me then; lo! Cythna sate reclined
 Beside me, on the waved and golden sand
 Of a clear pool, upon a bank o'ertwined
 With strange and star-bright flowers, which to the wind
 Breathed divine odour; high above, was spread
 The emerald heaven of trees of unknown kind,
 Whose moonlike blooms and bright fruit overhead 4610
 A shadow, which was light, upon the waters shed.

XIX

And round about sloped many a lawny mountain
 With incense-bearing forests and vast caves
 Of marble radiance, to that mighty fountain;
 And where the flood its own bright margin laves,
 Their echoes talk with its eternal waves,
 Which, from the depths whose jaggèd caverns breed
 Their unreposing strife, it lifts and heaves, —
 Till through a chasm of hills they roll, and feed
 A river deep, which flies with smooth but arrowy speed. 4620

16

Endnu, — endnu — en kort stund, som den sidste stråle
fra døende flammer, hang den rene luft rundt omkring
tavs og rolig — et blodrødt skær
sprang opad, slyngende den kugleformede røg
voldsomt fra jorden, — jeg hørte den mægtige lyd,
da den steg op, som et oprørt hav; 4590
og gennem dens kløfter så jeg tyrannens barn,
som i afmagt falde om uden liv eller bevægelse
foran hans trone, overmandet af en eller anden usynlig følelse.

17

Og er dette døden? ligbålet er forsvundet,
pesten, tyrannen og menneskemængden;
flammerne blev tavse — langsomt høres
en åndedrætsstandsende sangs musik,
som nedsænker, lig kærlighedskysset når livet er ungt,
de matte øjne i blidt og dybt mørke;
med altid skiftende toner svæver den afsted, 4600
indtil der synes at krybe en melodi over min passive sjæl,
som bølger der springer på en rillet sandbred.

18

Den varme berøring af en blød og skælvende hånd
vækkede mig så; se, Cythna sad tilbagelænet
ved siden af mig på en lille klar søs bølgede
og gyldne sand, på en bred bekranset
af fremmedartede og stjernestrålende blomster, som
udsendte guddommelig duft til vinden; højt oppe var
ukendte træsorters smaragdgrønne himmel udbredt,
hvis måneagtige blomster og strålende frugter 4610
kastede en svag skygge på vandene.

19

Og rundt om skrånede mange græsklædte bjerge,
med vellugtsbærende skove og vældige
marmorstrålende huler, ned mod den mægtige kilde;
og hvor strømmen bader sin egen lyse rand,
talte deres ekkoer med dens evige bølger,
som den løfter og hæver fra dybene, hvis forrevne
grotter fostrer deres rastløse strid, —
til de ruller gennem en kløft af høje og nærer
en dyb flod, der flyver af sted med jævn dog pilsnar fart. 4620

XX

As we sate gazing in a trance of wonder,
 A boat approached, borne by the musical air
 Along the waves which sung and sparkled under
 Its rapid keel — a wingèd shape sate there,
 A child with silver-shining wings, so fair,
 That as her bark did through the waters glide,
 The shadow of the lingering waves did wear
 Light, as from starry beams; from side to side,
 While veering to the wind her plumes the bark did guide.

XXI

The boat was one curved shell of hollow pearl, 4630
 Almost translucent with the light divine
 Of her within; the prow and stern did curl
 Hornèd on high, like the young moon supine,
 When o'er dim twilight mountains dark with pine,
 It floats upon the sunset's sea of beams,
 Whose golden waves in many a purple line
 Fade fast, till borne on sunlight's ebbing streams,
 Dilating, on earth's verge the sunken meteor gleams.

XXII

Its keel has struck the sands beside our feet; —
 Then Cythna turned to me, and from her eyes 4640
 Which swam with unshed tears, a look more sweet
 Than happy love, a wild and glad surprise,
 Glanced as she spake: 'Ay, this is Paradise
 And not a dream, and we are all united!
 Lo, that is mine own child, who in the guise
 Of madness came, like day to one benighted
 In lonesome woods: my heart is now too well requited!'

XXIII

And then she wept aloud, and in her arms
 Clasped that bright Shape, less marvellously fair 4650
 Than her own human hues and living charms;
 Which, as she leaned in passion's silence there,
 Breathed warmth on the cold bosom of the air,
 Which seemed to blush and tremble with delight;
 The glossy darkness of her streaming hair
 Fell o'er that snowy child, and wrapped from sight
 The fond and long embrace which did their hearts unite.

20

Mens vi sad og stirrede henrykte af undren,
 nærmede en båd sig, som den melodiske luft bar
 hen over bølgerne, der sang og gnistrede under
 den rappe køl – en vinget skikkelse sad dér,
 et barn med sølvskinnende vinger, så fagert,
 at mens hendes bark gled gennem vandene,
 var skyggen af de langsomme bølger klædt i
 lys, som fra stjerneagtige stråler; hendes fjer styrede
 barken fra side til side, medens de drejede sig for vinden.

21

Båden var en enkelt krum perleskal, 4630
 næsten gennemskinneth af det guddommelige lys
 fra hende indeni; stævnen og bagstavnen krøllede
 hornet i vejret som den unge rygliggende måne, når
 den over utydelige fyrretræsmørke skumringsbjerge
 svæver på solnedgangens strålehav,
 hvis gyldne bølger i mange purpurfarvede linjer hurtigt
 falmer, indtil, båret på sollysets dalende strømme,
 den sunkne meteor, udvidende sig, glimter på jordens rand.

22

Dens køl ramte sandbredden tæt ved vore fødder; – 4640
 Cythna vendte sig så mod mig, og i hendes øjne,
 der svømmede med uudgydte tårer, skinnede et blik,
 dejligere end lykkelig kærlighed, en vild og glad
 overraskelse, mens hun talte: „Ja, dette er paradiset
 og ikke en drøm, og vi er alle forenet!
 Se, dette er mit eget barn, der kom i vanviddets forklædning
 som dag til én, der var overfaldet af natten
 i ensomme skove: mit hjerte er nu kun alt for belønnet.”

23

Og så græd hun højt og knugede i sine arme 4650
 den herlige skikkelse, mindre vidunderlig skøn
 end hendes egne menneskefarver og levende ynder;
 som mens hun stod lænet dér i begejstringens stilhed,
 gød varme på luftens kolde barm,
 der syntes at rødme og skælve af fryd;
 hendes flagrende hårs blanke mørke
 faldt over det snehvide barn og skjulte den kærlige
 og lange omfavelse, der forenede deres hjerter.

XXIV

Then the bright child, the plumèd Seraph came,
 And fixed its blue and beaming eyes on mine,
 And said, 'I was disturbed by tremulous shame
 When once we met, yet knew that I was thine 4660
 From the same hour in which thy lips divine
 Kindled a clinging dream within my brain,
 Which ever waked when I might sleep, to twine
 Thine image with *her* memory dear — again
 We meet; exempted now from mortal fear or pain.

XXV

'When the consuming flames had wrapped ye round,
 The hope which I had cherished went away;
 I fell in agony on the senseless ground,
 And hid mine eyes in dust, and far astray
 My mind was gone, when bright, like dawning day, 4670
 The Spectre of the Plague before me flew,
 And breathed upon my lips, and seemed to say,
 "They wait for thee, beloved!" — then I knew
 The death-mark on my breast, and became calm anew.

XXVI

'It was the calm of love — for I was dying.
 I saw the black and half-extinguished pyre
 In its own gray and shrunken ashes lying;
 The pitchy smoke of the departed fire
 Still hung in many a hollow dome and spire
 Above the towers, like night — beneath whose shade 4680
 Awed by the ending of their own desire
 The armies stood; a vacancy was made
 In expectation's depth, and so they stood dismayed.

XXVII

'The frightful silence of that altered mood,
 The tortures of the dying clove alone,
 Till one uprose among the multitude,
 And said — "The flood of time is rolling on;
 We stand upon its brink, whilst *they* are gone
 To glide in peace down death's mysterious stream.
 Have ye done well? They moulder, flesh and bone, 4690
 Who might have made this life's envenomed dream
 A sweeter draught than ye will ever taste, I deem.

24

Så kom det skønne barn, den vingede Seraf,
 og fæstede sine strålende blå øjne på mine,
 og sagde: „Jeg var forstyrret af skælvende skam
 den gang vi mødtes, dog vidste jeg, at jeg var din* 4660
 fra den stund, da dine guddommelige læber
 tændte en blivende drøm i min hjerne,
 som bestandig vågede når jeg sov, for at
 flette dit billede med *hendes* kære minde — atter
 mødes vi; nu fritaget for dødelig angst og smerte.

25

„Da de fortærende flammer havde indhyllet jer,
 forsvandt mit nærede håb;
 jeg faldt i våde på den ufølede jord,
 og skjulte min øjne i støvet, og meget 4670
 var mit sind faret vild, da pestens spøgelse,
 lysende som den gryende dag, fløj foran mig
 og åndede på mine læber og syntes at sige:
 „De venter på dig højt elskede;” — så genkendte
 jeg dødsmærket på mit bryst, og jeg blev rolig på ny.†

26

„Det var kærlighedens ro — for jeg var ved at dø.
 Jeg så det sorte og halvtudslukte ligbål
 liggende i sine egne grå og skrumpede asker;
 den begsorte røg fra den uddøde ild
 hang, lig natten, stadigvæk i mange hule kupler
 og spir over tårnene; under hvis skygge 4680
 hærene stod fulde af ærefrygt ved den endelige opfyldelse
 af deres ønske; et tomrum var skabt
 i forventningens dyb, og således stod de modløse.

27

„Denne ændrede sindsstemnings forfærdelige stilhed
 blev alene kløvet af de døendes lidelser.
 indtil en rejste sig i mængden
 og sagde: — „Tidens flod ruller videre,
 vi står på dens brink, medens *de* er gået
 for i fred at glide ned ad dødens gådefulde flod.
 Har I gjort det godt? jeg mener at de, som kunne have 4690
 gjort dette livets forgiftede drøm til en sødere drik, end
 I nogensinde vil smage, nu smuldrer med kød og knogler.

---

* I Otmans palads i sang 5, 24.

† Tegnene på pest (Longman 2).

XXVIII

“These perish as the good and great of yore
 Have perished, and their murderers will repent, —
 Yes, vain and barren tears shall flow before
 Yon smoke has faded from the firmament
 Even for this cause, that ye who must lament
 The death of those that made this world so fair,
 Cannot recall them now; but there is lent
 To man the wisdom of a high despair, 4700
 When such can die, and he live on and linger here.

XXIX

“Ay, ye may fear not now the Pestilence,
 From fabled hell as by a charm withdrawn;
 All power and faith must pass, since calmly hence
 In torment and fire have Atheists gone;
 And ye must sadly turn away, and moan
 In secret, to his home each one returning;
 And to long ages shall this hour be known;
 And slowly shall its memory, ever burning,
 Fill this dark night of things with an eternal morning. 4710

XXX

“For me that world is grown too void and cold,
 Since Hope pursues immortal Destiny
 With steps thus slow — therefore shall ye behold
 How Atheists and Republicans can die;
 Tell to your children this!” Then suddenly
 He sheathed a dagger in his heart and fell;
 My brain grew dark in death, and yet to me
 There came a murmur from the crowd, to tell
 Of deep and mighty change which suddenly befell.

XXXI

“Then suddenly I stood, a wingèd Thought, 4720
 Before the immortal Senate, and the seat
 Of that star-shining spirit, whence is wrought
 The strength of its dominion, good and great,
 The better Genius of this world’s estate.
 His realm around one mighty Fane is spread,
 Elysian islands bright and fortunate,
 Calm dwellings of the free and happy dead,
 Where I am sent to lead!’ These wingèd words she said,

28

„De omkom, som de gode og store i fordums tid
omkom, og deres mordere vil angre,
ja, frugtesløse og golde tårer skal flyde før
røgen er forsvundet fra firmamentet
netop af denne grund, at I, som må begræde
at de, der gjorde denne verden så skøn, døde,
ikke kan kalde dem tilbage nu; men da er den ophøjede
fortvivlelses visdom givet til mennesket, når
sådanne kan dø, og han lever videre og bliver her.

4700

29

„Ja, I frygter måske ikke længere pesten, trukket
tilbage fra det opdigtede helvede som ved et trylleord;
al magt og tro må forgå, eftersom gudsfornægterne
roligt er gået bort i pinsel og ild;
og I må bedrøvet vende jer væk og sørge
i hemmelighed, mens enhver vender tilbage til sit hjem,
og i lange tider skal denne stund være kendt;
og langsomt skal dens minde, altid brændende,
fylde denne tingenes mørke nat med en evig morgen.

4710

30

„For mig er verden blevet for tom og kold,
siden håbet forfølger en udødelig skæbne
med så langsomme skridt – derfor skal I se
hvordan gudsfornægterne og republikanerne kan dø –
fortæl dette til jeres børn!” så stak han
pludselig en dolk i sit hjerte og faldt om;
min hjerne blev mørk i døden, og dog nåede
en mumlen mig fra mængden for at fortælle om
en dyb og mægtig forandring, der pludselig indtrådte.

31

„Så stod jeg pludselig som en bevinget tanke
foran det udødelige Senat, og hvor
den stjerneskinrende ånd, denne
verdens bedre Skytsånd har sæde, og hvorfra
styrken af dens gode og store herredømme udgår.
Hans rige er udbredt omkring et stort tempel,
lyse og salige elysiske øer,
rolige boliger for de frie og lykkelige døde, som jeg er
sendt for at føre jer til!” disse bevingede ord sagde hun,

4720

XXXII

And with the silence of her eloquent smile,
 Bade us embark in her divine canoe; 4730
 Then at the helm we took our seat, the while
 Above her head those plumes of dazzling hue
 Into the winds' invisible stream she threw,
 Sitting beside the prow: like gossamer
 On the swift breath of morn, the vessel flew
 O'er the bright whirlpools of that fountain fair,
 Whose shores receded fast, while we seemed lingering there;

XXXIII

Till down that mighty stream, dark, calm, and fleet,
 Between a chasm of cedarn mountains riven,
 Chased by the thronging winds whose viewless feet 4740
 As swift as twinkling beams, had, under Heaven,
 From woods and waves wild sounds and odours driven,
 The boat fled visibly — three nights and days,
 Borne like a cloud through morn, and noon, and even,
 We sailed along the winding watery ways
 Of the vast stream, a long and labyrinthine maze.

XXXIV

A scene of joy and wonder to behold
 That river's shapes and shadows changing ever,
 Where the broad sunrise filled with deepening gold
 Its whirlpools, where all hues did spread and quiver; 4750
 And where melodious falls did burst and shiver
 Among rocks clad with flowers, the foam and spray
 Sparkled like stars upon the sunny river,
 Or when the moonlight poured a holier day,
 One vast and glittering lake around green islands lay.

XXXV

Morn, noon, and even, that boat of pearl outran
 The streams which bore it, like the arrowy cloud
 Of tempest, or the speedier thought of man,
 Which flieth forth and cannot make abode;
 Sometimes through forests, deep like night, we glode, 4760
 Between the walls of mighty mountains crowned
 With Cyclopean piles, whose turrets proud,
 The homes of the departed, dimly frowned
 O'er the bright waves which girt their dark foundations round.

32

Og bad os, med sine udtryksfulde tavse smil,
 at stige ombord i sin guddommelige kano; 4730
 vi satte os så ved roret, imens hun
 sad i stævnen og kastede de blændende
 farvede fjer over sit hoved ind i vindenes
 usynlige strøm: som edderkoppespind
 på morgenens hastige åndepust, fløj fartøjet
 hen over de klare strømhvirvler i denne skønne kilde,
 hvis bredder fjernede sig hurtigt, medens vi syntes at bie der;

33

Indtil ned ad den mægtige mørke strøm – roligt og let,
 mellem en slugt af kløvede cedertræsklædte bjerge,
 jaget af de vrirlende vinde, hvis usynlige fødder 4740
 så hastige som tindrende stråler, havde drevet
 vilde lyde og dufte fra skove og bølger op under himlen –
 fór båden synligt afsted; – tre nætter og dage,
 båret som en sky gennem morgen og middag og aften,
 sejlede vi ad den vældige strøms snoede
 vandige veje, en lang og indviklet labyrint.

34

Et glæden og forundringens skue var det at se
 flodens bestandigt skiftende former og skygger,
 hvor den brede solopgang med dybende gyldent fyldte
 dens strømhvirvler, hvor alle farver spredte sig og spillede; 4750
 hvor klangfulde vandfald sprang og rystede
 mellem blomsterklædte klipper, og skum
 og sprøjt funkede som stjerner på den solbeskinnede flod,
 eller når månelyst udsendte et helligere skær,
 og en eneste vældig og glitrende sø lå omkring grønne øer.

35

Morgen, middag og aften løb denne perlebåd
 hurtigere end strømmen som bar den, lig stormens
 pilsnare sky eller menneskets lynsnare tanke,
 der flyver fremad og ikke kan finde bolig;
 nogle gange gled vi gennem skove, dybe som nat, 4760
 mellem mægtige bjerges mure, kronet med
 kyklopiske bygninger, hvis knejsende tårne,*
 de bortgangnes hjem, svagt fordunklede
 de blanke bølger, som omspændte deres mørke grundvold.

---

* Kykloperne betragtedes som bygmestre af sagtidens kæmpemæssige bygninger (Longman 2).

XXXVI

Sometimes between the wide and flowering meadows,
 Mile after mile we sailed, and 'twas delight
 To see far off the sunbeams chase the shadows
 Over the grass; sometimes beneath the night
 Of wide and vaulted caves, whose roofs were bright
 With starry gems, we fled, whilst from their deep 4770
 And dark-green chasms, shades beautiful and white,
 Amid sweet sounds across our path would sweep,
 Like swift and lovely dreams that walk the waves of sleep.

XXXVII

And ever as we sailed, our minds were full
 Of love and wisdom, which would overflow
 In converse wild, and sweet, and wonderful,
 And in quick smiles whose light would come and go
 Like music o'er wide waves, and in the flow
 Of sudden tears, and in the mute caress —
 For a deep shade was cleft, and we did know, 4780
 That virtue, though obscured on Earth, not less
 Survives all mortal change in lasting loveliness.

XXXVIII

Three days and nights we sailed, as thought and feeling
 Number delightful hours — for through the sky
 The spherèd lamps of day and night, revealing
 New changes and new glories, rolled on high,
 Sun, Moon and moonlike lamps, the progeny
 Of a diviner Heaven, serene and fair:
 On the fourth day, wild as a windwrought sea
 The stream became, and fast and faster bare 4790
 The spirit-wingèd boat, steadily speeding there.

XXXIX

Steady and swift, where the waves rolled like mountains
 Within the vast ravine, whose rifts did pour
 Tumultuous floods from their ten thousand fountains,
 The thunder of whose earth-uplifting roar
 Made the air sweep in whirlwinds from the shore,
 Calm as a shade, the boat of that fair child
 Securely fled, that rapid stress before,
 Amid the topmost spray, and sunbows wild,
 Wreathed in the silver mist: in joy and pride we smiled. 4800

36

Nogle gange sejlede vi mil efter mil mellem
 udstrakte og blomstrende enge, og det var en fryd
 at se solstrålerne langt borte jage skyggerne
 hen over græsset; nogle gange fór vi ned under
 vide og hvælvede hulers nat, hvis tag glimtede
 med prægtige ædelstene, medens fra deres dybe 4770
 og mørkgrønne kløfter smukke og hvide skygger,*
 midt blandt livsalige lyde, fejede hen over vor sti
 som hastige og dejlige drømme, der går på søvnens bølger.

37

Og bestandig mens vi sejlede, var vore sind fulde
 af kærlighed og visdom, som ville strømme over
 i utvungen og skøn og vidunderlig samtale;
 og i kvikke smil, hvis lys ville komme og gå
 som musik over vidtstrakte bølger, og i
 pludselige tårers strøm og i det stumme kærtegn —
 for en dyb sorg var kløvet, og vi vidste at dyden, 4780
 om end skjult på jord, ikke desto mindre i vedvarende
 dejlighed overlever al jordisk forandring.

38

Tre dage og nætter sejlede vi, mens tanke og følelse
 tæller frydefulde timer — for gennem hvælvet
 hvor sfærernes dag- og natlamper afslørede
 nye forandringer og nye herligheder, rullede højt oppe
 sol, måne og måneagtige lamper, en guddommeligere
 himmels efterkommere, rolige og smukke: på den
 fjerde dag oprørtes strømmen som et vindbearbejdet
 hav og bar hurtigt og hurtigere 4790
 den åndsbevingede båd, der støt fór af sted.

39

Støt og skyndsomt, hvor bølgerne rullede som bjerge
 inden i den vældige slugt, hvis revner udgød
 oprørte vande fra deres titusinde kilder,
 hvis jordopløftende brøls torden
 fik luften til at feje i hvirvelvinde fra kysten,
 sejlede det fagre barns båd, rolig som en skygge,
 sikkert foran det voldsomme tryk,
 midt i det øverste sprøjt og regnbuers virvar,
 indhyllet i sølvtågen: vi smilede af glæde og stolthed. 4800

---

* skygger (*shades*): spøgelseser, fantomer (Ellis).

XL

The torrent of that wide and raging river
Is passed, and our aëreal speed suspended.
We look behind; a golden mist did quiver
When its wild surges with the lake were blended —
Our bark hung there, as on a line suspended
Between two heavens — that windless waveless lake
Which four great cataracts from four vales, attended
By mists, aye feed; from rocks and clouds they break,
And of that azure sea a silent refuge make.

XLI

Motionless resting on the lake awhile,
I saw its marge of snow-bright mountains rear
Their peaks aloft, I saw each radiant isle,
And in the midst, afar, even like a sphere
Hung in one hollow sky, did there appear
The Temple of the Spirit; on the sound
Which issued thence, drawn nearer and more near,
Like the swift moon this glorious earth around,
The charmed boat approached, and there its haven found.

4810

40

Den brede og brusende flods stærke strøm
er passeret, og vor luftige fart er standset.
Vi ser tilbage; en gylden tåge bævrede
da dens oprørte vande blandedes med søen:
vor bark hang der, som ophængt på en line
mellem to himle, på den vindstille blikstille sø;
som fire store katarakter fra fire tågefylde
dale altid nærer; de bryder frem fra klipper og skyer
og laver det azurblå hav til et stille fristed.

41

Hvilende ubevægelig på søen en stund,
så jeg dens rand af snelyse bjerge løfte
deres toppe i vejret, jeg så hver strålende ø,
og der i midten, lang borte, netop som en sfære
hængt op i det hule himmelhvælv, kom Åndens Tempel*
tilsyne; på lyden der strømmede ud derfra,
trukket tættere og stadig tættere på,
som den hastige måne omkring denne pragtfulde jord,†
nærmede den fortryllede båd sig, og fandt dér sin havn.

4810

---

* Åndens Tempel som vi mødte første gang i sang 1; 53-4.

† En naturvidenskabelig teori der gik ud på, at månen blev trukket nærmere jorden.

ROSALIND AND HELEN

A MODERN ECLOGUE

ADVERTISEMENT

The story of *Rosalind and Helen* is, undoubtedly, not an attempt in the highest style of poetry. It is in no degree calculated to excite profound meditation; and if, by interesting the affections and amusing the imagination, it awakens a certain ideal melancholy favourable to the reception of more important impressions, it will produce in the reader all that the writer experienced in the composition. I resigned myself, as I wrote, to the impulses of the feelings which moulded the conception of the story; and this impulse determined the pauses of a measure, which only pretends to be regular inasmuch as it corresponds with, and expresses, the irregularity of the imaginations which inspired it.

Rosalind, Helen, and Her Child.

Scene. The shore of the lake of Como.

Helen. Come hither, my sweet Rosalind.

'Tis long since thou and I have met;
And yet methinks it were unkind
Those moments to forget.
Come, sit by me. I see thee stand
By this lone lake, in this far land,
Thy loose hair in the light wind flying,
Thy sweet voice to each tone of even
United, and thine eyes replying
To the hues of yon fair heaven. 10
Come, gentle friend: wilt sit by me?
And be as thou wert wont to be
Ere we were disunited?
None doth behold us now; the power
That led us forth at this lone hour
Will be but ill requited
If thou depart in scorn: oh! come,
And talk of our abandoned home.
Remember, this is Italy,
And we are exiles. Talk with me 20
Of that our land, whose wilds and floods,

ROSALIND OG HELEN

ET MODERNE HYRDEDIGT

BEKENDTGØRELSE

Historien om *Rosalind og Helen* er, utvivlsomt, ikke et forsøg i den højeste poetiske stil. Det er på ingen måde beregnet på at fremkalde dyb eftertanke; og hvis det, ved at bevæge følelserne eller underholder fantasien, vækker en hvis ideel sørgmodighed, der er gunstig for modtagelsen af mere betydningsfulde indtryk, vil det fremkalde alt det hos læseren, som forfatteren erfarede under arbejdet. Mens jeg skrev, affandt jeg mig med de følelsers tilskyndelse, som formede udtænkningen af historien; og denne tilskyndelse bestemte længden af versmålet, der kun foregiver at være regelmæssigt, for så vidt det er i overensstemmelse med og udtrykker uregelmæssigheden af de forestillinger, som inspirerede det.*

Rosalind, Helen og hendes barn.

Scene. Bredden af Comosøen.†

Helen. Kom herhen, min søde Rosalind.
Det er længe siden du og jeg har mødtes;
og dog synes jeg det ville være uvenligt
at glemme de øjeblikke.
Kom og sæt dig hos mig. Jeg ser dig stå
ved denne ensomme sø i dette fjerne land,
dit løse hår flyver i den lette vind,
din yndige stemme forenet med hver
af aftenens toner, og dine øjne der svarer
til farverne på hin skønne himmel. 10
Kom blide ven: vil du ikke sidde hos mig?
og være som du plejede at være
før vi blev skilt fra hinanden?
Ingen ser os nu: magten
som har ledt os i denne ensomme time
vil kun være dårligt lønnet
hvis du går foragteligt bort: oh! kom,
og tal om vort forladte hjem.‡
Husk, dette er Italien,
og vi er landsforviste. Tal til mig 20
om vort land, hvis vilde egne og strømme,

* Resten af forordet er flyttet til *Linjer skrevet mellem de Euganeiske Høje*.

† Sø beliggende i de italienske Alper.

‡ Et sted i Storbritannien.

Barren and dark although they be,
 Were dearer than these chestnut woods:
 Those heathy paths, that inland stream,
 And the blue mountains, shapes which seem
 Like wrecks of childhood's sunny dream:
 Which that we have abandoned now,
 Weighs on the heart like that remorse
 Which altered friendship leaves. I seek
 No more our youthful intercourse. 30
 That cannot be! Rosalind, speak.
 Speak to me. Leave me not. — When morn did come,
 When evening fell upon our common home,
 When for one hour we parted, — do not frown:
 I would not chide thee, though thy faith is broken:
 But turn to me. Oh! by this cherished token,
 Of woven hair, which thou wilt not disown,
 Turn, as 'twere but the memory of me,
 And not my scornèd self who prayed to thee.

Rosalind. Is it a dream, or do I see 40
 And hear frail Helen? I would flee
 Thy tainting touch; but former years
 Arise, and bring forbidden tears;
 And my o'erburthened memory
 Seeks yet its lost repose in thee.
 I share thy crime. I cannot choose
 But weep for thee: mine own strange grief
 But seldom stoops to such relief:
 Nor ever did I love thee less,
 Though mourning o'er thy wickedness 50
 Even with a sister's woe. I knew
 What to the evil world is due,
 And therefore sternly did refuse
 To link me with the infamy
 Of one so lost as Helen. Now
 Bewildered by my dire despair,
 Wondering I blush, and weep that thou
 Should'st love me still — thou only! — There,
 Let us sit on that gray stone
 Till our mournful talk be done. 60

Helen. Alas! not there; I cannot bear
 The murmur of this lake to hear.
 A sound from there, Rosalind dear,
 Which never yet I heard elsewhere

selv om de måtte være golde og mørke,
 var kærere end disse kastanieskove:
 de lynggroede stier, floden i landets indre*
 og de blå bjerge, former der synes
 som vrag af barndommens solfyldte drøm:
 alt det, vi nu har forladt, tynger
 på hjertet, ligesom det samvittighedsnag
 forandret venskab efterlader. Jeg søger
 ikke mere vor ungdoms samkvem. 30
 Det er ikke muligt! Rosalind, tal,
 tal til mig: Forlad mig ikke. — Når morgenen kom,
 når aftenen sænkede sig over vort fælles hjem,
 når vi skiltes ad en time, — rynk ikke panden:
 jeg ville ikke bebrejde dig, skønt din tro er brudt:
 men vend dig nu om mod mig. Åh! ved dette skattede
 minde af vævet hår, som du ikke vil fornægte,
 vend dig om, som var det kun mindet om mig,
 og ikke mit forsmåede selv som bad dig.

Rosalind. Er det en drøm, eller ser og hører 40
 jeg den skrøbelige Helen? Jeg ville flygte
 for din fordærvende berøring; men tidligere år
 stiger op og bringer forbudte tårer;
 og min overbelastede erindring
 søger endnu sin tabte hvile i dig.
 Jeg deler jo din forsyndelse. Jeg kan ikke vælge
 andet end at græde for dig: min egen anderledes sorg
 nedværdiger sig kun sjældent til sådan lindring:
 heller ikke elskede jeg dig nogensinde mindre, 50
 skønt jeg sørgede over din slethed
 netop med en søsters smerte. Jeg ved
 hvad der tilkommer den onde verden,
 og afslog derfor strengt
 at forbinde mig med den skændsel,
 der tilhøre én så fortabt som Helen. Nu
 forvirret af min forfærdelige fortvivlelse,
 rødmer jeg undrende og græder over, at du
 stadig skulle elske mig, — kun du! — Dér,
 lad os sidde på den grå sten,
 til vor sørgmodige samtale er forbi. 60

Helen. Ak! ikke der; jeg kan ikke udholde
 at høre på denne søs sagte skvulpen.
 En lyd fra dig, kære Rosalind,
 som jeg endnu aldrig har hørt andre steder

---

* Floden Tay i det indre af Skotland (Longman 2).

But in our native land, recurs,
Even here where now we meet. It stirs
Too much of suffocating sorrow!
In the dell of yon dark chestnutwood
Is a stone seat, a solitude
Less like our own. The ghost of Peace 70
Will not desert this spot. To-morrow,
If thy kind feelings should not cease,
We may sit here.

Rosalind. Thou lead, my sweet,
And I will follow.

Henry. 'Tis Fenici's seat
Where you are going? This is not the way,
Mamma; it leads behind those trees that grow
Close to the little river.

Helen. Yes: I know;
I was bewildered. Kiss me and be gay,
Dear boy: why do you sob?

Henry. I do not know:
But it might break any one's heart to see 80
You and the lady cry so bitterly.

Helen. It is a gentle child, my friend. Go home,
Henry, and play with Lilla till I come.
We only cried with joy to see each other;
We are quite merry now: Good-night.

The boy

Lifted a sudden look upon his mother,
And in the gleam of forced and hollow joy
Which lightened o'er her face, laughed with the glee
Of light and unsuspecting infancy,
And whispered in her ear, 'Bring home with you 90
That sweet strange lady-friend.' Then off he flew,
But stopped, and beckoned with a meaning smile,
Where the road turned. Pale Rosalind the while,
Hiding her face, stood weeping silently.

In silence then they took the way
Beneath the forest's solitude.
It was a vast and antique wood,

end i vort fødeland, dukker op igen,
 lige her hvor vi nu mødes. Den vækker
 for megen kvælende sorg!
 I den lille dal i den mørke kastanieskov dér,
 er der et stensæde, et ensomt sted
 mindre lig vort eget. Fredens genfærd 70
 vil ikke forlade dette sted. I morgen,
 hvis dine venlige følelser ikke er borte,
 kan vi sidde her.*

Rosalind. Du fører an, søde ven,
 og jeg vil følge efter.

Henry. Det er Fenicis plads.
 Hvor skal I hen? Det er ikke vejen,
 Mamma; den fører bag træerne, som vokser
 nær ved den lille flod.

Helen. Ja, det ved jeg:
 jeg var forvirret. Kys mig, og vær glad,
 kære dreng: hvorfor hulker du?

Henry. Jeg ved det ikke:
 men det kan knuse enhver hjerte at se 80
 dig og damen græde så bittert.

Helen. Det er et kærligt barn, min ven. Gå hjem
 Henry og leg med Lilla, til jeg kommer.
 Vi græd bare af glæde over at se hinanden;
 vi er ganske lystige nu. Godnat.

Drengen

sendte sin mor et hurtigt blik
 og lo i skæret fra den anstrengte og hule glæde,
 der oplyste hendes ansigt, med den fryd,
 som er den lette umistænksomme barndoms
 og hviskede i hendes øre: „Tag den rare fremmede 90
 dame med dig hjem.” Så fløj han af sted,
 men standsede hvor vejen drejede og vinkede med
 et betydningsfuldt smil. Imens stod Rosalind bleg
 og græd stille, mens hun skjulte sit ansigt.

Tavse begav de sig på vej
 under skovens ensomhed.
 Det var en vældig og ældgammel skov,

---

* 'Et ensomt sted mindre lig' det i hjemlandet. — Og stedet, de er på nu, er hjem søgt af fredens genfærd, dvs. erindringen om deres gamle fred.

Thro' which they took their way;
 And the gray shades of evening
 O'er that green wilderness did fling 100
 Still deeper solitude.
 Pursuing still the path that wound
 The vast and knotted trees around
 Through which slow shades were wandering,
 To a deep lawny dell they came,
 To a stone seat beside a spring,
 O'er which the columned wood did frame
 A roofless temple, like the fane
 Where, ere new creeds could faith obtain,
 Man's early race once knelt beneath 110
 The overhanging deity.
 O'er this fair fountain hung the sky,
 Now spangled with rare stars. The snake,
 The pale snake, that with eager breath
 Creeps here his noontide thirst to slake,
 Is beaming with many a mingled hue,
 Shed from yon dome's eternal blue,
 When he floats on that dark and lucid flood
 In the light of his own loveliness;
 And the birds that in the fountain dip 120
 Their plumes, with fearless fellowship
 Above and round him wheel and hover.
 The fitful wind is heard to stir
 One solitary leaf on high;
 The chirping of the grasshopper
 Fills every pause. There is emotion
 In all that dwells at noontide here;
 Then, through the intricate wild wood,
 A maze of life and light and motion
 Is woven. But there is stillness now: 130
 Gloom, and the trance of Nature now:
 The snake is in his cave asleep;
 The birds are on the branches dreaming:
 Only the shadows creep:
 Only the glow-worm is gleaming:
 Only the owls and the nightingales
 Wake in this dell when daylight fails,
 And gray shades gather in the woods:
 And the owls have all fled far away
 In a merrier glen to hoot and play, 140
 For the moon is veiled and sleeping now.
 The accustomed nightingale still broods

som de begav sig på vej gennem:
 og aftenens grå skygger
 kastede stadig dybere ensomhed 100
 over det grønne øde.
 Idet de stadig fulgte stien, der snoede sig
 omkring de vældige og knudrede træer,
 som langsomme skygger vandrede mellem,
 kom de til en lille dyb græsbevokset dal,
 til et stensæde ved siden af en kilde
 som den søjleformede skov dannede
 et tagløst tempel over, lig helligdommen
 hvor, før nye trossætninger kunne blive tro,
 menneskets første slægt engang knælede under 110
 guddommen, der hang ovenover.*
 Over denne skønne kilde strakte himlen sig,
 nu smykket med sparsomme stjerner. Slangen,
 den blege slange, som med ivrigt åndedræt
 kryber herhen for at slukke sin middagstørst,
 stråler med mange blandede farver,
 kastet fra hin kuppels evige blå,
 når han flyder på den mørke og skinnende flod
 i lyset af sin egen dejlighed;
 og fuglene der dypper deres fjer 120
 i kilden, kredser og svæver
 over og omkring ham i frygtløst fællesskab.
 Man hører den urolige vind røre
 et enligt blad højt oppe;
 græshoppers sang
 fylder enhver pause. Der er følelse
 i alt, som dvæler her ved middagstid;
 da er der, gennem den tætte vilde skov,
 vævet en labyrint af liv og lys og
 bevægelse. Men der er stille nu: 130
 mørke og naturens søvn er det nu:
 slangen sover i sin hule;
 fuglene drømmer på deres grene:
 kun skyggerne kryber:
 kun sankthansormen glimter:
 kun uglerne og nattergalene
 vågner i denne lille dal når dagslyset svinder,
 og grå skygger vokser i skovene:
 og uglerne er alle draget langt bort
 til en lystigere egn for at skrigе og lege, 140
 for månen er tilhyllet nu og sover.
 Den sædvanlige nattergal ruger stadig

---

* guddom: solen (Longman 2).

On her accustomed bough,
But she is mute; for her false mate
Has fled and left her desolate.

This silent spot tradition old
Had peopled with the spectral dead.
For the roots of the speaker's hair felt cold
And stiff, as with tremulous lips he told
That a hellish shape at midnight led 150
The ghost of a youth with hoary hair,
And sate on the seat beside him there,
Till a naked child came wandering by,
When the fiend would change to a lady fair!
A fearful tale! The truth was worse:
For here a sister and a brother
Had solemnized a monstrous curse,
Meeting in this fair solitude:
For beneath yon very sky, 160
Had they resigned to one another
Body and soul. The multitude:
Tracking them to the secret wood,
Tore limb from limb their innocent child,
And stabbed and trampled on its mother;
But the youth, for God's most holy grace,
A priest saved to burn in the market-place.

Duly at evening Helen came
To this lone silent spot,
From the wrecks of a tale of wilder sorrow
So much of sympathy to borrow 170
As soothed her own dark lot.
Duly each evening from her home,
With her fair child would Helen come
To sit upon that antique seat,
While the hues of day were pale;
And the bright boy beside her feet
Now lay, lifting at intervals
His broad blue eyes on her;
Now, where some sudden impulse calls
Following. He was a gentle boy 180
And in all gentle sorts took joy;
Oft in a dry leaf for a boat,
With a small feather for a sail,
His fancy on that spring would float,
If some invisible breeze might stir
Its marble calm: and Helen smiled
Through tears of awe on the gay child,

på sin sædvanlige gren,
 men hun er stum; for hendes utro mage
 er flygtet og ladt hende ene og bedrøvet.

Dette stille sted havde en gammel tradition
 befolket med spøgelsesagtige døde.
 For den talende følte sine hårrødder kolde
 og stive, da han med skælvende læber fortalte,
 at en helvedesskikkelse ved midnat havde ledt 150
 genfærdet af en yngling med gråhvidt hår
 og siddet der på pladsen ved siden af ham,
 indtil et nøgent barn kom vandrede forbi,
 hvorpå djævelen havde forvandlet sig til en skøn dame!
 En skrækkelig historie! Sandheden var værre:
 for her havde en søster og en bror
 helliggjort en uhyrlig bespottelse,
 da de mødtes på dette skønne sted:
 thi under hin selv samme himmel
 havde de overgivet sig til hinanden med 160
 krop og sjæl. Mængden der
 sporede dem til den hemmelige skov,
 sønderrev deres uskyldige barn lem for lem
 og dolkede og trampede på dets mor;
 men en præst reddede ynglingen for at brænde
 ham på markedspladsen for Guds helligste nåde.

Helen kom regelmæssigt
 om aftenen til dette stille sted,
 for at låne så megen medfølelse fra resterne
 af en historie om voldsommere sorg, 170
 at det lindrede hendes egen mørke skæbne.
 I rette tid ville Helen hver aften
 forlade sit hjem med sit kønne barn
 for at sidde på dette ældgamle sæde,
 medens dagens farver var blege;
 og snart lå den smukke dreng ved
 hendes fødder, mens han med mellemrum
 løftede sine store blå øjne mod hende;
 snart fulgte han efter, hvor en pludselig
 indskydelse førte ham. Han var en blid dreng 180
 og fandt glæde i alle blide lege;
 ofte i et tørt blad til båd
 med en lille fjer til sejl,
 ville hans fantasi flyde på kilden,
 hvis det hændte, at en usynlig brise bevægede
 dens marmoragtige ro: og Helen smilede
 gennem ærefrygtige tårer til det glade barn

To think that a boy as fair as he,
 In years which never more may be,
 By that same fount, in that same wood, 190
 The like sweet fancies had pursued;
 And that a mother, lost like her,
 Had mournfully sate watching him.
 Then all the scene was wont to swim
 Through the mist of a burning tear.

For many months had Helen known
 This scene; and now she thither turned
 Her footsteps, not alone.
 The friend whose falsehood she had mourned,
 Sate with her on that seat of stone. 200
 Silent they sate; for evening,
 And the power its glimpses bring
 Had, with one awful shadow, quelled
 The passion of their grief. They sate
 With linkèd hands, for unrepelled
 Had Helen taken Rosalind's.
 Like the autumn wind, when it unbinds
 The tangled locks of the nightshade's hair,
 Which is twined in the sultry summer air
 Round the walls of an outworn sepulchre, 210
 Did the voice of Helen, sad and sweet,
 And the sound of her heart that ever beat,
 As with sighs and words she breathed on her,
 Unbind the knots of her friend's despair,
 Till her thoughts were free to float and flow;
 And from her labouring bosom now,
 Like the bursting of a prisoned flame,
 The voice of a long pent sorrow came.

ROSALIND. I saw the dark earth fall upon
 The coffin; and I saw the stone 220
 Laid over him whom this cold breast
 Had pillowed to his nightly rest!
 Thou knowest not, thou canst not know
 My agony. Oh! I could not weep:
 The sources whence such blessings flow
 Were not to be approached by me!
 But I could smile, and I could sleep,
 Though with a self-accusing heart.
 In morning's light, in evening's gloom,

ved at tænke på, at en dreng så dejlig som han,
 i år, som aldrig mere kan være til, 190
 ved den samme kilde, i den samme skov,
 havde forfulgt de samme yndige fantasier;
 og at en mor, fortabt som hende,
 sørgmodigt havde siddet og iagttaget ham.
 Så plejede hele skuepladsen at svømme
 gennem tågen af en brændende tåre.

Helen havde kendt dette sted i mange
 måneder; og nu rettede hun
 sine skridt derhen, men ikke alene.
 Vennen hvis falskhed hun havde sørget over, 200
 sad sammen med hende på stensædet.

De sad tavse; for aftenen,
 og den magt dens glimt bringer,
 havde, med én frygtelig skygge,*
 dæmpet deres sorgs lidenskab. De sad
 hånd i hånd, for Helen havde
 uden at blive afvist taget Rosalinds.
 Ligesom efterårets vind, når den løsner
 de sammenfiltrede lokker af natskyggens hår,†
 som er snoet i den lumre sommerluft 210
 omkring murene på en forsømt grav,
 løste Helens bedrøvede og melodiske røst
 og lyden af hendes hjerte, som stedse slog,
 mens hun åndede på hende med sukke og ord,
 knuderne af sin vens fortvivlelse,
 indtil hendes tanker var frie til at svæve og strømme;
 og fra hendes arbejdende barm kom nu,
 lig en frembrydende indespærret flamme,
 en længeangret sorgs stemme.

ROSALIND. Jeg så den mørke jord
 falde på kisten; og jeg så stenen blive 220
 lagt over ham, som dette kolde bryst
 havde været en pude for til hans natlige hvile!
 Du kender ikke, du kan ikke kende
 min kval. Åh! jeg kunne ikke græde:
 kilderne hvorfra sådanne velsignelser strømmer,
 kunne jeg ikke komme nær!
 Men jeg kunne smile, og jeg kunne sove,
 skønt med et selvanklagende hjerte.
 I morgenens lys, i aftenens dunkelhed,

* skygge: erindringen om den netop fortalte historie.

† Blomsten den bittersøde natskygge.

I watched — and would not thence depart — 230
 My husband's unlamented tomb.
 My children knew their sire was gone,
 But when I told them — 'He is dead,'—
 They laughed aloud in frantic glee,
 They clapped their hands and leaped about,
 Answering each other's ecstasy
 With many a prank and merry shout.
 But I sate silent and alone,
 Wrapped in the mock of mourning weed.
 They laughed, for he was dead: but I 240
 Sate with a hard and tearless eye,
 And with a heart which would deny
 The secret joy it could not quell,
 Low muttering o'er his loathèd name;
 Till from that self-contention came
 Remorse where sin was none; a hell
 Which in pure spirits should not dwell.

I'll tell thee truth. He was a man
 Hard, selfish, loving only gold,
 Yet full of guile; his pale eyes ran 250
 With tears, which each some falsehood told,
 And oft his smooth and bridled tongue
 Would give the lie to his flushing cheek;
 He was a coward to the strong:
 He was a tyrant to the weak,
 On whom his vengeance he would wreak:
 For scorn, whose arrows search the heart,
 From many a stranger's eye would dart,
 And on his memory cling, and follow
 His soul to its home so cold and hollow. 260
 He was a tyrant to the weak,
 And we were such, alas the day!
 Oft, when my little ones at play,
 Were in youth's natural lightness gay,
 Or if they listened to some tale
 Of travellers, or of fairy land —
 When the light from the wood-fire's dying brand
 Flashed on their faces — if they heard
 Or thought they heard upon the stair
 His footstep, the suspended word 270
 Died on my lips: we all grew pale:
 The babe at my bosom was hushed with fear
 If it thought it heard its father near;
 And my two wild boys would near my knee
 Cling, cowed and cowering fearfully.

vågede jeg, — og ville ikke gå derfra — 230
 min ægtemands ubegrædte grav.

Mine børn vidste, at deres far var borte,
 men da jeg sagde til dem: — „Han er død,” —
 lo de højt og vanvittigt af fryd,
 de klappede i hænderne og sprang omkring,
 idet de svarede på hinandens henrykkelse
 med mange narrestreger og lystige råb.

Men jeg sad tavs og alene,
 indsvøbt i sørgedragtens spot.

De lo for han var død: men jeg 240
 sad med et stift og tåreløst øje,
 med et hjerte som ville nægte
 den hemmelige glæde, det ikke kunne dæmpe,
 og gentog lavt hans afskyede navn igen og igen;
 indtil der fra denne strid med mig selv kom
 samvittighedsnag over en synd, der ikke var der;
 et helvede som ikke burde bo i rene sjæle.

Jeg vil fortælle dig sandheden. Han var en
 hård, egenkærlig mand, elskede kun guld,
 dog fuld af svig: fra hans blege øjne løb 250
 tårer, som hver fortalte en eller anden usandhed,
 og ofte ville hans glatte og tøjlede tunge
 give løggen til hans rødmende kind:
 han var en kujon over for de stærke:
 han var en tyran over for de svage,
 på hvem han hævnede sig:

for foragt, hvis pile søger hjertet,
 ville skyde fra mange fremmedes øjne,
 og klynge sig til hans hukommelse og følge
 hans sjæl til dens så kolde og hule hjem. 260
 Han var en tyran over for de svage,
 og vi var sådanne, ak ja!

Ofte når mine små legede glade
 med ungdommens naturlige lethed,
 eller hvis de lyttede til en historie
 om rejsende eller om eventyrland, —
 når lyset fra det brændendes træes døende ild
 skinnede på deres ansigter, — hvis de hørte
 eller troede de hørte hans fodtrin
 på trappen, døde det tilbageholdte ord 270
 på mine læber: vi blegnede alle:

spædbarnet ved mit bryst blev tyst af angst,
 hvis det troede, det hørte sin far i nærheden;
 og mine to vilde drenge ville klamre sig
 til mine knæ, kuert og krybende frygtsomt sammen.

I'll tell thee truth: I loved another.
 His name in my ear was ever ringing,
 His form to my brain was ever clinging:
 Yet if some stranger breathed that name,
 My lips turned white, and my heart beat fast: 280
 My nights were once haunted by dreams of flame,
 My days were dim in the shadow cast
 By the memory of the same!
 Day and night, day and night,
 He was my breath and life and light,
 For three short years, which soon were passed.
 On the fourth, my gentle mother
 Led me to the shrine, to be
 His sworn bride eternally.
 And now we stood on the altar stair, 290
 When my father came from a distant land,
 And with a loud and fearful cry
 Rushed between us suddenly.
 I saw the stream of his thin gray hair,
 I saw his lean and lifted hand,
 And heard his words — and live! Oh God!
 Wherefore do I live? — 'Hold, hold!
 He cried, 'I tell thee 'tis her brother!
 Thy mother, boy, beneath the sod
 Of yon churchyard rests in her shroud so cold: 300
 I am now weak, and pale, and old:
 We were once dear to one another,
 I and that corpse! Thou art our child!
 Then with a laugh both long and wild
 The youth upon the pavement fell:
 They found him dead! All looked on me,
 The spasms of my despair to see:
 But I was calm. I went away:
 I was clammy-cold like clay!
 I did not weep: I did not speak: 310
 But day by day, week after week,
 I walked about like a corpse alive!
 Alas! sweet friend, you must believe
 This heart is stone: it did not break.

My father lived a little while,
 But all might see that he was dying,
 He smiled with such a woeful smile!
 When he was in the churchyard lying
 Among the worms, we grew quite poor,

Jeg vil fortælle dig sandheden: jeg elskede en anden.*
 Hans navn genlød altid i mit øre,
 hans skikkelse klyngede sig altid til min hjerne:
 alligevel hvis en fremmed udtalte det navn,
 blev min læber hvide, og mit hjerte bankede: 280
 mine nætter var dengang hjem søgt af flammedrømme,
 mine dage var sløve, kastet i skygge
 ved erindringen om disse drømme!
 Dag og nat, dag og nat
 var han mit åndedrag og liv og lys
 i tre korte år, som snart var forbi.
 I det fjerde førte min milde mor
 mig til altret for at blive
 hans edsvorne brud for evigt.
 Og nu da vi stod på alterets trappe, 290
 kom min far fra et fjernt land
 og styrtede med et højt og skrækkeligt
 skrig pludselig ind mellem os.
 Jeg så hans tynde grå hår flagre,
 jeg så hans magre og løftede hånd,
 og hørte hans ord, – og lever endnu! åh, Gud!
 hvorfor lever jeg? – „Stands, stands!”
 råbte han, – „Jeg siger jer, dette er hendes bror!
 Din mor, dreng, hviler under græstørven
 på hin kirkegård i sit så kolde ligklæde: 300
 jeg er nu svag og bleg og gammel:
 vi var engang dyrebare for hinanden,
 jeg og den døde krop! Du er vort barn!”
 Så, med en både langvarig og vild latter,
 styrtede ynglingen til jorden:
 de fandt ham død! Alle så på mig,
 for at se mine anfald af fortvivlelse:
 men jeg var rolig. Jeg gik bort:
 jeg var klam og kold som ler!
 Jeg græd ikke: jeg talte ikke 310
 men dag efter dag, uge efter uge
 gik jeg omkring som et levende lig!
 Ak! søde ven, du må tro at dette
 hjerte er af sten: det knustes ikke.

Min far levede endnu en kort tid,
 men alle kunne se at han var døende,
 hans smilede med et sådant sorgfuldt smil!
 Da han lå på kirkegården
 blandt ormene, blev vi ganske fattige,

---

* Før hendes ægteskab.

So that no one would give us bread: 320
 My mother looked at me, and said
 Faint words of cheer, which only meant
 That she could die and be content;
 So I went forth from the same church door
 To another husband's bed.
 And this was he who died at last,
 When weeks and months and years had passed,
 Through which I firmly did fulfil
 My duties, a devoted wife,
 With the stern step of vanquished will, 330
 Walking beneath the night of life,
 Whose hours extinguished, like slow rain
 Falling for ever, pain by pain,
 The very hope of death's dear rest;
 Which, since the heart within my breast
 Of natural life was dispossessed,
 Its strange sustainer there had been.

When flowers were dead, and grass was green
 Upon my mother's grave — that mother
 Whom to outlive, and cheer, and make 340
 My wan eyes glitter for her sake,
 Was my vowed task, the single care
 Which once gave life to my despair, —
 When she was a thing that did not stir
 And the crawling worms were cradling her
 To a sleep more deep and so more sweet
 Than a baby's rocked on its nurse's knee,
 I lived: a living pulse then beat
 Beneath my heart that awakened me.
 What was this pulse so warm and free? 350
 Alas! I knew it could not be
 My own dull blood: 'twas like a thought
 Of liquid love, that spread and wrought
 Under my bosom and in my brain,
 And crept with the blood through every vein;
 And hour by hour, day after day,
 The wonder could not charm away,
 But laid in sleep, my wakeful pain,
 Until I knew it was a child,
 And then I wept. For long, long years 360
 These frozen eyes had shed no tears:
 But now — 'twas the season fair and mild
 When April has wept itself to May:
 I sate through the sweet sunny day

så ingen ville give os brød: 320
 min mor så på mig og sagde
 vage opmuntrende ord, der kun betød
 at hun kunne dø og være tilfreds;
 så jeg gik fra den samme kirkedør
 til en anden mands seng.
 Og det var ham, som omsider døde,
 da uger og måneder og år var gået,
 hvor jeg beslutsomt opfyldte
 mine pligter, en hengiven hustru,
 mens jeg, med den overvundne viljes 330
 bedrøvelige skridt, gik under livets nat,
 hvis timer udslukkede, som langvarig regn
 der bestandigt faldt, smerte efter smerte,
 selve håbet om dødens kære hvile;
 som, siden hjertet i mit bryst
 var berøvet naturligt liv,
 havde været dets mystiske opretholder dér.

Da blomsterne var døde og græsset
 grønt på min mors grav, — den mor,
 som det at overleve og trøste og at få mine 340
 matte øjne til at glitre for hendes skyld, havde
 været min tilsværgede opgave, den eneste bekymring
 som dengang gav liv til min fortvivlelse, —
 da hun var en ting, som ikke mere bevægede sig,
 og de kravlende orme svøbte hende
 i en søvn mere dyb og langt mere sød
 end et spædbarns, vugget på sin barnepiges knæ,
 levede jeg videre: under mit hjerte slog da
 en levende pulse, som vækkede mig.

Hvad var denne så varme og frie puls? 350
 Ak! Jeg vidste det ikke kunne være
 mit eget træge blod: det var som en forestilling
 om en kærlighedstrøm, der bredte sig og arbejdede
 under mit barm og i min hjerne,
 og krøb med blodet gennem enhver åre;
 dog kunne underet, time efter time
 og dag efter dag, ikke trylle min vågne
 smerte væk, kun få den til at sove,
 indtil jeg vidste, det var et barn,
 og så græd jeg. I lange, lange år 360
 havde disse frosne øjne ingen tårer udgydt;
 men nu — det var den skønne og milde årstid,
 hvor april har grædt sig selv til maj —
 sad jeg hele den henrivende solskinsdag

By my window bowered round with leaves,
 And down my cheeks the quick tears fell
 Like twinkling rain-drops from the eaves,
 When warm spring showers are passing o'er.
 O Helen, none can ever tell
 The joy it was to weep once more! 370

I wept to think how hard it were
 To kill my babe, and take from it
 The sense of light, and the warm air,
 And my own fond and tender care,
 And love and smiles; ere I knew yet
 That these for it might, as for me,
 Be the masks of a grinning mockery.
 And haply, I would dream, 'twere sweet
 To feed it from my faded breast,
 Or mark my own heart's restless beat 380

Rock it to its untroubled rest,
 And watch the growing soul beneath
 Dawn in faint smiles; and hear its breath,
 Half interrupted by calm sighs,
 And search the depth of its fair eyes
 For long departed memories!
 And so I lived till that sweet load
 Was lightened. Darkly forward flowed
 The stream of years, and on it bore
 Two shapes of gladness to my sight; 390

Two other babes, delightful more
 In my lost soul's abandoned night,
 Than their own country ships may be
 Sailing towards wrecked mariners,
 Who cling to the rock of a wintry sea.
 For each, as it came, brought soothing tears;
 And a loosening warmth, as each one lay
 Sucking the sullen milk away
 About my frozen heart, did play,
 And weaned it, oh how painfully — 400

As they themselves were weaned each one
 From that sweet food — even from the thirst
 Of death, and nothingness, and rest,
 Strange inmate of a living breast!
 Which all that I had undergone
 Of grief and shame, since she, who first
 The gates of that dark refuge closed,

ved mit vindue, der var omgivet af blade,
 og de raske tårer løb ned ad mine kinder
 som tindrende regndråber fra tagskæget,
 når varme forårsbyger passerer henover.
 Åh Helen, ingen kan nogensinde sige
 den glæde, det var at græde endnu engang! 370

Jeg græd ved at tænke på, hvor svært det ville være
 at dræbe mit lille barn og fratage det evnen
 til at se lys og mærke den varme luft
 og min egen inderlige og ømme omsorg
 og kærlighed og smil; endnu før jeg vidste,
 om disse for barnet, som for mig
 kunne blive et blændværks grinende masker.
 Og jeg kunne drømme om, at det måske ville
 være dejligt at nære det ved mit falmede bryst,
 eller mærke mit hjertes hvileløse slag 380

vugge det til dets ubekymrede hvile,
 og iagttage den voksende sjæl nedenunder
 bryde frem i svage smil; og høre dets åndedrag,
 halvt afbrudt af rolige sukke,
 og søge efter længst svundne erindringer
 i dets skønne øjnes dyb!
 Og sådan levede jeg indtil jeg blev lettet for
 den søde byrde. — Dunkelt fremad flød
 strømmen af år og bar to 390
 lykkens skikkelser til syne;

to andre små børn, mere frydefulde
 i min fortabte sjæls forladte nat,
 end deres eget lands skibe kan være,
 mens de sejler mod forliste sømænd,
 der klynger sig til et vinterhavs klippe.
 For hvert, da det kom, bragte lindrende tårer,
 og en løsnende varme — da hvert af dem lå
 og sugede den dovne mælk væk —
 legede omkring mit frosne hjerte
 og vænnede det, oh hvor smerteligt! — 400

som de selv hver én blev vænnet fra
 hin liflige føde, — netop fra tørsten
 efter død og intethed og hvile,
 et levende brysts sælsomme beboere!
 Eftersom alt det jeg havde gennemgået
 af sorg og skam, siden hun, som først *
 havde lukket lågen til det mørke tilflugtssted,

---

* hun: hendes første barn der afholdt hende fra at søge døden, 'det mørke tilflugtssted'.

Came to my sight, and almost burst
The seal of that Lethean spring;
But these fair shadows interposed: 410
For all delights are shadows now!
And from my brain to my dull brow
The heavy tears gather and flow:
I cannot speak: Oh, let me weep!

The tears which fell from her wan eyes
Glimmered among the moonlight dew:
Her deep hard sobs and heavy sighs
Their echoes in the darkness threw.
When she grew calm, she thus did keep
The tenor of her tale:

He died: 420

I know not how: he was not old,
If age be numbered by its years:
But he was bowed and bent with fears,
Pale with the quenchless thirst of gold,
Which, like fierce fever, left him weak;
And his strait lip and bloated cheek
Were warped in spasms by hollow sneers;
And selfish cares with barren plough,
Not age, had lined his narrow brow,
And foul and cruel thoughts, which feed 430
Upon the withering life within,
Like vipers on some poisonous weed.
Whether his ill were death or sin
None knew, until he died indeed,
And then men owned they were the same.

Seven days within my chamber lay
That corse, and my babes made holiday:
At last, I told them what is death:
The eldest, with a kind of shame,
Came to my knees with silent breath, 440
And sate awe-stricken at my feet;
And soon the others left their play,
And sate there too. It is unmeet
To shed on the brief flower of youth
The withering knowledge of the grave;
From me remorse then wrung that truth.
I could not bear the joy which gave

kom til syne, næsten havde brudt
 hin lethiske kildes segl;*
 men disse skønne skygger lagde sig imellem, 410
 for al fryd er skygger nu!
 og fra min hjerne til min sløve pande
 samler de tunge tårer sig og flyder:
 jeg kan ikke tale: Åh! lad mig græde!

Tårerne som faldt fra hendes matte øjne
 skinnede imellem den månelyste dug:
 hendes dybe heftige hulken og tunge suk
 kastede deres ekkoer ind i mørket.
 Da hun blev rolig, genoptog hun således
 sin fortælling:

Han døde: 420

jeg ved ikke hvordan. Han var ikke gammel,
 hvis alder kan regnes i år;
 men han var bøjet og knuget af ængstelse,
 bleg af den uudslukkelige tørst efter guld,
 der, som voldsom feber, efterlod ham svag;
 og hans stramme læber og oppustede kind
 var forvredet i kramper af hule hånssmil,
 og egennyttig bekymring og slette
 og grusomme tanker — der levede 430
 af det visnende liv indeni, som
 hugorme af et giftigt ukrudt — havde
 med en gold plov, ikke alder, furet hans smalle pande.
 Om sygdom eller synd ville blive hans død
 vidste ingen, indtil han virkelig døde,
 og så indrømmede folk, at de var det samme.

Syv dage lå liget i mit kammer,
 og mine små børn holdt fridag:
 til sidst fortalte jeg dem, hvad døden er:
 den ældste, med en slags skam,
 kom hen til mine knæ med lydløst åndedrag 440
 og sad, slået med ærefrygt, ved mine fødder;
 og snart forlod de andre deres leg,
 og sad også dér. Det er ikke passende
 at dryppe den visnende viden om graven
 på ungdommens kortvarige blomst;
 samvittighedsnag vred da den sandhed fra mig.
 Jeg kunne ikke udholde glæden,

---

* hin lethiske kildes segl: dvs. glemslens segl. Igen et billede på døden, som hendes sorger fri-
 stede hende til. — 'skygger' i de to næste linje er hendes to nye børn.

Too just a response to mine own.
 In vain. I dared not feign a groan,
 And in their artless looks I saw, 450
 Between the mists of fear and awe,
 That my own thought was theirs, and they
 Expressed it not in words, but said,
 Each in its heart, how every day
 Will pass in happy work and play,
 Now he is dead and gone away.

After the funeral all our kin
 Assembled, and the will was read.
 My friend, I tell thee, even the dead 460
 Have strength, their putrid shrouds within,
 To blast and torture. Those who live
 Still fear the living, but a corse
 Is merciless, and power doth give
 To such pale tyrants half the spoil
 He rends from those who groan and toil,
 Because they blush not with remorse
 Among their crawling worms. Behold,
 I have no child! my tale grows old
 With grief, and staggers: let it reach
 The limits of my feeble speech, 470
 And languidly at length recline
 On the brink of its own grave and mine.

Thou knowest what a thing is Poverty
 Among the fallen on evil days:
 'Tis Crime, and Fear, and Infamy,
 And houseless Want in frozen ways
 Wandering ungarmented, and Pain,
 And, worse than all, that inward stain
 Foul Self-contempt, which drowns in sneers
 Youth's starlight smile, and makes its tears 480
 First like hot gall, then dry for ever!
 And well thou knowest a mother never
 Could doom her children to this ill,
 And well he knew the same. The will
 Imported, that if e'er again
 I sought my children to behold,
 Or in my birthplace did remain
 Beyond three days, whose hours were told,
 They should inherit nought: and he,

som svarede for nøjagtigt til min egen.
 Forgæves. Jeg vovede ikke at hykle en stønnen;
 og på deres uforstilte blikke så jeg, 450
 mellem angstens og ærefrygtens tåger,
 at mine egne tanke var deres; og de
 udtrykte det ikke i ord, men hver sagde
 i sit hjerte, hvordan hver dag
 ville gå med lyksaligt arbejde og leg,
 nu han var død og borte.

Efter begravelsen forsamlede alle mine
 slægtninge sig og testamentet blev læst op.
 Min ven, jeg siger dig, selv de døde 460
 har styrke inde i deres rådne ligklæder
 til at hærge og martre. De, som lever,
 frygter stadig de levende, men et lig
 er ubarmhjertigt, og magten giver
 til sådanne blege tyranner halvdelen af det bytte,
 den river fra dem, der stønner og slider,
 fordi de ikke rødmer af samvittighedsnag*
 mellem deres kravlende orm. Se,
 jeg har intet barn! min fortælling bliver gammel
 af sorg og vakler: lad den nå
 min svage tales grænser 470
 og til sidst lægge sig kraftløst ned
 på kanten af sin egen grav og min.

Du ved hvad fattigdom betyder
 for de faldne på onde dage:
 det er forbrydelse og frygt og skændsel
 og husvild nød på frosne veje,
 vandrende ilde klædt, og smerte
 og værst af alt, den indre plet, den
 hæslige selvforagt der drukner ungdommens
 stjernelyssmil i spotske miner og får dens tårer 480
 til først at være som hed galde, så tørre for evigt!
 Og du ved godt, at en mor aldrig
 kunne dømme sine børn til dette onde,
 og han vidste udmærket det samme. Testamentet
 bestemte, at hvis jeg nogensinde igen
 søgte at se mine børn
 eller forblev på mit fødested
 længere end tre dage, hvis timer blev talte,
 skulle de intet arve: og han,

---

* De døde tyranner (de blege tyranner), som stadig kontrollerer deres ejendomme, er skånselsløse fordi de ikke føler skam (Longman 2).

To whom next came their patrimony, 490
 A sallow lawyer, cruel and cold,
 Aye watched me, as the will was read,
 With eyes askance, which sought to see
 The secrets of my agony;
 And with close lips and anxious brow
 Stood canvassing still to and fro
 The chance of my resolve, and all
 The dead man's caution just did call;
 For in that killing lie 'twas said —
 'She is adulterous, and doth hold 500
 In secret that the Christian creed
 Is false, and therefore is much need
 That I should have a care to save
 My children from eternal fire.'
 Friend, he was sheltered by the grave,
 And therefore dared to be a liar!
 In truth, the Indian on the pyre
 Of her dead husband, half consumed,
 As well might there be false, as I
 To those abhorred embraces doomed, 510
 Far worse than fire's brief agony
 As to the Christian creed, if true
 Or false, I never questioned it:
 I took it as the vulgar do:
 Nor my vexed soul had leisure yet
 To doubt the things men say, or deem
 That they are other than they seem.

All present who those crimes did hear,
 In feigned or actual scorn and fear,
 Men, women, children, slunk away, 520
 Whispering with self-contented pride,
 Which half suspects its own base lie.
 I spoke to none, nor did abide,
 But silently I went my way,
 Nor noticed I where joyously
 Sate my two younger babes at play,
 In the court-yard through which I passed;
 But went with footsteps firm and fast
 Till I came to the brink of the ocean green,
 And there, a woman with gray hairs, 530
 Who had my mother's servant been,
 Kneeling, with many tears and prayers,
 Made me accept a purse of gold,
 Half of the earnings she had kept
 To refuge her when weak and old.

hvem næst deres fædrearv tilkom, 490
 en gustenbleg sagfører, grusom og kold,
 iagttog mig bestandig, medens testamentet
 blev læst op, med skottende øjne, som søgte at se
 min kvals hemmeligheden; og stod,
 med sammenpressede læber og bekymret pande,
 stadig drøftende frem og tilbage
 chancen for min beslutning og kaldte alle den
 døde mands advarsler for rette og rimelige;
 thi i den dræbende løgn blev det sagt:
 „Hun er ægteskabsbryder og mener 500
 i al hemmelighed, at den kristne tro
 er falsk, og derfor er det yderst påkrævet,
 at jeg drager omsorg for at redde
 mine børn fra den evige ild.”
 Min ven, han var beskyttet af graven
 og vovede derfor at lyve!
 I sandhed, inderen, der halvt fortæret
 ligger på sin døde husbond ligbål,
 kunne lige så godt være troløs dér, som jeg
 der havde været dømt til forhadte omfavnelser 510
 langt værre end ildens korte pine.
 Hvad angår den kristne tro, om sand
 eller falsk, drog jeg den aldrig i tvivl:
 jeg tog imod den, som almuen gør:
 heller ikke havde min plagede sjæl endnu lejlighed
 til at tvivle på det, mennesker sagde, eller skønne,
 at de er anderledes, end de synes.

Alle tilstedeværende som hørte disse anklager,
 i foregivet eller virkelig foragt og frygt,
 mænd, kvinder og børn, luskede væk, 520
 mens de hviskede med den selvtilfredse stolthed,
 der halvt mistror sin egen tarvelige løgn.
 Jeg talte ikke til nogen, blev heller ikke,
 men gik tavs bort,
 jeg bemærkede heller ikke hvor
 mine to små børn sad glade og legede
 på gårdspladsen, som jeg passerede hen over;
 men gik med sikre og faste skridt
 til jeg kom til randen af det grønne hav,
 og der fik en knælende gråhåret kvinde, 530
 som havde været min mors tjener,
 med mange tårer og bønner
 mig til at modtage en pung med guld,
 halvdelen af den indtægt hun havde gemt
 som sin tilflugt, når hun blev svag og gammel.

With woe, which never sleeps or slept,
 I wander now. 'Tis a vain thought —
 But on yon alp, whose snowy head
 'Mid the azure air is islanded,
 (We see it o'er the flood of cloud, 540
 Which sunrise from its eastern caves
 Drives, wrinkling into golden waves,
 Hung with its precipices proud,
 From that gray stone where first we met)
 There now — who knows the dead feel nought? —
 Should be my grave; for he who yet
 Is my soul's soul, once said: "Twere sweet
 'Mid stars and lightnings to abide,
 And winds and lulling snows, that beat
 With their soft flakes the mountain wide, 550
 Where weary meteor lamps repose,
 And languid storms their pinions close:
 And all things strong and bright and pure,
 And ever during, aye endure:
 Who knows, if one were buried there,
 But these things might our spirits make,
 Amid the all-surrounding air,
 Their own eternity partake?'
 Then 'twas a wild and playful saying
 At which I laughed, or seemed to laugh: 560
 They were his words: now heed my praying,
 And let them be my epitaph.
 Thy memory for a term may be
 My monument. Wilt remember me?
 I know thou wilt, and canst forgive
 Whilst in this erring world to live
 My soul disdained not, that I thought
 Its lying forms were worthy aught
 And much less thee.

Helen. O speak not so,
 But come to me and pour thy woe 570
 Into this heart, full though it be,
 Ay, overflowing with its own:
 I thought that grief had severed me
 From all beside who weep and groan;
 Its likeness upon earth to be,
 Its express image; but thou art
 More wretched. Sweet! we will not part
 Henceforth, if death be not division;
 If so, the dead feel no contrition.

Med sorg som aldrig sover eller sov,
 vandrer jeg nu. Det er en fjollet tanke –
 men på hint fjeld, hvis snedækkede top
 er som en ø midt i den azurblå luft,
 (vi ser den over skyvældet, 540
 som solopgangen driver af sted fra sine
 østlige huler og rynker til gyldne bølger,
 draperet med sine stolte stejle skrænter
 fra den grå sten, hvor vi først mødtes)
 dér – for hvem ved, om de døde intet føler? –
 skulle min grav være; for han som endnu
 er min sjæls sjæl, sagde engang: „Det ville være
 skønt at bo midt iblandt stjerner og lyn
 og vinde og dyssende sne, der med deres
 bløde flager slår det vidstrakte bjerg, 550
 hvor trætte meteorlamper hviler,
 og kraftløse storme lukker deres vinger;
 og alle stærke og lyse og rene ting
 altid bestandig varer ved imens;
 hvem ved, hvis man blev begravet der,
 om ikke disse ting kunne få vore ånder,
 midt i den altomgivende luft,
 til at tage del i deres evighed?”
 Dengang var det løssluppen og munter tale,
 som jeg lo ad eller syntes at le ad: 560
 således var hans ord: nu giv agt på mine bønner
 og lad dem være min gravskrift.
 Din erindring må for en tid være
 mit mindesmærke. Vil du huske mig?
 Jeg ved du vil og kan tilgive,
 at jeg, dengang min sjæl ikke foragtede
 at leve i denne vildfarne verden, troede
 dens falske vedtægter var noget værd,
 og at du var det langt mindre.

Helen. Åh tal ikke sådan,
 men kom til mig og udøs din smerte 570
 ind i dette hjerte, skønt det er fuldt,
 og bestandig flyder over med dets eget:
 jeg troede, at sorgen havde afsondret mig
 fra alle dem, som græder og sukker;
 at være dens lighed her på jorden,
 dens udtrykte billede; men du er
 mere ulykkelig. Søde ven! vi vil ikke skilles
 fra nu af, dersom døden ikke er skellet;
 hvis så er, føler den døde ingen fortrydelse.

But wilt thou hear since last we parted 580
 All that has left me broken hearted?

Rosalind. Yes, speak. The faintest stars are scarcely shorn
 Of their thin beams by that delusive morn
 Which sinks again in darkness, like the light
 Of early love, soon lost in total night.

Helen. Alas! Italian winds are mild,
 But my bosom is cold — wintry cold —
 When the warm air weaves, among the fresh leaves,
 Soft music, my poor brain is wild,
 And I am weak like a nursling child, 590
 Though my soul with grief is gray and old.

Rosalind. Weep not at thine own words, though they must make
 Me weep. What is thy tale?

Helen. I fear 'twill shake
 Thy gentle heart with tears. Thou well
 Rememberest when we met no more,
 And, though I dwelt with Lionel,
 That friendless caution pierced me sore
 With grief; a wound my spirit bore
 Indignantly, but when he died,
 With him lay dead both hope and pride. 600
 Alas! all hope is buried now.
 But then men dreamed the aged earth
 Was labouring in that mighty birth,
 Which many a poet and a sage
 Has aye foreseen — the happy age
 When truth and love shall dwell below
 Among the works and ways of men;
 Which on this world not power but will
 Even now is wanting to fulfil.

Among mankind what thence befell 610
 Of strife, how vain, is known too well;
 When Liberty's dear paeon fell
 'Mid murderous howls. To Lionel,
 Though of great wealth and lineage high,
 Yet through those dungeon walls there came
 Thy thrilling light, O Liberty!
 And as the meteor's midnight flame

Men vil du høre alt, som har efterladt mig
med sønderknust hjerte, siden vi skiltes sidst? 580

Rosalind. Ja, tal. De svageste stjerner er næppe
berøvet deres tynde stråler af den skuffende morgen,
som atter synker i mørke, lig tidlig*
kærligheds lys snart tabt i fuldstændig nat.

Helen. Ak! Italiens vinde er milde,
men min barm er kold – vinterlig kold –
når den varme luft væver sagte musik mellem
de friske blade, bliver min stakkels hjerne forstyrret,
og jeg er svag som et spædbarn, 590
skønt min sjæl er grå og gammel af sorg.

Rosalind. Græd ikke over dine egne ord, skønt
de må få mig til at græde. Hvordan er din historie?

Helen. Jeg er bange for
den vil ryste dit blide hjerte med tårer.
Du husker godt, at dengang vi ikke mere mødtes,
og skønt jeg boede sammen med Lionel,
så gjorde din uvenlige forsigtighed mig meget†
bedrøvet; et sår min ånd bar
med harme; men da han døde,
døde både håb og stolthed med ham. 600
Ak! alle håb er begravet nu.
Men så drømte mennesker, at den gamle jord‡
kæmpede med den mægtige fødsel,
som mange digtere og vismænd
bestandig havde forudset – den lykkelige alder
hvor sandhed og kærlighed skal bo nede
blandt menneskers værker og veje;
og som denne verden ikke mangler magt
men vilje, selv nu, til at virkeliggøre.

Hvad dengang hændte blandt menneskene 610
af strid, og hvor forgæves, kendes kun alt for godt;
da frihedens elskede hymner faldt
midt mellem morderiske hyl. Til Lionel,
skønt meget rig og af ædel byrd,
kom dog gennem hine fængselsmurene
dit betagende lys, oh frihed!
Og ligesom meteorens midnatsflamme

* Et naturfænomen Shelley nævner flere gange.

† Rosalinds afvisning af Helen.

‡ Begyndelsen af Den Franske Revolution (Longman 2).

Startles the dreamer, sun-like truth
 Flashed on his visionary youth,
 And filled him, not with love, but faith, 620
 And hope, and courage mute in death;
 For love and life in him were twins,
 Born at one birth: in every other
 First life then love its course begins,
 Though they be children of one mother;
 And so through this dark world they fleet
 Divided, till in death they meet;
 But he loved all things ever. Then
 He passed amid the strife of men,
 And stood at the throne of armèd power 630
 Pleading for a world of woe:
 Secure as one on a rock-built tower
 O'er the wrecks which the surge trails to and fro,
 'Mid the passions wild of human kind
 He stood, like a spirit calming them;
 For, it was said, his words could bind
 Like music the lulled crowd, and stem
 That torrent of unquiet dream
 Which mortals truth and reason deem,
 But is revenge and fear and pride. 640
 Joyous he was; and hope and peace
 On all who heard him did abide,
 Raining like dew from his sweet talk,
 As where the evening star may walk
 Along the brink of the gloomy seas,
 Liquid mists of splendour quiver.
 His very gestures touched to tears
 The unpersuaded tyrant, never
 So moved before: his presence stung
 The torturers with their victim's pain, 650
 And none knew how; and through their ears
 The subtle witchcraft of his tongue
 Unlocked the hearts of those who keep
 Gold, the world's bond of slavery.
 Men wondered, and some sneered to see
 One sow what he could never reap:
 For he is rich, they said, and young,
 And might drink from the depths of luxury.
 If he seeks Fame, Fame never crowned
 The champion of a trampled creed: 660
 If he seeks Power, Power is enthroned
 'Mid ancient rights and wrongs, to feed

forbavser drømmeren, skinnede solagtigt
 sandhed på hans visionære ungdom,
 og fyldte ham, ikke med kærlighed, men tro 620
 og håb og stumt mod i døden;
 thi hos ham var kærlighed og liv tvillinger,
 født ved samme fødsel: hos enhver anden
 begyndte først livet så kærligheden sin bane,
 skønt de er børn af samme mor;
 og så iler de adskilte gennem denne
 mørke verden, indtil de mødes i døden:
 men han elskede altid alle ting. Så
 gik han midt gennem menneskenes strid,
 og stod ved den bevæbnede magts trone, 630
 inderligt bedende for en sorgfuld verden:
 sikker, — som én på et stenbygget tårn
 over vragene, brændingen slæber frem og tilbage,
 midt blandt menneskehedens voldsomme lidenskaber, —
 stod han, som en ånd der beroligede dem;
 for, blev det sagt, hans ord kunne binde
 den dyssede mængde som musik og standse
 den rivende strøm af urolig drøm,
 som dødelige holder for sandhed og fornuft,
 men er hævn og frygt og stolthed. 640
 Glad var han; og håb og fred
 blev hos alle, der hørte ham,
 idet de regnede lig dug fra hans skønne tale,*
 som der hvor aftenstjernen kan vandre
 langs randen af de dunkle have,
 strålende gennemskinnelige tåger dirrer.
 Hans blotte fagter rørte den
 uovertalte tyran, aldrig før så bevæget,
 til tårer; han tilstedeværelse stak
 torturbøddlerne med deres offers smerte, 650
 og ingen vidste hvordan; og gennem deres ører
 oplukkede hans stemmes subtile trolddom
 hjerterne på dem, der ejer
 guld, verdens slavebånd.
 Mennesker undrede sig, og nogle smilede hånligt
 ved at se én så, hvad han aldrig kunne høste:
 for han er rig, sagde de, og ung
 og kunne drikke dybt af overfloden.
 Hvis han søger berømmelse, kronede berømmelsen
 aldrig en nedtrampet tros forfægter: 660
 hvis han søger magt, er magten tronet
 imellem gammel ret og uret, og

---

* de: håb og fred.

Which hungry wolves with praise and spoil,
 Those who would sit near Power must toil;
 And such, there sitting, all may see.
 What seeks he? All that others seek
 He casts away, like a vile weed
 Which the sea casts unreturningly.
 That poor and hungry men should break
 The laws which wreak them toil and scorn, 670
 We understand; but Lionel
 We know, is rich and nobly born.
 So wondered they: yet all men loved
 Young Lionel, though few approved;
 All but the priests, whose hatred fell
 Like the unseen blight of a smiling day,
 The withering honey dew, which clings
 Under the bright green buds of May,
 Whilst they unfold their emerald wings:
 For he made verses wild and queer 680
 On the strange creeds priests hold so dear,
 Because they bring them land and gold.
 Of devils and saints and all such gear,
 He made tales which whoso heard or read
 Would laugh till he were almost dead.
 So this grew a proverb: 'Don't get old
 Till Lionel's "Banquet in Hell" you hear,
 And then you will laugh yourself young again.'
 So the priests hated him, and he
 Repaid their hate with cheerful glee. 690

Ah, smiles and joyance quickly died,
 For public hope grew pale and dim
 In an altered time and tide,
 And in its wasting withered him,
 As a summer flower that blows too soon
 Droops in the smile of the waning moon,
 When it scatters through an April night
 The frozen dews of wrinkling blight.
 None now hoped more. Gray Power was seated
 Safely on her ancestral throne; 700
 And Faith, the Python, undefeated,
 Even to its blood-stained steps dragged on
 Her foul and wounded train, and men
 Were trampled and deceived again,
 And words and shows again could bind

at fodre disse sultne ulve med ros og bytte
 må *de* slides med, der vil sidde nær magten;
 og således kan alle se ham, siddende dør.
 Hvad søger han? Alt det andre søger
 kaster han bort, ligesom værdiløst ukrudt
 havet opkaster, så det ikke vender tilbage.
 At fattige og sultne mennesker skulle bryde
 lovene, der forvolder dem møje og foragt, 670
 forstår vi; men Lionel,
 ved vi, er rig og adeligt født.

Således undrede de sig: dog elskede alle mennesker
 unge Lionel, skønt få viste deres bifald;
 alle bortset fra præsterne, hvis had faldt
 som en smilende dags usete syge,
 den visnende honningdug der hænger fast
 under majs friske grønne knopper,
 medens de udfolder deres smaragdfarvede vinger: 680
 for han gjorde vilde og sære vers om de
 besynderlige trossætninger, præster skatter så højt,
 fordi de skaffer dem land og guld.

Om djævle og helgener og al sådant tøjeri
 gjorde han historier, så den, der hørte eller læste dem,
 ville le til han næsten døde af grin.
 Dette blev så til et ordsprog: „Vent med at blive
 gammel til du hører Lionels ‘Banket i helvede’,
 og le dig så ung igen.”
 Derfor hadede præsterne ham, og han 690
 betalte deres had tilbage med frejdig lystighed.

Åh, smil og fryd døde hurtigt,
 for det fælles håb blev blegt og utydeligt
 i en ændret tid og strøm,
 og visnede ham i dets hensygnen,
 som en sommerblomst, der blomstrer for tidligt,
 hænger slapt i den aftagende månes smil,
 når det gennem en aprilnat
 spreder den frosne dugs rynkende syge.
 Ingen håbede mere nu. Grå magt sad 700
 sikkert på sin fædretrone;
 og troen, pytonen, ubesejret,*
 trak lige til sine blodplettede trin
 sit modbydelige og sårede slæb, og mennesker
 blev trampet ned og atter svigtet,
 og ord og skuespil kunne igen binde

---

* Pytonen: en drage Apollon besejrede, en kvælerslange.

The wailing tribes of human kind
 In scorn and famine. Fire and blood
 Raged round the raging multitude,
 To fields remote by tyrants sent
 To be the scornèd instrument 710
 With which they drag from mines of gore
 The chains their slaves yet ever wore:
 And in the streets men met each other,
 And by old altars and in halls,
 And smiled again at festivals.
 But each man found in his heart's brother
 Cold cheer; for all, though half deceived,
 The outworn creeds again believed,
 And the same round anew began,
 Which the weary world yet ever ran. 720

Many then wept, not tears, but gall
 Within their hearts, like drops which fall
 Wasting the fountain-stone away.
 And in that dark and evil day
 Did all desires and thoughts, that claim
 Men's care — ambition, friendship, fame,
 Love, hope, though hope was now despair —
 Indue the colours of this change,
 As from the all-surrounding air
 The earth takes hues obscure and strange, 730
 When storm and earthquake linger there.

And so, my friend, it then befell
 To many, most to Lionel,
 Whose hope was like the life of youth
 Within him, and when dead, became
 A spirit of unresting flame,
 Which goaded him in his distress
 Over the world's vast wilderness.
 Three years he left his native land,
 And on the fourth, when he returned, 740
 None knew him: he was stricken deep
 With some disease of mind, and turned
 Into aught unlike Lionel.
 On him, on whom, did he pause in sleep,
 Serenest smiles were wont to keep,
 And, did he wake, a wingèd band

menneskehedens jamrende stammer
 i ringeagt og sult. Ild og blod
 rasede omkring den rasende mængde,
 sendt til fjerne slagmarker af tyranner
 for at blive det foragtede redskab, 710
 med hvilket de ud af miner af blod trækker
 de lænker, deres slaver alligevel altid bar:*
 og på gaderne mødte mennesker hinanden,
 og ved gamle altre og i haller,
 og smilede igen på højtider.
 Men alle mennesker fandt kold trøst hos deres
 hjertes bror; for alle, skønt halvt bedraget,
 troede igen de udslidte trossætninger,
 på ny begyndte den samme runde,
 som den trætte verden ikke des mindre altid gik. 720

Mange græd så, ikke tårer, men galde
 i deres hjerter, som dråber der falder
 og tærer kildestenen væk.†
 Og i hin mørke og onde tid
 tog alle ønsker og tanker, som kræver
 menneskers omhu — ærgerrighed, venskab, berømmelse
 kærlighed, håb, skønt håb nu var fortvivlelse —
 farve af denne forandring,
 ligesom fra den altomgivende luft
 jorden antager ukendte og mærkelig kulører, 730
 når uvejr og jordskælv opholder sig der.

Og således, min ven, overgik det
 dengang mange, mest Lionel,
 hvis håb var lig det unge liv
 inden i ham, og som, da det døde,
 blev en urolig flammes ånd,
 der drev ham i hans nød
 hen over verdens vældige vildmark.
 I tre år var han borte fra sit fødeland,
 og da han det fjerde år vendte tilbage, 740
 kendte ingen ham: han var hårdt ramt
 af en eller anden sygdom i sindet og
 forvandlet til noget, der ikke lignede Lionel.
 På ham, som de roligste smil plejede
 at opholde sig på, hvis han sov en stund —
 og en vinget flok af frydefulde overtalelser,

* L. 711, de: tyrannerne. — miner af blod: krigshandlinger. — Krigene fører til tyranniet bevarelse og soldaternes egen slavebinding (Longman 2).

† kildesten: stenen kilden plasker ned på (Ellis).

Of bright persuasions, which had fed
 On his sweet lips and liquid eyes,
 Kept their swift pinions half outspread
 To do on men his least command; 750
 On him, whom once 'twas paradise
 Even to behold, now misery lay:
 In his own heart 'twas merciless,
 To all things else none may express
 Its innocence and tenderness.

'Twas said that he had refuge sought
 In love from his unquiet thought
 In distant lands, and been deceived
 By some strange show; for there were found,
 Blotted with tears as those relieved 760
 By their own words are wont to do,
 These mournful verses on the ground,
 By all who read them blotted too.

'How am I changed! my hopes were once like fire:
 I loved, and I believed that life was love.
 How am I lost! on wings of swift desire
 Among Heaven's winds my spirit once did move.
 I slept, and silver dreams did aye inspire
 My liquid sleep: I woke, and did approve
 All nature to my heart, and thought to make 770
 A paradise of earth for one sweet sake.

'I love, but I believe in love no more.
 I feel desire, but hope not. O, from sleep
 Most vainly must my weary brain implore
 Its long lost flattery now: I wake to weep,
 And sit through the long day gnawing the core
 Of my bitter heart, and, like a miser, keep,
 Since none in what I feel take pain or pleasure,
 To my own soul its self-consuming treasure.'

He dwelt beside me near the sea; 780
 And oft in evening did we meet,
 When the waves, beneath the starlight, flee
 O'er the yellow sands with silver feet,
 And talked: our talk was sad and sweet,
 Till slowly from his mien there passed
 The desolation which it spoke;
 And smiles — as when the lightning's blast

som havde levet af hans dejlige ord og klare øjne,
 holdt deres hurtige vinger halvt udbredt
 for at udføre hans mindste befaling
 på mennesker, hvis han var vågen; — 750
 på ham, som det engang var paradiset
 blot at beskue, hvilede nu elendigheden.
 I hans eget hjerte var den nådesløs,
 over for alle andre ting kan ingen udtrykke
 dens uskyldighed og ømhed.

Det blev sagt, at han i fjerne lande
 havde søgt tilflugt for sin urolige tanke
 i kærlighed og var blevet bedraget
 af et eller andet mystisk skin; for man fandt
 disse sorgfulde vers på jorden,
 plettet af tårer, som de der lettes 760
 af deres egne ord plejer at gøre, og
 også plettet af alle som læste dem.

„Hvor jeg er forandret! mine håb var engang som ild:
 jeg elskede, og jeg troede at livet var kærlighed.
 Hvor jeg er fortabt! min ånd bevægede sig engang
 på vinger af heftig længsel blandt himlens vinde.
 Jeg sov, og sølvblide drømme besjælede bestandig
 min rene søvn: jeg vågnede og betroede 770
 hele naturen til mit hjerte og tænkte at gøre
 jorden til et paradiset for en eneste yndig årsag skyld.

„Jeg elsker, men jeg tror ikke længere på kærligheden.
 Jeg længes, men håber ikke. Åh, min trætte
 hjerne må nu højst forgæves anråbe søvnen
 om dens længe mistede smigreri: jeg vågner for at græde
 og sidder hele den lange dag og gnaver
 i kernen af mit bitre hjerte og beholder, lig en gnier,
 da ingen bekymres eller glædes ved det jeg føler,
 dens selvfortærende skat for min egen sjæl.”

Han boede ved siden af mig nær havet: 780
 og ofte mødtes vi om aftenen,
 når bølgerne under stjernelyset farer
 med sølvfodder hen over det gule sand,
 og talte sammen: vor samtale var bedrøvet og mild,
 indtil trøstesløsheden, som hans ansigt
 vidnede om, langsomt forsvandt;
 og smil, — som når lynets nedslag

Has parched some heaven-delighting oak,
 The next spring shows leaves pale and rare,
 But like flowers delicate and fair, 790
 On its rent boughs — again arrayed
 His countenance in tender light:
 His words grew subtle fire, which made
 The air his hearers breathed delight:
 His motions, like the winds, were free,
 Which bend the bright grass gracefully,
 Then fade away in circlets faint:
 And wingèd Hope, on which upborne
 His soul seemed hovering in his eyes,
 Like some bright spirit newly born 800
 Floating amid the sunny skies,
 Sprang forth from his rent heart anew.
 Yet o'er his talk, and looks, and mien,
 Tempering their loveliness too keen,
 Past woe its shadow backward threw,
 Till like an exhalation, spread
 From flowers half drunk with evening dew,
 They did become infectious: sweet
 And subtle mists of sense and thought:
 Which wrapped us soon, when we might meet, 810
 Almost from our own looks and aught
 The wild world holds. And so, his mind
 Was healed, while mine grew sick with fear:
 For ever now his health declined,
 Like some frail bark which cannot bear
 The impulse of an altered wind,
 Though prosperous: and my heart grew full
 'Mid its new joy of a new care:
 For his cheek became, not pale, but fair,
 As rose-o'ershadowed lilies are; 820
 And soon his deep and sunny hair,
 In this alone less beautiful,
 Like grass in tombs grew wild and rare.
 The blood in his translucent veins
 Beat, not like animal life, but love
 Seemed now its sullen springs to move,
 When life had failed, and all its pains:
 And sudden sleep would seize him oft
 Like death, so calm, but that a tear,
 His pointed eyelashes between, 830
 Would gather in the light serene
 Of smiles, whose lustre bright and soft

har afsvedet en himmelfrydende eg,*
 der næste forår viser blege og sparsomme blade,
 men som ligner sarte og skønne blomster, 790
 på dens flængede grene, – klædte igen
 hans åsyn i blidt lys:
 hans ord blev forfinet ild, der fik luften,
 hans tilhørere indåndede, til at fryde sig:
 hans bevægelser var frie, som vindene
 der yndefuldt bøjer det friske græs
 og så svinder hen i svage små cirkler:
 og bevinget håb som hans sjæl, der syntes
 at svæve i hans øjne, var båret oppe på,
 som en nylig født strålende ånd, 800
 svævende midt i den solrige himmel,
 sprang på ny frem fra hans sønderrevne hjerte.
 Dog over hans tale og udseende og manerer,
 dæmpende deres for voldsomme dejlighed,
 kastede fortidig ulykke sin skygge,
 indtil de blev smitsomme som en uddunstning,
 udbredt fra blomster halvt drukne
 af aftendug: liflige og fine
 tager af følelse og tanke: som snart
 næsten indhyllede os, hvornår vi end mødtes, 810
 så vi var skjulte for vore egne blikke og alt
 den vide verden rummer. Og således blev hans
 sind helbredt, medens mit blev sygt af angst:
 for hans helbred blev stadigvæk dårligere,
 som en skrøbelig bark der ikke kan tåle
 stødet fra en skiftende vind, selvom
 den er gunstig: og mit hjerte fyldtes
 midt i dets nye glæde af ny bekymring,
 for hans kind blev ikke bleg, men skær,
 som roseoverskyggede liljer er det; 820
 og snart blev hans kraftige og sollyse hår
 – i dette alene mindre smukt –
 viltert og sparsomt som græs på grave.
 Blodet i hans halvtgennemsigtige årer
 slog ikke med animalsk liv, men kærlighed
 synes nu at bevæge dets træge kilder
 og al dets smerte, da liv havde svigtet:
 og ofte ville pludselig søvn gribe ham
 så ubevægelig som døden at kun en tåre
 imellem hans spidse øjenvipper 830
 ville samles i smilenes rolige lys,
 hvis strålende og bløde glans

---

* himmelfrydende: egen er høj, stræbende mod himlen (Ellis).

Beneath lay undulating there.
 His breath was like inconstant flame,
 As eagerly it went and came;
 And I hung o'er him in his sleep,
 Till, like an image in the lake
 Which rains disturb, my tears would break
 The shadow of that slumber deep:
 Then he would bid me not to weep, 840
 And say, with flattery false, yet sweet,
 That death and he could never meet,
 If I would never part with him.
 And so we loved, and did unite
 All that in us was yet divided:
 For when he said, that many a rite,
 By men to bind but once provided,
 Could not be shared by him and me,
 Or they would kill him in their glee,
 I shuddered, and then laughing said — 850
 'We will have rites our faith to bind,
 But our church shall be the starry night,
 Our altar the grassy earth outspread,
 And our priest the muttering wind.'

'Twas sunset as I spoke: one star
 Had scarce burst forth, when from afar
 The ministers of misrule sent,
 Seized upon Lionel, and bore
 His chained limbs to a dreary tower,
 In the midst of a city vast and wide. 860
 For he, they said, from his mind had bent
 Against their gods keen blasphemy,
 For which, though his soul must roasted be
 In hell's red lakes immortally,
 Yet even on earth must he abide
 The vengeance of their slaves: a trial,
 I think, men call it. What avail
 Are prayers and tears, which chase denial
 From the fierce savage, nursed in hate?
 What the knit soul that pleading and pale 870
 Makes wan the quivering cheek, which late
 It painted with its own delight?
 We were divided. As I could,
 I stilled the tingling of my blood,
 And followed him in their despite,
 As a widow follows, pale and wild,
 The murderers and corse of her only child;
 And when we came to the prison door

lå bølgende dér nedenunder.
 Hans åndedræt var som en ustadig flamme,
 idet det hurtigt gik og kom;
 og jeg hang over ham, når han sov,
 indtil, som et billede i søen
 regnen forstyrrer, mine tårer ville bryde
 den dybe slummers skygge:
 så ville han bede mig om ikke at græde, 840
 og sige med falsk dog bedårende smiger,
 at døden og han aldrig kunne mødes,
 hvis jeg aldrig ville forlade ham.
 Og sådan elskede vi og forenede
 alt i os, som endnu var adskilt:
 for da han sagde, at i mange ceremonier, der
 bandt mennesker for stedse, hvis de først var afholdte,
 kunne han og jeg ikke deltage,
 ellers ville det komiske ved dem slå ham ihjel,
 gyste jeg, men sagde så leende – 850
 „Vi vil have ceremonier til at binde vor tro,
 blot skal vor kirke være den stjerneklare nat,
 vort alter den udbredte græsdækkede jord,
 og vor præst den pludrende vind.”

Solen var ved at gå ned mens jeg talte:
 næppe var en eneste stjerne brudt frem,
 da misregimentets tjenerne,
 sendt langt borte fra, greb Lionel og bar
 hans lænkede lemmer til et skummelt tårn,
 i midten af en stor og vidtstrakt by. 860
 For han, sagde de, havde skarpt
 bespottet deres guder med sine tanker,
 og derfor måtte han, skønt hans sjæl
 skal ristes evigt i helvedes røde søer,
 allerede på jorden udholde
 deres slavers hævn: en retssag,
 tror jeg, mennesker kalder det. Hvad gavn gør
 tårer og bønner, der følger på en barsk og
 grusom afvisning, hvis de er fostret af had?
 Hvad nytter den forknytte sjæl, som tryglende og mat 870
 blegner den dirrende kind, den nyligt
 farvede med sin egen fryd?
 Vi var skilte ad. Som jeg nu bedst kunne,
 stillede jeg mit blods sitren
 og fulgte ham med deres foragt,
 som en bleg og forstyrret enke
 følger morderne og liget af sit eneste barn;
 og da vi kom til fængselsdøren

And I prayed to share his dungeon floor
 With prayers which rarely have been spurned, 880
 And when men drove me forth and I
 Stared with blank frenzy on the sky,
 A farewell look of love he turned,
 Half calming me; then gazed awhile,
 As if thro' that black and massy pile,
 And thro' the crowd around him there,
 And thro' the dense and murky air,
 And the thronged streets, he did espy
 What poets know and prophesy;
 And said, with voice that made them shiver 890
 And clung like music in my brain,
 And which the mute walls spoke again
 Prolonging it with deepened strain:
 'Fear not the tyrants shall rule for ever,
 Or the priests of the bloody faith;
 They stand on the brink of that mighty river,
 Whose waves they have tainted with death:
 It is fed from the depths of a thousand dells,
 Around them it foams, and rages, and swells,
 And their swords and their sceptres I floating see, 900
 Like wrecks in the surge of eternity.'

I dwelt beside the prison gate;
 And the strange crowd that out and in
 Passed, some, no doubt, with mine own fate,
 Might have fretted me with its ceaseless din,
 But the fever of care was louder within.
 Soon, but too late, in penitence
 Or fear, his foes released him thence:
 I saw his thin and languid form,
 As leaning on the jailor's arm, 910
 Whose hardened eyes grew moist the while,
 To meet his mute and faded smile,
 And hear his words of kind farewell,
 He tottered forth from his damp cell.
 Many had never wept before,
 From whom fast tears then gushed and fell:
 Many will relent no more,
 Who sobbed like infants then; aye, all
 Who thronged the prison's stony hall,
 The rulers or the slaves of law, 920
 Felt with a new surprise and awe
 That they were human, till strong shame
 Made them again become the same.

og jeg bad med bønner, som sjældent er blevet afvist,
 om at måtte dele gulv med ham i fangetårnet, 880
 og da mændene drev mig ud og jeg
 stirrede i tomt vanvid på himlen,
 sendte han et kærligt farvelblik,
 der halvt beroligede mig; stirrede så et øjeblik, –
 som om han, gennem den sorte og massive bygning
 og gennem mængden omkring ham dér
 og gennem den tætte og dunkle luft,
 og de trængselsfyldte gader, opdagede
 hvad digtere véd og profeterer om; –
 og sagde, med en røst der fik dem til at skælve 890
 og klæbede lig musik til min hjerne,
 og som de stumme mure gentog,
 idet de forlængede den med dybere lyd:
 „Frygt ikke at tyrannerne skal herske for evigt
 eller den blodige tros præster;
 de står på kanten af den mægtige flod,
 hvis vande de har besudlet med død:
 den er næret fra tusinde dales dybder,
 det fråder omkring dem og raser og svulmer,
 og deres sværd og deres sceptre ser jeg flyde 900
 som vraggods i evighedens brænding.”

Jeg boede ved siden af fængselsporten,
 og den brogede mængde som gik ud og ind,
 nogle, uden tvivl, med samme skæbne som min,
 kunne have ærgret mig med dens uophørlige larm,
 men omsorgens feber inden i var højere.
 Snart, men for sent, af anger
 eller frygt, løslod hans fjender ham:
 jeg så hans magre og kraftløse skikkelse,
 da han, støttende sig til fangevogterens arm, 910
 hvis hærdede øjne blev fugtige en stund
 ved at møde hans stumme og falmede smil,
 og høre hans venlige farvelord,
 vaklede frem fra sin klamme celle.
 Mange havde aldrig grædt før,
 fra hvem hurtige tårer da strømmede og faldt:
 mange som nu ikke mere formildes,
 hulkede da som børn: ja, alle
 der trængtes om fængslets stemmure,
 lovens beherskere eller slaver, 920
 følte med en ny forbavselse og ærefrygt,
 at de var mennesker, indtil stærk skam
 igen gjorde dem til de samme som før.

The prison blood-hounds, huge and grim,
 From human looks the infection caught,
 And fondly crouched and fawned on him;
 And men have heard the prisoners say,
 Who in their rotting dungeons lay,
 That from that hour, throughout one day,
 The fierce despair and hate which kept 930
 Their trampled bosoms almost slept:
 Where, like twin vultures, they hung feeding
 On each heart's wound, wide torn and bleeding —
 Because their jailors' rule, they thought,
 Grew merciful, like a parent's sway.

I know not how, but we were free:
 And Lionel sate alone with me,
 As the carriage drove thro' the streets apace;
 And we looked upon each other's face;
 And the blood in our fingers intertwined 940
 Ran like the thoughts of a single mind,
 As the swift emotions went and came
 Thro' the veins of each united frame.
 So thro' the long long streets we passed
 Of the million-peopled City vast;
 Which is that desert, where each one
 Seeks his mate yet is alone,
 Beloved and sought and mourned of none;
 Until the clear blue sky was seen,
 And the grassy meadows bright and green, 950
 And then I sunk in his embrace,
 Enclosing there a mighty space
 Of love: and so we travelled on
 By woods, and fields of yellow flowers,
 And towns, and villages, and towers,
 Day after day of happy hours.
 It was the azure time of June,
 When the skies are deep in the stainless noon,
 And the warm and fitful breezes shake
 The fresh green leaves of the hedgerow briar, 960
 And there were odours then to make
 The very breath we did respire
 A liquid element, whereon
 Our spirits, like delighted things
 That walk the air on subtle wings,
 Floated and mingled far away,
 'Mid the warm winds of the sunny day.
 And when the evening star came forth
 Above the curve of the new bent moon,

Fængslets blodhunde, enorme og grumme,
 blev smittet af menneskeblikke,
 og krøb og logrede hengivent for ham;
 og mennesker har hørt fangerne, som
 lå i deres fordærvende fangehuller, sige
 at fra den time og en hel dag igennem, sov den
 heftige fortvivlelse og det heftige had næsten, 930
 som deres nedtrampede bryst opbevarede —
 da de, som tvillingegribbe, hang og åd
 af hver hjertes sår, slemt revet og blødende —
 fordi deres fangevogteres styre, syntes de
 var blevet barmhjertigt, som en forælders herredømme.

Jeg ved ikke hvordan, men vi var frie:
 og Lionel sad alene sammen med mig,
 da vognen rask kørte gennem gaderne;
 og vi så på hinandens ansigter;
 og blodet løb som et enkelt sinds 940
 tanker i vore sammenflettede fingre,
 da de hastige følelser gik og kom
 gennem hver forenede krops årer.
 Så vi drog gennem de lange lange gader
 i den vældige millionbefolkede By, —
 som er den ørken, hvor alle
 søger sin mage og dog er alene,
 højt elsket og søgt og beklaget af ingen, —
 indtil den klare blå himmel og de lyse
 og grønne græsrigge enge kunne ses, 950
 så sank jeg ind i hans favn,
 og omsluttede dér et mægtigt rum
 af kærlighed: og således rejste vi videre
 gennem skove og gule blomstermarker
 og byer og landsbyer og forbi tårne,
 dag efter dag af lykkelige timer.
 Det var junis azurblå tid,
 når himlen er dyb i den pletløse middag,
 og de varme og urolige briser rusker i
 de friske grønne blade på rosenbuskhegnet, 960
 og der var så dufte til at gøre
 selve den luft vi trak vejret med
 til et ubestemmeligt element, hvorpå
 vore ånder, som frydefulde ting
 der går på luften på fine vinger,
 svævede og blandedes langt borte
 midt mellem solskinsdagens varme vinde.
 Og da aftenstjernen kom frem
 over den nye krummede månes bue,

And light and sound ebbed from the earth, 970
 Like the tide of the full and the weary sea
 To the depths of its own tranquillity,
 Our natures to its own repose
 Did the earth's breathless sleep attune:
 Like flowers, which on each other close
 Their languid leaves when daylight's gone,
 We lay, till new emotions came,
 Which seemed to make each mortal frame
 One soul of interwoven flame,
 A life in life, a second birth 980
 In worlds diviner far than earth,
 Which, like two strains of harmony
 That mingle in the silent sky
 Then slowly disunite, passed by
 And left the tenderness of tears,
 A soft oblivion of all fears,
 A sweet sleep: so we travelled on
 Till we came to the home of Lionel,
 Among the mountains wild and lone,
 Beside the hoary western sea, 990
 Which near the verge of the echoing shore
 The massy forest shadowed o'er.

The ancient steward, with hair all hoar,
 As we alighted, wept to see
 His master changed so fearfully;
 And the old man's sobs did waken me
 From my dream of unresembling gladness;
 The truth flashed o'er me like quick madness
 When I looked, and saw that there was death
 On Lionel: yet day by day 1000
 He lived, till fear grew hope and faith,
 And in my soul I dared to say,
 Nothing so bright can pass away:
 Death is dark, and foul, and dull,
 But he is — O how beautiful!
 Yet day by day he grew more weak,
 And his sweet voice, when he might speak,
 Which ne'er was loud, became more low;
 And the light which flashed through his waxen cheek
 Grew faint, as the rose-like hues which flow 1010
 From sunset o'er the Alpine snow:
 And death seemed not like death in him,
 For the spirit of life o'er every limb
 Lingered, a mist of sense and thought.
 When the summer wind faint odours brought

og lys og lyd aftog på jorden, 970
 som det fulde og trætte havs tidevand
 til dets roligheds dybder,
 stemte jordens åndeløse søvn
 vore naturer til deres egen hvile:
 som blomster, der lukker hinandens
 blade når dagslyset er borte,
 lå vi, til nye følelser kom,
 som synes at gøre hvert dødelige legeme
 til én sjæl af sammenflettet flamme, 980
 et liv i livet, en ny fødsel i verdener
 langt guddommeligere end jorden —
 som, lig to toner af en harmoni
 der blandes i den stille luft og
 så langsomt afskilles, passerede forbi
 og efterlod tårernes ømhed,
 en blid glemmen af al angst,
 en sød søvn: således rejste vi videre
 til vi kom til Lionels hjem,
 mellem de vilde og ensomme bjerge, 990
 ved siden af det hvidgrå vestlige hav,
 som den tætte skov, nær randen af
 den genlydende bred, skyggede over.

Den helt gråhårede gamle hushovmester
 græd, da vi steg af, ved at se
 sin herre så frygteligt forandret;
 og den gamle mands hulken vækkede mig
 af min drøm af uforblivende glæde;
 sandheden glimtede i mig som lynsnar galskab,
 da jeg kiggede og så dødens mærke på
 Lionel: dog dag efter dag 1000
 levede han, indtil angst blev til håb og tro,
 og i min sjæl vovede jeg at sige,
 at intet så ædelt kan gå bort:
 døden er mørk og hæslig og trist,
 men han er — oh hvor smuk!
 Dog blev han svagere dag efter dag,
 og hans melodiske stemme, når han kunne tale,
 som aldrig var høj, blev mere dæmpet;
 og lyset, der skinnede gennem hans voksblege kind,
 blev svagt, som de rosenagtige skær der flyder 1010
 fra solnedgang over den alpine sne:
 og hos ham syntes døden ikke som døden,
 for livets ånd biede over alle hans
 lemmer, en tåge af følelse og tanke.
 Når sommervinden bragte svage dufte

From mountain flowers, even as it passed
 His cheek would change, as the noonday sea
 Which the dying breeze sweeps fitfully.
 If but a cloud the sky o'er cast,
 You might see his colour come and go, 1020
 And the softest strain of music made
 Sweet smiles, yet sad, arise and fade
 Amid the dew of his tender eyes;
 And the breath, with intermitting flow,
 Made his pale lips quiver and part.
 You might hear the beatings of his heart,
 Quick, but not strong; and with my tresses
 When oft he playfully would bind
 In the bowers of mossy lonelineses
 His neck, and win me so to mingle 1030
 In the sweet depth of woven caresses,
 And our faint limbs were intertwined,
 Alas! the unquiet life did tingle
 From mine own heart through every vein,
 Like a captive in dreams of liberty,
 Who beats the walls of his stony cell.
 But his, it seemed already free,
 Like the shadow of fire surrounding me!
 On my faint eyes and limbs did dwell
 That spirit as it passed, till soon, 1040
 As a frail cloud wandering o'er the moon,
 Beneath its light invisible,
 Is seen when it folds its gray wings again
 To alight on midnight's dusky plain,
 I lived and saw, and the gathering soul
 Passed from beneath that strong control,
 And I fell on a life which was sick with fear
 Of all the woe that now I bear.

Amid a bloomless myrtle wood,
 On a green and sea-girt promontory, 1050
 Not far from where we dwelt, there stood
 In record of a sweet sad story,
 An altar and a temple bright
 Circled by steps, and o'er the gate
 Was sculptured, 'To Fidelity;'
 And in the shrine an image sate,
 All veiled: but there was seen the light
 Of smiles which faintly could express

fra bjergblomster, ville hans kind forandre sig
 netop som den passerede, lig middagshavet
 som den døende brise lunefuldt farer hen over.
 Men hvis en sky overtrak himlen,
 kunne du se hans farve komme og gå, 1020
 og den sagteste musik fik
 blide dog triste smil til at komme frem og falme
 midt i duggen på hans omsorgsfulde øjne;
 og åndedraget, med afbrudt strøm,
 fik hans blege læber til at dirre og skilles.
 Du kunne høre hans hjerte slå,
 hurtigt, men ikke stærkt; og ofte
 i ensomme mosbevoksede løvhytter
 ville han spøgefuldt binde mine lokker
 om sin hals, og således lokke mig ind 1030
 i vævede kærtegns inderlige dyb,
 og vore kraftløse lemmer var sammenslynget,
 ak! fra mit eget hjerte prikkede
 det urolige liv gennem alle årer,
 som en fange der i frihedsdrømme
 slår på sin stencilles mure.
 Men hans, det syntes allerede at være frit,
 omgav mig som ilds skygge!*
 Ånden, idet den passerede, dvælede på mine
 matte øjne og lemmer, indtil jeg snart, — 1040
 som en skrøbelig sky der vandrer hen
 over månen og er usynlig under dens lys, så ses
 når den igen folder sine grå vinger sammen
 for at lyse op på midnattens dunkle slette, —
 levede videre og forstod, og den voksende sjæl
 unddrog sig hin stærke kontrol,†
 og jeg begyndte et liv, der var sygt af angst,
 af al den ve, som jeg nu bær.

Midt i en blomsterløs myrteskov,
 på et grønt og havomskyllet forbjerg, 1050
 ikke langt fra hvor vi boede, stod der,
 som vidnesbyrd om en smuk sørgelig historie,
 et alter og et strålende tempel, der
 var omgivet af trapper, og over porten
 var „Til Troskaben“ udhugget;
 og i det hellige kammer sad en billedstøtte,
 der var helt tildækket: men gennem
 det luftige draperi så man lyset

* skygge: i beskyttende betydning (Ellis), som et træs skygge kan beskytter mod solen.

† Helen er ikke længere under den stærke indflydelse 'kontrol' af Lionels ånd, 'månen.'

A mingled pain and tenderness
 Through that ethereal drapery. 1060
 The left hand held the head, the right —
 Beyond the veil, beneath the skin,
 You might see the nerves quivering within —
 Was forcing the point of a barbèd dart
 Into its side-convulsing heart.
 An unskilled hand, yet one informed
 With genius, had the marble warmed
 With that pathetic life. This tale
 It told: A dog had from the sea,
 When the tide was raging fearfully, 1070
 Dragged Lionel's mother, weak and pale,
 Then died beside her on the sand,
 And she that temple thence had planned;
 But it was Lionel's own hand
 Had wrought the image. Each new moon
 That lady did, in this lone fane,
 The rites of a religion sweet,
 Whose god was in her heart and brain:
 The seasons' loveliest flowers were strewn
 On the marble floor beneath her feet, 1080
 And she brought crowns of sea-buds white
 Whose odour is so sweet and faint,
 And weeds, like branching chrysolite,
 Woven in devices fine and quaint.
 And tears from her brown eyes did stain
 The altar: need but look upon
 That dying statue fair and wan,
 If tears should cease, to weep again:
 And rare Arabian odours came,
 Through the myrtle copses steaming thence 1090
 From the hissing frankincense,
 Whose smoke, wool-white as ocean foam,
 Hung in dense flocks beneath the dome —
 That ivory dome, whose azure night
 With golden stars, like heaven, was bright —
 O'er the split cedar's pointed flame;
 And the lady's harp would kindle there
 The melody of an old air,
 Softer than sleep; the villagers
 Mixed their religion up with hers, 1100
 And, as they listened round, shed tears.

fra smil, som svagt kunne udtrykke
 en blanding af smerte og ømhed. 1060
 Den venstre hånd støttede hovedet, den højre
 på den anden side af sløret, – under huden ville
 du kunne se nerverne dirre indeni – var i færd med
 at presse spidsen af en pil med modhager ind i hjertet,
 hvor siden var trukket sammen i krampe.
 En uøvet hånd, dog én forlenet
 med ånd, havde varmet marmoret
 med dette gribende liv. Den fortalte
 denne historie: En hund havde, da tidevandet
 rasede frygteligt, trukket Lionels mor, 1070
 afkræftet og bleg, op af havet,
 døde så ved siden af hende på sandet,
 og hun havde derpå planlagt dette tempel;
 men det var Lionels hånd, der havde
 skabt billedstøtten. Hver nymåne
 udførte damen, i denne ensomme hellighed,
 en mild religions ritualer,
 hvis gud var i hendes hjerte og hjerne:
 årstidens dejligste blomster blev strøet,
 på marmorgulvet under hendes fødder, 1080
 og hun bragte kroner af hvide søknopper,*
 hvis duft er så liflig og svag,
 og vilde planter, lig forgrenet krysolit
 vævet i fine og ejendommelige mønstre,
 og tårer fra hendes brune øjne plettede
 alteret: hvis tårer skulle holde op
 behøver man blot at se på den døende
 statue, skøn og bleg, for at græde igen:
 og der kom sjældne arabiske dufte,
 dampende gennem myrtekrattene, 1090
 fra den hvislende røgelse,
 hvis røg, uldhvid som havskum,
 hang i tætte flokke under kuplen,
 elfenbenskuplen, hvis azurblå nat
 ligesom himlen, strålede med gyldne stjerner
 over det flækkede cedertræs tilspidsede blus;†
 og damens harpe ville der
 vække en gammel *air* til live,
 blidere end søvnen; landsbyboerne
 blandede deres religion med hendes og 1100
 udgød tårer, mens de lyttede rundt omkring.

* søknopper: en plante, det er uvist hvilken.

† cedertræs tilspidsede blus: en fakkel af cedertræ.

One eve he led me to this fane:
 Daylight on its last purple cloud
 Was lingering gray, and soon her strain
 The nightingale began; now loud
 Climbing in circles the windless sky,
 Now dying music; suddenly
 'Tis scattered in a thousand notes,
 And now to the hushed ear it floats
 Like field smells known in infancy, 1110
 Then failing, soothes the air again.
 We sate within that temple lone,
 Pavilioned round with Parian stone:
 His mother's harp stood near, and oft
 I had awakened music soft
 Amid its wires: the nightingale
 Was pausing in her heaven-taught tale:
 'Now drain the cup,' said Lionel,
 'Which the poet-bird has crowned so well
 With the wine of her bright and liquid song! 1120
 Heardst thou not sweet words among
 That heaven-resounding minstrelsy?
 Heard'st thou not that those who die
 Awake in a world of ecstasy?
 That love, when limbs are interwoven,
 And sleep, when the night of life is cloven,
 And thought, to the world's dim boundaries clinging,
 And music, when one beloved is singing,
 Is death? Let us drain right joyously
 The cup which the sweet bird fills for me.' 1130
 He paused, and to my lips he bent
 His own: like spirit his words went
 Through all my limbs with the speed of fire;
 And his keen eyes, glittering through mine,
 Filled me with the flame divine,
 Which in their orbs was burning far,
 Like the light of an unmeasured star,
 In the sky of midnight dark and deep:
 Yes, 'twas his soul that did inspire
 Sounds, which my skill could ne'er awaken; 1140
 And first, I felt my fingers sweep
 The harp, and a long quivering cry
 Burst from my lips in symphony:
 The dusk and solid air was shaken,
 As swift and swifter the notes came

En aften førte han mig til denne helligdom:
 dagslyset på dens sidste purpurfarvede sky
 blev langsomt gråt, og inden længe begyndte
 nattergalen sin sang; snart er musikken høj,
 klatrende i kredse op af den vindstille himmel,
 snart er den døende; pludselig
 er den spredt i tusinde toner,
 og nu strømmer den til det tyste øre,
 som marklugte kendte i barndommen, 1110
 lindrer så, idet den aftager, atter luften.
 Vi sad alene inde i templet
 en pavillon af pariske sten:*
 hans mors harpe stod i nærheden, og ofte
 havde jeg vækket sagte musik
 mellem dets strenge: nattergalen
 standsede i sin himmellærte fortælling:
 „Tøm nu bægeret,” sagde Lionel,
 „som digterfuglen så godt har kronet 1120
 med sin herlige og klare sangs vin!
 Hører du ikke velklingende ord i
 det himmelgenlydende tonespil?
 Hører du ikke, at de som dør
 vågner i en verden fuld af fryd?
 At kærligheden, når lemmer er sammenslynget,
 og søvn, nå livets nat er kløvet,
 og tanke, klyngende sig til verdens utydelige grænser,
 og musik, når en højt elsket synger,
 er døden? Lad os rigtig glade tømme 1130
 bægeret, som den skønne fugl fylder til mig.
 Han standsede og bøjede sine læber mod mine:
 som livsånde fór hans ord†
 med ildens hastighed gennem alle mine lemmer;
 og hans skarpe øjne, skinnende gennem mine,
 fyldte mig med den guddommelige flamme,
 der brændte langt borte i dem,
 som lyset af en umådelig stjerne
 på den mørke og dybe midnatshimlen:
 ja, det var hans sjæl, der vækkede
 lyde, som min formåen aldrig kunne frembringe; 1140
 og først nu mærkede jeg mine fingre feje
 over harpen, og et langt bævende råb
 brød frem fra mine læber i samklang:
 den dunkle og stille luft blev rystet,
 og hastigt og hastigere kom tonerne

* Øen Paros i Det Ægæiske Hav var berømt for sin marmor.

† livsånde (*spirit*). 'Eller er det alkohol?' spørger (Locock).

From my touch, that wandered like quick flame,
 And from my bosom, labouring
 With some unutterable thing:
 The awful sound of my own voice made
 My faint lips tremble; in some mood 1150
 Of wordless thought Lionel stood
 So pale, that even beside his cheek
 The snowy column from its shade
 Caught whiteness: yet his countenance,
 Raised upward, burned with radiance
 Of spirit-piercing joy, whose light,
 Like the moon struggling through the night
 Of whirlwind-rifted clouds, did break
 With beams that might not be confined.
 I paused, but soon his gestures kindled 1160
 New power, as by the moving wind
 The waves are lifted, and my song
 To low soft notes now changed and dwindled,
 And from the twinkling wires among,
 My languid fingers drew and flung
 Circles of life-dissolving sound,
 Yet faint; in aëry rings they bound
 My Lionel, who, as every strain
 Grew fainter but more sweet, his mien
 Sunk with the sound relaxedly; 1170
 And slowly now he turned to me,
 As slowly faded from his face
 That awful joy: with looks serene
 He was soon drawn to my embrace,
 And my wild song then died away
 In murmurs: words I dare not say
 We mixed, and on his lips mine fed
 Till they methought felt still and cold:
 'What is it with thee, love?' I said:
 No word, no look, no motion! yes, 1180
 There was a change, but spare to guess,
 Nor let that moment's hope be told.
 I looked, and knew that he was dead,
 And fell, as the eagle on the plain
 Falls when life deserts her brain,
 And the mortal lightning is veiled again.

O that I were now dead! but such
 (Did they not, love, demand too much,
 Those dying murmurs?) he forbade.

ved min berøring, der var som en blafrende lue,
 og fra mit bryst, der arbejdede
 med nogle uudsigelige ting:
 den ærefrygtindgydende lyd af min egen stemme fik
 mine kraftløse læber til at skælve; med 1150
 sindet fyldt af ordløse tanker stod Lionel
 så bleg, at den snefarvede søjle lige ved siden
 af hans kind fangede hvidhed fra
 dets skær: dog hans åsyn, løftet opad,
 brændte med en åndsgennemtrængende
 glædes stråleglans, hvis lys,
 som månen kæmpende sig gennem
 nattens hvirvelvindsspaltede skyer, brød frem
 med stråler, der ikke kunne begrænses.
 Jeg standsede, men snart skabte hans fagter 1160
 ny kraft, ligesom bølgerne løftes
 af den bevægelige vind, og min sang
 skiftede og mindskedes nu til blide sagte toner,
 og fra blandt de tindrende strenge
 trak og kastede mine trætte fingre
 kredse af livsopløsende lyde,
 dog svage; i luftige ringe bandt de
 min Lionel, hvis træk mildnedes
 ved lyden af melodierne, der blev
 svagere, men skønnere; 1170
 og langsomt vendte han sig nu mod mig, mens
 den forfærdelige glæde langsomt
 falmede på hans ansigt: med rolige blikke
 blev han snart draget mod min omfavnelser,
 og min vilde sang døde så bort
 i mumlen: vi blandede ord jeg ikke vover
 at sige, og mine læber levede af hans,
 til de, syntes jeg, følte stille og kolde:
 „Hvad er der med dig, elskede?” sagde jeg:
 ingen ord, intet blik, ingen bevægelse! ja, 1180
 der var en forandring, men undlad at gætte,
 lad heller ikke dette øjeblikke håb blive fortalt.
 Jeg så, og vidste at han var død,
 og faldt, som ørnen falder på sletten
 når livet forlader dens hjerne,
 og det dødelige lyn atter er tilsløret.*

 Åh gid jeg var død nu! men noget sådan —
 (kæreste, krævede den ikke for meget
 denne døende mumlen?) — forbød han.

---

* dødelige lyn: livsgnisten (Longman 2).

O that I once again were mad! 1190
 And yet, dear Rosalind, not so,
 For I would live to share thy woe.
 Sweet boy! did I forget thee too?
 Alas, we know not what we do
 When we speak words.

No memory more

Is in my mind of that sea shore.
 Madness came on me, and a troop
 Of misty shapes did seem to sit
 Beside me, on a vessel's poop,
 And the clear north wind was driving it. 1200
 Then I heard strange tongues, and saw strange flowers,
 And the stars methought grew unlike ours,
 And the azure sky and the stormless sea
 Made me believe that I had died,
 And waked in a world, which was to me
 Drear hell, though heaven to all beside:
 Then a dead sleep fell on my mind,
 Whilst animal life many long years
 Had rescued from a chasm of tears;
 And when I woke, I wept to find 1210
 That the same lady, bright and wise,
 With silver locks and quick brown eyes,
 The mother of my Lionel,
 Had tended me in my distress,
 And died some months before. Nor less
 Wonder, but far more peace and joy,
 Brought in that hour my lovely boy;
 For through that trance my soul had well
 The impress of thy being kept;
 And if I waked, or if I slept, 1220
 No doubt, though memory faithless be,
 Thy image ever dwelt on me;
 And thus, O Lionel, like thee
 Is our sweet child. 'Tis sure most strange
 I knew not of so great a change,
 As that which gave him birth, who now
 Is all the solace of my woe.

That Lionel great wealth had left
 By will to me, and that of all
 The ready lies of law bereft 1230
 My child and me, might well befall.

But let me think not of the scorn,
 Which from the meanest I have borne,
 When, for my child's belovèd sake,
 I mixed with slaves, to vindicate
 The very laws themselves do make:
 Let me not say scorn is my fate,
 Lest I be proud, suffering the same
 With those who live in deathless fame.

She ceased. — 'Lo, where red morning thro' the woods 1240
 Is burning o'er the dew;' said Rosalind.
 And with these words they rose, and towards the flood
 Of the blue lake, beneath the leaves now wind
 With equal steps and fingers intertwined:
 Thence to a lonely dwelling, where the shore
 Is shadowed with steep rocks, and cypresses
 Cleave with their dark green cones the silent skies,
 And with their shadows the clear depths below,
 And where a little terrace from its bowers,
 Of blooming myrtle and faint lemon-flowers, 1250
 Scatters its sense-dissolving fragrance o'er
 The liquid marble of the windless lake;
 And where the agèd forest's limbs look hoar,
 Under the leaves which their green garments make,
 They come: 'Tis Helen's home, and clean and white,
 Like one which tyrants spare on our own land
 In some such solitude, its casements bright
 Shone through their vine-leaves in the morning sun,
 And even within 'twas scarce like Italy.
 And when she saw how all things there were planned, 1260
 As in an English home, dim memory
 Disturbed poor Rosalind: she stood as one
 Whose mind is where his body cannot be,
 Till Helen led her where her child yet slept,
 And said, 'Observe, that brow was Lionel's,
 Those lips were his, and so he ever kept
 One arm in sleep, pillowing his head with it.
 You cannot see his eyes, they are two wells
 Of liquid love: let us not wake him yet.'
 But Rosalind could bear no more, and wept 1270
 A shower of burning tears, which fell upon
 His face, and so his opening lashes shone

Men lad mig ikke tænke på foragten,
 som jeg har tålt fra de nedrigste,
 da jeg for mit højt elskede barns skyld
 mængede mig med slaver for at besejre
 selve de love, som de selv laver:
 lad mig ikke sige at foragt er min skæbne,
 for at jeg ikke i stolthed, lidende det samme,
 skal tro mig lige med dem, der lever i evigt ry.*

Hun holdt inde. — „Se, hvor den røde morgen
 brænder over duggen i skovene;” sagde Rosalind. 1240
 Og med disse ord rejste de sig, og snor sig nu
 under løvet, med lige lange skridt og
 sammenflettede fingre, mod den blå søs vande:
 derfra til en enlig bolig, hvor bredden
 skygges af stejle klipper, og cypresser med deres
 mørke grønne kegler kløver den tavse himmel,
 og med deres skygger, de klare dyb nedenunder,
 og hvor en lille terrasse, fra sine løvhytter
 af blomstrende myrte og svage citronblomster, 1250
 spreder sin sanseopløsende vellugt over
 den vindstille søs flydende marmor;†
 og hvor den gamle skovs lemmer er grålige
 under bladende, som er deres grønne klædning,
 dertil kommer de: det er Helens hjem og rent og hvidt,
 lig ét tyranner i vort eget land skåner‡
 på sådan et ensomt sted, dets blanke vinduer
 skinnede gennem deres vinblade i morgensolen,
 og selv indenfor var det næppe som i Italien.
 Og da hun så, hvordan alt der var ordnet 1260
 som i et engelsk hjem, oprev uklare minder
 stakkels Rosalind: hun stod som en,
 hvis sind er, hvor kroppen ikke kan være, indtil
 Helen førte hende hen til sit endnu sovende barn,
 og sagde: „Se, den pande var Lionels,
 disse læber var hans, og sådan holdt han altid
 den ene arm i søvne og støttede sit hoved på den.
 Du kan ikke se hans øjne, de er to brønde
 af ren kærlighed: lad os ikke vække ham endnu.
 Men Rosalind kunne ikke bære mere og græd 1270
 en byge af brændende tårer, som faldt på
 hans ansigt, og således skinnede hans vipper,

* De store martyrer (Longman 2).

† marmor: glat som poleret marmor (Ellis).

‡ skåner: fordi de ikke kender det.

With tears unlike his own, as he did leap
 In sudden wonder from his innocent sleep.

So Rosalind and Helen lived together
 Thenceforth, changed in all else, yet friends again,
 Such as they were, when o'er the mountain heather
 They wandered in their youth, through sun and rain.
 And after many years, for human things
 Change even like the ocean and the wind, 1280

Her daughter was restored to Rosalind,
 And in their circle thence some visitings
 Of joy 'mid their new calm would intervene:
 A lovely child she was, of looks serene,
 And motions which o'er things indifferent shed
 The grace and gentleness from whence they came.
 And Helen's boy grew with her, and they fed
 From the same flowers of thought, until each mind
 Like springs which mingle in one flood became,
 And in their union soon their parents saw 1290
 The shadow of the peace denied to them.

And Rosalind, for when the living stem
 Is cankered in its heart, the tree must fall,
 Died ere her time; and with deep grief and awe
 The pale survivors followed her remains
 Beyond the region of dissolving rains,
 Up the cold mountain she was wont to call
 Her tomb; and on Chiavenna's precipice
 They raised a pyramid of lasting ice,

Whose polished sides, ere day had yet begun, 1300
 Caught the first glow of the unrisen sun,
 The last, when it had sunk; and thro' the night
 The charioteers of Arctos wheeled round
 Its glittering point, as seen from Helen's home,
 Whose sad inhabitants each year would come,
 With willing steps climbing that rugged height,
 And hang long locks of hair, and garlands bound
 With amaranth flowers, which, in the clime's despite,
 Filled the frore air with unaccustomed light:
 Such flowers, as in the wintry memory bloom 1310
 Of one friend left, adorned that frozen tomb.

Helen, whose spirit was of softer mould,
 Whose sufferings too were less, Death slower led
 Into the peace of his dominion cold:

der åbnede sig med tårer ulig hans egne, da han
i pludselig undren fór op af sin uskyldige søvn.

Så fra da af levede Rosalind og Helen sammen,
forandret i alt andet, dog venner igen,
sådan som de var, da de i deres ungdom
vandrede over bjerglyngen gennem sol og regn.
Og efter mange år, for menneskelige ting
ændrer sig ligesom havet og vinden, 1280

fik Rosalind sin datter tilbage,
og i deres kreds ville fra da af nogle besøg
af glæde bryde ind midt i deres nye ro;
et henrivende barn var hun, rolig og
med bevægelser som uden forskel udbredte
deres ynde og blidhed over tingene.
Og Helens dreng voksede op sammen med hende,
og de levede af de samme tankeblomster,
indtil hvert sind blev som kilder, der blandes til en flod,
og i deres forening så deres forældre snart 1290
den fredens skygge, der blev nægtet dem selv.

Og Rosalind døde før sin tid, for når den levende
stamme er syg i sit hjerte, må træet falde;
og med dyb sorg og ærefrygt
fulgte de blege overlevende hendes jordiske rester
hinsides området med opløsende regn,
op ad det kolde bjerg hun plejede at kalde
sin grav; og på Chiavannas skrænt*
rejste de en varig ispyramide, 1300

hvis blanke sider, før dagen endnu var begyndt,
fangede den uopståede sols første glød,
den sidste, når den var sunket; og natten igennem
drejede vognstyrerne i Arktos sig omkring†
dens tindrende punkt, som det sås fra Helens hjem,
hvis bedrøvede beboere hvert år med
villige skridt ville bestige den forrevne høj
og ophænge lange lokker af hår og knytte kransen
af amarantblomster, som på trods af klimaet,
fyldte den iskolde luft med usædvanligt lys:
sådanne blomster som i vintermindet blomstrer 1310
for en efterladt ven, smykkede den frosne grav.

Helen, hvis ånd var af blødere stof,
hvis lidelser også var mindre, førte døden
langsommere ind i sit kolde riges fred:

* Chiavenna: en by lige nord for Comosøen.

† vognstyrerne i Arktos: Store og Lille Karlsvogn. — dens glitrende punkt: Nordstjernen.

ROSALIND AND HELEN

She died among her kindred, being old.
And know, that if love die not in the dead
As in the living, none of mortal kind
Are blest, as now Helen and Rosalind.

ROSALIND OG HELLEN

hun døde gammel blandt sine slægtninge,
og vid, at hvis kærlighed ikke dør hos
de døde som hos de levende, da er ingen af jordisk
slægt velsignet, som nu Helen og Rosalind er det.

Lines Written Among THE EUGENEAN HILLS

October, 1818.

I do not know which of the few scattered poems I left in England will be selected by my bookseller to add to this collection. One, which I sent from Italy, was written after a day's excursion among those lovely mountains which surround what was once the retreat, and where is now the sepulchre, of Petrarch. If any one is inclined to condemn the insertion of the introductory lines, which image forth the sudden relief of a state of deep despondency by the radiant visions disclosed by the sudden burst of an Italian sunrise in autumn on the highest peak of those delightful mountains, I can only offer as my excuse, that they were not erased at the request of a dear friend, with whom added years of intercourse only add to my apprehension of its value, and who would have had more right than any one to complain, that she has not been able to extinguish in me the very power of delineating sadness.

Many a green isle needs must be
In the deep wide sea of misery,
Or the mariner, worn and wan,
Never thus could voyage on
Day and night, and night and day,
Drifting on his dreary way,
With the solid darkness black
Closing round his vessel's track:
Whilst above the sunless sky,
Big with clouds, hangs heavily, 10
And behind the tempest fleet
Hurries on with lightning feet,
Riving sail, and cord, and plank,
Till the ship has almost drank
Death from the o'er-brimming deep;
And sinks down, down, like that sleep
When the dreamer seems to be
Weltering through eternity;
And the dim low line before
Of a dark and distant shore 20
Still recedes, as ever still
Longing with divided will,

Linjer skrevet mellem DE EUGANEISKE HØJE

Oktober, 1818

Jeg ved ikke hvilke af de få spredte digte, jeg efterlod i England, som min boghandler vil vælge at føje til denne samling. Et,* som jeg har sendt fra Italien, blev skrevet efter en dags udflugt mellem disse dejlige bjerge, der omgiver hvad der engang var Petrarcas tilflugtssted, og hvor hans gravmæle nu ligger. Hvis nogen har lyst til at fordømme indsættelsen af de indledende linjer, der giver en beskrivelse af den pludselige befrielse fra en tilstand af dyb modløshed ved de strålende syner, der om efteråret blev åbenbaret ved det pludselige frembrud af en italiensk solopgang på den højeste tinde af disse indtagende bjerge, kan jeg kun give som undskyldning, at jeg undlod at stryge dem efter anmodning af en kær ven,† med hvem yderligere års samkvem kun har forøget min forståelse af dets værdi, og hvem ville have haft mere ret end nogen anden til at beklage, at hun ikke har været i stand til at udslukke selve evnen i mig til at skildre bedrøvelse.

Der må findes mange grønne øer
på elendighedens dybe vide hav,
ellers kunne den udslidte og blege sømand
aldrig således dag og nat
og nat og dag rejse videre,
drivende af sted på sin triste vej,
med det tætte sorte mørke
der lukker sig omkring hans fartøjs spor;
medens den solløse himmel ovenover,
fyldt med skyer, hænger tungt, 10
og den hurtige storm bagved
iler af sted med lynfødde,
idet den flænger sejl og snor og planke,
indtil skibet næsten har drukket
død fra det overflydende dyb;
og synker ned, ned, som den søvn
hvor drømmeren synes at blive
kastet hid og did gennem evigheden;
og en mørk og fjern kysts lave
utydelige linje stadig viger foran, 20
mens han bestandig,
idet han stadig med delt vilje længes,

---

* Digtet her. Forordet er resten af forordet til *Rosalind og Helen*.

† Mary Shelley.

THE EUGENEAN HILLS

But no power to seek or shun,
He is ever drifted on
O'er the unreposing wave
To the haven of the grave.
What, if there no friends will greet;
What, if there no heart will meet
His with love's impatient beat;
Wander wheresoe'er he may, 30
Can he dream before that day
To find refuge from distress
In friendship's smile, in love's caress?
Then 'twill wreak him little woe
Whether such there be or no:
Senseless is the breast, and cold,
Which relenting love would fold;
Bloodless are the veins and chill
Which the pulse of pain did fill;
Every little living nerve 40
That from bitter words did swerve
Round the tortured lips and brow,
Are like sapless leaflets now
Frozen upon December's bough.

On the beach of a northern sea
Which tempests shake eternally,
As once the wretch there lay to sleep,
Lies a solitary heap,
One white skull and seven dry bones,
On the margin of the stones, 50
Where a few grey rushes stand,
Boundaries of the sea and land:
Nor is heard one voice of wail
But the sea-mews, as they sail
O'er the billows of the gale;
Or the whirlwind up and down
Howling, like a slaughtered town,
When a king in glory rides
Through the pomp of fratricides:
Those unburied bones around 60
There is many a mournful sound;
There is no lament for him,
Like a sunless vapour, dim,
Who once clothed with life and thought
What now moves nor murmurs not.

men er uden kraft til at søge eller sky,*
 bestandig drives videre
 over de hvileløse bølger
 til gravens havn.
 Hvad hvis ingen venner vil hilse ham dér;
 hvad hvis intet hjerte dér vil møde
 hans med kærlighedens utålmodige slag;
 hvor end han vandrer hen, 30
 kan han da, før den dag, drømme om
 at finde tilflugt for nød
 i venskabs smil, i kærligheds kærtegn?
 Thi det vil kun volde ham ringe sorg
 hvad enten det er således eller ikke:
 brystet er følelsesløst og koldt,
 som eftergivende kærlighed ville favne;
 årerne er blodløse og kølige,
 som smertens puls fyldte; 40
 hver lille levende nerve,
 som ved bitre ord blev trukket sammen
 omkring de forpinte læber og bryn,
 er nu som saftløse små blade
 frosset på decembers gren.

På stranden af et nordligt hav
 som storme evigt ryster,
 hvor den ulykkelige engang lagde sig
 for at sove, ligger en enlig hob,
 en hvid hovedskal og syv tørre knogler,
 på stenbredden, 50
 hvor der står nogle få grå siv,
 grænserne mellem hav og land:
 man hører ingen jamren
 bortset fra mågerne, mens de sejler
 hen over den stærke blæsts bølger;
 eller hvirvelvinden hvis hyl stiger
 og aftager som en slagtet by, når
 en konge i al sin pragt rider
 gennem i triumf over brodermord: 60
 omkring de ubegravede knogler
 er der mange bedrøvede lyde;
 der er ingen klagesang for ham,
 mat som en solløs tåge,
 der engang beklædte med liv og tanke,
 hvad nu hverken bevæger sig eller mumler.

---

* søge eller sky den fjerne kyst.

THE EUGENEAN HILLS

Ay, many flowering islands lie
In the waters of wide Agony:
To such a one this morn was led,
My bark by soft winds piloted:
'Mid the mountains Euganean 70
I stood listening to the paean
With which the legioned rooks did hail
The sun's uprise majestic;
Gathering round with wings all hoar,
Through the dewy mist they soar
Like grey shades, till the eastern heaven
Bursts, and then, as clouds of even,
Flecked with fire and azure, lie
In the unfathomable sky,
So their plumes of purple grain, 80
Starred with drops of golden rain,
Gleam above the sunlight woods,
As in silent multitudes
On the morning's fitful gale
Through the broken mist they sail,
And the vapours cloven and gleaming
Follow, down the dark steep streaming,
Till all is bright, and clear, and still,
Round the solitary hill.

Beneath is spread like a green sea 90
The waveless plain of Lombardy,
Bounded by the vaporous air,
Islanded by cities fair;
Underneath day's azure eyes
Ocean's nursling, Venice lies,
A peopled labyrinth of walls,
Amphitrite's destined halls,
Which her hoary sire now paves
With his blue and beaming waves.
Lo! the sun upsprings behind, 100
Broad, red, radiant, half-reclined
On the level quivering line
Of the waters crystalline;
And before that chasm of light,
As within a furnace bright,
Column, tower, and dome, and spire,
Shine like obelisks of fire,
Pointing with inconstant motion

Ja, mange blomstrende øer ligger
 på den vide kvals vande;
 til en sådan blev min båd ført
 denne morgen, styret af blide vinde:
 70
 mellem de euganeiske bjerge
 stod jeg og lyttede til takkehymnen,
 som utallige råger hilste
 solens majestætiske opstigning med;
 idet de samles rundt om med grålige vinger,
 stiger de op gennem den duggede tåge
 som grå skygger, til den østlige himmel
 bryder frem, og så, — ligesom aftenens skyer
 ligger stænket med ild og azurblåt
 i den grænseløse luft —
 80
 nu prydet med dråber af gylden regn
 glimter deres purpurfarvede fjer
 oven over de solbelyste skove,
 medens de i tavse masser
 på morgenens lunefulde brise,
 sejler gennem den brudte tåge,
 og de spaltede og glimtende dampe følger efter,
 strømmende ned af den mørke stejle skrænt
 indtil alt er strålende og klart og stille
 omkring den enlige høj.

Nedenunder udbredes som et grønt hav
 90
 Lombardiets bølgeløse slette,
 omgrænset af den disede luft,
 bestrøet med skønne byer som øer;
 under dagens azurblå øjne
 ligger Oceans plejebarn, Venezia,
 en befolket labyrint af mure,
 Amfritrites af skæbnen bestemte sale,*
 som hendes gråhårede far nu dækker,
 med sine blå og strålende bølger.
 100
 Se! solen skyder op bagved
 bred, rød, funklende, halvt liggende
 på de krystalklare vandes
 jævne flimrende linje;
 og foran dette svælg af lys,
 som inde i en blussende ovn,
 skinner søjler, tårne og kupler
 og spir som ildoblisker,
 der med sitrende bevægelse peger

---

* Amfritrite: datter af havets gud Okeanos (Ocean), gift med Poseidon Hun skal arve Venezias sale når de synker i havet.

THE EUGENEAN HILLS

From the altar of dark ocean
To the sapphire-tinted skies; 110
As the flames of sacrifice
From the marble shrines did rise,
As to pierce the dome of gold
Where Apollo spoke of old.

Sun-girt City, thou hast been
Ocean's child, and then his queen;
Now is come a darker day,
And thou soon must be his prey,
If the power that raised thee here
Hallow so thy watery bier. 120

A less drear ruin than than now,
With thy conquest-branded brow
Stooping to the slave of slaves
From thy throne, among the waves
Wilt thou be, when the sea-mew
Flies, as once before it flew,
O'er thine isles depopulate,
And all is in its ancient state,
Save where many a palace gate 130

With green sea-flowers overgrown
Like a rock of ocean's own,
Topples o'er the abandoned sea
As the tides change sullenly.
The fisher on his watery way,
Wandering at the close of day,
Will spread his sail and seize his oar
Till he pass the gloomy shore,
Lest thy dead should, from their sleep
Bursting o'er the starlight deep,
Lead a rapid masque of death 140
O'er the waters of his path.

Those who alone thy towers behold
Quivering through aërial gold,
As I now behold them here,
Would imagine not they were
Sepulchres, where human forms,
Like pollution-nourished worms,
To the corpse of greatness cling,
Murdered, and now mouldering:

fra det mørke havs alter
 mod den safirfarvede himmel; 110
 lig ofringsflammerne
 der steg op fra marmoraltrene,
 som for at gennembore guldkuplen
 hvor Apollon talte i gamle dage.

Solomspændte by, du har været
 Oceans barn, og derefter hans dronning;*
 nu er en mørkere dag kommet,
 og du må snart blive hans bytte,
 hvis magten som rejste dig her
 således vil indvie din våde ligbåre.† 120

En mindre trist ruin end nu
 med din besejret-brændemærkede pande,
 bukkende for slavernes slave‡
 fra din trone mellem bølgerne,
 vil du være, når mågen
 flyver, som engang før den fløj,
 over dine affolkede øer,
 og alt er i sin gamle tilstand,
 undtagen hvor mange paladslåger, 130

overgroet med grønne søblomster,
 som en af oceanets egne klipper,
 vakler i det forladte hav
 når tidevandet dovent skifter.
 Fiskeren på sin vandige vej,
 der strejfer om ved dagens slutning,
 vil udbrede sit sejl og gribe sin åre
 indtil han har passeret den dystre kyst,
 for at ikke dine døde, farende op af
 det stjerneoplyste dyb fra deres søvn,
 skulle fører et dødens hastige maskeoptog 140
 hen over hans stis vande.

De som alene beskuer dine tårne,
 der flimrer gennem luftigt guld,
 som jeg nu beskuer dem her,
 ville ikke forestille sig, de var
 gravkamre, hvor mennesker
 som forrådnelsesnærede orme,
 klæber sig til liget af myrdet
 og nu smuldrende storhed:

---

* Venezia var kendt som Adriaterhavets dronning.

† Venezia blev besat af Østrig (1815), som man troede ville ødelægge den.

‡ Sandsynligvis er slaven Østrig som slave af Wienerkongressen (Longman 2).

But if Freedom should awake 150
 In her omnipotence, and shake
 From the Celtic Anarch's hold
 All the keys of dungeons cold,
 Where a hundred cities lie
 Chained like thee, ingloriously,
 Thou and all thy sister band
 Might adorn this sunny land,
 Twining memories of old time
 With new virtues more sublime;
 If not, perish thou and they, — 160
 Clouds which stain truth's rising day
 By her sun consumed away,
 Earth can spare ye: while like flowers,
 In the waste of years and hours,
 From your dust new nations spring
 With more kindly blossoming.

Perish — let there only be
 Floating o'er thy hearthless sea
 As the garment of thy sky
 Clothes the world immortally, 170
 One remembrance, more sublime
 Than the tattered pall of time
 Which scarce hides thy visage wan; —
 That a tempest-cleaving Swan
 Of the songs of Albion,
 Driven from his ancestral streams
 By the might of evil dreams,
 Found a nest in thee; and Ocean
 Welcomed him with such emotion
 That its joy grew his, and sprung 180
 From his lips like music flung
 O'er a mighty thunder-fit,
 Chastening terror: — what though yet
 Poesy's unfailing River,
 Which through Albion winds forever
 Lashing with melodious wave
 Many a sacred Poet's grave,
 Mourn its latest nursling fled?
 What though thou with all thy dead
 Scarce can for this fame repay 190

men hvis frihed i sin almagt 150
 skulle vække og ryste
 fra den keltiske anarks greb*
 alle nøglerne til kolde fangehuller,
 hvor med vanære hundrede byer
 ligger lænket som dig,
 kunne de og hele din søsterflok
 smykke dette solfyldte land,
 idet de fletter minder om gamle dage
 med nye sublimere dyder;
 hvis ikke, går du og de til grunde! — 160
 skyer som pletter sandhedens
 opstigende dag og tæres bort af hendes sol —
 jorden kan undvære jer: medens,
 i år og timers øde,
 nye nationer opstår af jeres støv
 som mere venligt blomstrende blomster.

Gå til grunde — lad der kun
 over dit hjerteløse hav,
 ligesom himlens dragt
 udødeligt klæder verden, 170
 flyde én erindring, mere sublim
 end tidens lasede kappe
 der næppe skjuler dit gustne ansigt; —
 at Albions sanges
 stormkløvende Svane,[†]
 jaget fra sine fædrende strømme
 af onde drømmes magt,[‡]
 fandt en rede i dig; og Havet
 hilste ham velkommen med en sådan følelse
 af glæde, at den fik hans til at vokse og sprang 180
 fra hans læber, som musik slynget
 over et mægtigt tordenanfald,
 i den tugtede rædsel: — Dog, hvad så
 om poesiens udtømmelige flod,
 som for evigt bugter sig gennem Albion,
 piskende med melodisk bølge
 mange digteres grave,
 sørger over sit seneste flygtede plejebarn?
 hvad så om du med alle dine døde
 næppe kan gengælde dette ry 190

---

* Det østrigske tyranni.

† Lord Byron. Svanen var helliget Apollon; l. 167-205 handler om Byron, en idealiseret Byron uden syndens lænker (Norton*; *Reiman*).

‡ onde drømme: skandalen på grund af Byrons skilsmisse.

THE EUGENEAN HILLS

Aught thine own? oh, rather say
Though thy sins and slaveries foul
Overcloud a sunlike soul?
As the ghost of Homer clings
Round Scamander's wasting springs;
As divinest Shakespeare's might
Fills Avon and the world with light
Like omniscient power which he
Imaged 'mid mortality;
As the love from Petrarch's urn, 200
Yet amid yon hills doth burn,
A quenchless lamp by which the heart
Sees things unearthly; — so thou art,
Mighty spirit — so shall be
The City that did refuge thee.

Lo, the sun floats up the sky
Like thought-wingèd Liberty,
Till the universal light
Seems to level plain and height;
From the sea a mist has spread, 210
And the beams of morn lie dead
On the towers of Venice now,
Like its glory long ago.

By the skirts of that grey cloud
Many-domèd Padua proud
Stands, a peopled solitude,
'Mid the harvest-shining plain,
Where the peasant heaps his grain
In the garner of his foe,
And the milk-white oxen slow 220

With the purple vintage strain,
Heaped upon the creaking wain,
That the brutal Celt may swill
Drunken sleep with savage will;
And the sickle to the sword
Lies unchanged, though many a lord,
Like a weed whose shade is poison,
Overgrows this region's foison,
Sheaves of whom are ripe to come
To destruction's harvest-home: 230
Men must reap the things they sow,

med noget af dit eget? åh, sig hellere:
 om så dine synder og skændige slaverier
 formørker en sollignende sjæl?
 Som Homers genfærd hjem søger
 Skamandros hensygnende kilder;*
 som mest guddommelige Shakespeares
 styrke fylder Avon og verden med lys,†
 der er lig alvidende magt, afbilledet
 af ham midt i dødeligheden;
 som kærligheden fra Petrarcas urne‡ 200
 der endnu brænder midt mellem hine høje,
 en uudslukkelig lampe ved hvilke hjertet
 ser ujordiske ting; – sådan er du,
 mægtige Ånd – sådan skal byen
 blive som gav dig ly.

Se, solen svæver op på himlen
 som tankebevinget frihed,
 indtil det altomfattende lys
 synes at udjævne slette og top;
 en tåge har bredt sig fra havet, 210
 og morgenens stråler ligger nu døde
 på Venezias tårne,
 som dens pragt for længe siden.

Ved udkanten af den grå sky
 står manglekuplede Padova stolt,
 et befolket ensomtliggende sted
 midt i den høstskinnende slette
 hvor bonden ophober sit korn
 i sin fjendes kornkammer,
 og de mælkehvide okser aser langsomt 220
 med den purpurfarvede vinhøst
 ophobet på den knagende vogn,
 så den brutale kelter med rå vilje
 kan hengive sig til drukken søvn;
 og seglet ligger uombyttet

med sværdet, skønt mange herrer
 som ukrudt, hvis skygge er gift,
 overgror denne egns overflod,
 neg af hvem er moden§ til at komme§
 til hjemstedet for ødelæggelsens afgrøde: 230
 mennesker må høste det, de sår,

---

* Skamandros: en flod nær Troja hos Homer.

† Avon: en flod. Shakespeare var født i Stradford-on-Avon.

‡ Petrarcas grav findes mellem De Euganeiske Høje.

§ neg: herrernes afkom som fortsætter udbygningen.

THE EUGENEAN HILLS

Force from force must ever flow,
Or worse; but 'tis a bitter woe
That love or reason cannot change
The despot's rage, the slave's revenge.

Padua, thou within whose walls
Those mute guests at festivals,
Son and Mother, Death and Sin,
Played at dice for Ezzelin,
Till Death cried, "I win, I win!" 240
And Sin cursed to lose the wager,
But Death promised, to assuage her,
That he would petition for
Her to be made Vice-Emperor,
When the destined years were o'er,
Over all between the Po
And the eastern Alpine snow,
Under the mighty Austrian.
Sin smiled so as Sin only can,
And since that time, ay, long before, 250
Both have ruled from shore to shore,
That incestuous pair, who follow
Tyrants as the sun the swallow,
As Repentance follows Crime,
And as changes follow Time.

In thine halls the lamp of learning,
Padua, now no more is burning;
Like a meteor, whose wild way
Is lost over the grave of day,
It gleams betrayed and to betray: 260
Once remotest nations came
To adore that sacred flame,
When it lit not many a hearth
On this cold and gloomy earth:
Now new fires from antique light
Spring beneath the wide world's might;
But their spark lies dead in thee,
Trampled out by tyranny.
As the Norway woodman quells,
In the depth of piny dells, 270
One light flame among the brakes,

magt må altid flyde fra magt,
 eller værre; men det er bitter ve
 at kærlighed og fornuft ikke kan ændre
 despotens raseri, slavens hævn.

Padova, du inden for hvis mure
 de tavse gæster ved fester,
 søn og mor, død og synd,
 spillede terninger om Ezzelin,*
 indtil døden råbte: „Jeg vinder, jeg vinder!” 240
 og synden bandede over at tabe væddemålet,
 men døden lovede, for at formilde hende,
 at han ville ansøge om at
 hun skulle blive vicekejser,†
 efter det forudbestemte antal år,
 over alt mellem Pofloden
 og de østlige Alpers sne,
 under den mægtige Østriger.‡
 Synd smilede som kun synd kan smile,
 og siden den tid, ja længe før, 250
 har begge hersket fra kyst til kyst,
 blodskamsparret, der følger
 tyranner som svalen solen,
 som anger følger forbrydelse,
 og som forandringer følger tiden.

I dine haller, Padova, brænder
 lærdommens lampe nu ikke mere;§
 som en meteor der farer vild
 over dagens grav,
 glimter den forrådt og for at forråde: 260
 engang kom de fjerneste nationer
 for at tilbede den hellige flamme,
 da den oplyste ikke så få arner
 på denne kolde og skumle jord:
 fra oldtidens lys opstå nu nye bål
 nedent under den vide verdens magt,
 men deres gnist ligger død i dig,
 trådt ud af tyranni.
 Ligesom den norske skovarbejder
 i fyrretræsdales dyb, 270
 kvæler en lille flamme i krattet,

* Ezzelino da Romano (1194-1259). Tyrannisk hersker i Padua fra 1237-59.

† Vicekejser: *Vice-Emperor*, 'vice' er dobbelttydig.

‡ den mægtige Østriger: Kejser Frederik II.

§ Et af Europas ældste og mest berømte universiteter lå i Padua, grundlagt i det elvte århundrede.

THE EUGENEAN HILLS

While the boundless forest shakes,
And its mighty trunks are torn
By the fire thus lowly born:
The spark beneath his feet is dead,
He starts to see the flames it fed
Howling through the darkened sky
With a myriad tongues victoriously,
And sinks down in fear: so thou,
O tyranny, beholdest now 280
Light around thee, and thou hearest
The loud flames ascend, and fearest:
Grovel on the earth; ay, hide
In the dust thy purple pride!

Noon descends around me now:
'Tis the noon of autumn's glow,
When a soft and purple mist
Like a vaporous amethyst,
Or an air-dissolvèd star
Mingling light and fragrance, far 290
From the curved horizon's bound
To the point of heaven's profound,
Fills the overflowing sky;
And the plains that silent lie
Underneath, the leaves unsodden
Where the infant frost has trodden
With his morning-wingèd feet,
Whose bright print is gleaming yet;

And the red and golden vines,
Piercing with their trellised lines 300
The rough, dark-skirted wilderness;
The dun and bladed grass no less,
Pointing from this hoary tower
In the windless air; the flower
Glimmering at my feet; the line
Of the olive-sandalled Apennine
In the south dimly islanded;

And the Alps, whose snows are spread
High between the clouds and sun;
And of living things each one; 310
And my spirit which so long
Darkened this swift stream of song,

medens den endeløse skov ryster,
 og dens mægtige stammer sønderrives
 af den beskedent fødte ild:
 gnisten under hans fødder er død,
 han forskrækkes ved at se flammerne, den nærede,
 hyle sejrrigt gennem den formørkede
 himmel med talløse tunger,
 og synker til jorden i angst: sådan
 skuer du nu, oh tyranni, 280
 lyset omkring dig, og du hører
 de buldrende flammer stige op og er bange:
 ligger næsekrus på jorden; ja, skjuler
 din purpurstolthed i støvet!

Middagen sænker sig nu omkring mig:
 det er efterårsglødens middagsstund,
 når en blød og purpurfarvet tåge,
 som dampformig ametyst
 eller en luftsløret stjerne, 290
 blandende lys og duft, langt borte
 fra den kurvede horisonts grænse
 helt til rummets dyb,
 fylder den overflydende himmel,*
 og sletterne som ligger tavse
 nedenunder, de ugennemblødte blade
 hvor den spæde frost har trådt
 med sine morgenvingede fødder,
 hvis strålende aftryk endnu glimter;
 og de røde og gyldne vinstokke,
 der med deres gitrede rækker gennemborer 300
 den barske mørkkantede vildmark;
 det mørkebrune og bladformede græs ikke mindre,
 der fra dette hvidgrå tårn peger †
 op i den vindstille luft; den glimtende
 blomst ved min fod; omridset
 af de olivensandalede Appenniner‡
 i syd, svagt ragende op som øer;
 og Alperne hvis sne er bredt ud
 højt oppe mellem skyerne og solen;
 og hver eneste levende ting; 310
 og min ånd som så længe
 formørkede denne raske sangstrøm, —

---

* overflydende: flyder over med lys (Ellis).

† hvidgrå tårn: Tårnet på benediktinerklostret på Monte Venda, de Euganeiske Højes højeste punkt (Longman 2).

‡ olivensandalede (*olive-sandalled*): oliventræer ved bjergenes fod.

THE EUGENEAN HILLS

Interpenetrated lie
By the glory of the sky:
Be it love, light, harmony,
Odour, or the soul of all
Which from heaven like dew doth fall,
Or the mind which feeds this verse
Peopling the lone universe.

Noon descends, and after noon 320
Autumn's evening meets me soon,
Leading the infantine moon,
And that one star, which to her
Almost seems to minister
Half the crimson light she brings
From the sunset's radiant springs:
And the soft dreams of the morn
(Which like wingèd winds had borne
To that silent isle, which lies
'Mid remembered agonies, 330
The frail bark of this lone being)
Pass, to other sufferers fleeing,
And its ancient pilot, Pain,
Sits beside the helm again.

Other flowering isles must be
In the sea of life and agony:
Other spirits float and flee
O'er that gulf: even now, perhaps,
On some rock the wild wave wraps,
With folded wings they waiting sit 340
For my bark, to pilot it
To some calm and blooming cove,
Where for me, and those I love,
May a windless bower be built,
Far from passion, pain, and guilt,
In a dell 'mid lawny hills,
Which the wild sea-murmur fills,
And soft sunshine, and the sound
Of old forests echoing round,
And the light and smell divine 350
Of all flowers that breathe and shine:
We may live so happy there,
That the spirits of the air,
Envyng us, may even entice

ligger helt gennemtrængt
af himlens pragt:
om det så er kærlighed, lys, harmoni,
vellugt eller sjælen af alt,
der falder som dug fra himlen,
eller sindet der nærer disse vers,
som befolker det ensomme univers.

Middagen sænker sig, og efter middag 320
møder efterårets aften mig snart,
ledende den spæde måne
og hin ene stjerne, som til hende*
næsten synes at give
halvdelen af det højrøde lys, hun medbringer
fra solnedgangens funklende kilder:
og morgenens bløde drømme
(der som bevingede vinde, havde båret
dette ensomme væsens skrøbelige bark
til denne stille ø, der ligger 330
midt i huskede kvaler)
passerer, hastende til andre lidende,
og dens ældgamle styrmand, Smerte,
sidder ved roret igen.

Andre blomstrende øer må der være
på livet og kvalens hav:
andre ånder svæver og farer
over svælget: netop nu måske,
på en klippe, den vilde bølge indhyller,
sidder de med foldede vinger og venter 340
på min båd for at styre den
til en rolig og frodig vig,
hvor en vindstille hytte måske kan
bygges til mig, og dem jeg elsker,
langt fra lidenskab, smerte og skyld
i en dal midt mellem græsklædte bakker,
som den vilde havbrusen fylder,
og blødt solskin og lyden
fra gamle overalt genlydende skove
og lyset og den guddommelige lugt 350
af alle blomster, som ånder og skinner:
måske kan vi leve så lykkeligt dér,
at luftens ånder, af misundelse,
endog kunne lokke

---

* den ene stjerne: planeten Venus; hende: månen.

THE EUGENEAN HILLS

To our healing paradise
The polluting multitude;
But their rage would be subdued
By that clime divine and calm,
And the winds whose wings rain balm
On the uplifted soul, and leaves 360
Under which the bright sea heaves,
While each breathless interval
In their whisperings musical
The inspired soul supplies
With its own deep melodies,
And the love which heals all strife
Circling, like the breath of life,
All things in that sweet abode
With its own mild brotherhood:
They, not it, would change; and soon 370
Every sprite beneath the moon
Would repent its envy vain,
And the earth grow young again.

---

den besmudsede mængde*
til vort helbredende paradys;
men deres raseri ville undertrykkes
af det guddommelige og rolige klima,
og vindene hvis vinger regner balsam
på den opløftede sjæl, og blade 360
som det skinnende hav svulmer under,
medens den inspirerede sjæl forsyner
enhver livløs pause
i deres hviskende syngespil†
med sine egne dybe melodier,
og kærligheden der helbreder al strid,
idet den omkredser, som livets åndedræt,
alle ting i denne skønne bolig
med sit eget milde broderskab:
de, ikke den, ville forandre sig; og snart 370
ville enhver ånd under månen
angre sin tomme misundelse,
og jorden ville blive ung igen.

---

* Dem der er blevet besmudset af den høst, de har sået, jf. linje 231 (Oxford).

† deres: luftens ånder.

PROMETHEUS UNBOUND

A lyrical drama in four acts

Audisne haec amphiarae, sub terram abdite?

Aeschylus.

PREFACE

The Greek tragic writers, in selecting as their subject any portion of their national history or mythology, employed in their treatment of it a certain arbitrary discretion. They by no means conceived themselves bound to adhere to the common interpretation or to imitate in story, as in title, their rivals and predecessors. Such a system would have amounted to a resignation of those claims to preference over their competitors which incited the composition. The Agamemnonian story was exhibited on the Athenian theatre with as many variations as dramas.

I have presumed to employ a similar license. The "Prometheus Unbound" of Aeschylus supposed the reconciliation of Jupiter with his victim as the price of the disclosure of the danger threatened to his empire by the consummation of his marriage with Thetis. Thetis, according to this view of the subject, was given in marriage to Peleus, and Prometheus, by the permission of Jupiter, delivered from his captivity by Hercules. Had I framed my story on this model, I should have done no more than have attempted to restore the lost drama of Aeschylus; an ambition, which, if my preference to this mode of treating the subject had incited me to cherish, the recollection of the high comparison such an attempt would challenge might well abate. But, in truth, I was averse from a catastrophe so feeble as that of reconciling the Champion with the Oppressor of mankind. The moral interest of the fable, which is so powerfully sustained by the sufferings and endurance of Prometheus, would be annihilated if we could conceive of him as unsaying his high language and quailing before his successful and perfidious adversary. The only imaginary being resembling in any degree Prometheus, is Satan; and Prometheus is, in my judgement, a more poetical character than Satan, because, in addition to courage, and majesty, and firm and patient opposition to omnipotent force, he is susceptible of being described as exempt from the taints of ambition, envy, revenge, and a desire for personal aggrandisement, which, in the Hero of "Paradise Lost", interfere with the interest. The character of Satan engenders in the mind a pernicious casuistry which leads us to weigh his faults with his wrongs, and to excuse the former because the latter exceed all measure. In the minds of those who consider that magnificent fiction with a religious feeling it engenders something

DEN LØSTE PROMETHEUS

Et lyrisk drama i fire akter

Hører du ikke dette, Amfiaraos, du der er skjult under jorden?*

Aischylos.

FORORD

De græske tragediedigtere, uanset hvilken del af deres nationale historie eller mytologi de valgte som emne, anvendte i deres behandling af den en vis vilkårlig skønsomhed. De opfattede sig på ingen måde bundet til at følge den gængse fortolkning eller at efterligne deres rivaler og forgængere, hvad angik historien eller titlen. I forhold til deres konkurrenter ville sådan et system have betydet afståelsen af de fordringer på forrang, som tilskyndede til værket. Historien om Agamemnon blev opført på det athenske teater med ligeså mange variationer, som der var dramaer.

Jeg har dristet mig til at benytte en lignende fremgangsmåde. I *Den løste Prometheus* af Aischylos antoges det, at forsoningen mellem Jupiter og hans offer var prisen for at afsløre den fare, der truede hans rige ved fuldbyrdelsen af hans ægteskab med Thetis. Thetis blev ifølge denne opfattelse givet Peleus til ægte, og Prometheus blev, ved Jupiters tilladelse, løsladt fra sit fangenskab af Herkules. Havde jeg formet min historie efter denne model, ville jeg ikke have gjort andet end at forsøge at rekonstruere Aischylos' tabte skuespil; en ambition som, hvis min forkærlighed for at behandle emnet på denne måde havde tilskyndet mig til at opelske den, meget vel kunne være blevet svækket ved erindringen om den sammenligning med det fornemme forlæg, sådan et forsøg ville opfordre til. Men i virkeligheden brød jeg mig ikke om så svag en katastrofe som den at forsone menneskehedens forkæmper med dens undertrykker. Den moralske interesse i fabelen der er så magtfuldt holdt i live af Prometheus lidelser og udholdenhed, ville blive tilintetgjort, hvis vi kunne forestille os ham tage sine høje ord tilbage og blive forsagt foran sin fremgangsrige og troløse modstander. Det eneste fantasivæsen som på nogen måde ligner Prometheus, er Satan; og Prometheus er, efter min formening, en mere poetisk figur end Satan, fordi han, i tillæg til mod og majestæt og en fast og tålmodig modstand mod den almægtig kraft, kan beskrives som fritaget for pletter af stræben, misundelse, hævn og et begær efter personlig ophøjelse, som hos helten i *Det tabte Paradis*[†] forstyrrer interessen. Figuren Satan avler i sindet skadelige etiske overvejelser, der leder os til at veje hans fejl mod hans forurettelser og at undskylde de første, fordi de sidstnævnte overskrider alle grænser. I sindet hos dem som betragter dette storslåede digt med en religiøs følelse,

---

* Amfiaraos: gud og profet som under Thebens belejring, ved Zeus' indgriben, blev opslugt af jorden og dermed undslap sine fjender.

† *Paradise Lost* af John Milton.

worse. But Prometheus is, as it were, the type of the highest perfection of moral and intellectual nature, impelled by the purest and the truest motives to the best and noblest ends.

This Poem was chiefly written upon the mountainous ruins of the Baths of Caracalla, among the flowery glades, and thickets of odoriferous blossoming trees, which are extended in ever winding labyrinths upon its immense platforms and dizzy arches suspended in the air. The bright blue sky of Rome, and the effect of the vigorous awakening of spring in that divinest climate, and the new life with which it drenches the spirits even to intoxication, were the inspiration of this drama.

The imagery which I have employed will be found, in many instances, to have been drawn from the operations of the human mind, or from those external actions by which they are expressed. This is unusual in modern poetry, although Dante and Shakespeare are full of instances of the same kind: Dante indeed more than any other poet, and with greater success. But the Greek poets, as writers to whom no resource of awakening the sympathy of their contemporaries was unknown, were in the habitual use of this power; and it is the study of their works (since a higher merit would probably be denied me), to which I am willing that my readers should impute this singularity.

One word is due in candour to the degree in which the study of contemporary writings may have tinged my composition, for such has been a topic of censure with regard to poems far more popular, and indeed more deservedly popular, than mine. It is impossible that any one who inhabits the same age with such writers as those who stand in the foremost ranks of our own, can conscientiously assure himself that his language and tone of thought may not have been modified by the study of the productions of those extraordinary intellects. It is true, that, not the spirit of their genius, but the forms in which it has manifested itself, are due less to the peculiarities of their own minds than to the peculiarity of the moral and intellectual condition of the minds among which they have been produced. Thus a number of writers possess the form, whilst they want the spirit of those whom, it is alleged, they imitate; because the former is the endowment of the age in which they live, and the latter must be the uncommunicated lightning of their own mind.

The peculiar style of intense and comprehensive imagery which distinguishes the modern literature of England, has not been, as a general power, the product of the imitation of any particular writer. The mass of capabilities remains at every period materially the same; the circumstances which awaken it to action perpetually change. If England were divided into forty republics, each equal in population and extent to Athens, there is no reason to suppose but that, under institutions not more perfect than those of Athens, each would produce philosophers and poets equal to those who (if we except Shakespeare) have never been surpassed. We owe the great writers of the golden age of our literature to that fervid awakening of the public mind which shook to dust the oldest and most oppressive form of the Christian religion. We owe Milton to the progress

avler det noget værre. Men Prometheus er så at sige typen på den højeste moralske og intellektuelle fuldkommenhed og er drevet af de reneste og sandeste bevæggrunde til at søge de bedste og ædleste mål.

Digtet her blev hovedsaglig skrevet mellem ruinerne af Caracallas Bade,* blandt blomsterdækkede lysninger og tykninger af velduftende blomstrende træer, der udstrækker sig i stadig bugtende labyrinter på deres gevaldige platforme og svimlende buer, udspændte i luften. Roms strålende blå himmel og virkningerne af forårets kraftige opvågning i dette guddommelige klima, og det nye liv som det indtil beruselse gennemvæder humøret med, har været inspirationen til dette drama.

Man vil erfare at det billedsprog, jeg har benyttet, i mange tilfælde er hentet fra det menneskelige sinds virksomheder eller fra de ydre handlinger, de er udtrykt gennem. Dette er usædvanligt i moderne digtning, skønt Dante og Shakespeare er fulde af tilfælde af samme art: Dante mere end nogen anden og med større held. Men de græske digtere, forfattere for hvem intet middel til at vække deres samtidiges medfølelse var ukendt, gjorde vanemæssigt brug af denne styrke: og det er til studiet af deres værker (eftersom en højere fortjeneste sandsynligvis vil blive mig nægtet), at jeg beredvilligt vil lade mine læsere tilskrive denne særegenhed.

Nogle oprigtige ord er passende med hensyn til den grad, studiet af samtidige forfattere må have farvet mit arbejde med, thi noget sådant har været genstand for kritik i forbindelse med langt mere yndede digte, og så sandelig mere fortjent yndede end mine. Det er umuligt, at nogen der lever i den samme tidsalder, som de forfattere der står i forreste række i vor egen, samvittighedsfuldt kan forsikre sig selv om, at hans sprog og tankegang ikke er blevet påvirket af studiet af disse usædvanlige intellekters frembringelser. Det er sandt, at det ikke er deres genis særlige karakter, men de former som dette har manifesteret sig i, der i mindre grad skyldes deres egen ånds ejendommeligheder end ejendommeligheden af de ånders moralske og intellektuelle beskaffenhed, blandt hvilke de er blevet frembragt. Således behersker et antal forfattere formen, mens de mangler den inspiration, som de har, de påstås at efterligne; den første er nemlig en foræring af den tid, de lever i, hvorimod den sidste må være en uoverført gnist i deres eget sind.

Denne særlige stil med et stærkt og alsidigt billedsprog som særkender Englands moderne litteratur, er, da den er en almen kraft, ikke fremkommet ved at efterligne nogen speciel forfatter. Mængden af evner forbliver i enhver periode væsentligt den samme; omstændighederne der vækker dem til handling, ændres uophørligt. Hvis England blev delt i fyrre stater, hver som Athen med hensyn til udstrækning og befolkningens størrelse, er der ingen grund til at antage andet, end at hver af dem, med institutioner der ikke var mere fuldkomne end Athens, ville frembringe filosoffer og digtere jævnbrydige med dem, som (med undtagelse af Shakespeare) aldrig er blevet overgået. Vi skylder vor litteraturs guldalders store forfattere for den brændende vækkelse af den offentlige ånd, som rystede den kristen religions ældste og mest undertrykkende form til støv.

---

* Caracallas Termer.

and development of the same spirit: the sacred Milton was, let it ever be remembered, a republican and a bold inquirer into morals and religion. The great writers of our own age are, we have reason to suppose, the companions and forerunners of some unimagined change in our social condition, or the opinions which cement it. The cloud of mind is discharging its collected lightning, and the equilibrium between institutions and opinions is now restoring, or is about to be restored.

As to imitation, poetry is a mimetic art. It creates, but it creates by combination and representation. Poetical abstractions are beautiful and new, not because the portions of which they are composed had no previous existence in the mind of man, or in nature, but because the whole produced by their combination has some intelligible and beautiful analogy with those sources of emotion and thought, and with the contemporary condition of them: one great poet is a masterpiece of nature, which another not only ought to study but must study. He might as wisely and as easily determine that his mind should no longer be the mirror of all that is lovely in the visible universe, as exclude from his contemplation the beautiful which exists in the writings of a great contemporary. The pretence of doing it would be a presumption in any but the greatest; the effect, even in him, would be strained, unnatural and ineffectual. A poet is the combined product of such internal powers as modify the nature of others; and of such external influences as excite and sustain these powers; he is not one, but both. Every man's mind is, in this respect, modified by all the objects of nature and art; by every word and every suggestion which he ever admitted to act upon his consciousness; it is the mirror upon which all forms are reflected, and in which they compose one form. Poets, not otherwise than philosophers, painters, sculptors and musicians, are, in one sense, the creators, and, in another, the creations, of their age. From this subjection the loftiest do not escape. There is a similarity between Homer and Hesiod, between Aeschylus and Euripides, between Virgil and Horace, between Dante and Petrarch, between Shakespeare and Fletcher, between Dryden and Pope; each has a generic resemblance under which their specific distinctions are arranged. If this similarity be the result of imitation, I am willing to confess that I have imitated.

Let this opportunity be conceded to me of acknowledging that I have, what a Scotch philosopher characteristically terms, 'a passion for reforming the world:' what passion incited him to write and publish his book, he omits to explain. For my part I had rather be damned with Plato and Lord Bacon, than go to Heaven with Paley and Malthus. But it is a mistake to suppose that I dedicate my poetical compositions solely to the direct enforcement of reform, or that I consider them in any degree as containing a reasoned system on the theory of human life. Didactic poetry is my abhorrence; nothing can be equally well expressed in prose that is not tedious and supererogatory in verse. My

Vi skylder Milton for den samme ånds fremgang og udvikling: den hellige Milton, lad det altid være husket, var republikaner og en dristig undersøger af moral og religion. Vi har grund til at antage, at de store forfattere i vor egen tidsalder er ledsagere til og forløbere for forandringer i vore sociale vilkår, eller de meninger der befæster dem, forandringer som vi ikke kan forestille os. Forstandens sky udsender sin samlede lynild, og ligevægten mellem institutioner og meninger er nu i færd med at blive genoprettet eller står i begreb med at blive genoprettet.

Hvad angår efterligning, er digtning en mimetisk* kunst. Den skaber, men skaber ved kombination og fremstilling. Poetiske abstraktioner er skønne og nye, ikke fordi delene, som de er komponeret af, ikke tidligere har eksisteret i menneskets tankeverden eller i naturen, men fordi det hele, frembragt ved kombinationen af dem, har en forståelig og smuk lighed med hine kilder af følelse og tanker og disses nutidige tilstand: en stor digter er et naturens mesterværk, som en anden ikke kun bør studere, men må studere. Han kunne ligeså klogt og ligeså let beslutte, at hans sind ikke længere skulle være et spejl for alt det, der er henrivende i det synlige univers, som at udelukke fra sine indre betragtninger det skønne, der findes i en stor samtidiges skrifter. Det ville være en indbildskhed af den allerstørste art at foregive at gøre det; selv hos ham ville resultatet være fortænkt, unaturligt og virkningsløs. En digter er det forenede produkt af sådanne indre kræfter, som omformer naturen af andre; og af sådanne ydre indflydelser som fremkalder og opretholder disse kræfter; han er ikke kun én af dem, men begge. Ethvert menneskes sind er i denne forstand omformet af alle naturens og kunstens genstande; af ethvert ord og ethvert forslag som han nogensinde har indrømmet har indvirket på hans bevidsthed; det er spejlet alle former reflekteres i, og i hvilket de sættes sammen til én form. Digtere er ligesom filosoffer, kunstmalere, billedhuggere og musikere i en forstand skaberne, og i en anden forstand skabt af deres tidsalder. Dette forhold er selv den mest ophøjede underlagt. Der er lighed mellem Homer og Hesoid, mellem Aischylos og Euripides, mellem Vergil og Horace, mellem Dante og Petrarch, mellem Shakespeare og Fletcher, mellem Dryden og Pope; mellem hver eksisterer der en artsmæssig lighed, inden for hvilken deres særlige forskelle er ordnet. Hvis denne lighed er et resultat af efterligning, er jeg villig til at tilstå at jeg har efterlignet.

Tillad, at jeg benytter mig af denne lejlighed til at vedgå, at jeg har hvad en skotsk filosof karakteristisk kalder 'en lidenskab for at reformere verden'; hvilken lidenskab der ansporede ham til at skrive og udgive sin bog, undlader han at forklare. For mit eget vedkommende vil jeg heller være fordømt med Platon og Lord Bacon end komme i himlen med Paley† og Malthus. Men det er en misforståelse at antage, at jeg vier mine digteriske arbejder udelukkende til den direkte gennemtvungelse af reformer, eller at jeg anser dem for på nogen måde at indeholde en logisk gennemtænkt teori om menneskelivet. Didaktisk digtning er min rædsel; intet som ikke er kedeligt og overflødigt på vers, kan

---

* Aristoteles opfattede efterligningen (mimesis) som digtekunstens væsen.

† William Paley (1743-1805) og Robert Malthus (1766-1834), efter Shelley's mening skadelige teoretikere inden for hhv. religion og sociologi (Norton).

purpose has hitherto been simply to familiarise the highly refined imagination of the more select classes of poetical readers with beautiful idealisms of moral excellence; aware that until the mind can love, and admire, and trust, and hope, and endure, reasoned principles of moral conduct are seeds cast upon the highway of life, which the unconscious passenger tramples into dust, although they would bear the harvest of his happiness. Should I live to accomplish what I purpose, that is, produce a systematical history of what appear to me to be the genuine elements of human society, let not the advocates of injustice and superstition flatter themselves that I should take Aeschylus rather than Plato as my model.

The having spoken of myself with unaffected freedom will need little apology with the candid; and let the uncandid consider that they injure me less than their own hearts and minds by misrepresentation. Whatever talents a person may possess to amuse and instruct others, be they ever so inconsiderable, he is yet bound to exert them: if his attempt be ineffectual, let the punishment of an unaccomplished purpose have been sufficient; let none trouble themselves to heap the dust of oblivion upon his efforts; the pile they raise will betray his grave which might otherwise have been unknown

kan lige så godt blive udtrykt i prosa. Hidtil har min hensigt simpelthen været den at gøre de mere udsøgte klasser af digtlæseres i høj grad forfinede indbildningskraft fortrolig med den moralske fortræffeligheds skønne idealisme; klar over, at før sindet kan elske og beundre og nære tillid og håbe og udholde, så er gennemtænkte principper for moralsk opførsel, frø der er kastet på livets landevej, som den ubevidste rejsende træder ned i støvet, skønt de ville bære hans lykkes frugt. Skulle jeg leve længe nok til at opnå, hvad jeg har til hensigt, hvilket er at skabe en systematisk historie om det, der forekommer mig at være menneskesamfundets ægte bestanddele, lad da ikke fortalerne for uretfærdighed og overtro fryde sig over, at jeg har taget Aischylos snarere end Platon som min model.

At have talt om mig selv med ukunstlet frihed vil for de åbenhjertelige kun behøve ringe undskyldning; og lad de uoprigtige betænke, at de sårer mig mindre end deres egne hjerter og sind ved en urigtig fremstilling. Ligegyldigt hvilke talenter en person måtte besidde til at more og vejlede andre, hvor ubetydelige de end er, er han dog forpligtet til at bruge dem; hvis hans forsøg er virningsløst, lad da den straf, som et ikke gennemført forehavende er, være tilstrækkelig; lad ingen besvære sig med at dynge glemslens støv på hans anstrengelser; bunken de rejser vil forråde hans grav, som ellers kunne have været ukendt.

DRAMATIS PERSONÆ

PROMETHEUS	ASIA	} Oceanides
DEMOGORGON	PANTHEA	
JUPITER	IONE	
THE EARTH	PHANTASM OF JUPITER	
OCEAN	THE SPIRIT OF THE EARTH	
APOLLO	THE SPIRIT OF THE MOON	
MERCURY	SPIRITS OF THE HOURS	
HERKULES	SPIRITS. ECHOES. FAUNS. FURIES.	

ACT I

SCENE

A ravine of icy rocks in the Indian Caucasus. Prometheus is discovered bound to the precipice. Pantea and Ione are seated at his feet. Time, night. During the scene, morning slowly breaks.

Prometheus. Monarch of Gods and Dæmons, and all Spirits
 But One, who throng those bright and rolling worlds
 Which Thou and I alone of living things
 Behold with sleepless eyes! regard this Earth
 Made multitudinous with thy slaves, whom thou
 Requitest for knee-worship, prayer, and praise,
 And toil, and hecatombs of broken hearts,
 With fear and self-contempt and barren hope;
 Whilst me, who am thy foe, eyeless in hate,
 Hast thou made reign and triumph, to thy scorn, 10
 O'er mine own misery and thy vain revenge.
 Three thousand years of sleep-unsheltered hours,
 And moments, aye divided by keen pangs
 Till they seem years, torture and solitude,
 Scorn and despair, — these are mine empire.
 More glorious far than that which thou surveyest
 From thine unenvied throne, O Mighty God!
 Almighty, had I deigned to share the shame
 Of thine ill tyranny, and hung not here
 Nailed to this wall of eagle-baffling mountain, 20
 Black, wintry, dead, unmeasured; without herb,
 Insect, or beast, or shape or sound of life —
 Ah me! alas, pain, pain ever, forever!

PERSONERNE

PROMETHEUS	ASIA	} Oceaniderne*
DEMOGORGON	PANTHEA	
JUPITER	IONE	
JORDEN	JUPITERS ÅNDEBILLEDE	
OCEANUS	JORDENS ÅND	
APOLLON	MÅNENS ÅND	
MERKUR	TIMERNES ÅNDER	
HERKULES	ÅNDER. EKKOER. FAUNER FURIER.	

FØRSTE AKT

SCENE

En kløft med islagte klipper i Det indiske Kaukasus. Prometheus ses bundet til fjeldvægen. Panthea og Ione sidder ved hans fødder. Det er nat. I løbet af scenen bryder morgenen langsomt frem.

Prometheus. Hersker over Guder og Dæmoner og alle ånder
bortset fra En, som trænges på de strålende og rullende verdener,[†]
som du og jeg alene af levende ting
skuer med søvnløst øje! betragt denne jord,
gjort talrig af dine slaver, som du
behøver til påknæ-tilbedelse, bønner og lovprisning
og slid og hekatomber af knuste hjerter[‡]
med frygt og selvforagt og goldt håb;
medens mig, som er din fjende, blind af had,
har du, til egen spot, fået til at herske og sejre 10
over min egen elendighed og din forgæves hævn.
Tre tusinde år af søvn-uskærmede timer
og øjeblikke, stedse delt af skarpe smerter
til de synes år, pinsel og ensomhed,
spot og fortvivlelse, — disse er mit rige:
langt herligere, end det du ser ud over
fra din umisundte trone, oh mægtige Gud!
Almægtige, havde jeg nedladt mig til at dele
dit syge tyrannis skam og ikke hængt her,
naglet til denne væg af et ørneforvirrende bjerg, 20
sort, koldt, dødt, grænseløst; uden plante,
insekt eller dyr eller form eller lyd af liv —
åh ve! ak, smerte, smerte altid, for altid!

* Oceanider: havnymfer og børn af havet, personificeret ved guden Oceanus (Okeanos).

[†] En: Demogorgon? Eller Prometheus? — Dæmoner (l. 1) er her gode ånder.

[‡] hekatombe: 100 okser til ofring, eller en stor mængde dyr.

No change, no pause, no hope! Yet I endure.
 I ask the Earth, have not the mountains felt?
 I ask yon Heaven, the all-beholding Sun,
 Has it not seen? the Sea, in storm or calm,
 Heaven's ever-changing Shadow, spread below,
 Have its deaf waves not heard my agony?
 Ah me! alas, pain, pain ever, forever!

30

The crawling glaciers pierce me with the spears
 Of their moon-freezing crystals; the bright chains
 Eat with their burning cold into my bones.
 Heaven's wingèd hound, polluting from thy lips
 His beak in poison not his own, tears up
 My heart; and shapeless sights come wandering by,
 The ghastly people of the realm of dream,
 Mocking me: and the Earthquake-fiends are charged
 To wrench the rivets from my quivering wounds
 When the rocks split and close again behind;
 While from their loud abysses howling throng
 The genii of the storm, urging the rage
 Of whirlwind, and afflict me with keen hail.
 And yet to me welcome is day and night,
 Whether one breaks the hoar frost of the morn,
 Or starry, dim, and slow, the other climbs
 The leaden-coloured east; for then they lead
 The wingless, crawling Hours, one among whom
 — As some dark Priest hales the reluctant victim —
 Shall drag thee, cruel King, to kiss the blood
 From these pale feet, which then might trample thee
 If they disdained not such a prostrate slave.
 Disdain! Ah, no! I pity thee. What ruin
 Will hunt thee undefended through wide Heaven!
 How will thy soul, cloven to its depth with terror,
 Gape like a Hell within! I speak in grief
 Not exultation, for I hate no more
 As then ere misery made me wise. The Curse
 Once breathed on thee I would recall. Ye Mountains,
 Whose many-voicèd Echoes, through the mist
 Of cataracts, flung the thunder of that spell;
 Ye icy Springs, stagnant with wrinkling frost,
 Which vibrated to hear me, and then crept
 Shuddering through India; thou serenest Air,
 Through which the Sun walks burning without beams!
 And ye swift Whirlwinds, who on poisèd wings

40

50

60

Ingen forandring, intet ophold, intet håb! Dog jeg holder ud.
 Jeg spørger Jorden, har ikke bjergene følt?
 Jeg spørger hin Himmel — den altskuende Sol,
 har ikke den set? Havet, i storm eller vindstille
 himlens altid skiftende skygge udbredt nedenunder,*
 har dets døde bølger ikke hørt min kval?
 Åh ve! ak, smerte, smerte altid, for altid!

30

De krybende bræer gennemborer mig med
 deres månefrosne krystallers spyd; de blanke kæder
 æder med deres brændende kulde ind til mine knogler.
 Himlens vingede hund, besudlende fra dine læber
 sit næb i gift, der ikke er dens egen, sønderriver
 mit hjerte; og uformelige syn kommer vandrende forbi,
 det uhyggelige folk fra drømmenes rige,
 og håner mig; og jordskælvsdjævlene er beordret
 til at vride naglerne ud af mine dirrende sår,
 når klipperne flækker og lukker sig igen bagved;
 medens fra deres larmende afgrunde stormens gejster
 trænges hylende, hidsende hvirvelvindens raseri,
 og plager mig med skarpe hagl.

40

Og dog er for mig nat og dag velkommen,
 enten den ene bryder morgenens hvidgrå rimfrost,
 eller den anden, stjerneklar, dunkel og langsomt bestiger
 det blyfarvede øst; for så fører de
 deres vingeløse, kravlende Timer, en blandt hvilke
 — ligesom en mørk præst haler det modvillige offer —
 skal trække dig, grusomme konge, hen for at kysse blodet
 af disse blege fødder, som så kunne trampe på dig,
 hvis de ikke ringeagtede sådan en fodfalden slave.
 Ringeagter? Åh nej! jeg ynker dig. Hvilken undergang
 vil ikke da jage dig uforsvaret gennem den vide himmel!
 Hvordan vil ikke din sjæl, kløvet til sit dyb af rædsel,
 gabe som et helvede indeni! Jeg taler med sorg
 ikke jubel, for jeg hader ikke mere
 som dengang, før elendighed gjorde mig vis. Forbandelsen,
 jeg engang åndede på dig, ville jeg kalde tilbage. I bjerge
 hvis mangestemmige ekkoer gennem
 katarakters tåge, slyngede de ords torden;
 I iskolde kilder, stillestående med rynket rim,
 som vibrerede ved at høre mig og så sneg sig
 gysende gennem Indien! Du klareste luft,
 gennem hvilken solen går brændende uden stråler!†
 Og I hastige hvirvelvinde, som på sikre vinger

50

60

---

* Skygge: (spejl)billede.

† klareste, tyndeste luft: uden atmosfære brænder solen uden stråler. Se Dronning Mab, note 1.

Hung mute and moveless o'er yon hushed abyss,
 As thunder, louder than your own, made rock
 The orbèd world — if then my words had power,
 Though I am changed so that aught evil wish 70
 Is dead within; although no memory be
 Of what is hate — let them not lose it now!
 What was that curse? for ye all heard me speak.

First Voice (from the Mountains)

Thrice three hundred thousand years
 O'er the Earthquake's couch we stood:
 Oft, as men convulsed with fears,
 We trembled in our multitude.

Second Voice (from the Springs)

Thunderbolts had parched our water,
 We had been stained with bitter blood,
 And had run mute, 'mid shrieks of slaughter, 80
 Through a city and a solitude.

Third Voice (from the Air)

I had clothed, since Earth uprose,
 Its wastes in colours not their own;
 And oft had my serene repose
 Been cloven by many a rending groan.

Forth Voice (from the Whirlwinds)

We had soared beneath these mountains
 Unresting ages; nor had thunder,
 Nor yon Volcano's flaming fountains,
 Nor any power above or under
 Ever made us mute with wonder. 90

First Voice

But never bowed our snowy crest
 As at the voice of thine unrest.

Second Voice

Never such a sound before
 To the Indian waves we bore.
 A pilot asleep on the howling sea
 Leaped up from the deck in agony

hang tavse og ubevægelige over hin tyste afgrund,
 da torden, højere end jeres egen, fik den kugleformede
 verden til at rokke! Hvis mine ord dengang havde magt —
 selvom jeg er forandret så ethvert ondt ønske 70
 er dødt indeni; selvom ingen erindring er tilbage
 om hvad had er — så lad dem ikke tabe den nu!
 Hvad var den forbandelse? for I hørte mig alle tale.

Første stemme (fra Bjergene)

Tre gange trehundredetusinde år*
 stod vi over jordskælvets leje:
 tit, som mennesker forkrampet af angst,
 rystede vi talrige alle.

Anden stemme (fra Kilderne)

Tordenkiler havde udtørret vore vande,
 vi var blevet plettet af bittert blod
 og havde løbet stumme, blandt blodbadets skrig, 80
 gennem en by og en ørken.

Tredje stemme (fra Luften)

Jeg havde klædt, siden jorden opstod,
 dens øde strækninger i farver, der ikke er deres egne;†
 og ofte var min fredfyldte hvile
 blevet kløvet af mange flængende støn.

Fjerde stemme (fra Hvirvelvindene)

I umindelige urotider var vi steget højt
 under disse bjerge; heller ikke havde torden,
 eller hin vulkans flammende brønde
 eller nogen magt over eller under,
 nogensinde gjort os stumme af undren. 90

Første stemme

Men aldrig bøjede vor snedækkede kam sig
 som ved røsten af din uro.

Anden stemme

Aldrig før bar vi sådan en lyd
 til de indiske bølger.
 En styrmand sovende på det hylende hav
 sprang op fra dækket i pine,

---

* Et bud på jordens alder (*Garbo**, 180).

† farverne stammer fra lyset.

And heard, and cried, 'Ah, woe is me!'
And died as mad as the wild waves be.

Third Voice

By such dread words from Earth to Heaven
My still realm was never riven: 100
When its wound was closed, there stood
Darkness o'er the day like blood.

Forth Voice

And we shrank back: for dreams of ruin
To frozen caves our flight pursuing
Made us keep silence — thus — and thus —
Though silence is a hell to us.

The Earth. The tongueless caverns of the craggy hills
Cried, 'Misery!' then; the hollow Heaven replied,
'Misery!' And the Ocean's purple waves,
Climbing the land, howled to the lashing winds, 110
And the pale nations heard it, — 'Misery!'

Prometheus. I hear a sound of voices: not the voice
Which I gave forth. Mother, thy sons and thou
Scorn him, without whose all-enduring will
Beneath the fierce omnipotence of Jove,
Both they and thou had vanished like thin mist
Unrolled on the morning wind. Know ye not me,
The Titan? He who made his agony
The barrier to your else all-conquering foe?
O rock-embosomed lawns, and snow-fed streams, 120
Now seen athwart frore vapours, deep below,
Through whose o'ershadowing woods I wandered once
With Asia, drinking life from her loved eyes,
Why scorns the spirit which informs ye, now
To commune with me? me alone, who checked —
As one who checks a fiend-drawn charioteer —
The falsehood and the force of Him who reigns
Supreme, and with the groans of pining slaves
Fills your dim glens and liquid wildernesses?
Why answer ye not, still? Brethren!

The Earth. They dare not. 130

Prometheus. Who dares? for I would hear that curse again . . .
Ha, what an awful whisper rises up!
'Tis scarce like sound: it tingles through the frame
As lightning tingles, hovering ere it strike —

og hørte og råbte, 'Åh, ve mig!
og døde ligeså gal, som den vilde bølge kan være.

Tredje stemme

Af sådanne grufulde ord fra Jord til Himmel
blev mit stille rige aldrig splittet: 100
Da dets sår var lukket, stod der
mørke over dagen som blod.

Fjerde stemme

Og vi veg tilbage: for undergangsdrømme
der ledsagede vor flugt til frosne huler,
gjorde os stille — således — og således —
skønt stilhed for os er et helvede.

Jorden. De klippefulde højes tungeløse grotter
råbte: „Elendighed!” så svarede den hule himmel:
„Elendighed!” og havets purpurfarvede bølger
der besteg landet, hylede til de piskende vinde, 110
og de blege nationer hørte det: — „Elendighed!”*

Prometheus. Jeg hører en lyd af stemmer: ikke stemmen
jeg udsendte. Mor, dine sønner og du
foragter ham uden hvis altudholdende vilje,
under Jupiter overordentlige almagt,
både de og du ville være forsvundet, som let tåge
rullet ud på morgenvinden. Kender I mig ikke,
Titanen, ham der gjorde sin kval til
skranken mod jeres ellers altbesejrende fjende?
Oh! klippeomsluttede lysninger og snefodrede strømme, 120
nu set tværs gennem frossen damp, dybt nedenunder,
i hvis overskyggede skove jeg engang vandrede
med Asia og drak liv fra hendes elskede øjne,
hvorfor afviser ånden, som fylder jer, nu foragteligt
at tale med mig? mig alene, der standsede —
som en der standser en djæveltrukket stridsvogn —
falskheden og styrken hos ham, der hersker
øverst og fylder jeres dunkle dale og vildmarker
med hentærende slavers stønnen?
Hvorfor svarer I stadigvæk ikke? brødre!

Jorden. De vover det ikke. 130

Prometheus. Hvem vover det? For jeg vil høre den forbandelse
igen . . . ha, hvilken frygtindgydende hvisken stiger ikke op!
den er næppe en lyd, den sitrer gennem legemet
som et lyn sitrer, der svæver før det rammer —

* Jorden tror Prometheus er kuert. — L. 118. Jorden (Gaia) var mor til Titanerne.

Speak, Spirit! from thine inorganic voice
 I only know that thou art moving near
 And love. How cursed I him?

The Earth. How canst thou hear
 Who knowest not the language of the dead?

Prometheus. Thou art a living spirit; speak as they.

The Earth. I dare not speak like life, lest Heaven's fell King 140
 Should hear, and link me to some wheel of pain
 More torturing than the one whereon I roll.
 Subtle thou art and good; and though the Gods
 Hear not this voice, yet thou art more than God,
 Being wise and kind: earnestly hearken now.

Prometheus. Obscurely through my brain, like shadows dim,
 Sweep awful thoughts, rapid and thick — I feel
 Faint, like one mingled in entwining love.
 Yet 'tis not pleasure.

The Earth. No, thou canst not hear:
 Thou art immortal, and this tongue is known 150
 Only to those who die . . .

Prometheus. And what art thou,
 O, melancholy Voice?

The Earth. I am the Earth,
 Thy mother; she within whose stony veins,
 To the last fibre of the loftiest tree
 Whose thin leaves trembled in the frozen air,
 Joy ran, as blood within a living frame,
 When thou didst from her bosom, like a beam
 From sunrise, leap — a spirit of keen joy!
 And at thy voice her pining sons uplifted
 Their prostrate brows from the polluting dust, 160
 And our almighty Tyrant with fierce dread
 Grew pale — until his thunder chained thee here.

Then, see those million worlds which burn and roll
 Around us: their inhabitants beheld
 My spherèd light wane in wide heaven; the sea
 Was lifted by strange tempest, and new fire
 From earthquake-rifted mountains of bright snow
 Shook its portentous hair beneath Heaven's frown;
 Lightning and Inundation vexed the plains;
 Blue thistles bloomed in cities; foodless toads 170
 Within voluptuous chambers panting crawled;
 When Plague had fallen on man and beast and worm,
 And Famine, and black blight on herb and tree;
 And in the corn, and vines, and meadow-grass,

Tal, ånd! at dømmе efter din ulegemlige røst
ved jeg kun, at du bevæger dig i nærheden
og elsker. Hvordan forbandede jeg ham?

Jorden. Hvordan kan du høre,
der ikke kender de dødes sprog?

Prometheus. Du er en levende ånd; tal som dem.

Jorden. Jeg vover ikke at tale som livet, for at ikke himlens
grumme konge skal høre det og lænke mig til et hjul af smerte,* 140
mere martrende end det ene hvorpå jeg ruller.

Du er skarpsindig og god, og skønt Guderne
ikke hører denne stemme, så er du dog mere end Gud,†
idet du er vis og venlig: lyt nu alvorligt.

Prometheus. Utydeligt gennem min hjerne som dunkle skygger,
farer frygtindgydende tanker, rappe og tætfølgende. Jeg føler mig
svag, som én indblandet i sammenflettende elskov;
dog det er ikke nydelse.

Jorden. Nej, du kan ikke høre:
du er udødelig, og dette tungemål er kun kendt 150
af dem som dør . . .

Prometheus. Og hvad er du,
oh melankolske stemme?

Jorden. Jeg er Jorden,
din mor; hende inde i hvis stenede årer,
til den sidste fiber af det højeste træ,
hvis tynde blade bævede i den frosne luft,
glæde løb, som blod inde i et levende legeme,
da du, lig en stråle fra solopgangen,
sprang ud af hendes skød — en dybtfølt glædes ånd!
Og ved din røst opløftede hendes hentærede sønner
deres nedbøjede pander fra det besudlede støv, 160
og vor almægtige tyrann blev bleg af voldsom
skræk — indtil hans torden lænkede dig her.

Så, se de millioner verdener som brænder og ruller
omkring os: deres beboere så mit kugleformede
lys svinde på den vidtstrakte himmel; havet
blev løftet ved en sælsom storm og ny ild
fra jordskælvsrevnede bjerge af lysende sne,
rystede sit ildevarslende hår under himlens mørke;
lyn og oversvømmelse plagede sletterne;
blå tidsler blomstrede i byer; sultne tudser 170
kravlede gispende inden i vellystige kamre;
da pest var faldet på mennesket og dyr og orm
og hungersnød; og sort syge på plante og træ;
og i kornet og i vinranker og enggræs

* Ixions hjul. Et flammende, evigt drejende hjul hvorpå han var fastspændt af guderne som straf.

† ikke hører denne stemme: da Jorden taler i de dødeliges sprog.

Teemed ineradicable poisonous weeds
 Draining their growth, for my wan breast was dry
 With grief; and the thin air, my breath, was stained
 With the contagion of a mother's hate
 Breathed on her child's destroyer — ay, I heard
 Thy curse, the which, if thou rememberest not, 180
 Yet my innumerable seas and streams,
 Mountains, and caves, and winds, and yon wide air,
 And the inarticulate people of the dead,
 Preserve, a treasured spell. We meditate
 In secret joy and hope those dreadful words,
 But dare not speak them.

Prometheus.   Venerable mother!
 All else who live and suffer take from thee
 Some comfort; flowers, and fruits, and happy sounds,
 And love, though fleeting; these may not be mine.
 But mine own words, I pray, deny me not. 190

The Earth. They shall be told. Ere Babylon was dust,
 The Magus Zoroaster, my dead child,
 Met his own image walking in the garden.
 That apparition, sole of men, he saw.
 For know there are two worlds of life and death:
 One that which thou beholdest; but the other
 Is underneath the grave, where do inhabit
 The shadows of all forms that think and live
 Till death unite them and they part no more;
 Dreams and the light imaginings of men, 200
 And all that faith creates or love desires,
 Terrible, strange, sublime and beauteous shapes.
 There thou art, and dost hang, a writhing shade,
 'Mid whirlwind-shaken mountains; all the Gods
 Are there, and all the Powers of nameless worlds,
 Vast, sceptred Phantoms; heroes, men, and beasts;
 And Demogorgon, a tremendous Gloom;
 And he, the Supreme Tyrant, throned
 Of burning Gold. Son, one of these shall utter
 The curse which all remember. Call at will 210
 Thine own ghost, or the ghost of Jupiter,
 Hades, or Typhon, or what mightier Gods
 From all-prolific evil, since thy ruin,
 Have sprung, and trampled on my prostrate sons —
 Ask, and they must reply: so the revenge
 Of the Supreme may sweep through vacant shades,
 As rainy wind through the abandoned gate

vrimlede uudryddeligt giftigt ukrudt,
 der drænede deres vækst, for mit udtærede bryst var tørt
 af sorg; og den tynde luft, min ånde, var befængt*
 med smitten af en mors had,
 udøst på hendes børns ødelægger — ja, jeg hørte
 din forbandelse, som, hvis du ikke husker den, 180
 mine talløse have og floder,
 bjerge og huler og vinde og hin vidtstrakte luft
 og de dødes umælende folk
 endnu bevarer, en skattet besværgelse. Vi tænker
 med hemmelig glæde og håb på de grufulde ord,
 men vover ikke at sige dem.

Prometheus. Ærværdige mor!
 alt andet som lever og lider, modtager nogen trøst
 fra dig; blomster og frugt og lykkelige lyde
 og kærlighed, skønt flygtig; disse er måske ikke mine,
 men jeg ber', nægt mig ikke mine egne ord. 190

Jorden. De skal blive fortalt. Før Babylon blev støv
 mødte mageren Zarathustra, mit døde barn,
 sit eget billede gå omkring i haven.
 Dette syn så han alene af mennesker.
 For vid, at der er to verdener af liv og død:
 Den ene er den, du beskuer; men den anden
 er neden under graven, hvor skyggerne
 af alle skabninger, som tænker og lever,
 bor indtil døden forener dem, og de ikke mere skilles;
 drømme og menneskers lyse forestillinger 200
 og alt som tro skaber, eller kærlighed ønsker,
 forfærdelige, mærkelige, sublime og skønne former.
 Der er du og hænger, en visnende skygge,
 midt blandt hvirvelvindrystede bjerge; alle Guderne
 er der og alle navnløse verdeneres magter,
 vældige, besceptrede gøglebilleder; helte, mennesker og dyr;
 og Demogorgon, et skrækindjagende mørke;†
 og han, den øverste tyran, tronet
 på brændende guld. Søn, en af disse skal udtale 210
 forbandelsen, som alle husker. Kald som du vil
 på dine egne spøgelse eller Jupiters spøgelse,
 Hades eller Tyfon, eller hvad der fra mægtigere Guder
 af altynglende ondskab, siden din undergang,
 er opstået og har trampet på mine fodfaldne sønner —
 spørg, og de må svare: således må
 den Øverstes hævn fare gennem tomme skygger,
 som regnfuld vind gennem et sammenstyrtet

* Se Note. Akt 1, 177 i noten til digtet.

† Demogorgon: se senere. — L. 212: Tyfon. En uhyggelig gigant, søn af Gaia.

Of a fallen palace.

Prometheus. Mother, let not aught
Of that which may be evil, pass again
My lips, or those of aught resembling me — 220
Phantasm of Jupiter, arise, appear!

Ione.

My wings are folded o'er mine ears:
My wings are crossed o'er mine eyes:
Yet through their silver shade appears,
And through their lulling plumes arise,
A Shape, a throng of sounds;
May it be no ill to thee
O thou of many wounds!
Near whom, for our sweet sister's sake,
Ever thus we watch and wake. 230

Panthea.

The sound is of whirlwind underground,
Earthquake, and fire, and mountains cloven;
The Shape is awful like the sound,
Clothed in dark purple, star-inwoven.
A sceptre of pale gold
To stay steps proud, o'er the slow cloud
His veinèd hand doth hold.
Cruel he looks, but calm and strong,
Like one who does, not suffers, wrong.

Phantasm of Jupiter. Why have the secret powers of this strange world
Driven me, a frail and empty phantom, hither 241
On direst storms? What unaccustomed sounds
Are hovering on my lips, unlike the voice
With which our pallid race hold ghastly talk
In darkness? And, proud Sufferer, who art thou?

Prometheus. Tremendous Image, as thou art must be
He whom thou shadowest forth. I am his foe,
The Titan. Speak the words which I would hear,
Although no thought inform thine empty voice.

The Earth. Listen! And though your echoes must be mute, 250
Grey mountains, and old woods, and haunted springs,
Prophetic caves, and isle-surrounding streams,
Rejoice to hear what yet ye cannot speak.

Phantasm. A spirit seizes me and speaks within:
It tears me as fire tears a thunder-cloud.

slots forladte port.

Prometheus. Mor, lad ikke noget
der kan være ondt igen komme over mine
læber, eller dem på noget, der ligner mig — 220
Jupiters Ådebillede, stig op, kom til syne!

Ione

Mine vinger er foldede over mine øre:
mine vinger er krydsede over mine øjne:
dog en form kommer til syne gennem
deres sølvskygge, og en vrimmel af lyde
stiger op gennem deres lullende fjer:
gid det ikke blive dig til skade,
oh du af mange sår!
nær hvem, for vores elskede søsters skyld,*
vi altid holder vagt og våger. 230

Panthea

Det er lyden af underjordiske hvirvelvinde,
jordskælv og ild og kløvede bjerge;
formen er frygtindgydende som lyden,
klædt i mørk purpur, stjerneindvævet.
Et scepter af blegt guld
til støtte for stolte skridt hen over den langsomme sky,
holder hans årede hænder.
Grusom ser han ud, men rolig og stærk
som en der øver, men ikke lider uret.

Jupiters Ådebillede. Hvorfor har denne sælsomme verdens 240
hemmelige magter drevet mig, et svagt og tomt fantom,
herhen på mest rædsomme storme? Hvilke uvante lyde
svæver på mine læber, ulig stemmen
vor blege race føre uhyggelig tale med
i mørke? Og stolte Lidende, hvem er du?

Prometheus. Gruopvækkende billede, som du er,
må han være, som du lader ane. Jeg er hans fjende,
Titanen. Tal de ord, som jeg gerne vil høre,
selv om ingen tanke fylder din tomme røst.

Jorden. Lyt! Og skønt jeres ekkoer må være stumme, 250
så fryd jer grå bjerge og gamle skove og hjem søgte kilder,
profetiske huler og øomringende floder
ved at høre, hvad I dog ikke kan sige.

Ådebilledet. En ånd griber mig og taler indeni:
Den splitter mig, som ild splitter en tordensky.

---

* søde søster: Asia.

Panthea. See, how he lifts his mighty looks, the heaven
Darkens above.

Ione. He speaks! O shelter me!

Prometheus. I see the curse on gestures proud and cold,
And looks of firm defiance, and calm hate,
And such despair as mocks itself with smiles, 260
Written as on a scroll . . . yet speak! — O speak!

Phantasm

Fiend, I defy thee! with a calm, fixed mind,
All that thou canst inflict I bid thee do;
Foul Tyrant both of Gods and Humankind,
One only being shalt thou not subdue.
Rain then thy plagues upon me here,
Ghastly disease, and frenzying fear;
And let alternate frost and fire
Eat into me, and be thine ire
Lightning, and cutting hail, and legioned forms 270
Of furies, driving by upon the wounding storms.

Ay, do thy worst. Thou art Omnipotent.
O'er all things but thyself I gave thee power,
And my own will. Be thy swift mischiefs sent
To blast mankind, from yon ethereal tower.
Let thy malignant spirit move
In darkness over those I love:
On me and mine I imprecate
The utmost torture of thy hate;
And thus devote to sleepless agony, 280
This undeclining head while thou must reign on high.

But thou, who art the God and Lord — O, thou,
Who fillest with thy soul this world of woe,
To whom all things of Earth and Heaven do bow
In fear and worship — all-prevailing foe!
I curse thee! let a sufferer's curse
Clasp thee, his torturer, like remorse,
Till thine Infinity shall be
A robe of envenomed agony,
And thine Omnipotence a crown of pain, 290
To cling like burning gold round thy dissolving brain.

Heap on thy soul, by virtue of this Curse,
Ill deeds, then be thou damned, beholding good;

Panthea. Se, hvordan han løfter sit magtfulde blik, himlen mørkner ovenover.

Ione. Han taler! Oh skærm mig!

Prometheus. Jeg ser forbandelsen på stolte og kolde fagter og en hård, trodsig mine og roligt had, og sådan fortvivlelse som spotter sig selv med smil, skrevet som på en skriftrulle . . . dog tal — Oh tal! 260

Åndebilledet

„Fjende jeg udfordrer dig, med et roligt og fast sind, alt hvad du kan volde, beder jeg dig gøre; både Guders og menneskehedens afskyelige tyrann, et eneste væsen skal du ikke betvinge. Regn så her dine plager på mig, uhyggelig sygdom og angstens vanvid; og lad skiftevis frost og ild æde sig ind i mig, og lad din vrede være lyn og skærende hagl og talløse former af furier, der jager forbi på de sårende storme. 270

„Ja, gør dit værste. Du er almægtig. Over alle ting, bortset fra dig selv og min vilje, gav jeg dig magt. Lad din hurtige fortræd sendes ud* fra hint luftige tårn for at ødelægge menneskeheden. Lad din onde ånd trække sit mørke over dem, jeg elsker: på mig og mine nedkalder jeg dit hads yderste pinsel; og således vie til søvnløs kval dette usynkende hoved, mens du skal herske i det høje. 280

„Men du, som er Guden og herre — Oh du som fylder denne sorgfulde verden med din sjæl, for hvem alle jordens og himlens ting bøjer sig i frygt og tilbedelse — altsejrende fjende! Jeg forbander dig! lad en lidendes forbandelse knuge dig, hans martrer, ligesom anger, indtil din uendelighed skal være en kåbe af forgiftet pine; og din almagt, en smertens krone til at klæbe sig som brændende guld omkring din smeltende hjerne. 290

„Hob, i kraft af denne forbandelse, onde gerninger på din sjæl; vær du så fordømt, idet du skuer de gode;†

* At Prometheus gav Jupiter magt: se akt 2,4 l. 43-46.

† skuer de gode: 'idet han kender himlens salighed, men ikke kan tage del i den' (*Baker*, 98).

Both infinite as is the Universe,
 And thou, and thy self-torturing solitude.
 An awful image of calm power
 Though now thou sittest, let the hour
 Come, when thou must appear to be
 That which thou art internally,
 And after many a false and fruitless crime 300
 Scorn track thy lagging fall through boundless space and time.

Prometheus. Were these my words, O Parent?

The Earth. They were thine.

Prometheus. It doth repent me: words are quick and vain;
 Grief for awhile is blind, and so was mine.
 I wish no living thing to suffer pain.

The Earth

Misery, Oh misery to me,
 That Jove at length should vanquish thee.
 Wail, howl aloud, Land and Sea,
 The Earth's rent heart shall answer ye.
 Howl, Spirits of the living and the dead, 310
 Your refuge, your defence, lies fallen and vanquishèd.

First echo

Lies fallen and vanquishèd!

Second echo

Fallen and vanquishèd!

Ione.

Fear not: 'tis but some passing spasm,
 The Titan is unvanquished still.
 But see, where through the azure chasm
 Of yon forked and snowy hill
 Trampling the slant winds on high
 With golden-sandalled feet, that glow
 Under plumes of purple dye, 320
 Like rose-ensanguined ivory,
 A Shape comes now,
 Stretching on high from his right hand
 A serpent-cinctured wand.

ad du og din selvmartrende ensomhed
 begge være endeløse som dette univers.
 Skønt du nu sidder som et frygtindgydende billede
 på rolig magt, lad timen komme
 hvor du må vise dig at være,
 som det du er inderst inde;
 og lad efter mange falske og frugtesløse forbrydelser, 300
 oragt spore dit langsomme fald gennem grænseløst rum og tid.”
[Åndebilledet forsvinder.]

Prometheus. Var disse mine ord, Oh Forælder?

Jorden. De var dine.

Prometheus. Det gør mig ondt: ord er hurtige og
 forgæves; sorg for en tid er blind, og således var min.
 Jeg ønsker intet levende lider smerte.*

Jorden

Elendighed, oh elendighed for mig,
 at Jupiter til sidst skulle besejre dig.
 Bryd ud i klage, hyl højt land og hav,
 Jordens sønderrevne hjerte skal svare jer.
 Hyl, levendes og dødes ånder; 310
 jeres tilflugtssted, jeres forsvar ligger styrtet og besejret.

Første Ekko

Ligger styrtet og besejret!

Andet Ekko

Styrtet og besejret!

Ione

Bliv ikke bange: det er blot en flygtig krampe,
 Titanen er stadig ubesejret.
 Men se hvor gennem det azurblå svælg
 af hin gaffelformede og snedækkede fjeld,†
 trampende på de skrå vinde i det høje
 med gyldne sandalklædte fødder, der gløder
 under purpurfarvede fjer, 320
 lig rosablodplettet elfenben,
 en form nu kommer,
 og strækker med sin højre hånd
 en slangeomvundet tryllestav i vejret.

* Ved at afstå fra hævn bryder Prometheus den onde kæde at gengælde ondt med ondt, dermed banes vejen for hans endelige sejr.

† Det bjerg Prometheus er lænket til, jf. sceneangivelsen i begyndelsen af akten.

Panthea. 'Tis Jove's world-wandering herald, Mercury.

Ione.

And who are those with hydra tresses
And iron wings that climb the wind,
Whom the frowning God represses
Like vapours steaming up behind,
Clanging loud, an endless crowd —

330

Panthea

These are Jove's tempest-walking hounds,
Whom he gluts with groans and blood,
When charioted on sulphurous cloud
He bursts Heaven's bounds.

Ione.

Are they now led, from the thin dead
On new pangs to be fed?

Panthea

The Titan looks as ever, firm, not proud.

First Fury. Ha! I scent life!

Second Fury. Let me but look into his eyes!

Third Fury. The hope of torturing him smells like a heap
Of corpses to a death-bird after battle.

340

First Fury. Darest thou delay, O Herald! take cheer, Hounds
Of Hell — what if the Son of Maia soon
Should make us food and sport — who can please long
The Omnipotent?

Mercury. Back to your towers of iron,
And gnash, beside the streams of fire and wail,
Your foodless teeth! . . . Geryon, arise! and Gorgon,
Chimæra, and thou Sphinx, subtlest of fiends,
Who ministered to Thebes Heaven's poisoned wine,
Unnatural love, and more unnatural hate:
These shall perform your task.

First Fury. Oh, mercy! mercy!
We die with our desire — drive us not back!

350

Panthea. Det er Jupiters verdensomvandrende budbringer, Merkur.

Ione

Og hvem er de med hydralokker
og jernvinger, der bestiger vinden,
som den vrede Gud holder nede,
lig dampe der vælder op bagved,
skrigende højt, en endeløs skare —

330

Panthea

De er Jupiters stormgående hunde,
som han mætter med stønnen og blod,
når kørende på en svovlsky
han sprænger himlens grænser.

Ione

Er de nu ført bort fra de tynde døde,
for at blive fodret med nye smerter?

Panthea.

Titanen ser ud som altid, beslutsom, ikke stolt.

Første Furie. Ha! jeg vejrer liv!

Anden Furie. Lad mig se ind i hans øjne!

Tredje Furie. Håbet om at martre ham lugter, som en hob
af lig lugter for en dødsfugl efter slaget.

340

Første Furie. Vover du at nøle, oh budbringer? Vær muntre,
helvedshunde — hvad om Maias søn snart
skaffede os mad og adspredelse? Hvem kan længe gøre
den Almægtige tilpas?

Merkur. Tilbage til jeres jerntårne,
og skær ved siden af ildens og jammerens floder*
jeres madløse tænder! — Gerjones, stig op! og Gorgon,†
Kimære og du Sfinks, snedigste af fjender,
som til Theben sørgede for himlens forgiftede vin,
unaturlig kærlighed, og mere unaturligt had:‡
disse skal udføre jeres hverv.

Første Furie. Oh, nåde! nåde!
Vi dør med vort begær — driv os ikke tilbage!§

350

* Hentyder til to floder i Hades: Pyriflegethon og Kokytos.

† Gerjones, Gorgon og Khimaria: tre monstre fra den græske mytologi.

‡ Sfinksen hvis gåde Ødipus løste. Han giftede sig med sin mor, og hans to sønner dræbte hinanden.

§ De er legemliggørelsen af begær efter grusomheder og dør, hvis de ikke kan begære (Matthews).

Mercury. Crouch then in silence. —

Awful Sufferer!

To thee unwilling, most unwillingly
 I come, by the great Father's will driven down,
 To execute a doom of new revenge.
 Alas! I pity thee, and hate myself
 That I can do no more — aye from thy sight
 Returning, for a season, Heaven seems Hell,
 So thy worn form pursues me night and day,
 Smiling reproach. Wise art thou, firm and good,³ 360
 But vainly wouldst stand forth alone in strife
 Against the Omnipotent; as yon clear lamps
 That measure and divide the weary years
 From which there is no refuge, long have taught
 And long must teach. Even now thy Torturer arms
 With the strange might of unimagined pains
 The powers who scheme slow agonies in Hell,
 And my commission is to lead them here,
 Or what more subtle, foul, or savage fiends
 People the abyss, and leave them to their task. 370
 Be it not so! . . . there is a secret known
 To thee, and to none else of living things,
 Which may transfer the sceptre of wide Heaven,
 The fear of which perplexes the Supreme:
 Clothe it in words, and bid it clasp his throne
 In intercession; bend thy soul in prayer,
 And like a suppliant in some gorgeous fane,
 Let the will kneel within thy haughty heart:
 For benefits and meek submission tame
 The fiercest and the mightiest.

Prometheus. Evil minds 380
 Change good to their own nature. I gave all
 He has; and in return he chains me here
 Years, ages, night and day: whether the Sun
 Split my parched skin, or in the moony night
 The crystal-wingèd snow cling round my hair,
 Whilst my belovèd race is trampled down
 By his thought-executing ministers.
 Such is the tyrant's recompense — 'tis just:
 He who is evil can receive no good;
 And for a world bestowed, or a friend lost, 390
 He can feel hate, fear, shame — not gratitude:
 He but requites me for his own misdeed.
 Kindness to such is keen reproach, which breaks

Mercur. Kryb da sammen i stilhed. —

Ærefrygtindgydende lidende,

til dig uvillig, højst uvilligt
 kommer jeg, tvunget herved af den store Fars vilje,
 for at fuldbyrde en ny hævnns dom.
 Ak! jeg ynker dig og hader mig selv,
 at jeg ikke kan gøre mere — ja, når jeg vender tilbage
 fra synet af dig, synes himlen helvede for en tid,
 sådan forfølger din udslidte skikkelse mig nat og dag,
 smilende bebrejdelse. Vis er du, beslutsom og god, 360
 men forgæves ville du stå alene i strid
 mod den Almægtige; som hine klare lamper,
 der måler og deler de trætte år,
 for hvilke der ikke er nogen tilflugt, længe har belært
 og længe skal belære os om. Netop nu bevæbner din martrer,
 med utænkelige smerters sælsomme styrke,
 magterne, som planlægger langvarige pinsler i helvede,
 og min bemyndigelse er at lede dem eller hvilke
 mere listige, hæslige og grusomme djævle, der befolker
 afgrunden, herhen og overlade dem til deres arbejde. 370
 Gid det ikke var sådan! . . . der er en hemmelighed,*
 du og ingen anden levende kender,
 der kan give den vide Himmels scepter videre,
 og gør den Øverste rådvild af frygt:
 klæd det i ord, og bed det omfavne hans trone
 i forbøn; bøj din sjæl i bøn
 og som en inderligt bedende i en pragtfuldt helligdom,
 lad viljen knæle i dit stolte hjerte:
 for gaver og ydmyg underkastelse tæmmer
 den vildeste og mægtigste.

Prometheus.   Onde sind 380
 forvandler det gode til deres egen natur. Alt det han har,
 gav jeg; og til gengæld lænker han mig her
 i år, tidsaldre, nat og dag: hvad enten solen
 sprækker min forbrændte hud, eller i månenatten
 den krystalvingede sne svøber sig omkring mit hår,
 medens min højt elskede slægt bliver trådt ned†
 af hans tanke-udførende tjenere.
 Sådan er tyrannens belønning — dét er retfærdigt:
 han som er ond kan ikke modtage noget godt;
 og for en skænket verden eller mistet ven 390
 kan han føle had, frygt, skam — ikke taknemmelighed:
 han lønner mig kun for sine egne misgerninger.
 Venlighed mod en sådan er bidende bebrejdelse,

* 'hemmelighed' og l. 396 'skæbnesvangre ord': se Note Akt 1, 396 i noten til digtet.

† slægt: menneskene.

With bitter stings the light sleep of Revenge.
 Submission, thou dost know I cannot try:
 For what submission but that fatal word,
 The death-seal of mankind's captivity,
 Like the Sicilian's hair-suspended sword,
 Which trembles o'er his crown, would he accept,
 Or could I yield? — which yet I will not yield. 400
 Let others flatter Crime where it sits throned
 In brief Omnipotence; secure are they:
 For Justice, when triumphant, will weep down
 Pity, not punishment, on her own wrongs,
 Too much avenged by those who err. I wait,
 Enduring thus, the retributive hour
 Which since we spake is even nearer now.
 But hark, the hell-hounds clamour: fear delay:
 Behold! Heaven lowers under thy Father's frown.

Mercury. Oh, that we might be spared — I to inflict 410
 And thou to suffer! Once more answer me:
 Thou knowest not the period of Jove's power?
Prometheus. I know but this, that it must come.
Mercury. Alas!
 Thou canst not count thy years to come of pain?
Prometheus. They last while Jove must reign: nor more, nor less
 Do I desire or fear.
Mercury. Yet pause, and plunge
 Into Eternity, where recorded time,
 Even all that we imagine, age on age,
 Seems but a point, and the reluctant mind
 Flags wearily in its unending flight, 420
 Till it sink, dizzy, blind, lost, shelterless;
 Perchance it has not numbered the slow years
 Which thou must spend in torture, unreprieved?
Prometheus. Perchance no thought can count them, yet they pass.
Mercury. If thou might'st dwell among the Gods the while
 Lapped in voluptuous joy?
Prometheus. I would not quit
 This bleak ravine, these unrepentant pains.
Mercury. Alas! I wonder at, yet pity thee.
Prometheus. Pity the self-despising slaves of Heaven,
 Not me, within whose mind sits peace serene. 430
 As light in the sun, throned . . . How vain is talk!
 Call up the fiends.
Ione. O sister, look! White fire

der med bitre stik afbryder hævnens lette søvn.
 Underkastelse, ved du jo, jeg ikke kan forsøge:
 for hvilken underkastelse bortset fra hine skæbnesvangre ord,
 dødsseglet på menneskehedens fangenskab
 der lig sicilianerens hårophængte sværd*
 bæver over hans krone, ville han godtage,
 eller kunne jeg give? – det jeg dog ikke vil give. 400
 Lad andre smigre forbrydelse, hvor den sidder tronet
 i kortvarig almagt; de er sikre:
 thi retfærdighed, når sejrrig, vil græde
 medynk, ikke straf, ned på den uret der overgår hende,
 som hævnnes for meget af de vildfarne. Jeg venter,†
 mens jeg således holder ud, på gengældelsens time,
 som mens vi har talt, endog er nærmere nu.
 Men lyt, helvedshundene glammer: frygter forsinkelse:
 se! himlen mørkner under din Fars skulen. 410
     Merkur. Oh, at vi måtte blive skånet – jeg for at volde,
 og du for at lide! Endnu engang svar mig:
 kender du ikke sluttidspunktet for Jupiters magt?
     Prometheus. Jeg ved kun dette, at det må komme.
     Merkur. Ak!
 kan du ikke tælle dine kommende år af smerte?
     Prometheus. De vil vare så længe Jupiter hersker: hverken mere,
 ikke mindre ønsker jeg eller frygter.
     Merkur. Dog tøv nu, og styrt
 ned i evigheden, hvor den målte tid,
 selv alt hvad vi kan forestille os, tidsalder efter tidsalder,
 synes blot et punkt, og det modvillige sind
 flagrer træt i sin uendelige flugt, 420
 indtil det synker svimmelt, blindt, fortabt, ubeskyttet;
 måske har det ikke talt de langsomme år,
 som du må tilbringe i pinsel, uden ophør.
     Prometheus. Måske kan ingen tanke tælle dem, dog går de hen.
     Merkur. Hvis du kunne bo blandt Guderne en stund,
 indsvøbt i vellystig glæde?
     Prometheus. Jeg ville ikke forlade
 denne vindblæste kløft, disse uangrede smerter.
     Merkur. Ak! jeg undres, dog ynker jeg dig.
     Prometheus. Ynk himlens selvforagtende slaver,
 ikke mig, i hvis sind fred sidder uforstyrret 430
 som lys tronet i solen . . . Hvor tale er forgæves!
 Kald fjenderne frem.
     Ione. Oh søster, se! Hvid ild

---

* Damoklessværd.

† Linje 403-5: den hårdeste straf for lovbrudere var selve det, at de havde begået forbrydelsen; de vildfarne er dem som ikke har indset dette, derfor straffer de for hårdt.

Has cloven to the roots yon huge snow-loaded cedar;
How fearfully God's thunder howls behind!

Mercury. I must obey his words and thine — alas!
Most heavily remorse hangs at my heart!

Panthea. See where the child of Heaven, with wingèd feet,
Runs down the slanted sunlight of the dawn.

IONE. Dear sister, close thy plumes over thine eyes
Lest thou behold and die: they come — they come 440
Blackening the birth of day with countless wings,
And hollow underneath, like death.

First Fury. Prometheus!

Second Fury. Immortal Titan!

Third Fury. Champion of Heaven's slaves!

Prometheus. He whom some dreadful voice invokes is here,
Prometheus, the chained Titan. Horrible forms,
What and who are ye? Never yet there came
Phantasms so foul through monster-teeming Hell
From the all-miscreative brain of Jove;
Whilst I behold such execrable shapes, 450
Methinks I grow like what I contemplate,
And laugh and stare in loathsome sympathy.

First Fury. We are the ministers of pain, and fear,
And disappointment, and mistrust, and hate,
And clinging crime; and as lean dogs pursue
Through wood and lake some struck and sobbing fawn,
We track all things that weep, and bleed, and live,
When the great King betrays them to our will.

Prometheus. O many fearful natures in one name,
I know ye, and these lakes and echoes know 460
The darkness and the clangour of your wings.
But why more hideous than your loathed selves
Gather ye up in legions from the deep?

Second Fury. We knew not that: Sisters, rejoice, rejoice!

Prometheus. Can aught exult in its deformity?

Second Fury. The beauty of delight makes lovers glad,
Gazing on one another: so are we.
As from the rose which the pale priestess kneels
To gather for her festal crown of flowers
The aerial crimson falls, flushing her cheek,
So from our victim's destined agony 470
The shade which is our form invests us round,
Else we are shapeless as our mother Night.

har kløvet hin kæmpemæssige snetyngede cedertræ til rødderne;
hvor skrækkeligt Guds torden hyler bagved!

Merkur. Jeg må adlyde hans ord og dine — ak!
Det tungeste samvittighedsnag hænger ved mit hjerte!

Panthea. Se hvor himlens barn med vingede fødder*
løber ned af daggryets skrå sollys.

Ione. Kære søster, læg dine fjer over dine øjne,
for at du ikke ser og dør — de kommer, de kommer, 440
sortnende dagens fødsel med talløse vinger,
og er hule nedenunder, lig døden.†

Første Furie. Prometheus!

Anden Furie. Udødelige Titan!

Tredje Furie. Forkæmper for himlens slaver!

Prometheus. Ham, som en grufuld røst påkalder, er her,
Prometheus, den lænkede Titan. Rædselsfulde skikkelser,
hvad og hvem er I? Aldrig før kom så ækle
åndeskikkelser gennem det monstermyldrende helvede
fra Jupiters altvanskabende hjerne;
medens jeg beskuer sådanne forhadte former,
forekommer det mig jeg bliver, som det jeg betragter, 450
og ler og glor i kvalmende medfølelse.

Første Furie. Vi er tjenere for smerte og angst
og skuffelse og mistro og had
og vedvarende forbrydelse; og som magre hunde forfølger
en ramt og hulkende dåkalv gennem skov og sø,
sporer vi alt, der græder og bløder og lever,
når den store Konge forråder dem til vor vilje.

Prometheus. Oh mange frygtelige væsener med samme navn,
jeg kender jer, og disse søer og ekkoer kender
jeres vingers mørke og slaglyd. 460
Men hvorfor kommer I, mere hæslige samlet
end jeres afskyede selv, i talløs mængde op fra dybet?‡

Anden Furie. Det vidste vi ikke: Søstre, fryd jer, fryd jer!

Prometheus. Kan noget juble over sin vanskabthed?

Anden Furie. Frydens skønhed gør elskende glade,
idet de stirrer på hinanden: således er vi.
Ligesom fra rosen, den blege præstinde knæler ned
for at samle til sin blomsterfestkrone,
og det luftige højrøde falder og rødmer hendes kind,
således indhyles vi af skyggen, som er vor skikkelse, 470
af vort offers tildelte pine,
ellers er vi formløse, som vor mor natten.

* Himlens barn: Merkur var søn af Jupiter.

† Furierne er i følgende forskellige roller legemliggørelsen af Prometheus fristelse til at fortvivle.
— egentlig er de uden form; smgl. linje 470-72.

‡ De er mere hæslige i samlet flok, en summen af deres hæslighed.

Prometheus. I laugh your power, and his who sent you here,
To lowest scorn. — Pour forth the cup of pain.

First Fury. Thou thinkest we will rend thee bone from bone,
And nerve from nerve, working like fire within?

Prometheus. Pain is my element, as hate is thine;
Ye rend me now: I care not.

Second Fury. Dost imagine
We will but laugh into thy lidless eyes?

Prometheus. I weigh not what ye do, but what ye suffer, 480
Being evil. Cruel was the Power which called
You, or aught else so wretched, into light.

Third Fury. Thou think'st we will live through thee, one by one,
Like animal life, and though we can obscure not
The soul which burns within, that we will dwell
Beside it, like a vain loud multitude
Vexing the self-content of wisest men:
That we will be dread thought beneath thy brain,
And foul desire round thine astonished heart,
And blood within thy labyrinthine veins 490
Crawling like agony?

Prometheus. Why, ye are thus now;
Yet am I king over myself, and rule
The torturing and conflicting throngs within,
As Jove rules you when Hell grows mutinous.

Chorus of Furies

From the ends of the earth, from the ends of the earth,
Where the night has its grave and the morning its birth,

Come, come, come!

Oh, ye who shake hills with the scream of your mirth,
When cities sink howling in ruin; and ye
Who with wingless footsteps trample the sea, 500
And close upon Shipwreck and Famine's track,
Sit chattering with joy on the foodless wreck;

Come, come, come!

Leave the bed, low, cold, and red,
Strewed beneath a nation dead;
Leave the hatred, as in ashes
Fire is left for future burning,
It will burst in bloodier flashes
When ye stir it, soon returning:
Leave the self-contempt implanted 510
In young spirits, sense-enchanted,
Misery's yet unkindled fuel;

Prometheus. Med min dybeste hån ler jeg af jeres magt og hans, som har sendt jer her. — Skænk smertens bæger.

Første Furie. Du tror vi vil sønderrive dig ben for ben, og nerve for nerve, arbejde som ild indeni?

Prometheus. Smerte er mit element, som had er jeres; I sønderriver mig nu: det er mig det samme.

Anden Furie. Forestiller du dig, at vi kun vil le ind i dine altid åbne øjne?*

Prometheus. Jeg vejer ikke hvad I gør, men hvad I lider, da I er onde. Grusom var magten som kaldte jer eller overhovedet noget andet så usselt, frem i lyset. 480

Tredje Furie. Du tror vi vil leve i kraft af dig, én for én, som animalsk liv, og skønt vi ikke kan formørke sjælen, som brænder indeni, at vi vil bo ved siden af din som en pralende larmende mængde og ærgre de viseste mænds selvtilfredshed: at vi vil være grupvækkende tanker under din hjerne, og skændigt begær omkring dit forbløffede hjerte og blod i dine labyrintiske årer, krybende som pine? 490

Prometheus. Ja, sådan er I jo nu: dog jeg er konge over mig selv og styrer den martrende og stridende vrimmel indeni, ligesom Jupiter styrer jer når helvede bliver oprørsk.

Furiernes Kor

Fra jordens yderste grænser, fra jordens yderste grænser,
hvor natten har sin grav og morgenen sin fødsel,
kom, kom, kom!

Oh I som ryster højene med jeres lystige skrig,
når byer synker hylende i ruiner: og I
som med vingeløse fodtrin tramper på havet,
og nær ved skibbrud og hungersnøds spor 500
sidder og snakker glade på det madløse vraggods;
kom, kom, kom!

Forlad sengen, lav, kold og rød,
strøet under en død nation;
forlad hadet, som når i aske
bålet er efterladt til senere brænding,
det vil bryde ud i blodigere glimt
når I rager op i den, idet I snart vender tilbage;
forlad selvforagten, indplantet 510
i unge sanseforheksede ånder,
elendigheds endnu utændte brændsel;

* altid åbne øjne: da han aldrig sover.

Leave Hell's secrets half unchanted
 To the maniac dreamer: cruel
 More than ye can be with hate
 Is he with fear.

Come, come, come!
 We are steaming up from Hell's wide gate
 And we burthen the blast of the atmosphere,
 But vainly we toil till ye come here.

520

Ione. Sister, I hear the thunder of new wings.

Panthea. These solid mountains quiver with the sound
 Even as the tremulous air: their shadows make
 The space within my plumes more black than night.

First Fury

Your call was as a wingèd car,
 Driven on whirlwinds fast and far;
 It rapped us from red gulfs of war.

Second Fury

From wide cities, famine-wasted —

Third Fury

Groans half heard, and blood untasted —

Fourth Fury

Kingly conclaves stern and cold,
 Where blood with gold is bought and sold;

530

First Fury

From the furnace, white and hot,
 In which —

A Fury.

Speak not: whisper not:
 I know all that ye would tell,
 But to speak might break the spell
 Which must bend the Invincible,
 The stern of thought;
 He yet defies the deepest power of Hell.

A Fury

Tear the veil!

forlad helvedes halvt usungne hemmeligheder
til den gale drømmer: mere grusom
end I kan være af had,
er han af frygt.

kom, kom, kom!

Vi strømmer op fra helvedes brede port
og belæsser atmosfærens vinde,
men indtil I kommer slider vi forgæves.*

520

Ione. Søster, jeg hører nye vingers torden.

Panthea. Disse massive bjerge dirrer ved lyden
netop som den skælvende luft: deres skygge gør
rummet mellem mine fjer mere sort end natten.

Første Furie

Jeres kalden var som en vinget vogn,
kørt hurtigt og langt bort på hvirvelvinde;
den bar os bort fra kriges røde svælg.

Anden Furie

Fra vidtstrakte hunger-ødet byer —

Tredje Furie

Halvt hørte støn og usmagt blod —

Fjerde Furie

Streng og kolde kongelige rådsherrer,
hvor blod købes og sælges med guld;

530

Femte Furie

Fra den hvide og varme ovn,
i hvilken —

En Furie

Tal ikke — hvisk ikke:
jeg ved alt hvad I vil fortælle,
men at tale kunne bryde trolddommen,
som skal bøje den uovervindelige,
den hvis tanke er ubøjelig;
han trods endnu den dybeste magt i helvede.

Furie.

Sønderriv sløret!

---

* Nye skarer af furier kaldes frem fra helvede, da Prometheus netop har afvist det første angreb.

Another Fury

It is torn!

Chorus

The pale stars of the morn
 Shine on a misery, dire to be borne. 540
 Dost thou faint, mighty Titan? We laugh thee to scorn.
 Dost thou boast the clear knowledge thou waken'dst for man?
 Then was kindled within him a thirst which outran
 Those perishing waters; a thirst of fierce fever,
 Hope, love, doubt, desire — which consume him for ever.
 One came forth of gentle worth
 Smiling on the sanguine earth;
 His words outlived him, like swift poison
 Withering up truth, peace, and pity.
 Look where round the wide horizon 550
 Many a million-peopled city
 Vomits smoke in the bright air —
 Hark that outcry of despair!
 'Tis his mild and gentle ghost
 Wailing for the faith he kindled:
 Look again, the flames almost
 To a glow-worm's lamp have dwindled:
 The survivors round the embers
 Gather in dread.
 Joy, joy, joy! 560
 Past ages crowd on thee, but each one remembers;
 And the future is dark, and the present is spread
 Like a pillow of thorns for thy slumberless head.

Semichorus I

Drops of bloody agony flow
 From his white and quivering brow.
 Grant a little respite now —
 See a disenchanted Nation
 Springs like day from desolation;
 To Truth its state is dedicate,
 And Freedom leads it forth, her mate; 570
 A legioned band of linkèd brothers
 Whom Love calls children —

Semichorus II

'Tis another's —

En anden Furie.

Det er sønderrevet!

KOR

Morgenens blege stjerner

skinner på en elendighed, der grumt skal fødes, 540

besvimer du, mægtige Titan? Vi ler hånligt af dig.

Praler du af den klare erkendelse du vækkede i menneskene?

Da blev der tændt en tørst inde i dem, som oversteg

de forsvindende vande; en heftig febers tørst,

håb, kærlighed, tvivl, længsel — som fortærer dem for evigt.

En fremstod af ædelt værd.

Smilende på den blodrøde jord;

Hans ord overlevede ham, som hastig gift

der visner sandhed, fred og medlidenhed.

Se, hvorledes rundt den vide horisont 550

mange millionbefolkede byer

udspyr røg i den klare luft —

Hør det råb af fortvivlelse!

Det er hans milde og ædle ånd,

der jamrer over den tro han vakte.

Se igen, flammerne er næsten

svundet ind til en sankthansorms lampe:

de overlevende samler sig omkring

gløderne i gru.*

Glæde, glæde, glæde! 560

Hengangne tider trænges omkring dig, men hver af dem husker;

og fremtiden er mørk, og nutiden er bredt ud

som en pude af torne til dit søvnløse hoved.

Første halvkor

Dråber af blodig våde flyder

fra hans hvide og dirrende bryn.

Und ham et lille hvil nu —

Se, en fortryllesbefriet nation[†]

springer som dag ud af trøstesløsheden;

dets statsmagt er helliget sandhed,

og frihed leder den frem, dens kammerat; 570

en talløs flok af lænkede brødre

som kærlighed kalder børn —

Anden halvkor

Den er en andens —

* En fremstod: Jesus Kristus. Furiernes spot og glæde over kirkens perversion af hans lære.

[†]Frankrig efter kongedømmets fald

See how kindred murder kin:
 'Tis the vintage-time for death and sin:
 Blood, like new wine, bubbles within;
 Till Despair smothers
 The struggling world, which slaves and tyrants win.

[All the Furies vanish, except one.]

Ione. Hark, sister! what a low yet dreadful groan
 Quite unsuppressed is tearing up the heart
 Of the good Titan, as storms tear the deep, 580
 And beasts hear the sea moan in inland caves.
 Darest thou observe how the fiends torture him?

Panthea. Alas! I looked forth twice, but will no more.

Ione. What didst thou see?

Panthea. A woful sight: a youth
 With patient looks nailed to a crucifix.

IONE. What next?

Panthea. The heaven around, the earth below
 Was peopled with thick shapes of human death,
 All horrible, and wrought by human hands,
 Though some appeared the work of human hearts,
 For men were slowly killed by frowns and smiles: 590
 And other sights too foul to speak and live
 Were wandering by — let us not tempt worse fear
 By looking forth: those groans are grief enough.

Fury. Behold an emblem: those who do endure
 Deep wrongs for man, and scorn, and chains, but heap
 Thousandfold torment on themselves and him.

Prometheus. Remit the anguish of that lighted stare;
 Close those wan lips; let that thorn-wounded brow
 Stream not with blood — it mingles with thy tears!
 Fix, fix those tortured orbs in peace and death, 600
 So thy sick throes shake not that crucifix,
 So those pale fingers play not with thy gore.

O, horrible! Thy name I will not speak,
 It hath become a curse. I see, I see
 The wise, the mild, the lofty, and the just,
 Whom thy slaves hate for being like to thee,
 Some hunted by foul lies from their heart's home,
 An early-chosen, late-lamented home,
 As hooded ounces cling to the driven hind;
 Some linked to corpses in unwholesome cells: 610
 Some — hear I not the multitude laugh loud? —

Se hvordan frænder myrder frænde!*
 det er vinhøsttid for død og synd:
 blod, som ny vin, bobler indeni;
 indtil fortvivlelse kvæler
 den kæmpende verden, som slaver og tyranner vinder.

[*Alle Furierne forsvinder, undtagen én.*]

Ione. Lyt, søster! hvilken sagte og dog grufuld stønnen
 der ganske uundertrykt sønderriver den gode
 Titans hjerte, som storme sønderriver dybet, 580
 og dyr hører havet sukke i indenlandske huler.
 Vover du at se hvordan djævlene martrer ham?

Panthea. Ak! Jeg så derhen to gange, men vil ikke mere.

Ione. Hvad så du?

Panthea. Et ulykkeligt syn: en yngling
 med tålmodig mine naglet til et kors.

Ione. Og dernæst?

Panthea. Hele himlen, jorden nedenunder
 var tæt befolket med former af menneskelig død,
 alle rædselsfulde og gjort af menneskehænder,
 skønt nogle forekom at være skabte af menneskehjerter,
 for mennesker blev langsomt dræbt af skulen og smil: 590
 og andre syn, for afskyelige til at tale om og stadig leve,
 vandrede forbi — lad os ikke friste værre frygt
 ved at se derhen: denne stønnen er sorg nok.

Furie. Se, et billede: de, som for mennesket skyld[†]
 udholder dyb uret og foragt og lænker, dynger kun
 tusindfold kvaler på sig selv og ham.

Prometheus. Dæmp pinen i den oplyste stirren;
 luk de blege læber; lad ikke den tornesårede pande
 strømme med blod — det blandes med dine tårer!
 Fæst, fæst de martrede øjne i fred og død, 600
 så dine syge trækninger af smerte ikke ryster korset,
 så de blege fingre ikke leger med dit blod.

Oh rædselsfuldt! Dit navn vil jeg ikke udtale,
 det er blevet en forbandelse. Jeg ser, jeg ser
 de vise, de milde, de ophøjede og de retfærdige,
 som dine slaver hader for at være lig dig,
 nogle jaget af skændige løgne fra deres hjerters hjem,
 et tidligt valgt, sent beklaget hjem,
 som hætteklædte leoparder forfølger den jagede hind;[‡]
 nogle lænket til døde kroppe i usunde celler; 610
 nogle — hører jeg ikke de mange le højt? —

* Rædselsregimet. Derfor er den, nationen l. 567 og flokken l. 571, ikke kærlighedens børn.

[†] billede/symbol: Jesus på korset, som Prometheus omtaler i sin efterfølgende replik.

[‡] hætteklædte leoparder: jagtleoparder.

Impaled in lingering fire: and mighty realms
 Float by my feet, like sea-uprooted isles,
 Whose sons are kneaded down in common blood
 By the red light of their own burning homes —

Fury. Blood thou canst see, and fire; and canst hear groans;
 Worse things unheard, unseen, remain behind.

Prometheus.:Worse?

Fury. In each human heart terror survives
 The ravin it has gorged: the loftiest fear
 All that they would disdain to think were true: 620
 Hypocrisy and custom make their minds
 The fanes of many a worship, now outworn.
 They dare not devise good for man's estate,
 And yet they know not that they do not dare.
 The good want power, but to weep barren tears.
 The powerful goodness want: worse need for them.
 The wise want love, and those who love want wisdom;
 And all best things are thus confused to ill.
 Many are strong and rich, and would be just,
 But live among their suffering fellow men 630
 As if none felt: they know not what they do.

Prometheus. Thy words are like a cloud of wingèd snakes;
 And yet I pity those they torture not.

Fury. Thou pitiest them? I speak no more! [Vanishes.]

Prometheus. Ah woe!

Ah woe! Alas! pain, pain ever, for ever?
 I close my tearless eyes, but see more clear
 Thy works within my woe-illumèd mind,
 Thou subtle tyrant . . . Peace is in the grave —
 The grave hides all things beautiful and good:
 I am a God and cannot find it there, 640
 Nor would I seek it. For, though dread revenge,
 This is defeat, fierce king, not victory!
 The sights with which thou torturest gird my soul
 With new endurance, till the hour arrives
 When they shall be no types of things which are.

Panthea. Alas! what sawest thou more?

Prometheus. There are two woes:
 To speak, and to behold; thou spare me one.
 Names are there, Nature's sacred watchwords, they
 Were borne aloft in bright emblazonry;
 The nations thronged around, and cried aloud, 650
 As with one voice, 'Truth, Liberty, and Love!'

spiddet i langvarig ild: og mægtige riger
svæver ved mine fødder, som havoprykkede øer,
hvis sønner er æltet ned i fælles blod
ved det røde lys fra deres egne brændende hjem —

Furie. Blod kan du se og ild og kan høre stønnen:
værre ting, uhørte, usete, bliver tilbage.

Prometheus. Værre?

Furie. Skrækken overlever i alle menneskehjerter*
rovet, det grådigt har slugt: de mest ophøjede frygter
alt, som de ville ringeagte at tro var sandt: 620

hykleri og sædvane gør deres sind
til mangfoldige gudsdyrkelsers templer, nu opslidte.
De vover ikke at udtænke forbedringer af menneskets tilstand,
og dog ved de ikke, at de ikke vover det.

De gode mangler styrke undtagen til at græde golde tårer.
De magtfulde mangler godhed: værre nød for dem.

De vise mangler kærlighed, og de som elsker mangler visdom;
og alle de bedste ting er således opblandet til noget dårligt.

Mange er stærke og rige, og ville være retfærdige,
men lever blandt deres lidende medmennesker, 630
som om de intet følte: de ved ikke hvad de gør.

Prometheus. Dine ord er som en sky af vingede slanger;
og dog ynker jeg dem, de ikke piner.

Furie. Du ynker dem? Jeg siger ikke mere.

[Forsvinder

Prometheus. Åh ve!

Åh ve! Ak! smerte, smerte altid, for altid?

Jeg lukker mine tåreløse øjne, men ser mere klart
dine gerninger inde i mit ve-oplyste sind,†
du snedige tyrann . . . Fred findes i graven —

Graven skjuler alle smukke og gode ting:
jeg er en Gud og kan ikke finde den der, 640

heller ikke ville jeg søge efter den. Thi skønt dette er en
frygtelig hævn, er det nederlag, grusomme konge, ikke sejr!

Synerne som du martrer med, ruster min sjæl
til ny udholdenhed, indtil timen kommer,
da de ikke skal være billeder på noget, som er til.

Panthea. Ak, hvad så du mere?

Prometheus. Der er to plager:

at tale og at se; skån du mig for den ene.

Navne findes der, naturens hellige løsener, de
blev født i det høje i gloværdig herliggørelse;
folkeslagene trængte sammen og råbte højt 650
som med én stemme: „Sandhed, frihed og kærlighed!”

* linje 618-20: overtroisk frygt som mennesket beholder, selv om det ikke længere tror på dens årsag (Matthews).

† ve-oplyste (*woe-illumèd*): at sindslig smerte gør vis er et yndet tema hos Shelley.

Suddenly fierce confusion fell from Heaven
 Among them — there was strife, deceit, and fear;
 Tyrants rushed in, and did divide the spoil.
 This was the shadow of the truth I saw.

The Earth. I felt thy torture, Son, with such mixed joy
 As pain and Virtue give. To cheer thy state
 I bid ascend those subtle and fair spirits,
 Whose homes are the dim caves of human thought,
 And who inhabit, as birds wing the wind, 660
 Its world-surrounding ether: they behold
 Beyond that twilight realm, as in a glass,
 The future: may they speak comfort to thee!

Panthea. Look, sister, where a troop of spirits gather,
 Like flocks of clouds in spring's delightful weather,
 Thronging in the blue air!

Ione. And see! more come,
 Like fountain-vapours when the winds are dumb,
 That climb up the ravine in scattered lines.
 And, hark! is it the music of the pines?
 Is it the lake? Is it the waterfall? 670

Panthea. Tis something sadder, sweeter far than all.

Chorus of Spirits

From unremembered ages we
 Gentle guides and guardians be
 Of Heaven-oppressed mortality;
 And we breathe, and sicken not,
 The atmosphere of human thought:
 Be it dim and dank and grey
 Like a storm-extinguished day
 Travelled o'er by dying gleams;
 Be it bright as all between 680
 Cloudless skies and windless streams,
 Silent, liquid, and serene —
 As the birds within the wind,
 As the fish within the wave,
 As the thoughts of man's own mind
 Float through all above the grave;
 We make there our liquid lair,
 Voyaging cloudlike and unpent
 Through the boundless element —
 Thence we bear the prophecy 690
 Which begins and ends in thee!

Ione. More yet come, one by one: the air around them
 Looks radiant as the air around a star.

Pludselig faldt rasende forvirring blandt dem
fra himlen — der var strid, bedrag og angst;
tyranner styrtede ind og delte byttet.
Dette var skyggen af den sandhed, jeg så.

Jorden. Jeg følte din martren, søn, med sådan blandet
glæde, som smerte og dyd giver. For at opmuntre dig
har jeg bedt de fine og lyse ånder stige op,
hvis hjem er mennesketankens dunkle huler
og som bebor, ligesom fugle flyver på vinden, 660
dens verdensomgivende æter; de skuer,
hinsides dette skumringsrige, som i et glas
fremtiden — gid deres tale må trøste dig.

Panthea. Se, søster, hvor en åndeskare samles,
som skyflokke i forårets herlige vejr,
vrimlende i den blå luft!

Ione. Og se! flere kommer,
som kildedampe, når vindene er stumme,
der stiger op af kløften i spredte linjer.
Og lyt! er det fyrretræernes musik?
Er det søen? Er det vandfaldet? 670

Panthea. Det er noget sørgeligere, langt sødere end alt.

Kor af Ånder

Fra glemte tider af har vi
været himmelundertrykt dødeligheds
milde vejvisere og vogtere;
og vi lever i mennesketankens
atmosfære, uden at gøre den syg:
om den så er dunkel og klam og grå,
som en stormudslukket dag
der rejste sig i døende glimt;
om den er så klar som alt mellem 680
skyfrie himle og vindfrie strømme,
stille, ren og rolig —
som fuglene i vinden,
som fisken i bølgen,
som menneskesindets egne tanker
svæver gennem alt over graven,
laver vi dér vor gennemsigtige hule,
rejsende skyagtig og uhindret
gennem det grænseløse element —
derfra bærer vi profetien, 690
som begynder og slutter med dig!

Ione. Flere kommer endnu, en efter en: luften omkring dem
stråler som luften omkring en stjerne.

First Spirit

On a battle-trumpet's blast
 I fled hither, fast, fast, fast,
 'Mid the darkness upward cast —
 From the dust of creeds outworn,
 From the tyrant's banner torn,
 Gathering round me, onward borne,
 There was mingled many a cry — 700
 Freedom! Hope! Death! Victory!
 Till they faded through the sky;
 And one sound, above, around,
 One sound beneath, around, above,
 Was moving; 'twas the soul of love;
 'Twas the hope, the prophecy,
 Which begins and ends in thee.

Second Spirit

A rainbow's arch stood on the sea,
 Which rocked beneath, immovably;
 And the triumphant Storm did flee 710
 Like a conqueror swift and proud,
 Between, with many a captive cloud,
 A shapeless, dark and rapid crowd,
 Each by lightning riven in half:
 I heard the thunder hoarsely laugh:
 Mighty fleets were strewn like chaff
 And spread beneath a hell of death
 O'er the white waters. I alit
 On a great ship lightning-split,
 And speeded hither on the sigh 720
 Of one who gave an enemy
 His plank, then plunged aside to die.

Third Spirit

I sate beside a sage's bed,
 And the lamp was burning red
 Near the book where he had fed,
 When a Dream with plumes of flame,
 To his pillow hovering came,
 And I knew it was the same
 Which had kindled long ago
 Pity, eloquence, and woe; 730

Første Ånd*

På en krigstrompets stød
 hastede jeg hid, hurtigt, hurtigt, hurtigt
 kastet opad midt i mørket —
 fra udslidte trosretningers støv,
 fra tyrannens sønderrevne banner,
 voksende omkring mig, båret fremad,
 var der blandet mange råb —
 frihed! håb! død! sejr!
 til de svandt hen i himlen!
 og en lyd — ovenover, rundt om,
 en lyd nedenunder, rundt om, ovenover
 bevægede sig; det var kærlighedens sjæl;
 det var håbet, profetien,
 som begynder og slutter med dig.

700

Anden Ånd

En regnbues bro stod på havet,
 som vuggede nedenunder, ubevægelig;
 og den jublende storm fór af sted
 imellem, lig en sejrherre, fejende
 og stolt med mange fangede skyer,
 en formløs, mørk og hastig skare
 hver revet midt over af lyn:
 Jeg hørte tordenen le hæst:
 mægtige flåder var strøet som avner
 og spredt nedenunder, et helvede af død
 over de hvide vande. Jeg dalede ned
 på et stort lynspaltet skib
 og ilede hertil på sukket
 af en, som rakte en fjende sin planke,
 kastede sig derefter til side for at dø.

710

720

Tredje Ånd

Jeg sad ved en vismands seng,
 og lampen brændte rødt
 nær bogen, hvor han havde fundet næring,
 da en drøm med flammefjer
 kom svævende til hans pude,
 og jeg vidste, det var den samme,
 som for længe siden havde vække
 medynk, veltalenhed og ulykke;

730

---

* De seks ånder, som modstykke til furierne der symboliserer de skjulte rædsler i Prometheus sind, repræsenterer ca. 1) Frihed. 2) Selvopofrelse. 3) Visdom. 4) Digtning. 5) Kærlighed. 6) Fortvivlelse.

And the world awhile below
 Wore the shade its lustre made.
 It has borne me here as fleet
 As Desire's lightning feet:
 I must ride it back ere morrow,
 Or the sage will wake in sorrow.

Fourth Spirit

On a poet's lips I slept
 Dreaming like a love-adept
 In the sound his breathing kept;
 Nor seeks nor finds he mortal blisses, 740
 But feeds on the aerial kisses
 Of shapes that haunt thought's wildernesses.
 He will watch from dawn to gloom
 The lake-reflected sun illumine
 The yellow bees in the ivy-bloom,
 Nor heed nor see, what things they be;
 But from these create he can
 Forms more real than living man,
 Nurslings of immortality!
 One of these awakened me, 750
 And I sped to succour thee.

Ione. Behold'st thou not two shapes from the east and west
 Come, as two doves to one beloved nest,
 Twin nurslings of the all-sustaining air
 On swift still wings glide down the atmosphere?
 And, hark! their sweet sad voices; 'tis despair
 Mingled with love and then dissolved in sound.

Panthea. Canst thou speak, sister? all my words are drowned.

Ione. Their beauty gives me voice. See how they float 760
 On their sustaining wings of skiey grain,
 Orange and azure deepening into gold:
 Their soft smiles light the air like a star's fire.

Chorus of Spirits

Hast thou beheld the form of Love?

Fifth Spirit

As over wide dominions
 I sped, like some swift cloud that wings the wide air's wildernesses,
 That planet-crested Shape swept by on lightning-braided pinions,
 Scattering the liquid joy of life from his ambrosial tresses:
 His footsteps paved the world with light — but as I passed 'twas fading,

og verden nedenunder bar
 en tid skyggen, dens skær lavede.
 Den har båret mig her så rapt
 som begærets lynsnare fod:
 jeg må ride den tilbage med den før morgen,
 ellers vil den vise vågne bedrøvet.

Fjerde Ånd

På en digters læbe sov jeg,
 drømmende som en kærlighedskender,
 fastholdt ved lyden af hans åndedræt;
 han hverken søger eller finder jordisk lyksalighed, 740
 men lever af de luftige kys,
 af former som hjem søger tankens vilde egne.
 Fra daggry til mørke vil han iagttage
 den sø-genspejlede sol oplyse
 de gule bier i vedbendblomsten
 og hverken agte på eller se, hvilke ting de er;
 men af disse kan han skabe
 skikkelser mere virkelige end det levende menneske,
 udødelighedens plejebørn!
 et af disse vækkede mig, 750
 og jeg ilede af sted for at bistå dig.

Ione. Så du ikke to former komme fra øst og vest,
 som to duer til en højt elsket rede,
 den altbærende lufts tvillinger og plejebørn
 der på hastige tyste vinger glider ned af atmosfæren?
 Og hør! deres melodiske bedrøvede stemmer! det er fortvivlelse
 blandet med kærlighed og så opløst i lyd.

Panthea. Kan du tale, søster? alle mine ord er druknet.

Ione. Deres skønhed giver mig stemme. Se hvordan de svæver
 på deres bærende himmelfarvede vinger, 760
 orange og azurblå der dybes til gylden:
 deres milde smil oplyser luften som en stjernes ild.

Kor af Ånder

Har du set kærlighedens skikkelse?

Femte Ånd

Da jeg ilede over vidtstrakte
 territorier, som en hastig sky der flyver i den vidtstrakte lufts øde,
 strøg den planetkamagtige form forbi på lynflettede vinger, spredende
 livets rene glæde fra sine ambrosiske lokker: dens fodspor dækkede
 verden med lys – men da jeg passerede, var det ved at forsvinde,

And hollow Ruin yawned behind: great Sages bound in madness,
 And headless patriots, and pale youths who perished unupbraiding
 Gleamed in the night I wandered o'er — till thou, O King of sadness, 770
 Turned by thy smile the worst I saw to recollected gladness.

Sixth Spirit

Ah, sister, Desolation is a delicate thing:
 It walks not on the Earth, it floats not on the air,
 But treads with lulling footstep, and fans with silent wing
 The tender hopes which in their hearts the best and gentlest bear,
 Who, soothed to false repose by the fanning plumes above,
 And the music-stirring motion of its soft and busy feet,
 Dream visions of aërial joy, and call the monster Love,
 And wake, and find the shadow Pain — as he whom now we greet.

Chorus

Though Ruin now Love's shadow be, 780
 Following him, destroyingly
 On Death's white and wingèd steed
 Which the fleetest cannot flee —
 Trampling down both flower and weed,
 Man and beast, and foul and fair,
 Like a tempest through the air;
 Thou shalt quell this Horseman grim,
 Woundless though in heart or limb.

Prometheus. Spirits! how know ye this shall be?

Chorus

In the atmosphere we breathe, 790
 As buds grow red when the snow-storms flee
 From spring gathering up beneath,
 Whose mild winds shake the elder brake,
 And the wandering herdsmen know
 That the white-thorn soon will blow:
 Wisdom, Justice, Love, and Peace,
 When they struggle to increase,
 Are to us as soft winds be
 To shepherd-boys — the prophecy
 Which begins and ends in thee. 800

og hul undergang gabede bagved: store vismænd bundet i galskab og hovedløse patrioter og blege ynglinge, der omkom ubebrejdede, glimtede i natten, jeg vandrede hen over — indtil du, oh vemodets konge, 770 ved dit smil vendte det værste, jeg så, til husket lykke.*

Sjette Ånd

Åh søster, trøstesløshed er en vanskelig sag:
Den går ikke på jorden, den svæver ikke i luften,
men træder med dyssende skridt og vifter med lydløs vinge
de ømme håb, som de bedste og de ædleste bær i deres hjerter,
som, beroliget til falsk hvile af de viftende fjer ovenover
og dens bløde og travle fødders musikfrembringende bevægelse,
drømmer luftige glædessyn og kalder uhyret Kærlighed
og vågner og finder skyggen Smerte — som ham vi hilser nu.

Kor

Skønt undergang nu er kærlighedens skygge, 780
der følger ham ødelæggende
på dødens hvide og vingede stridshest,
som den rappeste ikke kan fly —
nedtrampende både blomst og ukrudt,
menneske og dyr og det stygge og skønne,
som en storm gennem luften;
skal du kue denne grumme rytter,
skønt usåret i hjerte og lemmer.

Prometheus. Ånder! hvordan ved I dette skal ske?

Kor

I atmosfæren lever vi, ligesom 790
knopper bliver røde, når snestorme flygter
fra foråret, der spirer op nedenunder,
hvis milde vinde rusker det ældre krat,
og den omvandrende røgter ved,
at hvidtornen snart vil blomstre:
visdom, retfærdighed, kærlighed og fred,
når de kæmper for at vokse,
er for os, som blide vinde er
for hyrdedrenge — profetien
som begynder og slutter med dig. 800

---

* planetkamagtige form: Kærlighedens skikkelse har form som planeten Venus' faser, der ligner en kam. — lynflettede vinger: kærlighedens vinger er elektriske. Om kærlighed og elektricitet se Note. Akt 3, 3, 148-52 i noten til digtet. — 'vemodets konge' og i næste stofe 'skyggen Smerte' er Prometheus.

Ione. Where are the Spirits fled?

Panthea. Only a sense

Remains of them, like the omnipotence
Of music, when the inspired voice and lute
Languish, ere yet the responses are mute
Which through the deep and labyrinthine soul,
Like echoes through long caverns, wind and roll.

Prometheus. How fair these air-born shapes! and yet I feel
Most vain all hope but love; and thou art far,
Asia! who, when my being overflowed,
Wert like a golden chalice to bright wine

810

Which else had sunk into the thirsty dust.
All things are still: alas! how heavily
This quiet morning weighs upon my heart;
Though I should dream I could even sleep with grief
If slumber were denied not . . . I would fain
Be what it is my destiny to be,
The saviour and the strength of suffering man,
Or sink into the original gulf of things . . .

There is no agony, and no solace left;
Earth can console, Heaven can torment no more.

820

Panthea. Hast thou forgotten one who watches thee
The cold dark night, and never sleeps but when
The shadow of thy spirit falls on her?

Prometheus. I said all hope was vain but love: thou lovest.

Panthea. Deeply in truth; but the eastern star looks white,
And Asia waits in that far Indian vale,
The scene of her sad exile — rugged once
And desolate and frozen, like this ravine;
But now invested with fair flowers and herbs,
And haunted by sweet airs and sounds, which flow
Among the woods and waters, from the ether
Of her transforming presence — which would fade
If it were mingled not with thine. Farewell!

830

Ione. Hvor er Ånderne taget hen?

Panthea. Kun en fornemmelse
bliver tilbage af dem, ligesom musikkens almagt
når den beåndede stemme og lutten dør ud
endnu før svarene, som snor sig
og ruller gennem den dybe og labyrintiske sjæl
lig ekkoer gennem lange grotter, er stumme.

Prometheus. Hvor skønne disse luftfødte former er! og dog*
føler jeg, at alle håb er yderst forgæves undtagen kærligheden;
og du er langt borte, Asia! som når mit liv flød over,
var lig en gylden kalk til klar vin, 810
der ellers ville have sunket ned i det tørstige støv.

Alt er stille: ak! hvor tungt
denne rolige morgen tynger mit hjerte;
selv om jeg skulle drømme, kunne jeg sove med sorg,
hvis søvn ikke var nægtet mig . . . ville jeg gerne
være, hvad det er min skæbne at være,
det lidende menneskes frelser og styrke
eller synke ned i tingenes oprindelige svælg . . .
der er ingen pine og ingen trøst tilbage;
Jorden kan lindre, Himlen kan ikke længere martre. 820

Panthea. Har du ikke glemt én, som iagttager dig
i den kolde mørke nat og aldrig sover, undtagen når
skyggen af din ånd falder på hende?

Prometheus. Jeg sagde at alt håb var forgæves undtagen
kærligheden: du elsker.

Panthea. Dybt, i sandhed; men den østlige stjerne er hvid,
og Asia venter i den fjerne indiske dal,
skuepladsen for hendes triste landsforvisning — engang
forreven og forladt og frossen som denne kløft;
men nu forsynet med smukke blomster og planter
og besøgt af yndige melodier og lyde, der flyder 830
mellem skovene og vandene, fra æteren under†
forvandlingen af hendes væsen, som ville forgå,
hvis det ikke blev blandet med dit. Farvel!

---

* luftfødte former: skabt af sindet (Longman 2).

† æteren: den luft guderne trækker vejret med (Norton).

ACT II

SCENE I

Morning. A lovely vale in the Indian Caucasus. Asia, alone.

Asia. From all the blasts of heaven thou hast descended:
 Yes, like a spirit, like a thought, which makes
 Unwonted tears throng to the horny eyes,
 And beatings haunt the desolated heart,
 Which should have learnt repose: thou hast descended
 Cradled in tempests; thou dost wake, O Spring!
 O child of many winds! As suddenly
 Thou comest as the memory of a dream,
 Which now is sad because it hath been sweet;
 Like genius, or like joy which riseth up 10
 As from the earth, clothing with golden clouds
 The desert of our life.
 This is the season, this the day, the hour;
 At sunrise thou shouldst come, sweet sister mine,
 Too long desired, too long delaying, come!
 How like death-worms the wingless moments crawl!
 The point of one white star is quivering still
 Deep in the orange light of widening morn
 Beyond the purple mountains: through a chasm 20
 Of wind-divided mist the darker lake
 Reflects it — now it wanes — it gleams again
 As the waves fade, and as the burning threads
 Of woven cloud unravel in pale air . . .
 'Tis lost! and through yon peaks of cloud-like snow
 The roseate sunlight quivers: hear I not
 The Æolian music of her sea-green plumes
 Winnowing the crimson dawn?

[Panthea enters.]

I feel, I see
 Those eyes which burn through smiles that fade in tears,
 Like stars half quenched in mists of silver dew.
 Belovèd and most beautiful, who wearest 30
 The shadow of that soul by which I live,
 How late thou art! the spherèd sun had climbed
 The sea; my heart was sick with hope, before
 The printless air felt thy belated plumes.
 Panthea, Pardon, great Sister! but my wings were faint
 With the delight of a remembered dream,

ANDEN AKT

FØRSTE SCENE

Morgen. En henrivende dal i det indiske Kaukasus. Asia alene.

Asia. Fra alle himlens vinde er du steget ned:
ja, som en ånd, som en tanke, der får
uvante tårer til at trænges i de hornede øjne,*
og banken hjemsøger det ensomme hjerte,
som skulle have lært at hvile: du er steget ned,
vugget i storme; du vågner nu, oh forår;
oh barn af mange vinde! Så pludseligt
kommer du som erindringen om en drøm,
der nu er trist, fordi den har været yndig;
lig genialitet eller lig glæde, der stiger op 10
som fra jorden og klæder med gyldne skyer
vort livs ørken.

Dette er årstiden, dette er dagen, timen;
ved solopgang skulle du komme, min elskede søster,
for længe længtes efter, for længe udsat, kom!
Hvor lig dødsorme de vingeløse øjeblikke kravler!
En hvid stjernes punkt dirrer stadig†
dybt i den tiltagende morgens orangelys
bagved de purpurfarvede bjerge; gennem en
kløft i en vinddelt tåge genspejler den mørkere sø 20
det – nu aftager det – det glimter igen,
idet bølgerne svinder, og da de brændende tråde
af vævet sky trevles op i den blege luft . . .
det er mistet! og gennem hin toppe af skyagtig sne
flimrer det rosa sollys: hører jeg ikke
den æoliske musik af hendes søgrønne fjer,
viftende i det højrøde daggry?

[Panthea kommer ind.]

Jeg føler, jeg ser
de øjne, som brænder gennem smil, der svinder hen i tårer,
lig stjerner halvt udslukte i sølvdugtåger.
Højt elsket og smukkeste, som bær 30
skyggen af den sjæl, ved hvilken jeg lever,
hvor sent du kommer! den kugleformede sol har besteget
havet; mit hjerte blev sygt af håb, før
den sporløse luft mærkede dine forsinkede fjer.
Panthea. Undskyld, ædle søster! men mine vinger
blev svage af glæden ved en husket drøm,

* hornede: kan muligvis antyde, at Asia ser orientalske ud (Longman 2).

† hvid stjerne: Venus.

As are the noontide plumes of summer winds
 Sate with sweet flowers. I was wont to sleep
 Peacefully, and awake refreshed and calm
 Before the sacred Titan's fall, and thy 40
 Unhappy love, had made, through use and pity,
 Both love and woe familiar to my heart
 As they had grown to thine. Erewhile I slept
 Under the glaucous caverns of old Ocean
 Within dim bowers of green and purple moss,
 Our young Ione's soft and milky arms
 Locked then, as now, behind my dark, moist hair,
 While my shut eyes and cheek were pressed within
 The folded depth of her life-breathing bosom . . .
 But not as now, since I am made the wind 50
 Which fails beneath the music that I bear
 Of thy most wordless converse; since dissolved
 Into the sense with which love talks, my rest
 Was troubled and yet sweet — my waking hours
 Too full of care and pain.

Asia. Lift up thine eyes,
 And let me read thy dream.

Panthea. As I have said
 With our sea-sister at his feet I slept.
 The mountain mists, condensing at our voice
 Under the moon, had spread their snowy flakes,
 From the keen ice shielding our linkèd sleep. 60
 Then two dreams came. One, I remember not.
 But in the other his pale wound-worn limbs
 Fell from Prometheus, and the azure night
 Grew radiant with the glory of that form
 Which lives unchanged within, and his voice fell
 Like music which makes giddy the dim brain,
 Faint with intoxication of keen joy:
 'Sister of her whose footsteps pave the world
 With loveliness — more fair than aught but her
 Whose shadow thou art — lift thine eyes on me!' 70
 I lifted them: the overpowering light
 Of that immortal shape was shadowed o'er
 By love; which, from his soft and flowing limbs,
 And passion-parted lips, and keen, faint eyes,
 Steamed forth like vaporous fire; an atmosphere
 Which wrapped me in its all-dissolving power,
 As the warm ether of the morning sun
 Wraps ere it drinks some cloud of wandering dew.
 I saw not, heard not, moved not, only felt

som middagsfjerene bliver af sommervinde,
 mætte af duftende blomster. Jeg plejede at sove
 fredfyldt og vågne forfrisket og rolig
 før den hellige Titans fald, og din 40
 ulykkelige kærlighed havde, gennem udøvelse og medlidenhed,
 gjort både kærlighed og sorg velkendte for mit hjerte,
 som de var blevet det for dit. — Før sov jeg
 under gamle Oceans blågrønne grotter
 inde i dunkle hytter af grønt og purpurfarvet mos,
 vor unge Iones bløde mælkeagtige arme var
 da låst, som nu, bag mit mørke, fugtige hår,
 medens mine lukkede øjne og kind tryktes ind i
 hendes liv-åndende barms foldede dyb . . .
 men ikke som nu, efter jeg er blevet vinden, 50
 der segner under den musik jeg bær
 af din mest ordløse samtale; efter jeg er forvandlet
 til den følelse, kærligheden taler med, har min hvile
 været urolig og dog skøn — mine vågne timer
 for fulde af bekymring og smerte.

Asia. Løft dine øjne,
 og lad mig læse din drøm.

Panthea. Som jeg har sagt,
 sov jeg og vor havsøster ved hans fødder.
 Bjergtågerne der fortættedes under månen
 ved vore stemmer, havde udbredt deres snehvide flager,
 og skærmede vor sammenlængede søvn for den skarpe is. 60
 Så kom to drømme. Den ene husker jeg ikke.
 Men i den anden faldt de blege, sårsudlidte lemmer
 af Prometheus, og den azurblå nat
 strålede af pragten fra skikkelsen,
 der lever uforandret indeni, og hans stemme faldt
 som musik, der gør den svimle hjerne ør,
 svag af dyb berusende glæde:
 „Søster til hende hvis fortrin dækker verden med
 dejlighed — mere skøn end noget bortset fra hende,
 hvis skygge du er — løft dine øjne mod mig!“ 70
 Jeg løftede dem: den udødelige forms
 overvældende lys var overskygget
 af kærlighed; som fra hans bløde og graciøse lemmer
 og lidenskabeligt adskilte læber og skarpe, matte øjne,
 blussede frem som dampformig ild; en atmosfære
 der indhyllede mig i sin altopløsende kraft,
 ligesom morgensolens varme æter
 indhyller en sky af vandrende dug, før den drikker.
 Jeg så ikke, hørte ikke, bevægede mig ikke, følte kun

His presence flow and mingle through my blood 80
 Till it became his life, and his grew mine,
 And I was thus absorbed — until it passed,
 And like the vapours when the sun sinks down,
 Gathering again in drops upon the pines,
 And tremulous as they, in the deep night
 My being was condensed; and as the rays
 Of thought were slowly gathered, I could hear
 His voice, whose accents lingered ere they died
 Like footsteps of far melody: thy name
 Among the many sounds alone I heard 90
 Of what might be articulate; though still
 I listened through the night when sound was none.
 Ione wakened then, and said to me:
 ‘Canst thou divine what troubles me to-night?
 I always knew, what I desired before,
 Nor ever found delight to wish in vain.
 But now I cannot tell thee what I seek;
 I know not — something sweet, since it is sweet
 Even to desire; it is thy sport, false sister!
 Thou hast discovered some enchantment old, 100
 Whose spells have stolen my spirit as I slept
 And mingled it with thine; — for when just now
 We kissed, I felt within thy parted lips
 The sweet air that sustained me, and the warmth
 Of the life-blood, for loss of which I faint,
 Quivered between our intertwining arms.’
 I answered not, for the Eastern star grew pale,
 But fled to thee.
Asia. Thou speakest, but thy words
 Are as the air: I feel them not. Oh, lift
 Thine eyes, that I may read his written soul! 110
Panthea, I lift them though they droop beneath the load
 Of that they would express: what canst thou see
 But thine own fairest shadow imaged there?
Asia. Thine eyes are like the deep, blue, boundless heaven
 Contracted to two circles underneath
 Their long, fine lashes; dark, far, measureless, —
 Orb within orb, and line through line inwoven.
Panthea. Why lookest thou as if a spirit passed?
Asia. There is a change: beyond their inmost depth
 I see a shade, a shape: ’tis He, arrayed 120
 In the soft light of his own smiles, which spread
 Like radiance from the cloud-surrounded moon.

hans tilstedeværelse flyde i og blande sig med mit blod, 80
 indtil det blev hans liv og hans blev mit,
 og således var jeg opslugt, indtil det var ovre;
 og ligesom dampene, når solen synker,
 atter samler sig til dråber på pinjerne
 og skælver som dem, blev mit væsen fortættet
 i den dybe nat; og da tankens stråler
 langsomt samledes, kunne jeg hører
 hans stemme, hvis toner dvælede, før de døde ud
 som fodtrin af en fjern melodi: dit navn
 hørte jeg alene blandt de mange lyde, 90
 der kunne udtales, skønt jeg stadigvæk
 lyttede i natten, selvom lyden var borte.
 Ione vågnede så, og sagde til mig:
 „Kan du gætte, hvad der bekymrer mig i nat?
 Jeg vidste altid før, hvad jeg havde lyst til,
 fandt heller aldrig glæde ved at ønske forgæves.
 Men nu kan jeg ikke sige dig, hvad jeg søger;
 jeg ved det ikke – noget rart, siden det er rart
 endog at ønske; det er dine løjer, falske søster!
 du har opdaget et eller andet gammelt trylleri, 100
 hvis kunster har stjålet min ånd, mens jeg sov
 og blandet den med din; – thi da vi lige nu
 kyssedes, mærkede jeg inde mellem dine adskilte læber,
 den friske luft som holdt mig i live og varmen
 fra livsblodet, som jeg besvimer ved at miste,
 dirrede mellem vores sammenslyngede arme.“
 Jeg svarede ikke, for den østlige stjerne blegnede,
 men skyndte mig hen til dig.
ASIA. Du taler, men dine ord
 er som luften: jeg føler dem ikke. Oh, løft
 dine øjne, så jeg kan læse hans skrevne sjæl! 110
Panthea. Jeg løfter dem, skønt de synker under vægten
 af det, de ville udtrykke: hvad kan du se
 andet end din egen skønneste skygge afbilledet der?
Asia. Dine øjne er som den dybe, blå, grænseløse himmel,
 trykket sammen til to cirkler under
 deres lange, fine øjenvipper; mørke, fjerne, uudgrundelige, –
 ring inde i ring, og linje indvævet i linje.*
Panthea. Hvorfor ser du ud, som om en ånd passerede forbi?
Asia. Der er en forandring; hinsides deres inderste dyb
 ser jeg en skygge, en form: det er Ham, klædt i 120
 hans egne smils bløde lys, der breder sig
 som stråleglans fra den skyomgivne måne.

* indviklede øjne ... kreds: For Shelley et billede på kvindens åndelige og følelsesmæssige formåen, se yderligere note til *Laon og Cythna*, l. 4263.

Prometheus, it is thine! depart not yet!
 Say not those smiles that we shall meet again
 Within that bright pavilion which their beams
 Shall build o'er the waste world? The dream is told.
 What shape is that between us? Its rude hair
 Roughens the wind that lifts it, its regard
 Is wild and quick, yet 'tis a thing of air,
 For through its grey robe gleams the golden dew 130
 Whose stars the noon has quenched not.

Dream. Follow! Follow!

Panthea. It is mine other dream —

Asia. It disappears.

Panthea. It passes now into my mind. Methought
 As we sate here, the flower-infolding buds
 Burst on yon lightning-blasted almond tree,
 When swift from the white Scythian wilderness
 A wind swept forth wrinkling the Earth with frost . . .
 I looked, and all the blossoms were blown down;
 But on each leaf was stamped — as the blue bells
 Of Hyacinth tell Apollo's written grief — 140
O follow, follow!

Asia. As you speak, your words
 Fill, pause by pause, my own forgotten sleep
 With shapes . . . methought among these lawns together
 We wandered, underneath the young grey dawn,
 And multitudes of dense white fleecy clouds
 Were wandering in thick flocks along the mountains,
 Shepherded by the slow, unwilling wind;
 And the white dew on the new-bladed grass,
 Just piercing the dark earth, hung silently —
 And there was more which I remember not; 150

But on the shadows of the morning clouds,
 Athwart the purple mountain slope, was written
Follow, O follow! as they vanished by;
 And on each herb, from which Heaven's dew had fallen,
 The like was stamped, as with a withering fire;
 A wind arose among the pines; it shook
 The clinging music from their boughs, and then
 Low, sweet, faint sounds, like the farewell of ghosts,
 Were heard: *O, follow, follow, follow me!*
 And then I said, 'Panthea, look on me.' 160
 But in the depth of those belovèd eyes
 Still I saw, *follow, follow!*

Prometheus, det er din! tag ikke af sted endnu!
 siger ikke de smil, at vi skal ses igen
 inde i den lyse pavillon, som deres stråler
 skal bygge over den øde verden? Drømmen er fortalt.
 Hvad er det for en form, der er mellem os? Dens grove hår
 gør vinden, som løfter den, ru; dens blik
 er vildt og hurtigt, dog er den en ting af luft,
 for gennem dens grå kåbe glimter den gyldne dug, 130
 hvis stjerner månen ikke har slukket.

Drømmen. Følg med! følg med!

Panthea. Det er min anden drøm —

Asia. Den forsvinder.

Panthea. Den kommer nu ind i mit sind. Det syntes mig,
 medens vi sad her, at blomsterfoldende knopper
 bristede på hin lynsprængte mandeltræ,*
 da hastigt fra det hvide skytiske øde
 en vind jog fremad, rynkende Jorden med frost.
 Jeg så derpå, og alle blomsterne var blæst ned;
 men på hvert blad var stemplet, ligesom Hyacints
 blå klokker fortæller Apollons skrevne sorg:† 140
Oh, følg med, følg med!

Asia. Mens du taler, fylder dine ord,
 pause efter pause, min egen glemte søvn
 med former . . . det var mig, som vandrede vi
 sammen blandt disse enge under det unge grå morgengry,
 og mængder af tætte, hvide uldagtige skyer
 vandrede i tykke flokke over bjergene,
 vogtet af den langsomme, uvillige vind;
 og den hvide dug på græssets nye blade, lige netop
 gennemborende den mørke muld, hang stille —
 og der var mere, som jeg ikke husker; 150

men på de drivende skyers skygge,
 tværs hen over den purpurfarvede bjergskråning, stod skrevet
følg med, følg med! idet de drev forbi;
 og på hver plante, som himlens dug var faldet fra,
 stod det samme præget som med en ætsende ild.
 En vind rejste sig mellem fyrretræerne; den rystede
 den fasthængende musik fra deres grene og så hørtes
 dybe, melodiske, sagte lyde, lig genfærds farvel:
Oh, følg, følg, følg med mig!
 og så sagde jeg: „Panthea, se på mig“.
 Men i dybet af de højt elskede øjne 160
 så jeg stadig, *følg med, følg med!*

* mandeltræ: et symbol på håb og forventning.

† Sagnet om Hyakinthos: han blev dræbt af Zephyros, da Apollon sørgede, skød en blomst op, hvor der stod 'ak'.

Echo. Follow, follow!

Panthea. The crags, this clear spring morning, mock our voices
As they were spirit-tongued.

Asia. It is some being
Around the crags. What fine clear sounds! O, list!

Echoes (unseen)

Echoes we: listen!

We cannot stay:

As dew-stars glisten

Then fade away —

Child of Ocean!

170

Asia. Hark! Spirits speak. The liquid responses
Of their aërial tongues yet sound.

Panthea. I hear.

Echoes

O follow, follow,

As our voice recedeth

Through the caverns hollow,

Where the forest spreadeth;

(More distant)

O follow, follow

Through the caverns hollow;

As the song floats, thou pursue,

Where the wild bee never flew,

Through the noon-tide darkness deep,

By the odour-breathing sleep

Of faint night-flowers, and the waves

At the fountain-lighted caves,

While our music, wild and sweet,

Mocks thy gently falling feet,

Child of Ocean!

180

Asia. Shall we pursue the sound? It grows more faint
And distant.

Panthea. List! the strain floats nearer now.

Echoes

In the world unknown

Sleeps a voice unspoken;

190

Ekko. Følg med, følg med!

Panthea. De stejle klipper, denne klare forårmorgen,
spotter vore stemmer, som var de åndetunget.

Asia. Det er et eller andet
væsen omkring de stejle klipper. Hvilke fine klare toner! Oh, lyt!

Ekkoerne (skjulte)

Ekkoer er vi: lyt!
vi kan ikke blive her:
som dugstjerner glinser
og derpå svinder bort —
barn af Oceanus!*

170

Asia. Hør! Ånderne taler! Deres luftige tungers
rislende svar lyder endnu.

Panthea. Jeg hører.

Ekkoerne

Oh, følg med, følg med,
mens vore stemmer viger tilbage
gennem de hule grotter
hvor skoven breder sig;

(Længere væk)

Oh, følg med, følg med
gennem de hule grotter;
som sangen svæver, følger du efter,
hvor den vilde bi aldrig fløj,
gennem det dybe middagsmørke,
ved sarte natblomsters
vellugtsduftende søvn og bølgerne
ved de kildeoplyste huler,
medens vor musik, naturlig og liflig,
efterligner din blidtrædende fod,
barn af Oceanus!

180

Asia. Skal vi forfølge lyden? Den bliver svagere
og fjernere.

Panthea. Lyt! tonerne svæver nærmere nu.

Ekkoerne

I den ukendte verden
sover uudtalte ord;

190

---

* Asia og Panthea er Oceanus' (Okeanos') døtre.

By thy step alone
 Can its rest be broken;
 Child of Ocean!

Asia. How the notes sink upon the ebbing wind!

Echoes

O follow, follow
 Through the caverns hollow;
 As the song floats, thou pursue,
 By the woodland noontide dew;
 By the forests, lakes, and fountains,
 Through the many-folded mountains;
 To the rents, and gulfs, and chasms,
 Where the Earth reposed from spasms,
 On the day when He and thou
 Parted, to commingle now;
 Child of Ocean!

200

Asia. Come, sweet Panthea, link thy hand in mine,
 And follow, ere the voices fade away.

SCENE II

*A forest, intermingled with rocks and caverns. Asia and Panthea pass into it.
 Two young Fauns are sitting on a rock listening.*

Semichorus I of Spirits

The path through which that lovely twain
 Have passed, by cedar, pine, and yew,
 And each dark tree that ever grew,
 Is curtained out from Heaven's wide blue;
 Nor sun, nor moon, nor wind, nor rain,
 Can pierce its interwoven bowers,
 Nor aught, save where some cloud of dew,
 Drifted along the earth-creeping breeze,
 Between the trunks of the great hoar trees,
 Hangs each a pearl in the pale flowers
 Of the green laurel, blown anew,
 And bends, and then fades silently,
 One frail and fair anemone:
 Or when some star of many a one
 That climbs and wanders through steep night,

10

ved dit trin alene
 kan deres hvile blive brudt;
 barn af Oceanus!

Asia. Hvor tonerne nu dør ud på den ebbende vind!

Ekkoerne

Oh, følg med, følg med
 gennem de hule grotter;
 som sangen svæver, følger du efter,
 ved skovlandets middagsdug;
 ved skovene, søerne og kilderne,
 gennem de mangefoldede bjerge;*
 til spalterne, svælgene og kløfterne
 hvor Jorden hvilte efter skælvne,
 på dagen da han og du skiltes
 for at blandes sammen nu,
 barn af Oceanus!

200

Asia. Kom, elskede Panthea, læg din hånd i min
 og følg med, før stemmen helt forsvinder.

ANDEN SCENE

En skov, med spredte klipper og grotter. Asia og Panthea går ind i den. To unge Fauner sidder på en klippe og lytter.

Første halvkor af Ånder

Stien som de henrivende to
 er kommet ad, er af ceder, fyr og taks
 og hvert mørkt træ, som nogensinde voksede,
 afskærmet fra himlens vidtstrakte blå;
 heller ikke kan sol eller måne eller vind eller regn
 gennemtrænge dens sammenvævede løvsale,
 eller noget, undtagen hvor en eller anden dugsky,
 drevet af sted med den jordkrybende brise
 mellem de store grånede træers stammer,
 hænger en perle i hver af de grønne laurbærs
 blege blomster, der blomstrer på ny;
 og bøjer en skrøbelig og skøn anemone
 og så tavst forsvinder:
 eller når en af mange stjerner,
 som bestiger og vandrer gennem den stejle nat,

10

---

* mangefoldede bjerge: foldebjerge.

Has found the cleft through which alone
 Beams fall from high those depths upon
 Ere it is borne away, away,
 By the swift Heavens that cannot stay —
 It scatters drops of golden light, 20
 Like lines of rain that ne'er unite:
 And the gloom divine is all around;
 And underneath is the mossy ground.

Semichorus II

There the voluptuous nightingales
 Are awake through all the broad noonday;
 When one with bliss or sadness fails,
 And through the windless ivy-boughs,
 Sick with sweet love, droops dying away
 On its mate's music-panting bosom;
 Another from the swinging blossom, 30
 Watching to catch the languid close
 Of the last strain, then lifts on high
 The wings of the weak melody,
 Till some new strain of feeling bear
 The song, and all the woods are mute;
 When there is heard through the dim air
 The rush of wings, and rising there
 Like many a lake-surrounded flute,
 Sounds overflow the listener's brain
 So sweet, that joy is almost pain. 40

Semichorus I

There those enchanted eddies play
 Of echoes music-tongued, which draw,
 By Demogorgon's mighty law,
 With melting rapture, or sweet awe,
 All spirits on that secret way;
 As inland boats are driven to Ocean
 Down streams made strong with mountain-thaw:
 And first there comes a gentle sound
 To those in talk or slumber bound,
 And wakes the destined soft emotion 50
 Attracts, impels them; those who saw
 Say from the breathing Earth behind
 There steams a plume-uplifting wind

har fundet revnen, gennem hvilken alene
 stråler fra det høje falder på disse dybder,
 før den er båret væk, væk,
 af de hastige himle som ikke kan standse —*
 den spreder gyldne lysdråber, 20
 som linjer af regn der aldrig forenes:
 og det guddommelige mørke er alle vegne;
 og nedenunder er den mosdækkede jord.†

Andet halvkor

Dér er de vellystige nattergale
 vågne hele den lange middag;
 når en svækkes af lyksalighed eller vemod
 og mellem de vindstille vedbendgrene,
 syg af sød kærlighed, synker døende ned
 på sin mages musikpustende bryst;
 så løfter en anden fra den svingende blomst, 30
 vogtende på at fange den sidste tones
 matte slutning, den sagte
 melodis vinger i vejret,
 indtil en ny strøm af følelser bær
 sangen, og alle skovene er tavse;
 når man gennem den dunkle luft hører
 bruset af vinger, og løftende sig der,
 som mangan en sømringet fløjte,
 toner oversvømmer lytterens hjerne
 så betagende, at glæde næsten er smerte. 40

Første halvkor

Dér leger de fortryllede hvirvler fra
 musiktungede ekkoer, som trækker, ‡
 ved Demogorgons mægtige lov,
 med smeltende henrykkelse eller blid ærefrygt
 alle ånder hen ad den hemmelige vej,
 ligesom indenlandske både drives mod havet
 ned ad strømme, gjort stærke af bjergtø;
 og først kommer der en sagte lyd
 til dem, der er bundet i tale eller i søvn,
 og vækker de forudbestemte; en nænsom følelse 50
 tiltrækker, tilskynder dem: de som så det
 siger, at bagfra den åndende jord§
 strømmer der en fjeropløftende vind,

* himle: de drejende himmelsfærer.

† Asia og Panthea er på vej til Demogorgons underverden under en vulkan.

‡ Ekkoerne fra foregående scene.

§ den åndende jord ... : se Note. Akt 2; 2, 52-63. i noten til digtet.

Which drives them on their path, while they
 Believe their own swift wings and feet
 The sweet desires within obey:
 And so they float upon their way,
 Until, still sweet, but loud and strong,
 The storm of sound is driven along,
 Sucked up and hurrying: as they fleet 60
 Behind, its gathering billows meet
 And to the fatal mountain bear
 Like clouds amid the yielding air.

First Faun. Canst thou imagine where those spirits live
 Which make such delicate music in the woods?
 We haunt within the least frequented caves
 And closest coverts, and we know these wilds,
 Yet never meet them, though we hear them oft:
 Where may they hide themselves?

Second Faun. 'Tis hard to tell:
 I have heard those more skilled in spirits say, 70
 The bubbles, which the enchantment of the sun
 Sucks from the pale faint water-flowers that pave
 The oozy bottom of clear lakes and pools,
 Are the pavilions where such dwell and float
 Under the green and golden atmosphere
 Which noontide kindles through the woven leaves;
 And when these burst, and the thin fiery air,
 The which they breathed within those lucent domes,
 Ascends to flow like meteors through the night,
 They ride on them, and rein their headlong speed, 80
 And bow their burning crests, and glide in fire
 Under the waters of the earth again.

First Faun. If such live thus, have others other lives,
 Under pink blossoms or within the bells
 Of meadow flowers, or folded violets deep,
 Or on their dying odours, when they die,
 Or in the sunlight of the spherèd dew?

Second Faun. Ay, many more which we may well divine.
 But should we stay to speak, noontide would come,
 And thwart Silenus find his goats undrawn, 90
 And grudge to sing those wise and lovely songs
 Of fate, and chance, and God, and Chaos old,
 And Love, and the chained Titan's woeful doom,
 And how he shall be loosed, and make the Earth

som driver dem hen ad deres sti, medens de
 tror at deres egne hurtige vinger og fødder
 adlyder de skønne ønsker indeni:
 og således svæver de af sted,
 indtil lydstormen, nu høj og stærk,
 men stadig vellydende, drives fremad,
 bliver opsuget og haster videre — mens de* 60
 iler bagefter, mødes dens voksende bølger
 og styrer mod det skæbnesvangre bjerg,
 som skyer midt i den eftergivende luft.

Første Faun. Kan du forestille dig, hvor de ånder lever,
 som laver sådan en sart musik i skovene?
 Vi færdes i de mindst besøgte huler
 og hemmeligste ly, og vi kender disse vilde egne,
 møder dem dog aldrig, skønt vi ofte hører dem:
 hvor kan de skjule sig?

Anden Faun. Det er svært at sige:
 jeg har hørt de mere vidende om ånder fortælle, 70
 at boblerne som solens trolddom
 suger fra de blege slappe vandblomster, der dækker
 klare søers og dammes mudrede bund,
 er pavillonerne hvor sådanne bor og svæver
 under den grønne og gyldne atmosfære,
 som middagen tænder gennem de vævede blade;
 og når disse brister og den tynde hede luft,
 den som de indånder inden i de gennemsigtige kupler,
 stiger op for at flyve lig meteorer gennem natten,
 rider de på den og tøjler deres hovedkuldse fart 80
 og bøjer deres brændende kamme og glider i ild
 ned i jordens vande igen.†

Første Faun. Hvis disse lever sådan, har andre da ikke andre liv,
 under lyserøde blomster eller inde i engblomsternes
 klokker eller i foldede dybe violer
 eller på deres døende vellugt, når de dør,
 eller i den kuglerunde dugs sollys?

Anden Faun. Jo, og mange flere som vi nok kunne fatte.
 Men skal vi blive her for at tale sammen, vil middagen komme,
 og tvære Silen vil finde sine geder umalket,‡ 90
 og have ondt ved at synge de vise og dejlige sange
 om skæbne og tilfældighed og Gud og gamle Kaos
 og Eros; og den lænkede Titans ulykkelige dom,
 og hvordan han skal blive løst og gøre jorden

* de: de vækkede ånder der trækkes af sted af ekkoerne. — det skæbnesvangre bjerg: vulkanen.

† Se Note. Akt 2; 2, 70-82 i noten til digtet.

‡ Silen: satyragtig figur i Dionysos' følge.

One brotherhood: delightful strains which cheer
 Our solitary twilights, and which charm
 To silence the unenvying nightingales.

SCENE III

A pinnacle of rock among mountains. Asia and Panthea

Panthea. Hither the sound has borne us — to the realm
 Of Demogorgon, and the mighty portal,
 Like a volcano's meteor-breathing chasm,
 Whence the oracular vapour is hurled up
 Which lonely men drink wandering in their youth,
 And call truth, virtue, love, genius, or joy,
 That maddening wine of life, whose dregs they drain
 To deep intoxication, and uplift,
 Like Mænads who cry loud, Evoe! Evoe!
 The voice which is contagion to the world. 10

Asia. Fit throne for such a Power! Magnificent!
 How glorious art thou, Earth! And if thou be
 The shadow of some Spirit lovelier still,
 Though evil stain its work, and it should be
 Like its creation, weak yet beautiful,
 I could fall down and worship that and thee —
 Even now my heart adareth — Wonderful!
 Look Sister — ere the vapour dim thy brain:
 Beneath is a wide plain of billowy mist,
 As a lake, paving in the morning sky, 20
 With azure waves which burst in silver light,
 Some Indian vale . . . Behold it, rolling on
 Under the curdling winds, and islanding
 The peak whereon we stand — midway, around,
 Encinctured by the dark and blooming forests,
 Dim twilight lawns, and stream-illuminèd caves,
 And wind-enchanted shapes of wandering mist;
 And far on high the keen sky-cleaving mountains
 From icy spires of sun-like radiance fling
 The dawn, as lifted Ocean's dazzling spray, 30
 From some Atlantic islet scattered up,
 Spangles the wind with lamp-like water-drops.
 The vale is girdled with their walls — a howl
 Of cataracts from their thaw-cloven ravines
 Satiates the listening wind, continuous, vast,

til et broderskab: fornøjelige toner som opliver
vore enlige skumringstimer og lokker
de umisundelige nattergale til tavshed.

TREDJE SCENE

En klippespids omgivet af bjerge. Asia og Panthea.*

Panthea. Hertil har lyden båret os — til
Demogorgons rige og den mægtige portal,
lig en vulkans meteorfostrende svælg,
hvorfra orakeldampen bliver kastet op, som ensomme
mænd, vandrende omkring i deres ungdom, drikker
og kalder sandhed, dyd, kærlighed, geni eller glæde,
hin livets vanvidsvin hvis bundfald de dræner
til en dyb rus, og opløfter,
som mænader der højt råber Euei! Euei!†
den stemme, der er smitte for verden. 10

Asia. En passende trone for en sådan magt! storslået!
Hvor du er herlig, Jord! og hvis du er
skyggen af en eller anden endnu dejligere ånd,
skønt ondskab pletter dens værk, og den skulle være
som dens skaberværk, svag dog smuk,
kunne jeg falde ned og dyrke den og dig —
netop nu er mit hjerte fuld af tilbedelse — Vidunderligt!
Se, søster — før dampen slører din hjerne:
nedenunder er der en bred slette af bølgende tåge,
som en sø der i morgenhimlen dækker en indisk dal 20
med azurblå bølger, der brister i sølvlys.
Betragt den, idet den ruller videre
under de sammenløbende vinde, og omslutter
tinden hvorpå vi står — i midten, ombæltet
af de mørke og blomstrende skove,
utydelige skumringslunde og strømoplyste huler,
og vandrende tågers vindfortryllede former; og fjernt,
højt oppe slynger de skarpe himmelkløvende bjerge
daggryet fra isspir af solagtig stråleglans,
ligesom det løftede havs blændende skumsprøjt, 30
kastet op fra en lille atlantisk ø,
smykker vinden med lampeagtige vanddråber.
Dalen er omgivet af deres vægge —
fra deres tøkløvede slugter mætter katarakters brøl
den lyttende vind, vedvarende, vældig,

* klippespids: slaggekeglen i en vulkan.

† mænader: bakkantinder; deres fryderåb. — smitte: den revolutionære ånd der vil brede sig.

Awful as silence — Hark! the rushing snow!
 The sun-awakened avalanche! whose mass,
 Thrice sifted by the storm, had gathered there
 Flake after flake, in Heaven-defying minds
 As thought by thought is piled, till some great truth 40
 Is loosened, and the nations echo round,
 Shaken to their roots: as do the mountains now.

Panthea. Look how the gusty sea of mist is breaking
 In crimson foam, even at our feet! it rises
 As Ocean at the enchantment of the moon
 Round foodless men wrecked on some oozy isle.

Asia. The fragments of the cloud are scattered up —
 The wind that lifts them disentwines my hair —
 Its billows now sweep o'er mine eyes — my brain
 Grows dizzy — seest thou shapes within the mist? 50

Panthea. A countenance with beckoning smiles — there burns
 An azure fire within its golden locks!
 Another and another — hark! they speak!

Song of Spirits.

To the deep, to the deep,
 Down, down!
 Through the shade of Sleep,
 Through the cloudy strife
 Of Death and of Life;
 Through the veil and the bar
 Of things which seem and are, 60
 Even to the steps of the remotest Throne,
 Down, down!

While the sound whirls around,
 Down, down!
 As the fawn draws the hound,
 As the lightning the vapour,
 As a weak moth the taper;
 Death, Despair; Love, Sorrow;
 Time both; to-day, to-morrow;
 As steel obeys the spirit of the stone, 70
 Down, down!

Through the grey, void abysm,

ærefrygtindgydende som tavshed — Hør! den styrtende sne!
 den solvækkede lavine! hvis masse,
 tre gange siet af stormen, var vokset dér,
 flage efter flage: som i et himmeltrodsende sind
 tanke efter tanke er stablet op, indtil en stor sandhed 40
 er løsnet og genlyder i nationerne alle vegne,
 rystet i deres grundvolde, som bjergene er det nu.

Panthea. Se hvordan tågens stormfulde hav spredes
 til højrødt skum, lige for vore fødder! det rejser sig,
 som oceanet ved månens trolddom
 omkring madløse mænd, strandet på en mudret ø.

Asia. Stumper af skyen er kastet op —
 vinden som løfter dem løsgør mit hår —
 dens bølger stryger nu over mine øjne — min hjerne
 bliver ør — jeg ser luftige former inde i tågen. 50

Panthea. Et ansigt med et dragende smil — der
 brænder en azurblå ild inde i dets gyldne lokker!*
 endnu en og endnu en — hør! de taler!

Åndernes sang[†]

Til dybet, til dybet
 ned, ned!
 gennem søvnens skygge,
 gennem dødens og livets
 skydækkede strid;
 gennem sløret og barrieren
 af ting som synes og er til, 60
 selv til den fjerneste trones trin,
 ned, ned!

Medens lyden hvirvler omkring,
 ned, ned!
 som dåkalven tiltrækker hunden,
 som lynet dampen,[‡]
 som en kerte en svag natsværmer;
 døden fortvivlelse; kærligheden sorg;
 tiden begge; i dag i morgen;
 som stål adlyder stenens ånd[§] 70
 ned, ned!

* azurblå ild: se Note. Akt 2; 3, 52 i noten til digtet.

† Nedstigningen til Demogorgons rige.

‡ På Shelleys tid troede videnskaben., at elektricitet spillede en stor rolle ved dannelsen af skyer (*Grabo**, 136).

§ stenens ånd: magnetjærnsten.

ned, ned!
 hvor luften ikke er et prisme,*
 og månen og stjerner ikke findes,
 og grotteklipperne ikke er iklædt
 himlens stråleglans,
 heller ikke mørket givet til jorden;
 hvor En gennemtrænger alt, En alene,
 ned, ned!

80

I dybets dyb,
 ned, ned!
 som et tilsløret sovende lyn,
 som gnisten plejet i gløder,
 det sidste blik kærligheden husker,
 som en diamant der skinner
 på minernes mørke rigdom,†
 er en trolddom gemt for dig alene
 ned, ned!

Vi har bundet dig, vi leder dig
 ned, ned!
 med den lyse skikkelse ved siden af dig —
 modsæt dig ikke svagheden:
 sådan styrke er der i sagtmodighed,
 at den Evige, den Udødelige
 gennem livets portal må frigøre
 den slangeagtige skæbne, rullet sammen under hans trone,
 ved den alene!‡

90

FJERDE SCENE

Demogorgons *hule*. Asia og Panthea.

Panthea. Hvad er det for en tilsløret skikkelse, der sidder på den
 ibenholtstrone dér?

Asia. Sløret er faldet!

Panthea. Jeg ser et mægtigt mørke
 der fylder magtens sæde; og stråler af mørke§

* Der er intet lys, luften kan bryde, dvs. ingen sol.

† Ifølge syttenhundredtals videnskab var diamanter fosforiserende (Norton).

‡ Asia opfordres til sagtmodighed, så Demogorgon (den Udødelige) kan bringe Jupiters slangeagtige skæbne, der ligger under Demogorgons trone, ud i verden gennem livets portal, jvf. linje 2 i denne scene. — ved den alene: sagtmodigheden.

§ Demogogon, Zeus' afkom: 'et mægtigt mørke' og 'stråler af mørke'. I den naturvidenskabelige fortolkning identificeres Demogogon med magnaet. Se Note. Akt 2; 4, 3 i noten til digtet.

Dart round, as light from the meridian sun,
 Ungazed upon and shapeless — neither limb,
 Nor form, nor outline; yet we feel it is
 A living Spirit.

Demogorgon. Ask what thou wouldst know.

Asia. What canst thou tell?

Demogorgon. All things thou dar'st demand.

Asia. Who made the living world?

Demogorgon. God.

Asia. Who made all

That it contains — thought, passion, reason, will, 10
 Imagination?

Demogorgon. God: Almighty God.

Asia. Who made that sense which, when the winds of spring
 In rarest visitation, or the voice
 Of one beloved heard in youth alone,
 Fills the faint eyes with falling tears which dim
 The radiant looks of unbewailing flowers,
 And leaves this peopled earth a solitude
 When it returns no more?

Demogorgon. Merciful God.

Asia. And who made terror, madness, crime, remorse, 20
 Which from the links of the great chain of things,
 To every thought within the mind of man
 Sway and drag heavily — and each one reels
 Under the load towards the pit of death;
 Abandoned hope, and love that turns to hate;
 And self-contempt, bitterer to drink than blood;
 Pain, whose unheeded and familiar speech
 Is howling and keen shrieks, day after day;
 And Hell, or the sharp fear of Hell?

Demogorgon. He reigns.

Asia. Utter his name: a world pining in pain
 Asks but his name: curses shall drag him down. 30

Demogorgon. He reigns.

Asia. I feel, I know it: who?

Demogorgon. He reigns.

Asia. Who reigns? There was the Heaven and Earth at first,
 And Light and Love; then Saturn, from whose throne
 Time fell, an envious shadow; such the state
 Of the earth's primal spirits beneath his sway,
 As the calm joy of flowers and living leaves
 Before the wind or sun has withered them

skyder ud, som lys fra solen når den står højest,
ustirret på og formløs – hverken lemmer,
eller skikkelse, eller omrids; dog vi føler det er
en levende ånd.

Demogorgon. Spørg om det du vil vide.

Asia. Hvad kan du fortælle?

Demogorgon. Alt du vover at spørge om.

Asia. Hvem skabte den levende verden?

Demogorgon. Gud.

Asia. Hvem skabte alt

det den indeholder – tanke, følelse, fornuft, vilje, 10
fantasi?

Demogorgon. Gud: Almægtige Gud.

Asia. Hvem skabte den følelse, der – ligesom ved
forårsvindenes sjældneste besøg eller en
højt elskets stemme alene hørt i ungdommen –
fylder de svage øjne med faldende tårer, der slører
det strålende syn af ubegrædte blomster
og lader denne befolkede jord være et ensomt sted,
når den ikke mere vender tilbage?

Demogorgon. Den barmhjertige Gud.

Asia. Og hvem skabte rædsel, galskab, forbrydelse, anger 20
som fra leddene i tingenes store kæde
til enhver tanke i menneskets sind,
styrer og trækker tungt – og enhver vakler
under byrden mod dødens skakt;
opgivet håb og kærlighed der forvandles til had;
og selvforagt, bitrere at drikke end blod;
smerte, hvis upåagtede og velkendte tale
hyler og skriger gennemtrængende, dag efter dag;
og helvede eller den skarpe frygt for helvede?

Demogorgon. Han hersker.

Asia. Udtal hans navn: en verden der hentæres i smerte 30
spørger kun om hans navn: forbandelser skal styrte ham.

Demogorgon. Han hersker.

Asia. Jeg føler jeg ved det: hvem?

Demogorgon. Han hersker.

Asia. Hvem hersker? Først var der Himlen og Jorden,*
og lys og kærlighed; dernæst Saturn, fra hvis trone
Tiden faldt, en skinsyg skygge; tilstanden
af jordens urånder under hans styre[†]
var som blomsters og levende blades rolige glæde,
før vinden eller solen har visnet dem

* himlen og jorden: Uranus og Gaia.

[†] Saturn=Kronos (Tiden), søn af ovennævnte. Han styrtede Uranus. Hans styre opfattedes som en Guldalder. – urånder: Saturns børn.

And semivital worms; but he refused
 The birthright of their being, knowledge, power,
 The skill which wields the elements, the thought
 Which pierces this dim universe like light,
 Self-empire, and the majesty of love;
 For thirst of which they fainted. Then Prometheus
 Gave wisdom, which is strength, to Jupiter,
 And with this law alone: 'Let man be free,'
 Clothed him with the dominion of wide Heaven.
 To know nor faith, nor love, nor law; to be
 Omnipotent but friendless is to reign;
 And Jove now reigned; for on the race of man
 First famine, and then toil, and then disease, 50
 Strife, wounds, and ghastly death unseen before,
 Fell; and the unseasonable seasons drove
 With alternating shafts of frost and fire,
 Their shelterless, pale tribes to mountain caves;
 And in their desert hearts fierce wants he sent,
 And mad disquietudes, and shadows idle
 Of unreal good, which levied mutual war,
 So ruining the lair wherein they raged.
 Prometheus saw, and waked the legioned hopes
 Which sleep within folded Elysian flowers, 60
 Nepenthe, Moly, Amaranth, fadeless blooms,
 That they might hide with thin and rainbow wings
 The shape of Death; and Love he sent to bind
 The disunited tendrils of that vine
 Which bears the wine of life, the human heart;
 And he tamed fire which, like some beast of prey,
 Most terrible, but lovely, played beneath
 The frown of man; and tortured to his will
 Iron and gold, the slaves and signs of power,
 And gems and poisons, and all subtlest forms 70
 Hidden beneath the mountains and the waves.
 He gave man speech, and speech created thought,
 Which is the measure of the universe;
 And Science struck the thrones of Earth and Heaven,
 Which shook, but fell not; and the harmonious mind
 Poured itself forth in all-prophetic song;
 And music lifted up the listening spirit
 Until it walked, exempt from mortal care,
 Godlike, o'er the clear billows of sweet sound;

og halvt vitale orme; men han nægtede
 dem deres fødselsrettigheder, viden, magt,
 færdigheden der behersker elementerne, tanken 40
 der trænger igennem dette dunkle univers som lys,
 selvstyre og kærlighedens storhed;
 som de besvimed af tørst efter. Så gav Prometheus
 visdom, som er styrke, til Jupiter,
 og med denne ene lov: „Lad mennesket være frit,”
 begavede ham med myndighed over den vide himmel.
 At kende hverken tro eller kærligheden eller lov; at være
 almægtig, men venneløs, er at herske;
 og Jupiter hersker nu; for på menneskeslægten faldt
 først sult og så møjje og så sygdom, 50
 strid, sår, og uhyggelig død uset før;
 og de utidige årstider jog,*
 skiftevis med pile af frost og ild,
 deres ubeskyttede blege folkestammer til bjerghuler;
 og i deres øde hjerter sendte han brændende savn
 og vanvittig uro og tomme skygger
 af uægte guder, som rejste gensidig krig,
 mens de således ødelagde boligen hvori de rasede.
 Prometheus så det og vækkede de utallige håb,
 som sover i de foldede elysiske blomster, 60
 nepenthe, moly, amarant, uvisnelige blomster,†
 for at de kunne skjule dødens form med tynde
 regnbuevinger; og kærlighed sendte han for at binde
 de adskilte slyngtråde på det vintræ
 som føder livets vin, menneskehjertet;
 og han tæmmede ilden, der som et rovdyr,
 yderst forfærdeligt, men henrivende, legede under
 menneskets misbilligende blik; og martrede efter sin vilje
 jernet og guldet, slaverne af og tegnene på magt,
 og ædelstene og giftige stoffer og alle kunstfærdige former, 70
 skjult under bjergene og bølgerne.
 Han gav mennesket sproget, og sproget skabte tanken,‡
 som er universets målestok;
 og videnskaben slog til jordens og himlens troner,
 som rystede, men ikke faldt; og det harmoniske sind
 udøste sig selv i højst profetisk sang;
 og musik opløftede den lyttende ånd
 indtil den gik, fritaget for jordisk bekymring,
 gudelig hen over de liflige toners klare strømme;

* I den gyldne alder før Jupiter var det altid forår.

† Nepenthe: navn på plante og en drik der fik en til at glemme sorg. — Moly: plante der modvirkede forhekselse. — Amarant: uvisnelig fantasibloomst.

‡ Se Note. Akt 2; 4, 72 i note til digtet.

And human hands first mimicked and then mocked, 80
 With moulded limbs more lovely than its own,
 The human form, till marble grew divine;
 And mothers, gazing, drank the love men see
 Reflected in their race — behold, and perish.
 He told the hidden power of herbs and springs,
 And Disease drank and slept. Death grew like sleep.
 He taught the implicated orbits woven
 Of the wide-wandering stars, and how the sun
 Changes his lair, and by what secret spell
 The pale moon is transformed, when her broad eye 90
 Gazes not on the interlunar sea;
 He taught to rule, as life directs the limbs,
 The tempest-wingèd chariots of the Ocean,
 And the Celt knew the Indian. Cities then
 Were built, and through their snow-like columns flowed
 The warm winds, and the azure ether shone,
 And the blue sea and shadowy hills were seen.
 Such, the alleviations of his state,
 Prometheus gave to man — for which he hangs
 Withering in destined pain: but who rains down 100
 Evil, the immedicable plague, which, while
 Man looks on his creation like a God
 And sees that it is glorious, drives him on,
 The wreck of his own will, the scorn of earth,
 The outcast, the abandoned, the alone?
 Not Jove: while yet his frown shook Heaven ay, when
 His adversary from adamantine chains
 Cursed him, he trembled like a slave. Declare
 Who is his master? Is he too a slave?
Demogorgon. All spirits are enslaved which serve things evil: 110
 Thou knowest if Jupiter be such or no.
Asia. Whom calledst thou God?
Demogorgon. I spoke but as ye speak,
 For Jove is the supreme of living things.
Asia. Who is the master of the slave?
Demogorgon. If the abysm
 Could vomit forth its secrets: — but a voice
 Is wanting, the deep truth is imageless;
 For what would it avail to bid thee gaze
 On the revolving world? What to bid speak
 Fate, Time, Occasion, Chance and Change? To these

og menneskehænder efterlignede først og spottede derpå 80
 menneskeskikkelsen med formede lemmer mere dejlige
 end deres egne, indtil marmor blev guddommelig,
 og mødre, stirrende, drak kærligheden mænd ser*
 genspejlet i deres slægt — beskuer og fortabes.
 Han åbenbarede planters og kilders skjulte kræfter,
 og sygdom drak og sov. Døden blev som søvn.
 Han underviste om de indviklede baner
 de vidtvandrende stjerner vævede, og hvordan solen†
 skiftede leje, og ved hvilken hemmelig trolddom
 den blege måne bliver forvandlet, når hendes fulde øje 90
 ikke stirrer på månemørkehavet;
 han underviste i at styre, som livet styrer lemmerne,
 havets stormvingede stridsvogn,
 og at kelterne kendte inderne. Byer blev
 så bygget, og gennem deres sneagtige søjler strømmede
 de varme vinde, og den azurblå æter skinnede,
 og det blå hav og skyggefulde bakker sås.
 Sådanne lettelser af hans tilstand
 gav Prometheus til mennesket — for hvilket han hænger
 visnende i forudbestemt smerte: men hvem lader ondskab 100
 regne ned, den uhelbredelige pest, som medens
 mennesket ser på sin skabning som på en Gud
 og ser den er herlig, driver ham videre,
 hans egen viljes vraggoods, jordens foragt,
 den udstødte, den fortabte, den alene?
 Ikke Jupiter: medens endnu hans vrede rystede himlen, ja, da
 hans modstander i ubrydelige lænker
 forbandede ham, bævede han som en slave. Sig
 hvem hans herre er? Er han også slave?‡
Demogorgon. Alle ånder er gjort til slaver, som tjener onde ting: 110
 du ved om Jupiter er sådan eller ikke.
Asia. Hvem kalder du Gud?
Demogorgon. Jeg taler kun, som I taler,
 for Jupiter er den øverste af levende ting.
Asia. Hvem er slavens herre?
Demogorgon. Hvis afgrunden
 kunne udspy sine hemmeligheder: — men en røst
 mangler, den dybe sandhed er uden billede;
 for hvad ville det nytte at byde dig stirre
 på den drejende verden? Hvad ville det nytte at byde
 skæbnen, tiden, tilfældighed og forandringen tale? Disse

* Man mente at gravide kvinder, ved at betragte smukke statuer ville få smukke børn.

† vidtvandrende stjerner: planeter eller kometer. — skiftede leje: Se Note. Akt 2; 4, 89 i noten til digtet.

‡ han: Jupiter.

All things are subject but eternal Love. 120

Asia. So much I asked before, and my heart gave
The response thou hast given; and of such truths
Each to itself must be the oracle.

One more demand; and do thou answer me
As my own soul would answer, did it know
That which I ask. Prometheus shall arise
Henceforth the Sun of this rejoicing world:
When shall the destined hour arrive?

Demogorgon. Behold!

Asia. The rocks are cloven, and through the purple night
I see cars drawn by rainbow-wingèd steeds 130
Which trample the dim winds: in each there stands
A wild-eyed charioteer, urging their flight.
Some look behind, as fiends pursued them there,
And yet I see no shapes but the keen stars:
Others, with burning eyes, lean forth, and drink
With eager lips the wind of their own speed,
As if the thing they loved fled on before,
And now, even now, they clasped it. Their bright locks
Stream like a comet's flashing hair; they all
Sweep onward.

Demogorgon. These are the immortal Hours, 140
Of whom thou didst demand. One waits for thee.

Asia. A spirit with a dreadful countenance
Checks its dark chariot by the craggy gulf.
Unlike thy brethren, ghastly charioteer,
Who art thou? Whither wouldst thou bear me? Speak!

Spirit. I am the shadow of a destiny
More dread than is my aspect: ere yon planet
Has set, the Darkness which ascends with me
Shall wrap in lasting night Heaven's kingless throne.

Asia. What meanest thou?

Panthea. That terrible shadow floats 150
Up from its throne, as may the lurid smoke
Of earthquake-ruined cities o'er the sea.
Lo! it ascends the car . . . the coursers fly
Terrified: watch its path among the stars
Blackening the night!

Asia. Thus I am answered: strange!

Panthea. See, near the verge, another chariot stays:
An ivory shell inlaid with crimson fire,
Which comes and goes within its sculptured rim

er alle ting underkastet, undtagen evig kærlighed. 120

Asia. Så meget spurgte jeg om før, og mit hjerte gav
de svar, du har givet; og om sådanne sandheder
må enhver være sit eget orakel.

Endnu et spørgsmål; og svar mig ret,
som min sjæl ville svare, hvis den vidste,
det jeg spørger om. Prometheus skal rejse sig
og for fremtiden være solen for denne jublende verden:
hvornår skal den skæbnebestemte Time komme?

Demogorgon. Se!

Asia. Klipperne kløves, og gennem purpurnatten*
ser jeg vogne trukket af regnbuevingede stridsheste, 130
som træder de dunkle vinde: i hver enkelt står
en vildøjet vognstyrer, opirrende deres flugt.

Nogle ser tilbage, som om fjender forfulgte dem dér,
og dog ser jeg ingen former undtagen de skarpe stjerner;
andre, med brændende øjne, læner sig frem, og drikker
med begærlige læber deres egen farts vind,
som om det, de elskede, fór videre foran,
og de nu, netop nu, omfavnede den. Deres strålende lokker
flagrer som en komets glimtende hår: alle
styrter de frem.

Demogorgon. Det er de udødelige Timer 140
som du spurgte om. En venter på dig.†

Asia. En ånd med en gruopvækkende mine
standser sin mørke stridsvogn ved det klippefulde svælg.
Ulig dine brødre, uhyggelige vognstyrer,
hvad er du? Hvor vil du føre mig hen? Tal!

Ånden. Jeg er skyggen af en skæbne
mere grufuld end mit udseende er: før hin planet
er gået ned, skal mørket, som stiger op med mig,
svøbe himlens kongeløse trone ind i varig nat.

Asia. Hvad mener du?

Panthea. Den forfærdelige skygge hæver 150
sig op fra sin trone som jordskælvsødelagte
byers usunde røg over havet.

Se! den stiger op på vognen . . . gangerne flygter
forfærdet: se hvordan dens sti blandt stjernerne
sortner natten!

Asia. Således er det svar jeg får — underligt!

Panthea. Se, nær randen står en anden stridsvogn:
en ibenholtskal indlagt med højrodt ild
som kommer og går indenfor dens kant, hvor

* Se Note. Akt 2; 4, 129 i noten til digtet.

† Den skæbnebestemte time, hvor Jupiter skal styrtes, kommer, da Asia nu har valgt sagsmodighedens vej og til fulde har indset, at hendes sande væsen er kærlighed.

Of delicate strange tracery; the young Spirit
 That guides it has the dove-like eyes of hope. 160
 How its soft smiles attract the soul! — as light
 Lures wingèd insects through the lampless air.

Spirit

My coursers are fed with the lightning,
 They drink of the whirlwind's stream,
 And when the red morning is bright'ning
 They bathe in the fresh sunbeam;
 They have strength for their swiftness I deem:
 Then ascend with me, Daughter of Ocean.

I desire — and their speed makes night kindle;
 I fear — they outstrip the Typhoon; 170
 Ere the cloud piled on Atlas can dwindle
 We encircle the earth and the moon:
 We shall rest from long labours at noon:
 Then ascend with me, Daughter of Ocean.

SCENE V

The Car pauses within a cloud on the top of a snowy mountain. Asia, Panthea, and the Spirit of the Hour.

Spirit

On the brink of the night and the morning
 My coursers are wont to respire;
 But the Earth has just whispered a warning
 That their flight must be swifter than fire:
 They shall drink the hot speed of desire!

Asia. Thou breathest on their nostrils, but my breath
 Would give them swifter speed.

Spirit.. Alas! it could not.

Panthea. O Spirit! pause, and tell whence is the light
 Which fills this cloud — the sun is yet unrisen.

Spirit. The sun will rise not until noon. Apollo 10
 Is held in Heaven by wonder; and the light

et udsøgt, ejendommeligt mønster er udhugget;
 den unge ånd, som fører den, har håbets dueagtige øjne.
 Hvor tiltrækker dens bløde smil ikke sjælen! – som lys der
 lokker vingede insekter gennem den lampeløse luft. 160

Ånden

Mine gangere er fodret med lynet,
 de drikker af hvirvelvindens strøm,*
 og når den røde morgen lysner,
 bader de i den friske solstråle;
 jeg tænker de har styrke til deres hurtighed:
 så stig op sammen med mig, datter af Ocean.

Jeg ønsker – og deres fart tænder natten;
 jeg frygter – de overhaler tyfonen; 170
 før skyen stablet på Atlas kan svinde,
 kredser vi om jorden og månen:
 vi skal hvile til middag efter langvarig møje:
 stiger dernæst op sammen med mig, datter af Ocean.

FEMTE SCENE

Vognen standser inde i skyen på toppen af et snedækket bjerg. Asia, Panthea og Timens Ånd.

Ånden

På skellet mellem natten og morgenen
 plejer mine gangere at puste ud;
 men jorden har netop hvisket en advarsel,
 at deres flugt må være hurtigere end ild:†
 de skal drikke længslens hede fart!

Asia. Du ånder på deres næsebor, men min ånde
 ville give dem hurtige fart.

Ånden. Desværre! det ville den ikke.‡

Panthea. Åh ånd! stands og fortæl hvorfra kommer lyset,
 som fylder denne sky – solen er endnu ikke stået op.

Ånden. Solen vil ikke stå op før til middag. Ved et under§ 10
 fastholdes Apollon på himlen, og lyset

* Stridsvognen bliver drevet frem af elektrisk energi fra solen og hvirvelvindene. Om morgenen er den atmosfæriske elektriske energi på sit laveste, jf. l 1-2 i næste scene (*Garbo** 130-1).

† ilden fra Demogorgons udbrud.

‡ Asia kan ikke fremskynde tidspunktet for 'den skæbnebestemte time'.

§ Er udbruddet tilstrækkeligt kraftigt kan solen formørkes af den vulkanske sky. Her hos Shelley udskydes daggyret til middag, hvor Jupiter styrtes. – Apollon er solens gud.

Which fills this vapour, as the aërial hue
Of fountain-gazing roses fills the water,
Flows from thy mighty sister.

Panthea. Yes, I feel . . .

Asia. What is it with thee, sister? Thou art pale.

Panthea. How thou art changed! I dare not look on thee;
I feel but see thee not. I scarce endure
The radiance of thy beauty. Some good change
Is working in the elements, which suffer
Thy presence thus unveiled. The Nereids tell 20
That on the day when the clear hyaline
Was cloven at thine uprise, and thou didst stand
Within a veinèd shell, which floated on
Over the calm floor of the crystal sea,
Among the Aegean isles, and by the shores
Which bear thy name, love, like the atmosphere
Of the sun's fire filling the living world,
Burst from thee, and illumined Earth and Heaven
And the deep ocean and the sunless caves
And all that dwells within them; till grief cast 30
Eclipse upon the soul from which it came:
Such art thou now; nor is it I alone,
Thy sister, thy companion, thine own chosen one,
But the whole world which seeks thy sympathy.
Hearest thou not sounds i' the air which speak the love
Of all articulate beings? Feelest thou not
The inanimate winds enamoured of thee? — List!

[*Music.*

Asia. Thy words are sweeter than aught else but his
Whose echoes they are: yet all love is sweet,
Given or returned. Common as light is love, 40
And its familiar voice wearies not ever.
Like the wide Heaven, the all-sustaining air,
It makes the reptile equal to the God:
They who inspire it most are fortunate,
As I am now; but those who feel it most
Are happier still, after long sufferings,
As I shall soon become.

Panthea. List! Spirits speak.

Voice (in the air, singing)

Life of Life! thy lips enkindle

der fylder denne damp, som kildestirrende rosers
luftige farve fylder vandet,
strømmer fra din mægtige søster.

Panthea. Ja, jeg føler . . .

Asia. Hvad er der med dig, søster? Du er bleg.

Panthea. Hvor forandret du er! Jeg vover ikke at se på dig;

jeg føler dig, men ser dig ikke. Jeg udholder næppe
din skønheds stråleglans. Nogle gode forandringer

arbejder i elementerne, som må udholde

20

dit utilslørede væsen. Nereiderne fortæller,*

at på dagen, — hvor det klare glatte hav

blev kløvet af din opstigen, og du stod

inde i en året skal, der flød af sted

over krystalhavets rolige gulv

mellem de Ægæiske Øer og ved bredderne,

som bær deres navn, — brød kærlighed, lig solildens

atmosfære der fylder den levende verden,

frem fra dig og oplyste jorden og himlen

og det dybe ocean og de solløse huler,

og alt som bor i dem; indtil sorg

30

formørkede den sjæl, den kom fra:

sådan er du nu; heller ikke er det mig alene,

din søster, din ledsager, din egen ene udvalgte,

men hele verden som søger din sympati.

Hører du ikke lyde i luften, som udtrykker kærligheden

hos alle skabninger, der ejer stemmens brug? Føler du ikke,

at de ubesjælede vinde er forelsket i dig? — Lyt!

[Musik.]

Asia. Dine ord er sødere end noget andet undtagen hans,

hvis ekkoer de er: dog al kærlighed er sød,

givet eller gengældt. Almindelig som lys er kærlighed,

40

og dens velkendte stemme trætter ingensinde.

Som den vide himmel, den altopretholdende luft,

gør den krybdyret lige med Gud:

de, der inspirerer den mest, er lykkelige,

som jeg er nu; men de der føler den mest,

efter langvarige lidelser, er endnu lykkeligere,

som jeg snart skal blive.

Panthea. Hør! Ånderne taler.

En syngende stemme i luften†

Livets Liv! dine læber opflammer

* Nereiderne: havnymfer, venlige og hjælpsomme mod de søfarende. Asia skildres som den skumfødte Venus.

† Stemmen tilhører Prometheus, som Asia synger til i sin næste replik.

With their love the breath between them;
 And thy smiles before they dwindle 50
 Make the cold air fire; then screen them
 In those looks, where whoso gazes
 Faints, entangled in their mazes.

Child of Light! thy limbs are burning
 Through the vest which seems to hide them,
 As the radiant lines of morning
 Through the clouds ere they divide them;
 And this atmosphere divinest
 Shrouds thee wheresoe'er thou shinest.

Fair are others; none beholds thee, 60
 But thy voice sounds low and tender
 Like the fairest, for it folds thee
 From the sight, that liquid splendour,
 And all feel, yet see thee never,
 As I feel now, lost for ever!

Lamp of Earth! where'er thou movest
 Its dim shapes are clad with brightness,
 And the souls of whom thou lovest
 Walk upon the winds with lightness,
 Till they fail, as I am failing, 70
 Dizzy, lost . . . yet unbewailing!

Asia

My soul is an enchanted boat
 Which, like a sleeping swan, doth float
 Upon the silver waves of thy sweet singing;
 And thine doth like an angel sit
 Beside a helm conducting it,
 Whilst all the winds with melody are ringing.
 It seems to float ever, forever,
 Upon that many-winding river,
 Between mountains, woods, abysses, 80
 A paradise of wildernesses!
 Till, like one in slumber bound,
 Borne to the ocean, I float down, around,
 Into a sea profound, of ever-spreading sound:

Meanwhile thy spirit lifts its pinions
 In music's most serene dominions;

med deres kærlighed åndedraget mellem dem;
og dine smil, før de svinder, 50
får den kolde luft til at gløde; skjuler dem
derefter i de blikke, som får enhver, der stirrer,
til at besvime, viklet ind i deres labyrinter.

Lysets barn! dine lemmer brænder
gennem dragten, som synes at skjule dem,
ligesom morgens strålende linjer
gennem skyerne før de deler dem;
og denne guddommeligeste atmosfære
indhytter dig hvor du end skinner.

Andre er skønne; ingen ser dig,* 60
men din stemme lyder dæmpet og øm
som den skønneste, for den skjuler dig
fra at blive set, denne funklende pragt,
og alle føler, dog ser dig aldrig,
som jeg føler nu, fortabt for altid!

Jordens lampe! hvor du end bevæger dig
er dens utydelige former iklædt stråleglans,
og sjælene af dem, du elsker,
går med lethed på vindene, 70
indtil de svigter, ligesom jeg må svigte,
svimmel, fortabt . . . dog uden at begræde det!

Asia

Min sjæl er en fortryllet båd,
der som en sovende svane, flyder
på din vidunderlige sangs sølvbølger;
og din sidder som en engel
ved siden af roret og styrer det,
medens alle vindene ringer med melodi.
Den synes stedse at flyde, for stedse,
på den mangebugtede flod
mellem bjerge, skove, afgrunde, 80
et paradys af vild natur!
indtil, som én bundet i slummer,
båret til oceanet, jeg flyder omkring og ned
i et dybt lydhav, der bestandig breder sig.

I mellemtiden løfter din ånd sine vinge

---

* Asia er blevet usynlig. Hun antager sit sande væsen. Den synlige Asia er skyggen af det, jf. 3, 3, 7. (Butter).

i musikkens klareste verden og fanger
 Catching the winds that
 fan that happy Heaven.
 And we sail on, away, afar,
 Without a course, without a star,
 But, by the instinct of sweet music driven; 90
 Till through Elysian garden islets
 By thee most beautiful of pilots,
 Where never mortal pinnacle glided,
 The boat of my desire is guided:
 Realms where the air we breathe is Love,
 Which in the winds on the waves doth move,
 Harmonizing this Earth with what we feel above.

We have passed Age's icy caves,
 And Manhood's dark and tossing waves,
 And Youth's smooth ocean, smiling to betray: 100
 Beyond the glassy gulfs we flee
 Of shadow-peopled Infancy,
 Through Death and Birth, to a diviner day;
 A paradise of vaulted bowers,
 Lit by downward-gazing flowers,
 And watery paths that wind between
 Wildernesses calm and green,
 Peopled by shapes too bright to see,
 And rest, having beheld; somewhat like thee;
 Which walk upon the sea, and chant melodiously! 110

ACT III

SCENE I

Heaven. Jupiter on his Throne; Thetis and the other Deities assembled.

Jupiter. Ye congregated Powers of Heaven, who share
 The glory and the strength of him ye serve,
 Rejoice! henceforth I am omnipotent.
 All else had been subdued to me; alone
 The soul of man, like unextinguished fire,
 Yet burns towards Heaven with fierce reproach, and doubt,
 And lamentation, and reluctant prayer,
 Hurling up insurrection, which might make
 Our antique empire insecure, though built

vindene, som vifter den lykkelige himmel;
 og vi sejler videre, væk, langt bort,
 uden kurs, uden en stjerne,
 kun drevet af instinktet for yndig musik; 90
 indtil du, smukkeste af styrmænd,
 fører mit ønskes båd
 mellem elysiske haveprydede småøer,
 hvor en jordisk pinasse aldrig kom:
 riger, hvor luften vi indånder, er kærlighed,
 der bevæger sig i vindene og på bølgerne og
 bringer jorden i samklang med det, vi føler ovenover.

Vi har passeret alderdommens iskolde huler,
 og manddommens mørke og hid og did kastende bølger,
 og ungdommens glatte hav, der smiler for at bedrage: 100
 vi farer hinsides den skyggebefolkede
 barndoms glasagtige svælg,*
 gennem død og fødsel, til en guddommeligere dag;
 et paradis af hvælvede hytter,
 oplyst af nedadstirrende blomster
 og vandige stier, der snor sig mellem
 rolige og grønne vildmarker,
 befolket af skikkelser der går på havet
 og synger melodisk, for lysende at se på;
 noget lig dig; og når vi har set det, hviler vi os!† 110

TREDJE AKT

FØRSTE SCENE

Himlen. Jupiter på sin trone; Thetis ‡ og de andre guder er samlet.

Jupiter. I forsamlede himlens magter som deler
 æren og styrken med ham I tjener,
 fryd jer! fra nu af er jeg almægtig.
 Alle andre er blevet undertvunget mig; alene
 mennesket sjæl, som uudslukkelig ild,
 brænder endnu mod himlen med skarp bebrejdelse og tvivl
 og klagesange og modvillig bøn,
 indstiftende oprør, der vil kunne gøre
 vort ældgamle imperium usikkert, skønt bygget

* Tidsforløbet vendes om. Fra alderdommen til barndommen. — glasagtige (*glassy*): om mental ro (Ellis).

† L. 48-110, se Note. Akt 2; 5, 48-110 i noten til digtet.

‡ En havnymfe, en af Nereiderne. Gift med Peleus og mor til Achilleus.

On eldest faith, and Hell's coeval, fear; 10
 And though my curses through the pendulous air,
 Like snow on herbless peaks, fall flake by flake,
 And cling to it; though under my wrath's night
 It climbs the crags of life, step after step,
 Which wound it, as ice wounds unsandalled feet,
 It yet remains supreme o'er misery,
 Aspiring . . . unrepressed; yet soon to fall:
 Even now have I begotten a strange wonder,
 That fatal child, the terror of the earth,
 Who waits but till the destined Hour arrive, 20
 Bearing from Demogorgon's vacant throne
 The dreadful might of ever-living limbs
 Which clothed that awful spirit unbeheld,
 To redescend, and trample out the spark.
 Pour forth heaven's wine, Idæan Ganymede,
 And let it fill the daedal cups like fire,
 And from the flower-inwoven soil divine
 Ye all-triumphant harmonies arise,
 As dew from earth under the twilight stars:
 Drink! be the nectar circling through your veins 30
 The soul of joy, ye ever-living Gods,
 Till exultation burst in one wide voice
 Like music from Elysian winds.

And thou

Ascend beside me, veiled in the light
 Of the desire which makes thee one with me,
 Thetis, bright image of Eternity!
 When thou didst cry, 'Insufferable might!
 God! Spare me! I sustain not the quick flames,
 The penetrating presence; all my being,
 Like him whom the Numidian seps did thaw 40
 Into a dew with poison, is dissolved,
 Sinking through its foundations' — even then
 Two mighty spirits, mingling, made a third
 Mightier than either, which, unbodied now,
 Between us, floats, felt although unbeheld,
 Waiting the incarnation, which ascends,
 (Hear ye the thunder of the fiery wheels
 Griding the winds?) from Demogorgon's throne.
 Victory! victory! Feelest thou not, O world,
 The earthquake of his chariot thundering up 50
 Olympus?

på ældste tro og helvedes jævnaldrende, frygt; 10
 og skønt mine forbandelser gennem den svingende luft,
 som sne på planteløse tinder, falder flage på flage
 og hænger fast til den; skønt den under min vredes nat
 stiger op på livets stejle klipper, trin for trin,
 der sårer den, som is sårer nøgne fødder,
 forbliver den endnu hersker over elendighed,
 hævende sig . . . ubetvunget; for dog snart at falde:*
 jeg har netop avlet et sælsomt underværk,
 det skæbnesvangre barn, jordens skræk,
 der kun venter på den skæbnebestemte Times ankomst, 20
 idet den bær, fra Demogorgons tomme trone,
 den grupvækkende styrke af altidlevende lemmer,
 denne usete forfærdelige ånd var iklædt
 for at stige ned igen og trampe gnisten ud.
 Skænk himlens vin op, idaiske Ganymedes,†
 og lad den fylde de daidaliske bægre som ild
 og rejse sig fra den blomstervævede guddommelige
 muld i altriumferende harmonier,
 som dug fra jorden under skumringsstjernerne:
 drik! lad nektaren cirkulere glædens 30
 sjæl i jeres årer, I evigtlevende Guder,
 indtil jubelen bryder frem med en røst,
 lig musik fra elysiske vinde.
 Og du
 stiger op ved siden af mig, hyllet i lyset
 fra ønsket som gør dig ét med mig,
 Thetis, evighedens yppige billede!
 da du råbte: „Ulidelig styrke!
 Gud! Skån mig! jeg udholder ikke de heftige flammer,
 den gennemtrængende tilstedeværelse, hele mit væsen,
 ligesom ham hvem den numidiske slange tøde 40
 til dug med gift, er opløst‡
 og synker ned gennem sine fundamentter” — netop da
 skabte to mægtige ånder, ved at blande sig, en tredje
 mægtigere end dem begge, som følt,
 skønt uset, nu svæver kropsløs mellem os
 og venter på legemliggørelsen, som stiger op
 (hører I ikke tordenen fra de gloende hjul,
 der skurer mod vindene?) fra Demogorgons trone.
 Sejr! sejr! Føler du ikke, Oh Verden,
 hans stridsvogns jordskælv tordnende op ad 50
 Olympen?

* 'den' i denne passage er menneskets sjæl fra l. 5.

† Jupiters mundskænk.

‡ En sagnagtig slange, hvis bidsår æder om sig med voldsom hast og helt fortærer legemet.

[*The Car of the Hour arrives. Demogorgon descends and moves towards the Throne of Jupiter.*]

Awful shape, what art thou? Speak!

Demogorgon. Eternity. Demand no direr name.
Descend, and follow me down the abyss.
I am thy child, as thou wert Saturn's child;
Mightier than thee: and we must dwell together
Henceforth in darkness. Lift thy lightnings not.
The tyranny of Heaven none may retain,
Or reassume, or hold, succeeding thee:
Yet if thou wilt — as 'tis the destiny
Of trodden worms to writhe till they are dead —
Put forth thy might.

60

Jupiter. Detested prodigy!
Even thus beneath the deep Titanian prisons
I trample thee! thou lingerest?

Mercy! mercy!

No pity, no release, no respite! . . . O,
That thou wouldst make mine enemy my judge,
Even where he hangs, seared by my long revenge
On Caucasus — he would not doom me thus.
Gentle, and just, and dreadless, is he not
The monarch of the world? What then art thou?
No refuge! no appeal!

Sink with me then —

70

We two will sink on the wide waves of ruin,
Even as a vulture and a snake outspent
Drop, twisted in inextricable fight,
Into a shoreless sea. Let hell unlock
Its moulded oceans of tempestuous fire,
And whelm on them into the bottomless void
This desolated world, and thee, and me,
The conqueror and the conquered, and the wreck
Of that for which they combated.

Ai, Ai!

The elements obey me not . . . I sink . . .
Dizzily down — ever, for ever, down;
And, like a cloud, mine enemy above
Darkens my fall with victory! Ai, Ai!

80

[*Timens vogn ankommer. Demogorgon stiger ud og bevæger sig frem mod Jupiters trone.*]

Rædselsfulde form, hvad er du? Tal!

Demogorgon. Evigheden. Forlang ikke et frygteligere navn.
Stig ned og følg mig ned i afgrunden.
Jeg er dit barn, ligesom du er Saturns barn;
mægtigere end dig: og vi må fra nu af
dvæle sammen i mørke. Løft ikke dine lyn.*
Himlens tyranni må ingen, der kommer efter dig,
bevare eller genoptage eller fastholde:
dog hvis du vil – eftersom det er betrådte ormes
skæbne at vride sig indtil de er døde –
vis da din styrke. 60

Jupiter. Afskyede uhyre!
netop sådan ned under Titanernes dybe fængsler†
tramper jeg dig! du nøler?

Nåde! nåde!
ingen medynk, ingen udfrielse, ingen udsættelse! . . . Åh,
at du ville gøre min fjende til min dommer.
Netop hvor han hænger, svedet af min langvarige hævn,
på Kaukasus – han ville ikke dømme mig således.
Blid og retfærdig og uforfærdet, er han ikke
verdens monark? Hvad er så du?
Intet fristed! ingen indsigelse!

Synk da ned med mig – 70
vi to vil synke ned i undergangens vide bølger,
ligesom en grib og en slange, sammensnoet
i uløselig kamp, udmattet falder
ned i et grænseløst hav. Lad helvede låse
sine inddæmmede oceaner af stormende ild op,
og begrav i deres bundløse tomrum,
denne trøstesløse verden og dig og mig,
sejrherreren og den besejrede, og vraget
af det, som de kæmpede for.

Ak! Ak!
elementerne adlyder mig ikke . . . jeg synker . . . 80
svimlende nedad – evigt, for evigt, nedad;
og som en sky mørkner mine fjender ovenover
mit fald med sejr! Ak, Ak!

* dvæle sammen i mørke: Jupiter bliver ikke udslettet.

† Titanerne blev indespærret i Tartarus, efter der var blevet styrtet af Jupiter og guderne.

SCENE 2

The mouth of a great river in the Island Atlantis. Ocean is discovered reclining near the shore; Apollo stands beside him.

Ocean. He fell, thou sayest, beneath his conqueror's frown?

Ocean. Ay, when the strife was ended which made dim
The orb I rule, and shook the solid stars,
The terrors of his eye illumined Heaven
With sanguine light, through the thick ragged skirts
Of the victorious Darkness, as he fell:
Like the last glare of day's red agony,
Which, from a rent among the fiery clouds,
Burns far along the tempest-wrinkled Deep.

Ocean. He sunk to the abyss? to the dark void? 10

Ocean. An eagle so, caught in some bursting cloud
On Caucasus, his thunder-baffled wings
Entangled in the whirlwind, and his eyes
Which gazed on the undazzling sun, now blinded
By the white lightning, while the ponderous hail
Beats on his struggling form, which sinks at length
Prone, and the aërial ice clings over it.

Ocean. Henceforth the fields of Heaven-reflecting sea
Which are my realm, will heave, unstained with blood,
Beneath the uplifting winds, like plains of corn 20

Swayed by the summer air; my streams will flow
Round many-peopled continents, and round
Fortunate isles; and from their glassy thrones
Blue Proteus and his humid nymphs shall mark
The shadow of fair ships, as mortals see
The floating bark of the light-laden moon
With that white star, its sightless pilot's crest,
Borne down the rapid sunset's ebbing sea;
Tracking their path no more by blood and groans
And desolation, and the mingled voice 30
Of slavery and command, but by the light
Of wave-reflected flowers, and floating odours,
And music soft, and mild, free, gentle voices,
And sweetest music, such as spirits love.

Ocean. And I shall gaze not on the deeds which make
My mind obscure with sorrow, as eclipse
Darkens the sphere I guide — but list, I hear
The small, clear, silver lute of the young Spirit

ANDEN SCENE

Mundingen af en stor flod på øen Atlantis. Oceanus ses halvt liggende på bredden; Apollon står ved siden af ham.

Oceanus. Han faldt, siger du, under sin sejrherres vrede blik?

Apollon. Ja, da striden var til ende, som fordunklede kloden jeg styrer og rystede de faste stjerner. Rædslen i hans øjne oplyste himlen med blodrødt lys gennem det sejrende mulms tykke forrevne skørter, da han faldt: som dagens røde dødskampes sidste skærende lys der, fra en sprække mellem de glødende skyer, brænder langt borte langs det stormrynkede dyb.

Oceanus. Sank han i afgrunden? ned i det mørke tomrum? 10

Apollon. Som en ørn der er fanget i en bristende sky på Kaukasus, hans tordenforvirrede vinger indfiltret i hvirvelvinden, og hans øjne som stirrede på den ublændende sol, er nu blindet * af det hvide lyn, medens den svære hagl † slår på hans kæpende skikkelse, som til sidst ligger udstrakt, og den luftige is lægger sig over den.

Oceanus. Fra nu af vil det himmelspejlende havs marker, som er mit rige, bølge, uplettet af blod, under de opstigende vinde, som kornsletter 20 svajet af sommerluften; mine strømme vil flyde omkring tætbefolkede fastlande og omkring lykkelige øer; og fra deres glasagtige troner skal blå Proteus og hans fugtige nymfer mærke sig skyggen af gode skibe, ligesom dødelige ser månens flydende bark, let lastet med den hvide stjerne, hjelmen på dens usynlige styrmand, ‡ sejle for vinden ned ad den hurtige solnedgangs vigende hav; og deres stier skal ikke længere spores ved blod og stønnen og ødelæggelse og den blandede stemme 30 af slaveri og befaling, men ved bølgespejlende blomsters lys og svævende vellugte og sagte musik og milde, frie, blide stemmer, hin sødeste musik, sådan som ånder elsker.

Apollon. Og jeg skal ikke stirre på de gerninger, der gør mit sind tungt af sorg, som formørkelse fordunkler den klode jeg leder — men lyt, jeg hører den lille klare sølvlut fra den unge ånd,

* Legenden om ørnen der kan se ind i solen og dermed skærpe sit syn.

† Fra vulkanudbruddet: bristende sky, torden, hvirvelvind, hvide lyn og hagl (Longman 2).

‡ den hvide stjerne er Venus, der hænger over måneseglet.

der sidder i morgenstjernen.*

Oceanus. Du må afsted?
dine stridsheste vil hvile sig i aften – indtil da, farvel. 40

Det larmende dyb kalder mig hjem netop nu for at fodre det
med azurblå ro ud af smaragdgrønne urner,
som bestandig står fulde ved siden af min trone.
Se Neriederne under det grønne hav,
deres vinkende lemmer båret på de vindagtige strømme,
deres hvide arme løftet over deres flagrende hår
med broget kranse og stjerneklare søblomstkroner,
ilende for at ære deres mægtigere søsters lykke.†

[En lyd af bølger høres.]

Det er det ufodrede hav, der sulter efter ro.
Stille, monster; jeg kommer nu. Farvel.

Apollon. Farvel! 50

TREDJE SCENE

Kaukasus. Prometheus, Herkules, Ione, Jorden, Ånder. Asia og Panthea der er kommet i vognen med Timens Ånd.

Herkules løser Prometheus, som stiger ned.

Herkules. Glorværdigste blandt ånder,
således tjener styrke, som en slave,
visdom, mod og længelidende kærlighed
og dig, der er skikkelsen de besjæler.

Prometheus. Dine milde ord
er herligere end frihed, længe ønsket
og længe udeblevet.

Asia, du livets lys,
skyggen af ubeskuet skønhed; og I,
fagre søsternymfer, som gjorde lange år af smerte
yndige at huske gennem jeres kærlighed og omsorg;
fra nu af vil vi ikke skilles. Der er en hule 10
helt overgroet med slyngende duftende planter,
som lukker dagen ude med blade og blomster
og er dækket med året smaragd, og en kilde
springer i midten med en vækkende lyd.
Fra dens buede tag hænger bjergets frosne tårer‡
som sne eller sølv eller lange diamant spir,
der får usikkert lys til at falde;

* unge ånd: Cupido eller Amor, Venus' barn, i ældre tid fremstillet med en lyre og en blomst.

† Poseidon var gift med Amfitrite, en af havnymferne, Nereiderne.

‡ nedhængende drypsten.

And there is heard the ever-moving air,
 Whispering without from tree to tree, and birds,
 And bees; and all around are mossy seats, 20
 And the rough walls are clothed with long soft grass;
 A simple dwelling, which shall be our own,
 Where we will sit and talk of time and change,
 As the world ebbs and flows, ourselves unchanged —
 What can hide man from mutability?
 And if ye sigh, then I will smile; and thou,
 Ione, shalt chant fragments of sea-music,
 Until I weep, when ye shall smile away
 The tears she brought, which yet were sweet to shed.
 We will entangle buds and flowers and beams 30
 Which twinkle on the fountain's brim, and make
 Strange combinations out of common things,
 Like human babes in their brief innocence;
 And we will search, with looks and words of love,
 For hidden thoughts, each lovelier than the last,
 Our unexhausted spirits; and like lutes
 Touched by the skill of the enamoured wind,
 Weave harmonies divine, yet ever new,
 From difference sweet where discord cannot be.
 And hither come, sped on the charmèd winds, 40
 Which meet from all the points of heaven, as bees
 From every flower aërial Enna feeds,
 At their known island homes in Himera,
 The echoes of the human world, which tell
 Of the low voice of love, almost unheard,
 And dove-eyed pity's murmured pain, and music,
 Itself the echo of the heart, and all
 That tempers or improves man's life, now free.
 And lovely apparitions — dim at first,
 Then radiant, as the mind, arising bright 50
 From the embrace of beauty (whence the forms
 Of which these are the phantoms) casts on them
 The gathered rays which are reality —
 Shall visit us, the progeny immortal
 Of Painting, Sculpture, and rapt Poesy,
 And arts, though unimagined, yet to be.
 The wandering voices and the shadows these
 Of all that man becomes, the mediators
 Of that best worship love, by him and us

og dér høres den aldrig stille luft
 hviske udenfor fra træ til træ, og fugle
 og bier; og alle vegne er der mosgroede sæder, 20
 og de ru vægge er beklædte med langt blødt græs;
 en enkel bolig der skal være vor egen,
 hvor skal vi sidde og tale om tidens gang og vekslen,
 mens verden synker og stiger, os selv uforandret.
 Hvad kan skjule mennesket for omskifteligheden?
 og hvis I sukker, så vil jeg smile; og du,
 lone, skal synge brudstykker af havmusik,
 indtil jeg græder, hvorpå I skal smile de tårer
 væk hun bragte, der dog var yndige at fælde.
 Vi vil sammenfiltre knopper og blomster og stråler, 30
 som blinker på kildens kant, og danne
 mærkelige forbindelser ud af almindelige ting,
 som menneskets spædbørn i deres kortvarige uskyldighed;
 og vi vil søge, med blikke og kærlige ord,
 efter skjulte tanker, hver dejligere end den sidste,
 i vore udmattede ånder og ligesom lutter,
 anslået med forelskede vindes færdighed,
 væve guddommelige dog altid nye harmonier
 af skønne klange, hvor ingen mislyd kan være.
 Og hertil kommer, ilet på de henrykte vinde, 40
 der mødes fra alle himlens punkter, ligesom bier,
 fra enhver blomst luftige Enna nærer
 i deres kendte øhjem i Himera,*
 ekkoerne af menneskets verden, der fortæller
 om den sagte næsten uhørte kærligheds stemme
 og dueøjet medlidenheds mumlede smerte, og musik
 der selv er hjertets ekko, og alt
 som dæmper eller forbedrer menneskets nu frie liv.
 Og henrivende åndesyner, først utydelige,
 så strålende, — idet sindet der rejser sig lysende 50
 efter at være favnet af skønheden (hvorfra formerne
 kommer, som disse er gøglebillederne af), kaster
 de samlede stråler, der er virkeligheden, på dem — †
 skal besøge os, det udødelige afkom
 af maleri, skulptur og henført poesi
 og kunst, der skønt udtænkt, engang vil blive til.
 De omstrejfende stemmer og skyggerne af alt som
 menneskene bliver, formidlerne af det der er bedst
 at tilbede, som er kærlighed, af ham og os givet og gengældt;

* Enna: engen på Sicilien hvorfra Hades bortførte Persefone. — Himera: by på Siciliens nordkyst.

† linje 49-53: En platonisk passage; sindet bliver via oplevelse af skønheden i stand til rette sine samlede stråler på åndesynerne og dermed skue ideerne (formerne), som er den sande virkelighed. — 'disse' i linje 52 er åndesynerne.

Given and returned; swift shapes and sounds, which grow 60
 More fair and soft as man grows wise and kind,
 And, veil by veil, evil and error fall . . .
 Such virtue has the cave and place around.

[*Turning to the Spirit of the Hour.*

For thee, fair Spirit, one toil remains. Ione,
 Give her that curvèd shell, which Proteus old
 Made Asia's nuptial boon, breathing within it
 A voice to be accomplished, and which thou
 Didst hide in grass under the hollow rock.

Ione. Thou most desired Hour, more loved and lovely
 Than all thy sisters, this is the mystic shell; 70
 See the pale azure fading into silver
 Lining it with a soft yet glowing light:
 Looks it not like lulled music sleeping there?

Spirit. It seems in truth the fairest shell of Ocean:
 Its sound must be at once both sweet and strange.

Prometheus. Go, borne over the cities of mankind
 On whirlwind-footed coursers: once again
 Outspeed the sun around the orbèd world;
 And as thy chariot cleaves the kindling air,
 Thou breathe into the many-folded shell, 80
 Loosening its mighty music; it shall be
 As thunder mingled with clear echoes. Then
 Return; and thou shalt dwell beside our cave.

[*Kissing the ground.*

And thou, O Mother Earth! —

The Earth. I hear, I feel;
 Thy lips are on me, and thy touch runs down
 Even to the adamantine central gloom
 Along these marble nerves; 'tis life, 'tis joy,
 And, through my withered, old, and icy frame
 The warmth of an immortal youth shoots down
 Circling. Henceforth the many children fair 90
 Folded in my sustaining arms — all plants,
 And creeping forms, and insects rainbow-winged,
 And birds, and beasts, and fish, and human shapes,
 Which drew disease and pain from my wan bosom,
 Draining the poison of despair — shall take
 And interchange sweet nutriment; to me
 Shall they become like sister-antelopes
 By one fair dam, snow-white and swift as wind,
 Nursed among lilies near a brimming stream.
 The dew-mists of my sunless sleep shall float 100

hastigt skiftende skikkelser og lyde som bliver skønnere 60
 og blødere, efterhånden som mennesket bliver vist og venligt,
 og slør efter slør, ondskab og fejltagelse falder:
 sådan kraft har hulen og stedet overalt.

[*Idet han vender sig mod Timens Ånd.*

For dig skønne ånd, er et slidsomt hverv tilbage. Ione,
 giv hende den krumme konkylie, som gamle Proteus
 gjorde til Asias brudegave, som han pustede
 en lyd ind i den, der skal klinge, og som du
 skjulte i græsset under den hule klippe.

Ione. Du mest attråede Time, mere elsket og henrivende 70
 end alle dine søstre, dette er den gådefulde konkylie;
 se det blege azurblå, der fortoner sig til sølv
 og beklæder den med blødt dog glødende lys:
 ser det ikke ud, som om dysset musik sover dér?

Ånden. Den synes i sandhed at være havets skønneste
 konkylie: dens lyd må på en gang være både betagende og sælsom.

Prometheus. Drag bort, båret henover menneskehedens byer 80
 på hvirvelvindsfoddet gangere; rejs endnu engang
 hurtigere end solen rundt om den kugleformede verden;
 og idet din stridsvogn kløver den livgivende luft,
 ånder du ind i den mangefoldede konkylie,
 og løsner dens mægtige musik; det skal være
 som torden blandet med klare ekkoer. Vend så
 tilbage; og du skal bo ved siden af vor hule.

[*Idet han kysser jorden.*

Og du, oh Mor Jord! —

Jorden. Jeg hører, jeg føler;
 dine læber er på mig, og deres berøring løber overalt
 lige til det diamanthårde midterste mørke
 ad disse marmornerver; det er liv, det er glæde,
 og gennem mit visnede, gamle og iskolde legeme
 skyder varmen fra en udødelig yngling 90
 cirkelende ned. Fra nu af skal de mange dejlige børn,
 foldede i mine støttende arme — alle planter
 og krybende skikkelser og regnbuevingede insekter
 og fugle og dyr og fisk og menneskeformer,
 som fik sygdom og smerte fra min afkræftede barm,*
 idet de tømte fortvivlelsens gift — indtage
 og udveksle sund næring; for mig
 skal de blive som søsterantiloper
 ved en skøn dam, snehvide og hastige som vinden,
 plejet blandt liljer nær en bredfyldt strøm.
 Min solløse søvns dugtåger skal svæve 100

* uddunstninger fra jorden ved jordskælv og vulkansk aktivitet mentes at fremkalde pest og epidemiske sygdomme (*Grabo**,49).

Under the stars like balm; night-folded flowers
 Shall suck unwithering hues in their repose;
 And men and beasts in happy dreams shall gather
 Strength for the coming day, and all its joy:
 And death shall be the last embrace of her
 Who takes the life she gave, even as a mother,
 Folding her child, says, 'Leave me not again.'

Asia. Oh, mother! wherefore speak the name of death?
 Cease they to love, and move, and breathe, and speak,
 Who die?

The Earth. It would avail not to reply: 110
 Thou art immortal, and this tongue is known
 But to the uncommunicating dead.
 Death is the veil which those who live call life:
 They sleep, and it is lifted: and meanwhile
 In mild variety the seasons mild —
 With rainbow-skirted showers, and odorous winds,
 And long blue meteors cleansing the dull night,
 And the life-kindling shafts of the keen sun's
 All-piercing bow, and the dew-mingled rain
 Of the calm moonbeams, a soft influence mild — 120
 Shall clothe the forests and the fields — ay, even
 The crag-built deserts of the barren deep —
 With ever-living leaves, and fruits, and flowers.
 And Thou! There is a cavern where my spirit
 Was panted forth in anguish whilst thy pain
 Made my heart mad, and those who did inhale it
 Became mad too, and built a temple there,
 And spoke, and were oracular, and lured
 The erring nations round to mutual war,
 And faithless faith, such as Jove kept with thee; 130
 Which breath now rises, as among tall weeds
 A violet's exhalation, and it fills
 With a serener light and crimson air
 Intense, yet soft, the rocks and woods around;
 It feeds the quick growth of the serpent vine,
 And the dark linkèd ivy tangling wild,
 And budding, blown, or odour-faded blooms
 Which star the winds with points of coloured light
 As they rain through them, and bright golden globes
 Of fruit, suspended in their own green heaven; 140
 And through their veinèd leaves and amber stems
 The flowers whose purple and translucent bowls

under stjernerne som balsam; natfoldede blomster
skal suge uvisnelige farver i deres hvile;
og mennesker og dyr skal i lykkelige drømme samle
styrke til den kommende dag og al dens glæde:
og døden skal være den sidste omfavelse af hende,
som tager det liv hun gav, ligesom en mor
der, mens hun kryster sit barn, siger: „Forlad mig ikke igen!“

Asia. Oh mor! hvorfor udtale dødens navn?

Holder de, der dør, op med at elske og bevæge sig og ånde
og tale?

Jorden. Det ville ikke nytte at svare: 110

du er udødelig, og dette tungemål er kun kendt
af de umeddelsomme døde.

Døden er sløret, som de, der lever, kalder liv:

de sover, og det er løftet: og i mellemtiden

skal årstiderne mildt i mild afveksling —

med regnbuerandede byger, og duftende vinde

og lange blå meteorer, der renser den dunkle nat,

og de livstændende pile fra den skarpe sols

altgennemtrængende bue, og de rolige månestrålers

dugblandede regn, en blød mild indflydelse — 120

klæde skoven og markerne — ja, selv

det golde dybs klippebyggede ørkner —

med evigtlevende løv og frugter og blomster.

Og Du! Der er en grotte, hvor min ånd*

blev gispet frem i vånde, medens din smerte

gjorde mit hjerte forrykt, og de som indåndede den,

blev også forrykte og byggede et tempel dér

og tungetalte og var orakler og lokkede

de vildfarende lande rundt om til gensidig krig

og troløs tro, sådan som Jupiter gjorde med dig; 130

men nu stiger min ånde op som en viols udånding

mellem høje vilde planter, og den fylder

klipperne og skoven rundt om med et klarere

lys og højrød luft, intenst dog blødt;†

den nærer de slangeagtige vinrankes raske vækst

og den mørke sammenlængede, vildt filtrede vedbend

og knopskydende, udsprungne eller duftfalmene blomster,

der stjernebestrør vindene med prikker af farvet lys,

idet de regner gennem dem, og rige gyldne

frugtglobler, ophængt i deres egen grønne himmel; 140

og gennem de årede blade og ravgule stængler på

blomsterne, hvis purpurfarvede og gennemskinnelige skåle

* Og Du!: Jorden henvender sig nu til Prometheus.

† højrød luft: salpetergas ifølge (*Grabo**, 188). Jorden udånder nu en for plantevæksten livgivende luft, i modsætning til den giftige luft jorden udåndede før Jupiters fald (Longman 2).

Stand ever mantling with aërial dew,
 The drink of spirits; and it circles round,
 Like the soft waving wings of noonday dreams,
 Inspiring calm and happy thoughts, like mine,
 Now thou art thus restored. This cave is thine.
 Arise! Appear!

[*A Spirit rises in the likeness of a winged child.*

This is my torch-bearer;
 Who let his lamp out in old time with gazing
 On eyes from which he kindled it anew 150
 With love, which is as fire, sweet daughter mine,
 For such is that within thine own. Run, wayward!
 And guide this company beyond the peak
 Of Bacchic Nysa, Mænad-haunted mountain,
 And beyond Indus and its tribute rivers,
 Trampling the torrent streams and glassy lakes
 With feet unwet, unwearied, undelaying;
 And up the green ravine, across the vale,
 Beside the windless and crystalline pool,
 Where ever lies, on unerasing waves, 160
 The image of a temple, built above,
 Distinct with column, arch, and architrave,
 And palm-like capital, and over-wrought,
 And populous with most living imagery —
 Praxitelean shapes, whose marble smiles
 Fill the hushed air with everlasting love.
 It is deserted now, but once it bore
 Thy name, Prometheus; there the emulous youths
 Bore to thy honour through the divine gloom
 The lamp which was thine emblem . . . even as those 170
 Who bear the untransmitted torch of hope
 Into the grave, across the night of life,
 As thou hast borne it most triumphantly
 To this far goal of Time. Depart, farewell.
 Beside that temple is the destined cave

SCENE IV

A forest. In the back ground, a Cave. Prometheus, Asia, Panthea, Ione the Spirit of the Earth.

Ione. Sister, it is not earthly . . . how it glides

altid står boblende med luftig dug,
 som er åndernes drik; og den kredser rundt omkring,*
 som middagsdrømmes bløde viftende vinger,
 idet den nu, hvor du således er genindsat, indgyder rolige,
 og lykkelige tanker, lig mine. Denne hule er din. —
 Stå op! Kom til syne!

[*En Ånd stiger op i skikkelsen af et vinget barn.*

Dette er min fakkelbærer,
 som i gamle dage fik sin lampe til at lyse
 ved at stirre på øjne, som nærede den på ny 150
 med kærlighed, der er som ild, min elskede datter,
 for sådan er det inde i dine egne. Løb, egensindige! †
 og led dette selskab hinsides det bakkuske Nysas tinde,
 det mænadehjemsøgte bjerg,
 og hinsides Indus og dens bifloder,
 trædende de rivende strømme og glasskinnende søer
 med uvåde, utrætte, uforsinkende fødder;
 og op langs den grønne bjergkløft, hen over dalen,
 ved siden af den vindstille og krystalklare dam,
 hvor der altid på uudslettende bølger ligger 160
 billedet af et tempel, bygget ovenover,
 udstyret med søjler, buer og arkitrav
 og palmeagtige kapitæler, og overlæsset,
 og tæt befolket med livagtige billeder —
 praxiteleske former, hvis marmorsmil‡
 fylder den tyste luft med evig kærlighed.
 Det er forladt nu, men engang bar det
 dit navn, Prometheus; dér bar den kappelystne ungdom
 til din hæder lampen, som var dit tegn,
 gennem det guddommelige mørke . . . ligesom dem 170
 der bær håbets uvideresendte fakkel
 ind i graven, hen over livets nat,
 således har du båret den mest sejrstolt
 til dette tidens fjerne mål. Tag af sted, farvel.
 Ved siden af dette tempel ligger den tildelte hule.

FJERDE SCENE

En skov. I baggrunden en hule. Prometheus, Asia, Panthea, Ione og Jordens Ånd.

Ione. Søster, den er ikke jordisk . . . se hvordan den glider

* åndernes drik: honningvin.

† Linje 148-52: om elektricitet og kærlighed se Note. Akt 3; 3, 148-52 i noten til digtet.

‡ Praxiteles: græsk billedhugger fra 4. århundrede f.Kr.

Under the leaves! how on its head there burns
 A light, like a green star, whose emerald beams
 Are twined with its fair hair! how, as it moves,
 The splendour drops in flakes upon the grass!
 Knowest thou it?

Panthea. It is the delicate spirit
 That guides the earth through heaven. From afar
 The populous constellations call that light
 The loveliest of the planets; and sometimes
 It floats along the spray of the salt sea, 10
 Or makes its chariot of a foggy cloud,
 Or walks through fields or cities while men sleep,
 Or o'er the mountain tops, or down the rivers,
 Or through the green waste wilderness, as now,
 Wondering at all it sees. Before Jove reigned
 It loved our sister Asia, and it came
 Each leisure hour to drink the liquid light
 Out of her eyes, for which it said it thirsted
 As one bit by a dipsas, and with her
 It made its childish confidence, and told her 20
 All it had known or seen, for it saw much,
 Yet idly reasoned what it saw; and called her —
 For whence it sprung it knew not, nor do I—
 'Mother, dear mother.'

Spirit of the Earth (running to Asia). Mother, dearest mother;
 May I then talk with thee as I was wont?
 May I then hide my eyes in thy soft arms,
 After thy looks have made them tired of joy?
 May I then play beside thee the long noons,
 When work is none in the bright silent air?
Asia. I love thee, gentlest being, and henceforth 30
 Can cherish thee unenvied. Speak, I pray:
 Thy simple talk once solaced, now delights.

Spirit of the Earth. Mother, I am grown wiser, though a child
 Cannot be wise like thee, within this day;
 And happier too; happier and wiser both.
 Thou knowest that toads, and snakes, and loathly worms,
 And venomous and malicious beasts, and boughs
 That bore ill berries in the woods, were ever
 An hindrance to my walks o'er the green world:
 And that, among the haunts of humankind, 40
 Hard-featured men, or with proud, angry looks,
 Or cold, staid gait, or false and hollow smiles,
 Or the dull sneer of self-loved ignorance,

af sted under løvet! hvordan der brænder et lys på dens hoved
 som en grøn stjerne, hvis smaragdstråler
 er flettet med dens lyse hår! hvordan, når den bevæger sig,
 dens glans drypper i flager på græsset!
 Kender du den?

Panthea. Det er den sarte ånd*
 som leder jorden gennem himlen. Fjerne
 befolkede stjernebilleder kalder det lys dér
 planeternes dejligste; og somme tider
 svæver den gennem det salte havs skumsprøjt 10
 eller former sin stridsvogn af en tåget sky
 eller går gennem markerne eller byerne, medens mennesker
 sover, eller over bjergtoppe eller ned ad floder
 eller gennem den grønne øde vildmark, som nu,
 undrende sig over alt den ser. Før Jupiter herskede,
 elskede den vor søster Asia, og den kom
 hver frie time for at drikke af hendes øjnes
 klare lys, som den sagde den tørstede efter
 som én bidt af en dipsas-slange; og den †
 viste hende sin barnlige tillid, og fortalte hende 20
 alt den havde kendt og set, for den så meget, dog
 tænkte forgæves over hvad den så; og kaldte hende —
 hvoraf det kom, vidste den ikke, heller ikke gør jeg: —
 „Mor, kære mor.“

Jordens Ånd (idet den løber hen til Asia). Mor, kære mor;
 må jeg så tale med dig som jeg plejer?
 Må jeg skjule mine øjne i dine bløde arme?
 Efter at synet af dig har gjort dem trætte af glæde?
 Må jeg så lege ved siden af dig i de lange middage,
 når der ikke er noget arbejde i den klare stille luft?

Asia.. Jeg elsker dig, blideste væsen, og kan fra nu af
 passe på dig uden at være misundt. — Tal, jeg beder dig,
 din enkle tale trøstede engang, nu fryder den. 30

Jordens Ånd. Mor, jeg er blevet klogere i løbet af denne
 dag, skønt et barn ikke kan være klogt som dig;
 og også lykkeligere; både lykkeligere og klogere.
 Du ved, at tudser og slanger og væmmelige orme
 og giftige og ondsindede dyr og grene,
 som bær usunde bær i skovene, altid har hindret mig,
 når jeg gik en tur over den grønne verden:
 og at blandt menneskenes opholdssteder, gjorde 40
 mænd med hårde ansigtstræk eller med stolte, vrede miner
 eller kold, selvhøjtidelig gang eller falske og hule smil
 eller kedelig spotten af selvglad uvidenheden

* Jordens ånd: se Note. Akt 3; 4, 1, i noten til digtet.

† dipsas: slange hvis bid, ifølge legenden, fremkaldte tørst.

Or other such foul masks, with which ill thoughts
 Hide that fair being whom we spirits call man;
 And women too, ugliest of all things evil,
 (Though fair, even in a world where thou art fair,
 When good and kind, free and sincere like thee)
 When false or frowning made me sick at heart
 To pass them, though they slept, and I unseen. 50
 Well, my path lately lay through a great city
 Into the woody hills surrounding it.
 A sentinel was sleeping at the gate:
 When there was heard a sound, so loud, it shook
 The towers amid the moonlight, yet more sweet
 Than any voice but thine, sweetest of all;
 A long, long sound, as it would never end:
 And all the inhabitants leapt suddenly
 Out of their rest, and gathered in the streets,
 Looking in wonder up to Heaven, while yet 60
 The music pealed along. I hid myself
 Within a fountain in the public square,
 Where I lay like the reflex of the moon
 Seen in a wave under green leaves; and soon
 Those ugly human shapes and visages
 Of which I spoke as having wrought me pain,
 Passed floating through the air, and fading still
 Into the winds that scattered them; and those
 From whom they passed seemed mild and lovely forms
 After some foul disguise had fallen, and all 70
 Were somewhat changed, and after brief surprise
 And greetings of delighted wonder, all
 Went to their sleep again: and when the dawn
 Came — wouldst thou think that toads, and snakes, and efts,
 Could e'er be beautiful? yet so they were,
 And that with little change of shape or hue:
 All things had put their evil nature off.
 I cannot tell my joy, when o'er a lake,
 Upon a drooping bough with nightshade twined,
 I saw two azure halcyons clinging downward 80
 And thinning one bright bunch of amber berries,
 With quick long beaks, and in the deep there lay
 Those lovely forms imaged as in a sky;
 So, with my thoughts full of these happy changes,
 We meet again, the happiest change of all.

eller andre sådanne ækle masker, med hvilke dårlige tanker
 skjuler det fagre væsen, som vi ånder kalder 'et menneske';
 og også kvinder, grimteste af alle onde ting,
 (skønt skønne, endog i en verden hvor du er skøn,
 hvis de er gode og venlige, frie og ærlige som dig),
 hvis falske eller skulende — mig syg om hjertet*
 når jeg drog forbi dem, selv om de sov, og jeg var uset. 50
 Nå, min sti gik for kort tid siden gennem en stor by;
 ind i de skovrige højder der omgiver den.
 En vagt sov ved porten:
 da der hørtes en lyd så høj, at den rystede†
 tårnene midt i månelysset, dog mere sød
 end nogen stemme undtagen din, sødest af alle,
 en lang, lang lyd, som om den aldrig ville ende:
 og alle indbyggerne sprang pludselig
 op af deres hvile og samledes i gaderne,
 idet de i undren så op på himlen, medens musikken 60
 endnu klingede videre. Jeg skjulte mig
 i et springvand på byens torv,
 hvor jeg lå som månens genskin
 set i en bølge under grønne blade; og snart passerede
 de grimme menneskeformer og ansigter,
 som jeg talte om, der fik mig til at føle smerte,
 svævende gennem luften, mens de stadig falmede
 i vindene der spredte dem; og dem
 de kom fra, syntes at være milde og dejlige skikkelser,
 efter at en eller anden ækel forklædning var fjernet; og alt var ‡ 70
 noget forandret; og efter at have være overrasket en kort stund
 og hilst på hinanden med fornøjet undren,
 faldt alle i søvn igen: og da daggryet
 kom — ville du tro at tudser og slanger og salamandere
 nogensinde kunne være smukke? dog sådan var de,
 og det med kun en lille forandring af form og farve:
 alle ting havde aflagt deres onde natur.
 Jeg kan ikke sige hvor glad jeg blev, da jeg over søen
 på en nedhængende gren, flettet med natskygge,
 så to azurblå isfugle, der i deres flugt nedad, holdt§ 80
 en klase friske ravgule bær, som de udtyndede
 med lange, rappe næb, og i dybet lå
 disse dejlige skikkelser afbilledet som på en himmel.
 Så med mine tanker fulde af disse lykkelige forandringer,
 mødes vi igen, den lykkeligste forandring af alle.

* gjorde mænd (41) ... og også kvinder (46) — mig syg om hjertet ...

† Lyden af den konkylie som Prometheus gav til Timens ånd, se. Akt 3; 3, 64-82.

‡ L. 65-70: om disse simulacra'er se fodnote til *Livets triumftog* s. bind 2, s. 530.

§ natskyggenes bær er ikke længere giftige, og isfuglene, som er rovfugle, er nu blevet vegetarer.

Asia. And never will we part, till thy chaste sister
Who guides the frozen and inconstant moon
Will look on thy more warm and equal light
Till her heart thaw like flakes of April snow
And love thee.

Spirit of the Earth. What! as Asia loves Prometheus? 90

Asia. Peace, wanton, thou art yet not old enough.
Think ye, by gazing on each other's eyes
To multiply your lovely selves, and fill
With spherèd fires the interlunar air?

Spirit of the Earth. Nay, mother, while my sister trims her lamp
'Tis hard I should go darkling.

Asia Listen; look!

[*The Spirit of the Hour enters.*]

Prometheus. We feel what thou hast heard and seen: yet speak.

Spirit of the Hour. Soon as the sound had ceased whose thunder filled
The abysses of the sky and the wide earth,
There was a change . . . the impalpable thin air 100
And the all-circling sunlight were transformed,
As if the sense of love dissolved in them,
Had folded itself round the spherèd world.
My vision then grew clear, and I could see
Into the mysteries of the universe.

Dizzy as with delight I floated down,
Winnowing the lightsome air with languid plumes,
My coursers sought their birthplace in the sun,
Where they henceforth will live exempt from toil,
Pasturing flowers of vegetable fire; 110

And where my moonlike car will stand within
A temple, gazed upon by Phidian forms
Of thee, and Asia, and the Earth, and me,
And you fair nymphs, looking the love we feel,
In memory of the tidings it has borne;
Beneath a dome fretted with graven flowers,
Poised on twelve columns of resplendent stone,
And open to the bright and liquid sky.

Yoked to it by an amphisbaenic snake
The likeness of those wingèd steeds will mock 120
The flight from which they find repose. Alas,
Whither has wandered now my partial tongue
When all remains untold which ye would hear?
As I have said, I floated to the earth:
It was, as it is still, the pain of blis

Asia. Og aldrig vil vi skilles førend din kyske søster,
der leder den frosne og ustadige måne,
vil se på dit mere varme og ensartede lys,
indtil hendes hjerte tør som flager af aprilsne
og elsker dig.

Jordens Ånd. Hvordan det! som Asia elsker Prometheus? 90

Asia. Stille, legebarn! du er ikke gammel nok endnu.
Tror I at kunne mangfoldiggøre jeres yndige selv,
ved at stirre på hinandens øjne og fylde
månemørkets luft med sfæriske brande?

Jordens Ånd. Jamen mor, medens min søster gør sin lampe
i stand, er det hårdt at jeg skal gå i mørke.*

Asia. Lyt! se!

[Timens Ånd kommer ind.]

Prometheus. Vi ved, hvad du har hørt og set: dog tal.

Timens Ånd. Så snart lyden, hvis torden fyldte
himlens afgrunde og den vidtstrakte jord, ophørte,[†]
var der en forandring — den ufølelige tynde luft 100
og det overalt cirkulerende sollys blev omformet,
som om kærlighedsfølelsen, opløst i dem,
havde foldet sig omkring den kugleformede verden.
Mit syn blev så klart, og jeg kunne trænge
ind i universets hemmeligheder.

Svimmel, som af fryd, svævede jeg ned,
mens jeg viftede den lette luft med matte fjer,
mine gangere søgte deres fødested i solen,
hvor de fra nu af ville leve fritaget for slid,
græssende på blomster af planteild; 110

og hvor min måneagtige vogn vil stå inde i
et tempel, — stirret på af fidiasker skikkelser,[‡]
af dig og Asia og Jorden og mig og I skønne
nymfer, idet vi ser ud som den kærlighed, vi føler,
til minde om de tidender, den har båret på, —
under en kuppel, smykket med udskårne blomster,
balanceret på tolv søjler af prægtig sten,
og åben mod den strålende og klare himmel.
Spændt i åg til den af en amfisbænik slange,
vil skulpturer af disse vingede heste efterligne 120
flugten, som de finder hvile for. Ak,

hvorhen har nu mit ensidige mæle vandret,
når alt det, I ville høre, forbliver ufortalt?
Som jeg sagde, jeg svævede til jorden:
det var, og er det stadigvæk, lyksalighedens smerte

* mørke: da det er nymåne, hvor hun, månens ånd, gør sin lampe i stand.

† lyden fra konkylien linje 54.

‡ Fidias (Phidias): berømt græsk billedhugger fra det femte årh. f. Kr. — L. 115: 'den' er vognen.

To move, to breathe, to be; I wandering went
 Among the haunts and dwellings of mankind,
 And first was disappointed not to see
 Such mighty change as I had felt within
 Expressed in outward things; but soon I looked, 130
 And behold, thrones were kingless, and men walked
 One with the other even as spirits do,
 None fawned, none trampled; hate, disdain, or fear,
 Self-love or self-contempt, on human brows
 No more inscribed, as o'er the gate of hell,
 'All hope abandon ye who enter here;'
 None frowned, none trembled, none with eager fear
 Gazed on another's eye of cold command,
 Until the subject of a tyrant's will
 Became, worse fate, the abject of his own, 140
 Which spurred him, like an outspent horse, to death.
 None wrought his lips in truth-entangling lines
 Which smiled the lie his tongue disdained to speak;
 None, with firm sneer, trod out in his own heart
 The sparks of love and hope till there remained
 Those bitter ashes, a soul self-consumed,
 And the wretch crept a vampire among men,
 Infecting all with his own hideous ill;
 None talked that common, false, cold, hollow talk
 Which makes the heart deny the *yes* it breathes, 150
 Yet question that unmeant hypocrisy
 With such a self-mistrust as has no name.
 And women, too, frank, beautiful, and kind
 As the free heaven which rains fresh light and dew
 On the wide earth, past; gentle radiant forms,
 From custom's evil taint exempt and pure;
 Speaking the wisdom once they could not think,
 Looking emotions once they feared to feel,
 And changed to all which once they dared not be,
 Yet being now, made earth like Heaven; nor pride, 160
 Nor jealousy, nor envy, nor ill shame,
 The bitterest of those drops of treasured gall,
 Spoiled the sweet taste of the nepenthe, love.
 Thrones, altars, judgement-seats, and prisons — wherein,
 And beside which, by wretched men were borne
 Sceptres, tiaras, swords, and chains, and tomes
 Of reasoned wrong, glozed on by ignorance —
 Were like those monstrous and barbaric shapes,
 The ghosts of a no-more-remembered fame,
 Which, from their unworn obelisks look forth 170

at bevæge sig, at drage ånde, at være til; jeg vandrede om
 mellem menneskenes opholdssteder og boliger
 og var først skuffet over ikke at se
 en sådan mægtig forandring, som jeg havde følt indeni,
 udtrykt i ydre ting; men snart kiggede jeg rigtig, 130
 og se! tronerne var kongeløse, og mennesker gik
 i hinandens selskab ligesom ånder gør:
 ingen sleskede, ingen nedtrampede; had, ringeagt eller angst,
 selvglæde eller selvforagt var ikke længere
 indskrevet på menneskepander, ligesom
 „Opgiv alt håb, I som kommer her” over helvedes port;
 ingen skulede, ingen bævede, ingen stirrede med
 heftig angst på en andens øjes kolde befaling,
 indtil genstanden for en tyrans vilje
 blev sin egen udstødte, en værre skæbne 140
 der, som en udbrændt hest, sporede ham til døde.
 Ingen bevægede sine læber i sandhedsforviklende linjer,
 der smilede løgnen, hans tunge ringeagtede at udtale;
 ingen trådte med hårde hånlige smil kærlighedens
 og håbets gnister ud i sit eget hjerte, indtil kun
 den bitre aske af en selvfortæret sjæl blev tilbage,
 og den ulykkelige krøb som en vampyr blandt mennesker,
 besmittende alt med sin egen hæslige sygdom.
 Ingen talte hin sædvanlige, falske, kolde, hule tale,
 som får hjertet til at nægte det *ja*, det *ytre*, 150
 og dog betvivle det utilsigtede hykleri
 med sådan selvmistillid, som er uden navn.
 Og også kvinder, frimodige, smukke og venlige
 som den frie himmel, der regner frisk lys og dug
 på den vide jord, passerede; blide, strålende skikkelser,
 rene og forskånet for sædvane og fordømmes onde plet;
 de udtalte visdommen, de engang ikke kunne tænke,
 udtrykte følelser, de engang frygtede at føle,
 og forandrede sig til alt det, de engang ikke vovede at være,
 som dog, idet de var det nu, gjorde jorden lig med himlen; 160
 hverken stolthed eller skinsyge eller misundelse
 eller vanærende skam, de bitreste af oplagret galdes dråber,
 ødelagde den søde smag af nepenthen, nemlig kærlighed.
 Troner, altre, dommersæder og fængsler — hvori
 og ved siden af hvilke ulykkelige mennesker bar
 sceptre, pavekroner, sværd og kæder og digre bind
 af gennemtænkte fejltagelser, kommenteret af uvidenhed —
 var som de uhyrlige og barbariske former,*
 et ikke længere husket rys spøgelses,
 der i triumf fra deres uslidte obelisker 170

* barbariske former: de ægyptiske guder. — linje 172 'erobrere': romerne.

In triumph o'er the palaces and tombs
 Of those who were their conquerors: mouldering round.
 These imaged to the pride of kings and priests
 A dark yet mighty faith, a power as wide
 As is the world it wasted, and are now
 But an astonishment; even so the tools
 And emblems of its last captivity,
 Amid the dwellings of the peopled earth,
 Stand, not o'erthrown, but unregarded now;
 And those foul shapes, abhorred by God and man — 180
 Which, under many a name and many a form
 Strange, savage, ghastly, dark and execrable,
 Were Jupiter, the tyrant of the world;
 And which the nations, panic-stricken, served
 With blood, and hearts broken by long hope, and love
 Dragged to his altars soiled and garlandless,
 And slain among men's unreclaiming tears,
 Flattering the thing they feared, which fear was hate,
 Frown, mouldering fast, o'er their abandoned shrines:
 The painted veil, by those who were, called life, 190
 Which mimicked, as with colours idly spread,
 All men believed and hoped, is torn aside;
 The loathsome mask has fallen, the man remains
 Sceptreless, free, uncircumscribed — but man
 Equal, unclassed, tribeless, and nationless,
 Exempt from awe, worship, degree — the King
 Over himself; just, gentle, wise: — but man
 Passionless? no — yet free from guilt or pain,
 Which were, for his will made or suffered them,
 Nor yet exempt, though ruling them like slaves, 200
 From chance, and death, and mutability,
 The clogs of that which else might oversoar
 The loftiest star of unascended Heaven,
 Pinnacled dim in the intense inane.

ser ud over deres erobreres paladser
og grave, der smuldrer rundt om.
Disse afbillede, til kongers og præsters stolthed,
en mørk dog mægtig tro, den var en magt så vidstrakt,
som verden den ødelagde og er nu
kun til at undres over; ligeledes står, midt i den
befolkede jords boliger, dens sidste trælbindings redskaber
og tegn, ikke omstyrtet, men upåagtet nu;
Og disse hæslige former, afskyet af Gud og mennesker, — 180
som under mange navne og mange skikkelser,
mystiske, vilde, uhyggelige, mørke og forbandede,
var Jupiter, verdens tyrann;
og som de panikslagne nationerne tjente
med blod og hjerter, knust af langvarigt håb og kærlighed,
trukket til hans tilsmudsede og blomsterløse altre,
og slået ihjel midt mellem folks magtesløse tårer,
idet de smigrede det, de frygtede, en frygt der var had,
skuler, hurtigt smuldrende, ud over deres forladte helligdomme:
det malede slør, kaldt livet af de dengang levende, 190
der efterabede, som med ligegyldigt fordelte farver,
alt mennesker troede og håbede på, er revet til side;
den frastødende maske er faldet, mennesket forbliver
scepterløs, frit, uindskrænket — men menneske:
lige, klasseløs, stammeløs og uden nation,
fritaget for ærefrygt, gudsdyrkelse, rang, konge
over sig selv; retfærdig, ædel, vis: — men menneske:
lidenskabsløst? nej — dog fri for skyld og smerte
som var — thi hans vilje øvede og led dem, 200
heller ikke var han endnu fritaget for tilfældighed og død
og omskiftelighed, skønt han styrede dem som slaver —
hindringerne for det, der ellers kunne hæve sig op over
den uopstegne himmels højeste stjerne,
dunkelt sat på tinde i den intense intethed.

ACT IV

SCENE

A part of the forest near the Cave of Prometheus. Panthea and Ione are sleeping: they awaken gradually during the first Song.

Voice of unseen Spirits

The pale stars are gone!
 For the Sun, their swift shepherd,
 To their folds them compelling,
 In the depths of the dawn,
 Hastes, in meteor-eclipsing array, and the flee
 Beyond his blue dwelling,
 As fawns flee the leopard,
 But where are ye?

*A train of dark Forms and Shadows passes by
 confusedly, singing.*

Here, oh, here:
 We bear the bier 10
 Of the father of many a cancelled year!
 Spectres we
 Of the dead Hours be,
 We bear Time to his tomb in eternity.

Strew, oh, strew
 Hair, not yew!
 Wet the dusty pall with tears, not dew!
 Be the faded flowers
 Of Death's bare bowers
 Spread on the corpse of the King of Hours! 20

Haste, oh, haste!
 As shades are chased,
 Trembling, by day, from heaven's blue waste.
 We melt away,
 Like dissolving spray,
 From the children of a diviner day,
 With the lullaby
 Of winds that die
 On the bosom of their own harmony!

FJERDE AKT

SCENE

Et område af skoven nær Prometheus Hule. Panthea og Ione sover: de vågner lidt efter lidt i løbet af den første sang.

Usete Ånders stemmer*

De blege stjerner er borte!
for solen, deres hurtige hyrde,
der tvinger dem til deres fold
i daggryets dybder,
iler i meteor-formørkende klædedragt,
og de flygter hinsides hans blå bolig
som dåkalven flygter for leoparden,
men hvor er I?

*Et følge af mørke skikkelser og skygger passerer
forvirret forbi, syngende.*

Her, oh her!
vi bærer ligbåren 10
med de mange slettede års far!†
Vi er de døde
timers spøgelse,
vi bær tiden til dens grav i evigheden.

Bestrø, oh, bestrø
med hår, ikke taks!‡
væd det støvede ligklæde med tårer, ikke dug!
vær de falmede blomster
fra dødens nøgne boliger,
bredt ud over liget af timernes konge! 20

Il, oh, il!
ligesom skygger er jaget,
skælvende, om dagen, fra himlens blå øde,
vi smelter væk,
som sprøjt der opløses,
fra en guddommeligere dags børn,
med en vuggevise
af vindene der dør
på barmen af deres egen harmoni!

---

* Luftens og Jordens ånder.

† Far: Jupiter, den mørke tid under Jupiter er bragt til ende.

‡ taks: ofte plantet på kirkegårde.

Ione

What dark forms were they?

30

Panthea

The past Hours weak and grey,
With the spoil which their toil
Raked together
From the conquest but One could foil.

Ione

Have they passed?

Panthea

They have passed;
They outsped the blast,
While 'tis said, they are fled —

Ione

Whither, oh, whither?

Panthea

To the dark, to the past, to the dead.

Voice of unseen Spirits

Bright clouds float in heaven,
Dew-stars gleam on earth,
Waves assemble on ocean,
They are gathered and driven
By the storm of delight, by the panic of glee!
They shake with emotion,
They dance in their mirth —
But where are ye?

40

The pine boughs are singing
Old songs with new gladness,
The billows and fountains
Fresh music are flinging,
Like the notes of a spirit, from land and from sea;
The storms mock the mountains
With the thunder of gladness —
But where are ye?

50

IONE. What charioteers are these?

Ione

Hvad er de mørke skikkelser? 30

Panthea

De svage og grå svundne timer*
med det rov deres slid
ragede sammen ved
erobringen, som kun En kunne forpurre.†

Ione

Har de passeret?

Panthea

De har passeret;
de overhalede blæsten;
selv om det siges, at de er flygtet.

Ione

Hvorhen, oh, hvorhen?

Panthea

Til mørket, til fortiden, til de døde.

Usete Ånders stemmer

Lyse skyer svæver i himlen, 40
dugstjerner glimter på jorden,
bølger mødes på havet,
de er samlet og drevet af sted
af frydens storm, af lyksalighedens panik!
de ryster af bevægelse,
de danser af munterhed.

Men hvor er I?

Fyrretræernes grene synger
gamle sange med ny glæde, 50
bølgerne og kilderne
slynger frisk musik,
som en ånds toner, fra land og fra vand;
stormene spotter bjergene
med glædens torden.

Men hvor er I?

IONE. Hvad er det for vognstyrere?

* svundne timer: timerne under Jupiter.

† En: Demogorgon eller Prometheus.

Panthea.

Where are their chariots?

Semichorus of Hours I

The voice of the Spirits of Air and of Earth
Has drawn back the figured curtain of sleep
Which covered our being and darkened our birth
In the deep —

A Voice

In the deep?

Semichorus II

Oh, below the deep.

60

SEMICHORUS I

An hundred ages we had been kept
Cradled in visions of hate and care,
And each one who waked as his brother slept,
Found the truth —

Semichorus II

Worse than his visions were!

Semichorus I

We have heard the lute of Hope in sleep;
We have known the voice of Love in dreams;
We have felt the wand of Power, and leap —

Semichorus II

As the billows leap in the morning beams.

chorus

Weave the dance on the floor of the breeze,
Pierce with song heaven's silent light,
Enchant the Day that too swiftly flees,
To check its flight ere the cave of Night.

70

Once the hungry Hours were hounds
Which chased the Day like a bleeding deer,
And it limped and stumbled with many wounds
Through the nightly dells of the desert year.

Panthea.

Hvor er deres stridsvogne?

Timernes første halvkor*

Stemmerne af Luftens og Jordens ånder
har trukket søvnens mønstrede forhæng fra,
som dækkede vort liv og formørkede vor fødsel
i dybet —

En stemme

i dybet?

Andet halvkor

Oh, under dybet.

60

Første halvkor

I et hundrede tidsaldres vugge har vi ligget
med syner af had og bekymring,†
og enhver der vågnede når hans broder sov,
fandt sandheden —

Andet halvkor

Der var værre end hans syner var!

Første halvkor

Vi har hørt håbets lut i søvne;
vi har kendt kærlighedens stemme i drømme;
vi har følt magtens tryllestav; og springer —

Andet halvkor

Som bølgerne springer i morgenstrålerne.

Kor

Væv dansen på brisens gulv,
gennemtræng himlens stille nat med sang,
fortryl dagen som for hastigt flygter,
for at bremse dens flugt før nattens hule.

70

Engang var de sultne timer hunde,
der jagtede dagen, som var den en blødende hjort,
og den haltede og snublede med mange sår
gennem ørkenårets natlige dale.

---

* De fremtidige timer.

† De fremtidige timer har eksisteret under den mørke tid.

But now — oh weave the mystic measure
 Of music and dance and shapes of light,
 Let the Hours, and the Spirits of might and pleasure,
 Like the clouds and sunbeams, unite.

A Voice

Unite!

PANTHEA. See, where the Spirits of the human mind
 Wrapped in sweet sounds, as in bright veils, approach.

Chorus of Spirits

We join the throng
 Of the dance and the song,
 By the whirlwind of gladness borne along;
 As the flying-fish leap
 From the Indian deep,
 And mix with the sea-birds, half-asleep.

Chorus of Spirits

Whence come ye, so wild and so fleet,
 For sandals of lightning are on your feet, 90
 And your wings are soft and swift as thought,
 And your eyes are as love which is veiled not?

Chorus of Spirits

We come from the mind
 Of human kind
 Which was late so dusk, and obscene, and blind;
 Now 'tis an ocean
 Of clear emotion,
 A heaven of serene and mighty motion.

From that deep abyss
 Of wonder and bliss, 100
 Whose caverns are crystal palaces;
 From those skiey towers
 Where Thought's crowned powers
 Sit watching your dance, ye happy Hours!

From the dim recesses
 Of woven caresses,
 Where lovers catch ye by your loose tresses;
 From the azure isles,

Men nu — oh væv den gådefulde svingom
af musik og dans og former af lys,
lad, som skyerne og solstrålerne, timerne og
styrkens og lystighedens ånder forene sig.

En stemme

Forene sig! 80

PANTHEA. Se, hvordan menneskesindets ånder
nærmer sig, hyllet i velklingende lyde som i strålende slør.

Kor af Ånder

Vi slutter os til dansen
og sangens trængsel,
båret af sted på glædens hvirvelvind;
som flyvefisken springer*
fra det indiske dyb,
og blander sig med halvt sovende havfugle.

Timernes kor

Hvorfra kommer I, så vildt og rapt,
thi sandaler af lyn er på jeres fødder, 90
og jeres vinger er bløde og hurtige som tanken,
og jeres øjne er som ikke tilsløret kærlighed?

Kor af Ånder

Vi kommer fra
menneskenes sind,
som nylig var så mørkt og utugtigt og blindt;
nu er det et hav
af klar følelse,
en himmel fuld af rolig og mægtig bevægelse.

Fra den dybe undren
og saligheds afgrund 100
hvis grotter er krystalpaladser;
fra de skyhøje tårne
hvor tankens kronede magter
sidder og iagttager jeres dans, I lykkelige timer!

Fra vævede kærtegns
dunkle tilflugtssteder
hvor elskende fanger jer ved jeres løse lokker;
fra de azurblå øer

*l. 86-137: om evolutionsteorien i denne passage, se Note. Akt 4; 86-137, i noten til digtet.

Where sweet Wisdom smiles,
 Delaying your ships with her siren wiles. 110

From the temples high
 Of Man's ear and eye,
 Roofed over Sculpture and Poesy;
 From the murmurings
 Of the unsealed springs
 Where Science bedews her daedal wings.

Years after years,
 Through blood, and tears,
 And a thick hell of hatreds, and hopes, and fears;
 We waded and flew, 120
 And the islets were few
 Where the bud-blighted flowers of happiness grew.

Our feet now, every palm,
 Are sandalled with calm,
 And the dew of our wings is a rain of balm;
 And, beyond our eyes
 The human love lies
 Which makes all it gazes on Paradise.

Chorus of Spirits and Hours

Then weave the web of the mystic measure;
 From the depths of the sky and the ends of the earth,
 Come, swift Spirits of might and of pleasure,
 Fill the dance and the music of mirth,
 As the waves of a thousand streams rush by
 To an ocean of splendour and harmony!

Chorus of Spirits

Our spoil is won,
 Our task is done,
 We are free to dive, or soar, or run . . .
 Beyond and around,
 Or within the bound
 Which clips the world with darkness round. 140

We'll pass the eyes
 Of the starry skies
 Into the hoar deep to colonize;
 Death, Chaos, and Night,

hvor forførende visdom smiler,
forsinkende jeres skibe med sine sirenekneb. 110

Fra de høje templer,
skabt af menneskets øre og øje,
hvælvet over skulptur og poesi;
fra rislen
af de uforseglede kilder
hvor videnskab bedugger sine daidaliske vinger.*

År efter år,
gennem blod og tårer
og et tæt helvede af had og håb og rædsel,
vadede vi og fløj, 120
og de små øer var få,
hvor lykkens blomster groede med syge knopper.

Vore fødder, hver fodbalde,
er nu iført roens sandaler,
og vore vingers dug er en regn af balsam;
og hinsides vore øjne
ligger menneskekærligheden,
som gør alt den stirrer på til et Paradis.

Kor af Ånder og Timer

Væv da et spind af den gådefulde svingom;
kom fra himlens dybder og jordens yderste egne, 130
I styrken og lystighedens adrætte ånder,
fyld lystighedens dans og musik,
som tusinde floders bølger bruser forbi
til et hav af herlighed og harmoni!

Kor af Ånder

Vort bytte er vundet,
vort hverv er udført,
vi er frie til at dykke og svæve og løbe;
hinsides og rundt omkring,
eller inden for de grænser
som omfavner verden med mørke udenom. 140

Vi vil passere
den stjernefyldte himmels øjne
ind i det hvidgrå dyb for at kolonisere:
død, kaos og nat

---

* De vinger Daidalos fremstillede til sin søn Ikaros, der styrtede i havet, da han fløj mod solen.

From the sound of our flight,
Shall flee, like mist from a tempest's might.

And Earth, Air, and Light,
And the Spirit of Might,
Which drives round the stars in their fiery flight;
And Love, Thought, and Breath, 150
The powers that quell Death,
Wherever we soar shall assemble beneath.

And our singing shall build
In the void's loose field
A world for the Spirit of Wisdom to wield;
We will take our plan
From the new world of man,
And our work shall be called the Promethean.

Semichorus

Break the dance, and scatter the song;
Let some depart, and some remain; 160

Semichorus I

We, beyond heaven, are driven along —

Semichorus II

Us the enchantments of earth retain —

Semichorus I

Ceaseless and rapid and fierce and free
With the Spirits which build a new earth and sea,
And a Heaven where yet Heaven could never be —

Semichorus II

Solemn, and slow, and serene, and bright,
Leading the Day and outspeeding the Night,
With the powers of a world of perfect light —

Semichorus I

We whirl, singing loud, round the gathering sphere,
Till the trees, and the beasts, and the clouds appear 170
From its chaos made calm by love, not fear.

skal flygte for lyden af vor flugt,
som tåge fra stormens styrke.

Og jord, luft og lys
og kraftens ånd
som driver stjernerne rundt i deres brændende flugt;
og kærlighed, tanke og åndedrag, 150
magterne som kvæler døden,
skal samle sig nedenunder, hvor vi end svæver hen.

Og vor sang skal bygge på tomrummets
løstsammenhængende mark,*
en verden visdommens ånd skal styre;
vi vil lægge vor plan
efter menneskets nye verden
og vores arbejde skal kaldes prometheusk.†

Timernes kor

Afbryd dansen og opløs sangen;
lad nogle drage bort og nogle blive tilbage. 160

Første halvkor

Vi er drevet af sted hinsides himlen —

Andet halvkor

Os fastholder jordens fortryllelser —

Første halvkor

Uophørligt og hurtigt og voldsomt og frit
med ånderne, som bygger en ny jord og et nyt hav
og en himmel, hvor himlen dog aldrig kunne være —‡

Andet halvkor

Højtideligt og langsomt og roligt og strålende,
ledende dagen og overhalende natten
med magterne fra en verden af fuldkomment lys —

Første halvkor

Hvirvler vi, højt syngende, omkring den voksende klode
indtil træerne og dyrene og skyerne kommer til syne 170
ud af dens kaos, gjort roligt med kærlighed, ikke frygt.

* løstsammenhængende mark: endnu ikke fortættet til fast stof i universet (Locock).

† Denne sang foregriber kolonisation af det ydre rum iflg. (Cameron, 546).

‡ Hvor den opdigtede kristne himmel aldrig kunne være (Longman 2).

Semichorus II

We encircle the ocean and mountains of earth,
 And the happy forms of its death and birth
 Change to the music of our sweet mirth.

Chorus of Hours and Spirits

Break the dance, and scatter the song;
 Let some depart, and some remain,
 Wherever we fly we lead along
 In leashes, like starbeams, soft yet strong,
 The clouds that are heavy with Love's sweet rain.

Panthea. Ha! they are gone!

Ione. Yet feel you no delight

180

From the past sweetness?

Panthea. As the bare green hill
 When some soft cloud vanishes into rain,
 Laughs with a thousand drops of sunny water
 To the unpavilioned sky!

Ione. Even whilst we speak
 New notes arise . . . What is that awful sound?

Panthea. 'Tis the deep music of the rolling world
 Kindling within the strings of the waved air
 Æolian modulations.

Ione. Listen too,
 How every pause is filled with under-notes,
 Clear, silver, icy, keen awakening tones,
 Which pierce the sense, and live within the soul,
 As the sharp stars pierce winter's crystal air
 And gaze upon themselves within the sea.

190

Panthea. But see where through two openings in the forest
 Which hanging branches overcanopy,
 And where two runnels of a rivulet,
 Between the close moss violet-inwoven,
 Have made their path of melody, like sisters
 Who part with sighs that they may meet in smiles,
 Turning their dear disunion to an isle
 Of lovely grief, a wood of sweet sad thoughts —
 Two visions of strange radiance float upon
 The ocean-like enchantment of strong sound,
 Which flows intenser, keener, deeper yet
 Under the ground and through the windless air.

200

IONE. I see a chariot like that thinnest boat,

Andet halvkor

Vi omkredser jordens oceaner og bjerge,
dens død og fødsels lykkelige former
forandrer sig til vor herlige lystigheds musik.

Kor af Ånder og Timer

Afbryd dansen og opløs sangen;
lad nogle drage bort og nogle bliver tilbage;
hvor vi end flyver fører vi i remme,
lig bløde dog stærke stjernestråler, skyerne
af sted, der er tunge af kærlighedens friske regn.

[Ånderne forsvinder.]

Panthea. Ah! de er borte!

Ione. Men føler du ingen glæde
ved den svundne sødme? 180

Panthea. Som den nøgne grønne bakke,
når en blød sky opløses i regn,
ler med solfyldt vands tusinde dråber
til den uoverdækkede himmel!

Ione. Netop mens du taler
stiger nye toner op. Hvad er det for en skrækkelig lyd?

Panthea. Det er den rullende verdens dybe musik,
der fremkalder æoliske harmonier i
den bølgende lufts strenge.*

Ione. Hør også
hvordan hver pause er fyldt med undertoner,
rene, sølvklare, iskolde, skærende, vækkende toner
der gennemtrænger sansen og lever inde i sjælen,
ligesom de skarpe stjerner gennemtrænger vinterens
krystalagtige luft og stirrer på sig selv i havet. 190

Panthea. Men se hvordan, — gennem to lysninger i skoven,
som hængende grene hvælver sig over,
og hvor to vandløb fra en å
mellem det tætte violindvævede mos
har dannet deres sti af melodi, som søstre
der skilles med suk, så de kan mødes med smil,
idet de forvandler deres kære adskillelse til en ø
af henrivende sorg, en skov af søde triste tanker — 200
to ejendommeligt stråleglinsende syn flyder på
den kraftig lyds oceanagtige fortryllelse,
som strømmer heftigere, stærkere, endnu dybere
under jordbunden og gennem den vindstille luft.

IONE. Jeg ser en stridsvogn lig hin tyndeste båd,

---

* Sfærernes musik.

In which the Mother of the Months is borne
 By ebbing light into her western cave,
 When she upsprings from interlunar dreams,
 O'er which is curved an orblike canopy 210
 Of gentle darkness, and the hills and woods,
 Distinctly seen through that dusk aery veil,
 Regard like shapes in an enchanter's glass;
 Its wheels are solid clouds, azure and gold,
 Such as the genii of the thunderstorm
 Pile on the floor of the illumined sea
 When the sun rushes under it; they roll
 And move and grow as with an inward wind.
 Within it sits a wingèd infant, white
 Its countenance, like the whiteness of bright snow, 220
 Its plumes are as feathers of sunny frost,
 Its limbs gleam white, through the wind-flowing folds
 Of its white robe, woof of etherial pearl.
 Its hair is white, — the brightness of white light
 Scattered in strings; yet its two eyes are heavens
 Of liquid darkness, which the Deity
 Within seems pouring, as a storm is poured
 From jagged clouds, out of their arrowy lashes,
 Tempering the cold and radiant air around
 With fire that is not brightness; in its hand 230
 It sways a quivering moonbeam, from whose point
 A guiding power directs the chariot's prow
 Over its wheeled clouds, which as they roll
 Over the grass, and flowers, and waves, wake sounds
 Sweet as a singing rain of silver dew.

Panthea. And from the other opening in the wood
 Rushes, with loud and whirlwind harmony,
 A sphere, which is as many thousand spheres,
 Solid as crystal, yet through all its mass
 Flow, as through empty space, music and light: 240
 Ten thousand orbs involving and involved,
 Purple and azure, white and green and golden,
 Sphere within sphere; and every space between
 Peopled with unimagined shapes,
 Such as ghosts dream dwell in the lampless deep,
 Yet each inter-transparent; and they whirl

i hvilken månedernes mor
 ved dalende lys bæres ind i sin vestlige hule,
 når hun springer op af månemørke drømme,
 som der er krummet en klodeagtigt tronhimmel over* 210
 af blidt mørke, og højene og skovene,
 tydeligt set gennem det dunkle luftige slør,
 ligner former i en troldmands spejl;
 dens hjul er massive skyer, azurblå og gyldne,
 sådanne som tordenstormens gejster
 stabler op på det oplyste havs gulv,
 når solen farer under det; de ruller
 og bevæger sig og gror som med en indvendig vind.
 Inde i den sidder et vinget barn, hvidt†
 er dets ansigt, som hvidheden af lysende sne, 220
 dets vinge er fjer af solbeskinnet rim,
 dets lemmer glimter hvidt gennem dets hvide kåbes
 vindbugtende folder af æterisk perlevæv.
 Dets hår er hvidt, — skæret af hvidt lys
 spredt i strenge; dog dets to øjne er himle
 af flydende mørke, som Guden inden i synes at få
 til at strømme ud gennem deres pileagtige øjenvipper
 (som et uvejr strømmer fra forrevne skyer)
 og dermed dæmpe den kolde og strålende luft rundt om
 med glansløs ild; i sin hånd‡ 230
 svinger det en dirrende månestråle, fra hvis spids
 en ledende magt styrer stridsvognens stævn
 over dens hjul af skyer, som ved deres rullen
 over græsset og blomster og bølger, vækker
 melodiose lyde lig en syngende regn af sølvagtig dug.
Panthea. Og fra den anden lysning i skoven
 farer, med høj hvirvelvindsklang,
 en sfære, der er som mange tusinde sfærer,
 massiv som krystal, dog flyder musik og lys
 gennem al dens masse, som gennem et tomrum: 240
 titusind kloder indhyllende og indhyllet,§
 purpurfarvede og azurblå, hvide og grønne og gyldne,
 sfære inde i sfære; og ethvert mellemrum
 beboet af utænelige former,**
 sådanne, som genfærd drømmer, bor i det lampeløse dyb,
 dog hver især gennemsigtige; og de hvirvler

* tronhimmel: over den tiltagende månens segl ligger den skyggede, resterende del af månen.

† Se Note. Akt 4; 224-30, i noten til digtet.

‡ 'flydende mørke' (226) muligvis ultraviolet lys, da det fremgår at månen er kold (Longman 2).
 — 'glansløs ild': den varme infrarøde stråling (*Garbo**, 155).

§ Se Note. Akt 4; 236-68, i noten til digtet.

** Sandsynligvis er mikrober, opdaget ved hjælp af mikroskopet, inspirationskilden her. Shelley havde et.

Over each other with a thousand motions,
 Upon a thousand sightless axles spinning,
 And with the force of self-destroying swiftness,
 Intensely, slowly, solemnly, roll on, 250
 Kindling with mingled sounds, and many tones,
 Intelligible words and music wild.
 With mighty whirl the multitudinous orb
 Grinds the bright brook into an azure mist
 Of elemental subtlety, like light;
 And the wild odour of the forest flowers,
 The music of the living grass and air,
 The emerald light of leaf-entangled beams
 Round its intense yet self-conflicting speed,
 Seem kneaded into one aërial mass 260
 Which drowns the sense. Within the orb itself,
 Pillowed upon its alabaster arms,
 Like to a child o'erwearied with sweet toil,
 On its own folded wings, and wavy hair,
 The Spirit of the Earth is laid asleep,
 And you can see its little lips are moving,
 Amid the changing light of their own smiles,
 Like one who talks of what he loves in dream.
     Ione. 'Tis only mocking the orb's harmony . . .
     Panthea. And from a star upon its forehead, shoot, 270
 Like swords of azure fire, or golden spears
 With tyrant-quelling myrtle overtwin'd,
 Embleming Heaven and Earth united now,
 Vast beams like spokes of some invisible wheel
 Which whirl as the orb whirls, swifter than thought,
 Filling the abyss with sun-like lightnings,
 And perpendicular now, and now transverse,
 Pierce the dark soil, and as they pierce and pass,
 Make bare the secrets of the Earth's deep heart;
 Infinite mine of adamant and gold, 280
 Valueless stones, and unimagined gems,
 And caverns on crystalline columns poised
 With vegetable silver overspread;
 Wells of unfathomed fire, and water springs
 Whence the great sea, even as a child is fed,

over hinanden med tusinde bevægelser,
 på tusind usynlige akser snurrer de rundt
 og ruller videre med selvødelæggende
 hurtigheds styrke, intenst, langsomt, højtideligt, 250
 avlende med blandede lyde og mange toner,
 forståelige ord og vild musik.
 Med mægtig hvirvel maler den tæt befolkede
 klode den klare bæk til en azurblå tåge
 af usammensat finhed, som lys;
 og skovblomsternes vilde duft,
 det levende græs' og luftens musik,
 smaragdlyset fra bladindflettede stråler,
 omkring dens stærke dog selvmodstridende hastighed,*
 synes æltet til en luftig masse, 260
 der drukner sanserne. Inden i Kloden selv,
 støttet på sine alabastarme,
 at ligne ved et barn, udmattet af morsomt slid,
 er Jordens Ånd, på sine egne foldede vinger
 og bølgede hår, lagt til at sove,
 og du kan set dets små læber bevæge sig
 midt i deres egne smils skiftende lys,
 som en der taler i drømme om det, han elsker. †
Ione. Det efterligner kun klodens harmoni . . .
Panthea. Og fra en stjerne på dets pande skyder — 270
 lig sværd af azurblå ild eller gyldne spyd,
 omsnoet med tyranknusende myrte‡
 som tegn på, at Himlen og Jorden nu er forenet —
 vældige stråler lig eger på et usynligt hjul,
 der hvirvler ligesom kloden hvirvler, hurtigere end tanken,
 fyldende afgrunden med solagtige lyn,
 og som lodret nu, og nu på skrå, gennemborer
 det mørke muld, og idet de gennemborer og forsvinder,
 blotlægger de hemmelighederne i jordens dybe hjerte;
 uendelige miner med adamant og guld, 280
 uvurderlige stene og utænkelige ædelstene,
 og grotter hvilende på krystalsøjler
 med plantesølv bredt ud over;§
 brønde af bundløs ild, og vandkilder
 hvormed det store hav allerede som barn blev madet,

* selvmodstridende: den store klode bevæger sig langsomt; de små bevæger sig hurtigt og i forskellige retninger.

† 194-268: Månens og solens ånder nærmer sig. Månens ånd, der sidder i en stridsvogn, beskrives af Ione. Bagefter beskriver Panthea solens ånd, som en klode inde i hvilken jordens ånd befinder sig. Om Pantheas replik, se Note. Akt 4; 236-68, i noten til digtet.

‡ Sagnet om drabet på tyrannen Hipparkus. Hans drabsmænd havde skjult dolke under myrtegrene. Grækerne kronede sejrige soldater med myrte.

§ plantesølv: sølvaflejringer der ligner planter.

Whose vapours clothe Earth's monarch mountain-tops
 With kingly, ermine snow. The beams flash on
 And make appear the melancholy ruins
 Of cancelled cycles; anchors, beaks of ships,
 Planks turned to marble, quivers, helms, and spears, 290
 And gorgon-headed targes, and the wheels
 Of scythèd chariots, and the emblazonry
 Of trophies, standards, and armorial beasts,
 Round which Death laughed, sepulchred emblems
 Of dead destruction, ruin within ruin!
 The wrecks beside of many a city vast,
 Whose population which the Earth grew over
 Was mortal, but not human; see, they lie,
 Their monstrous works, and uncouth skeletons,
 Their statues, homes and fanes; prodigious shapes 300
 Huddled in grey annihilation, split,
 Jammed in the hard, black deep; and over these,
 The anatomies of unknown wingèd things,
 And fishes which were isles of living scale,
 And serpents, bony chains, twisted around
 The iron crags, or within heaps of dust
 To which the tortuous strength of their last pangs
 Had crushed the iron crags; — and over these
 The jagged alligator, and the might
 Of earth-convulsing behemoth, which once 310
 Were monarch beasts, and on the slimy shores,
 And weed-overgrown continents of Earth,
 Increased and multiplied like summer worms
 On an abandoned corpse, till the blue globe
 Wrapped deluge round it like a cloak, and they
 Yelled, gasped, and were abolished; or some God
 Whose throne was in a comet, passed, and cried,
 'Be not!' — and like my words they were no more.

The Earth

The joy, the triumph, the delight, the madness!
 The boundless, overflowing, bursting gladness, 320
 The vaporous exultation not to be confined!
 Ha! ha! the animation of delight
 Which wraps me, like an atmosphere of light,
 And bears me as a cloud is borne by its own wind!

hvis dampe klæder jordens monark-bjergtoppe med
 kongelig, hermelinsk sne. Strålerne glimter vedvarende
 og får de slettede perioders dunkle ruiner
 til at komme til syne; ankre, skibes næb,*
 planker forvandlet til marmor, pilekoggere, hjelme og spyd 290
 og gorgonhovedet skjold og skytiske stridsvognes hjul
 med påsatte leer og pragtfuldt farvelagte
 trofæers, faner og heraldiske dyr,
 omkring hvilke Døden lo, gravlagte tegn
 på brat ødelæggelse, ruin inde i ruin!
 ved siden af vrage af mange vældige byer
 hvis befolkninger, som voksede ud over jorden,
 var dødelige, men ikke menneskelige; se, hvor de ligger,
 deres uhyrlige værker og sære skeletter,
 deres statuer, hjem og helligdomme; fantastiske former 300
 klumpet sammen i grå udslettelse, spaltet,
 klemt fast i det hårde, mørke dyb; og over disse,
 benradder af ukendte vingede ting,
 og fisk som var øer af levende skæl,
 og slanger, knoglede lænker, snoet omkring
 jernklipperne eller inde i hobe af støv,
 som den vridende kraft af deres sidste jag af smerte
 havde knust jernklipperne til; — og over disse
 den takkede alligator og den magtfulde
 jordrystende nilhest, som engang† 310
 var herskerdyr og på de slimede bredder
 og jordens ukrudtsovergroede fastlande
 forøgede og formerede sig som sommerorm
 på et forladt lig, indtil den blå kugle
 svøbte syndflod omkring sig som en kappe, og de
 hylede, gispede og blev tilintetgjort; eller en Gud
 hvis trone var i en komet, passerede, og råbte:
 „Vær ikke til!” — og som mine ord var de borte.‡

Jorden

Glæden, triumfen, fryden, galskaben!
 den grænseløse, overstrømmende, bristefærdige lykke! 320
 den dampformige jubel der ikke kan indespærres!§
 Ha! ha! levendegørelsen af en fryd
 der svøber mig som en atmosfære af lys,
 og bærer mig, som en sky bæres af sin egen vind!

* skibes næb: stævnen på en galej, der brugtes til at vædre fjendtlige skibe.

† nilhest (*behemoth*): ikke nødvendigvis nilhesten fra *Jobs bog*, men et kæmpedyr af en eller anden art.

‡ Se Note. Akt 4; 287-318, i noten til digtet.

§ dampformige jubel: vulkansymbolikken.

The Moon

Brother mine, calm wanderer,
 Happy globe of land and air,
 Some Spirit is darted like a beam from thee,
 Which penetrates my frozen frame,
 And passes with the warmth of flame,
 With love, and odour, and deep melody 330
 Through me, through me!

The Earth

Ha! ha! the caverns of my hollow mountains,
 My cloven fire-crags, sound-exulting fountains
 Laugh with a vast and inextinguishable laughter.
 The oceans, and the deserts, and the abysses
 And the deep air's unmeasured wildernesses,
 Answer from all their clouds and billows, echoing after.

They cry aloud as I do: 'Sceptred Curse,
 Who all our green and azure universe
 Threatenedst to muffle round with black destruction, sending 340
 A solid cloud to rain hot thunderstones,
 And splinter and knead down my children's bones,
 All I bring forth, to one void mass battering and blending;

'Until each crag-like tower, and storied column,
 Palace, and obelisk, and temple solemn,
 My imperial mountains crowned with cloud, and snow, and fire;
 My sea-like forests, every blade and blossom
 Which finds a grave or cradle in my bosom,
 Were stamped by thy strong hate into a lifeless mire:

'How art thou sunk, withdrawn, covered — drunk up 350
 By thirsty nothing, as the brackish cup
 Drained by a desert-troop, a little drop for all!
 And from beneath, around, within, above,
 Filling thy void annihilation, Love
 Bursts in like light on caves cloven by the thunder-ball.'

The Moon

The snow upon my lifeless mountains
 Is loosened into living fountains,
 My solid oceans flow, and sing and shine:
 A spirit from my heart bursts forth,
 It clothes with unexpected birth 360

Månen

Min bror, rolige vandrer,
 lykkelige kugle af land og luft,
 en Ånd er sendt som en stråle fra dig,
 der trænger ind i mit frosne legeme
 og går med en flammes varme,
 med kærlighed og duft og dyb melodi,
 gennem mig, gennem mig!

330

Jorden

Ha! ha! mine hule bjerges grotter,
 mine kløvede ildklipper, lydjublende kilder,
 ler med en vældig og uudslukkelig latter.
 Oceanerne og ørknerne og afgrundene
 og den dybe lufts umådelige ødemarker,
 svarer med et ekko fra alle deres skyer og bølger.

De råber højt som jeg gør: „Besceptrede forbandelse,*
 som truer med at omvikle hele vor grønne
 og azurblå verden med sort ødelæggelse, idet du sender
 en massiv sky til at regne med hede tordensten
 og splintre og nedælte mine børns knogler,
 hamre og blande alt jeg frembringer til en død masse;

340

„Indtil hvert klippeagtige tårn og ledopbygget søjle,
 palads og obelisk og højtideligt tempel,
 mine kejserlige bjerge kronet med sky, og sne og ild;
 mine søagtige skove, ethvert blad og blomst
 som finder en grav eller vugge i mit skød,
 blev nedstampet til en livløs mose af dit stærke had:

„Hvor du er sunket, trukket tilbage, dækket — drukket op
 af tørstigt intet, som bægeret med brakvand
 tømt af en gruppe ørkensoldater, en lille dråbe til hver!
 og fra nedenunder, rundt omkring, indeni, ovenover,
 idet din tomme udslettelse fyldes, styrter kærlighed
 ind som lys i huler, kløvet af tordenkilen.“

350

Månen

Sneen på mine livløse bjerge
 er løsnat til levende kilder,
 mine massive have flyder og synger og skinner:
 en ånd bryder frem fra mit hjerte,
 den beklæder med uventet fødsel

360

---

* Jupiter.

My cold bare bosom: Oh! it must be thine
On mine, on mine!

Gazing on thee I feel, I know
Green stalks burst forth, and bright flowers grow,
And living shapes upon my bosom move:
Music is in the sea and air,
Wingèd clouds soar here and there,
Dark with the rain new buds are dreaming of:
'Tis love, all love!

The Earth

It interpenetrates my granite mass, 370
Through tangled roots and trodden clay doth pass
Into the utmost leaves and delicatest flowers;
Upon the winds, among the clouds 'tis spread,
It wakes a life in the forgotten dead —
They breathe a spirit up from their obscurest bowers —

And like a storm bursting its cloudy prison
With thunder, and with whirlwind, has arisen
Out of the lampless caves of unimagined being,
With earthquake shock and swiftness making shiver
Thought's stagnant chaos, unremoved forever, 380
Till hate, and fear, and pain, light-vanquished shadows, fleeing,

Leave Man, who was a many-sided mirror,
Which could distort to many a shape of error,
This true fair world of things, a sea reflecting love;
Which over all his kind, as the sun's heaven
Gliding o'er ocean, smooth, serene, and even,
Darting from starry depths radiance and life, doth move:

Leave Man, even as a leprous child is left,
Who follows a sick beast to some warm cleft
Of rocks, through which the might of healing springs is poured; 390
Then when it wanders home with rosy smile,
Unconscious, and its mother fears awhile
It is a Spirit — then, weeps on her child restored.

Man, oh, not men! a chain of linked thought,
Of love and might to be divided not,
Compelling the elements with adamant stress;
As the sun rules, even with a tyrant's gaze,

min kolde, bare barm: Åh, den må være din
på min, på min!

Mens jeg stirrer på dig føler jeg, ved jeg at
grønne stængler bryder frem, og smukke blomster gror,
og levende former bevæger sig på mit bryst:
musik er i havet og i luften,
vingede skyer svæver her og der,
mørk af regnen nye knopper drømmer om:
det er kærlighed, alt sammen kærlighed!*

Jorden

Den gennemtrænger helt mit granitmassiv, 370
passerer gennem sammenfildrede rødder og betrådt ler
ind i de yderste blade og sarteste blomster;
på vindene mellem skyerne er den spredt,
den vækker et liv i de glemte døde —
sagte blæser de en ånd op fra deres mest skjulte boliger —

Og som en uvejr, der sprænger sit skyagtige fængsel
med torden og med hvirvelvind, har den rejst sig
fra de lampeløse huler af utænkelig væren
og får med jordskælvschok og hurtighed 380
tankens stillestående kaos til at skælve, der stedse består,
indtil had og frygt og smerte, lysbesejrede skygger, flygtende,

efterlader mennesket — der var et mangesidet spejl,
som kunne forvrænge til mange slags fejl, denne skønne
sande verden af ting — som et hav, der genspejler kærlighed;
der bevæger sig over alle af hans slægt ligesom
solens himmel, der glider over det glatte, klare og rolige hav,
mens den sender stråleglans og liv fra skinnende dybder:

Forlader Mennesket, ligesom et spedalsk barn forlades,
der følger et sygt dyr til en varm spalte i en klippe,
gennem hvilken helbredende kilders kraft strømmer; 390
så når det uvidende vandrer hjem med rosenfarvet smil,
og dets mor en stund frygter,
at det er en ånd — for derefter at græde på sit helbredte barn.

Mennesket, oh, ikke mennesker! en kæde af sammenlænket tanke,
af kærlighed og styrke som ikke skal deles,
der tvinger elementerne med uimodståeligt tryk;
mens solen styrer, som med en tyrans stirren,

---

* Stroferne er baseret på samtidige forestillinger om muligheden, for at liv kunne opstå på månen (Longman 2). — linje 359: en ånd i skikkelse af dampe fra vulkansk aktivitet, som så ville udgøre månens atmosfære.

The unquiet republic of the maze
Of planets, struggling fierce towards heaven's free wilderness.

Man, one harmonious Soul of many a soul, 400
Whose nature is its own divine control,
Where all things flow to all, as rivers to the sea;
Familiar acts are beautiful through love;
Labour, and Pain, and Grief, in life's green grove
Sport like tame beasts — none knew how gentle they could be!

His will, with all mean passions, bad delights,
And selfish cares, its trembling satellites,
A spirit ill to guide, but mighty to obey,
Is as a tempest-wingèd ship, whose helm 410
Love rules, through waves which dare not overwhelm,
Forcing Life's wildest shores to own its sovereign sway.

All things confess his strength. Through the cold mass
Of marble and of colour his dreams pass —
Bright threads whence mothers weave the robes their children wear;
Language is a perpetual Orphic song,
Which rules with daedal harmony a throng
Of thoughts and forms, which else senseless and shapeless were.

The lightning is his slave; heaven's utmost deep
Gives up her stars, and like a flock of sheep
They pass before his eye, are numbered, and roll on! 420
The tempest is his steed, — he strides the air;
And the abyss shouts from her depth laid bare,
'Heaven, hast thou secrets? Man unveils me; I have none.'

The Moon

The shadow of white Death has passed
From my path in heaven at last,
A clinging shroud of solid frost and sleep;
And through my newly-woven bowers,
Wander happy paramours,
Less mighty, but as mild as those who keep
Thy vales more deep. 430

The Earth

As the dissolving warmth of dawn may fold
A half-unfrozen dew-globe, green, and gold,

planeternes labyrints urolige republik,
der kæmper hidsigt for at slippe ud i himlens frie øde.*

Mennesket, én harmonisk sjæl af mangen en sjæl, 400
hvis natur er dens egen guddommelige kontrol,
hvor alle ting flyder til alt, som floder til havet;
velkendte handlinger bliver smukke ved kærlighed;
arbejde og smerte og sorg i livets grønne lund
pjancker som tamme dyr, ingen vidste hvor blide de kunne blive!

Hans vilje med alle lave lidenskaber, slette glæder
og egenkærlige bekymringer, sine bævende følgesvende,
en ånd dårlig til at vejlede, men mægtig til at adlyde,
er som et stormvinget skib, hvis ror kærligheden styrer
gennem bølger, der ikke vover at overskylle det, 410
og tvinger livets vildeste kyster til at vedgå sin suveræne magt.

Alt indrømmer hans styrke. Gennem marmorets
og farvens kolde masse går hans drømme —
prægtige tråde hvoraf mødre væver den dragt, deres børn bær;
sprog er en uophørlig orfisk sang,
som med daidalisk harmoni styrer en vrimmel af tanker
og skikkelser, som ellers ville være meningsløse og formløse.

Lynet er hans slave; himlens yderste dyb†
overgiver sine stjerner, og som en flok får, der
passerer lige for øjnene af ham, tælles de og ruller videre; 420
stormen er hans ganger, — han skridter luften af;
og afgrunden råber fra sit blotlagte dyb: „Himmel,
har du hemmeligheder? Mennesket afslører mig; jeg har ingen.“

Månen

Den hvide døds skygge er endelig
forsvundet fra min sti på himlen,
et fasthængende dække af frost og søvn,
og gennem mine nyligt vævede hytter
vandrer lykkelige kærestes,
mindre mægtige, men så milde som de der holder
dine dale mere dybe. 430

Jorden

Som daggryets smeltende varme kan omhylle
en halvt-ufrossen dugkugle, grøn og gylden

* Planeterne fastholdes i deres bane af tyngdekraften.

† Lynet er hans slave: lynafleder, laboratorieforsøg med elektricitet. — Stormen er hans ganger: ballonflyvning (*Cameron*, 558).

And crystalline, till it becomes a wingèd mist,
 And wanders up the vault of the blue day,
 Outlives the noon, and on the sun's last ray
 Hangs o'er the sea, a fleece of fire and amethyst.

The Moon

Thou art folded, thou art lying
 In the light which is undying
 Of thine own joy, and heaven's smile divine;
 All suns and constellations shower 440
 On thee a light, a life, a power
 Which doth array thy sphere — thou pourest thine
 On mine, on mine!

The Earth

I spin beneath my pyramid of night,
 Which points into the heavens dreaming delight,
 Murmuring victorious joy in my enchanted sleep;
 As a youth lulled in love-dreams faintly sighing,
 Under the shadow of his beauty lying,
 Which round his rest a watch of light and warmth doth keep.

The Moon

As in the soft and sweet eclipse, 450
 When soul meets soul on lovers' lips,
 High hearts are calm, and brightest eyes are dull;
 So when thy shadow falls on me,
 Then am I mute and still, by thee
 Covered; of thy love, Orb most beautiful,
 Full, oh, too full!

Thou art speeding round the sun
 Brightest world of many a one,
 Green and azure sphere which shinest
 With a light which is divinest 460
 Among all the lamps of heaven
 To whom life and light is given;
 I, thy crystal paramour
 Borne beside thee by a power
 Like the polar paradise,
 Magnet-like of lovers' eyes;
 I, a most enamoured maiden
 Whose weak brain is overladen

og krystalagtig, indtil den bliver en vinget tåge,
og vandrer op ad den blå dags hvælving,
overlever middagen og hænger over havet
på solens sidste stråle— et skind af ild og ametyst.

Månen

Du er indhyllet, du ligger
i lyset, som din egen glæde og
himlens guddommelige smil gør udødeligt;
alle sole og stjernebilleder øser
et lys, et liv, en magt på dig,
som smykker din klode — du øser din
på min, på min!

440

Jorden

Jeg snurrer under min nats pyramide*
som peger ind i himlene, drømmende lykke,
og mumler sejrrig glæde i min fortryllede søvn;
som en yngling, lullet i kærlighedsdrømme, der ligger
og sukker svagt under sin skønheds skygge,
der holder en vagt af lys og varme omkring hans hvile.

Månen

Ligesom ædle hjerter, i den bløde og yndige
formørkelse, når sjæl møder sjæl på elskers læbe,
er rolige, og klareste øjne er matte;
er jeg tavs og stille når din skygge
falder på mig, dækket
af dig; af din kærlighed, smukkeste klode,
fuld, åh, alt for fuld!

450

Du farer omkring solen,
smukkeste verden af mange,
grønne og azurblå klode, som skinner
med et lys, der er det guddommeligste
blandt alle himlens lamper,
til hvem liv og lys er givet;
jeg, din krystalagtige kæreste,
båret ved siden af dig af en kraft
som polarparadiset,†
magnetagtigt, i elskeres øjne;
bevæger jeg mig, en højst forlibt jomfru
hvis svage hjerne er overlæsset

460

* nats pyramide: den skygge jorden kaster.

† de to poler i hver sin ende af et spændingsfelt; + tiltrækker ÷.

With the pleasure of her love,
 Maniac-like around thee move,
 Gazing, an insatiate bride, 470
 On thy form from every side,
 Like a Mænad, round the cup
 Which Agave lifted up
 In the weird Cadmæan forest.
 Brother, wheresoe'er thou soarest
 I must hurry, whirl and follow
 Through the heavens wide and hollow,
 Sheltered by the warm embrace
 Of thy soul from hungry space, 480
 Drinking from thy sense and sight
 Beauty, majesty, and might,
 As a lover or a chameleon
 Grows like what it looks upon,
 As a violet's gentle eye
 Gazes on the azure sky
 Until its hue grows like what it beholds,
 As a grey and watery mist
 Glows like solid amethyst
 Athwart the western mountain it enfolds 490
 When the sunset sleeps
 Upon its snow—

The Earth

And the weak day weeps
 That it should be so.
 O gentle Moon, the voice of thy delight
 Falls on me like thy clear and tender light
 Soothing the seaman, borne the summer night,
 Through isles for ever calm;
 Oh, gentle Moon, thy crystal accents pierce
 The caverns of my pride's deep universe, 500
 Charming the tiger joy, whose tramlings fierce
 Made wounds which need thy balm.

Panthea. I rise as from a bath of sparkling water,
 A bath of azure light, among dark rocks,
 Out of the stream of sound.

Ione. Ah me! sweet sister,
 The stream of sound has ebbed away from us,

med nydelsen af sin kærlighed,
 omkring dig som en afsindig, 470
 og stirrer, en umættelig brud,
 på din skikkelse fra enhver side,*
 lig en mænade rundt om bægeret,
 som Agave løftede
 den uhyggelige kadmeiske skov.†
 Bror, hvor du end svæver højt
 må jeg ile hen, hvirvle og følge
 gennem himlens vidde og hulhed,
 skærmet for det sultne rum
 af din sjæls varme omfavelse,‡ 480
 og drikke følelse og syn
 skønhed, majestæt og styrke af dig,
 som en elsker eller en kamæleon
 bliver lig det, den ser på,
 som en viols blide øje
 stirrer på den azurblå himmel,
 indtil dets farve bliver lig det, den beskuer,
 som en grå og vandfyldt tåge
 gløder, lig massiv ametyst,
 hen over det vestlige bjerg den indhyller, 490
 når solnedgangen sover
 på dets sne —

Jorden

Og den svage dag græder over,
 at det skulle være sådan.
 Oh blide Måne, din lykkes stemme
 falder på mig som det klare og bløde lys,
 der beroliger sømanden, båret i sommernatten
 mellem øer for altid rolige;
 Oh blide Måne, din krystaltone gennemborer
 grotterne i mit stoltheds dybe univers, 500
 henrykkende tigerglæden, hvis farlige trampen
 tilføjede sår, som behøver din balsam.

Panthea. Jeg stiger op som af et bad af funklende vand,
 et bad af azurblå lys, mellem mørke klipper,
 ud af lydets strøm.

Ione. Åh ve! elskede søster,
 lydets strøm viger bort fra os,

* På grund af den bundne rotation vender månen altid 'ansigtet' mod jorden på sin vej rundt (Norton).

† Fra Euripides' *Bacchanter*.

‡ Månen holdes fast af jordens tiltrækning (*Grabo**, 162).

And you pretend to rise out of its wave,
 Because your words fall like the clear, soft dew
 Shaken from a bathing wood-nymph's limbs and hair.

PANTHEA. Peace! peace! a mighty Power, which is as darkness, 510
 Is rising out of Earth, and from the sky
 Is showered like night, and from within the air
 Bursts, like eclipse which had been gathered up
 Into the pores of sunlight — the bright Visions,
 Wherein the singing spirits rode and shone,
 Gleam like pale meteors through a watery night.

IONE. There is a sense of words upon mine ear —
PANTHEA. An universal sound like words . . . O list!

Demogorgon

Thou, Earth, calm empire of a happy soul,
 Sphere of divinest shapes and harmonies, 520
 Beautiful orb! gathering as thou dost roll
 The Love which paves thy path along the skies:

The Earth

I hear: I am as a drop of dew that dies!

Demogorgon

Thou, Moon, which gazest on the nightly Earth
 With wonder, as it gazes upon thee,
 Whilst each to men, and beasts, and the swift birth
 Of birds, is beauty, love, calm, harmony:

The Moon

I hear: I am a leaf shaken by thee!

Demogorgon

Ye Kings of suns and stars, Dæmons and Gods,
 Etherial Dominations, who possess 530
 Elysian, windless, fortunate abodes
 Beyond Heaven's constellated wilderness:

A Voice from Above

Our great Republic hears: we are blest, and bless.

Demogorgon

Ye happy Dead, whom beams of brightest verse
 Are clouds to hide, not colours to portray,

og du foregiver at stige op af dets bølge,
fordi dine ord falder som den klare bløde dug,
rystet fra en badende skovnymfes lemmer og hår.

PANTHEA. Stille! stille! en mægtig magt, der er som mørke, 510
stiger op af Jorden og regner fra himlen,
som nat og bryder frem fra luften,
som formørkelse der var blevet samlet sammen
inde i sollysets porer — de strålende visioner*
de syngende ånder red og skinnede i,
glimter som blege meteoror gennem en diset nat.

IONE. Der er en lyd, jeg hører ord.

PANTHEA. En altomfattende lyd som ord . . . Oh, lyt!

Demogorgon

Du Jord, en lykkelig sjæls rolige rige,
guddommelige former og harmoniers klode. 520
Smukke kugle! som samler, mens du drejer,
kærligheden, der brolægger din sti i himlen:

Jorden

Jeg hører: jeg er som en dugdråbe der dør!

Demogorgon

Du Måne, som stirrer på den natlige Jord
med undren, når den stirrer på dig,
medens hver af jer for mennesker og dyr og fugles
hurtige slægt, er skønhed, kærlighed, ro, harmoni:

Månen

Jeg hører: jeg er et blad rystet af dig!

Demogorgon

I Konger over sole og stjerner, Dæmoner og Guder,
og æteriske Herskere, som ejer 530
elysiske, vindstille, lykkelige boliger
hinsides himlens stjernemønstrede ødemark:

EN STEMME FRA OVEN

Vor store Republik hører: vi er velsignet og velsigner.

Demogorgon

I lykkelige døde, som stråler fra de mest lysende vers
er skyer til at skjule, ikke farver til at skildre,

* Se Note. Akt 4; 514, i noten til digtet.

Whether your nature is that universe
Which once ye saw and suffered —

A Voice from Beneath

Or as they
Whom we have left, we change and pass away.

Demogorgon

Ye elemental Genii, who have homes
From man's high mind even to the central stone
Of sullen lead; from Heaven's star-fretted domes
To the dull weed some sea-worm battens on:

540

A confused Voice

We hear: thy words waken Oblivion.

Demogorgon

Spirits, whose homes are flesh; ye beasts and birds,
Ye worms and fish; ye living leaves and buds;
Lightning and wind; and ye untameable herds,
Meteors and mists, which throng air's solitudes:

A Voice

Thy voice to us is wind among still woods.

Demogorgon

Man, who wert once a despot and a slave;
A dupe and a deceiver; a decay;
A traveller from the cradle to the grave
Through the dim night of this immortal day:

550

All

Speak: thy strong words may never pass away.

hvad enten jeres natur er hint univers,
som I engang så og måtte tåle —

EN STEMME FRA NEDENUNDER

Eller vi forandrer os og
drager bort, ligesom dem vi har forladt.*

Demogorgon

I elementernes ånder, der har hjemme
fra menneskets ophøjede sind til den midterste sten†
af tungt bly; fra himlens stjernesmykkede kupler 540
til det matte ukrudt, en søorm mæsker sig med:

EN FORVIRRET STEMME

Vi hører: dine ord vækker glemsel.

Demogorgon

Ånder, hvis hjem er kød; I dyr og fugle;
I orm og fisk; I levende blade og knopper;
lyn og vind; og I utæmmelige hjerde,
meteorer og tåger, som nærer luftens ensomme steder:‡

EN STEMME

For os er din stemme vind mellem tyste skove.§

Demogorgon

Mennesket, som engang var en despot og en slave;
en nar og en bedrager; et forfald; 550
en rejsende fra vuggen til graven
gennem denne udødelige dags dunkle nat:**

ALLE

Tal: dine stærke ord kan aldrig dø.

---

* Linje 534-38: Selv de smukkeste vers er ikke i stand til at skildre hvordan de lykkelige døde har det. Måske er de blevet ét med universet, dvs. til støv, eller de lever videre efter døden og kan forandre sig ligesom dem, de har efterladt på jorden.

† midterste sten: i jordens indre. Strofen henviser til forestillingen om kemiske grundstoffer, som blev udviklet på den tid (*Grabo**, 180-1).

‡ På Shelleys tid kendte man kun lidt til det levende stofs natur. Shelley ser livsprincippet i alle de her nævnte ting (*Cameron*, 560).

§ Vind mellem stille skove: noget ukendt eller uforståeligt.

** dunkle nat: den gamle verden. Alle samfund og civilisationer som hidtil har eksisteret. — den udødelige dag: det nye sande samfund, der vil vare evigt, dvs. så længe mennesket eksisterer (*Cameron* 560).

Demogorgon

This is the day, which down the void abyss
 At the Earth-born's spell yawns for Heaven's despotism,
 And Conquest is dragged captive through the deep;
 Love, from its awful throne of patient power
 In the wise heart, from the last giddy hour
 Of dread endurance, from the slippery, steep,
 And narrow verge of crag-like agony, springs 560
 And folds over the world its healing wings.

Gentleness, Virtue, Wisdom, and Endurance, —
 These are the seals of that most firm assurance
 Which bars the pit over Destruction's strength;
 And if, with infirm hand, Eternity,
 Mother of many acts and hours, should free
 The serpent that would clasp her with his length,
 These are the spells by which to re-assume
 An empire o'er the disentangled Doom.

To suffer woes which Hope thinks infinite; 570
 To forgive wrongs darker than Death or Night;
 To defy Power, which seems omnipotent;
 To love, and bear; to hope till Hope creates
 From its own wreck the thing it contemplates;
 Neither to change, nor falter, nor repent:
 This, like thy glory, Titan, is to be
 Good, great and joyous, beautiful and free;
 This is alone Life, Joy, Empire, and Victory!

Demogorgon

Dette er dagen som nede i den tomme afgrund, ved den
 Jordfødtes magi, gaber efter Himlens uinskrænkede magt,*
 og erobring trækkes fanget gennem dybet;
 Kærlighed, – fra sin tålmodige magts ærefrygtindgydende trone
 i det vise hjerte, fra den sidste svimlende time
 af skrækkelig udholdenhed, fra den glatte, stejle
 og snævre klippeagtige pines rand, – bryder frem 560
 og folder sine helbredende vinger over verden.

Mildhed, Dyd, Visdom og Udholdenhed, –
 disse er seglene på hin mest urokkelige forsikring,
 der lukker skakten, hvor Ødelæggelsens styrke bor;
 og hvis, med svagelig hånd, Evigheden,
 mor til mange handlinger og timer, skulle sætte slangen,
 som ville knuge hende med hele sin længde, i frihed,
 da er disse trylleordene hvorved et herredømme
 over den løsnede skæbne genskabes:†

At lide sorger som håbet tror er uendelige; 570
 at tilgive uret mørkere end døden eller natten;
 at trodse magt, som synes almægtig;
 at elske, og tåle; at håbe, indtil håbet
 af sit eget forlis skaber det, det beskuer;
 hverken at forandre sig, eller vakle, eller angre:
 dette, Titan, er, ligesom din hæder, at være
 god, ædel og glad, skøn og fri;
 dette er alene liv, glæde, herredømme og sejr.

---

* Jordfødte: Prometheus, som titan var han søn af Uranos, himlen og Gaia, jorden.

† Jupiters tilbagevenden, at befri slangen, er altid en potentiel mulighed, med mindre vi kan lære af Prometheus eksempel (Webb). – Skæbne: den slangeagtige Skæbne, jf. 2, 3, 97.

NOTE TIL DE ENKELTE DIGTE.

Dronning Mab. Queen Mab. Skrevet 1812-13. Udgivet i 1813 af Shelley selv.

I indledningsdigtets første form, i 1810, var dedikationen oprindelig til Harriet Grove derfor fem stjerner. Da Shelley omarbejdede digtet lod han det stå som dedikation til sin kone.

Af de 250 eksemplarer, der blev trykt i 1813, var der et restoplag på 180 i 1821. Samfundskritiske forlæggere opdagede, at de kunne sælge bogen til den læsende del af den radikale arbejderklasse. I 1822 udkom en udgave med alle noter oversat til engelsk. I løbet af 20 år udkom 14 eller mere forskellige pirat- eller undergrundsudgaver. Den første organiserede arbejderbevægelse, charterismen, tog bogen til sig, nemlig udgaven fra 1832, der senere blev kaldt Chartisternes Bibel. Bogen blev fortsat udgivet op gennem århundredet, og blev en af det nittende århundredes standard radikale tekster.

Senere omtalte Shelley værket i et brev til sin forlægger Charles Ollier, på grund af en piratudgave af *Dronning Mab*: „Jeg hører, at en boghandler ved navn Clarke har udgivet et digt, jeg skrev i min meget tidlige ungdom, kaldet *Dronning Mab*. Jeg har ikke set det i nogle år, men så vidt jeg husker, er det noget rædsomt bras, og formoder jeg, bedre tjent til at skade end tjene den sag den forsvarer.“ I to andre breve taler han om „den dårlige poesi i det“ og „jeg tvivler ikke på, at det med hensyn til litterær komposition er fuldstændigt værdiløst; og at alt der omhandler moral og politiske overvejelser, så vel som den finere skelnen med hensyn til metafysiske og religiøse lærdomme, er endnu mere groft og umodent. Jeg er en passioneret fjende af religiøs, politisk og hjemlig undertrykkelse; jeg angrer denne publikation, ikke så meget ud fra litterær forfængelighed, som fordi jeg frygter, at den snarere vil skade end tjene frihedens sag“. Til dette kommenterer F. L. Jones i en note, at disse erklæringer for ofte „er blevet accepteret som Shelleys endelige vurdering af *Dronning Mab*. Dette er ikke tilfældet. I virkeligheden var Shelley stadig stolt af sit digt (ligesom *Mary* var det hele livet), selvom han vel i poetisk henseende kan have betragtet det som ringere end hans senere digte. ... Hans protester var formaliteter, der ville fritage ham for at have noget ansvar overhovedet for denne publikation“. (Letters 2; 298+n, 301, 304).

HANDLINGSREFERAT: I digtet fører fédronningen Mab Ianthes ånd til Naturens Ånds Tempel oppe i himlen (krystalhimen i *Verdens dæmon*). De står ved brystværnet og betragter jorden inde i verdensrummet. Mab viser menneskeånden fortiden, nutiden og fremtiden. Fortiden var en tid med store forandringer, hvor tidsaldre kæmpede mod hinanden, men bag alle forandringer findes naturens uforanderlige harmoni. Dernæst viser hun nutidens åndelige ufrihed under religionens og magthavernes tyranni, sædvanens eller traditionernes og de falske institutioners undertrykkelse af mennesket, og samfundets udbytning af den svage. Gennem fédronningens belæringer angriber digtet monarkiet, overklassens tyranni, handel, økonomisk og moralsk korrupsion og religionen, benægter guds eksistens og ønsker ægteskabet afskaffet som institution. Disse forhold krænker menneskets sande natur og naturens lov. Alt stof i universet er gennemtrængt af naturens ånd, en alttilstrækkelig magt. Nødvendigheden, en upersonlig, lidenskabsløs kraft, ikke-menneskelig af fornuft og sind, er verdens mor og styrer alt. Til sidst vil nogle mennesker, fremragende af dyd, stå frem og forkynde den evige sandhed. Opgavens for Ianthes ånd bliver modigt at følge den gradvise forandrings sti, indtil jorden, som resultat af Nødvendighedens blindt-arbejdende vilje, bliver et paradis,

hvor fornuft og kærlighed hersker. Digtet beskriver menneskets frigørelse fra samfundets skadelige indflydelse og bevægelse frem mod en højere civilisation.

Selvom *Dronning Mab*, hvad indhold og litterær form angår, tydeligvis er påvirket af oplysningstidens ånd og tidligere digtere,* er det ikke desto mindre det mest revolutionære skrift fra den tids England. Digtets oprørske ånd og dets voldsomme angreb på datidens autoriteter, først og fremmest religionen, gør det til Shelleys mest radikale digt.

En anmelder af *Dronning Mab* i 1821, skrev: „Vi føler det, som om en af de mørkeste djævlene har iklædt sig menneskekrop for at blive i stand til at tilfredsstille sit fjendskab mod menneskeracen, som om hans hads unaturlige grusomhed kun blev forøget ved hans evne til at gøre fortræd. Så stærkt har dette indtryk lejret sig i vor bevidsthed, at vi ufortøvet bad en ven, som havde set dette individ, om at beskrive ham for os — da en kløvet fod, eller horn eller flammer ud af munden, måtte være ydre kendetegn hos en så bitter fjende af menneskeheden. Vi blev næsten skuffet ved at erfare, at forfatteren kun var en høj, drenget udseende mand, med overjordisk strålende øjne og det mest vilde ansigtsudtryk: at han gik omkring med lange hastige og utålmodige skridt, og at en forstyrret ånd syntes at have forsæde over alle hans handlinger.”†

En revision af digtet, der ikke blev fuldført, påbegyndte Shelley I 1815 med den nye titel *The Queen of the Universe*, som kan studeres i (Havard 4).

7. sang, l. 172: Om kristendommens forbrydelser skriver Shelley i *A Refutation of Deism*: „Jeg må indrømme at én af Jesus forudsigelser ubestrideligt er blevet opfyldt: *Jeg er ikke kommet for at bringe fred på jorden, men sværd*. Kristendommen har i sandhed kunnet måle sig med jødedommen, hvad angår grusomheder og overgår den, hvad angår omfanget af dens ødelæggelser. Elleve millioner mænd, kvinder og børn er blevet dræbt i kamp, slagtet mens de sov, brændt ihjel til offentlige offerfester, forgiftet, torteret, myrdet og plyndret i denne fredens religions ånd og til den mest barmhjertige guds ære.

Forgæves vil du fortælle mig at disse frygtelige virkninger ikke skyldes kristendommen, men misbrugen af den. Ingen undskyldning af den art vil være nyttig til at dække over de uhyrligheder, en religion har begået, der hævder at være guddommelig. En begrænset intelligens er ansvarlig for virkningerne af sine handlinger, for så vidt som den forudså eller kunne have forudset dem; men Alviden kan oplagt stilles til ansvar for konsekvenserne af sine handlinger “ (Clark, 124-5).

— NOTE: Hvilken kilde Shelley har disse 10 lysår fra, har man ikke været i stand til at verificere. Det interessante er, at Shelley har ramt størrelsesordenen rigtigt, Isac Newton havde i 1686 ved hjælp af en fotometriske metode bestemt afstanden til Sirius til 15 lysår; man antog, at alle stjerner var lige store, lige lysstærke, således måtte Sirius være den nærmeste. — Først i 1838 bestemte tyskeren F. W. Bessel, som den første, en parallakse til en stjerne (*Hirshfeld*). — Afstanden til Sirius er 8,6 lysår.

Alastor. Alastor. Skrevet i efteråret 1815, trykt i *Alastor and other Poems* fra 1816.

Navnet *Alastor* er græsk og kan enten betyde en hævnende ånd eller ofret for en sådan ånd.

I digtet optræder to personer, fortælleren og Digteren. Fortælleren beretter først om sit eget liv (1-49). Han har set i ‘de dybeste mysteriers dyb’, og søgt svar på spørgsmålet om hvad vi er. Han har søgt den ideale kærlighed uden at finde

* (*Baker*, 23-27).

† (*Barcus*, 75).

den. Men han har nu fået 'nok af umeddelelige drømme'. Han har standset sin søgen og venter på den Store Forælders åndedrag; han vælger at leve inden for naturens begrænsninger.

Digteren er ligeledes et søgende menneske, der ønsker indsigt i livets dybeste hemmeligheder, og i modsætning til fortælleren finder han dem (126, 145). Men han er så optaget af sin søgen, at han er som en ånd mellem mennesker; ingen kender ham og han kender ingen. Den ideale kærlighed, som er hans egentlige mål, oplever han i en drøm. Da han forgæves søger at følge drømmebilledet ind i livet, overvejer han at begå selvmord for at finde hende efter døden. Han afviser denne mulighed, da erindringer om 'hine højt elskede øjnes lys' (332) stadig er levende. Han fortsætter sin færd, en færd der ender med døden (671). Digterens død er beskrevet uden moraliseren, eller triumf fra fortællerens side. Hans død er kun tragisk, den er for 'dyb til tårer'. For de efterladte er hans endeligt 'bleg fortvivelse'. Ikke kun hans død er tragisk, men også det, at kærlighedsdrømmen er urealiserbar, er tragisk.

Fra Mary Shelleys note: „Dette er hverken tid eller sted til at omtale de ulykker der tyngede hans tilværelse. Det vil være tilstrækkeligt at sige at i alt, hvad han gjorde, følte han, at hans samvittighed retfærdiggjorde ham... I foråret 1815 havde en fremragende læge erklæret, at han hastigt var ved at dø af tæring; der havde dannet sig bylder i hans lunger, og han led under heftige hosteanfald. Pludselig indtraf en fuldstændig forandring; og skønt han gennem hele livet var plaget af smerte og svaghed, var ethvert symptom på lungesygdommen forsvundet.“ (Hutchinson, 30).

Laon og Cythna. Laon and Cythna. Udgivet i okt.-nov. 1817. Teksten der er benyttet her, er den oprindelige ucensurerede 1. udgave.

Laon og Cythna er Shelleys længste digt, et digt han selv satte højt. „Jeg følte at det på mange måder var et ægte billede af mit eget sind“, skrev han til Godwin*. Digtet handler om en revolution, der mislykkes, og om en lykkelig kærlighedshistorie mellem digtets to hovedpersoner, de to søskende Laon og Cythna. Digtet blev hurtigt trukket tilbage på grund af incestmotivet.† Den censurerede version forelå i december samme år under titlen *The Revolt of Islam*.

Beretningen er modelleret efter Den Franske Revolution, som Shelley, som den eneste af den anden generations romantiske digtere, stadigvæk anså for at være periodens vigtigste begivenhed og er tænkt, skriver han i sit forord, som trøst for dem, der troede på revolutionen. Det skal vise: „den tro på og håb om noget godt, som hverken vold eller forvanskning eller fordom nogensinde fuldstændigt kan udslukke i menneskene.“ Shelley vil forsøge at gengive de oplyste dannede, dvs. de der engang var begejstrede tilhængere, men nu er frafaldne liberale, deres politiske tro.

Om den Franske Revolution skriver Shelley i *A Philosophical View of Reform* fra 1819: „Menneskeheden undertrykkere havde længe nydt (Oh gid man kunne sige lidt) et uforstyrret herredømme i Frankrig, og til dets indbyggers tærende sult, var føjet den ubeskyttede armod og ophobede fornærmelser, som var værre at udholde end elendighed. For det feudale system (de umiddelbare årsager og betingelser for dets institution er blevet udslettet) var degenereret til ikke kun et redskab til undertrykkelse, men også til forhånelse, og begge blev forvoldt til

---

* (Letters 1; 577).

† Det var ikke kun Shelley, der dengang opfattede incest som en fordom, også andre forfattere havde beskæftiget sig med dette emne (*Brandes*, 226).

overmål. Blinde i deres besiddelse af styrke, drukken af rusen ved fædrene storhed, var herskerne ikke opmærksomme på den forøgelse af deres undersåtters viden, som gjorde dets udøvelse usikker. De beordrede soldater til at hugge folket ned, da deres magt allerede var forbi. Tyrannerne var, som sædvanlig, angriberne. Så rejste de undertrykte sig, idet de var blevet brutale, uvidende, underdanige, og blodige ved landvarigt slaveri, og idet de havde fået vækket deres intellektuelle tørst ved civilisationens fremskridt, overmættet af litterære kilder og forgiftet med monarkiets ånd og form, tog de en grufuld hævn over deres undertrykkere. Deres ønske om i denne grad at øve hævn er i sig selv en fejltagelse, en forbrydelse, en katastrofe der kommer fra den samme kilde, som deres andre kvaler og vildfarelser og giver et yderligere bevis for nødvendigheden af den længe forsinkede forandring, som den [o: hævnen] ledsagede og vanærede... Tyranni forskanser sig inden for de eksisterende interesser hos landets mest forfinede borgere og siger: „Hvis du vover at trampe på disse, så værsgo.“ Selv hvis denne forfærdelige situation ikke kan undgås, er verden ikke længere i humør til at afslå udfordringen.“ (Clark, 235-6), se også note til *En republikaners følelser ved Bonapartes fald* bind 3 s.

Om værket skriver Shelley til en forlægger: „Hele digtet, bortset fra den første sang og en del af den sidste, er en rent menneskelig historie uden den mindste indblanding af overnaturlige begivenheder. Den første sang er ganske rigtigt i nogen grad et særskilt digt, skønt meget nødvendigt for værket som helhed. Jeg siger dette, fordi jeg kunne ikke forvente, at det ville være af interesse for et større antal mennesker, hvis det hele var skrevet på samme måde som den første sang. ...

Jeg har forsøgt i løbet af værket at tale til menneskehjertets fælles og enkle følelser, således er det, skønt en historie om voldshandlinger og revolution, oplivet af blidere billeder af venskab og kærlighed og naturlig hengivenhed. Skuepladsen er henlagt til Konstantinopel og det moderne Grækenland, men der er ikke forsøgt en detaljeret beskrivelse af muhamedanske skikke. Det er i virkeligheden en fortælling, der illustrerer en revolution, som man kunne forestille sig, den ville finde sted i et europæisk land, der var blevet påvirket af ideerne i det, der (fejlagtigt, mener jeg) er blevet kaldt den moderne filosofi, og som kæmper med gamle begreber og den formodede fordel, udledt af disse, for dem, der støtter dem. Det er en Revolution af den art, som det man kalder den Franske Revolutions *beau ideal*, ville være det, men her frembragt ved den individuelle ånds indflydelse og ud fra almen viden. Skaberne af den antages at være min helt og heltinde, hvis navne findes i titlen.“ (Letters 1; 563-4).

Første sang, der slutter med digterens ankomst til Åndens Tempel, beskriver en mytologiske kamp mellem den gode og den onde ånd, symboliseret ved henholdsvis slangen og ørnen. Ørnen, det onde vinder, men det er kun forbigående, til sidst vil den gode ånd sejre. Den revolution som Laon og Cythna anstifter ender også med et nederlag, men kampen vil fortsætte, dyden er evig og upåvirkelig af forandringerne i verden. Deres lykkelige kærlighed til hinanden er bevis på, at ikke alt godt går til grunde; og i deres martyrium ved døden på bålet og i håbet om, at deres død ikke vil være forgæves, men vil føre til en forbedring af mennesket og dermed samfundet, vinder Laon og Cythna en moralsk sejr over ondska-ben.

HANDLINGSREFERAT: Historien begynder i anden sang og fortælles af Laon fra hans plads i Åndens Tempel. Laon lever sammen med sin søster Cythna. Han digter revolutionære sange om håb og frihed, der forener folket og indgyder det tro på, at det kan befri sig for dets undertrykkere. En dag overfaldes Laon og Cythna af tyrannens soldater. Cythna bortføres til tyrannens harem og Laon indespærres for at lide sultedøden. En gammel eremit, der er blevet inspireret af Laons sange, be-

slutter sig for at befri ham. — Det er gennem eremitten vi i 4. sang får underretning om Laons tidlige revolutionære virke, det der førte til hans fængsling, og hører om Cythnas bedrifter mens Laon i syv år har været ramt af galskab. — Eremitten fører Laon til en fredelig afsidesliggende bolig, hvor han i løbet af syv år langsomt bliver helbredt. Da vanviddet endelig har farladt ham, fortæller eremitten om en kvinde, der har startet et oprør i Den Gyldne By. Laon, der ikke ved om kvinden er Cythna, tager til Den Gyldne By og slutter sig til oprørerne. Efter at have sejret i revolution skaber og opretholder patrioterne, som de kaldes, freden gennem tilgivelse og kærlighed. Laon griber direkte ind i begivenhedernes gang ved at standse et forræderisk angreb af de besejrede slaver. Den afsatte tyrans vises nåde og man sparer hans liv, men da han ikke har til sinds at omvende sig, lykkes det ham at organisere nye hære og at undertvinge oprøret. I et afgørende øjeblik dukker Cythna op på en stridshingst og fører Laon frelst til et sikkert idyllisk sted. Her fortæller Cythna sin historie. På et tidspunkt rider Laon ind til byen og han beretter om de frygtelige forhold der hersker der. Imidlertid får tyrannen nu yderligere hjælp af nabostaterne (10. sang) og oprøret knuses fuldstændigt. På grund af krigen udbræder der pest og elendigheden. Nøden og sulten breder sig ukontrolleret. For at forsone den vrede gud kræver præsteskabet Laon og Cythna brændt på bålet som offer. Laon tager afsked med Cythna og melder sig selv, mod at han får lovning på, at de vil lade Cythna uskadt og sende hende til frihedens land Amerika. Med løftet brydes og Cythna slutter sig til Laon på bålet. De bliver genfødt i paradiset sammen med deres (eller er det tyrannens) barn, og deres rejse ender ved Åndens Tempel, hvor menneskehedens udødelige velgørere bor.

I mange af Shelleys værker er kvinden helten eller hovedpersonen. Vi har allerede mødt Ianthe og Dronning Mab. Cythna, der minder om Zeinab i *Zeinab og Kathema*, er den kvindelige helt i dette digt. Hvor Laon skriver sange om oprør og frihed, er det Cythna, der har den revolutionære kraft til at vække de undertrykte. I sin lange tale til sømændene i ottende sang, et af digtets højdepunkter, retter Cythna sit angreb mod den Gud, der af præsterne er gjort til et middel til undertrykkelse. Hun taler mod hadet og for kærligheden, for kvindens frihed og lighed for alle.*

”Digtets motto tjener til at antyde, at *Laon og Cythna* vil *problematisere* søgningen efter et jordisk paradiset; og at besvarelsen af de spørgsmål som *Dronning Mab* lader ubesvaret — nemlig om *hvordan* og *hvornår* denne verden vil blive omskabt til et ‘paradis af fred’, og hvad det vil sige at nære dette apokalyptiske håb i Den Franske Revolutions efterslæt — vil være et hovedanliggende i Shelleys nye ‘vision om det nittende århundrede’” Digtet blev dårligt modtaget af den konservative kritik og solgte dårligt. Også hos sine venner mødte han kritik. De fandt det bl.a. overdrevent i sin radikalisme, uforståeligt og stilistisk *for* ejendommeligt, alt dette skuffede Shelley. (*Duff*, 210-11 og 212-15).

— Note s. 218: Kampen mellem ørnen og slangen. I *Essay on the Devil and Devils* skriver Shelley: „Hos grækerne blev slangen betragtet som et lykkevarslende og venligt væsen. Han ledsagede Asklepios og Apollon. I Ægypten betød hieroglyffen, der fremstillede en slange, ‘evigheden’.“ Slangen bliver senere i første sang identificeret med Lucifer (lysbæreren), da slangen opfattes som en god ånd, der bærer lyset. Ørnen er symbol på undertrykkelse og revolutionens fjender.

---

* „legemliggjort i Cythnas heroiske skikkelse,” er digtet også „en begejstret beskrivelse af kvindens frigørelse, og den vigtige rolle hun må spille i enhver revolution” (*Foot*, 107).

NOTER

– Note s. 400: smitte sprede sig: efter datidens forestillinger smittende atomer, stammende fra jordens centrum, der blev slynget ud ved vulkanske udbrud og var årsag til dårligdomme, pest osv. (*Garbo**, 49). Her er smitten dog den revolutionære ånd, som smitter de ikke-revolutionære. Vulkaner symboliserer sædvanligvis revolutionær aktivitet hos Shelley.

– Note s. 412: 'Nødvendigheden', se *Dronning Mab* 6, 146-238 og note 12. Her muligvis påvirket af den fra græsk drama lånte tanke, at gode gerninger følger på gode og onde på onde gennem generationer (Locock); se også (Hopkins 3; 845-6).

– Note s. 442: udviklede øjne ... kreds: for Shelley et billede på kvindens åndelige og følelsesmæssige formåen. Smlg. Shelley's *On the manners of the ancient Greeks*, hvor han skriver om de græske kvinder: „Deres øjne kunne ikke have været dybe og udviklede at dømme efter deres åndelige formåen og ville ikke have været i stand til at fange noget hjerte i sjælsindvævede labyrinter“ (Clark, 220). (Longman 2).

Rosalind og Helen. Rosalind and Helen. Skrevet færdigt i august 1818. Udgivet i 1819

For Shelley ligger hovedvægten i afsnittet, der omhandler Lionels historie. Her udvikler digtet sig, i en højere stil, til et revolutionært digt og afspejler Shelleys drøm om at komme til at spille en politisk og samfundsomformende rolle i det offentlige liv, således som hans aktiviteter i Irland var udtryk for. Digtet placerer sig hermed på linje med *Dronning Mab* og *Laon og Cythna*.

Et vist koncentrationsfravær mærkes. Rosalinds pige er brystbarn i linje 272-75, hvor drengene står omkring hende. I linje 406 er pigen hendes førstefødte.

Digtet, som Shelley havde tabt interessen for, blev færdiggjort på Marys opfordring. Hun kaldte det 'mit kønne hyrdedigt'.

Linjer skrevet mellem de Euganeiske Høje. Lines written among the Euganean Hills.

Digtet var færdigskrevet i januar 1819. Udgivet sammen med *Rosalind og Helen*.

Digtet blev ligesom *Rosalind og Helen* gjort færdigt på opfordring af Mary.

Digtet kan indeles i tre afsnit, hvor det midterste igen er opdelt i tre:

- I: 1-89 (89) Digteren beskriver sin egen situation. Hans sorg, men også hans fornyede livsmod.
90-166 (77) Venezia undertrykt af Østrig og dømt til at synke i havet.
- II: 167-205 (39) Lord Byron som den ideale digter, der skal genrejse Venezia.
206-284 (79) Padua først under Ezzelins senere under Østrigs herredømme.
Men tyranniet skal omstyrtes.
- III: 285-373 (89) Digteren husker sin sorg, men løftes ved at betragte den skønne natur. Venus kommer til syne, symbolet på kærlighed, og han styres mod 'en rolig og frodig vig' (343).

Tallene i parentes er linjeantal. Man ser at digtet er symmetrisk opbygget.

Strukturanalysen af digtet er hentet fra en artikel af D. H. Reiman* (*Norton**, 579-596).

---

* Fuld titel: 'Structure, Symbol, and Theme in *Lines written among the Euganean Hills*.' Publications of the Modern Language Association, PMLA 77, sep. 1962. Genoptrykt i (*Norton**) som angivet.

Den løste Prometheus. Prometheus unbound. Påbegyndt september 1818, fjerde akt afsluttet december 1819. Udgivet i sommeren 1820.

Mary Shelley skriver om *Den løste Prometheus*: „Først bestod skuespillet af tre akter. Det var ikke før adskillige måneder senere i Firenze, at han forstod, at en fjerde akt, en slags hymne til at udtrykke glæden over opfyldelsen af profetierne med hensyn til Prometheus, burde tilføjes for at gøre værket fuldstændigt.

Det fremtrædende træk ved Shelleys teori om menneskeracens skæbne var, at ondskab ikke er iboende i skabelsens system, men en uheldig hændelse som kunne elimineres. Dette udgør også en del af Kristendommen: Gud skabte jorden og mennesket fuldkomne, indtil han, ved hans fald,

‘Bragte død og al vor ve ind i verden.’

Shelley mente at menneskeheden blot havde at ville, at der ikke skulle være nogen ondskab, og der ville ikke være nogen. Det er ikke min opgave i disse noter at gøre rede for de argumenter, der er blevet fremført mod denne opfattelse, men at nævne det faktum, at han nærede den, og i sandhed var knyttet til den med brændende begejstring. At mennesket kunne blive så fuldkomment, så han ville være i stand til at udstøde ondskab af sin egen natur og af en større del af verden, var hans systems kardinalpunkt. Og det emne han mest elskede at opholde sig ved, var billedet af den Ene der kæmpede mod det Onde Princip, undertrykt ikke kun af det, men af alle – selv de gode, der var bedraget til at betragte ondskab som en nødvendig del af menneskelivet; et offer fuld af styrke og håb og triumfens ånd, der udgik fra en tro på det Godes endelige almagt. Dette havde han skildret i sit sidste digt, da han gjorde Laon til tyrannernes fjende og offer. Han betragtede nu et mere idealiseret billede af det samme emne.

Han fulgte visse klassiske autoriteter i fremstillingen af Saturn som det gode princip, Jupiter, tronraneren som den onde, og Prometheus som fornyeren, der bruger, ude af stand til at bringe menneskeslægten tilbage til primitiv uskyldighed, viden som våben til at besejre det onde, ved at føre menneskene hinsides den tilstand hvor de er syndfri skønt uvidende, til den i hvilken de er dydige gennem visdom. Jupiter straffede Titanens frækhed ved at lænke ham til en klippe i Kaukasus og lod en grib fortære hans hjerte, der hele tiden voksede ud igen. I himlen var der en profeti i omløb, der varslede Jupiters fald. Hemmeligheden til at afvende det var kun kendt af Prometheus; og guden tilbød fritagelse for tortur på den betingelse, at den blev meddelt ham. I følge den mytologiske historie drejede det sig om Thetis' afkom, som var forudbestemt til at blive større end hans far. Prometheus købte til sidst tilgivelse for sin forbrydelse, der havde bestået i at berige menneskeheden med hans gaver, ved at afsløre profetien. Herkules dræbte gribben og befriede ham; og Thetis blev gift med Peleus, Akilleus far.

Shelley anvendte historiens hovedbegivenhed til sit eget formål. Sønnen større end faren, født ved ægteskab mellem Jupiter og Thetis, skulle støde Ondskaben fra tronen og bringe et lykkeligere styre end Saturns tilbage. Prometheus trodser sine fjenders magt og udholder århundreder af pine; indtil timen kommer da Jupiter, blind over for den virkelige begivenhed, men dunkelt anende at et eller andet stort gode vil overgå ham, gifter sig med Thetis. I det øjeblik jager verdens Oprindelige Magt ham væk fra hans tilranede trone, og Styrke, i Herkules skikkelse, befrier menneskeheden, typificeret ved Prometheus, fra pinslerne, forvoldte eller lidte, der er skabt af det onde. Asia, en af Okeaniderne, er Prometheus kone – hun var, i følge andre mytologiske forestillinger, den samme som Venus og Naturen. Da menneskenes velgører er befriet, får Naturen sin vårlige skønhed tilbage og bliver

forenet med sin mand, symbolet på menneskeslægten, i fuldkommen og lykkelig forening.

I fjerde akt giver digteren yderligere spillerum for sin fantasi og idealiserer de skabte former – sådan som vi kender dem i stedet for sådan, som de forekom grækerne at være. Mor Jord, den mægtige forælder, er erstattet af Jordens Ånd, føreren af vor planet gennem himlens riger; medens hans fagre og svagere ledsager og tjener, Månens Ånd, modtager lyksalighed ved tilintetgørelsen af det onde i den øvre sfære...

I Den løste Prometheus opfylder Shelley løftet nævnt i et brev i 'Note on the *Revolt of Islam*'.* Tonen i værket er roligere og mere majestætisk, digtningen i det hele taget mere fuldkommen og fantasien, der udfoldes, på en gang mere behagelig smuk og mere varieret og dristig...

Gennem hele digtet hersker der en slags rolig og hellig kærlighedens ånd; den lindrer den martrede og er håb for den forventningsfulde, indtil profetien er opfyldt, og kærlighed, uplettet af ondskab, bliver verdens lov" (Hutchinson, 271-273).

Digtet er blevet anskuet på flere måder. En almindelig opfattelse er dog, at Shelley her beskriver mennesket, der fra ufrihed og ulighed uundgåeligt bevæger sig frem mod frihed og lighed.

Prometheus har givet Jupiter magt over alt bortset fra ham selv (1; 272-4). Jupiter kan således opfattes, som den gud mennesket selv skaber til at herske over sig, og som det derefter tilbeder, selvom menneskets vilje aldrig er fuldstændig undertrykt. Jupiter kan også betragtes, som de onde kræfter i sindet, der, hvis de får lov til uhæmmet af de gode kræfter at udfolde sig, til sidst vil beherske det. Hadet til Jupiter, skabt af hans tyranni, har fået Prometheus til at forbande Jupiter. Som straf har Jupiter lænket Prometheus til en klippe. Prometheus indser, at han må frigøre sig for hadet, da had avler had og vold avler vold. Han ønsker ikke at gøre nogen ondt og tilbagekalder sin forbandelse. Det moralske omslag hos Prometheus er hermed fuldbragt, og vejen er banet for hans forening med Asia. Dette er ligeledes en forudsætning for, at Jupiter kan omstyrtes. Dog omstyrtes Jupiter ikke ved Prometheus' tilbagekaldelse. Det eneste Prometheus kan gøre indtil videre er ukuet at udholde lidelsen, kraften til at vælte Jupiter har han ikke. 2. akt beskriver Asia, Prometheus elskede og symbol på kærligheden, som den kraft, der vækker de revolutionære kræfter. Hun rejser sammen med Panthea ned til Demogorgon, der bor i en vulkan. Demogorgon er den kraft, hvis lov kan opfattes som Nødvendighedens lov. Asia og Panthea tager sagtmødigheden på sig (2, 3; 93-98), hvilket er nødvendigt, for at den skæbnebestemte Time kan ankomme, og Demogorgon kan styrte Jupiter. Dette sker i 3. akt, og han og Jupiter farer sammen til helvedet. Herefter kan Asia forenes med Prometheus i fuldkommen udødelig harmoni. Akten slutter med at Timens ånd beskriver menneskene, der lever befriet for det onde i deres jordiske paradys. I 4. akt optræder jordens og månens ånd. Den gamle jord udslettes og en ny fødes (309). Herefter besynges den lykkelige tilstand i menneskeverden. De er som en harmonisk sjæl, der består af mange sjæle (4; 400). Efter en kærlighedsduet mellem jorden og månen vender Demogorgon tilbage og giver i en afsluttende tale retningslinjer for, hvordan mennesket kan fastholde sin frihed og lykke.

Digtet er også blevet tolket på et politisk plan: Demogorgon, der ordret betyder 'det grimme folk' eller i Foots oversættelse, 'folkeuhvret' (*Foot*, 182), bevidstgøres af Asia, der repræsenterer solidariteten. Hermed frigøres de revolutionære kræf-

---

* I et svarbrev til W. Godwin 11/12-1817, se (Letters 1. 578) eller (Hutchinson 158).

ter i folket. Demogogon omstyrter Jupiter ved en voldelig revolution, en handling der sker med *nødvendighed*. Hermed bliver Prometheus, der symboliserer menneskeheden, befriet. Man må følgelig skelne mellem folkets revolutionære vold, Demogogon og folket selv, Prometheus. Demogogon farer til helvede sammen med Jupiter og bliver der, hvorved også den destruktive vold bindes. Prometheus omvendelse, hans opløsning af sit had til undertrykkeren ved at tilbagekalde forbandelsen af Jupiter, er en forudsætning for Asias og Demogogons handlinger.

I begge fortolkninger er Prometheus moralske omvendelse således den afgørende faktor.

Et tredje udlægning er Wassermans metafysiske fortolkning. Det er en kompliceret affære, og vi nøjes med at henvise til litteraturlisten. Fortolkningen findes i begge bøger af Wasserman.

Om den efter Shelleys mening historiske nødvendighed af Jupiters fald kan, i forbindelse med den politiske tolkning af digtet, følgende sted i Shelleys *'Two Fragment on Reform'* jævnføres: „Fordelingen af rigdom og ikke mindre ånden med hvilken den er opretholdt, og den med hvilken den er angrebet, gør udfaldet uundgåeligt. Kald det reform eller revolution, som man nu vil, en forandring må finde sted; en af konsekvenser af denne vil blive fravristningen af politisk magt fra dem, der i øjeblikket er indehaverne af den.” (Clark, 261). Om Shelley opfattelse, at revolution korrumpere til et nyt tyranni, hvis den ikke er styret af menneskekærlighed, fornuft og retfærdighed og hans betænkeligheder ved en revolution, se gennemgangen af *A Philosophical View of Reform* se bind 3.

— Note. Akt 1, 177: *den tynde luft, min ånde*: En samtidig teori opfattede atmosfæren som dannet ved uddunstninger fra jorden.

— Note. Akt 1, 396: *hemmelighed*: Hos Aischylos er hemmeligheden den, at det er blevet spået, at Thetis barn vil blive mægtigere end sin far og omstyrte ham. Derfor må Jupiter ikke forene sig med Thetis. Hos Shelley bliver hemmeligheden ikke nærmere angivet, da Jupiter allerede er gift med Thetis. — „'hemmeligheden' har ikke noget konkret indhold. Prometheus afvisning har ingen forbindelse med Jupiters ægteskab, men er et almindeligt symbol på hans afvisning af at underkaste sig Jupiters vilje” mener (Wasserman).

— Note. Akt 2, 2, 52-63: *den åndende jord ...*: Resten af strofen er en ganske nøjagtig beskrivelse af vulkansk aktivitet her med orakuløse undertoner. De vulkanske udbrud opfattes som jordens åndedræt. Fra en såkaldt fumarole, et hul eller en sprække i nærheden af vulkanen strømmer der damp, ofte beskrevet som fjer. Sluttelig tiltrækker vulkanen de andre skyer i nærheden, et iagttaget fænomen. For klassiske kilder, se (Longman 2). Vulkanen, betragtet som billede, er hos Shelley forbundet med revolution. De der vækkes, som et resultat af Demogorgons mægtige lov, er bestemte til at være forløbere for den kommende revolutionære forandring (Oxford).

— Note. Akt 2, 2, 70-82. Hele replikken anses for at være en animistisk beskrivelse af en brintcyklus. Brinten frigøres i vandet, stiger op i luften som bobler, der brænder som meteorer, og ved forbrændingen dannes igen vand (*Grabo**, 173). I Ferbers fortolkning: „Naturens undertrykte energier bobler op mens Asia og Panthea passerer forbi ovenover” (*Feber*, 88).

— Note. Akt 2, 3, 52: *azurblå ild*: brændende mineraler som man dengang mente, var blandt årsagerne til vulkanudbrud (Longman 2; 552).

NOTER

- Note. Akt 2, 4, 3: *stråler af mørke*: fortolkes som den infrarøde stråling Herschel havde opdaget, som er varmemstråler. Dermed kan Demogorgon i sin (usynlige) fysiske skikkelse identificeres med magmaet. At Demogorgon er et skrækindjagende mørke nævner Shelley i kap. 1, 207. Wasserman ser Demogorgon som en kraft uden for den perceptible verden, en urkraft der er upåvirket af tid og forandring. En potentialitet der netop aktiviseres af kærligheden i skikkelse af Asia.
- Note. Akt 2, 4, 72: Om denne sprogfilosofiske ytring se f.eks. (*Morton*, 149) og (*Longman 2*; 561). Essays om Shelleys sprogfilosofi findes i (*Blank*).
- Note. Akt 2, 4, 89: *skiftede leje*: enten solens tilsyneladende bevægelse i forhold til stjernebillederne, eller Herschels opdagelse af at solsystemet bevæger sig mod stjernebilledet Herkules (*Grabo**, 170).
- Note. Akt 2, 4, 129: Svaret er et vulkanbrud, der kløver bjerget. Det er forårsaget af Demogorgons møde med havsøstrene. Man mente, at vand, der trængte ned i en vulkans huler og derved kom i kontakt med den flydende magma, fremkaldte et vulkanudbrud (*Norton*, 558).
- Note. Akt 2, 5, 48-110, linje 48-110: Denne tilsyneladende forkerte kronologiske rækkefølge af begivenhederne, da Jupiter endnu ikke er blevet styrtet og Prometheus frigivet, forklarer (*Butter*) med, at deres forening er af åndelig natur.
- Note. Akt 3, 3, 148-52: På Shelleys tid opfattede naturvidenskaben elektricitet, varme, lys, magnetisme og kærlighed som beslægtede stoffer, der eksisterede i forskellige former af æteren (*Longman 2*; 629). Adam Walker, Shelleys lærer på Eton mente, at lys, varme og elektricitet er modifikationer af samme energi. Om elektriciteten skriver han, at den er i slægt med 'det levendes princip' (*the living principle*), at det er umuligt ikke at tro, at den er 'den materielle verdens sjæl og elementernes paragon'. Adam Walker, *A System of Familiar Philosophy*, 1799, s. 391. Her i digtet tænder Jordånden sin fakkell med kærlighed fra Asias øjne (151), kærlighed der er som ild. Se også akt 3, 4, 15-19, hvor ånden får sin energi fornyet fra Asias øjne.
- Note. Akt 3, 4, 1-: *Jordens Ånd* er i de følgende linjer udstyret med egenskaber, der er i overensstemmelse med samtidige teorier om elektricitet. Den grønne 'stjerne' på en Leydnerflaske, fosforiserende lys, der drypper i flager (3-5), elektricitet fra en tåget sky (11), lygtemænd (12, 14) og meteoror (13) (*Grabo**, 125-6).
I fysiske termer identificeres ånden med elektricitet, som efter samtidens videnskabelige opfattelse udstrålede fra jorden. I mytiske termer med Eros eller Cupido der var søn af Afrodite eller Venus, Asia i digtet, selvom Shelley i denne scene, linje 23, lader hans oprindelse være usikker. Han blev beskrevet som et kådt, lunefuldt vinget væsen „og blev nogle gange identificeret med et stort kosmisk princip, den mest magtfulde af alle guderne, der bragte harmoni ud af kaos ved at forene alle elementerne“ (*Butter*).
- „Shelleys stiltiende slutning er den, at Jorden er styret af elektricitet i den fysiske sfære, ligesom den er styret af kærlighed i den moralske, og at de to former for indflydelse ikke kun korresponderer til hinanden, men rent faktisk er identiske“ (*Longman 2*; 598).
- Note. Akt 4, 86-137: (*Longman 2*) mener i denne passage at kunne identificere adskillige hentydninger til evolutionsteorien (som den var kendt på Shelley tid), der beskriver livets udvikling fra fisk i havet over fugle i luften (86-7, 120) til pat-

NOTER

tedyrene på jorden (137). Et udtryk for menneskeåndens udvikling der ender i den prometheuske vision (158).

– Note. Akt 4, 224-30: Da månen mangler atmosfære bliver lyset hvidt. Men meningen er her at understrege det gølge og kolde landskab, omend der også er skønhed (Norton). Smlg. Månens strofe 424-26. Der henvises også til *Johannes Åbenbaring* 1; 14, 16: Hans hoved og hår var hvidt som hvid uld, som sne, og hans øjne var flammende ild; ... i sin højre hånd havde han syv stjerner. – *glansløs ild* (230): den infrarøde stråling, der danner varme uden lys, de 'mørke varmestraler' som Humphrey Davy antog, månen kunne afgive (Norton).

– Note. Akt 4, 236-68: Kloden er et mikrokosmos, der bygger på samtidige partikelteorier om stoffet. Der var tomrum mellem partiklerne, som man mente enten vibrerede, drejede sig om sin akse og omkring hinanden (248) el.lign. (*Grabo**, 141-2). Også litterære kilder nævnes: Miltons *Paradise Lost* 5, 620-24; 6, 749 ff. og Ezekiel 1.

G.W. Knight's fortolkning af passagen: hele Pantheas replik er en beskrivelse af dannelsen af menneskets bevidsthed. Jordånden, barnet, er afslutningen på processen. Det hviler nu inden i en filosofisk sfære, der ligger inderst i den geometriske form, som er himlen. (*Knight*, 222).

– Note. Akt 4, 287-318. 1) 287-96: tidligere perioder med de forskellige civilisationers artefakter bliver afdækket. 2) 297-301: Efterladenskaber af tidligere ikke menneskelige arter; ifølge (*Grabo**, 180) tænker Shelley muligvis på højere abearter. 3) 302-14: benradder ... forladt lig. En beskrivelse af fossiler. Livets udvikling, evolutionen med dens kamp for føde og forplantning. I forbindelse med dette skriver (Cameron) om datidens videnskab: „De sammenblandede – som Shelley gør her – geologiske og historiske perioder og havde ikke nogen klar forestilling om evolutionær udvikling“. 4) 314-18: To geologiske teorier: Den ene anser naturkatastrofer for årsagen til udviklingen, den anden anser forbifarende himmellegemer som årsag til den periodiske udslættelse af liv. „Pointen med passagen er, at den sande genoprejsning kun kan ske, når jorden og de principper for strid og konkurrence, som har bragt den til dens nuværende tilstand, er blevet udryddet“ (*Sperry*, 123).

– Note. Akt 4, 514 'Porer': en samtidig videnskabelige teori kalder det meget lille rum, der måtte være mellem stoffets partikler, for porer. Linje 512-16 kan tolkes på den måde, at Demogorgon, 'den mægtige magt' og Nødvendighedens kraft trænger helt ind i stoffet og gennemtrænger dermed alt (Cameron). Man bemærker, at Demogorgon igen er tillagt vulkanske egenskaber.

ORDLISTE

- ‘ • • • ...’, angiver manglende linjer eller strofer, evt. adskillelsen mellem forskellige fragmenter.
- [   ], betegner manglende tekst. Er klammerne anbragt omkring et ord (evt. flere), betyder det at ordet er tvivlsomt. enten fordi det har været svært at læse, eller er blevet indsat f.eks. af Mary Shelley eller senere udgivere.
- adamant*, et fantasistof som er uigennemtrængeligt, ubrydeligt, uendeligt hårdt.
- affodil*, navn på udødelige blomster der groede på de elysiske marker.
- aftenstjernen*, Venus.
- Albion*, England.
- amarant*, uvisnelig fantasibloomst.
- ambrosia*, gudernes føde, guddommelig, herlig føde.
- ambrosisk*, guddommelig, herlig.
- amfisbæna*, legendarisk slange med to hoveder et foran og et bagved. Den kan bevæge sig forlæns og baglæns, hvilket er hvad ordet betyder.
- anark*, eneherker, tyrann, despot osv.; med et element af anarki underforstået. Hersker over mørke og kaos.
- animalsk liv*, alle livsprocesser bortset fra de intellektuelle; nerver osv., det ikke bevidste liv.
- Apollon*, solens gud og gud for kunst, musik, digtning, veltalenhed og lægevidenskab; han kendte fremtiden og ejede den profetiske gave.
- Arkturus*, klareste stjerne i stjernebilledet Bjørnevogteren.
- Atom*, en meget lille genstand, så lille at den er udelelig. Den mindste tænkelige del. Ordet giver anakronistiske associationer, men er for det meste bevaret i oversættelsen.
- Baia*, by på nordkysten af Napolibugten.
- bark*, en båd, et sejlskib.
- basilisk*, fabeldyr hvis blik forstener.
- bidsle*, lægge bidsel på.
- chalup*, lille båd med sejl
- clarino*, specialtrompet med klar gennemtrængende klang; dækker det høje register.
- daidaliske*, kunstfærdigt udført. Efter Daidalos, græsk helt. Personificerede håndens færdighed. Far til Ikaros.
- damp* (*vapour*), benyttes undertiden som synonym for ‘tåge’.
- dyd* (*virtue*), indbegrebet af alle gode menneskelige egenskaber: mod, moralsk styrke, retskaffenhed, sanddrøhed, ret handlen osv.; det moralsk gode.
- dæmon*, *dæmon*, ånd på et trin mellem gud og menneske; kan også være en personifikation af naturkræfter. En *dæmon* kan også være en ond ånd.
- dødelig*, ofte i betydningen: jordisk, dennesidig; verdslig. Det må fremgå af sammenhængen.
- Elan*, flod i Wales.
- elysisk*, salig, velsignet, lykkelig.
- Elysium*, de saliges opholdssted efter døden.
- Erin*, Irland, det gæliske navn.
- Eros*, kærlighedsguden. Oprindeligt den magt der bragte orden og samhørighed i Kaos. Hos Shelley altid kaldt ‘love’.
- ffere*, forsyne med fjer.

ORDLISTE

- fodfalde*, fra at falde en til fode el. (*nu næppe brugt*) til fod: at kaste sig ned foran en som tegn på underkastelse, tilbedelse osv.
- foldestjerne (folding-star)*, Venus som aftenstjerne; den viser sig når dyrene skal i fold. Fra *at folde*, sætte dyrene i fold.
- franker*, vesterlænding
- gejster (genii)*, sagnagtige naturånder eller -kræfter; gode tjenende ånder.
- gjald*, skrig; om dyrs især ørnens og ravnens skrig.
- gorgon*, et mytologisk uhyre hvis blik forstener; ofte identificeret med Medusa.
- guddommelig*, for det meste i betydningen: af største skønhed, vidunderlig, osv. og har i denne betydning ikke noget med gud at gøre.
- Hesperus*, Venus som aftenstjerne
- honningdug*, en sød klistret substans der findes på planter i meget varmt vejr (Ellis).
- hornede*, halvtgennemsigtige, som horn, eller opalagtige.
- hornede måne*, måneseplet.
- Hydra*, en slange med adskillige hoveder i den græske mytologi, hvis ét blev hugget af voksede to ud. Dens ånde og blod var giftigt.
- hydralokker*, slangelokker.
- katarakt*, vandfald.
- kegle*, *jordens eller nattens kegle*, den kegleformede skygge jorden danner i verdensrummet.
- kelterne*, alle folkeslag nord for den græsk-romerske verden.
- krysolit*, smykkesten af grønt mineral.
- Lethe*, en flod i Hades som de døde drak af for at glemme deres jordeliv.
- lethisk*, overjordisk jf. *Lethe*.
- levér*, oprindeligt audiens hos kongen når denne stod op, hvor kun mænd deltog; generelt et møde for betydningsfulde personer.
- Lucifer*, Venus som morgenstjerne; Lucifer betyder lysbæreren; men er også djævelen jaget ud af paradiset.
- luftig*, høj, himmelhøj; f.eks. luftige bjerge: høje bjerge; også i betydningen 'luft' og i overført betydning, f.eks. luftig munterhed: højt humør osv.
- meteor*, lysfænomen i atmosfæren af forskellig art, brændende gasarter, lygtemænd. Men betyder også undertiden stjernesked, som man mente var et atmosfærisk fænomen. Også månen kan kaldes en meteor.
- million*, et meget stort antal.
- morgenstjernen*, Venus.
- mænade*, dyrkede Dionysos eller Bacchus. Ophidsede, støjende kvinder der deltog i Dionysosfesterne
- månemørke*, prioden hvor månen er usynlig, nymåne.
- månesten*, halvædelsten med blåligt eller hvidligt skær, der bevæger sig hen over stenen, når den drejes i lyset.
- najade*, kilde- og flodnymfe.
- nepenthe*, navn på plante og en drik, der fik folk til at glemme sorg og smerte. Lindringsmiddel mod hjertesorg.
- Ocean*, som personifikation er det guden Okeanos, hvis latinske form er Oceanus.
- Pan*, græsk gud for skove, marker og hyrder.
- passiv*, uden vilje eller ønsker; åben for indtryk.
- pinasse*, mindre sejlskib el. lille båd med sejl.
- preskommandoen (press-gang)*, en patrouille eller kommando der sendtes i land eller om bord på handelsskibe for med magt at hverve folk til flåden. Presse folk til krigstjeneste.

ORDLISTE

Proteus, græsk havgud, der havde evnen til at spå og kunne ligeledes forvandle sig. Undertiden opfattet som Oceanus' tjener. Kaldet havets gamle mand.

Seraf, engel af højeste orden. De er tættest på gud og dermed på kærlighedens kilde, lige over Keruberne, der er engle for visdommen.

serafisk, engleagtigt, ujordisk, himmelsk.

skygge, overf.: en ånd, noget uvirkeligt.

skytiske, fra Skytien; i oldtiden beliggende nordøst for Det kaspiske Hav.

spenserske strofe, den, versemål, opkaldt efter versemålet benyttet af Edmund Spenser i sit digt *The Faerie Queene*, består af 9 linjer: 8 blankvers og en afsluttende alexandriner; rimskemaet er *a b a b b c b c c*.

sublunarisk, under månen, jordisk, dennesidig. Man mente jordens atmosfære strakte sig ud til månens bane.

sædvane (*custom*), skik og brug, det konventionelle, den sædvanlige praksis, vanerne.

terne, at inddele en flade i tern.

tuberose, *Polianthes tuberosa*. Plante af liljefamilien. Blomsten er flødefarvet, tragtformet og stærkt duftende.

ve, (bitter) sorg, kval, smerte, ulykke, elendighed.

Vesta, den romerske gudinde for hjemmet og arnen. I hendes tempel brændte den evige ild, som mentes at bringe velstand til staten. — *vestalisk*, jomfruelig, kysk.

Vesper, Venus som aftenstjerne.

urne, urne, beholder, kar; overf.: kilde.

zefyr, (mild) vestenvind

æolisk, musikalske lyde frembragt af vinden. Fra Æolus: vindenes gud.

æter, den øvre, rene luft. Hos Shelley også et stof der er finere end luft, det fineste stof man kan tænke sig. I denne betydning bruges ordet *æterisk* også.

æterisk, luftig, af luft; finere end luft; høj; ren, klar; ujordisk, himmelsk, overnaturligt, eventyragtigt.

ørneånd, iflg. legenden mente man, at ørnen havde skæl for øjnene, som blev brændt væk når den så direkte ind i solen og derved skærpede sit syn.

åndende marmor, *statuer osv.*, så levende at man skulle tro at den (de) trak vejret.

LITTERATUR.

(Xxx ...) henviser til udgaverne. (Xxx ...) henviser til monografier og artikelsamlinger.

VÆRKUDGAVER. ANTOLOGIER. SAMTIDIGE KILDER.

Mrs. Shelley, ed., *The Poetical Works of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-4 England 1839.

- (Blunden) E. Blunden, ed., *Shelley and Keats*. USA, 1971.
- (Butter) P. H. Butter, ed., *Shelley/Alastor, Prometheus unbound and other poems*. England, 1970.
- (Cameron) K. N. Cameron, ed., *Percy Bysshe Shelley: Selected Poetry and Prose*. USA, 1951.
- (Clark) D. L. Clark, ed., *Shelley's Prose; or the Trumpet of a Prophecy*. USA, 1954.
- (Esdaile N) K. N. Cameron, ed., *The Esdaile Notebook*. England, 1964.
- (Foot) P. Foot, ed., *Shelley's Revolutionary Years*. England, 1990
- (Forman) H. B. Forman, ed., *The Poetical Work of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-4. England, 1877.
- (Havard) K. N. Cameron vol. 1-4 / D. H. Reiman vol. 5-10, eds., *Shelley and his Circles, 1773-1822*, vol. 1-10. USA, 1961-2001.
- (Haydon) T. Taylor, ed., *The Autobiography and Memoirs of Benjamin Robert Haydon* vol. 1-2. England, 1926.
- (G&W) F. L. Jones, ed., *Maria Gisborne & E. Williams. Their Journals and Letters*. USA, 1951.
- (Hopkins) D. H. Reiman and N. Fraistat, eds., *The Complete Poetry of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-3. USA, 2000-. Til og med *Laon and Cythna*.
- (Hunt*) Leigh Hunt, *Lord Byron and some of his Contemporaries*, vol. 1-3. Frankrig, 1828.
- (Hunt) Leigh Hunt, ed., *The Masque og Anarchy. A Poem*. England 1832.
- (Hutchinson) Thomas Hutchinson, ed., *Shelley: Poetical Works*. Oxford, 1970.
- (Illinois) D. H. Reiman, *Shelley's „The Triumph of Life“*. USA, 1965.
- (Julian) R. Ingpen and W. E. Peck, eds., *The complete works of Percy Bysshe Shelley*, vol. I-X. London, 1965.
- (Letters) F. L. Jones, ed., *The Letters of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-2. England, 1964.
- (Letters MWS) F. L. Jones, ed., *The Letters of Mary W. Shelley* vol. 1-2. USA, 1946.
- (Locock) C. D. Locock, ed., *The Poems of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-2. London, 1911.
- (Longman) G. Matthews and K. Everest, eds., *The Poems of Shelley*, vol. 1-4. London, 1989-2014.

LITTERATUR

- (Matthews) G. Matthews, ed., *Shelley: Selected Poems and Prose*. England, 1964.
- (Medwin) T. Medwin, *The Life of Percy Bysshe Shelley*, England 1913.
- (Merle) J. G. Merle, *A Newspaper Editor's Reminiscences*, *Frazer's Magazine* 23, Jan to June, 1841, p. 699-710. 1993.
- (Murray) E. B. Murray, ed., *The Prose Work of Percy Bysshe Shelley*. England, 1993.
- (Norton*) D. H. Reiman and S. B. Powers, eds., *Shelley's Poetry and Prose*. USA, 1977.
- (Norton) D. H. Reiman and N. Fraistat, eds., *Shelley's Poetry and Prose*. USA, 2002.
- (Oxford) Z. Leader and M. O'Neill, eds. *Percy Bysshe Shelley: The Major Works*. Oxford, 2003.
- (Rodgers) N. Rogers, ed., *The Complete Poetical Works of Percy Bysshe Shelley* vol. 1-2, 1802-17. England, 1971-75. Udgivelsen er standset.
- (Webb) T. Webb, ed., *Percy Bysshe Shelley: Selected Poems*. England, 1991.
- (White) N. I. White, ed. *The best of Shelley*. USA, 1932.
- (Wolfe) H. Wolfe, ed., *The Life of Shelley*, vol. 1-2. England, 1933. Indeholder T. J. Hogg, *The Life of Shelley*; E. J. Trelawny, *Recollections of Shelley and Byron*; T. L. Pecoock, *Memoirs of Shelley*.
- (Woodberry) G. E. Woodberry, ed. *The Complete Poetical Works of Percy Bysshe Shelley*, vol. 1-4. USA, 1893.

KONKORDANS

- (Ellis) F. S. Ellis. *A Lexical Concordance to the Poetical Works of Percy Bysshe Shelley*. USA, 1967.

SHELLEY'S ROMANER

P. B. Shelley: *Zastrozzi* and *St Irvyne*. Oxford, 1986.

DANSKE OVERSÆTTELSER AF P. B. SHELLEYS VÆRKER

Oversatte engelske digte ved Adolf Hansen, 1884.
Den løste Prometheus ved Adolf Hansen, 1892.
Beatrice Cenci ved Johannes Magnussen, 1878.
Den fjøende blomst ved Sophus Claussen, 1906.
Adonais ved Kaj Friis-Møller, 1950.
Et forsvar for digtekunsten ved Ingeborg Buhl, 1951.
Den fjøende blomst ved Irmelin. R. Andersen, 1980.
Percy B. Shelley: Udvalgte digte og essays ved Leif Ebbesen, 2014.
Den fjølsomme blomst ved Lene Henningsen, 2015

MONOGRAFIER OG ARTIKELSAMLINGER

- N. Alkjær, *Studier i Shelleys Digtning*. København, 1940.
- M. Allott, ed., *Essays on Shelley*. England, 1982.
- J. E. Barcus, ed., *Shelley: The critical heritage*. England, 1975.
- C. Baker, *Shelley's Major Poetry*. USA, 1973.
- J. Bieri, *Percy Bysshe Shelley*. USA, 2008.
- H. Bloom*, *The Visionary Company*. England, 1961.
- H. Bloom, ed., *Percy Bysshe Shelley*. USA, 2001.
- L. S. Boas, *Harriet Shelley: Five long Years*. England, 1962.
- G. Brandes, *Hovedstrømninger* bind 4. København, 1967.
- S. A. Brooke, *Naturalism in English Poetry*. England, 1974.
- M. Butler, *Romantics, Rebels and Reactionaries*. England, 1981.
- P. Butter, *Shelley's Idols of the Cave*. Skotland, 1954.
- K. N. Cameron*, *The Young Shelley*. USA, 1973.
- K. N. Cameron, *Shelley: The Golden Years*. USA, 1974.
- J. Chernaik, *The Lyrics of Shelley*. USA, 1972.
- N. E. Christensen, *Hume*. København, 1966.
- J. P. Clark, *The Philosophical Anarchism of William Godwin*. USA, 1977.
- T. Clark og J. E. Hogle, *Evaluating Shelley*. Skotland, 1996
- J. N. Cox, *Poetry and Politics in the Cockney School*. England, 1998.
- N. Crook og D. Guiton, *Shelley's vernomed melody*. England, 1986.
- S. Curran, ed., *The Cambridge Companion to British Romanticism*. England, 1993.
- K. Curry, *Southey*. England, 1975.
- P. M. S. Dawson, *The Unacknowledged Legislator*. England, 1980.
- A. Day, *Romanticism*. England, 1996.
- W. Drummond, *Academical Questions*. USA, 1984.
- D. Duff, *Romance and Revolution*. England, 1994.
- F. B. Evans, 'Shelley, Godwin, Hume, and the Doctrine of Necessity' i *Studies in Philology* 37 (1940). USA, 1940
- K. Everest, *John Keats*. England 2002.
- D. Favrholt, *Locke*. København, 1965.
- M. Ferber, *The Poetry of Shelley*. England, 1993.
- P. Foot, *Red Shelley*. England, 2005.
- W. Godwin, *Enquiry concerning Political Justice*, 3. udg.; Penguin. England, 1976.
- C. Grabo*, *A Newton Among Poets*. USA, 1930.
- C. Grabo**, *The Witch of Atlas*. USA, 1935.
- C. Grabo, *The Magic Plant*. USA, 1936.
- P. Hamilton, *Percy Bysshe Shelley*, England 2000.
- D. Hay, *Young Romantics*. England, 2010
- H. v. Hielmcrone, *Berkeley*. København, 1967.
- A. W. Hirshfeld, *Parallax: The race to measure the cosmos*. USA, 2001.
- T. A. Hoagwood, *Skepticism and Ideology*. USA, 1988.
- S. Holm, *Religionsfilosofi*. København, 1970.
- R. Holmes*, *Shelley: the Pursuit*. England, 1974
- R. Holmes, *Footsteps*. England, 1985.
- J. E. Hogle, *Shelley's Process*. USA, 1988.

LITTERATUR

- D. Hume, *An Enquiry concerning Human Understanding*. England, 1999.
- P. Johnson, *Intellektuelle* (oversat fra engelsk). København 1989.
- S. E. Jones, *Shelley's Satire*. USA, 1994.
- J. Jørgensen, *Essays om den tidlige modernisme*. København, 2001.
- W. Keach, *Shelley's Style*. USA, 1984.
- D. King-Hele, *Shelley: His Thought and Work*. London, 1962
- Lucretius, *On the nature of things*. Loeb classical library. England, 1997.
- Lukrets, *Om verdens natur*. Oversat af E. A. og E. H. Madsen. København, 1998
- J. Locke, *An Essay concerning Human Understanding*. England, 1975.
- G. W. Knight, *The Starlitt Dome*. England, 1971.
- P. de Man, *The Rhetoric of Romanticism*. USA, 1984.
- G. M. Matthews*, *Shelley*. England, 1970.
- G. M. Matthews, ed., *Keats: The Critical Heritage*. London 1971.
- I. Mccalman, ed., *An Oxford Companion to The Romantic Age*. England, 2001.
- J. J. McGann, *The Romantic Ideology*. USA, 1983.
- I. M. Mitchell, *Beatrice Cenci*. USA, 1991.
- T. Morton, ed., *The Cambridge Companion to Shelley*. England, 2006.
- N. Møller, *Verdenslitteraturen* bind 3. København 1928.
- J. A. Notopoulos, *The Platonism of Shelley*. USA, 1949.
- H. W. Piper, *The Active Universe*. England, 1962.
- B. Pirie, ed., *The Penguin History og Literature: The Romantic Period*. England, 1994.
- Pliny the Elder, *Natural History*. (Loeb-udgaven). England, 1938.
- C. E. Pulos, *The Deep Truth*, USA, 1954.
- D. E. Reiman, *Percy Bysshe Shelley*. USA, 1969.
- J. Robins, *Rebel Queen*. England, 2006.
- N. Rogers, *Shelley at Work*. England, 1956.
- P. V. Rubow, *Perspektiver*. København, 1941.
- P. V. Rubow, *Den korte kunst*. København, 1978.
- H. S. Salt, *Shelley Primer*. USA, 1969.
- M. Scrivener, *Radical Shelley*. USA, 1982.
- M. A. Shimer, *Madness and the Muse in nineteenth-century english romantic Poetry*. USA, 1983.
- S. M. Sperry, *Shelley's Major Verse*. USA, 1988.
- P. Swinden, ed., *Shelley: Shorter Poems and Lyrics*. USA, 1976.
- E. P. Thompson, *The Making of the English Working Class*. England, 1991.
- G. M. Trevelyan, *A Shortened History of England*. England, 1962.
- Verdenslitteraturhistorie bind 7, ed. F. J. Billeskov-Jansen et al. København, 1972.
- M. A. Vicario, *Shelley's Intellectual System ...* England 2007.
- S. Vine, *William Blake*. England, 2007
- C. F. Volney, *The Ruins, or, Meditations on the Revolution of Empires*. USA, 1991.
Peter Eckler udgaven fra 1890.
- E. R. Wasserman*, *Prometheus Unbound*. USA, 1965.
- E. R. Wasserman, *Shelley: A Critical Reading*. USA, 1971.
- J. S. Watson, *The Reign of George III*. England, 1960.
- N. I. White, *Shelley*, vol. 1-2. USA, 1940.
- L. Woodward, *The Age of Reform 1815-1870*. England, 1971.

REGISTER OVER DANSKE OG ENGELSKE TITLER
OG ENGELSKE FØRSTELINJER

Alastor 168
 Alastor (eng.) 167
 All touch, all eye, all ear 95
 Beside the dimness of the glimmering sea 349
 Come hither, my sweet Rosalind 491
 Den Løste Prometheus 584
 Earth, ocean, air, beloved brotherhood 167
 'Fairy!' the Spirit said 59
 How beautiful this night! the balmiest sigh 69
 How wonderful is Death 33
 I sate beside the Steersman then, and gazing 399
 'I was an infant when my mother went 107
 If solitude hath ever led thy steps 45
 Laon and Cythna 203
 Laon og Cythna 204
 Lines Written Among the Euganean Hills 555
 Linjer skrevet mellem De Euganeiske Høje 556
 Many a green isle needs must be 555
 Monarch of Gods and Dæmons, and all Spirits 583
 O happy Earth! reality of Heaven 131
 Over the utmost hill at length I sped 315
 Prometheus Unbound 583
 Queen Mab 32
 Queen Mab (eng.) 31
 Rosalind and Helen 475
 Rosalind og Helen 476
 She saw me not – she heard me not – alone 455
 So now my summer-task is ended, Mary 201
 So we sate joyous as the morning ray 377
 That night we anchored in a woody bay 413
 The old man took the oars, and soon the bark 297
 The present and the past thou hast beheld 121
 The starlight smile of children, the sweet looks 255
 The transport of a fierce and monstrous gladness 469
 Thus do the generations of the earth 83
 Til Harriet ***** 32
 Til Mary 218
 To Harriet ***** 31
 To Mary 217
 Was there a human spirit in the steed 431
 What thoughts had sway o'er my sister's slumber 281
 When the last hope of trampled France had failed 225
 Whose is the love that gleaming through the world 31